

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

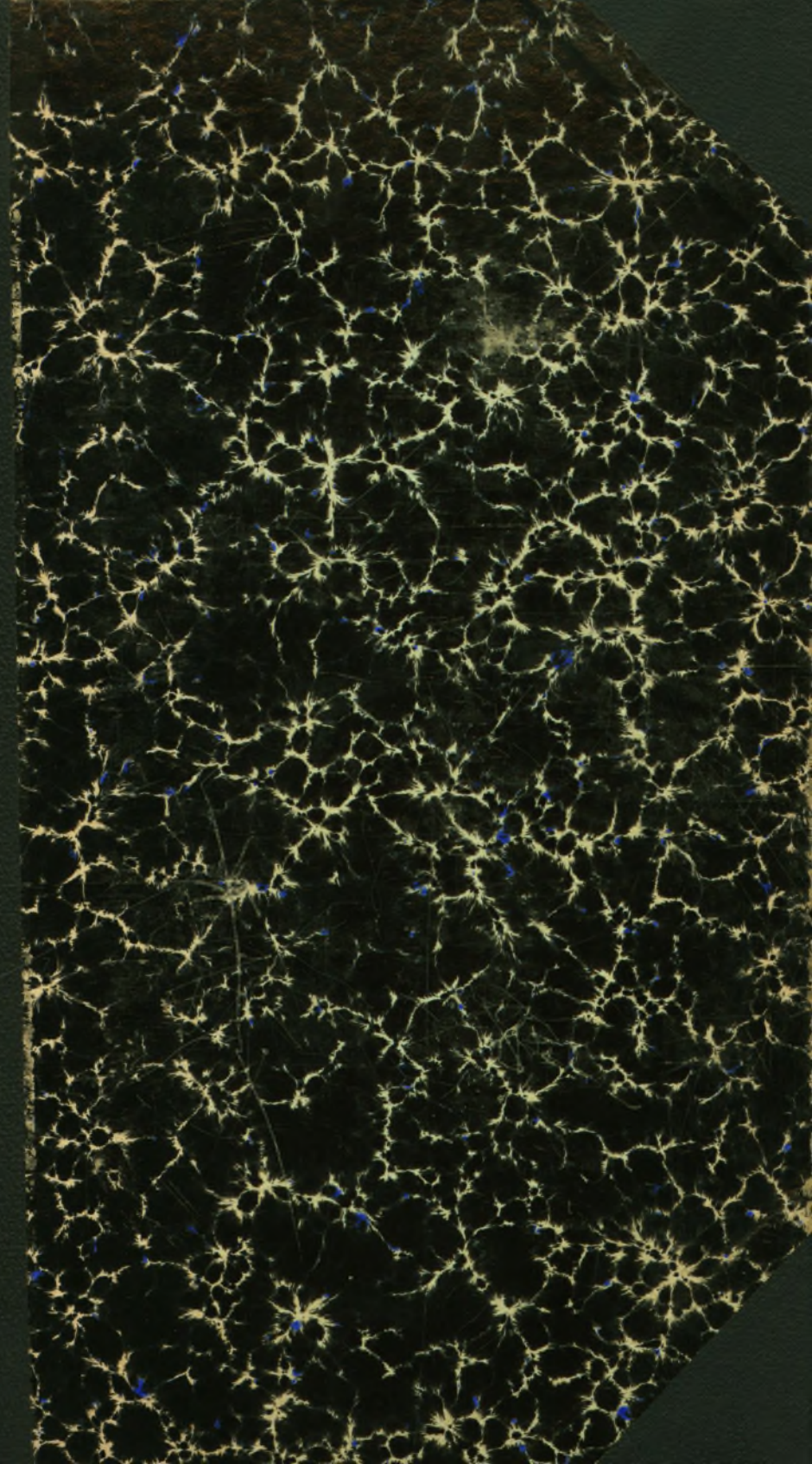
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

SYVENDE RÆKKE.

2. BIND.

(38TE AARGANG).

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

VED

PAUL HENNINGS.

I KOMMISSION HOS

H. HAGERUP,
KJØBENHAVN.

OG

MARIUS LUND,
CHRISTIANIA.

TRYKT I UNIVERSITETSBOGTRYKKERIEET (J. H. SCHULTZ A/S).

1917.

INDHOLD

	Side
Uddrag af Kancelliets Registranter og Sportelregnskaber angaaende Vielser, Daab og Begravelser 1682—85. Ved Underarkivar <i>H. C. Roede</i> . . .	1
Den biologiske Genealogi og Degenerationsproblemet (med 5 Portrætter). Af Politilæge <i>Søren Hansen</i>	25
Bidrag til danske og norske Slægter i Grønland. Slægten Lillianschiold de Svanenhielm. Af Førstepræst <i>H. Ostermann</i>	41
Laudkirurger og Fysici på Færøerne 1584—1916. Af Læge <i>K. Carøe</i> . .	47
Slægten Duntzfelt. Af Overretssagfører <i>Paul Hennings</i>	52
Amtsprovst Johan Peter Købkes Selvbiografi (med Portræt). Ved cand. jur. <i>J. Swane</i>	60
Tre breve fra Laurids Engelstoft til hans søn. Meddelt af <i>P. Engelstoft</i>	84
Mindedigt 1854 over Caspar Holten Grevencop-Castenschiold. Meddelt af Arkivar <i>A. Thiset</i>	91
Fremmedadel i Danmark. Af Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	92
Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden. Af Ingeniør <i>H. Marstrand</i>	97
Spørgsmaal og Svar	108
Fortegnelse over den norske Stamtavlelitteratur i Aaret 1915	110
Bogammeldelser	111
Meddelelser	116
Småre bidrag till dansk personalhistorie. Af Bibliotekar <i>O. Walde</i> . . .	118
Uddrag af Kancelliets Registranter og Sportelregnskaber angaaende Vielser, Daab og Begravelser 1682—85. Ved Underarkivar <i>H. C. Roede</i> . (Sluttet)	126
Amtsprovst Johan Peter Købkes Selvbiografi. Ved cand. jur. <i>J. Swane</i> . (Sluttet)	157
En Retssag 1783 om Navnet Løvendal. Af Hofjærgermester <i>C. E. A. Schøller</i>	181
Falck'erne af Tønsberg og Risør. Et Supplement ved Arkivar <i>S. H. Finne-Grønn</i>	185
Den hemmelige barnefødsel paa Klavsholm 1734. Af Læge <i>K. Carøe</i> . .	187
Forpagter Niels Høegs Slægt. Af Hofjærgermester <i>C. E. A. Schøller</i> . . .	228
Om Universitetsmatrikler. Af Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	231
Bogammeldelser	237
Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden. Af Overretssagfører <i>Paul Hennings</i>	239
Spørgsmaal og Svar	242
† Arkivar Anders Thiset, med Portræt. Af Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	243
Brev fra Hr. Peder Skram til Kong Frederik II. Ved Arkivar <i>A. Thiset</i>	248
Seks Breve fra Komponisten C. E. F. Weyse til Byfogedfuldmægtig, cand. jur. <i>J. J. Buntzen</i> fra Aarene 1830—32. Ved Overretssagfører <i>Paul Hennings</i>	250

	Side
En dansk Gren af den norske Familie Luytkis. Ved Postmester <i>C. Klitgaard</i>	262
Johan Christopher Haar. Sognepræst til Voss, med Portræt. Ved Bibliotekar, Frk. <i>Aagot Daae</i>	268
Familie-Stammulle vedkommende Eliesonske, Ankerske, Colletske, Kiøningske m. m. m. Familier fra Slutningen av 1600 til 1874 o. s. v. Ved Arkiv-amanuensis <i>A. W. Rasch</i>	275
Udtog af Vor Frue Skoles Regnskaber 1584—86 og 1594—1612. Ved Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	295
Nogle Bemærkninger i Anledning af Clément-Sagen. Af cand. jur. <i>A. Drachmann Bentzon</i>	308
† Pastor Albert Jantzen, med Portræt. Af Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	314
† Etatsraad, Stiftskriver <i>H. R. Hiort-Lorenzen</i> , med Portræt. Af Arkivregistrator <i>P. B. Grandjean</i>	316
Forskelligt fra Genealogiens og Personalthistoriens Verden. Ved Overretssagfører <i>Paul Hennings</i>	318
Spørgsmaal og Svar	321
Indholdsfortegnelse af udenlandske historiske, personalhistoriske og genealogiske Tidsskrifter, udgivne i 1916. Ved Overretssagfører <i>Paul Hennings</i>	322
Endnu lidt om Poul Løvenørns Slægt. Af Hofjægermester <i>C. E. A. Schøller</i>	325
Les Roches de Parthenay. Af stud. mag. <i>B. Tengnagel Jørgensen</i>	328
Godsejer og Etatsråd <i>Christian Lindencrones</i> borgerlige Slægt <i>Lintrup</i> . Af Arkivregistrator, Frk. cand. mag. <i>N. Lange</i>	333
Haandbog over den ikke-naturaliserede Adel. Et Gensvar. Af <i>Th. Hauch-Fausbøll</i> . Med Bemærkninger af <i>Louis Bobé</i> og <i>P. B. Grandjean</i>	344
Boganneldelse: <i>Aagot Daae</i> : Stamtavle over familien <i>Daae</i> i Norge. Af Artillerikaptajn <i>C. M. Munthe</i>	354
Fortegnelse over den danske Stamtavle-Litteratur i Aaret 1916	357
Spørgsmaal	360
Forskelligt fra Genealogiens og Personalthistoriens Verden. Af Ingeniør <i>H. Mørstrand</i>	361
Samfundets Anliggender	365
Samfundets Regnskab for 1916	368
Register. Ved Underarkivar, Cand. jur. <i>H. C. Røede</i>	369

Tillæg.

Dødsfald i Danmark 1916. Af Postekspedient <i>H. Hjorth-Nielsen</i> .	
Dødsfald i Norge 1916. Af Arkivamanuensis <i>A. W. Rasch</i> .	

Uddrag af Kancelliets Registranter og Sportelregnskaber ang. Vielser, Daab og Begravelser 1682—85.

Ved **H. C. Roede.**

I Perioden 1682—85 blev Vielses-, Daabs- og Begravelsesforholdene ordnede ved et Par Forordninger, henholdsvis af 7. Nov. 1682 og Fr. om Klædedragt af 13. Mts. 1683, begge givne for at hæmme »skammelig Ødselhed og syndig Overdaadighed«, som det hedder i Fortalen til Fr. af 7. Nov. 1682. Ogsaa i Kirkeritualet af 25. Mts. 1685 gives Forskrifter ang. Foretagelsen af disse kirkelige Handlinger.

Om Bryllupper bestemmes saaledes i Fr. af 13. Mts. 1683, at Vielsen skal ske i Kirken efter foregaaende Trolovelse og Lysning. Reglerne om Trolovelse specificeres, og samtidigt gives Forskrifter om Jaord, der sidestilles med Trolovelser, forrettede af Præsten. Dette Jaord blev indgaaet af dem, der var i Rangen eller af Adel og bestod i, at disse for eget og Børns Vedkommende i fælles Venners Overværelse sluttede Ægteskabs Løfte »med Haandstrækning og Trolovelse-Ring af Guld uden nogen Ædelsten at give«. Der maatte ved denne Lejlighed være 4 gifte Par tilstede foruden Forældre, Børn og Sødskende, og der maatte gives dem et tarveligt Maaltid.

Andre Gejstlige og Verdslige maatte lade sig trolove ved Præsten; til denne Handling maatte de ikke indbyde flere Personer, end dem, der maatte møde ved Jaordet, og der maatte gives Deltagerne et »ordinært Maaltid Mad«.

For at Vielsen i det hele kunde finde Sted, bestemte Ritualet, at Skudsmaal og Bevis for, at intet hindrede denne, skulde være tilstede; der krævedes 2 Forlovare, desuden skulde Militære have deres Obersts Attest og Tilladelse til Giftermaalet; Brudeparret skulde godtgøre, at de havde været til Alters, og Enkemænd eller Enker, at der var sket Skifte efter den afdøde, inden Giftermaalet fandt Sted. Desuden skulde Lysning være sket 3 Gange, undtagen naar Personerne var i Rangen eller af Adel.

Ved Vielsen — og denne skulde ske om Søndagen ved Froprædiken og i Købstæderne, saafremt den fandt Sted paa en Dag, da der prædikedes, da til Froprædiken eller Højmesse (dette var Tilfældet paa Landet); paa andre Dage mellem Kl. 9 og 10, saa at Vielsen var færdig senest Kl. 11 — maatte Bruden ikke bære Andet paa sig, end hvad der tilhørte hende selv, og hvad Fr. om Klædedragten foreskrev, og Brudehuset maatte kun klædes med hvad den, der gjorde Brylluppet, eller hvad Brudgommen havde Ret til at anvende

ifølge samme Fr. Om Sengens Udstyr gaves forskellige Regler for de forskellige Klasser i Samfundet: Gehejmeraader, Grever og Friherrer maatte dertil benytte Fløjl med Guld- og Sølvfrynser og Snore af samme Slags, men kun paa Kanterne, derimod ikke Guld- eller Sølvbroderi eller hele Stykker af Guld eller Sølv.

De, der var i Rangen efter Friherrer samt Adelige i Almindelighed maatte til Sengen ikke bruge andet, end Taft, Atlask, Damask eller andet Silketøj, medmindre det var fremstillet i København eller bragt hjem med Kompagniets Skibe fra Indien. Paa Sengen maatte være anbragt Silkefrynser og desl., fremstillet her i Landet, men hverken Sølv- eller Guldfrynser eller Snore og ej heller Kniplinger om Lagenerne; til Overdyner og Puder maatte bruges samme Stof, som var tilladt til Omhæng.

De fornemste af gejstlig Stand samt fornemme Borgere og Negotianter maatte benytte Taft og Atlask til Sengen og Haandværks- og Tjenestefolk Rask eller andet uldent Tøj, som var lavet her til Lands, men uden Frynser, Duske eller Snore. Til Brudestol eller Brudeskammel maatte kun benyttes vævet Tapet uden Frynser eller Kniplinger; paa Brudestolen maatte ej Himmel anbringes, heller ej over Brudebænken, hvor Parret viedes, eller over Bordet, medmindre Brudefolkene hørte til en af de 4 første Rangklasser.

Ingen Brudegave maatte gives eller tages, undtagen for Tjenestefolks Vedkommende; dog maatte Forældre give deres Børn en saadan efter deres Vilkaar og Tilstand; Brudgommen maatte ikke give Brudens Venner og Sødskende nogen Gave, bestaaende af Ædelsten, Perler eller desl., men Brudens Moder, eller dersom hun var død, de, i hvis Hus Bruden var, havde Ret til at modtage en Gave, dog ikke af højere Værd, end 100 Rd. i forarbejdet Guld, Sølv eller Penge.

Tilstede ved Brylluppet maatte kun være 12 Par foruden Forældre, Sødskende, disses Mænd eller Koner, Far- og Morbrødre; ingen maatte dog indbyde Personer udenfor Provinsen eller Bryllupsstedet, med Undtagelse af Forældre, Børn eller Sødskende. Til Hjælp til at rede Brudesengen maatte kun et Par af de nærmeste Venner opfordres; i øvrigt skulde det ske ved Husets Tjenestefolk. Haandværks- og Tjenestefolk havde dog kun Ret til at indbyde 6 Par, og paa Landet maatte foruden de nærmeste Venner kun 8 Par deltage.

Bryllupsfesten maatte kun vare en Dag; før Brylluppet maatte intet Traktement gives, efter Vielsen derimod 8 Retter dog ikke »Piramider af Sukkerbagerie«. Ved Haandværks- og Tjenestefolks Bryllupper maatte kun gives et tarveligt Maaltid paa 4 Retter. Paa Landet maatte derimod Bryllupskost gives samme Dag, Bryll-

luppet holdtes og Dagen derpaa; men hverken her eller i de andre Købstæder maatte der gives mere, end 6 Retter, og Vildt maatte slet ikke bydes frem, undtagen hos de Bryllupsværter, der havde Jagtret. —

Om Daaben, der skulde finde Sted ved Højmesse om Søndagen, om Onsdagen eller Fredagen, blev den tidligere Regel ved at gælde, nemlig at Barnet snarest skulde kristnes i Kirken, og at man ikke maatte ventde dermed i over 8 Dage; skulde Daaben ske paa en Dag, da der prædikedes, skulde man vente med Daaben, til Tjenesten var forbi; uægte Børn skulde døbes efter Kl. 12. Al Barselkost skulde for Fremtiden være afskaffet, og Bud om Fødslen maatte kun sendes til Forældre, Børn og Sødskende, af hvilke Personer ingen maatte opvarte i Huset, mens Barselkvinden laa.

Barnet maatte ikke bæres frem, prydet med Smykker, Perler eller Ædelsten; højst 5 Mænd og Kvinder tilsammen maatte optræde som Faddere, og ingen Faddergave gives eller tages. Til og fra Kirke maatte med Barnet kun følge 3 Par Kvinder, og disse kulde forblive i Kirken, til Præsten forlod Prækestolen.

Hvis man vilde have Musik i Kirken, kunde den faas mod billig Betaling.

Mad, Konfekt og Drikke maatte ikke bydes frem i Købstæderne, hverken naar man gik til og fra Kirke med Barnet, eller naar Hjemmedaab fandt Sted; ved Daab paa Landet havde man Ret til at give de Indbudne et tarveligt Maaltid.

Hvor Barnet var svagt, efter at være kommet til Verden og ikke uden Livsfare kunde bæres til Kirken, kunde, hvis Præsten ikke var nær, en eller anden skikkelig Mand, som var kommen til Skelsaar, eller i Mangel heraf Jordmoderen eller en anden gudfrygtig Qvinde i 2—3 Personers Overværelse døbe Barnet. Hvis dette efter Fødslen var saa svagt, at det ikke kunde leve, maatte Moderen selv døbe det, naar ikke Andre kunde tilkaldes. —

Om Begravelser gav Fr. af 1682 flere nye Bestemmelser. Liget, hedder det her, maatte kun klædes i Kattun eller hjemmegjort Lærred, og hvis fornødent var, maatte »Lærreds Bindel« anvendes til at binde med. Da der imidlertid var dukket en skarp Sondring op mellem Klasserne, eftersom Folk var af Adel eller i Rang, eller ikke, fik denne Sondring og Virkninger overfor den Kiste, der skulde anvendes, naar man stedtes til Jorden. Mens man aldrig maatte ty til Anvendelse af Egekister, medmindre man havde murede Grave, galdt om den Overflødighed at have 2 Kister, at dette var forbudt, medmindre man var af Adel, i Rang, tilhørte den gejstlige eller verdslige Øvrighed, var Præst i en Købstad eller en gradueret Person; ellers var det forment, naar Ens Bo da ikke var gældfrit

og ejede mindst 6000 Rd. Havde man Ret selv til at benytte 2 Kister, galdt dette ogsaa for Vedkommendes Hustru og Børn.

Kisten maatte som Hovedregel ikke overtrækkes, ligesaa lidt som den maatte udfores indvendigt. Der maatte udenpaa den kun findes Jærneslag, nemlig 8 Haandgreb eller Ringe i det højeste; ovenpaa Laaget maatte anbringes en Jærn- eller Blikplade med den Dødes Navn og Aarstallet, da han var død.

En langt større Ret til at udsmykke Kisten tilstodes Gehejme-raader, Grever, Friherrer, Riddere og dem, der indehavde en Overcharge. Disses Kister maatte overtrækkes med Fløjl, og Messing-plader maatte anbringes derpaa og »anden Ziirlighed efter hvers Vilkaar«. Derimod maatte saadanne Plader ikke være af Sølv, forgyldte eller forsølvde.

Andre i Rang^{en} begunstigedes mindre: de, der var af Adel eller lig med Adelen privilegerede, Borgmester, Raad og Gøjstlige i København, som havde murede Begravelsessteder, maatte have deres Kister overtrukne med Baj, Klæde, og Læder; der maatte være Jærneslag paa Kisten, men hverken Fortinning, Forsølvning eller Forgyldning. Ovenpaa Kisten maatte anbringes en Messing-plade med »Are maadelige Hjørnebaand« og Messing Søm uden Frynser eller deslige.

Mens Prækestolen og Stolene i Kirken aldrig maatte overtrækkes, havde man i Almindelighed ved Begravelser Ret til at »drage« en enkelt Stue; men dette maatte ikke ske med saa kostbare Stoffer, som Fløjl, Klæde eller Baj, blot galdt der den Regel, at hvis man havde Ret til at kaldes: »Velbyrdig« maatte man ved Henbæring af Liget til Kirken, af denne leje et Ligfløjl med hvidt Atlaskes Kors; Andre, som ikke havde overtrukne Kister, maatte ved samme Lejlighed bruge Klæde; men Bedemændene skulde lægge det paa Kisten.

De ovennævnte fornemme Personer (Gehejmaraader, Grever, Friherrer osv.) maatte drage 3 Stuer, naar deres Forældre eller Ægtefælle var bortgangne; en Himmel maatte ved samme Lejlighed anbringes over Liget, men den maatte kun være af Baj; Frynser, Flor og Baand var forbudte; deres Karosser og Hestetøj maatte derimod overtrækkes.

Andre af Rangen, men mindre fornemme, indtil Landsdommere inclusive, maatte have 2 dragne Stuer; var deres Ægtefælle død, maatte de, ligesom de fornemmere, have Karosserne og Seletøjet overtrukket.

Ved Liget maatte, hverken i Ligstuen eller i Kirken, noget Voxlys brænde, ligesaa lidt som noget Vaaben maatte sættes op eller bæres, medmindre man havde Ret til at føre Hjælm og Skjold og

var i Rangen. Heller ej paa Gaden maatte Lys bæres foran Kisten, men i Kirken maatte der brænde et Par Lys paa Altret.

Skulde en Begravelse foregaa, var det ikke et uindskrænket Antal Personer, Dødsbud maatte skikkes til; kun Forældre, Børn og Sødskende maatte varsles paa denne Vis, og ingen maatte opvarte saa længe, som Liget var over Jorden.

Mens Dragefruer for Fremtiden blev afskaffede, ligesom man ikke mere havde Ret til at indrette Vaagestuer i sine Lejligheder, var det tilladt at have »Klædekoner« til at klæde Liget paa; dog maatte foruden Sødskende, Husfolk og Børn kun højst 2 Kvinder anvendes hertil og 6 Personer af de nærmeste Venner og Naboeer til at lægge Liget i Kisten.

Af den Afdødes Omgivelser maatte, naar Husfaderen eller Husmoderen døde, det daglige Tyende bære sort Dragt, der dog for Kvindernes Vedkommende kun maatte være af Sirts eller Rask; for Forældre, Børn og Sødskende maatte kun de Folk bære sort Dragt, der plejede at opvarte Husbond og Hustru dagligt udenfor Huset; hvad Børn og Sødskende angik, dog kun naar disse var over 14 Aar. Ingen af Tjenestefolkene maatte kræve dette, som noget de havde Ret til.

Begravelsesvers maatte kun forekomme, naar Arvingerne eller den, der foranstaltede Begravelsen, gav Tilladelse til Fremkomsten; ellers havde Bogtrykkerne at paase, at de ej, medmindre denne Tilladelse forelaa, trykkede og udgav slige Vers.

At frembære Mad og Drikke umiddelbart før og efter Begravelsen var forbudt; særligt Konfekt var det vedblivende utilladt at nyde; men de, der hørte til Huset og var tilstede, naar Liget blev bragt bort, maatte indtage et Maaltid, dog kun af samme Art, som den sædvanlige Kost i Huset.

De Fattige kunde Kirkeværgerne tilstaa Ret til at begraves paa Kirkegaarden for mindre Betaling, end Andre maatte give; i øvrigt vedblev de tidligere Regler om Ret til fri Begravelse og om Stedet, hvor Jordfæstelsen skulde ske.

Kistelaaget skulde slaas til inden 4 Dage, hvad enten Begravelsen skete i Købstæderne eller paa Landet, og Liget skulde stedes til Jorden inden 8 Dage, naar den Afdøde ikke havde været i Rang eller af Adel; var dette Tilfældet, galdt den gamle Regel om 3 Uger som yderste Frist. Var denne udløbet, skulde Liget strax nedsættes i Jorden, og Kisten maatte ikke staa paa Kirkegulvet, naar Prædiken holdtes.

Særlige Personer var af Magistraterne i Købstæderne forordnede til at indbyde til Møde til Begravelserne; de erholdt en bestemt Pris for hver Begravelse, og vilde man ikke benytte dem, skulde de alligevel have Betaling.

At synge for Lig paa Gaden blev nu forbudt; derimod maatte Skolebørnene synge i Kirken ved Begravelserne, og til Løn herfor var det tilladt at give dem Klæde; skete Begravelsen om Aftenen, var det Børnene tilladt at bære Lygter.

Hvis Bisættelse fandt Sted, kunde dette ske i Kirken mod Betaling, men Liget maatte dog ikke henstaa dér længere end Aar og Dag uden Betaling. Præsten skulde ved Bisættelsen kaste Jord paa Kisten, som hvor egentlig Begravelse fandt Sted. Epitafium maatte anbringes i Kirken, dog kun med Inscription og »uden Contrafejer«; den højeste Pris, man maatte anvende dertil, var 300 Rd.

Om dem, der ikke var af rette Bekendelse »med voris Kirke« bestemte Ritualet, at de skulde begraves paa Kirkegaarden dog uden Jords Paakastelse af Præsten, Tale eller Ligprædiken over den Døde. Heller ej maatte Præsten kaste Jord paa eller holde Ligprædiken over Selvmordere, over dem, der var rettede for en Misgerning, over Bandsatte, der ikke var afløste eller over dem, der var dømt til Mindremænd uden at have tilfredsstillet Øvrigheden og Sagsøgeren. De, der var omkomne i Duel, hvad enten de var Hovedmænd eller Sekundanter, maatte hverken begraves i Kirken eller paa Kirkegaarden.

Naar Begravelse skulde ske om Aftenen, betalte de, der var i Rangen eller havde Titel af Raad, for sit eget, sin Hustrus og Børns Vedkommende 10 Rd.; andre i Rangen maatte betale 6 Rd., og de, der ikke vare i Rangen, 4 Rd.

Præsterne maatte ikke tale over Liget om Dagen; men fandt Jordfæstelsen Sted om Aftenen, maatte han i Stedet for Ligprædiken holde en kort Tale i Kirken over dem, der var i Rangen eller af Adel; det hele skulde dog være færdigt i Løbet af et Kvarter; Præsten skulde kaste Jord paa Kisten og maatte for sin Medvirken ved denne, som ved de to andre kirkelige Handlinger, tage, hvad der frivillig tilbødes, derimod ikke foreskrive nogen bestemt Betaling; alene for at kaste Jord paa Kisten maatte i Landsbyerne intet tages.

Den almindelige Begravelsestid var, naar der holdtes Prædiken i Kirken, Kl. 1 eller ialfald saa betids, at Tjenesten kunde begynde senest Kl. 2. I Købstæderne maatte Begravelserne ikke ske om Søndagen eller paa Helligdage, siger Kirkeritualet, men paa Landet før Prædiken. Præsten skulde kaste 3 Gange Jord paa Kisten, og de, der havde baaret Liget, skulde yderligere kaste Jord paa, til Graven var helt tildækket. Skoledisciplene og paa Landet Degnen skulde synge Ligsalmer. Skulde der holdes Ligprædiken, gik Sørgefolkene dernæst ind i Kirken, og Præsten maatte da tale en Time; i Pest- og smitsom Sygdoms Tider dog kun $\frac{1}{2}$ Time;

paa Kirkegaarden maatte i saa Fald en kort Formaning eller en Bøn træde i Stedet for Prædiken.

Hvor Prædiken skulde holdes i Kirken, maatte der ikke synges for noget Lig, før Klokken var 12, og Præsten maatte ikke trække Handlingen længere ud, end at Folk kunde være ude af Kirken »halvgaan 4re«; Ringningen skulde være forbi Kl. 11½. Betalingen varierede naturligvis, efter som alle eller kun nogle Klokker fordredes og efter Antallet af Skolebørn, man vilde have til at synges ved Begravelsen.

Ligbæringen besørgedes i Købstæderne af Mænd, forordnede af Magistraten; disse fik lovbestemt Betaling herfor og maatte ikke beværetes med Spise eller Drikke. Ved de fornemste Begravelser maatte indtil 36 Mænd give Møde og foruden disse de Venner og Naboer, der ønskede at vise deres Deltagelse. Ligvogn med 6 Heste for kunde da lejes af Kirken. Andre af Rangen indtil Landsdommere incl. maatte benytte 4 Heste og Andre 2. Almindeligvis anvendtes til et »fuldkomment« (en Voxens) Lig 12 Ligbærere. Om Aftenen maatte 12 Lygter benyttes. Følget maatte almindeligvis bestaa af Forældre, Børn, Søsken, Arvinger og 6 Par Mænd, hvorimod Kvinder ikke maatte deltage; denne Bestemmelse overholdtes ikke altid af Lavene.

De, der ikke havde Raad til at have egentlige Begravelsessteder, kunde mod Betaling erholde »Hvilesteder«, der hvis det ikke var egentlige Arvebegravelser, galdt for 20 Aar; for Ligstenedes Anbringelse skulde særlig Betaling gives.

Mens de ommeldte Regler galdt i Almindelighed, var der for Gievernens Vedkommende den Undtagelse, at disse kunde bære sig ad med Jordfæstelse og Monumenters Anbringelse, som de lystede i Overensstemmelse med de dem meddelte Privilegier. En anden Undtagelse var de Militære, som, hvis de havde udvist Tapperhed, for eget Vedkommende maatte jordfæstes med de i saa Fald brugelige Ceremonier, og endelig kunde en kgl. Bevilling give Ret til at foranstalte en Jordefærd med større Bekostninger, end vanlig. —

I tre norske Byer blev i 1682 Forbudet mod Brude- og Fadder-gaver gjort gældende, nemlig i Trondhjem den 7. Mts., i Skeen den 25. Apr. og i Stavanger den 3. Maj; dog maatte Tjenestefolk og Tyende »hielpes med een maadelig brude gafue«. Tillige bestemtes det i et aabent Brev af 19. Jan. 1684, at Indbyggerne i Frederikstad, der trængte til en Stenkirkes Opførelse, i Løbet af de første tre Aar skulde betale for en Bevilling til at begraves om Aftenen yderligere 2 Rd. pr. Lig, mens Betalingen for at vies hjemme steg med et Beløb af 3 Rd. pr. Par. —

Indtil 1681 finder man alle de her omhandlede Bevillinger i Registranterne; tillige omtales enkelte af disse i Kancelliets Sportelregnskaber, der er bevarede fra Aaret 1669; fra dette Aar indtil 1681 incl. er der imidlertid ikke omtalt andre Bevillinger i Regnskaberne, end dem, der nævnes i Registranterne; disse har jeg derfor udeladt som Dubletter. Derimod er der i Aaret 1682 nævnt nogle faa i Sportelregnskaberne, som ikke findes i Registranterne; Antallet paa disse stiger lidt i 1683 og 1684, men er stadig ikke stort. Fra 1685 findes derimod Hovedparten af Bevillingerne ikke i Registranterne¹⁾, der altsaa maa udfyldes ved Hjælp af Regnskaberne. Dette er af flere Grunde uheldigt: 1) fordi Regnskaberne næsten altid kun nævner Brudgommen og kun i ganske faa Tilfælde Bruden; 2) fordi Sportelregnskaberne for nogle Aars Vedkommende i Begyndelsen af det 18de Aarh. er gaaede tabt, og 3) fordi Regnskaberne ikke foreligger i Renskrift, men i en ret ulæselig Kladdefremstilling, aabenbart skrevet i Hast²⁾. Paa først- og sidstnævnte Ulempe kan der dog for enkelte Aar, saaledes for Aaret 1685's Vedkommende ret godt raades Bod, ved at ty til Kancelliets Underskrivelsesbøger (betegnede nedenfor i Texten ved U.), der nævner de allerfleste givne Bevillinger af denne Art, ihvorvel ikke dem alle og desuden ikke alene nævner Brudgom, men ogsaa Brud.

Regnskaberne sonderer heller ikke skarpt mellem de Grupper, jeg hidtil har benyttet til Inddeling af Bevillingerne; gælder disse Ægteskab, betegner Regnskaberne dem vel tildels som Bevillinger til Vielser i Huset; andre derimod kaldes kun Vielsesbreve; disse er imidlertid i nærværende Artikel anbragt under Gruppen for Vielser i Huset; man kan af deres store Antal se, at dette maa være Meningen. »Bevillinger til Ægteskab« kalder Regnskaberne nogle; men disse er, i Overensstemmelse med den tidligere meddelte Plan for Værket, udeladte. Ved nogle Vielsesbreve er i Margenen skrevet et »S. W.«; disse har jeg anbragt i Gruppen for Særlig Vielse.

Mens Daabsbevillingerne slet ingen Vanskelighed volder, er Begravelsesbevillingerne gennemgaaende betegnede i Regnskaberne som »Bevillinger til Ligs Begravelse«; hvor intet andet fremgaar af selve Bevillingens Indhold, har jeg anbragt dem i Gruppen for Begravelse om Aftenen; enkelte, der taler om Begravelse af Selvmordere o. l., er derimod blevne anbragte i Gruppen for Særlig Begravelse. Mens Regnskabernes Bevillinger til Ligs Flytning er betegnede tilstrækkeligt udtømmende, indeholder Bevillingerne til Begravelses Opsættelse intet om, hvor længe Opsættelsen maa finde Sted.

¹⁾ Se herom et Forslag fra Kancelliet, billiget ved kgl. Resol. af 19. Maj s. A.

²⁾ Fra Begyndelsen af 1690'erne ligger ved Regnskaberne desuden renskrevne Lister over et lille Antal (ca. 1/3) af de givne Bevillinger, fort af en Enkelt af de Sportelberettigede; hvad Vielserne angaar, nævnes her ogsaa Hustruernes Navne.

De sædvanlige Forkortelser (R.: Register, T.: Tegnelser osv.) benyttes vedblivende, se herom Tidsskriftets Aarg. 1915, S. 283. Tilføjede Oplysninger om Præster skyldes stadig Wibergs Præstehistorie.

I. Vielse.

1682 A. Bevillinger til Vielse i Huset.

3. Jan. Jørgen Ifversen og Margrethe Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
7. — Peder Espensen og Inger Thomasdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
10. — Urban Andersen og Kirsten Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
10. — Oluf Nielsen Fløy og Gertrud Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
10. — Pr. til Vigerslev og Veflinge Sogne, Jacob Olufsen [Dyrhoff] og Karen Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
10. — Carl Friderich Andersen og Karen Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
12. — Ernst v. Grimenes og Martha Elisabeth Bucher — u. T og L. S. R. 3.
12. — Etr. Niels Krag og Jfr. Sophie Juel¹⁾. S. R. 8.
12. — Assessor, Vicepræsident Chr. Schønning og Jfr. Jytte [Judithe] Kirstine Grubbe²⁾. S. R. 8.
14. — Tolder i Helsingør, Isach Helmes og Maria Kruse, beslægtede i 2det Led — u. Tr. og L. S. R. 9.
16. — Hans Nielsen og Karen Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
16. — Hans Trøner og Anna Sophia Bacher — u. Tr. og L. S. R. 3.
20. — Børge Andersen Stud og Anna Maria Jansdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
21. — Claus Ritzzerou af Bergen og Dorethe Petersdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
23. — David Marchusen og Lisbeth Hansdatter Mesing af Bergen — u. Tr. og L. S. R. 3.
26. — Jacob Rasmusen Teilgaard i Trondhjem og Ingeborg Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
28. — Mathies Berthelsen og Ellen Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
28. — Borgm. i Holstebro, Christen Nielsen og Anna Jacobsdatter Vinter — u. Tr. og L. S. R. 3.
28. — Oluf Hansen og Anne Corinsdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
30. — Jørgen Sarde og Johanne Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 3.
4. Febr. Schoutbynacht Fr. Gedde og Jfr. Susanne Elisabeth Adler S. R. 25.
4. — Bendt Jensen og Ellen Bendzdatter — u. Tr. og L. S. R. 24.
7. — Willum Wechhorst og Kirsten Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 24.
7. — Henrich Hermandsen Nefverman og Frøchen Mortensdatter — u. Tr. og L. S. R. 24.

¹⁾ Vielse 8. Febr. Biogr. Lex.

²⁾ Vielse 1. Jan. 1682. Holm. Kb.

7. Febr. Præs. i Bergen, Jørgen Otton og Jfr. Christina Bøfche — u. Tr. og L.; maa vies af hvilken Præst, de vil. S. R. 30.
11. — Reinert v. Hoven og Chatrine Pegels — u. Tr. og L. S. R. 24.
14. — Skibskpt. Peder Thomæsen og Anna Chatrina Clausdatter — u. Tr. og L. S. R. 24.
15. — Hans Handorph og Inger Maria Fritzen — u. Tr. og L. S. R. 24.
17. — Gregers Hansen Svidser og Anniche Hermandsdatter, Enke efter Pr. i Vordingborg, Jesper Als — u. Tr. og L. S. R. 24.
17. — Strange Helmers og Anna Maria Sørensdatter — u. Tr. og L. S. R. 24.
18. — Fændrik Johannes Phillippus Mohr von Waldt, som er katolsk, og Ingeborg Wichmans — u. Tr. og L. S. R. 36.
18. — Hans Pedersen og Elisabeth Lauritzdatter — u. Tr. og L. S. R. 24.
23. — Joachim Sundtum og Christine Henriksdatter, Hans Berndorphs Enke — u. Tr. og L. S. R. 24.
24. — Peter Lendersen Bens og Christina Jansdatter — u. Tr. og L. S. R. 24.
25. — Søren Sørensen Smette og Else Jacobsdatter — u. Tr. og L. S. R. 24.
28. — Friderich v. der Heide og Sophia Davidsdatter — u. Tr. og L. S. R. 24.
4. Mts. Borgm. i Æbeltoft, Key Hansen og Anna Gisebrecht — u. Tr. og L. S. R. 59.
7. — Pr. til Udbyneder, Bendix Johansen Kop og Mette Willadz-
datter — u. Tr. og L. S. R. 59.
11. — Dr. Chr. Nold og Maria Ellegers¹⁾ — u. Tr. og L. S. R. 67.
13. — Mathias Weniche og Else Sophia Steensdatter — u. Tr. og L. S. R. 59.
14. — Melchior Carlsen og Appelone Frijsis — u. Tr. og L. S. R. 59. (Uaffordret og kasseret).
14. — Claus Rasmusen Byssing og Karen Tobiasdatter — u. Tr. og L. S. R. 59.
14. — Christopher Hansen og Kanc. Sp. R.
17. — Andreas Andersen og Chathrine Jochumsdatter Bunsach — u. Tr. og L. S. R. 59.
17. — Rasmus Nielsen og Sidsel Jacobsdatter — u. Tr. og L. S. R. 59.
18. — og 1. Apr. Hans With og Dorthe Sorensdatter; hun er beslægtet med hans forrige Hustru, Kirsten Lambertzdatter, i 3die Led — u. Tr. og L. F. R. 25 f.
21. — Troels Hansen Holst og Anche Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 59.
21. — Oluf With og Anna Chatrina Rallufs — u. Tr. og L. S. R. 59.
22. — Hr. Niels Pedersen og Gundel Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 59.
28. — Rektor i Nyborg, Frantz Olufsen Thestrup og Else Hansdatter Muhle²⁾ — u. Tr. og L. S. R. 59.
8. Apr. Albret Bilde og Birgette Bille; beslægtede i 3die Led. J. R. 36.

¹⁾ Viæde 25. Maj. Biogr. Lex.

²⁾ Viæde 27. Apr. Biogr. Lex.

8. Apr. Jørgen Ifversen Colding og Margrethe Kocks i Ribe — u. Tr. og L.; maa vies af hvilken Præst, de vil. J. R. 37.
8. — Hdlsn. i Ribe, Bagge Baggesen og Dorthe Margrethe Nielsdatter Terpagger — u. Tr. og L. S. R. 94.
8. — Claus Hendrichsen Droge og Bendte Bendtsdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
11. — Peder Andersen og Chathrine Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
11. — Hans Tresløf og Chathrine Marie Motzfeld — u. Tr. og L. S. R. 94.
20. — Walter Müller og Mette Børgesdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
20. — Daniel Wallentinsen og Johanne Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
21. — Niels Jensen og Anna Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
21. — Andreas Krucho og Anna, Jørgen Kræsens Enke — u. Tr. og L. S. R. 94.
22. — Raadm. i Bergen, Hans Hansen og Karen Cornelisdatter de Lange — u. Tr. og L. S. R. 94.
24. — Rasmus Nielsen af Helsingør og Helvig Pedersdatter i Skibby — u. Tr. og L. S. R. 94.
24. — Andreas Lohman og Anna Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
26. — Hr. Rasmus Svendsen Heding og Agnette Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
27. — Niels Stephensen og Anna Sørensdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
5. Maj. Rasmus Wærn og Maren Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 127.
5. — Hans Jensen Ferløf og Maren Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 127.
6. — Mathias Pipper i Livgarden til Hest og Trine Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 129.
6. — Knud Thot og Fru Birgethe, Grevinde af Scheel¹⁾. S. R. 128.
6. — Henrich Dyr og Bodild Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 127.
6. — Jacobus Bartholomei og Anna Margrethe Barthesi — u. Tr. og L. S. R. 127.
6. — Anders Sørensen og Lisabeth Jørgensdatter — u. Tr. og L. S. R. 127.
6. — Evert Holst af Kbhvn. og Maria Høsemans — u. Tr. og L. S. R. 127.
6. — Niels Clausen Hes og Mette Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 127.
6. — Pr. til Svallerup Sogn, Jacob Friberg og Gjørvel Maria Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 127.
9. — Forstander for Helligaandshospitalet i Kbhvn., Dirich Dreyer og Margrethe Plum — u. Tr. og L. S. R. 141.
12. — Jørgen Jørgensen og Anna Dorothe Henningsdatter i Faaborg — u. Tr. og L. S. R. 127.
12. — Tolder i Ryfølke, Erich Jørgensen og Sophia Amalie Kohlmans — u. Tr. og L. S. R. 127. (Uaffordret og kasseret).
12. — Axel Olsen og Kanc. Sp. R.
13. — Handelsn. i Horsens, Christen Nielsen Tonboe og Elisabeth Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 127.

¹⁾ Viede 2. Juni. Biogr. Lex.

13. Maj. Anthon Brennechin og Anna Jørgensdatter, Hans Betches Enke i Nakskov — u. Tr. og L. S. R. 127.
13. — Foged over Mandal, Hans Pedersen Bøgvad og Abigael Jonædatter Undal — u. Tr. og L. S. R. 127.
20. — Borgm. Hans Jørgensen i Korsør og Abigael Anchersdatter — u. Tr. og L. S. R. 160.
30. — Pr. til Jungshoved Sogn, Povfel Sørensen Rechen [Wib.: Becker] og Catrine Larsdatter Hammer — u. Tr. og L. S. R. 160.
2. Juni. Nicolaj Wesling og Maren Ifversdatter — u. Tr. og L. S. R. 162.
2. — Falle Pedersen og Lisabeth Eschildzdatter Dahlhuus — u. Tr. og L. S. R. 162.
6. — Just Rosemeyer og Chathrine Christiansdatter Brun — u. Tr. og L. S. R. 163.
6. — Kanc.sekr. Christopher Bartholin og Maria Anna Grove¹⁾ — u. Tr. og L.; maa vies af hvilken Præst, de vil; Accise skal ej betales. S. R. 164 f.
7. — Hertvig Hering og Dorothea Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 162.
10. — Svend Jensen og Chathrine Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 162.
10. — Kpl. til St. Olai Kirke i Helsingør, Madz Madzen Skielderup og Johanne Nielsdatter Munch — u. Tr. og L. S. R. 162.
12. — Ob. Johan Ahrnholt og Gertrud Iserberg — u. Tr. og L. S. R. 162.
14. — Casper Henrich Wegener og Margrete Ditlef — u. Tr. og L. S. R. 162.
14. — Oluf Andersen og Mette Marchusdatter — u. Tr. og L. S. R. 162.
15. — Levin Ludvig Rohrlache og Sophia Amalia Dæchner — u. Tr. og L. S. R. 162.
17. — Pr. til Vordingborg Sogn, Hans Hansen Seidelman²⁾ og Anna Jacobsdatter — u. Tr. og L. S. R. 162.
17. — Byskr. i Kallundborg, Hans Rasmusen og Gertrud Evertsdatter Elemhofs? — u. Tr. og L. S. R. 162.
20. — Philip Abildsen og Margrethe Wiibenseer — u. Tr. og L. S. R. 162.
23. — Raadm. i Helsingør, Lorentz Pedersen og Gertrud Heiser (Heister?) — u. Tr. og L. S. R. 162.
27. — Joen Astvick og Anna Devis — u. Tr. og L. S. R. 162.
27. — Jens Pedersen og Mette Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 162.
27. — Peder Michelsen og Anna Mathisdatter — u. Tr. og L. S. R. 162.
1. Juli. Jens Christensen og Else Svendzdatter i Dragør — u. Tr. og L. S. R. 177.
1. — Lyder Jensen Lind og Anna Maria Sørensdatter af Christianssand — u. Tr. og L. S. R. 176.
1. — Pr. til Karlslunde Sogn, Hans Olufsen og Barbra Radeck — u. Tr. og L. S. R. 176.

¹⁾ Viiede 16. Juli. Biogr. Lex.

²⁾ Wib.: Sidelmann.

1. Juli. Christen Nielsen Windel og Maria Mortensdatter — u. Tr. og L. S. R. 176.
1. — Gunder Vosbein og Sophia Amalia Holst(?) — u. Tr. og L. S. R. 176.
4. — Borgm. i Slagelse, Christen Sørensen og Anna Danielsdatter Veinholt — u. Tr. og L. S. R. 176.
8. — Elias Christensen af Lyngdals Præstegæld og Maren Pedersdatter Hegelund — u. Tr. og L. S. R. 176.
8. — Michel Sørensen og Anna Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 176.
8. — Jens Nielsen Brun og Maren Andersdatter af Grenaa — u. Tr. og L. S. R. 176.
8. — Michel Jensen og Anna Christensdatter Berregaard — u. Tr. og L. S. R. 176.
8. — Holger Luxdorph. Kanc. Sp. R.
10. — Niels Christensen i Grenaa og Birgette Sørensdatter — u. Tr. og L. S. R. 176.
11. — Kield Pedersen og Anna Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 176.
11. — Brygger i Kbhvn., Christopher Frandsen og Johanna Johansdatter Falch — u. Tr. og L. S. R. 176.
12. — Jacob Scheel og Maren Pedersdatter, Lauridz Nielsens Enke — u. Tr. og L.; maa eventuelt være fri for aabenbart Skriftemaal. J. R. 78.
12. — Birkefgd., Kons.forv. i Nibe, Knud Pedersen og Maren Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 176.
15. — Stadsfysikus i Ribe, Bernhardus Omeus og Elisabeth Pedersdatter Kragelund — u. Tr. og L. S. R. 176.
25. — Oluf Pedersen og Mette Madzdatter — u. Tr. og L. S. R. 176.
1. Aug. Thomas Thorsmede og Gertrud Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 201.
2. — Jens Knudsen af Bredsted og Margrete Christiansdatter — u. Tr. og L. J. R. 80.
2. — Ob. Johan Rantzov og Jfr. Sophia Amalia Fris. S. R. 202.
4. — Kgl. Bogtrykker Johan Philip Bochenhoffer og Dorothea Cassube, Corfitz Luftts(?) Enke — u. Tr. og L. S. R. 201.
4. — Prof. Povel Winding og Margarethe Sophia Bøgvads — u. Tr. og L. S. R. 201.
7. — Paasche Pedersen i Aarhus og Maren Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 201.
14. — Anders Jensen og Karen Ibsdatter — u. Tr. og L. S. R. 201.
15. — Forv. paa Friherreskabet Rosendal, Svenning Elsberg og Maria Krugk — u. Tr. og L. S. R. 201.
15. — Jacob Jacobsen og Maria Petersdatter — u. Tr. og L. S. R. 201.
15. — Vejer i Helsingør, Jacob Pedersen og Ingeborg Joensdatter — u. Tr. og L. S. R. 201.
19. — Pr. til Havrebjærg Sogn, Jacob Hansen Kyng og Sidsel Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 201.
19. — Lauritz Lassen i Aalborg og Christendze Henrichsdatter — u. Tr. og L. S. R. 201.
19. — Snedker Johan Blichfeld. Kanc. Sp. R.
30. — Forv. paa Østergaard, Hans Terchelsen og Birgethe Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 201.

31. Aug. Jens Jacobsen Schifholm og Gertrud Jensdatter af Aarhus — u. Tr. og L. S. R. 201.
31. — Theodorus Cornelii Liibe(?) og Sophia Samuelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 201.
31. — Kpt. Wilhelm Stolling og Sophia Amalia Wilchen — u. Tr. og L. S. R. 201.
6. Sept. Henrich Meinche og Dorthe Kølen — u. Tr. og L. S. R. 219.
7. — Henrich Bennichen og Birgethe Clausdatter i Bergen — u. Tr. og L. S. R. 219.
8. — Madz Hansen og Anna Friberts — u. Tr. og L. S. R. 219.
8. — Kpl. til Thoreby Sogn, Jens Hansen Areboe og Margrethe Willemsdatter — u. Tr. og L. S. R. 219.
12. — Jens Jacobsen Wering og Karine Koefod, Willum Clausens Enke paa Bornholm — u. Tr. og L. S. R. 219.
15. — Johan Knæsbech af Bergen og Karen Andersdatter, David Pechels Enke — u. Tr. og L. S. R. 219.
16. — Pr. til Roskilde Domkirke, Johan [Gotthardsen] Braem og Mette Harboe¹⁾ — u. Tr. og L. S. R. 219.
23. — Peder Niemand af Helsingør og Else Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 219.
23. — Jens Trøstrup og Margrethe Christensdatter i Vordingborg — u. Tr. og L. S. R. 219.
25. — Brygger Bendt Svendsen paa Christianshavn og Kirstine Rasmusdatter — u. Tr. og L. S. R. 219.
26. — Pr. til Ølsted Sogn, Hermand Arntzen og Gundele [Sørensdatter] May — u. Tr. og L. S. R. 219.
26. — Hans Ifversen og Anna Henrichsdatter — u. Tr. og L. S. R. 219.
27. — Renteskr. Thomas Jørgensen og Margrethe Davidsdatter Danel — u. Tr. og L. S. R. 219.
27. — Pr. til Slagelse St. Peterskirke, Jens Pedersen Munch og Mechtele [Casparsdatter] Hammermøller²⁾ — u. Tr. og L. S. R. 219.
27. — Hans Henrich Schmith og Anna Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 219.
2. Okt. Henrich Struf og Anna Chatrine Lossen — u. Tr. og L. S. R. 233.
3. — Reg.skr. Peder Clemensen af Korsør og Ursula Mortensdatter Braadts, Borgm. Jacob Fr. Koefoeds Enke — u. Tr. og L. Hendes afdøde Mand var beslægtet med hendes tilkommende Mands Moder i 3die Led. S. R. 238.
3. — Willem Mogensen og Anna Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 233.
3. — Hdsm. i Kbhvn., Henrich Pohlman Johansen og Sidtzel Jensdatter, Borgm. Johan Robrings Enke i Næstved — u. Tr. og L. S. R. 233.
3. — Johan Herman Askof og Mette Christiania(!) Biørn — u. Tr. og L. S. R. 233.
5. — Toldskr. Isbrant v. Holten og Jacoba Rulandt — u. Tr. og L. S. R. 233.

¹⁾ Viiede 26. Sept. Wib.

²⁾ Viiede 4. Okt. Wib.

7. Okt. Hr. Christen Hansen Thurau [Jensen Thuræus] og Anna Jensdatter Brun — u. Tr. og L. S. R. 233.
7. — Lorentz Liedesen og Mette, Marchus Hermandsens Enke af Fredericia — u. Tr. og L. S. R. 233.
7. — Philip Valten og Cathrine Collin — u. Tr. og L.; maa vies af hvilken Præst, de vil. S. R. 240.
10. — Johan Skrøder og Elsebe Berntz i Bergen — u. Tr. og L. S. R. 233.
10. — Emanuel Prætorius og Margrethe Lintners — u. Tr. og L. S. R. 233.
14. — Sorenskr. Peder Allexandersen og Maren Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 233.
14. — Søren Andersen og Ingeborg Ifversdatter — u. Tr. og L. S. R. 246.
14. — Kr.sekr., Admir.r. Jens Harboe og Karen v. Møllengracht. S. R. 247.
17. — Maler Henrich de Vent og Anna Henningsdatter — u. Tr. og L. S. R. 233.
17. — Pr. til Nordby Sogn (paa Samsø) Erich Olufsen Sletting og Jfr. Anna Margrethe Burennæi — u. Tr. og L. S. R. 233.
17. — Anders Aagaard og Mette Rømer — u. Tr. og L. S. R. 233.
21. — Carl Olufsen Due og Johanna Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 233.
21. — Envoyé extraord. Johan Monrad og Jfr. Mette Sophia Krabbe; maa vies af hvilken Præst og hvor, de vil. S. R. 254.
23. — Bernt Reig og Anna Sophia Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 233.
24. — Pr. til St. Mikkels Kirke i Slagelse, Niels Lauritzén Langaae og Sophia Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 233.
24. — Hans Cracovitz og Elisabeth Wichafort — u. Tr. og L. S. R. 233.
24. — Bertel Christensen og Elisabeth Jacobsdatter — u. Tr. og L. S. R. 233.
24. — Sekr. i dsk. Kancelli, Hans Ehm og Jfr. Anna Chiestine(!) Schavenj — u. Tr. og L. S. R. 246.
24. — Fgd. i Rosenborg Have, Hans Ejlersen og Dorethe Rasmusdatter — u. Tr. og L. S. R. 246.
24. — Peder Lauritzen og Anna Jørgensdatter — u. Tr. og L. S. R. 246.
26. — Vincentz Mein og Birgithe Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 233.
26. — Jens Christensen Wordingborg og Emmerence Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 233.
27. — Geert Eggertz og Marta Pedersdatter Baas — u. Tr. og L. S. R. 233.
27. — Conrad Brandt og Maria Magdalena Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 233.
27. — Amtsf. til Sønderborg, David Samulandt og Anna Maria v. Mander — u. Tr. og L. S. R. 233.
4. Nov. Chr. Friis af Kbhvn. og Marie Margrethe Keiserin — u. Tr. og L.; maa vies af hvilken Præst og hvor, de vil. S. R. 264.
4. — Nicolaus Hendrichsen og Maren Jørgensdatter — u. Tr. og L. S. R. 263.

4. Nov. Mogens Nielsen Holt og Svane Rasmusdatter — u. Tr. og L. S. R. 263.
7. — Lauritz Nielsen og Anna Christophersdatter — u. Tr. og L. S. R. 263.
11. — Peder Andersen og Bodel Michelsdatter af Grenaa — u. Tr. og L. S. R. 263.
14. — Sebastian Lieger og Sophia Jacobsdatter Zirzou — u. Tr. og L. S. R. 263.
14. — Niels Christensen og Maren Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 263.
16. — Henrich Andersen og Elsebeth Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 263.
16. — Oluf Lauritzen og Margrette Grøtten — u. Tr. og L. S. R. 285.
18. — Hans Petersen Schrøder og Anna Maria Jacobsdatter Zirzou — u. Tr. og L. S. R. 263.
18. — Kgl. Kammertjener, Hans Voskam og Anna Margrethe Weiberg — u. Tr. og L. S. R. 263.
21. — Kpt. Chr. v. Wuchern og Abel Margrethe Golner — u. Tr. og L. S. R. 263.
25. — Claus Mohr og Margrethe Bertrams — u. Tr. og L. S. R. 263.
25. — Jacob Hansen og Anna Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 263.
25. — Hans Olufsen og Bodel Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 263.
25. — Steen Schinchel og Jfr. Else Chatrine v. Ahnen; i 2det og 3die Led beslægtede. J. R. 120.
25. — Just Schultz og Hillebor Rasmusdatter — u. Tr. og L. S. R. 263.
28. — Rasmus Jensen Regelsen og Eva Cathrine Muller(!) — u. Tr. og L. S. R. 263.
28. — Ditlef Thomæsen og Sophia Hermandzdatter — u. Tr. og L. S. R. 263.
30. — Pr. til Herstedvester Sogn, Torben Christophersen [Lidøe] og Anna Elisabeth Steeman — u. Tr. og L. S. R. 263.
30. — Bendix Hansen og Bodel Mathiesdatter — u. Tr. og L. S. R. 263.
4. Dec. Peder Pedersen og Anna Aagesdatter — u. Tr. og L. S. R. 292.
5. — Hans Giertzen Frøyling og Anna Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 293.
6. — Michel Hørs og Chathrine, Johan Rollufs Enke — u. Tr. og L. S. R. 292.
9. — Peder Carstensen og Kirsten Clemendsdatter i Bergen — u. Tr. og L. S. R. 292.
12. — Lector theol. Melchior Ramus i Trondhjem og Anna Kühn — u. Tr. og L. S. R. 292.
13. — Niels Andersen og Giørel Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 292.
14. — Reg.skr. Chr. Rosing og Anna Sophia Utermarck — u. Tr. og L. S. R. 292.
14. — Søren Pedersen og Mette Jørgensdatter af Brundby paa Samsø — u. Tr. og L. S. R. 292.
19. — Nicolaus Rafn og Else Jørgensdatter Friis — u. Tr. og L. S. R. 292.

23. Dec. Pr. til Gerlev Sogn, Friderich Davidsen Knopper og Anna Maria Klint — u. Tr. og L. S. R. 292.
 23. — Thygge Jensen og Anna Cortsdatter — u. Tr. og L. S. R. 292.
 29. — Pr. til Magleby paa L. Frandz Krag og Elisabeth Sophia Dinisdatter [Rosenstjerne] — u. Tr. og L. S. R. 292.
 30. — Peder Nielsen og Maren Christensdatter i Roskilde — u. Tr. og L. S. R. 292.
 30. — Mogens Knudsen Essemb i Hammers Præstegæld og Elisabeth Davidsdatter — u. Tr. og L. S. R. 292.

1683

3. Jan. Kgl. Livmedikus Henrich a Mønichen og Sophia Charlotte Ribolt — u. Tr. og L. S. R. 1.
 9. — Skibskpt. Jan Jansen Bryen [Bruun] og Jehanne [Janniche] Dreyer¹⁾ — u. Tr. og L. S. R. 1.
 9. — Paaske Jensen og Maren Jørgensdatter, Peder Sørensens Enke i Nysted — u. Tr. og L. S. R. 1.
 13. — Ties Christensen Dreyer og Anna Hansdatter Hiort — u. Tr. og L. S. R. 1.
 13. — Chr. Felø og Margrethe Ibsdatter — u. Tr. og L. S. R. 10.
 13. — Jørgen Mechlin og Margrethe Danchlefs — u. Tr. og L. S. R. 1.
 16. — Fr. Wilhelm Weinreich og Margrethe Elisabeth Buchweldern — u. Tr. og L. S. R. 13.
 16. — Simon Christensen og Anna Envoldzdatter i Debelby — u. Tr. og L. S. R. 1.
 20. — Ltn. Morten Maul og Anna Jacobsdatter Wilster — u. Tr. og L. S. R. 1.
 21. — Pr. til Hollænderbyen paa Amager, Thomas [Jørgensen] Harder og Anna Maria Wandel — u. Tr. og L. S. R. 1.
 22. — Christopher Lauritzen og Gertrud Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 1.
 24. — Oluf Justsen i Farum og Anna Clausdatter — u. Tr. og L. S. R. 1.
 26. — Jens Madsen Bech og Torbor Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 1. (Uaffordret og kasseret).
 26. — Rasmus Olufsen og Anna Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 1.
 27. — Borgm. Jens Ebbesen i Slagelse og Chathrine Jørgensdatter — u. Tr. og L. S. R. 1.
 29. — Joduchus Henrick Mundt og Karen Henrichsdatter²⁾ — u. Tr. og L. S. R. 1.
 29. — Christen Mortensen og Mette Jacobsdatter — u. Tr. og L. S. R. 1.
 31. — Povel Pedersen og Sophia Jørgensdatter — u. Tr. og L. S. R. 1.
 6. Febr. Claus Kiempe af Kbhvn. og Margrethe Otto — u. Tr. og L. S. R. 34.
 6. — Pr. til Uth og Tyrsted Sogne Jeremias Anchersen og Zidtzell Christensdatter Friis, Mag. Arild [Jørgensen] Bendtzens

¹⁾ Viæde 16. Jan. 1683. Holmens Kb.

²⁾ Viæde 11. Febr. Holmens Kb.

- Enke — u. Tr. og L.; maa vies af hvilken Præst, de vil.
J. R. 7.
7. Febr. Jens Nielsen og Gundel Andersdatter — u. Tr. og L. S.
R. 34.
7. — Kgl. Stutmester Jørgen Henrich Flugge og Magdalena
Sebøtker — u. Tr. og L. S. R. 34.
8. — Ob.ltn. Andreas Buchenhagen og Marta Hofman¹⁾ — u. Tr.
og L. S. R. 34.
12. — Sifvert Jonsen og Maren Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 34.
13. — Johan Ifversen og Margrette Friis — u. Tr. og L. S. R. 34.
13. — Niels Christensen og Sidsel Jensdatter, Jørgen Beyers Enke
af Fredericia — u. Tr. og L. S. R. 34.
15. — Nathanael Carsten og Anna Margrethe Jørgensdatter —
u. Tr. og L. S. R. 34.
20. — Peter Hansen Skov og Anna Michelsdatter — u. Tr. og L.
S. R. 34.
20. — Brygger Erich Børgesen og Gertrud Bechman — u. Tr. og L.
S. R. 34.
24. — Ltn. Morten Pedersen og Anna Maria Lauritzdatter — u.
Tr. og L. S. R. 34.
24. — Grain Plais og hans Forlovede i Lyon — u. Tr. og L. S. T.
63 (til Dr. Hans Bager).
24. — Lorenz Povels og Anna Christiansdatter Mijlav — u. Tr.
og L. S. R. 34.
24. — Thomas Sørensen og Mette Henrichsdatter — u. Tr. og L.
S. R. 34.
28. — Lauritz Mortensen Friis og Anna Hansdatter Raaagger —
u. Tr. og L. S. R. 34.
1. Mts. Jacob Pedersen og Birgethe Thomasdatter — u. Tr. og L.
S. R. 55.
3. — Ob.ltn. Hans Erasmus v. der Pfordt og Sophia Wissing —
u. Tr. og L.; maa vies af hvilken Præst, de vil. S. R. 56.
7. — Johan Fürstenberg og Birgette Hansdatter — u. Tr. og L.
S. R. 55.
10. — Instrumentist i Aarhus, Henrich Bertelsen Kloch og Dorthe
Johansdatter Flicch i Kbhvn. — u. Tr. og L. S. R. 55.
10. — Jacobus Mocobeus og Anna Clemensdatter Tofftdal —
u. Tr. og L. S. R. 55.
12. — Gustaws Meyer og Anna Jørgensdatter — u. Tr. og L.
S. R. 55.
12. — Friderich Jan og Karen Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 55.
17. — Peder Sørensen i Nyborg og Maren Nielsdatter; beslægtede
i 2det og 3die Led; — u. Tr. og L. F. R. 11.
17. — Jacob Jacobsen Sem og Judithe Andersdatter Hes — u.
Tr. og L. S. R. 55.
17. — Jørgen Møller og Chathrine Speitzer — u. Tr. og L. S. R. 55.
20. — Pr. til Rerslev Menighed, Knud Hansen og Kirstine Lauritz-
datter Hammer — u. Tr. og L. S. R. 55.
20. — Chr. Steitzel og Chathrine Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 79.
24. — Christopher Hartman og Anna Chathrine Franche — u.
Tr. og L. S. R. 55.

¹⁾ Viede 21. Febr. Holmens Kb.

24. Mts. Morten Jensen af Rønne og Anniche Morten Carlsens — u. Tr. og L. S. R. 55.
31. — Povel Jespersen i Kerteminde og Anna Sophia Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 55.
31. — Johan Baltzer Phiefferling og Karen Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 55.
3. Apr. Johan Smidt i Køge og Ellen Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 102.
3. — Simon Mogensen Lemvig og Maren Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
6. — Carsten Carstensen Redesck og Lisabeth Johansdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
7. — Kpl. til Christianshavns Menighed, Anders Thomæsen Brun og Anna Chatrine [Rasmusdatter] Byssing — u. Tr. og L. S. R. 94.
7. — Pr. til Karrebæk Sogn, Cornelius Povelsen [Lyng] og Alhed [Johanne] Edinger — u. Tr. og L. S. R. 94.
14. — Povel Nielsen Tranne og Karen, Daniel Flecks Enke — u. Tr. og L. S. R. 94.
14. — Peder Rasmusen paa Løjstrup i Jylland og Maren Splid — u. Tr. og L. S. R. 94.
14. — Nicolaj Müller og Kirsten Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
14. — Kpt. Hans Møller og Kpt. Holmers Enke — u. Tr. og L. S. R. 102.
14. — Willadz Willadtzen og Bodil Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 102.
14. — Oluf Aagesen Mørck og Engelke Margrette Bøye — u. Tr. og L. S. R. 94.
17. -- Wilhelm Protten og Dorthea Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
17. -- Mathias Melckiorsen og Maren Dinesdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
21. -- Ob. Fr. Gersdorff og Ide Juel. S. R. 106.
21. — Povel v. Klingenberg og Jfr. Edel Elisabeth Bielcke. S. R. 106.
21. — Niels Jensen og Birgette Madzdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
21. — Svend Andersen og Gertrud Pedersdatter -- u. Tr. og L. S. R. 94.
21. — Nicolaj Holst og Bendte Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
23. — Peder Meyer og Salome Rømissch -- u. Tr. og L. S. R. 94.
23. — Niels Hansen Brugman og Jehanne Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 94.
5. Maj. Skipper Madz Rasmusen og Marta Bendtzdatter Schnabel — u. Tr. og L. S. R. 121.
8. — Chr. Harboe og Dorthea Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 121.
8. — Johannes Jacobeus Milius og Dorthea Rhotin — u. Tr. og L. S. R. 121.
8. — Hans Andersen Norburg og Inger Gallasdatter — u. Tr. og L. S. R. 121.
8. — Chr. Hansen og Kirsten Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 121.
9. — Jochum Willumsen Rjs og Magdalena Bertelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 121.

10. Maj. Marchus Nielsen og Birgethe Mogensdatter — u. Tr. og L. S. R. 121.
12. — Skibspr. Hans Allesen og Kirsten Lauritz Winters — u. Tr. og L. S. R. 121.
12. — Fr. Nielsen og Kirsten Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 121.
12. — Johan Gelbreck og Eleonora Maria Wulfs — u. Tr. og L. S. R. 121.
12. — Jens Jensen og Dorthe Afritz (Dorthea Fritz?) — u. Tr. og L. S. R. 121.
12. — Johan Clausen Billefeldt og Ermegaard Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 131.
15. — Kirkeskr. Claus Tofft og Anna Hass — u. Tr. og L. S. R. 140.
15. — Jørgen Parsberg og Maria Lisabeth v. Eenhusen. S. R. 142.
16. — Henrick Beman og Anna Chatrina Krogs — u. Tr. og L. S. R. 121.
22. — Ob.ltn. Adam Fr. Trampe og Sophia Amalia Adlaer.¹⁾ S. R. 142.
22. — Heiden Weinberg og Maria Johansdatter Franck — u. Tr. og L. S. R. 121.
23. — Pr. til Jyderup Sogn, Anders Nielsen og Maren Lauritzdatter — u. Tr. og L. S. R. 121.
26. — Peder Lauritzen paa Krænkerup og Chatrine, Jørgen Berendtzens Enke — u. Tr. og L. S. R. 121.
2. Juni. Tømmermand i Kbhvn., Christen Nielsen Resen og Anna Povelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 152.
2. — Pr. til Soderup, Jacob Sørensen Vincentius [Herfølge] og Johanne Chatrine Gorrisdatter — u. Tr. og L. S. R. 152.
9. — Michel Rasmusen og Mette Rasmusdatter — u. Tr. og L. S. R. 152.
9. — Jacob Frost og Maren Mortensdatter — u. Tr. og L. S. R. 152.
9. — Anders Marqvordsen og Bartke Biørns — u. Tr. og L. S. R. 152.
12. — Fr. Boye og Anna Chatrine Franckin — u. Tr. og L. S. R. 167.
16. — Johan Schumacher og Karen Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 172.
16. — Johan Tønnesen paa Gavnø og Margrethe Tønnesdatter — u. Tr. og L. S. R. 152.
19. — Hans Bendzen til Skjærsø og Jfr. Christina Glud. J. R. 59.
20. — Assessor Chr. Braem og Jfr. Tale Lange — u. Tr. og L. S. R. 185.
23. — Bertel Geertzøn og Maria Bruns — u. Tr. og L. S. R. 152.
23. — Peder Hansen og Anna Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 152.
23. — Hans Bonnesen og Jehanne Jørgensdatter — u. Tr. og L. S. R. 152.
25. — Jacob Lorie og Anna Rudolpsdatter — u. Tr. og L. S. R. 152.
30. — Pr. til St. Knuds? [Hans] Kirke i Odense, Hans? [Peder] Carstensen og Anna Jensdatter [Rosenberg]²⁾ — u. Tr. og L. S. R. 152.

¹⁾ Viæde 24. Maj. Biogr. Lex.

²⁾ Viæde 22. Aug. 1683. Wib.

5. Juli. Apoteker Jørgen Hartvig i Køge og Wiveche Erichsdatter — u. Tr. og L. S. R. 206.
9. — Rasmus Dinesen og Johanne Svendsdatter — u. Tr. og L. S. R. 206.
13. — Gabriel Pedersen og Maren Jacobsdatter — u. Tr. og L. S. R. 206.
16. — Oluf Pedersen og Kirstine Sørensdatter — u. Tr. og L. S. R. 206.
17. — Thomas Jensen og Barbra, David Fendsens Enke — u. Tr. og L. S. R. 206.
21. — Mat.skr. Peter Klouman og Dorothe Mathiesen — u. Tr. og L. S. R. 206.
21. — Anders Henrichsen og Cathrine Børgesdatter — u. Tr. og L. S. R. 206.
21. — Pr. i Nordby paa Fanø, Lauge Petersen Synderhoe og Else Andersdatter Grimstrup — u. Tr. og L. S. R. 206.
21. — Reg.kv.m. Jens Baltzarsen og Maria Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 206.
21. — Johan Adam Schnemand og Christendze Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 212.
24. — Pr. til Gadbjerg Sogn, Fr. [Andersen] Søbøtke og Anna Barbara Dirichsdatter — u. Tr. og L. S. R. 206.
24. — Morten Sørensen og Mette Knudsdatter — u. Tr. og L. S. R. 206.
26. — Sekr. Severin Rasmussen og Sophia Amalia Tuxen; maa være fri for at betale Konsumptionsafgift. S. R. 226 f.
30. — Lorentz Bendsen og Mette Petersdatter Brandt — u. Tr. og L. S. R. 206.
3. Aug. Bertel Maschen og Ursula Lauridzdatter — u. Tr. og L. S. R. 235.
7. — Morten Ahnemüller og Lucie Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 235.
7. — Kons.forv. Jørgen Sørensen i Skive og Kirstine Sørensdatter, Frantz Hermandsens Enke af Viborg — u. Tr. og L. S. R. 235.
8. — Chr. Nicolajsen og Margrette Hansdatte. — u. Tr. og L. S. R. 235.
8. — Hans Lange til Asmild Kloster og Mette Maria Broberg — u. Tr. og L. S. R. 235.
11. — Sifvert Petersen og Karen Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 235.
18. — Buntm. Chr. Crabidel og Bodild Cleofasdatter — u. Tr. og L. S. R. 235.
18. — Reg.skr. Knud Pedersen og Dorothea Jespersdatter, Hr. Clemind Sørensens Enke — u. Tr. og L.; maa vies af hvilken Præst, de vil. J. R. 77.
22. — Thomas Jensen paa Vesterbygaard og Ingeborg Jensdatter i Kallundborg — u. Tr. og L. S. R. 235.
28. — Jens Knudsen og Anna Jørgensdatter — u. Tr. og L. S. R. 235.
30. — Chr. Movritzen og Magdalena Carstens — u. Tr. og L. S. R. 242.
31. — Organist i Roskilde, Hans Henrick Schmel og Chatrine Radeck — u. Tr. og L. S. R. 235.

31. Aug. Niels Hansen og Else Thomasdatter, Johan Koks Enke af Kbhvn. — u. Tr. og L. S. R. 235.
1. Sept. Fr. Peitersen og Anna Frandzdatter Ros — u. Tr. og L. S. R. 243.
4. — Hdlsn. i Aalborg, Hans Schlef og Johanne Christensdatter Vinter — u. Tr. og L. S. R. 243.
5. — Peder Jensen og Margrethe Madsdatter, Hans Regelsens Enke — u. Tr. og L. S. R. 247.
8. — Peder Lauridsen Havenlund og Anna Jensdatter Rost — u. Tr. og L. S. R. 250.
13. — Peder Andersen Bagge og Margrethe Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 243.
15. — Herman Mansholt og Jehanne, Niels Pedersens Enke — u. Tr. og L.; maa vies i Køge. S. R. 243.
15. — Tønnes Olufsen og Brgite Joensdatter — u. Tr. og L. S. R. 243.
15. — Lorentz Hansen Holst og Mette Povelsdatter Billenberg — u. Tr. og L. S. R. 243.
15. — Flm. ved Friherreskabet Holkenhavn, Jens Johansen og Else Jensdatter, Forpagterske paa Lundsgaard — u. Tr. og L. S. R. 243.
18. — Jørgen Berendsen og Karen Rasmusdatter — u. Tr. og L. S. R. 243.
19. — Claus Bysing og Johanne Sophia Christens — u. Tr. og L. S. R. 243.
20. — Guldsm. Ditlef Brashauer og Magdalena Henriksdatter — u. Tr. og L. S. R. 243.
21. — Erich Nielsen og Jehanne Madsdatter — u. Tr. og L. S. R. 243.
22. — Kvarterm. Christopher Zerlang og Mette Adamsdatter — u. Tr. og L. S. R. 247.
22. — Niels Andersen og Anna Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 243.
24. — Farver i Kolding, Peter Bahnsen og Helvig Baldzersdatter — u. Tr. og L. S. R. 243.
25. — Skræder Johan Chr. Ludvig af Kbhvn. og Maren Rasmusdatter — u. Tr. og L. S. R. 243.
27. — Niels Sørensen Hyld og Jehanne Petersdatter Frich i Bergen — u. Tr. og L. S. R. 243.
1. Okt. Christensen Lindholm og Anna Elisabeth Struwe — u. Tr. og L. S. R. 262.
2. — Anders Nielsen og Maren Berntzdatter Schnabel — u. Tr. og L. S. R. 262.
3. — Jacob Mogensen Growe og Dorthe Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
6. — Pr. til Brøndshøj Sogn, Oluf Schanche og Dorthe Clausdatter Muhle — u. Tr. og L. S. R. 262.
6. — Gunder Joensen og Bodel Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 266.
9. — Oluf Sørensen og Dorthe Johansdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
9. — Gotfred Ulla og Elsebe Ulriksdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
9. — Hans Hansen og Margrethe Sørensdatter — u. Tr. og L. S. R. 266.

12. Okt. Niels Hansen og Gertrud Bendsdatter — u. Tr. og L. S. R. 266.
13. — Anders Andersen Carlum og Elisabeth Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
13. — Vinhdl. i Viborg Jens Olsen og Anna Chatrine Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
15. — Oluf Joensen Klou og Petrunilla Hansdatter i Helsingør — u. Tr. og L. S. R. 262.
15. — Bendt Svendsen og Margrete Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
15. — Hans Jensen Winter og Maren Michelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
16. og 20. Okt. Envoyé Wilhelm Julius Cojet og Elisabeth Gyldenstiern; maa være fri for at betale Accise. S. R. 273 f.
17. — Claus Krøger og Margrete, Hermand Syemers Enke i Rønne — u. Tr. og L. S. R. 262.
20. — Vejer Willum Knudsen i Ribe og Margrethe Bendixdatter i Farum — u. Tr. og L. S. R. 262.
20. — Kgl. Mundskænk, Albret Düsseldorph og Elisabeth Michel Becher — u. Tr. og L. S. R. 262.
20. — Hdlsn. i Bergen, Henrich Nyensted og Helena Jørgensdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
25. — Fr. Aagesen Gierulf og Hedevig Thomasdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
27. — Jochum Pegel og Sophia Borgens, Hans Christensens Enke i Bergen — u. Tr. og L. S. R. 262.
27. — Rasmus Nielsen og Maria Madsdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
27. — Bendt Mortensen og Maren Sørensdatter — u. Tr. og L. S. R. 262.
3. Nov. Jørgen Clausen og Magdalena Povlsdatter — u. Tr. og L. S. R. 283.
5. — Toldbetj. i Nakskov, Henrich Fris og Anna Maria Holtzhey — u. Tr. og L. S. R. 283.
7. — Jacob Bertelsen og Margrethe Haagensdatter — u. Tr. og L. S. R. 283.
10. — Peter Friborg og Maria Bartrumsdatter — u. Tr. og L. S. R. 283.
12. — Ltn. Georg Staelman og Ide Nechels (Neihels) — u. Tr. og L. S. R. 283.
17. — Herman Freuchen i Bergen og Clarchie Jansdatter — u. Tr. og L. S. R. 283.
17. — Jens Henrichsen og Mette Eriksdatter Torm — u. Tr. og L. S. R. 283.
20. — Michel Sørensen og Anna Johansdatter — u. Tr. og L. S. R. 283.
22. — Lorentz v. Betzler og Margrethe Johansdatter — u. Tr. og L. S. R. 283.
24. — Henrich Otte og Magdalena Lauridzdatter — u. Tr. og L. S. R. 283.
24. — Peder Nielsen og Maren Hansdatter, Jørgen Rasmusens Enke — u. Tr. og L. S. R. 283.
26. — Anders Pedersen og Kirsten Mogensdatter — u. Tr. og L. S. R. 283.

27. Nov. Christen Nielsen og Karen Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 283.
29. — Rasmus Sørensen Hasle og Elisabeth Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 283.
1. Dec. Otto Ahrnfeld og Agate Kirstine Bech. S. R. 309.
1. — Tolder i Fredericia, Peder Schov og Gertrud Bertelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 308.
1. — Tolder i Stubbekøbing, Hans Lauridsen og Angenete Sophie Ragelin — u. Tr. og L. S. R. 308.
1. — Isach Jacobsen af Kbhvn. og Maren Sørensdatter — u. Tr. og L. S. R. 307.
1. — Wilhelm Kruse og Anna Sophia Heggerfeld — u. Tr. og L. S. R. 307.
3. — Johan Smidt og Cathrine Magdalena Jansen — u. Tr. og L. S. R. 307.
6. — Johan Christensen og Giertrud Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 307.
6. — Christen Nielsen og Kirsten Povlsdatter — u. Tr. og L. S. R. 307.
7. — Peder Sørensen Rafn og Anna Nielsdatter i Randers — u. Tr. og L. S. R. 307.
8. — Peter Schønnefeld og Anna Lucie Ulrichs — u. Tr. og L. S. R. 307.
8. — Hans Henrich Brandt og Ingeborre Andersdatter Brinch — u. Tr. og L. S. R. 307.
11. — Baron Fr. Krag og Hedevig Eleonora Juel. S. R. 321.
11. — Pr. til Nørre Jernløse Sogn, Bolle Pedersen [Luxdorff] og Anne Hansdatter Helsing — u. Tr. og L. S. R. 308.
11. — Stiftsprovst Johan Adolph Borneman og Else Cathrine [Thomasdatter] Bartholin — u. Tr. og L. S. R. 307.
14. — Jørgen Helt og Ide Kirstine Engel — u. Tr. og L. S. R. 307.
15. — Herman Gundter og Karen Madsdatter — u. Tr. og L. S. R. 307.
15. — Martinus Alter og Margrette Hofman i Bergen — u. Tr. og L. S. R. 307.
17. — Søren Pedersen Svane og Anna Dinesdatter — u. Tr. og L. S. R. 307.
17. — Christen Jørgensen og Jehanne Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 307.
22. — Nicolaj Wroe og Magdalena Wigants, Povl Dønnichs Enke — u. Tr. og L. S. R. 307.
22. — Lauridz Lauridsen Hillemann og Margrete Berentsdatter de Nagel — u. Tr. og L. S. R. 307.
22. — Michel Rindfleisch og Cristendse, Peder Jacobsens Enke i Kallundborg — u. Tr. og L. S. R. 307.
28. — Geert Willumsen og Sidsel Brødelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 307.
31. — Carl Barieu og Dorthea Casparsdatter Lindtner — u. Tr. og L. S. R. 334.

(Fortsættes).

FREDERIK DEN TREDIE

(Efter en italiensk Medaille fra 1469. Det ældste, paaalidelige Billede af en Habsburger)

Den biologiske Genealogi og Degenerationsproblemet.

Af Søren Hansen.

Den i de senere Aar stærkt voksende Interesse for rationel Genealogi har vel nok sit Udspring i det daglige Livs rent praktiske Krav om paalidelige Oplysninger om Slægtskabsforhold, men den mødes med en rent videnskabelig Interesse for de enkelte Slægters Historie i videste Forstand, der har sprængt Genealogiens gamle Rammer. Det er nu ikke længere de mere eller mindre betydelige Slægters Personallistorie, der er Hovedsagen, men deres Biologi, deres Livshistorie, Studiet af Slægterne som biologiske Enheder, og medens man allerede længe har beskæftiget sig med dette Studium fra et enkelt Synspunkt, idet man har søgt at udrede Aarsagerne til, at Slægterne tilsyneladende degenererer eller dør ud, har den moderne Arvelighedsforskning ført det ind paa helt nye Baner. Det er derved ikke blot lykkedes at kaste Lys over selve Degenerationsproblemet, men der er fremkommen talrige nye Opgaver, til hvis Løsning der udkræves genealogiske Undersøgelser af en ganske anden Art end dem, der var tilstrækkelige til Oplysning om selve Slægtskabsforholdet, og efter at Genealogien hidtil har været en historisk Hjælpevidenskab, hvis selvstændige Eksistensberettigelse var ret tvivlsom, er den nu ifærd med at udvikle sig til en biologisk Hovedvidenskab, som allerede har en Betydning, der rækker langt ud over Historiens Enemærker. Hvor vidt denne Udvikling vil gaa, er det endnu ikke muligt at overse, men meget tyder paa, at Genealogien har en rig Fremtid for sig, som det turde have sin Interesse at kaste et Blik ind i gennem en Undersøgelse af nogle historisk-biologiske Spørgsmaal, der belyser de Veje, som Udviklingen uden al Tvivl vil følge, og ad hvilke den allerede er kommen ret langt frem.

Der foreligger fra de senere Aar en Række højst interessante Undersøgelser af Slægter, som gennem mange Generationer har udmærket sig ved visse arvelige Fællestræk af meget forskellig Art. Den mest omfattende og den i biologisk Henseende mest betydningsfulde af disse Undersøgelser skyldes den svenske Nerveelæge H e r m a n L u n d b o r g, som ved et indgaaende Studium af en vidt forgrenet Bondeslægt fra Blekinge har opnaaet overmaade vigtige Resultater, som i høj Grad har fremmet Forstaaelsen af visse arvelige Nervesygdommes Væsen og dermed af hele Arvelighedspro-

blemet¹⁾. Det er imidlertid et Arbejde, der har krævet saa store Ofre af Tid og Penge, at det vanskeligt vil kunne efterlignes, ganske bortset fra, at den Slægt, det omhandler, er saa ejendommelig, at der neppe vil kunne fremskaffes mange Sidestykker til den. Ganske anderledes let tilgængeligt er det rige Materiale, der foreligger i de store europæiske Fyrsteslægter, hvis Historie er saa godt kendt, at man kan udrede Slægtskabsforholdene gennem mange Generationer uden større Vanskelighed. Det hannoveranske Kongehus, Bourbonerne, Hohenzollerne, Wittelsbacherne og fremfor alle Habsburgerne er Slægter, som tilsammen danner en fortrinlig Arbejdsmark for Arvelighedsforskningen, fordi de udmærker sig ved arvelige Fællestræk, som kan forfølges gennem Aarhundreder. Den er endnu for lidet opdyrket, til at der her kan gøres Rede for andet og mere end ganske enkelte Hovedpunkter, men den egner sig godt til Grundlag for en Fremstilling af, hvad det er, den biologiske Genealogi beskæftiger sig med.

Idet vi tager Habsburgerne til Udgangspunkt, maa det da først erindres, at den vidtforenede, habsburgske Fyrsteslægt ikke er at forstaa som de habsburgske Grevers samlede Descendens, men som et Konglomerat af tre store Stamslægter og forskellige mindre Slægter. Kernen i dette Konglomerat, den centrale Personlighed, ikke blot rent historisk ret, men ogsaa fra et genealogisk Synspunkt er Kæjser K a r l d e n f e m t e. I ham samles de tre store Stamslægter, den østrigske, den franske og den spanske, og fra ham og hans Søkende udgaar ikke blot den østrigske Kejser-slægt, den spanske og den italienske Kongeslægt, men det habsburgske »Blod« føres gennem Sidelinier ind i en lang Række andre Fyrsteslægter. Denne Omstændighed letter i væsentlig Grad Overblikket over Slægtskabsforholdene og tillader os at følge de habsburgske Fælles-træks Optræden i Slægtens mange Forgreninger uden større Besvær.

Den habsburgske Familietype karakteriseres ved en stærkt fremskudt Hage med udtalt Underbid og svær, tildels hængende Underlæbe samt lang, ikke sjældent stor Næse, udstaaende Øjne og smalt, fra Siderne sammentrykt Hovede. Typen er gennem-gaaende mindre udpræget hos Slægtens Kvinder og forekommer heller ikke hos alle dens Mænd, men den er optraadt i Slægten gennem mere end fem Hundrede Aar og gengivet paa saa mange Portræter, at den er let at paavise, selv hos Personer, hvor den er svagt udviklet. Om Typens Oprindelse er Meningerne delte. Fuldt udviklet forekommer den egentlig først hos Karl den femtes Oldefader, Kejser Frederik den tredie, der levede fra 1415 til 1493,

¹⁾ Medizinisch-biologische Familienforschungen innerhalb eines 2232. köpfigen Bauerngeschlechtes in Schweden. Jena 1913.

men enkeltvis forekommer Trækkene ialfald ligesaa tidligt hos de burgundiske Hertuger og kastilianske Konger. Meget taler imidlertid for, at der er en vis Sammenhæng mellem de enkelte Træk, selv om et eller flere af dem kan mangle i Fysiognomiet, og de fra den Tid foreliggende Portræter gengiver fortrinsvis Slægtens Hovedpersoner, men iøvrigt var Portrætkunsten den Gang endnu ikke saa udviklet, at dens Frembringelser kan opfattes som fuldkommen paalidelige Dokumenter. I de senere Generationer er den fremstaaende Hage ubetinget det mest iøjnefaldende Træk og det, der mere end noget andet er ejendommeligt for Slægten, medens alle de øvrige er saa almindelige, at der ikke vilde være Anledning til at tillægge dem særlig Interesse. Det er da ogsaa netop den fremstaaende Hage, der egner sig bedst til nærmere Studium, og Spørgsmaalet om, hvorledes Slægten har faaet den, har i og for sig mindre Betydning end de Love, hvorefter den nedarves, men iøvrigt er den store Underlæbe langt almindeligere, navnlig hos Slægtens kvindelige Medlemmer.

Hos Karl den femtes Fader, *Filip den smukke*, var det habrburgske Fysiognomi kendeligt, men lidet udviklet, og det samme var Tilfældet hos hans Moder, *Johanne den vanvittige*. De var beslægtede, idet deres fælles Tipodefader var *Johanden første af Portugal*, og da Anlægget saaledes var til Stede hos begge Forældre, er det naturligt heri at søge Aarsagen til, at det kom til Udvikling hos alle deres seks Børn. Der kan heller ikke være Tvivl om, at det viddrevne Indgifte i Slægten har bidraget meget til at vedligeholde Typen. Karl den femtes Søn Filip den anden ægtede saaledes sit Søkendebarn Anna af Østrig, hvis Søkendebarn Margrethe ægtede hendes Søn, Filip den tredie. Dennes Søn, Filip den fjerdes Datter, Marie Theresia ægtede hans Datter Annas Søn, Ludvig den fjortende, og deres Sønesøn, Filip den femtes Søn, Karl den tredie, var Fader til Karl den fjerde, der var Oldefader til Alfons den tolvte, og til Leopold den andens Dronning Marie Louise, der var Oldemoder til Marie Christine, som i sit Ægteskab med Alfons den tolvte blev Moder til den nuværende spanske Konge, Alfons den trettende, hos hvem den habsburgske Familietype er meget smukt udviklet.

At dette Indgifte ligeledes er en medvirkende Aarsag til Udviklingen af de ikke sjældne Tilfælde af Sindssygdom i Slægten, synes utvivlsomt, men det er en Misforstaaelse, at Slægten i sin Helhed er degenereret. Blot ved at gennemblade en af de større Portrætsamlinger fra Nutiden¹⁾ faar man et meget bestemt Ind-

¹⁾ F. Eks. F. U. v. *Wrangel*: Die souveränen Fürstenhäuser Europas. Stockholm 1898—99.

tryk af, at baade den østrigske og den spanske Linie tæller en Mængde fuldkommen sunde Medlemmer, og det turde iøvrigt være indlysende, at en Degenerationsproces, der ikke siden Karl den femtes Dage har nedbrudt Slægten mere, kan ikke være nogen alvorlig Fare for dens fortsatte Eksistens. For saavidt belyser den netop det uholdbare i den ældre Opfattelse af Degenerationsbegrebet, som endnu er saa udbredt, at den kræver nærmere Omtale.

Ved Degeneration forstaar man efter *M o r e l* »en sygelig Afvigelse fra den normale menneskelige Type, en Afvigelse, der ikke blot hæmmer den normale aandelige Udvikling hos Individet selv, men endnu mere truer den hos dets Efterkommere, idet den fjerner de følgende Slægtled mere og mere fra Normen. Naar endelig det laveste Trin, den egentlige Idioti er naaet, uddør Slægten, idet Forplantningsevnen gaar tabt¹⁾«. At denne Lære om »Haabløse Slægter« har anrettet store Ulykker, er vel bekendt. Den har bibragt mangfoldige rigt udrustede unge Mennesker, i hvis Slægt der var forefaldet nogle Tilfælde af Sindssygdom, et fatalistisk Livssyn, der gjorde dem forskruede og uskikkede til at udnytte deres gode Evner under sundt og naturligt Arbejde, men heldigvis har de *M o r e l*s k e Teorier lidt alvorligt Skibbrud, allerede før deres Skrøbelighed blev videnskabeligt paavist. En fordomsfri Undersøgelse af, hvorledes det i Virkeligheden forholder sig med saadanne Slægter, er da ogsaa fuldkommen tilstrækkelig til at godtgøre, at der overhovedet ikke forekommer en saadan »progressiv Arvelighed«, selv om der kan paavises Tilfælde, hvor Slægtens sidste Skud virkelig er Idiot. Det er en ganske uholdbar Paastand, at Idiotien altid eller blot sædvanligvis er en degenerativ Sindssygdom, og det er heller ikke rigtigt, at Slægten dør ud, naar det laveste Trin, den egentlige Idioti er naaet, idet Forplantningsevnen gaar tabt. Idiotien kan tvertimod være en farlig Arvesygdom, og naar Slægten undtagelsesvis dør ud med en Idiot, er det fordi han eller hun ikke faar Lejlighed til at forplante sig. Hvis der er sunde Søkende, kan de overmaade godt faa sunde Børn og redde Slægten fra Undergang, og det er heller ikke udelukket, at Idioter kan faa sunde Børn, men iøvrigt er denne Degenerationslære ganske uforenelig med det biologiske Slægtsbegreb, der nødvendigvis maa være Udgangspunktet for ethvert rationelt Studium af Slægternes Helbredsforhold. Hvorledes man ellers fra andre Synspunkter vil definere Slægtsbegrebet, er det indlysende, at det i biologisk Forstand kun kan betyde enten hele Descendensen eller hele Ascendensen,

¹⁾ *Knud Pontoppidan*: Psychiatriske Forelæsninger og Studier. Kbhvn 1892, Side 8.

men hermed bortfalder enhver Mulighed for at føre noget stringent Bevis for, at en Slægt er degenereret, fordi den kun er et større eller mindre Udsnit af en langt mere omfattende Slægt, om hvis øvrige Dele der aldrig vil kunne fremskaffes tilstrækkelige udtømmende Oplysninger. Tænker man sig en Slægt, der omfatter en bestemt Mands eller Kvindes Descendens i f. Eks. ti Generationer, er det klart, at den vilde mangedobles ved blot at blive ført en enkelt eller nogle faa Generationer længere tilbage. Paa ganske tilsvarende Maade forholder det sig med Ascendensen, og man kan ikke ved en biologisk Betragtning indskrænke sig til at undersøge en begrænset Generationsrække, fordi de Egenskaber, der overhovedet nedarves, praktisk talt kan nedarves gennem en endeløs Række. Det Grundlag, hvorpaa den *Morølske* Degenerationslære hvilede, var netop saadanne, ofte stærkt begrænsede Udsnit af Slægter, hvori der var forekommet nogle Tilfælde af Sindssygdом, Epilepsi, Idioti eller andre Sygdomme i Nervesystemet, og det er først i den sidste halve Snes Aar, at Arvelighedsforskningen er bleven klar over, at dette var for lidt. Naar en fremragende Sindssygelæge endnu for ti Aar siden kunde tale om, hvorledes sjælelige Abnormiteter, der til at begynde med kun viser sig antydningvis og spredt og som maaske til at begynde med kan være en Styrke for Individet paa Grund af det Præg af Særegenhed og ejendommeligt, de giver hans Personlighed, hvorledes de fra den ene Generation til den næste kan brede sig udover større og større Felter for den menneskelige Hjernes Virksomhed, kan udygtiggøre og lægge øde for til sidst hos et eller flere Medlemmer af Slægten at slaa ud i deklareret Sindssygdом¹⁾, saa var det kun et enkelt Udtryk for den paa det Tidspunkt herskende Opfattelse af Fænomener, som Videnskaben allerede nu ser ganske anderledes paa. At der inden for korte Generationsrækker forekommer saadanne Forhold, er sikkert nok, men Udviklingen kan ligesaa godt gaa i omvendt Retning, hvad *Morø* ikke havde været opmærksom paa, fordi Slægterne i saa Fald kun ganske undtagelsesvis observeres af Sindssygelægerne, og hertil kommer endvidere, at Sindssygdом kan være af meget forskellig Art og Oprindelse. Der kan meget godt i samme Slægt forekomme en Række Tilfælde af Sindssygdом, uden at der er den mindste virkelige Sammenhæng imellem dem, og de Oplysninger, der kan fremskaffes om sindssyge Ascendenter i fjernere Generationer, er sædvanligvis meget usikre ikke blot i de brede Samfundslag, men selv i Slægter, hvor der foreligger paalidelige historiske Efterretninger om saadanne Tilfælde. I den habsburgske

¹⁾ *Viggo Christensen*: Christian den VII's Sindssygdом. Kbhvn. 1906, Side 1.

Slægt vil det saaledes være meget vanskeligt at paavise en saadan Overensstemmelse mellem de ikke faa Tilfælde af utvivlsom Sinds sygdom, at de med Sikkerhed kan opfattes som Udslag af en arvelig Slægtslidelse, og for Wittelsbacherne's Vedkommende har et gennemført Forsøg paa at udrede Oprindelsen til de bayerske Konger, Ludvig den andens og Ottodens førstes Sinds sygdom ikke givet noget sikkert Resultat¹⁾. Det er tilmed oplyst, at disse to Brødre led af forskellige Sindssygdomsformer, og da der i dette Tilfælde ikke er Tvivl om Diagnoserne's Rigtighed, vil det blive en meget besværlig Opgave at paavise, hvilken Rolle Arveligheden har spillet her.

Naar man saa længe har fastholdt Forestillingen om Slægternes Degeneration, er det dog mindre, fordi de Mørelske Teorier kan siges at have været almindeligt kendte udenfor videnskabeligt interesserede Kredse, end fordi der overalt har hersket en blind Tro paa Læren om Fædrenes Synder, der hjem søges paa Børnene, uagtet Erfaringen ofte nok har vist, at drikkældige eller udsvævende Forældre meget godt kan faa fuldkommen sunde Børn. Naar Afkommet senere i Livet falder mindre heldigt ud, er det saa godt som aldrig en direkte Følge af virkelig Arv, men et ofte kompliceret Resultat af slet Opdragelse og andre Forhold og Omstændigheder. Den Del af Afkommet, der allerede ved Fødslen er mærket af Forældrenes Brøst, gaar i Almindelighed tidligt til Grunde og vil følgelig ikke føre Degenerationen videre, hvis der overhovedet er Tale om en saadan, men iøvrigt vil det være urigtigt at undervurdere den Rolle, som navnlig medfødt Syfilis utvivlsomt spiller, ligesom ogsaa adskillige Tilfælde af medfødt Blindhed med Rette kan betegnes som en direkte Følge af »Fædrenes Synder«, forsaavidt som den ikke sjældent beroer paa en gonorrhøisk Infektion. Derimod er det ialfald endnu ikke bevist, at Forældrenes Drikkældighed har nogen direkte Indvirkning paa Afkommets Helbredstilstand, og selv om det undtagelsesvis forekommer, er det ikke en Følge af virkelig Arv, idet man herved maa forstaa en Overførelse af Forældrenes Egenskaber til Børnene allerede gennem Kønscellerne. Det er ikke usandsynligt, at kronisk Alkoholisme hos Moderen kan have en skadelig Indflydelse paa Fosteret, men det kan vanskeligt tænkes, at Faderens mikroskopiske Sædceller kan paavirkes af Alkohol uden at tabe Evnen til at befrugte Ægget og derved muliggøre dets Udvikling til et levedygtigt Individ.

Den nyere Arvelighedsforskning maa i det hele benægte Muligheden af, at erhvervede Egenskaber kan overføres til Afkommet

¹⁾ W. Strohmayr; Die Ahnentafel der Könige Ludvig II und Otto I von Bayern. Arch. f. Rassen- u. Gesellschafts-Biologie VII. 1910.

ved Arv, fordi det i saa Fald maatte forudsættes, at Kønscellerne der dannes længe før Befrugtningen foregaar, kan paavirket ved tilfældig ydre Beskadigelse af Forældrene, og Erfaringen viser da ogsaa, at end ikke en gennem mangfoldige Generationer gennemført ydre Beskadigelse, som f. Eks. Jødernes Omskærelse, har nogensomhelst Indflydelse paa Afkommet. Talrige Dyreforsøg har ført til ganske lignende Resultater, og naar der desuagtet endnu jævnlige fremkommer Meddelelser om, at erhvervede Egenskaber af en eller anden Art er gaaede i Arv til Afkommet, beroer det enten paa tilfældige Sammentræf eller paa unøjagtig Undersøgelse. Naar det saaledes hænder, at Hunde med kuperede Haler faar haleløse Hvalpe, kan det være en Følge af, at de nedstammer fra en Hund, der tilfældigvis er født uden Hale. En saadan Ejendommelighed kan være til Stede som et skjult Anlæg og nedarves gennem mange Generationer, før den atter viser sig, fordi den kun kommer frem, naar Anlægget er til Stede hos begge Forældre, og dette lovbundne Forhold er af overordentlig Betydning for Forstaaelsen af de mange tidligere gaadefulde Fænomener, som beroer paa de ikke-erhvervede Egenskaber Arvelighed. Hvorledes det i sidste Instans forholder sig med Overførelsen af Anlægget til saadanne Egenskaber fra Forældrene til Afkommet, ved man ikke, og det vil paa dette Sted føre for vidt at gaa nærmere ind paa Teorierne om, hvad et Anlæg egentlig er, og hvorledes det gaar til, at det kommer til Udvikling ved den Sammensmeltning af den mandlige og kvindelige Kønscelle, der foregaar ved Befrugtningen. Det maa være tilstrækkeligt at fremhæve, at Anlægget som Følge af denne Sammensmeltning er dobbelt. Det indeholder en fra den mandlige og en fra den kvindelige Kønscelle hidrørende Faktor, som atter adskilles ved Overførelsen til den følgende Generation, hvorved den ene af dem forenes med en af de fra det andet Individ hidrørende Anlægsfaktorer til et nyt, dobbelt Anlæg. Disse to Par Faktorer kan imidlertid kombineres paa fire forskellige Maader. Kalder vi de fra det ene Individ hidrørende A og a, de fra det andet hidrørende B og b, faar vi Kombinationerne AB, Ab, aB og ab — flere Muligheder er der ikke, naar der er Tale om en enkelt Egenskab, og det er de enkelte Egenskaber, der nedarves eller ikke nedarves, men de kan være af meget forskellig Art. At Mennesket har fem Fingre er saaledes en Egenskab, der gaar i Arv fra den ene Generation til den anden, fordi det dobbelte Anlæg til den er til Stede saavel i den kvindelige som i den mandlige Kønscelle, og Resultatet bliver følgelig det samme, hvorledes de to Par Anlægsfaktorer end kombineres. Af og til hænder det imidlertid, at der fødes et enkelt Individ med fire Fingre, og denne Abnormitet kan da føres videre gennem det i Individets Kønsceller tilstedeværende dobbelte Anlæg til den, der kan

betegnes ved 4-4. Ved et saadant Individ's Parring med et normalt, femfingret Individ, hvis dobbelte Anlæg betegnes ved 5-5, kan der kun fremkomme Kombinationen 4-5 (eller 5-4), og det vil da bero paa Egenskabens særlige Karakter, om den kommer frem hos Afkommet eller forbliver skjult som Anlæg. I det her omhandlede Tilfælde vil hele Afkommet faa fem Fingre, men hvis et enkelt Individ med en saadan blandet Afstamning parres med et andet Individ med fire Fingre, kommer denne Egenskab frem hos Halvdelen af Afkommet, fordi Anlægsfaktorerne 5-4 og 4-4 i saa Fald giver Kombinationerne 5-4, 5-4, 4-4 og 4-4. Hvis derimod to Individer af samme blandede Afstamning parres, vil de to Sæt Anlæg-faktorer 5-4 og 5-4 kunne give Kombinationerne 5-5, 5-4, 5-4 (4-5) og 4-4, hvoraf følger at de tre Fjerdedele af Afkommet faar fem og den ene Fjerdedel fire Fingre, og hvis endelig to Individer med fire Fingre parres, vil hele Afkommet ligeledes faa fire Fingre. Saa stor Regelmæssighed kan for Menneskets Vedkommende kun ventes, naar begge Forældre enten er født med fem eller med fire Fingre, men ved Krydsningsforsøg med Dyr eller Planter i saa stor Udstrækning, at Tilfældighederne udjævnes paa samme Maade, som naar man slaar Plat eller Krone tilstrækkelig længe, vil Resultatet blive næsten nøjagtigt som ovenfor anført.

Hvilken af Egenskaberne, der kommer frem hos Afkommet, og hvilken af dem der forbliver skjult som Anlæg, afhænger som allerede bemærket af deres særegne Karakter, og paa Forhaand ved man sædvanligvis ikke noget om det. Den af dem, der faar Overtaget i første Afkomsgeneration, kalder man i Arvelighedslæren dominerende eller herskende, medens den, der ikke kommer frem, kaldes recessiv eller vigende. Betegner man herefter de tilsvarende Anlæg-faktorer med henholdsvis D og R, kan de i det foregaaende skildrede Krydsningsresultater i skematisk Form fremstilles saaledes:

- 1) $DD \times DD = DD + DD + DD + DD$
- 2) $DD \times RR = DR + DR + DR + DR$
- 3) $DD \times DR = DD + DD + DR + DR$
- 4) $DR \times DR = DD + DR + DR + RR$
- 5) $RR \times DR = DR + DR + RR + RR$
- 6) $RR \times RR = RR + RR + RR + RR$

Denne Lov for Egenskabernes Nedarvning, der er opdaget af den østrigske Præst Gregor Mendel, og hvis Rigtighed er godtgjort ved talløse Forsøg, danner Grundlaget for hele den nyere Arvelighedslære, og er i sin forbløffende Simpelhed et af den moderne Biologis ypperste Resultater, men det ligger i Sagens Natur, at den ikke har ubetinget Gyldighed med Hensyn til enhver Egen-

skab, fordi Egenskaberne meget ofte har en uklar eller sammensat Karakter. Man kan saaledes ikke uden videre betragte Sindssygdом som en Egenskab i biologisk Forstand. Den er det, naar den beroer paa en eller anden bestemt Defekt eller sygelig Tilstand i Hjernen eller dens Funktioner, og i saa Fald vil den nedarves efter Mendels Lov, enten dominerende eller recessivt, men det er først derved, at den manifesterer sig som arvelig Egenskab. Paa ganske lignende Maade forholder det sig med mangfoldige andre Sygdomme eller sygelige Tilstande som Aandssvaghed, Døvstumhed og Epilepsi, medens en Række sjeldnere Nervesygdomme, visse Former af Synslidelse og meget andet beroer paa simple, ukomplicerede Egenskaber og derfor nedarves i nøje Overensstemmelse med Mendels Lov.

Andre Sygdomme som Farveblindhed og Blødersygdommen følger ganske vist ogsaa Loven, men her er Forholdet kompliceret, fordi Arveligheden er knyttet til Kønsforskellen paa en Maade, som det her vil føre for vidt at gaa nærmere ind paa. Krydsningsproduktet af Hvide og Negre er ligeledes et Resultat af særegne komplicerede Forhold, idet Negrenes sorte Hudfarve beroer paa Tilstedeværelsen af flere forskellige Farvestoffer og følgelig heller ikke er en simpel Egenskab, der nedarves eller ikke nedarves som saadan.

Vender vi herefter tilbage til Degenerationsproblemet, vil det være klart, at en arvelig Sindssygdом kan holde sig i en Slægt gennem talrige Generationer, naar den af og til kommer til Udvikling ved Indgifte eller ved Forbindelse med andre Slægter, hvor den samme Sindssygdомsform forekommer, medens den ellers efterhaanden vil forsvinde af Slægten. Derimod er der ikke Tale om, at Sygdommen som saadan forværres eller blot skifter Karakter, bortset fra, at den ligesom alle andre Sygdomme kan optræde med forskellig Intensitet hos de forskellige Individuer, hos hvem den bryder frem. Der gives med andre Ord ikke nogen progressiv Arvelighed, selv om det lejlighedsvis kan se saaledes ud gennem en kort Generationsrække, og Sygdommen kan meget godt forsvinde fuldstændigt fra Slægten uden at kunne komme frem igen, før der atter stiftes en Forbindelse mellem to Personer, som begge har et medfødt Anlæg til den.

I den habsburgske Slægt er Forholdene med Hensyn til arvelige Sindssygdомme for udviklede til, at den egner sig til Paavisning af det lovbundne i dem. Derimod har vi et mere nærliggende, meget smukt Tilfælde i den oldenborgske Kongeslægt, hvor Christia n d e n s y v e n d e s Sindssygdом med ikke ringe Sandsynlighed kan opfattes som Udslag af en Forbindelse mellem Medlemmer af en Slægt, i hvilken der findes en saadan Arvelidelse. Det har

hidtil været den almindelige Mening, at Christian den syvendes Sindssygdом netop var et typisk Eksempel paa et Udslag af Degeneration i sent Stadium, idet man ikke uden Grund har ment, at der, som E d v. H o l m siger det, fra Christian den fjerdes Tid kan spores en tydelig Tilbagegang med Kongeslægtens mandlige Medlemmer, og at Midten af det 18de Aarhundrede betegner en baade moralsk og intellektuel Tilbagegang af foruroligende Natur. Egenlig Sindssygdом er der dog ikke optraadt i Slægten siden Christian den andens Tid, og der kendes heller ikke noget Tilfælde af andre af de saakaldte degenerative Lidelser blandt dens Medlemmer før Christian den syvende. End ikke hans Fader, Frederik den femte, var virkelig sindssyg, men derimod var der i hans Moder, den engelske Prinsesse Louises Slægt ikke faa Tilfælde af Sindssygdом, idet saavel hendes Broder, Hertug Frederik som dennes Søn Georg den tredje og Sønnesøn Georg den fjerde var mere eller mindre sindssyge, og hele den hannoveranske Kongeslægt nedstammer fra den afgjort sindssyge Hertug Vilhelm den fromme af Brunsvig-Lyneborg. Efter det i det foregaaende udviklede kunde Sygdommen dog kun udvikle sig hos hendes Søn, naar Anlægget til den ogsaa var til Stede hos hendes Ægtefælle F r e d e r i k d e n f e m t e, hvis Farfaders Farmoder, Frederik den tredies Dronning Sofie Amalie var en Sønnedatter af Vilhelm den fromme. Formodningen om, at det er dette Slægtskab mellem Forældrene, som i nøje Overensstemmelse med Mendels Lov er Aarsagen til, at Christian den syvende blev sindssyg, bestyrkes i væsentlig Grad ved den Omstændighed, at ogsaa hans Søster, Sofie Magdalene i sit Ægteskab med Kong Gustav den tredje af Sverige fik en sindssyg Søn, Gustav den fjerde. Gustav den tredje var nemlig en Søn af den preussiske Prinsesse Ulrikke, hvis Moder Dorothea var Dronning Louises Fæster og saaledes ogsaa kan have arvet Anlægget til Sygdommen fra Vilhelm den fromme.

Det ligger i Sagens Natur, at der ikke kan føres noget absolut afgørende Bevis for, at Sindssygdомmen virkelig ogsaa er ført ned fra Vilhelm den fromme ad disse Veje. For den hannoveranske Linies Vedkommende synes Sammenhængen sikker nok, navnlig i Betragtning af, at der efter al Sandsynlighed er Tale om ganske den samme Sygdomsform hos Vilhelm den fromme som hos G e o r g d e n t r e d i e¹⁾. Derimod er det ikke ubetinget udelukket, at Sindssygdомsanlægget kan være kommen ind i den oldenborgske Kongeslægt ad andre Veje end gennem Dronning Sofie Amalie, men det maa under alle Omstændigheder have været til Stede hos Frederik

¹⁾ W. M. T h a c k e r a y: The Four Georges. London 1860.

den femte, og der foreligger intet som tyder paa, at han har arvet det fra andre kvindelige Ascendenter. Heller ikke kan man se bort fra den Mulighed, at Anlægget kan have sit Udspring i den ældre Del af den oldenborgske Kongeslægt eller endnu længere tilbage; og Spørgsmaalet om Oprindelsen til Christian den andens Sindssygdом er i sig selv overmaade interessant, men det kan neppe løses paa blot nogenlunde tilfredsstillende Maade¹⁾. Ganske vist er der adskilligt, der taler for, at hans Fader, Kong Hans, ogsaa var sindssyg, men der vides ikke noget sikkert om Sindssygdом hos ældre oldenborgske Ascendenter, og hans Moder Dronning Christine, som ikke var sindssyg, var ganske vist en Habsburger af den sachsisk-ernestinske Linie, men heller ikke i den kendes der sikre Tilfælde af Sindssygdом.

Christian den syvendes Sindssygdом maa saaledes efter alt, hvad der foreligger, opfattes som en fra det hannoveranske Kongehus arvet Egenskab, der var arvet recessivt efter Formlen (4):

$$DR \times DR = DD + DR + DR + RR$$

Der var med andre Ord paa Forhaand meget stor Sandsynlighed for, at et af Frederik den femtes fire Børn med Dronning Louise vilde blive sindssygt, men det var tilfældigt, at det netop blev Christian den syvende, ligesom det var tilfældigt, at hans Søster, Sofie Magdalene var blandt de to Børn, der sandsynligvis vilde føre Anlægget videre (DR).

Ved Kongens Ægteskab med sin Morbroders Datter, Caroline Mathilde, opstod der en betydeligt større Sandsynlighed for Sygdommens Udvikling hos deres Børn, idet vi nu har Formlen (5):

$$RR \times DR = DR + DR + RR + RR$$

Der var herefter Grund til at vente, at et af hans to Børn vilde arve Sindssygdommen, og det var tilfældigt, at det ikke skete, men Anlægget til den havde de begge to, og dermed Forudsætningen for, at den kunde føres videre. Derimod var der Sandsynlighed for, at den ene af Christian den syvendes Søsken var gaaet helt fri (DD), og at Sygdommen dermed var udelukket fra hans eller hendes hele Descendens — indtil den atter blev bragt ind i den ved nyt Indgifte.

Det Anlæg, der formentlig er bragt ind i Slægten med Dronning Sofie Amalie, er — under Forudsætning af, at et tilsvarende Anlæg hverken fandtes hos Frederik den femtes øvrige kvindelige Descendens eller i den ældre Del af den oldenborgske Slægt — nedarvet

¹⁾ A. Lübberts: De oldenborgske Kongers og deres nærmeste Families Sygdomme og Død. (Særtryk af Ugeskrift for Læger). København 1906.

gennem Kongerne Christian den femte, Frederik den fjerde og Christian den sjette efter Formlen (3):

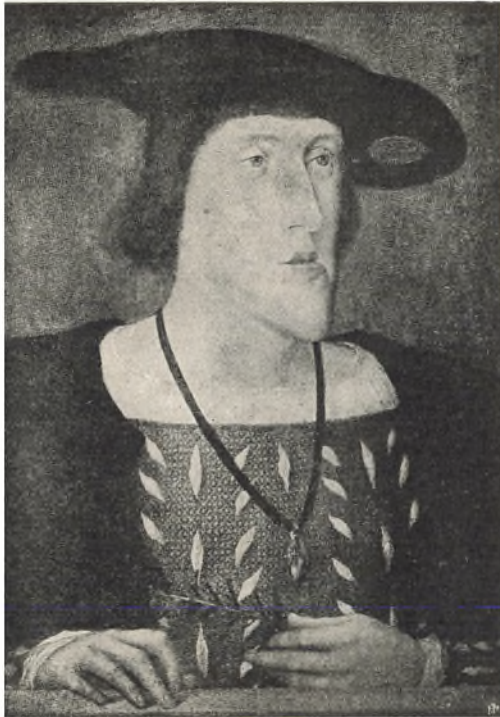
$$DD \times DR = DD + DR + DD + DR$$

Det har herefter kun været tilstede hos Halvdelen af disse Kongers Børn (incl. dødfødte og Aborter), og det kan saaledes ikke siges, at Sandsynligheden for, at Sindssygdommen skulde komme til Udvikling hos en Konge var særlig stor. Paa lignende Maade forholdt det sig i det engelske Kongehus, som paa ingen Maade var saa almindelig gennemsyret af arvelig Sindssygdom, som det jevnlige hedder sig. Det er ganske misvisende at tale om »den degenererede hannoveranske Stamme, blandt hvis Medlemmer der ikke findes ret mange fuldt ud sunde Naturer«. Prinsernes Opførelse maa bedømmes under Hensyn til hele Tidsaanden, og blandt de sindssyge Konger bør man i den her foreliggende Forbindelse ikke medregne *Vilhelm den fjerde*, hvis iøvrigt uomtvistelig Sindssygdom bestod i, at han i høj Alder gik i Barndom paa Grund af en senil, arteriosklerotisk Hjerneemollition, der ikke stod i nogensomhelst Forbindelse med Arven efter Hertug Vilhelm den fromme.

Medens den i den hannoveranske Kongeslægt arvelige Sindssygdom er en *recessiv* Egenskab, synes det ejendommelige habsburgske Fysiognomi at være en *dominerende* Egenskab¹⁾, men Sammenhængen er dog ikke fuldkommen klar. Tilfældet har sin særegne Interesse i den Omstændighed, at det viser, hvorledes den i sig selv saa simple Mendelske Lov kan kompliceres ved Forhold og Omstændigheder, hvis Indflydelse det i de enkelte Tilfælde kan være vanskeligt at udrede. At der er nogen Forskel paa Typens Udvikling hos Slægtens mandlige og kvindelige Medlemmer, er i og for sig naturligt nok og rimeligvis en ligefrem Følge af den normale Kønsforskel. Større Interesse har det, at der hos begge Køn gør sig en betydelig Gradsforskel gældende med Hensyn til Udviklingen af Fysiognomiets enkelte Træk og da navnlig af den fremstaaende Hage. Det er ikke noget sjældent Fænomen, og det er allerede i det foregaaende omtalt, at der ogsaa med Hensyn til den arvelige Sindssygdom var en betydelig Gradsforskel til Stede.

I den habsburgske Slægt er Hagen ofte saa lidt fremstaaende og Underlæben saa lidt hængende, at det kan være vanskeligt eller umuligt at afgøre, om der overhovedet i denne Henseende er noget abnormt ved Fysiognomiet, og i andre Tilfælde er disse Træk saa stærkt udviklede, at Ansigtet maa betegnes som deformt, for saavidt som Udviklingen gaar langt ud over, hvad man sædvanligvis for-

¹⁾ Smlg. *V. Haecker*: Der Familientypus der Habsburger. Zeitschr. f. induktive Abstammungs- u. Vererbungslehre. Berlin 1911. VI Bd. p. 78.

KARL DEN FEMTE, ca. 1515
(Ukendt flamsk Maler. Orig. i Windsor)

KARL DEN FEMTE, 1548
(TIZIAN. Orig. i München)

FERDINAND DEN FØRSTE
(HANS MALER ZU SCHWAZ. Orig. i Wien)

FILIP DEN FJERDE
(VELASQUEZ. Orig. i Louvre)

staar ved individuelle Ejendommeligheder. Det synes at have været Tilfældet hos *Karl den femte*, saa vidt man kan dømme efter enkelte Billeder fra hans Ungdom, før Fuldkægget skjulte det, og ganske særlig stærkt var de habsburgske Træk udviklede hos *Leopold den første*. Den bedst kendte Repræsentant for Slægtstypen er vel iøvrigt *Filip den fjerde*, af hvem *Velasquez* har malet en lang Række ypperlige Portræter, ligesom man i det hele skylder denne Kunstner en Mængde Billeder af Datidens spanske Habsburgere. Fra en senere Periode har *Goya* efterladt en ikke mindre interessant Række Portræter af Slægtens Medlemmer, der grupperer sig om *Karl den fjerde* og *Ferdinand den syvende*, hos hvem Typen er meget udpræget, men noget modificeret¹⁾, ligesom det i det Hele er en Misforstaaelse, at Familietype er det samme som Familielighed. Det man sædvanligvis forstaar ved den habsburgske Familietype, er i Virkeligheden kun en lille Række enkelté Træk, der genfindes hos talrige Medlemmer af Slægten, men som ikke præger Fysiognomiet mere, end at den Familielighed, der udmærker *Filip den fjerde* og hans nærmeste Slægt, er en ganske anden end den, der er ejendommelig for den af *Goya* portræterede Gruppe. For de ældre Slægtleds Vedkommende er Materialet for sparsomt, til at der kan paavises saadanne Grupper med udpræget Familielighed alene med Undtagelse af *Karl den femte* og hans Børn²⁾, men her har den særlig Interesse, fordi den antyder Typens dominerende Karakter, uden at det dog endnu er lykkedes at føre noget afgørende Bevis for Rigtigheden af denne Opfattelse³⁾. Det stærke Indgifte netop i denne Periode gør det overmaade vanskeligt at udrede Sammenhængen, naar man ikke har gode Billeder af alle Slægtens Medlemmer til Raadighed, og det er kun undtagelsesvis, at der er bevaret gode Billeder af de yngre Prinser og Prinsesser.

Typens biologiske Betydning er uklar. Navnlig den stærkt fremstaaende Hage er en sjelden Anomali, som ellers ikke ledsager Underbidet, der i de fleste Tilfælde beroer paa en tilbagetrukken Overlæbe, og man har søgt at forklare den abnormt stærke Udvikling af Underkæben som et med den saakaldte Akromegali beslægtet Fænomen. Skønt denne Sygdom ellers fortrinsvis medfører en lignende ekscessiv Udvikling af Lemmeknoglernes Yderender, kan Forklaringen ikke afvises som usandsynlig, men imod den taler

¹⁾ Let tilgængelige Reproduktioner af disse Billeder findes i den prisbillige Serie »Gowans's Art Books«, *The Masterpieces of Velasquez* og *The Masterpieces of Goya*.

²⁾ *Osw. Rupprecht: L'origine du type familial de la Maison de Habsbourg. Bruxelles 1910.*

³⁾ *Haecker, l. c.*

dog den Omstændighed, at den stærke Udvikling af Underlæben, som det ligger nær at opfatte som et med Fremskydningen af Hagen følgende, sekundært Træk, ikke sjældent forekommer ganske isoleret. Man har endvidere ment, at den svære Underlæbe var en Følge af, at Slægten led af en arvelig Tilbøjelighed til adenoide Vegetationer i Næse-Svælgrummet, og det synes virkelig som om adskillige af dens Medlemmer som *K a r l d e n f e m t e* og hans Broder *F e r d i n a n d d e n f ø r s t e* har lidt af denne Sygdom. Hvis denne Forklaring var rigtig, maatte den store Hage være det sekundære Træk, men den ledsager ellers ikke den svære Underlæbe, der meget ofte er en Følge af den almindeligt forekommende Sygdom, som er saa velkendt, at et saadant Tegn paa dens Tilstedeværelse ikke let kan overses. Endelig har man opfattet de forskellige Træk, der tilsammen danner den habsburgske Familietype, som degenerative »Stigmata«, Tegn paa, at Slægten i sin Helhed er degenereret¹⁾. Saadanne Degenerationstegn, af hvilke man har mangfoldige andre, spillede i det hele en meget stor Rolle i den *M o r e l s k e* Degenerationslære, hvorfra de senere gik over til *L o m b r o s o s* Lære om »Forbrydermennesket«, og Troen paa deres diagnostiske Værdi lever endnu hos mange Sindssygelæger af den ældre Skole. Nyere Undersøgelser har imidlertid godtgjort, at disse i og for sig betydningsløse Abnormiteter paa ingen Maade er hyppigere, hverken hos Sindssyge eller hos Forbrydere end hos andre Mennesker. Det er sædvanligvis arvelige, individuelle Ejenommeligheder, der nu og da ledsager de arvelige Sindssygdomme, men iøvrigt ikke staar i nogen organisk Forbindelse med dem, alene med Undtagelse af, at en monstrøs Hovedform muligvis af og til kan være et Udtryk for en medfødt sygelig Tilstand i Hjernen. Saadanne Hovedformer forekommer imidlertid ogsaa hos Folk med normale Aandsevner, og der savnes i det hele ethvert Bevis for, at Degenerationstegnene har nogensomhelst Betydning som Tegn paa Degeneration.

Det vil neppe være muligt at paavise med fuld Sikkerhed, hvorledes den Habsburgske Familietype er ført ned gennem Slægten i Overensstemmelse med *M e n d e l s* Lov for saadanne arvelige Egenskabers Overførelse fra den ene Generation til den anden. Dertil er de enkelte Træk dels for variable, dels for almindelige, men ved nærmere Undersøgelse af deres Optræden hos Slægtens Medlemmer faar man et meget bestemt Indtryk af, at den virkelig

¹⁾ *V. Galippe*: *L'Hérédité des Stigmates de Dégénérescence et les Familles Souveraines*. Paris 1905. — Dette Værk indeholder et rigt Materiale til Belysning af Emnet og navnlig et meget værdifuldt Billedstof, men er i videnskabelig Henseende uden al Betydning. *H a e c k e r* kalder det »einfach ein Pamphlet gegen die regierenden Häuser Europas«.

er i høj Grad lovbunden og i alt Fald ikke i Strid med Mendels Lov. Men Undersøgelsen viser endvidere, at der ikke er foregaaet nogen Udvikling af Typen i Løbet af det lange Tidsrum, fra hvilket man kender den. Den varierer inden for ret vide Grænser, men den hverken forstærkes eller svækkes gennem hele Perioden, og den forbigaaende Forstærkning af Typen, der fremkommer ved Indgifte, vil uden al Tvivl gentage sig, saa længe der endnu er Habsburgere, der kan gifte sig med hinanden. At en eller anden Mandsstamme dør ud, saaledes som det f. Eks. skete i Spanien med Karl den anden, er i denne Henseende uden al Betydning, fordi der i saa store Slægter stedse vil være fuldt op af Sidelinier, som kan forny Typen ved Krydsning med andre Sidelinier. En saadan endogamisk Krydsning er heller ikke i sig selv farlig for Slægtens fortsatte Eksistens, som kun vil være truet, hvis Frugtbarheden aftager, og det er saa langt fra, at Habsburgerne er et Eksempel paa en degenererende Slægt, at den tværtimod viser, hvor længe en saadan Slægt kan holde sig ved ideligt Indgifte. Den er i saa Henseende enestaaende, for saavidt som der neppe findes nogen anden Slægt, der er saa stor og saa gammel, men man har dog et interessant Sidestykke til den i R o t h s c h i l d e r n e, der ligeledes har gennemført et vidtgaende Indgifte, uden Skade for Slægten som saadan, ganske vist endnu kun i henvend halvandet Hundrede Aar, og det kan i det hele nu betragtes som fastslaaet, at Faren ved de blodbeslægtede Ægteskaber ikke ligger i selve Slægtskabet, men i at Anlægget til uheldige arvelige Egenskaber kan komme til Udvikling. Denne Mulighed er imidlertid ikke blot til Stede ved Ægteskaber mellem nære Slægtinge, men ogsaa hvor Forbindelsen ligger mange Slægtled tilbage, og fra et biologisk Synspunkt er det i og for sig ligesaa rimeligt at forbyde ethvert Ægteskab mellem beslægtede, som at indskrænke Forbudet til de allernærmeste Grader. I det hele har den moderne Arvelighedsforskning nu kastet saa klart Lys over Slægternes Livsbetingelser, at man kan overse deres Betydning, og det Moment, der spiller den største Rolle, er som foran bemærket, uden al Sammenligning Frugtbarheden, idet man dog herved maa forstaa ikke blot Fødselshyppigheden i de stiftede Ægteskaber, men ogsaa den ved Antallet og Varigheden af disse betingede Slægtsfrugtbarhed. Hele dette Spørgsmaal er imidlertid for indviklet, til at det kan behandles her. Det er for den danske Adels Vedkommende forlængst uddebatteret af R u b i n og T h i s e t¹⁾ i Anledning af G u s t a v B a n g s Behandling af det²⁾, og i Sverige har F a h l b e c k gjort det til Genstand for saa indgaaende Undersøgelser³⁾, at det i Hovedsagen

¹⁾ Historisk Tidsskrift 7de Række 1ste og 2det Bind.

²⁾ Den gamle Adels Forfald. Kbhvn. 1897.

³⁾ Der Adel Schwedens. Jena 1903.

maa betragtes som løst, for saavidt som det kan anses for godtgjort, at Slægterne ikke døer ud, fordi de enkelte Medlemmer af dem degenererer, men fordi Tilgangen af mange forskellige Grunde ikke holder Skridt med Afgangen.

Det vil af det i det foregaaende udviklede fremgaa, af den biologiske Genealogi allerede nu er i Stand til at belyse en lang Række vigtige historiske Problemer, som hidtil har været misforstaaede eller undervurderede, men iøvrigt ligger dens Betydning paa et ganske andet Omraade, idet den først og fornemmeligt har til Opgave at underbygge en rationel Racehygiejne gennem et indgaaende Studium af Slægternes Liv og af de Kræfter, som forbedre eller forringer Racekvaliteten. Hvorvidt det derved vil lykkes den at paavise Veje og Midler til Forbedring af Racen, er et Spørgsmaal, som endnu ikke lader sig besvare, men under alle Omstændigheder er det sikkert, at den Forringelse af Racekvaliteten, som Verdenskrigen utvivlsomt vil medføre rundt om i Europa, vil sætte stærke Kræfter i Bevægelse for at udnytte ogsaa den biologiske Genealogis Resultater paa en Maade, der ialfald delvis kan raade Bod paa Ulykkerne.

Bidrag til danske og norske Slægter i Grønland.

Af H. Ostermann.

II. Slægten Lillianschiold de Svanenhielm.

Af alle de gode gamle embedsmands- og patricierslægter i Danmark og Norge, som har sendt repræsentanter til Grønland, hvor disse er vokset fast og har fortsat slægten eller dannet aflæggere af den, er denne en af de »fineste« — om ikke den fineste. Den er nemlig adelig.

Slægten stammer paa mandssiden fra *Severin Seehusen*, f. 1664, † 1726, som var stiftamtskriver i Bergen. Han blev paa grund af sine fortjenester i sit embede ved kgl. resolution af 20. december 1720 optaget i den dansk-norske adelsstand under navnet *Svanenhielm*.

Hans søn *Morten de Svanenhielm*, proprietair til Svanø i Kinns præstegæld i Bergens stift, var gift med *Cecilia Christina Lillianschiold*. Deres søn blev stamfader til den grønlandske slægt.

Jonas Lillianschiold de Svanenhielm er født 1726 paa Svanø. Efter sine forældres død kom han til Stavanger og opdroges af sin moster *Charlotte Amalie-Lillianschiold*, som var gift med justitsraad *Bendix Christian de Fine*, amtmand i Stavanger 1725—46, paa hvis kontor han arbejdede som skriver. Herfra kom han til København, hvor han blev kopist i rentekammeret. Ca. 1748 fik han ansættelse ved grønlandske handel og blev 1750, 29. April, beskikket til Overassistent ved Jakobshavn, afløst 1753, 30. Marts, af *Christen Larsen Biørn* og samtidig beskikket til Købmand ved Christianshaab. 1774—75 var han i Danmark med permission. 1782 søgte han om afsked, som han fik bevilget med sin fulde løn, 200 rd., i pension, og 12. august 1783 afleverede han kolonien »efter til 30te junii 1783 aflagte 33te aarsregnskab«¹⁾ Efter tilladelse fra inspektøren blev han boende ved Christianshaab, indtil han 12. august 1790 hjemgik med skibet »Die Fröhling«, skipper *Jens Hansen Thus*. Han døde 27. december 1801 som slægtens sidste mand.

¹⁾ Instruktionsbog 1750, f. 30 (Handelskomp. Arkiv). Christianshaabs kopibog 1783.

Svanenhielm blev ca. 1758 g. m. Grønlænderinden *Birgith e*, f. 1732, døbt som voksen, † maj 1775 af kopper paa rejsen fra København til Grønland, begravet i Grimstad i Norge.

Af deres børn kendes A—E.

- A. *Cecilia Christina Lillienschiold de Svanenhielm*, f. 19. juni 1759 i Christianshaab, konfirmeret paa dansk 14. april 1776 i Christianshaab af missionær *Balwig*¹⁾, † 11. december 1804 i Frederikshaab.

Gift — rimeligvis i foraaet 1779 i Jakobshavn²⁾ — med købmand *Nikolaj Daniel Muus*, døbt 28. April 1748 (søn af *Poul Muus*, sognepræst til Snaasen i Trondhjems stift, og *Kirsten Angell Volqvarts* fra Trondhjem), Assistent i Upernivik 1771—75, i Umának 1775—78, købmand smsts. til 1780, i Upernivik til 1782, i Umának til 1787, i Christianshaab til 1789. Hjemgik paa grund af svækket helbred 1790 og boede i Mariager til 1792, da han atter udgik til Grønland som assistent i Sukkertoppen, købmand smsts. 1794—95, i Godthaab til 1796, atter assistent i Julianehaab til 1800, købmand i Fiskerøset til 1801, derpaa forflyttet til Frederikshaab, hvorfra han hjemgik med pension 1805.

Af deres børn kendes 1—2.

1. *Kirsten Angell Muus*, f. 29. Aug. 1786 i Umának, † ?

Gift 13. Aug. 1802 i Frederikshaab med *Adam Gottlob Voigt*, f. ca. 1770 i Humble (eneste søn af provst for Langelands søndre herred, sognepræst i Magleby *Jens Peter Voigt* og *Bolette Sophie Sünckenberg*). Blev som ganske ung ansat som assistent paa handelens kontor i København, var en tid proviantforvalter i søværnet og ansattes 1801 som assistent i Frederikshaab, 1802—04 købmand i Holsteinsborg, men degraderedes paa grund af forsømmelighed ved bestyrelsen af regnskabsførelsen til assistent i Sukkertoppen, hvorfra han hjemsendtes 1806 paa grund af drukkenskab.

2. *Povel Jonas Lillienschiold Muus*, f. 25. marts 1790 i Christianshaab, døbt 28. s. m.³⁾; † 28. april 1790 i Christianshaab, begravet i Cloushavn.

¹⁾ *Morten Pedersen Balwig* var f. 30. Marts 1742 i Ringkbg., † 20. januar 1808 som provst og sognepræst i Mariager. Kateket i Christianshaab 1773, ord. 11. august 1775 smsts. af Egede Saabye; miss. Egedesminde 1777—80.

²⁾ 16. september 1778 var hun til alters med sin fader i Christianshaab, 13. maj 79 faderen alene. Jakobshavns ældste kirkebøger er forsvundne.

³⁾ Holdt over daaben af madame *Ane Marie Thomsen* (datter af Holsteinsborg, Sukkertoppens, Fiskerøsets og Julianehaabs grundlægger *Anders Olsen* og Grønlænderinden *Tupernæt*); faddere var kbmene *Svanenhielm* og *Thomsen*, bødkerne *Lars Lyng* og *Sturløv Olsen*.

3. Lovise Dorothea, f. 4. Okt. 1793 ved Kigortursok.
 4. Charlotte Alitha, f. 21. Jan. 1797 ved Julianehaab.
 5. Peter Johan, f. 18. Juli 1799 ved Julianehaab.
- B. Poul Lillianschiold de Svanenhielm, f. ca. 1761¹⁾ i Christianshaab, rejste til Danmark med forældrene 1775 og efterlodes i København for at opdrages hjemme, levede endnu 1777.
- C. Charlotte Amalie Lillianschiold de Svanenhielm, f. ca. 1763 i Christianshaab, efterlodes ligesom broderen i Danmark 1775 og blev 10. maj 1784 gift (i Vartov) med Niels Hveysse (el. Hveisel), f. 27. marts 1752 i Hvirring, skolelærersøn, 1773 student fra Horsens, 26. juni 1781 theol. attestats (haud illaud). Kort efter blev han alumnus paa det grønlandske seminarium, udnævntes 31. marts og ordineredes 21. april 1784 til missionær i Sukkertoppen, hvor han virkede til 1792. I hans tid forefaldt det berygtede Habakukske sværmeri i Sukkertoppens distrikt²⁾. Efter hjemkomsten til Danmark blev han 25. juli 1794 sogneprest til St. Clemens kirke paa Romø, hvor han døde 15. April 1829. Hun døde 10. Juli 1824.
- D. Alethe Lillianschiold de Svanenhielm, f. ca. 1770 i Christianshaab, † 20. januar 1776 smsts.
- E. Birgithe Charlotte Lillianschiold de Svanenhielm, f. 24. april 1774 i Christianshaab, døbt 22. maj s. a. smsts. af Egedesaabye³⁾, † 9. maj 1782 i Cloushavn af blodgang.

Det er mærkeligt, at Svanenhielm, der har bestyret Christianshaab og boet der som købmand i næsten 30 aar, og da han tilmed var gift med en indfødt, har haft saa ringe autoritet overfor Grønlanderne i sit Distrikt, at han ca. 1772 af frygt for deres vrede ikke turde tilsige sin og sit mandskabs hjælp til at beskytte en stakkels enke, som nogle hedninger vilde dræbe som heks, men raadede præsten til at lade være at døbe hende, for at hun ikke som kristen skulde faa den skæbne¹⁾. Men det hænger maaske sammen med, at han —

¹⁾ Christianshaabs ældste eksisterende kirkebog begynder 1773.

²⁾ Rink: Grønland, statistisk og topografisk beskrevet, II, 287 f. — Bertelsen: Neuro-pathologiske meddelelser fra Grønland, i »Bibl. for læger«, 4 h. 1913.

³⁾ Holdt over daaben af madame Saabye; faddere var missionær Balwig, assistent mstr. Niels Fogh Irgens, bødker Lars Lyng og tømmermand Joen Gudmønsen.

saavel som de fleste andre handelsbetjente dengang — ikke altid var reel overfor Grønlænderne i handelsaffærer²⁾). Det var sikkert ogsaa af den grund, at han i 1782, da inspektoraterne i Grønland oprettedes, straks søgte sin afsked. Han kunde ikke tænke sig at skulle ses paa fingrene efter i saa mange aar at have været absolut enevældig i distriktet.

Dog kneb det for ham at skulle forlade stedet og landet, da det kom til stykket. Han fik som omtalt inspektørens tilladelse til at blive saalænge, til han fik sine papirer i orden og inddrevet sine udestaaende fordringer, men dette kan dog ikke have medtaget de 7 aar, han endnu blev der. Vel kunde den omstændighed, at han — efter datterens giftermaal med miss. Hveysel — ikke havde nogen nær slægt i fædrelandet, nok have gjort sit til at han ikke hastede hjem, hvor alle forhold maatte være ham uvante og fremmede, men hovedgrunden har sikkert været den sædvanlige: Grønland havde taget ham, saa han ikke kunde løsrive sig.

Han var i al den tid, han som pensionist levede i Christianshaab, de vekslende købmænd en god støtte og hjælp ved sit indgaaende kendskab til distriktets forhold, ofte hjalp han dem i en snever vending ligefrem som assistent; ved deres ansættelse henviste inspektøren dem altid til at søge støtte hos »den værdige gamle hr. de Svanenhielm«. Sikkert var han bleven resten af sin levetid ved sin gamle koloni og havde lagt sine ben i sit udlændigheds land, hvis ikke svigersønnen Muus 1787 var bleven ansat der. Men 1788 søgte denne hjemgangstilladelse, da hans helbred var ødelagt, tildels ved Uperniviks haarde klima. Han entledigedes 1789, men fortrød det og ansøgte inspektøren om at faa lov til at blive i hvert fald et aar endnu. Det lod sig imidlertid ikke gøre, da hans efterfølger allerede var undervejs. Muus ansøgte da — ligesom svigerfaderen i sin tid — om tilladelse til at blive boende som privatmand for at faa ordnet sine affærer. Inspektøren turde ikke indvilge deri, før han havde talt med efterfølgeren, fordi der var daarlig plads i kolonibygningen; Svanenhielm havde ét værelse, og skulde nu Muus have ét, vilde der kun blive to smaa kamre til den nye mand med familie — og det ene kunde endda ikke opvarmes, fordi kakkelovnen røg uhjælpelig. Det blev dog ordnet efter Muus' ønske, baade han og svigerfaderen blev³⁾). Men da saa Muus gik hjem 1790, besluttede den gamle sig til at følge med, rimeligvis for at »slaa sine pjalter sammen« med hans, begge pensioner vilde jo forslaa bedre under et. Svanenhielm har derfor sikkert ogsaa boet i Mariager til

¹⁾ Egede Saabye, Brudstykker af en dagbog, 27.

²⁾ Egede Saabye, Brudstykker af en dagbog, 46 ff.

³⁾ Fra 4. september 1789 (afleveringsdagen) fik Muus hverken løn eller kostdeputat (Direktionens skrivelse til inspektøren 15. april 1790).

1792. Herefter flyttede han til sin anden svigersøn, da denne netop i det aar kom hjem, og opholdt sig resten af sin levetid hos ham paa Romp. Hans dødsfald bekendtgøres nemlig af pastor N. Hveysssel.

Købmand Lillianschiold de Svanenhielm oplevede lidt af hvert under sit lange ophold i Christianshaab. Engang var han paa en slæderejse nær ved at sætte livet til, idet isen, han kørte paa, sloges itu af en pludselig opkommende sydost-orkan, og stumperne begyndte at drive ud fra land. Der var kun ringe udsigter til at bjærge livet. Hans grønlandske ledsager vilde vel ikke forlade ham, men mente som dygtigere til at springe over revnerne at have mere udsigt til at naa land end købmanden. Men da han var bange for, at man i saa fald vilde beskyldte ham for at have dræbt denne, bad han ham om at skrive paa en lap papir, at han var druknet. Da Svanenhielm ikke vilde gøre dette, sagde Grønlandereren, at saa var det ogsaa ligemeget; hvis købmanden døde, saa kunde han gøre det samme, saa var der ingen, der kunde sige ham noget paa. De kom dog begge lykkelig hjem efter mange besværligheder og under megen livsfare¹). I maj 1757 aflivede missionær S e v e r i n T h r a n e sig i Svanenhielms hus ved efter længere tids melankoli og nedtrykthed at skære halsen over paa sig med en barberkniv²). Da der havde bestaaet et mindre godt forhold mellem ham og købmanden, gjorde selvmordet et stærkt indtryk paa denne.

Ellers stod Svanenhielm i hvert fald i sine senere aar i et rigtig godt forhold til missionen og missionærerne. Grundet herpaa ansøgte han 1775, da han lod sine to børn blive i Danmark, missionskollegiet om understøttelse til deres opdragelse. Hvorvidt han opnaaede det, er mig ikke bekendt; det at datteren blev gift med en Grønlandsmissionær og viet i Poul Egedes kirke, kunde maaske tyde paa, at hun har været en slags myndling af kollegiet. — Da menigheden ved Jakobshavn under en langvarig epidemi 1786 havde lidt overordentlig meget og mistet mange medlemmer, skænkede Svanenhielm 50 rd. til de afdødes nødlidende efterladte. — Hans forhold overfor miss. E g e d e S a a b y e er derfor ret uforstaaeligt. Medens denne var i landet, stod Svanenhielm paa den bedste fod med ham, var endog saa bedrøvet ved hans hjemrejse, at han græd — og da Saabye kom hjem, overraskede han ham med en aldeles uberettiget anklage for snighandel. Da Saabye i denne anledning tog bladet fra munden angaaende handelsforholdene i Grønland, blev denne begivenhed forøvrigt en medvirkende aarsag

¹) Egede Saabyes dagbog, 78 f.

²) Fenger: Hans Egede og den grønlandske mission, 307 f.

til inspektoraternes oprettelse og større kontrol med købmændenes »omgangs-maader»¹⁾.

Iøvrigt var Svanenhielm en dygtig kolonibestyrer og absolut redelig med hensyn til de ham betroede vareoplag. Hans koloni-økonomi var med rette berømt. I skrivelse af 6. juni 1783 udtaler den nye inspektør, at han »tacker mangfoldigst for den tjeneste, De baade siste aar og de foregaaende (da inspektoratet endnu ikke var mig andbetroet) har viist de øvrige kolonier, fordi Deres fornuftige huusholdning af Deres meget priisværdige forsigtighed har sat Dem i stand til at gjøre forstrækning, naar ingen anden har kundet«. Rosen var berettiget. Det ommeldte aar havde Svanenhielm, uagtet han paa grund af overvintrende hvalfangere havde haft et forbrug ved sin egen koloni af 235 Lpd. smør og 12 858 Pd. haardt brød, hjulpet andre kolonier med ikke mindre end 147 Lpd. smør og 7 138 Pd. brød. Det var derfor intet under, at han stadig nød sine foresattes ubetingede tillid. De viste ham deres paaskønnelse ved uansøgt at bevilge ham den fulde aarsgage i pension »for hans lange og troe tjeneste«.

¹⁾ Egede Saabyes dagbog, 50 f.

Landkirurger og Fysici på Færøerne 1584—1916.

Af **K. Carøe.**

Færøernes fjerne og afsides beliggenhed har vistnok været årsagen til, at det der har været nødvendigt, langt tidligere end i det øvrige rige, at ansætte lønnede kirurger, og det har derfor været øernes personalhistoriker, pastor C. F. Nielsen, muligt i sine fyldige men ikke altid lige pålidelige optegnelser at kunne følge rækken af fast ansatte kirurger lige fra 1584, da de ældste bevarede dokumenter begynder.

Fra først af kendes kun betegnelsen barber, senere bliver den kirurg; hvornår betegnelsen landkirurg (der navnlig brugtes om kirurgerne på mindre øer) kom i brug, lader sig ikke bestemt afgøre, Amysen er den første, der omtales som landkirurg men kaldes også amtskirurg; i selve Danmark holdt denne betegnelse sig længst på Bornholm, hvor den dog allerede 1822 blev afløst af landfysikus, mens på Færøerne landkirurgikatet først 1883 blev forandret til et fysikat.

Oplysningerne om de 9 første kirurger er væsentligst hentede fra Nielsen's tidligere nævnte optegnelser, forøgede med flere, som biblioteker C. Heilskov, der indgående har beskæftiget sig med Færøernes personalhistorie (se dette tidsskrifts 6. R. VI. særligt side 253, 260, 261, 270) med stor forekommenhed har stillet til rådighed, samt med forskellige personligt fremdragne oplysninger.

Om de under 10—23 anførte landkirurger og fysici findes oplysninger i de forskellige udgaver af »Den danske Lægestand«, og for disses vedkommende er derfor her kun medtaget fødsel, embedstid på Færøerne og død, medens der om hver enkelt's øvrige personalia henvises til oplysningerne i »Den danske Lægestand«. Om alle de i tidens løb ansatte barberer og kirurger kan det sikkert antages, selv hvor der intet bestemt herom vides, at de har haft bolig i Thorshavn.

1) 1584—1619. **Gabriel Mittens**. F. 1560 i Bergen. Søn af tysk præst til St. Mortens kirke Christopher Mittens (eller Mitz, f. i Flandern) og Cathrine (f. i Bremen). Barber og sorenskriver 30. Sept. 1584, afgik som sorenskriver 15. Marts 1588 men overtog atter embedet 1604; afsked fra begge embederne 12. Aug. 1619. Død 14. Aug. 1620.

2. 1619—1673. **Niels Gabriel Horn**. F. 1594 i Pommern. Deltog i David Danell's togt til Grønland, kaldes da

»ein geschickter und bequemer Mensch, welcher die Reise nach Grönland mitgethan und etwas von ihrer Sprache gefasset«. Blev 12. Aug. 1619 barber og sysselmand på Strømø med bolig i Thors-havn, adjungeret sorenskriver 1661. I høj alder tilbageerobrede han sammen med kommandant Claus Becker ud for Nolsø et hol-landsk skib, som var taget af en irsk kaper. Død 1673.

3) 1673—1691. Hans Baltzersen. Søn af lagmand på Færøerne Baltzer Jacobsen. Enebestalter barber og sysselmand 1673. I Olai ugen 1671 slog han i købmandens stue i Thorshavn præsten fra Sandø Clemen Laugesen Follerup med den flade hånd i ansigtet, så at præsten faldt bagover, hvorefter de gensidigt skældte hinanden ud; Baltzersen forlod derefter øerne, men kom att-r tilbage og blev senere købmand i Thorshavn. Død 1691.

4) 1691—1705. Nikolai Tausen. F. 1661 i Tingvold i Norge. Søn af mæg., provst Hans Tausen og Birgitte Schjelderup. Barber og sysselmand på Strømø 1691. Drukuede 30. Okt. 1705 sammen med præst Hans Ferslew og 7 mand ved »Skårene« under Bordø. Han var ætling af reformatoren Hans Tausen; hans descen-deater bærer endnu navnet og ejer kongsgården i Hove på Suderø.

5) 1705—1707. Michel Jonassen. F. 1660 i Kvivig på Strømø. Søn af præst Jonas Michlren og Anne Johansdatter Thorlufsen. Allerede 1687 omtales han som barber i Thorshavn, men fik først ansættelse ved Tausen's død 1705. Befolkningen var ikke tilfreds med ham, da han ej forstod sin kunst, som en barber burde, og ønskede ham eksamineret i København. Afgik fra em-bedet 21. Aug. 1707. Død 1708.

6) 1707—1743. Hans Matras. F. 1676 i Norge. Søn af Albert Matras. Barber 21. Juni 1707, afgik 5. Aug. 1743 med sin gage 50 gylden¹⁾ i pension. Død 15. Febr. 1752. — Gift Anne Ca-thrine Michelsdatter, datter af barber Michel Jonassen, død 1761.

7) 1743—1753. Joseph Gervording von der Schildt. F. i Graubünden i Schweiz. Opperhoved ved hollandske kom-pagni i Ostindien 1728. Kom ved et hollandsk skibs stranding til Færøerne 1742. Studerede derpå ved theatrum anatomica chirurgicum i København men faldt igennem ved tentamen som overmester i flåden 16. Juli 1743. Kirurg 5. Aug. 1743—13. Febr. 1753. Skal være død i Schweiz i 1753²⁾. — Gift med Mæriane

¹⁾ En færøsk gylden var 4 mark dansk.

²⁾ I en artikelrække »Gamle Billeder« i »Tingakrossur« 1901 nr. 3 for-tæles, at Schildt kom til Færøerne med en hollandsk ostindiefarer, som strandede på Suderø i September 1742; her blev han forlovet med en datter af landfoged Hammershaimb og ved hans indfyldelse ansat som kirurg i stedet for Matras. Omtrent samtidigt var løjtnant Kruse blevet kommandant på øerne, hvor han hurtigt forstod at gøre sig afholdt af befolkningen, som han støttede mod

Hammershaimb, f. 6. Febr. 1727 i Thorshavn, d. efter 1760 i Danmark, datter af landfoged Jørgen Frants H. og 1ste hustru Eva Margrethe Robring. Skilt 1752.

8) 1753—1756. Christian Peter Buus. Døbt 5. Marts 1719 i København. Søn af brygger Jokum Frederik Buus og Dorothea Sophie Wibroe. Kirurg 13. Febr. 1753. Død 15. Jan. 1756. — Gift 1752 med Kirstine Mikkelsdatter, f. 1724, d. 8. Maj 1802; hun fik 25. Okt. 1756 udbetalt den del af gagen, der var forfalden ved mandens død, i alt 23 gylden og 19½ skind¹⁾.

9) 1756—1781. Christian Gottlob Schrøter. F. 1. Jan. 1724 i Reischt i Schlesien. Kirurg 5. Juli 1756. Indførte 1758 dyrkningen af kartofler på Færøerne, men ingen vilde følge hans eksempel. Indfødsret 1776. Død 7. April 1781 i Thorshavn. — Gift 19. Nov. 1766 i Thorshavn med Anna Elisabeth Hammershaimb, f. 23. Marts 1740 i Thorshavn, d. der 22. Maj 1780, datter af landfoged Jørgen Frants H. og 2den hustru Elisabeth Kirstine Weyhe.

10) 1782—1806. Henrik Martinus Schnell²⁾. F. c. 1742. Kirurg 11. Febr. 1782. Død 11. Juli 1806.

Efter Schnell's død stod embedet ubesat i 3 år, rimeligvis som følge af krigsforholdene; i den tid besørgedes forretningerne af Johan Henrik Egholm, f. 1756 i København, d. 1820 i Kvalvig som kongsbonde, søn af hattemager Niels Egholm og Armgard Marie Weyhe (f. i Kvalbø); han kom med moderen til Færøerne efter at have været barbersvend i København. (Apoteket besørgedes i disse år af kommandanten E. M. G. v. Løbner, der i sin ungdom havde studeret medicin). — Gift¹⁾ 1783 med Anna Elisabeth Jensdatter, død 1796, datter af kongsbonde Jens Lucassen i Kvalvig. 2) 1797 med Annike Hedevig Djurhuus, f. 26. Juli 1773, d. i Kvalvig, datter af provst Andreas Djurhuus og Anna Margrethe Lund.

11) 1809—1819. Lars Amyser³⁾. F. 28. Dec. 1773. Landkirurg 25. Jan. 1809. Død 21. Sept. 1819 i Thorshavn.

embedsmændenes overgreb; han døde pludseligt efter at have indtaget en medicin, som var ham ordineret af Schildt, med det udråb »mælk, mælk, jeg er forgiven!«, befolkningen mente, at det var sket på embedsmændenes tilskyndelse, især da enhver undersøgelse blev forhindret ved disses indflydelse. Senere blev Schildt sindssyg, troede sig forfulgt af Kruse og levede sin sidste tid i vanvitlig angst hos bonden i Højvig, hvor han skal være død.

¹⁾ Et skind var en færøsk betegnelse for 1 dansk firskilling; da man på Færøerne ligesom endnu de Norske, skriver Landt i 1800, regner 1 mark for 20 skilling dansk, er 1 gylden da 20 skind og 1 mark færøsk 5 skind.

²⁾ Carøe: Den danske Lægestand 1479—1900 II.

³⁾ Carøe: Den danske Lægestand 1479—1900 III, hvor Amysen's dødsdag og -år er fejlagtige.

I vakancen efter Amysen's død blev J. H. Egholm, der havde været amanuensis hos Amysen, konstitueret i embedet og anbefalet af sundhedskollegiet til en understøttelse, da han havde haft en meget ringe løn.

12) 1820—1828. Claus Manicus¹⁾. F. 12. Sept. 1795. Landkirurg 25. Maj 1820 til foråret 1828. Død 14. Sept. 1877.

Da Manicus på grund af sygdom blev nødt til at forlade Færøerne, blev Carl Peter Mathias Hansen²⁾ konstitueret som landkirurg 5. Juni 1828.

13) 1829—1837. Johan Henrik Klingberg Krebs²⁾ F. 27. Decbr. 1803. Landkirurg 8. Aug. 1829—27. Marts 1837. Død 29. Aug. 1882.

14) 1837—1844. David Vithusen²⁾. F. 22. Febr. 1808. Landkirurg 8. Juli 1837—19. Juli 1844. Død 20. Marts 1872.

15) 1844—1852. Carl Regenburg²⁾. F. 17. Juni 1809. Landkirurg 20. Sept. 1844—2. Okt. 1851. Død 7. Juni 1853.

16) 1852—1858. Christian August Petersen³⁾. F. 19. Juli 1818. Landkirurg 26. Febr. 1852—22. Jan. 1858. Død 29. Juni 1889.

17) 1858—1865. Napoleon Nølsøe³⁾. F. 26. Aug. 1809. Landkirurg 11. April—1858—12. Juli 1865. Død 28. Febr. 1877.

18) 1865—1872. Frederik Høegh-Guldberg⁴⁾. F. 13. April 1834. Landkirurg 9. Okt. 1865—27. April 1872. Død 12. Aug. 1905.

19) 1872—1883. Hans Emil Emanuel Madsen Hoff⁵⁾. F. 18. Sept. 1844. Landkirurg 4. Juli 1872—12. Jan. 1883.

20) 1883—1890. John Gudmundsen Effersø⁴⁾. F. 12. Marts 1852. Fysikus 1. Maj 1883—30. Jan. 1890. Død 25. Maj 1906.

1890—1900. Andreas Nicolai Kraft Boeg⁵⁾. F. 13. Nov. 1846. Fysikus 21. Marts 1890—1. Okt. 1900.

21) 1900—1911. Henrik Vilhelm Jastrau⁵⁾. F. 17. Sept. 1863. Fysikus 3. Sept. 1900—1. Maj 1911.

22) 1911—1916. Abraham Metz¹⁾. F. 10. Nov. 1870.

¹⁾ D. d. L. III. og Biograf. Lexikon XI.

²⁾ D. d. L. III. Biograf. Lexikon VI. Efter C. P. M. Hansen har indtil 1915 ingen været konstitueret i embedet; den afgæede landkirurg er forblevet i stillingen, indtil efterfølgeren er ankommet.

³⁾ D. d. L. IV.

⁴⁾ Johnsson og Dehlholm: Den danske Lægestand. 8de udgave 1907.

⁵⁾ Christophersen og Johnsson. Den danske Lægestand. 9de udgave 1915

Fysikus 1. April 1911—23. Aug. 1915; derefter konstitueret indtil den følgende ansættelse.

23) 1916— . H j a l m a r H e e r u p¹⁾. F. 14. April 1886.
Fysikus 16. Juni 1916.

Ifølge lov af 21. April 1914 om embedslægevæsenets ordning blev regeringen bemyndiget til ved kongelig anordning at sætte loven i kraft på Færøerne med de lempelser, som ifølge øernes særlige forhold måtte findes formaalstjenlige.

Med dette formål for øje forblev da også fysikus Metz, der 25. Aug. 1915 havde modtaget ansættelse som kredslæge i Esbjerg, indtil videre i embedet som konstitueret; men da der viste sig forskellige vanskeligheder for omordningen, så at denne trak i langdrag, blev 16. Juni 1916 en ny fysikus ansat.

Vanskelighederne skyldtes det ejendommelige forhold, at forordningen om medicis og apotekere af 4. Dec. 1672 ifølge to højesteretsdomme af 12. Okt. 1888 og 2. Nov. 1911 ikke med føje kunde antages at have skullet være gældende for Færøerne, hvor de faktiske forhold for dens anvendelse også manglede, i hvilken henseende bemærkes, at man først i 1882 fik et apotek på Færøerne. Dette apotek var først en filial af Svaneapoteket i København, men blev 1898 et selvstændigt apotek og i det da udstedte privilegium hedder det, at da forordningen af 4. Dec. 1672 ikke gælder på Færøerne, vil der ikke kunne tillægges apotekeren en lignende eneret til at præparere og forhandle medikamenter, som tilkommer apotekere i selve kongeriget.

¹⁾ Christophersen og Johnsson: Den danske Lægestand. 9de udgave 1915.

Slægten Duntzfelt.

Af Paul Hennings.

Da Slægten Duntzfelt for faa Aar siden er uddød her i Landet, og den i de sidste 150 Aar har spillet en vis Rolle herhjemme, turde det maaske have nogen Interesse gennem nedenstaaende Stamtavle at bevare Mindet om denne Slægt.

Hvor Slægten stammer fra, er det ikke lykkedes mig at faa oplyst; nedennævnte Jan Friedrich Duntzfelt kaldes »van Saxen«, og om hans Søn, Henrik Duntzfelt, siges det, at han er født i Neuwied.

Borgmester W. G. van Wylich i Kerteminde henvendte sig for nogle Aar siden til mig for, efter Ønske af en tysk Hr. v. d. Bruch, der var i »Familie med Duntzfelterne«, at faa Oplysninger om Slægten. Desto værre fik jeg, der dengang var stærkt optagen paa anden Maade, ikke Lejlighed til at komme i direkte Forbindelse med Vedkommende, og jeg har nu, da Borgmester van Wylich imidlertid er afgaaet ved Døden, ikke kunnet følge dette Spor videre, saa lidt som en Forespørgsel, jeg har stillet i det bekendte genealogiske Tidsskrift »Der deutsche Herold« har ført til noget Resultat; endelig har ogsaa Undersøgelser i Neuwied været forgæves; jeg har dog i Sinde efter Krigen at forny Efterforskningerne der, da alt tyder paa, at Slægtens Vugge ikke kan søges andre Steder end i Tyskland.

I. Jan Friedrich Duntzfelt,¹⁾ Ingeniør-Løjtnant i hollandsk Tjeneste i Negapatnam i Ostindien.

Gift 1) m. Gracia de Sousa de Monde.

Gift 2) 30. November 1761 i Zionskirken, Trankebar (vgl. nederlandsk Ægteskabstilladelse 17. Novbr. 1761, dansk Kopulationsbrev 21. Novbr. 1761) m. Anna Abigael Kröckel, f. i Trankebar, †, Datter af Skibsassistent paa Stationsskibet »Kongen af Danmark«, Trankebar, Nicolay Kröckel og Alheid Viveke, f. Pauck. Duntzfelt forlod hende, og hun flyttede derfor efter nogle Aars Forløb fra Negapatnam og tilbage til Trankebar med Sønnen C. W. Duntzfelt²⁾. 1774 blev hun forlovet med Sekondløjtnant ved Asiatick Kompagnis Tropper paa Dansborg Jens Peter Kiöbing, f., † 11. Oktbr. 1775 i Trankebar, Søn af Kaptain Peter Kiöbing. Ved denne Lejlighed opklaredes det, at hun ikke var skilt fra J. F. Duntzfelt, men at han blot havde været fra hende i 7 Aar og i den

¹⁾ Kay Larsens Samlinger paa kongl. Bibliotek om dansk ostindiske Embedsmænd.

²⁾ 1766 fik hun et uægte Barn med en vis Johan Hügel i Trankebar; det døbttes 30. Maj 1766 i Zionskirken i Trankebar.

Tid ikke ladet høre fra sig. Hun paaberaabte sig derfor »lex desertionis« og ansøgte 23. Novbr. 1774 Guvernementet i Trankebar om Skilsmisdom og Ret til at indgaa nyt Ægteskab. Om de blev gift har ikke kunnet oplyses, men det er ikke sandsynligt, da J. P. Kiöbing døde forholdsvis kort efter.

Sønner:¹⁾

- II. 1. Christian Wilhelm Duntzfelt²⁾, f. 8. Septbr. 1762 i Negapatnam, 1. Juni 1774 efter Ansøgning Reserveassistent i Trankebar³⁾, 1776 sendt til Frederiksnagor i Bengalen, ankom hertil 25. Septbr. 1776 og indsattes som Assistent; førte fra 16. Septbr. 1779 Rapportbogen (18 Rdl. mdl. Løn); 21. April 1779 ved Kronens Overtagelse af Kolonierne stadfæstet af det kgl. Guvernement i Trankebar i Stillingen som Kopist, 30. Oktbr. 1780 kgl. Udnævnelse som Kopist, 25. Juli 1781 konstitueret som Sekretær og 3die Stemme i Raadet, 20. Oktbr. 1781 kgl. Approbation herpaa, 20. Septbr. 1781 af Guvernementet udnævnt til 3die Stemme i Raadet samt Regnskabsbetjent, Tolder og Ekvipagemester i Frederiksnagor med 300 Rdl. aarlig Løn, 23. Decbr. 1782 kgl. Udnævnelse i disse Stillinger, omkring 1872 var han tillige Medlem af Handelshuset Duntzfelt, Bloom & Kierulff⁴⁾, der drev Handel paa Kysten med eget Skib, 1784 var han Ejer af Skibet »Juliane Maria«, der for mellem København og Frederiksnagor og udfoldede i det Hele stor Virksomhed baade som Embedsmand og Forretningsmand, 10. Juli 1786 beordret til Kalkutta for at faa ordnet Spørgsmaalet om de Danskes Rettigheder i Bengalen, men kaldtes 4. Januar 1787 ifølge kgl. Ordre af 12. August 1786 tilbage for at overtage C. F. Junghans Embede som By- og Skifteskriver samt Sekretær i Frederiksnagor, 7. Juni 1786 2den Stemme i Raadet, 9. Maj 1787 entl. som By- og Skifteskriver og Sekretær i Raadet, i Slutningen af 1787 Hjemrejsetilladelse, Dimission og fri Rejse hjem, tog 2. Januar 1788 Afsked med Embedsmændene i Bengalen og patrierede faa Dage efter med Asiatisk Kompagnis Skib »Dannebrog«, 1789 udnævnt til (2den Stemme) Bogholder, Notarius publicus, Auktionsdirektør, Tolder og Ekvipagemester i Frederiksnagor, kom 29. Marts 1790 til Frederiksnagor, overtog 30. Marts 1790 Embederne,

¹⁾ Kun den ældste kan være af D.'s forannævnte andet Ægteskab, den anden Søn maa være af et tredje Ægteskab.

²⁾ Biografisk Lexikon, IV, S. 364—66, D. L. Clement: Notice sur l'eglise réformée française de Copenhague, Kbhvn. 1870.

³⁾ Altsaa i en Alder af 12 Aar.

⁴⁾ Se C. Klitgaard: Kjarulfske Studier 1914, S. 116—17.

men søgte allerede 5. Juli 1790 om fri Rejse hjem, han indskibede sig, endnu inden Tilladelsen naaede Bengalen, i det engelske Skib »The Houghthon« og forlod 12. August 1790 Frederiksnagor, ansøgte 9. Septbr. 1791 om at blive Kommerceconsulent for Indien m. v., ved kgl. Resolution af 14. Oktbr. 1791 ostindisk Konsulent ved Generallandøkonomi- og Kommercekollegiet, dimitteret samtidig fra sine Embeder i Indien og erholdt Titel af Agent med Kammerraads Rang, 1791 bosat i København og Stifter af Handelshuset Duntzfelt, Meyer & Co. (der overtog det indgaaede østersøisk-geineiske Komp.)¹⁾, 13. Juni 1792 Medlem af det kgl. danske Skydeselskab og danske Broderskab²⁾, 1794 Medlem af Fri-murerlogen Zorobabel og Frederik til det kronede Haab, 4. Maj 1795 Borgerskab som Grosserer i København, 13. Novbr. 1799 Medlem af Direktionen for Depositokassen, 1808 solgte Duntzfelt sin Gaard i Amaliegade til Alm. Hospital, † 20. Oktbr. 1809 i Paris.

Gift 22. Juli 1791 paa Dronninggaard ved Holte (fransk ref. Kirkebog i Kbhvn.) med M a r i e Henriette d e C o n i n c k³⁾, f. 5. Marts 1774 i Kbhvn., † 19. Marts 1843 i Kbhvn. (separerede 22. April 1805—Oktober 1808, i hvilket Tidsrum hun var bosat i Haag), Datter af Etatsraad, Grosserer i Kbhvn. Frédéric de Coninck til Dronninggaard og Marie, f. de Joncourt.

Børn III. 1—8:

III. 1. William Frederik D u n t z f e l t⁴⁾, f. 12. Juni 1792 i Kbhvn. (fransk ref. Kirke), 1803—1807 opdraget hos Pastor Merkus i Voorburg ved Haag, 1807 konfirmeret af denne i Voorburg, 1807 paa Faderens Kontor, 1809 Rejse til Paris med denne, 1809 Associé i Handelshuset Duntzfelt & Co., 10. Januar 1810 Fuldmyndighedsbevilling, 1. Juni 1812 Grosserer i Kbhvn. og Chef for Handelshuset Duntzfelt & Co.,

¹⁾ Handelshuset var en Tid lang det største private Rederi i Danmark, det ejede saaledes 1798 13 Ostindiefarere og ventede 1804 17 Ostindiefarere hjem; men ved 1807-Tallet gik denne Fært ganske istaa. I Københavns Ansættelse til Indkomstskat 1809 var Agent Duntzfelts Arvinger Byens største Skatteyder (78,000 Rdl.). Se C. Nyrop: Det Suhrske Hus i Kbhvn, 1749—1899, Kbhvn. 1899.

²⁾ Skydeskiven var et Landskab med Palmetræer.

³⁾ J. C. Good: Tableau généalogique de la Famille de Coninck, établie en Juin 1861. Paul Hennings: »Familien de Coninck« i Personalhistoriske Samlinger I. 1916 (S. 73).

⁴⁾ Biografisk Lexikon IV., S. 364—66, Barfod: Dansk Rigsdagskal. 1856.

1825 udtraadt af Handelshuset Duntzfelt & Co., 12. Juni 1814 Ældste v. fransk ref. Kirke, 29. Decbr. 1819 (indtil sin Død) Medlem af Grosserersocietetets Komité, 1825 Stifter af og første Direktør for det østersøiske Kompagni (ophævet 1828), 1825—27 Rejser til Tyskland, England, Frankrig, Holland og Sverrig, 5. Oktober 1829 Medstifter af og Direktør for (21. Febr. 1855 sidste Gang genvalgt) Centralkassen, 26. Juli 1833—Januar 1836 kgl. fransk Vicekonsul og Konsularagent, 18. Januar 1837—1843 handelskyndig Direktør i det asiatiske Kompagni, 21. Juni 1838 en af Københavns 32 Mænd, 9. April 1840 Borgerrepræsentant, 28. Juni 1840 Ridder af Dannebrog, 1843 likviderede asiatisk Kompagni under Duntzfelts Ledelse, 1843—54 Repræsentant i det kgl. octr. Kbhvn. Brandassurance Kompagni, 1846 handelskyndig Bestyrer af Fredens Møllens Fabriker, 23. Decbr. 1840 første Stænder-suppleant for Københavns 7 Stænderdep. f. Kbhvn., mødte 1842, 44, 46 og 48 i Roskilde, 11. Febr. 1848 Raadmand i Kbhvn., 5. Oktbr. 1848 Medlem af grundlovgivende Rigsdag (for Kbhvns. 5te Valgdistrikt), 29. Decbr. 1857 Etatsraad med Rang i III. Kl. Nr. 9, † 12. Oktbr. 1863 i Kbhvn.

Gift 13. Oktbr. 1814 i Kbhvn. m. B i r t h e C h r i s t m a s¹⁾, f. 1. Decbr. 1797 i Kbhvn., † 28. Novbr. 1872 i Kbhvn., Datter af Grosserer i Kbhvn., Kaptain John Christmas Christmas til Høveltegaard og Rolighed, og Johanne Henriette, f. Heinrich.

Børn IV. 1—3.

IV. 1. J o h a n D u n t z f e l t, f. 5. Decbr. 1817 i Kbhvn., † 11. April 1821 i Kbhvn.

IV. 2. M a r i e D u n t z f e l t, f. 4. April 1819 i Kbhvn., † 10. Marts 1871 i Kbhvn.

G. 14. Maj 1856 i Kbhvn. m. fhv. Marine-minister og Udenrigsminister, fhv. Medlem af Folketinget, Kontreadmiral, Kammerherre Ove Wilhelm Michelsen (S. K., D. M.), (R. St. Stan. 1), (Sic. F. I. 1.), (P. S. & L. 1), f. 28. August 1800 i Tønning, † 20. April 1880 i Kbhvn., Søn af Raadmand og Stadssekretær i Tønning Christopher Friederich Michelsen og Margrethe Christine, f. Wallhorn. (Gift 1. Gang i Decbr. 1822 i Kbhvn. (Holmens Kirke) m. N i c o l i n e

¹⁾ S. Elvius og H. R. Hiort-Lorenzen: Danske patriciske Slægter. 1891.

Christine Sigbiørn, adopt. Wleugel¹⁾, f. 30. Juli 1798 i Kbhvn., † 18. Oktbr. 1844 i Kbhvn., Datter af Tambur ved Holmen Christian Sigbiørn og Johanne f. Petersen, Adoptivdatter af Kontreadmiral, Navigationsdirektør, Medlem af kgl. Videnskabernes Selskab, Peter Johan Wleugel, og Dorothea Margrethe, f. Lorentz).

IV. 3. E d o u a r d D u n t z f e l t, f. 17. August 1821 i Kbhvn., Søkadet, 15. August 1841 Sekondløjtnant i Marinen, 26. Febr. 1850 Premierløjtnant (Løjtnant), 6. Oktbr. 1862 Ridder af Dannebrog, 30. Marts 1863 Kaptainløjtnant, 23. August 1866 R. St. Stan. 2, 15. Oktbr. s. A. D. M., s. Dag R. St. A. 2, 9. Oktbr. 1867 Gr. Fr. 4, 20. Oktbr. s. A. H. L. 3, 28. Maj 1868 Kaptain, 8. Maj 1872 Kommandør, 17. Juli 1875 N. St. 0. 2, 20. Juli 1885 afskediget med Kontreadmirals Karakter, † 29. Oktbr. 1892 i Kbhvn.

Gift 1) 5. Maj 1847 i Kbhvn. m. C a r o l i n e C o n s t a n c e H e y l i g e r, f. 4. Septbr. 1829 paa Diamond Estate, St. Croix²⁾, skilte 15. Novbr. 1858 i Kbhvn., † 7. Febr. 1912 i Kbhvn., Datter af Planter paa St. Croix William Heyliger og

.....

Gift 2) 10. Januar 1874 i Kbhvn., med Theodora Caroline Louise Schönheyder, f. 8. Januar 1849 i Kbhvn³⁾, † 3. Decbr. 1913 i Kbhvn., Adoptivdatter af Chef for Orlogsværftets Regnskabsvæsen, Kommandør Gottlieb Peter Schönheyder og Hanne Justine Sophie, f. Bloch

III. 2. F r e d e r i k (F r i t z) D u n t z f e l t, f. 23. August 1793 i Kbhvn., 23. Juni 1827 Grosserer i Kbhvn. og Associé i Handelshuset Duntzfelt & Co., 30. Oktbr. 1817 nederlandsk Vicekonsul, 21. April 1820—3. Oktbr. 1837 Medlem af Bombbebøssens Direktion og Kasserer

¹⁾ 6. Juli 1808 udfærdigedes Adoptionsbevillingen. Adoptivforældrene angive i Adoptionsansøgningen, at de elske Barnet, som om det kunde være deres eget. Til Bevillingen er knyttet den Bestemmelse, at Adoptivdatteren ikke ved Bevillingen anses for at være optagen i den danske Adelsstand (2 Departements Register 1808. Nr. 720).

²⁾ Daabsattest i Livrenteanstalten Litra D. D. Nr. 4667 x.

³⁾ Født paa Fødselsstiftelsen i Kbhvn. I Kirkebogen angives ikke, hvem hendes Forældre vare og hun er kun døbt Theodora Caroline uden Efternavn. Bemærkning om Adoptionsbevillingen af 19. Decbr. 1855 er tilført Fødselsstiftelsens Daabsprotokol og med samme Haand der har udført denne er Navnene »Louise Schönheyder« tilføjet.

for Bombebøssen, 22. Septbr. 1837 afleveret sit Borger-
skab som Grosserer i København og afrejst til Havre,
1837 Købmand i Havre, 21. Novbr. 1838 kgl. dansk
Konsul i Havre, 1. Januar 1856 Ridder af Dannebrog,
28. Marts 1876 Kommandør af 2den Grad af Dannebrog;
Frederik D. var Direktør for »compagnie d'Assurances
Maritimes l'Equité«, Præsident for »Assureurs Maritimes«
Komite, samt Medlem af Konsistorium f. den ref. Kirke
i Havre, † 28. Maj 1878 i Havre¹⁾.

Gift 23. Maj 1817 i Kbhvn. med Henriette
Charlotte de Coninck, f. 31. Maj 1796 i Kbhvn.,
† 1. Juni 1855 i Havre, Datter af kejserlig russisk
Agent, Grosserer i Kbhvn. Jean de Coninck og Johanne
Sophie, f. Wleugel.

Børn IV. 1—4.

IV. 1. Johanne Marie Sophie Duntzfelt, f. 14.
Juli 1819 i Kbhvn., † 28. April 1849 i Havre.

IV. 2. Henriette Elisabeth (Elise) Duntz-
felt, f. 14. August 1820 i Kbhvn., † 29. Januar
1855 i Pau.

IV. 3. Edmund Henrik Duntzfelt, f. 17. April
1822 i Kbhvn., Købmand i Havre, † 28. Novbr.
1848 i Havre.

IV. 4. Frederik Alfred Duntzfelt, f. 21. August
1823 i Kbhvn., † 6. Maj 1850 i Havre.

III. 3. Johan Christian Duntzfelt, f. 30. August 1795 i
Kbhvn., Søkadet, 19. Septbr. 1811 Sekondlejtant i
Marinen, tog 1816 som Passagerer med det private Skib
»Norden« til Manilla og blev sammen med A. W. A.
Baron Schaffalitzky de Muckadell Medlem af et af de
største Handelshuse der, Stevenson & Co., 16. Juli 1817
efter Ansøgning afskediget i Naade af Marinen, † (myr-
det under det store Pøbeloprør²⁾) 10. Oktbr. 1820 paa
Manilla.

III. 4. Marie - Anne Duntzfelt, f. 12. Novbr. 1796 i
Kbhvn., † 5. Juni 1867 i Kbhvn.

Gift 18. August 1815 i Kbhvn. med Grosserer i
Kbhvn., Daniel Good³⁾, f. 12. Decbr. 1789 i

¹⁾ Han testerede et Legat paa 1,200 Kr. til Dronning Caroline Amalies
kvindelige Plejeforening i Kbhvn.

²⁾ Sammen med ham myrdedes ogsaa A. W. A. Baron Schaffalitzky de
Muckadell.

³⁾ Andersen Feldborg: Denmark delineated I., p. 56, l. P. Trap: Dan-
mark, 3die Udg. II., S. 31. C. Nyrop: Helsingørske Industriforhold, S. 31
og 44. Mindedigt over ham findes i Helsingørs Avis for 11. Febr. 1832.

- Kbhvn., † 12. Juni 1837 i Kbhvn., Søn af Købmand i Helsingør John Good til Gurrehus m. m. og Mary, f. Linton.
- III. 5. *Cecilie Olivia Duntzfelt*, f. 9. Novbr. 1798 i Kbhvn., † 9. Maj 1863 i New-York.
 Gift 9. Decbr. 1818 i Kbhvn., med kgl. dansk Generalkonsul i Havanna, Grosserer *Jacques Louis Garrigues*, f. 19. Januar 1788 i Halle, død 8. Oktbr. 1854 i Kbhvn., Søn af preussisk Kommerceraad *Antoine Henry* (kaldet *Otto*) *Garrigues* og *Marie Henriette Susanne*, f. du *Vigneau*.
- III. 6. *Mathilde Pouline Duntzfelt*, f. 16. Januar 1800 i Kbhvn., † 23. Novbr. 1880 i Kbhvn.
 Gift 18. Septbr. 1818 i Kbhvn. med nederlandsk og provisorisk nordamerikansk Konsul, hannoveransk Vicekonsul, Grosserer i Kbhvn. *Peter de Coninck*, f. 18. Novbr. 1790 i Kbhvn., † 1. Oktbr. 1842 i Kbhvn., Søn af kejserlig russisk Agent, Grosserer i Kbhvn., *Jean de Coninck* og *Johanne Sophie*, f. *Wleugel*.
- III. 7. *Emma Abigael Duntzfelt*, f. 8. Decbr. 1801 i Kbhvn., † 17. Septbr. 1872 i Kbhvn.
 Gift 5. Novbr. 1823 i Kbhvn. med Justitsraad, fhv. Regimentskvartermester ved Husarreg., Bogholder i danske Kancelli *Carl Anton Hyllested*, f. 2. Januar 1791 i Kbhvn., † 19. Novbr. 1870 i Kbhvn., Søn af Stadsmægler i Kbhvn. *Christian August Hyllested* og *Dorothea Elisabeth*, f. *Treeld*.
- III. 8. *Henriette Louise Duntzfelt*, f. 1. Juli 1809 i Kbhvn., † 14. Novbr. 1858 i Genf.
 Gift 8. Juni 1829 i Kbhvn. (fransk ref. Kirke) med Assessor i Højesteret, Kammerherre *Jacob Koefoed* (R.¹), f. 14. Marts 1791 i Odense, † 10. Marts 1868 i Kbhvn., Søn af Stiftamtmand over Ribe Stift *Hans Koefoed* og *Margrethe*, f. *Lindholm*.
- II. 2. *Henrik* (Hans?) *Duntzfelt*, f. . . . 1781 i Neuwied v. Rhinen*), kom fra Holsten og blev 8. Decbr. 1798 indrulleret i Kbhvn som 3die Styrmand paa det private Skib »Antoinette« med 12 Rdl. mdl. Løn, 1798—1800 i Ostindierejse, 6. Juni 1800 3die Styrmand paa »Bekkeskov« (16 Rdl.), 1800—1802 Ostindierejse, 13. Oktbr. 1802 Overstyrmand paa samme Skib (36 Rdl.), 1802—04 Ostindierejse, 26. Septbr. 1804 Borgerskab i Kbhvn. som Kaptain, 1804—05 og 1805—07 Ostindierejser som Kaptain paa »Herster Maria«, 1816—17

1) Jfr. foran Side 53, Note 1.

Rejser til Indien og Kina som Kaptain paa det private Skib »Norden«, 1818—19 Ostindierejse som Kaptain paa og Medreder af »Henriette Louise«, 21. April 1820, 31. Decbr. 1823 Medlem af Bombebøssens Direktion, 1821—23 Ostindierejse med »Johanne Maria«, 1823 udgik til Indien som Kaptain paa samme Skib, † 10. Maj 1825 i den spanske Sø. Liget landsattes af en Lodskutter i Weymuth, begravet i Weymuth i England; »Dr. Mundt og Løjtnant Hortmann fulgte«¹⁾.

¹⁾ Hans Bo behandlede af kgl. besk. Kommissarier, begæret af Brodersønnerne Fritz og Wilhelm Duntzfelt, hvortil Grosserer Lorenz Frølich og Højesteretsadvokat G. G. C. H. Salicath beskikkedes. Boets Papirer findes ikke i Landsarkivet i København.

Amtsprøbst Johan Peter Købkes Selvbiografi.

Ved Jørgen Swane.

Omkring Midten af det 18. Aarhundrede søgte man fra Regeringens Side at faa Folk til at bosætte sig paa Ahlheden for at dyrke den, en Commission blev nedsat, som dog ikke førte til noget, og efter en Indbydelse i Aviserne kom der kun een eneste, en Tysker, som slog sig ned i Sejbæk i Daubjerg Sogn. Det blev først til Alvor med Sagen, da Regeringen i 1759 bemyndigede Legationsraad Moritz i Frankfurt am Main til at hverve Kolonister. Han lovede dem Frihed for Skatter og Contributioner, en Sum Penge, naar de kom herop og at de bedste Stykker Jord skulde blive dem anviste af en kgl. Commissair, og derved lykkedes det ham at samle 965 Personer fordelte paa 265 Familier. Disse Folk var for det meste Bønder, dog enkelte Haandværkere, og kom fra Rhin- og Main-egnene, hvor mange af dem aldrig havde set en Hede, men været vant til at dyrke Vin, Byg og Rug. Det var jo noget dristigt at hente Folk fra de Egne til at opdyrke en Hede af Ahlhedens Størrelse og Karakter, og man kan forundres over, at de vilde forlade deres frugtbare Land og drage til et fremmed, hvis man ikke husker paa, at Krige næsten uden Ophør rasede i de Egne, saa Frugterne af deres Arbejde Gang paa Gang blev ødelagt for dem. For Moritz gjaldt det kun at skaffe saa mange som muligt, uden Hensyn til Kvaliteten, saa en Del slette Elementer kom med, som det senere var vanskeligt at blive kvit; nogle maatte vandre i Tugthuset, medens andre, 18 Familier, blev anbragt paa Randbøl Hede.

Da Kolonisterne begyndte at komme, var intet i Orden, saa Regeringen maatte lade dem underholde foreløbig i Fredericia og Viborg, men endelig blev der da bygget Huse til dem, indkøbt Køer og Stude og Jorden udmaalt. Byerne Grønhøj og Havredal blev anlagt paa ca. 30—40 Gaarde med tre snorlige Gader med 50 Alen imellem, idet Kolonisterne ikke var til at faa til at bosætte sig mere spredt, de vilde have det paa samme Maade som hjemme. — Fra 1763 til 1771 blev dog flere Gaarde udflyttede.

Da de skulde begynde paa Dyrkningen, viste det sig, at nogle af dem var saa ukyndige i Agerbrug, at man maatte lade dem rejse tilbage, medens Resten tog fat paa det trælsomme Opdykningsarbejde, hvortil kom, at gode Brønde i høj Grad savnedes, ligesom Træ og Gødning, som Kolonisterne ikke forstod at samle og anvende paa den rette Maade. Fra Regeringens Side ofredes store Summer paa Kolonien, saaledes fra 1760—1765 ca. 301,000

JOHAN PETER KØBKE

F D 27. JULII 1765 - DØD 1. FEB. 1829.

*Nornerne slukkede  jets Lys, men klart i dit Indre
Funkiende Aandens den herlige Gl d i mægtige Str aler.
Virksomhed, Venskab, Lune og Vid gj d højt
ved dit Grausted.*

F. v. S.

Rdl., men overalt maatte man begynde paa, bogstaveligt talt, bar Bund, saa først mange Aar efter kunde man tale om Udbytte. I Viborg boede en Koloniforvalter, som havde Tilsynet med alt Kolonisterne vedrørende, og i 1766 fik de deres egen Kirke i Frederiks, hvori der lige til 1870 prædikedes Tysk, Embedet var lille, Præstens Løn var kun 400 Rdl. men saa havde han ogsaa over 1,000 Tdr. Land som Præstegaards Jord! Jord (Hede) fik Kolonisterne i det hele taget saa rigeligt af, at det var dem umuligt at overkomme Dyrkningen deraf, deres Kræfter splittedes for meget, saa Jorden blev daarligt behandlet. Veje kendtes ikke, udover Hjulspor, førend ca. 1830, da saadanne blev anlagte.

Til denne Udørken var det at Johan Peter Købke i 1796 kom som tysk Præst, og udover Pastor Carstens i 1839 udgivne »Bemærkninger over Ahlheden og dens Colonier« vides der ikke at være Optegnelser angaaende Kolonisterne.

Nedenstaaende Selvbiografi arvedes af Forfatterens ældste Søn Overkrigskommissær Jacob August Købke, og er fra dennes Svigerdatter, Etatsraadinde Marie Købke kommen til Amtsprovstens 3. Søn Oberstløjtnant Niels Christian Købkes Sønsøn Fabrikejer Johannes Købke i Viborg, som har een Søn Ingeniør Johan Peter Købke, hvilke to ere de eneste mandlige Efterkommere af den Gren af Slægten.

I 1824, hvilket fremgaar af et efterladt Brev, fik den gamle Amtsprovst, som paa dette Tidspunkt var fuldstændig blind, af sin ovennævnte Søn Jacob, en Mahogni-Skrivekasse, 48 cm. paa den ene Led og 43 cm. paa den anden, og 3 cm. høj. Den er delt i to Halvdele til at lukke op, i den højre er der et Rum til Papir, medens den venstre er forsynet med Tremmer til at skyde op og ned. Det tilpassede Papir blev da lagt under Tremmerne, og de blev alle skudt ned, saa der foroven blev et tomt Rum af en Tremmes Bredde ca. 2 ctm. Den blinde Mand fulgte da med Haanden Tremmen, naar han skrev, og naar han kom til Liniens Ende, skød han en Tremme op og begyndte paa den næste.

Optegnelserne ere gjorte dels i Hæfter, dels paa enkelte løse Blade i Kvart Format med Blyant, og det er ofte forbundet med stor Vanskelighed at læse dem; somme Steder har Blyanten kun givet svagt Aftryk og andre Steder meget tykt, saa Skriften er blevet tværet ud i Tidernes Løb, og atter andre Steder er den ene Linie skreven oven paa den anden; idet Forfatteren har glemt at skyde en af Tremmerne op. Paa den anden Side er enkelte Sider skrevet overordentlig smukt og tydeligt i Betragtning af, at det

er en blind Mand. Hvor der derfor i Teksten maatte mangle noget skyldes det Umuligheden af at kunne læse det.

Desværre er Kirkebøgerne brændte for Frederiks Sogn, hvorfor man maa savne Oplysninger om Forfatteren derfra, Egtved Kirkebog eksisterer derimod, og af denne fremgaar blandt andet, at han interesserede sig meget for Havedyrkning. Ved et Provstesynd i 1812 bemærkes, »at Haugen er fortrinlig dyrket«. Om Vinteren holdt han Regne- og Læseøvelser for Drengene Konfirmanderne, saa han den 18. Juni 1810 fik det Vidnesbyrd ved Visitatsen af Provst Kofoed, at »disse Menigheder (Egtved og Ødsted) med Rette kan regnes blandt de meget oplyste i Stiftet — og deres agtværdige Sogne Præst bevidnes den sandeste Højagtelse for den Varme og Iver, hvormed han saa heldigen har fremøvet Ungdommens Oplysning«.

I Egtved og Ødsted i Ribe Stift var han fra 1800 til 1818, da han blev Sognepræst til Mehrn i Sjælland; i November 1822 efter Ansøgning paa Grund af Svaghed afskediget i Naade med Pension; i Juli 1815 havde han faaet Rang med Amtsprøvster (5. Klasse Nr. 8). Efter sin Afskedigelse boede han i København, men hans sidste Aar vare trange, han pintes af Sygdom og blev fuldstændig blind, men alle sine Tilskikkelser tog han paa den smukkeste Maade, hvad der fremgaar af hans efterladte Breve. Han døde den 1ste Februar 1829. Hans første Kone Susanne Charlotte Meyer, født den 7. November 1769 og med hvem han blev gift den 10. November 1786, døde i Egtved den 28. Marts 1810 og blev begravet den 5. April. 2. Gang var han gift med hendes Søster Sophie Margrethe Meyer døbt 23. Maj 1763, som døde 8. Juli 1837.

I »Minerva«, »Iris og Hebe«, »Kjøbenhavns Skilderie« og »Borgervennen« har han skrevet Sange ved forskellige Lejligheder, ligesom han har skrevet om theologiske Emner, ja, endogsaa i 1809 fordansket »Fragmenter, det ægteskabelige Liv angaaende, af Code Napoleon«.

Hans hosstaaende Billede er tegnet af hans Fætterson Maleren Christen Købke og lithograferet af Henckel.

Slægtens ældste kendte Stamfader er *Caspar Købke*. Han er født i Svensk-Pommern og kom til Danmark ca. 1720, hvor han gjorde Mesterstykke som Bager 8. Oktober 1736 og nedsatte sig i Førslev i Sydsjælland. Senere flyttede han til København og byggede et lille Hus til Bageri i Klareboderne paa det Sted, hvor St. Claræ Kloster havde ligget. Ca. 1730—31 giftede han sig med *Eleonora Elisabeth Alwartz* fra Førslev. Hun giftede sig 2° med Bager Claus Petersen fra Roskilde, som byggede den egentlige

Bagergaard i Klareboderne og havde med ham 3 Børn, 3° gift med Bager Cent, ingen Børn. Hun ligger begravet i Roskilde Domkirke, paa Gravstenen under Prædikestolen, om den nu mere findes, saas en Kringle.

Med Caspar Købke havde hun 5 Børn: 3 Sønner og 2 Døtre af hvilke den ældste var:

Jacob Berent Købke f. 1731 død 23. Marts 1785, han fik Bagergaarden, gjorde Mesterstykke 1756 og var Oldemand i 1770, gift 15. November 1758 med Susanne Cathrine Weidenhaupt, Datter af Hof-Sværdfejer Johan Christian Weidenhaupt, f. 1732, d. 7. April 1796 og Catharina Maria Westphall d. mellem 1763—66. (Hun blev 2° gift med Major, Urtekræmmer Christen Christensen). 9 Børn, 6 Sønner 3 Døtre; af hvilke 3 døde som smaa. Den næstældste var:

Johan Peter Købke (se ovenfor). Med sin første Kone havde han 10 Børn, 5 Sønner og 5 Døtre, ingen med den anden.

- 1) *Nicoline Marie Cathrine*, f. 27. Juli 1787, d. 29. November 1849. Gift med Handelsbogholder, Kaptain Peter Weywadt, f. 4. Oktober 1789, d. 27. September 1838.
- 2) *Jacob August Købke*, f. 6. April 1789, d. 3. Marts 1873. Overkrigskommissær, Branddirektør i Odense, gift med Molly Schultz, f. 1796, d. 5. Januar 1881.
- 3) *Carl Frederik Købke*, f. 7. Juni 1791, d. 25. Oktober 1861, Toldassistent i København g. m. Martha Marie Buch, d. 15. Januar 1874.
- 4) *Niels Christian Købke*, født 16. April 1793, d. 26. April 1849, Oberstlieutenant i Ingenieurerne g. m. 7. November 1823 Mette Marie Bruun, f. 15. December 1798, d. 7. Januar 1888.
- 5) *Jacobine Susanne Louise*, f. 22. August 1796, d. 27. December 1875, g. m. Frederik Svendsen, Købmand paa Island.
- 6) *Andreas Ludvig Bernth Købke*, f. 4. Juli 1798, d. 30. Oktober 1862, Godsforvalter, Kammerraad g. m. 26. Maj 1821 Kirsten Katrine Storm f. 28. Oktober 1795, d. 8. Februar 1881.
- 7) *Petra Dorothea Charlotte*, f. 15. Juni 1800 g. m. Michael Christian Steenbach f. 1800, d. 1890, Købmand paa Island.
- 8) *Emil Christen Pram Købke*, f. 22. Juli 1802, d. 16. Oktober 1864, Fuldmægtig i Københavns Magistrat. Ugift.
- 9) *Wilhelmine Sofie*, f. 16. Januar 1804, d. 25. September 1880. Ugift.
- 10) *Elisabeth Frederikke*, f. 30. Marts 1806, d. efter 1868 g. m. 10. April 1838 Conrad Nannestad, f. 26. Februar 1803, d. 29. Januar 1858. Sognepræst til Landet.

»Jeg skriver ikke min Biographie af noget Slags Forfængelighed, ei heller fordi jeg troer, at jeg i min Stilling har udmærket mig, skiondt jeg vel ei stod ledig paa Torvet, men Forsynets Førelser med mig har været meget forunderlige, og de ere altid de, der fortjene Enhvers Opmærksomhed. Maaskee vil der ogsaa være Et eller Andet i mit Liv, der kan tiene mine Børn eller Venner som Vink, og da skrev jeg ei gandske uden Nytte, som jeg overalt kun optegnede dette for nærmeste Venner.

Jeg *Johan Peter Købke* er født 25. Juli 1763. Min Fader var Borger og Bager i Hovedstaden, som forstandig, duelig og virksom Borger særdeles agtet Mand, ogsaa en formuende Mand. Jeg kan som en Dreng, da paa maaskee 12 til 13 Aar, mindes min Farmoders Død, men husker tillige, at jeg ved hendes Død selv forfattede Liigvers over hende. Min Moder var *Susanne Catharine Weidenhaupt*. Det forekommer mig, som om jeg kan erindre min Mormoder, skiondt hun er død i min Barndom. 2 af min Moders Brødre vare Sværdfegere i Kiøbenhavn, den¹⁾ 3die var Justitsraad og Professor i Billedhuggerkunsten ved Kunstacademiet her i Staden. Jeg og en Broder, nu Cancelliraad *C. Købke*²⁾, Chef for Befordringsvæsenets Contoir, bleve bestemte til at studere. Fra min tidligste Ungdom gik jeg i en tydsk Skole, hvor jeg godt erindrer, at Læreren udmærkede sig ved sin særdeles skionne Skrift og var iøvrigt en duelig Mand. Min Ungdoms Underviisning var tydsk, da mine Forældre stammede fra tydske Forældre og søgte Petri Menighed. I Forbigaaende være det sagt, at min Faders Familienavn oprindelig var, saavidt jeg mindes, *Kypcke* eller *Köpcke*, hvilket jeg som Barn saae paa et gammelt Document; men siden er Navnet fordansket, saaledes som nu jeg og hele Familien skriver det, men og en Tiid lang skrev en Linie af Familien, *Kiøbke*. Efter jeg var gaaen min Tiid i Børneskolen, fik jeg Privatlærer for at skulle studere. Upaatvivlelig var jeg den Gang ca. 11 eller 12 Aar. Min første Lærers Navn husker jeg ikke. Han har ellers heller ikke udmærket sig ved noget Særdeles i min Hukommelse uden det, at hans Sæder, der røbede et uopdragent Menneske, allerede faldt mig som Barn i Øinene. Jeg fik efter ham en Student *Lyng*e, et, jeg erindrer det godt, meget dannet Menneske, der baade forstod Fransk og Tydsk, thi i dette skulde vi undervises; men denne Lærer kunde vi ei beholde, da og hans franske Underviisning skaffede ham riig Indtægt. Jeg fik da en ny Lærer, Student *Christian Schmidt*, en særdeles duelig Mand, der og underviste i Tydsk og Fransk foruden de academiske Videnskaber, men paa Fransk gjorde mine Forældre ingen Fordring.

¹⁾ *Weidenhaupt*, Andreas, 1738—1805. 1791—92 Directeur ved Academiet.

²⁾ *Købke*, Caspar Behrend, 15. Oktober 1765—1826, Cancelliraad, Postmester i Kjøbenhavn, g. m. 1801 Juliane Dorothea Ratz d. 31. Januar 1860.

Denne Lærer var alvorlig og stræng, men upaatvivlelig en meget duelig Academicus; thi paa 2, høist 3 Aar kom vi Brødre i 5te Lectie i Kiøbenhavns latinske Skole og havde, hvad da var siældent, gode Kundskaber i Regning, og skrev jeg, sagde man, særdeles godt; thi vi havde foruden Hr. *Schmidt* en Lærer, Hr. *Madsen*, i Skrivning, hvori jeg virkelig da excelleerte. Min Regnelærer var en udmærket Mand i det Fag og døde, troer jeg, som Lærer deri for Søcadetterne. Upaatvivlelig lagde *Schmidt* en god Grundvold i Latinen; thi deels synes mig, at det er et Beviis paa vor Duelighed, at Justitsraad *Thorlacius*¹⁾ tog os i 5te Lectie, deels og, at jeg ikke veed, at Flere end netop den særdeles gode Latiner Hr. *Alsing*²⁾, vor 5te Lectie-Lærer, egentlig lærte mig Latin; denne Mand døde desværre! endnu inden Aaret var ude, før Examen, om jeg mindes ret, og med ham ender min bedste Underviisning i Latinskolen. Aldrig yndede jeg som Skolediscipel Underviisningsmethoden, skjøndt jeg som Yngling umulig kunde have uden dunkle Begreber om, hvad rigtigt var; men jo ældre jeg blev, jo lysere og tydeligere blev det mig, at jeg havde dømt rigtigt. Det var i den Tiid, at Pryglesystemet var det herskende, Udenadslæsningen gialdt for Beviis paa den bedste Elev. Læreren befattede sig aldrig med at giennemgaae, hvad der kunde plapres frem. Enhver skaffede sig i Autorer Oversættelser, trykte eller skrevne, og de vare meget mere end Lærerens Veiledning. *Guldbergs* naturlige og aabenbarede Theologier toge særdeles Tiid til at høres, men at giennemgaae Noget kiendte man i min Tiid ikke til. Med Kalls Verdenshistorie gik det ei bedre, og hver Dag uddeelttes der betydelig og endog ubarmhertig Haanddask. Tænksomheden sattes lidet og holdtes mindre i Gang, Opmuntring kiendte man ei til. Præmiebøger uddeelttes vel, men Hovedsagen var Udenadsvæsen, og det kom da og meest i Betragtning. Meget for ofte, især i Ugens 3 sidste Dage, Frihed for at læse, og Skoledisciplenes daglige Sang i Fruekirke og ved alle Kirketienester skadede betydelig. Da jeg just ingen Helt var i Udenadslæsning, var den Læren for mig, der virkelig fordredes fra Aften til Morgen og endog fra Middag til Eftermiddag, enten med catechesis Memoreren eller Repeteren af Grammatik eller Prosodie alt for kiedelig. Jeg læste derfor hellere om Aftenen gode Bøger, helst i det Æsthetiske, og lod Lectier blive en Bisag. Jeg havde i 6te Lectie megen Lyst og Smag for latinsk Poesie, men uagtet min Lærer vist erkjendte det, var den hele Opmuntring: »Det kan Du dog, Din Æsel!» — og hvad jeg kunde, lærte jeg mig selv, uden at det egentlig fordredes. Ved Examen kom jeg i Mesterlectien, og her vare Rec-

1) *Thorlacius*, Skuli Thordarsen, 1741—1815. 1777—1803 Rector ved Frue Skole.

2) *Alsing*, Andreas, 1726—1782, Hører ved Latinskolen.

torens, Justitsraad *Thorlacius'* 3 første Dage virkelig de alvorlige. Strængt fordrede han Ord for Ord udenad Theologerne og Danz's ebraiske Grammatik. Med stor Nøiagtighed analyseerte vi under ham det Ebraiske, kraftfuld giennemgik han de latinske Autores, der hørte ham til, saa disse Skoledage vare de, hvori der lærtes Noget, især da han var meget stræng og gierne slog; men desto maadeligere var Conrector, Professor *L. Sahl*¹⁾ 3 sidste Dage. Her kunde hver Discipel læse paa Skolen, hvad han vilde, tage, hvad Pensum i hvilken Bog han lystede. En læste i Historie, en Anden i Qvinctilian, den 3dje i Theophrast, den 4de i nye Testamente o. s. v. Intet blev for os giennemgaaet; engang imellem hørte han os, hvor og da alvorlige Prygl bleve uddeelte, eftersom hans Lune var til. Han selv arbeidede paa sit latinske nye Testamente, og der blev virkelig begaaet megen Uorden, megen skammelig Adfærd. Hvo der vilde, kunde næsten usavnet blive borte eller gaae bort en Timestiid efter at være kommen. Disse Ugens Aftener kom mig hiemme saare vel tilgode. En Deel Tiid anvendtes til Lectierne for Rectors Dage, især paa det ebraiske Sprog, som jeg temmelig alvorlig kom ind i, til Latinen og latinske Vers og Læsning i skønne danske og tyske Digtere m. m.; — thi til Conrectors Pensa brugtes Skoletiden, og derfor var idetmindste jeg og maadeligst i dem. I Petri tyske Kirke confirmeret 1779 af Doctor *B. Münter*²⁾.

Uforglemmelig bliver mig den Gaard og de gode Mennesker, Gaarden Solitude, hiin Tiids Inoculations-Sted for Smaakopper, og Oldfruen, da Mdm. *Lund*³⁾, hvis Søn, nu Commerceraad *A. Lund*⁴⁾, var vor Meddiscipel. Mangfoldige vare her vore Ungdoms Glæder, da Moderen for at fornøie sin Søn lod en Deel unge Mennesker have et Flitsbueskydeselskab hver Søndag om Sommeren og eengang aarlig en Fugleskydning. Vore Bekostninger vare ubetydelig lave ved disse Leiligheder, men Munterheden var stor, og et lille Fyrværkerie og Bal, hvori vore Søstre deeltog. Selskabet havde og ældre og dannede Mænd til Medlemmer, saa Uorden ikke i mindste Maade kunde finde Sted, og til andre Tider nøde Mange der den uskyldigste og muntreste Glæde i den skønne Hauge. Jeg tænker mig den Tiid endnu med Glæde og Taknemmelighed. — Min Skole-

¹⁾ *Sahl*, Laurits, 1734—1805; 1765 Conrector ved Frue Skole. J. P. Mynster og Werlauff giver et lidet tiltalende Billede af ham som en griset, smagløs og nærig Lærer.

²⁾ *Münter*, Balthasar, 1735—1793; 1765—1793 Præst ved Petri tyske Kirke.

³⁾ *Lund*, Christine Amalie født Bing, g. m. Kammertjener Joachim Henrik Lund.

⁴⁾ *Lund*, Adam Gottlob, 1764—1843, Stadslæge i Moss, Commerceraad, Medlem af Direktionen for de Kongsbørgske Manufaktur og Fattigvæsenet i Kongsberg.

tid svandt. — Efter 3 Aar i Mesterlectien dimitteredes jeg af nysnævnte Rector Aar 1782. Efter hvad alt er sagt, begriber man let, at jeg ei til Examen udmærkede mig, og skiøndt Justitsraad *Thorlacius* lod, som vilde han ei dimittere mig af Frygt for, at jeg ei var færdig nok i Theologiens Memoreren, som han kaldte det, var jeg nær ved at udmærkes i den. I det Ebraiske gik det ligesaa, da jeg havde læst paa egen Haand de historiske Bøger, og i Astronomien fik jeg den Tiids Slange.

Min 2den Examen tog jeg Aaret derefter, vel ei i det hele udmærket, men i enkelte Dele, og saaledes vaklede jeg nu i, hvad der skulde vorde min Bestemmelse for Fremtiden. De Herrer Professorer, som jeg til Philosophicum hørte, vare *Riisbrigh*¹⁾ over Philosophie og naturlig Theologie, *Bugge*²⁾ over Astronomie, Statik, Hydrostatik og Optik, *Geuss*³⁾ over Mathematik, Geometrie, Trigonometrie, Stereometrie, m. m., *Kratzenstein*⁴⁾, den muntre og lærde Physiker, over Experimental-Physiken; *Obelitz*⁵⁾ over Ethica. Saa modbydelig og ubehagelig det ebraiske Sprog var mig, førend jeg fik rigtigt Begreb om at anvende *Danz's* Grammatik, saa kiært blev det Sprog og endog de dermed forbundne syriske og arabiske mig siden, hvilket jeg især skyldte min Meddiscipel fra 6te Lectie *A. Heins*⁶⁾, der saa grundig fra sin Ungdom studerede dem og døde, efterat vi havde af ham faaet en Oversættelse paa Dansk af Job. Han var især yndet af daværende Professor *Adler*⁷⁾, nu General-superintendent i Holsteen. *Heins* opmuntrede mig meget, og med ham læste jeg meget i det gamle Testamente.

Maaskee var Philologien egentlig blevet det, jeg helst vilde have offret mig til, men det havde sine Vanskeligheder. — Til offentlig Talen havde jeg megen Lyst. Jeg hørte alle vore bedste Prædicanter, da en *Balle*⁸⁾, *Bastholm*⁹⁾, *Treschow*¹⁰⁾, *Maurenbrecher*¹¹⁾, *Paludan*¹²⁾ i Henseende til hans Sprog, men ei Udtale, endog Advo-

1) *Riisbrigh*, Børge, 1731—1809; Professor i Logik og Metafysik.

2) *Bugge*, Thomas, 1740—1815; 1777 Professor i Astronomi.

3) *Geuss*, Joachim Michael, 1745—1786. 1774 Professor i Mathematik.

4) *Kratzenstein*, Christian Gottlieb, 1723—1795; Professor i Experimental-fysik, Læge.

5) *v. Obelitz*, Balthazar Gebhard, 1729—1806; Professor juris.

6) *Heins*, A., død 27. Marts 1791; Studiosus.

7) *Adler*, Jacob Georg Christian, 1756—1834; 1785 Præst ved Frederiks tyske Kirke. 1792 Generalsuperintendent for Holsten.

8) *Balle*, Nicolai Edinger, 1744—1816; 1783 Sjællands Biskop.

9) *Bastholm*, Christian, 1740—1819; 1782 kgl. Konfessionarius.

10) *Treschow*, Hermann, 1739—1797; 1773 Professor theologiae, 1774 Sognepræst ved Garnisons Kirke.

11) *Maurenbrecher*, Johan Gabriel, 1746—1801; 1784 Præst ved reformert Kirke i Kjøbenhavn.

12) *Paludan*, Peder Hansen, 1755—1799; res. Kapellan ved Frelser's Kirke.

caterne i Høiesteret: *Colbjørnsen*¹⁾, *Uldall*²⁾, *Schønheyder*³⁾, *Rosenstand*⁴⁾, *Skibsted*⁵⁾, m. Fl., og glædede mig ved at tænke paa en offentlig Taler. Megen Lyst havde jeg tillige til at undervise Ungdom, og skøndt jeg da ei behøvede det, paatog jeg mig Information for en Kammerraad *Schiøts* 5 Børn, der gjorde megen Fremgang i kort Tiid. Min første Elev er nu Kammerherreinde *du Plat*⁶⁾ og hendes afdøde Søster, Fru Majorinde *Stephens*⁷⁾ og deres Broder⁸⁾, Major i sin Tiid ved Artillericorpset i Norge.

Endelig bestemte jeg mig for Theologien. Alvorlig tog jeg just ikke strax fat, hørte gamle *Jacob Baden*⁹⁾ over Horatz' Epistler og Satirer, læste nogle Timer med nysnævnte *Heins* og fandt især Læsning nok i Poesier og, hvad der hørte til det Skønne. Kammerherre *Suhms* Bibliothek stod da Enhver aaben. Dramaturgien hørte og til den Lecture, jeg meget yndede, som det var min høieste Fornøielse af alle at see Skuespil, og foruden *Holberg* og *Molière*, som paa den Tiid meget gaves, var *Jünger*¹⁰⁾, *Iffland*, *Schröder*, *Lessing* af baade Glæde for mig at see og at læse. Smaaer Rimerier vovede jeg mig til, og selv skrev jeg hen i Vinteren et Skuespil, kaldet Fædrenes Skole, hvortil *Marmontel* gav Stof. Stykket havde vist ikke Værd, skøndt jeg dog virkelig havde nyttet Reglerne; men det forkom mig under Flytning ved Kiøbenhavns Ildebrand, og [det] har dog ofte gjort mig ondt. Skøndt jeg i Begyndelsen ei saa flittig læste Theologie, forsømte jeg dog derfor ikke at gjøre mig bekjendt med de bedste Skrifter i dens forskiellige Grene. — Slave var jeg ikke af Læsning: Jeg søgte Selskabelighed; dog har jeg aldrig noget slet Selskab at bebreide mig, skøndt de, jeg ansaae derfor, ei altid vare gode. Jeg blev Medlem af en Klub, *det danske Selskab*. Deri vare mange agtede, sindige Mænd. Her gjorde jeg Bekjendtskab med en *Ole Worm*¹¹⁾, Professor, Rector i Horsens, en

1) *Colbjørnsen*, Christian, 1749—1814; 1780 Kammeradvokat, 1787 Højesteretsassessor, 1804 Justitiarius.

2) *Uldall*, Peter, 1743—1798; 1769 Højesteretsadvokat, 1772 Defensor for Caroline Mathilde.

3) *Schønheyder*, Johan Martin, 1752—1831; 1774 Højesteretsadvokat.

4) *Rosenstand-Goiske*, 1752—1803; 1783 Højesteretsadvokat.

5) *Skibsted*, Poul Frederik, 1753—1812; Generalfiskal.

6) *du Plat*, Christine født *Schiøtt*, død 1842 g. m. Generalmajor G. du Plat, død 1841.

7) *Stephens*, Eva Olivia født *Schiøtt*, 1780—1817, g. m. Major Jakob Hansen Steffens, 1771—1815. (Broder til Henrik Steffens).

8) *Schiøtt*, Niels, 1811 Kompagnichef i norske ridende Artilleri.

9) *Baden*, Jacob, 1735—1804. Sprogmand, 1780 Professor ved Universitetet.

10) *Jünger*, J. F., vensk Lystspilforfatter. Hans Skuespil, f. Eks.: »Den aabne Brevveksling« og »Ægtefolk fra Landet«, opførtes tidt i Kjøbenhavn.

11) *Worm*, Ole, 1757—1830. 1784 Magister, 1787 Rector i Horsens.

R. Nyerup¹⁾, bekendt som Professor i Litteratur, og mange Flere. Jeg fortryder ligesaa lidt min Selskabelighed som min megen Læsning, mere den Gang i Smagens end egentlig Flittighedens Verden, men begge have havt megen Indflydelse paa min Dannelse i Verden. Som ungt Menneske var jeg, hvad man bør være, beskeden og ønskede heller at omgaaes dem, der vare højere paa Straa end jeg, end de, der vare lavere; følte godt, at jeg stod tilbage for Mange i Kundskaber, men maaskee havde det og i min Fremtid gavnet mig ikke lidet, dersom jeg havde været lidt mere dristig. Maaskee havde Mange givet mig bedre Lys i Mangt; thi jeg levede just i en Periode blandt vore første Lys baade som unge Mænd og som Ynglinge. Lidt mere Nærmelse mod og til dem maatte vordet mig til stor, stor Vinding. Jeg har alt nævnet et Par Mænd, jeg tidlig fra min Ungdom kiendte, og naar jeg nu nævner en *Rabe*, en *Rahbek*, en *Tode*, *Thom. Thaarup*, *Christen Pram*²⁾, *Storm*³⁾, *Wessel*, *Lütken*⁴⁾, *Rosenstand* og mange, mange Flere, som jeg personlig kiendte og i *Dreyers Klub* og *venskabelige Selskab*, hvis Medlem jeg senere blev, kom i Selskab med, og hvis Aand saa ofte moerede mig, saa er der ingen Tvivl om, at jeg jo havde Fordeel og kunde havt større, dersom jeg end mere havde nærmet mig dem. Men jeg glæder mig ved at tænke, hvad jeg har vundet ved dem.

Da min Fader i sit Fag ved Handelen noget var inde med det danske asiatiske Compagnie, stod min Hu til, hvad og muligt kunde være, at jeg med Tiden kunde komme ud med et af Compagniets Skibe som Præst paa China, og da enhver Candidat paa den Tiid kunde bestemme, hvad Character han vilde læse til og gaae op til, — thi en Noncontemnendist var da ligesaa agtet som en Laudabilist — og maatte kunne erholde lige Embede med denne — fattede jeg den Beslutning at læse til Haud. illaud. Jeg begyndte nu alvorligere at arbeide herpaa, hørte nu Collegia hos Prof., Dr. *H. F. Janson*⁵⁾, hos *C. F. Hornemann*⁶⁾, hos Professor *Adler*, nu Superintendenten, over det syriske og ebraiske Sprog og hos *Moldenhawer*⁷⁾ over det første Peters Brev. Her begyndte jeg med Flere at øves i at disputere over theologiske Opgaver af Professoren selv; men da de faldt mig vel svære og jeg var frygtsom, da især en *Bugge*⁸⁾, siden

¹⁾ *Nyerup*, Rasmus, 1759—1829. 1796 Professor i Litterærhistorie, 1793 Medlem af det danske Selskab.

²⁾ *Pram*, *Christen*, 1756—1821. Digter, socialøkonomisk Forfatter.

³⁾ *Storm*, Edvard, 1749—1794. Digter og Skolemand

⁴⁾ *Lütken*, Peter Wilhelm, 1761—1844. Præst, Forfatter.

⁵⁾ *Janson*, Hector Frederik, 1737—1805. Professor, Procantsler, 1789 Biskop i Aarhus.

⁶⁾ *Hornemann*, Claus Frees, 1751—1830. Professor theologiae.

⁷⁾ *Moldenhawer*, Daniel Gotthilf, 1753—1823. Professor theologiae.

⁸⁾ *Bugge*, Peder Olivarius, 1764—1849. Dr. theol., Biskop i Trondhjem.

Biskop i Norge, og *Hjort*¹⁾, siden Biskop i Ribe, blandt Andre dér udmærkede sig, indtraadte jeg i et mindre sligt Selskab, og der lykkedes det bedre. Jeg valgte og daværende Decanus²⁾ *Ole Worm* til Manuductør. Professor og Doctor N. E. Balles Theologie var den Gang en tung og vanskelig Udenadsbog, hvorpaa der saaes saa meget. Nøie academiske Venner havde jeg i Grunden ikke, dog var en riig Mands Søn, en Student *Erichsen*³⁾, virkelig min Ven; Penge og Udenlands-Reiser bedærvede ham, han blev maadelig gift og døde i Vandet. — Dog 2 særdeles Venner havde jeg, *Christian*⁴⁾ og *Emanuel Rafn*⁵⁾ fra Viborg, denne sidste deponerte jeg, og Broderen 1 eller 2 Aar før. 2 Brødre endnu, *Casper*⁶⁾ og *Carl*⁷⁾, vare og mine Venner, dog ei som hiine og først og sidst *Christian*, der døde som Conferentsraad og Assessor i Høiesteret. Disse Brødres Fliid var sjelden og udmærket ordentlig, og næsten hver Aften i vore Studenteraar var Tiden fra 7 til 9 om Aftenen en Samlings-Tiid, og da for at læse om Natten, hvortil vi alle vare hengivne; men den ældste kom jeg med Tiden meest i Berørelse med.

Enten det da var Mode eller Tidens Fordring, skulde de Studerende, især Theologer, tidlig tænke paa at bestige Prædikestolen. Jeg da og. Dog foruden som anført at høre de bedste Talere studeerte jeg meget alvorlig *Bastholms* geistlige Talekunst, og læste jeg og deres Taler med Opmærksomhed og ogsaa af de tydske, en *Spalding*⁸⁾, en *Resewitz*⁹⁾, den berømte. Jeg havde nu udarbejdet en dansk Prædiken paa Langfredag, en Dag, da jeg bestemt vidste, at det var mine Forældre umuligt at komme i Kirken, men da jeg meldte mig for sildig hos Pastor *Koch*¹⁰⁾ i Castellet om at prædike, havde han bortgivet den. Jeg indbildte mine Forældre med Præstens Tilladelse, at den var holdt, og efterat han havde læst den, tilstod han selv min Fader, at han var fornøiet. Kort efter viste min Moder mig Dronning *Louises* Begravelses-Medaille og lovede mig den, naar hun første Gang hørte mig, men tydsk. Skiøndt jeg virkelig afslog det, fordi jeg følte mig aldeles ei skikket til tydsk

1) *Hjort*, Victor Christian, 1765—1818. 1811 Biskop i Ribe.

2) o: for Kommunitetet.

3) *Erichsen*, Erich, 1757—1818. Student, Lærer i Helsingø.

4) *Rafn*, Christian, 1761—1822. Højesteretsassessor, Conferensraad. Søn af Landsthingsprocurator i Viborg, Justitsraad H. S. Rafn.

5) *Rafn*, Emanuel, Landvæsens-Sekretair.

6) *Rafn*, Caspar Conrad, 1763—1830. Raadmand i Randers, Etatsraad.

7) *Rafn*, Carl Gottlob, 1769—1808, Deputeret i Commercecollegiet, Justitsraad.

8) *Spalding*, Johann Joachim, 1714—1804. Præst, theologisk Forfatter.

9) *Resewitz*, Friederich Gabriel, 1729—1806. 1767 Præst i Kjøbenhavn, 1774 Superintendent i Magdeburg, Skolemand.

10) *Koch*, Christian, 1750—1789. Præst i Kastellet.

Prædiken, skjøndt jeg kunde læse og forstaae hver tydsk Bog: saa lagde jeg det dog bag Øre, og synderlig nok, at Pastor *Koch* siden faldt paa at spørge mig, om jeg ei en Gang vilde prædike tydsk for ham, da den Gang hveranden Søndag omskiftedes med det tydske og det danske. Vi enedes nu, naar han vilde gennemlæse Manuscriptet og rette Sproget. 3 Uger brugte jeg til at faae den færdig, filet og reenskrevet. Jeg dristede mig altsaa til at bestige første Gang Prædikestolen i Citadellet, om jeg mindes ret paa 4de Søndag efter Paasken 1784. Mine Forældre og mange af Familien vare i Kirken, og skjøndt vel lidt rystet ved det første Fodtrin op gik det særdeles godt. Jeg fik nu mange Opmuntringer til at øve mig i tydsk Prædiken og blev deels ved der, deels i Friderichs tydske Kirke paa Christianshavn, ja endog for Pastor *Münter* i Petri, stundum og for Pastor *Manthey*¹⁾, og altid var daværende Catechet [] ved Petri Kirke den, der forud giennemsaae mine tydske Prædikener i Henseende til Sproget, og selv Dr. *Münter* værdigede mig af og til Giennemlæsning af dem. Jeg var en særdeles Ven af min tilkommende Svoger *N. Schyth*²⁾, da Catechet ved Nicolai³⁾ Menighed, og vi enedes flere Gange om at tage samme Text, han i Dansk og jeg i Tydsk; det blev siden bedømt af 3die Mand. Hvilken herlig Veddestrid for mig med en Mand, der fra Academiet var berømt, bekjendt som god Prædicant, og som desuden ved Smagens Værker saameget glædede mig i de Dage. Jeg forbigaaer nu ikke, at jeg og i denne Tiid modtog Underviisning i det Franske af en, om jeg mindes ret, *Kroll*, hvis Methode jeg den Gang saa meget yndede, da den var saa practisk, og i kort Tiid gjorde jeg med mine Medcolleger, der alle vare Studentere, god Fremgang. Engelsk kunde jeg endog gratis have lært, hvori min Svoger *Schyth* var vel øvet, men Tiiden tillod mig det ei da, og senere vilde det endog ved min egen Bestræbelse ei lykkes mig, skjøndt jeg baade læste *Tode* og *Bruun*.

Før jeg gaar videre, omtaler jeg dog endnu Lidt om min Ungdoms Fornøielser, ei fordi det kan betyde Noget, men deels fordi jeg mindes dem endnu med Fornøielse, deels fordi det er mig en saa kjær Erindring, at min Ungdoms Selskab var vel valgt. Vi indtraadte saaledes en Deel i Selskab for Vinteren for at dandse, fik et skjønt Locale, havde Musici mellem os selv, endeel havde Sostre, Andre Kiærester med, og [da] jeg kunde nævne mange siden

¹⁾ *Manthey*, Ludvig, 1735—1813. Præst ved Petri Kirke.

²⁾ *Schyth*, Niels, 6. August 1760—9. Januar 1825. Cand. theol. et philol., 1797 Dr. theol., 1804 Sognepræst til Veggerløse; g. m. 13. Marts 1789 Marie Dorothea Købke.

³⁾ Forfatteren skriver urigtigt »Petri Menighed«; *Schyth* blev i November 1785 Kateket ved Nicolai Kirke.

skønne og udmærkede Embedsmænd, er det Beviis for Sandheden af et godt Valg. Vore Bal varede, Kongens Fødselsdag undtagen, ei længere end til Kl. 1 om Natten. Beværtningen var meget god og billig, og en brillant første Sahl foruden stort Spiseværelse og Kamre til vor Omklædning, Den ene Onsdag var Bal, den anden Concert i samme Locale. I mine Ungdoms-Aar vare vi og nogle faae Venner, der i Familiekrede og for os selv spillede en Gang eller 2 om Vinteren en Comedie, helst af *Holbergs*, hvilket i den Tiid meget morede mig. Saaledes var og et Selskab, endog efterat jeg var givt, mig meget moerende, hvori vi i et lidet Selskab mødtes paa Smørrebrød og et Glas Punsch for at synge og være muntre. Hvo, som havde Lyst, medbragte da sin egen forfattede Sang, og end findes blandt mine Manuscripter een af mig, og med Glæde mindes jeg endnu foruden *Rafn*-Brødrene en *Klingberg*¹⁾, en *Rottbøll*²⁾, begge Advocaterne, en *Colsmann*³⁾, siden Professor, en *Hornslyd*⁴⁾, siden Præst og Ridder af Dannebrog, en *Hornemann*⁵⁾, Professor, og Flere.

Saaledes svandt mine første academiske Aar, de behageligste i mit Liv, uden Sorger, maaskee ei tilbragte under den strængeste Fliid, men eiheller i lastværdig Dovenskab. Jeg havde i Alt megen Følelse for det Æsthetiske og Sands for, hvad der var skønt og smagfuldt. Havde Tidens Opdragelse i Hjemmet og i Dannelsesskolerne været som nu og under mere smagfulde Lærere, havde jeg dog maaskee naaet en høiere Standpunct, dog jeg kunde jo og være bleven fordærvet. Musik lærte jeg ei min Ungdom, skjøndt jeg havde Følelse for den og vel i mandlige Aar lod mig undervise i Spil paa Davids-Harpe, men hindredes deels ved de Pligter, min Stilling siden fordrede, deels glemte jeg, hvad jeg lærte, da jeg ved min Bortreise fra Kiøbenhavn ei kunde faae min Harpe med, der siden fortæredes under Bombardementets Luer. Ogsaa for Tegningen havde jeg i min Ungdom Smag og begyndte og at undervises deri af min Oncle, daværende Professor ved Kunstacademiet; men da jeg i min tidlige Ungdom engang vilde vise en udmærket Fliid for at fuldende en Tegning og ved at være Træk af et Vindue saa nær, at mit høire Øie fik betydelig Trækvind, og Øiets mueligen i Begyndelsen urigtige Behandling gjorde, at jeg næsten havde tabt Synet, hvilket senere er skeet, saa ophørte denne Underviisning, der desuden, meente Man, ikke kunde bestaae med det alvorlige Studium, hvortil det skulde anvendes.

Nu stod jeg bestemt for i Foraaret 1786 at tage min theologiske

1) *Klingberg*, Christian, 1765—1821. Højesteretsadvokat.

2) *Rottbøll*, Jens Laasby, 1766—1824. Højesteretsadvokat, Generalfiskal.

3) *Colsmann*, Johannes, 1771—1831. Professor, Hofkirurg.

4) *Hornslyd*, Jens, 1757—1840. Sognepræst til Assens-Kjærum.

5) *Hornemann*, Jens Wilken, 1770—1831. Professor, Botaniker.

Embedsexamen, da dette Aar blev et mærkeligt Revolutionsaar saavel for mit videnskabelige som for mit borgerlige Liv i Ordets egentlige og udvidede Forstand, og indtil denne Dag har det havt Indflydelse paa mig. Lige uventet og pludselig blev min Fader syg Fredag Aften d. 20. Marts 1786 og døde Mandag Morgen d. 23. — Et saare betydeligt Indtryk gjorde hans Død paa mig, og lod mig ahne den betydelige Forandring i min Fremtid. Han var en formuende Mand, og min Moder tabte snart Lyst til at fortsætte Bageriet; hun kunde leve af sine Midler. Vi vare 6 Sødskende, jeg, den ældste, og Broderen efter mig vare Studentere, min ældste Søster¹⁾ forlovet med min Svoger, nu Dr. Theol. N. *Schyth*, Sognepræst til Weggerløse paa Falster, de yngre, 2 Sønner og 1 Datter, saa at sige Børn. Det varede ei længe, før man gjorde mig det Forslag at modtage min Faders Gaard og Haandtering, da saa min Moder vilde beboe Sahlsetagen og være mig behjælpelig. Nogle malede mig denne Vei saa god, at jeg selv drømte om hurtig Velstand og fandt det ei saa urigtigt, hvad Nogle sagde, at jeg da slap at slide Cancellie Trapperne, og en Bager, der var Literatus, maatte og kunde vorde meget nyttig og ei forgiæves have anvendt sin Ungdom paa det Videnskabelige. Kun 2 Mænd, som jeg raadførte mig med, vare derimod, min gamle Rector, Justitsraad *Thorlacius* og Pastor *Manthey*. De yndede ei Ideen, og den sidste lagde til: »Ja! dersom det var paa faae Aar, indtil en Yngre kunde lære det«. Men jeg selv, kun 22 Aar, saaæ kun en Forandring fra den lyseste Side. Beslutningen blev tagen, og da Bagerne havde den Ret at lade deres Sønner paa 24 Timer indskrive og udskrive som Svend i Lauget, vare alle Formaliteter snart iagttagne, og den philosophiske Candidat var omskabt til en Bagersvend. Jeg kigede nu lidt i Bageriet og gjorde mig bekiendt med Et og Andet, og i August 1786 gjorde jeg, som om jeg i mange Aar havde været en god Svend, mit ordentlige Mesterstykke hos daværende Bagernes Oldemand *Johan Krüger*²⁾ i Viingaardsstrædet, fra hvem jeg endog havde mit ordentlige Lærebrev, som i sin Tid mit Brev som academicus. Jeg skrev nu min Borgerskabseed for den høie og velvise Magistrat og kort efter som Underofficer i Borgerskabet til dettes militære Fane. Gaarden solgte nu min Moder mig, og min Fædrene-Arv: 2000 Rdl. blev nu afkortet i Summen; saaledes arvede jeg paa Papiir, men virkelig ei i Contanter; thi uagtet jeg er overbeviist om, at min Moder ei gjorde mig med Villie Uret, viiste dog Fremtiden, at jeg efter store Reparationer paa Gaarden og Kiøbenhavns store Ildebrand ei fik for Gaarden, hvad den kostede mig selv; Gaarden burde

¹⁾ *Købke*, Marie Dorothea, døbt 23. August 1766—6. Januar 1833.

²⁾ *Krüger*, Johan Bernhard, 1732—1787. Oldemand for Bagerlauget.

været leiet mig, saavidt Bageriet angik. Jeg blev derimod nu min Moders og Broders Debitor og som en Anden maatte begynde med fremmed og stor Giæld. Jeg følte strax min bundne Tilstand og var ei glad ved at tænke paa min Fædrearv. Mine Børn vorde og betænsomme, om det skulde vorde Nogens Lod i Fremtiden at overlade Huus eller Gaard til Barn, da den snarere ved Tiids-Forandringer kan tabe end vinde, der kommer i Besiddelse af saadan Eiendom og saaledes mod Forældres Villie dog paa en vis Maade skeer Uret og lider for stort Tab; dette var min Skiæbne i mere end een Henseende. Det gik mig ret godt, saalænge min Moder levede ugift og i Gaarden; thi hun var altid pr. Casse, og deraf havde jeg ved mangen Handel en billig Hielp, men Bladet vendte sig snart. Det var udtrykkelig bestemt, at jeg ved min Søsters Bryllup skulde betale min Moder 4 til 600 Rdl., hvilket jeg gjorde; men snart derpaa giftede min Moder sig igien med Urtekræmmer *Christensen*¹⁾, død som Major i Borgermilitæret. Da hun drog af Gaarden, drog og al min Hielp. Dog jeg gaar igien tilbage. Jeg giftede mig 1786 og havde Bryllup Mortens-Aften med min uforglemmelige *Susanna Charlotta Meyer*²⁾, Moder til mine 10 fødte Børn. Vel have Mange troet, at en Forlovelse mellem os var Aarsag til min pludselige Bestemmelse og Forandring, men de, som troede Sligt, feilede; thi tvertimod, jeg havde havt Øie paa en vakker Pige i mine Øine, og upaatvivlelig vare vi og af een Mening, men hendes Forældre valgte for hende en Mand, der strax, meente de, kom i Brød. Jeg maatte lade den Fugl flyve, og var gift en 2 Aar før hun. Min Kone var en Datter af *August Henrich Ernst Meyer* og *Helene Cathrine Rasmussen*. I sin Ungdom havde han været Parykmager, men siden levede han for det Meste af sine Penge. Han var en Mand af skøn Forstand, godmodig, men vel lettroende, havde reist meget i Verden, var en Tydsker af Fødsel og talte meget godt Fransk. Min Svigermoder var en Datter af den i sin Tiid meget agtede kongelige Skræder *Rasmussen*³⁾. Min Kone, fra sin tidlige Ungdom opdragen hos en Tante, gift med Farver *Niels Schov*, modtog jeg fra denne min uforglemmelige Ven og Velgiører. Hans Minde bevarer sig i taknemmelig Erindring hos mig; thi da Alle begyndte at vende mig Ryggen, var han den samme Ven, og vel belønnede han de to af mine Døtre, der pleiede hans Kone paa Sygesengen og bestyrede hans Huusholdning til hans Død.

Skiondt de første Par Aar randt vel, hvilede der dog snart en Tungindighed over mig, som naar en gammel Ven drog bort; min Hu stod meget til min forladte Bog, og jeg besøgte mit Studere-

¹⁾ *Christensen*, Christen, 1756—1820. Urtekræmmer, Major

²⁾ *Meyer* Susanne Charlotte, 7. November 1769—28. Marts 1810.

³⁾ *Rasmussen*, Nicolaus. Kgl. Hof Skræder.

kammer i Baggaarden med en Blanding af Glæde og Bedrøvelse. Dog, jeg vil afbryde og blot bemærke her, at fra det Øieblik, at min Moder giftede sig, stemtes mit Sind meer og meer for Bogen. Noget nu først om mit borgerlige Liv.

Nogle af de vigtigste Tildragelser lader jeg ikke ubemærkede. Det borgerlige Artillericorps blev i min første Bagertiid oprettet af daværende Brandmajor *Boye Junge*¹⁾. Han gjorde mig Tilbud strax at træde ind som Lieutenant i Corpset, men ansat i borgerlig Militære nys vilde jeg, meest for at spare Bekostning af en ny Uniform, ei indtræde, men fortrød det siden tidt, især da jeg ved vor nuværende Konges Indtog efter Formælingen maatte have 2den Gang den Udgift. Ved Formælingen var et Par Linier under en Transparent paa det borgerlige Exerceerhuus mit første Rimerie som Borger, hvorpaa snart fulgte en impromptu Vise, da nuværende Hendes Majestæt fødte den 1ste Prinds, og den Nat just var Bal paa det borgerlig militære Exerceerhuus. — Af og til ved saadanne Leiligheder var jeg, liig Poeten i Aabenraa, dog uden Betaling, færdig til at yde min ringe Skiærv. Jeg tilsendte og det venskabelige Selskab, hvis Medlem jeg havde været, anonym en Vise til *Christian Colbjørnsens* Fødselsdag, hvilken siden blev indrykket i »Minerva«; og stundum i et og andet Vennelag digtede jeg oftere fus²⁾ en Vise, hvoriblandt en ved et Aftensmaaltid uden Vesterport, da Grundstenen lagdes af Kronprindsen, nu vor Konge, Frederik d. 6te, til Frihedsstøtten der.

Det Militære var ikke min Hovedsag. Der herskede, som der vel altid har gjort og vel endnu gjør for Nogle, en særdeles Lyst til at tage sig ud i Uniform, for Andre en LigeGYldighed. Nogle vilde dengang blive ved den simple, jævne røde Kiøle og Vest og borgerlige Kaarde, om jeg husker ret, med Indskrift paa Pladen »Indfødsret«. Andre strede om, og bare, som de kongelige Militære, store hvide Fiær i Hatten og hvide Bandoleer tvers over Skulderen; det var Kiendetegnet paa den ægte Militær; dertil hørte Capitain *Holst*³⁾, der da fungerede som Stadshauptmand, da Borgerne den Gang ingen havde. Med ham var og daværende Exerceermester, Lieutenant, siden Major *Tscherning*⁴⁾ af lige Mening, men han havde og været Militær i Armeen. Sær forekom den Lyst mig hos Borgerne

¹⁾ *Junge*, Johan Peter Bøje, 1725—1807. Oberst, Chef for det borgerlige Artilleri.

²⁾ fus o: hastig, rask. »Han digter dem fuus en Vise«. (Rabeks Erindringer, III. 121).

³⁾ *Holst*, Jens Peder, 1704—1799. Kaptain i det borgerlige Artilleri.

⁴⁾ *Tscherning*, Johan Frederik, 1742—1808. Secondlieutenant i Gardien til Fods, Kaptain i Kjøbenhavns borgerlige Infanteri. 1808 Oberstlieutenant i Armeen.

at sætte saa megen Priis paa Udseende af Militær, det, som langtfra var eller kunde være deres Bestemmelse, og hvortil selv saa Faae fik den rigtige Retning, naar Man dog betænker deres Opdragelse i borgerlige Stillinger som Dreng og Svend. Og aldrig vilde der komme den Tiid, da Militærtienesten paa samme Maade vilde eller kunde fordres af dem, som af de dertil opdragne. Aldrig maatte det kunne vorde nogen Skam for Borgerne at staae tilbage i Exer-ceren og Evolutioner for den virkelig disciplinerede Militær. I al Borgerens Fremfærd maatte det være den udmærkede Aand, der viste sig, som Digteren udtrykker: »Den gode Borgers Navn at bære, er Maalet, som vi sigte til«, — og lad saa de Militære længe nok have Uniform, Tact etc. forud for Borger-Militærstanden! Saa tænkte jeg da, saa tænker jeg nu, og endskiøndt det borgerlige Militære nu staaer paa en langt bedre Fod end da, viger jeg ei min Mening, og det forekommer mig, som mange Borgere endnu i vore Dage sætte vel megen Priis paa denne ikke Hovedsag, — der ofte er ret kostbar. — Ved nuværende Kong Frederik d. 6te's Formæhling fik det borgerlige Militær nu første Gang en virkelig reglementeret Dragt, der fortiente Navn af Uniform, blaae lyse Underklæder, høi-røde Kioler med blaae Rabatter og Opslager og en Guld-Epaulet paa, om jeg husker ret, hver Skulder. Saavidt blev nu Enighed frembragt i Dragt og jo rigtignok et mere militærisk Udseende, men og tror jeg, at det blev derved. Mig kiedede det hele Væsen dog som noget taabeligt og meget tidsspildende Plaisanterie, — Nytten var den Gang nok ei meget stor. Ved hver en Ildebrand var Uni-former nok, ved aarlige Sprøitesyn Huusbesøg nok, ved Mand-tællen Løben og Skriven nok. Aarlig i Mynstermaaneden Vagter nok paa Rosenborg og hele Christianshavns Vold og idelig Tilsagn til saadanne Vagter, mange Opløb, hvorved Borgerne maatte patrullere m. m. —; men nægte skal jeg ei heller, at Uniformen medførte et og andet Behageligt; thi ved den kom Man ofte let der, hvor Man ellers vanskelig eller aldeles ei kom, ofte saae Man da det i Mag, som ellers ved Trængselen gav Besvær. Jeg mindes derfra endnu med Fornøielse, hvor let det var mig at see Formæhlingens skønne Indtog af nuværende Frederik den 6te og alle de med samme forbundne prægtige og smagfulde Æreporte, — thi Uni-formen gjorde Plads. Jeg glædede mig tidt paa den udmærkede Riddersal, da jeg som Borgerofficeer hver Gang kunde faae Billet og aldrig tog derpå for at dandse, men blot en 3 Timer fra 7 til 10 for at see Herskabet dandse, betragte de skønne Malerier og høre den skønne Musik. I Uniform gik jeg betids paa Slottet, hvor jeg altid havde min Domino og mine Sko hos en god Ven, — og dermed var det forbi. — Saaledes var jeg og Øienvidne til Grundstens Nedlæggelse under Frihedsstøtten udenfor Vesterport, og falder det

mig nu ind, at det gjør mig ondt, at jeg ei har en til den Aften af mig forfattet impromptu Sang i et Vennelag, hvilken da antoges med meget Bifald, dog mere maaskee for Dagens og Anledningens end dens egen Skyld. — Saaledes gav og Uniformen mig Adgang til ved Indtoget, da Frode og Føngal af *Pram* og Høstgildet af *Thaarup* første Gang i hele Kongehusets Nærværelse gaves, at være med blandt de borgerlige Militære, der bleve indladte i Comediehuset fra det saakaldte Giethuus, hvor vi da i fuld Uniform paraderede allerforrest i Parterret og saaledes havde en skøn, nydelsesfuld Aften. Hvad der som Borgermilitær meest morede mig, var Skydeøvelserne paa fri Haand efter Skive i Sommermaanederne eengang ugentlig, hvor 3 Sølvgevinster af f. Ex. en Spiseskees, et Par Theeskeers og en lille Sølvmedailles Værdi vare Præmierne. Hvert Medlem gav ved Indtrædelsen i det første Aar sine Præmier. Jeg og mine, men vandt samme Aar 3 andre, var altsaa uden Tab. Saa havde vi og aarlig en Fugleskydning paa Anlæg i Længden med Præmier og, saa vidt jeg mindes, 2 eller 3 aarlige saakaldte Armaturskydninger, hvor heel Armatur af Gevæhr, Bandoleer med Patrontaske, Kaarde og Gehæng var den høieste Gevinst og siden enkelte Stykker til mindre Præmier. Hvo som vandt den bedste, gav næste Gang en malet Skive, og sædvanligst endtes den Samling ved et Bal paa Exerceerhuset, dog med ei store Bekostninger. Ved en saadan Armaturskydning var det, at Stadshauptmand *Mylius*¹⁾, den af Borgerne saameget yndede, der ved Formæhlingen havde faaet denne Charge, blev kaldet til Slottet for at underrettes om, at den daværende Kronprindsesse var bleven forløst med en Prinds, i hvilken Anledning jeg impromptu forfattede en Sang under Kanonernes Torden paa Christianshavns Vold, og hvormed vi modtog Stadshauptmanden, da han med det glade Budskab kom tilbage i vor Midte.

Men da jeg har berørt de behagelige Ting, kan jeg ei forbigaae de Ubehageligheder, der indtraf under mit Militærvæsen. Det var saaledes tre saakaldte Feider, der paalagde Borgerne Vagter og Patroelleren, hver Gang 2 à 3 Dage og Nætter. — Den første, den saakaldte Philosophgangsfeide, som Rygtet sagde, opkom ved en Ordstrid mellem en Officeer og en Student, og hvor udentvivil Vesterports Vagt vel tidlig blandede sig i Spectaklet, mindes jeg, gik saavidt, at Commandanten reddedes ind paa Raadhuset, den Gang midt paa Gammel Torv; her bleve Vindverne indslagene, og med Vanskelighed slap Manden bort; den endtes dog efter faae Dage, men egentlig hvorledes, husker jeg ei. — Den anden var den saakaldte Posthuusfeide, der havde samme Oprindelse som den første, lige udenfor Posthuset paa store Kiøbmagergade, men var sikkert

¹⁾ *Mylius*, Jens Johansen, 1739—1812. Stadshauptmand.

dæmpet i sit Udbrud, dersom ikke Politiet under daværende Politimester, Etatsraad *Flint*¹⁾ var gaaet vel rask tilværks og [havde] brugt Stokken mod Studenter og ført nogle i Arrest. Den Student, Man tiltroede at være første Aarsag, var en af mine Venner, en vakker ung Mand, der ikke engang vidste af Spetaklet, thi han var gaaet hjem til sin Fader i samme Øieblik uden at ahne noget, og han fik og i Commissionen, som samme Nat anordnedes, den Erklæring at have opført sig som en brav Student. Imidlertid forårsagede det megen Tumult. Studenterne tyede til Slottet til Kronprindsen, at bede om de Arresteredes Frigivelse, som og skeete. Politimesterens Gaard blev meget ruineret, og Byen var i en 3 Dage, meest om Aftenen, i Allarm, og Patrouiler af alskens Militære til Hest og Fods maatte passe paa Orden. Omenskiøndt jeg ei erindrer, om egentlig Borgerskabet havde Noget at gjøre med den Sag, vil jeg dog nævne den; dog forglemte jeg, at ved den forannævnte mistede Studenterne den Gang Knebelen i Regentsklokken, fordi den uden Tilladelse blev rørt til at samle Studenterne, men hvem der var den egentlige Autor eller rettere gav Ordre dertil, blev skiult, skiøndt jeg næsten 30 Aar derefter uden Tvivl lærte at kiende Ophavsmanden, som heldig slap derfra. — Den 3die Feide var, da alle Lauges Svendenedes om at forlade alle Mesteres Arbeide og Værksteder og paa alle Kroer satte sig til at svire. Oprøret kom, saavidt jeg erindrer, fra Tømmersvendene, men det farligste var: Bagersvendene toge og maatte tage Deel med deri. — De fleste Bagere maatte lukke af Mangel paa Svende, og hvis da ei vor Kronprinds, nu Kong Frederik den 6te, havde henvendt sin Opmærksomhed paa den Fare, var der let bleven Brødmangel, og hvad mere med den? Jeg fattede strax den Beslutning ei at lukke, tog min Tilflugt til Casernerne, hvor jeg blandt Officererne havde Bekiendte, og formodede ei urigtigt, at der blandt de mange tydske Soldater vist gaves nogle Bagersvende. — Jeg fik dem, og de hialp mig. Den første Morgen derpaa var en Søndag, da Kronprindsen befalede hver Oldermænd at møde i Forgemakket paa Frederiksberg Slot. Jeg maatte møde, da Bagernes Oldermænd var syg, for ham, og idet jeg betraad Slots-trappen, mødte, om jeg mindes ret, daværende Oldermænd for Muurmesterlauget, en ung rask og resolveret Mand, mig og spurgte mig, om jeg havde Lyst til at være med for om muligt at faae hver sit Laugs Svende til at gaae til Arbeide næste Dag. Han havde lovet Kronprindsen at gjøre Sit og virke i Forening med Flere. Jeg gav ham mit Løfte, gik op og blev indladt til Audience. Meget oprømt modtog Hans Kongelige Høihed mig ligesom dem, der vare foran mig, hvorfor oprømt? Fordi enhver Erfaring glædede ham

¹⁾ *Flint*, Johan Thomas, 1740—1805. Borgmester og Politimester i København, Etatsraad.

om, at Brødmangel ikke var at befrygte. Jeg bekræftede det og tillagde: »Nogle faae Bagere bager, Deres Kongelige Høihed, og jeg med«. I det Øieblik sagde han: »De bager? Hvordan? Flere Gange har jeg talt med Dem og troede, at De var sendt som Fuldmægtig. Er De Bager?« — Jeg fortalte ham kortelig, at jeg var det, og hvorledes jeg havde Folk, da i samme Øieblik et skrækkeligt »Men« kom mig over Læberne. Det »Men« slap ud ved den hurtige Tankefølge hos mig, da jeg just da var (1794) i Begreb med at bortforpagte Bageriet. Flere Gange vilde Hans Kongelige Høihed vide, hvad mit »Men« betydede, paastod, at jeg vilde have sagt Noget, der blev afbrudt, men da jeg fandt det upassende at sige, hvad jeg tænkte paa, undskyldte jeg mig og bad om Tilgivelse, at jeg havde glemmt det. Han mindede mig altsaa om mit Løfte, at deeltage i Roeligheds Befordring, og meget naadigt sagde han sit Farvel. Saasnart jeg var kommen til Kiøbenhavn, ilede jeg til de andre Mænd, der med mig gave Hans Kongelige Høihed deres Ord paa at virke til at faae Svendene i Arbejde, og ved min Hiemkomst fra Snedkernes Laugshuus, hvor Aftalestedet var, havde jeg et Besøg af Stadshauptmanden, der vilde høre nøiere vor Plan. Jeg foredrog ham min, men tillige min Frygt for at faae vore Vindver m. m. ødelagte. Han forsikkrede mig, at der behøvedes kun et Vink, og kongeligt og borgerligt Militær var færdigt til Hielp. Næste Morgen gik jeg paa Bagernes Laugshuus for at erfare Stemningen; men her var ikke at tænke paa at faae Nogen tilbage, Munterhed og Overgivenhed herskede der, Viin flød overalt, men ellers ikke Uorden, kun Ingen vilde arbeide. De den Tiid meget fornuftige saakaldte Oldgeseller bade mig at være meget forsigtig, hvoraf jeg indsaae Gienvordigheder. Jeg bad dem blot skaffe mig fat paa en 8 à 10 af de Svende, hvis Fædre vare eller havde været selv Bagere i Kiøbenhavn. Jeg indbød disse unge Mennesker til Theevand hos mig samme Eftermiddag; de mødte og. Vi gjorde nu en Spadseretour, men lagde Vejen om ad Oberpræsidentens Vaaning; thi med ham havde jeg talt om Morgenen om min Plan. Uden at de tænkte derpaa, stode vi hos Hans Excellence Oberpræsidenten *v. Osten*¹⁾. Han formanede dem til at følge mig og være ubekymrede, da han indestod saavel mig som dem for Alt, hvad der kunde møde. De unge Mennesker fulgte nu med mig hjem, og da Tiid var, gik vi i Bageriet og begyndte Arbeidet, hvorved jeg selv var overværende. Det gik under megen Munterhed, hvortil jeg opmuntrede dem, fordi Man just skulde høre udenfra, at Arbeidet var i Gang. Om Natten bankedes der vel et Par Gange paa Vinduesskodderne, og da jeg paa Forespørgsel paa, hvad der foretoges indenfor, svarte: vi arbeidede, og

¹⁾ *v. d. Osten*, Adolph Siegfred, 1726—1797. Grev, Statsmand, 1788—1794 Overpræsident i Kjøbenhavn.

indbød de Spørgende til at hielpe, om de vilde, gik de rolig bort. Jeg bekjendtgjorde paa Bagernes Laugshuus, at Svende hos mig havde arbeidet forrige Nat, og at Enhver kunde gaae til sin Mester uden Frygt. Inden Aften var ei alene Bagervendene, men og af andre Lauge i Arbeide. Dagen efter blev heele Adelgaden besat af kongelig Militære og forbudet, at Ingen maatte gaae ud fra Tømmerkroen. Mod Aften kom Hans Kongelige Høihed selv ridende i Spidsen giennem Adelgade, og alle Tømmersvende førtes som Fanger ud i Citadellet under Escorte af Gadens Vagt. I Citadellet holdtes Forhør, og Dom afsagdes strax, og endeel tydske Svende sattes strax paa Stedet til at fiernes fra Landet. Optoget endtes uden al videre Uorden, og saavidt jeg mindes, brugtes ei det borgerlige Militær, men skulde kun holde sig færdigt. — Skiøndt Slottets Ildebrand var sørgeligt for Enhver, var det dog især meget besværligt for det borgerlige Militær, baade under Branden og efter ved de mange og langt udstrakte Vagter. Og mindre var det jo ikke ved selve Kiøbenhavns Brand Aaret derpaa, hvor end ei jeg, en Maaned før jeg tog Embedsexamen, kunde fritages for personlig Tieneste paa Grund af, at jeg eiede Gaard. Saaledes min militære Løbebane.

Hvad mit egentlige borgerlige Hverv angaaer, da erhvervede jeg mig mange gode Kundskaber af min Faders efterladte Papirer og lærte Compositionerne godt i de fem Brødsorter. Da han, i en 20 Aar næsten, havde været Laugets Oldemand, var han med i den Commission, som jeg troer, sattes 1772 for nøiagtig at beregne Brødtaxationer i Kiøbenhavn. Disse hans Beregninger gjorde mig betydelig Nytte, og jeg blev ret godt indviet i det Theoretiske. De bedste Kornsorter lærte jeg at kiende ved ældre og kyndigere Mænd, saa at jeg fra denne Side ei heller var ukyndig. Lauget selv bæarede mig med Agtelse: Jeg blev meget snart en af dets saakaldte Bisiddere, hvorved jeg baade blev kiendt med Anordninger, Vedtægter, Skikke og Indretninger, høstede endeel Kundskab ved at læse i de gamle Protocoller, hvor saa meget fandtes fra min Faders Tiid, og, uagtet Lauget havde sin saakaldte Laugsskriver, forrettede jeg næsten hele hans Function og havde det Skriverie under min Bestyrelse. Der forefaldt virkelig og i den Tiid Et og Andet, der borde skrives af en Mand, der selv kunde føle Interesse derved, og da det nu blev min Lod at tænke mig ind i saadant, ikke allene skrev jeg, men maatte og ofte være med, hvor der mundtligen skulde tales derom. Saaledes traf det sig, at jeg oftere kom til at tale med Hans Kongelige Høihed Kronprindsen, hvorved han lærte at kiende mig, og da især een ikke ubetydelig Begivenhed for Lauget indtraf, hvor jeg maatte skrive til Laugets Forsvar, blev en Afskrift af det, jeg havde udarbeidet, af mig selv i Nærværelse af Laugets Oldemand og de nye Bisiddere overleveret den gamle Grev A. P.

Bernstorff og en Afskrift leveret af mig til selve Hans Kongelige Høihed. Jeg blev virkelig altsaa bemærket. Da der, efter Optoget med Svendene i Kiøbenhavn, blev sat en Commission for nøiere at bestemme Mesteres og Svendes Ret, paalagdes det ethvert Laug at give Oplysninger; ogsaa dette overdroges mig. Da nu min Ungdoms Ven, nu afdøde Conferentsraad og Høiesterets-Assessor *Rafn*, da Secretær i samme Ret, hos mig dagligen fik sin Mad, var han og Manden, der giennemsaee, hvad jeg skrev, saa mit Foredrag altid kunde have den rigtige Rundhed og Nethed i Stiil og Sprog. Jeg kom da virkelig tidt for Orde paa den Tiid, hvilket siden var mig til betydelig Fordeel.

Mine Fritimer deelte jeg mellem Læsning en Stunds Tiid i saakaldte Dreyers Klub, hvor der var megen Aands-Føde, ogsaa lod jeg mig undervise i at spille paa Davids-Harpe, hvori jeg dog ei bragte det vidt, men har dog ofte fortrydt, at jeg ei vedligeholdte det Lidet, jeg kunde; men da jeg ved min Flytning fra Kiøbenhavn ei strax kunde faae min Harpe med, fik jeg den aldrig. Eet, som jeg ogsaa nu med mere Eftertanke lagde mig efter, var Kundskab i det danske Sprog, hvilket i min Skoletiid saa aldeles der forsømtes, at i Grunden selv ingen Student deri egentlig havde Kundskab, før Professor *Jacob Baden* begyndte sine Forelæsninger ved Academiet over hans Grammatik i det danske Sprog, tilligemed practiske Øvelser i samme. Her havde jeg saa faaet Smag derpaa, og læste nu mere alvorligt for at kiende det. End mindes jeg Herr *Badens* Forelæsninger og har ei før og ei siden kiendt et saa stort eller stadigt vedholdende Auditorium som dette, hvor mange alt da for-tiente Mænd, f. Ex. *Ove Mallings*¹⁾, vare med. Ogsaa hørte jeg endnu til min Fornøielse en *Kratzensteins* Privatissimum over Physiken, og mindedes om hine mine frie Dage.

Det samme Aar 1786, da jeg saaledes begyndte mit egentlige borgerlige Liv, havde jeg Mortens-Aften Bryllup med min ufor-glemmelige, fromme og værdige Hustru *Susanne Charlotte* født *Meyer*; men endskiøndt det ei gik mig just ilde, saae jeg dog altid med en Slags Sorg til mit forladte Studerekammer. Jeg følte og Tiid efter Tiid, at den gamle Regel: »ne sutor ultra crepidam²⁾« er en rigtig Regel, og tænkte tidt paa at raade mine Venner aldrig at forlade deres engang valgte Vei, eller i det mindste at vogte sig for altfor heterogen Forandring. — Jeg manglede i det mindste den mercantilske Aand, som dog maa høre i mere eller mindre Grad den til, der skal have med betydelige Indkiøb at gjøre, kunde heller ikke komme ind i den Aand, man bør have for at fore den rigtige Commando i en saadan Plads. Skiøndt jeg aldrig var af de ødsle,

¹⁾ *Malling*, Ove, 1748—1829. Geheimestatsminister.

²⁾ o: Skomager bliv ved din Læst.

var jeg dog maaskee dog vel selskabelig og borde indskrænket mig inden snævrere Grændser, kort: ei vedligeholde i det Fag den Aand, der mere egnede sig for Videnskabsmanden end for Borgeren i hans Syssel, hvor han skulde have Skillingen for Æie. Jeg vilde saa gjerne tage Deel i det, der hædrede Mandens Tanker. Saa blev jeg Medlem af Efterslægtens Selskab straks efter dets Anlæg, mindes ei, om eller hvorlunde det var forenet med eller udsprunget af »Borgerdyden«, eller dette af hiint, ei heller mindes jeg, om Selskabet »Borgervennen« gik ud fra eller stod i Forbindelse med hine; ei mindes jeg, i hvilket af disse Selskaber det var, at en *Tode* holdt anatomiske Forelæsninger, som jeg bivaanede, og maaskee flere, som jeg uden at mindes hørte. Godt mindes jeg i Efterslægtsselskabet som Inspector at have hørt en *Rahbek*, *Storm* og vist Flere, men nu er det som en Drøm. — Efterhaanden tabte jeg nu virkelig min Lyst til dette Fag, da især en pludselig Vinter uventet tidlig indtraf, da Ingen endnu havde sit Forraad. Jeg havde giort Handel af et betydeligt Quantum Hvede, men blev meget frygtsom ved at tænke paa Summen, afhændede det til min betydelige Skade igien, og Prisen steg siden paa Torvet til 1 Rdl. Courant for hvert Lispund Hvede o. s. v. En saadan Entreprise lovede mig og Fordeel ved anden Leilighed, men havde Tab til Følge; saa Modet faldt, og da, ved allerede omtalte Familie-Forandringer, den sande Hielp unddroges mig, modnedes mere og mere den Tanke at gaae tilbage til mit academiske Liv.

Jeg drog mig nu, jeg troer Aar 1790, mere og mere ud fra Selskabelighed, bestemte i det mindste daglig 4 Timer til Studeringer paa mit gamle Studerekammer. Læste det nye Testamente efter *Rosenmüller* og det gamle Testamente efter *Dathe* og *Schultz'* Commentar — og *Mosers* Epitome — og *Micaelis* Dogmatik, *Mosers* Moral og hvad Andet, der kunde være mig til Gavn. — Flittig hørte jeg de bedste Prædicanter, hvor nu en *Busk*, en *Adler*, en *Christiani*¹⁾, en *Marezoll*²⁾, en *Gutfeldt*³⁾ og Flere havde afløst de ældre. Ved Talerne kan jeg ligesaa lidt glemme at anføre, at jeg, skiøndt kun een Gang, hørte *Lavater*⁴⁾, der besteg Prædikestolen som en Prophet, og ei heller forglemmer jeg, hvad Behag jeg følte ved at høre den berømte Orgelspiller Abbed *Vogler*⁵⁾. — Enhver ny Forandring, der forefaldt i Skolevæsenet, blev mig ei ubekjendt; thi da var det, at Man saa at sige alvorlig tog dette vigtige Væsen i

¹⁾ *Christiani*, Christoph Johann Rudolph, 1761—1841, Tysk Hofpræst.

²⁾ *Marezoll*, Johann Gottlob, 1761—1828. Præst ved Petri Kirke.

³⁾ *Gutfeldt*, Frederik Carl, 1761—1823. Holmens Provst.

⁴⁾ *Lavater*, Johann Kaspar, 1741—1801. Schweizisk Præst, besøgte 1795 efter Bernstorffs Indbydelse Kjøbenhavn.

⁵⁾ *Vogler*, Georg Joseph, 1749—1814. Abbed, Komponist.

alvorlig Betragtning. Endog ukiendt og ubemærket var jeg Tilhører af de Forelæsninger, som Biskop *Balle* hiemme i sit Huus holdt om Løverdagen for en stor Samling af Ungdom, bivaanede flittig de cateketiske Øvelser, som et Selskab (af) Candidater under Biskop *Balles* Præsidium holdt, og hørte Prædiken af en af disse sædvanligst om Fredagen i Nicolai Kirke. — Saaledes for mig selv forberedet forpagtede jeg 1794 mit Bageri bort til Mikkelsdag samme Aar, som jeg om Sommeren i Anledning af hiint Svendeoptog havde havt Audience hos Hans Kongelige Høihed paa Frederiksberg Slot. Den 22. October s. A. begyndte jeg mit egentlige Studium, efterat jeg i min egen Gaard var flyttet op i Sidehusets 3die Etage. Uagtet min Lyst og min Fliid laae der mange Vanskeligheder for mig. Den seneste academiske Forordning havde aldeles forandret de tilkommende Candidaters Kundskaber til Embedsexamen imod i Aaret 1786. Den *Kanteske* Philosophie var nu i Gang, for mig noget gandske Nyt. Dog, det skrækkede mig ei. Jeg hørte daglig *Moldenhawer* over Moralen, Professor *Münter* over naturlig Theologie og Kirkehistorie; Eftermiddagen og til Klokken 12 om Natten læste jeg uafbrudt selv uden Manuctør, — dog fik jeg at høre den Gang *Schultz*¹⁾, siden Præst i Maribo (holde) Collegier i en Kirke; i de sidste 2 à 3 Maaneder bivaanede jeg med Flere paa Walkendorffs Collegium nogle Øvelser i paa Latin at besvare latinske mundtlige Spørgsmaal, men hvor jeg som tilforn var for undseelig til at tale et Sprog, jeg saa mange Aar havde savnet Øvelse i; jeg tabte meget derved, som jeg tilforn ved Undseelse havde tabt i at tale det Franske, hvortil jeg havde havt saa mangen god Leilighed, da min Svigerfader, min Kones Oncler alle talte Fransk, og selv hendes Brødre, der i flere Aar havde opholdt sig i Paris. Jeg har ofte fortrydt slig Tilbageholdenhed, og tilraadte ofte Unge aldrig af saadan falsk Undseelse at støde saadanne gode Leiligheder fra sig.

(Fortsættes.)

¹⁾ *Schultz*, Christian Eiohenbroch, 1763—1824. Resid. Capellan i Maribo.

Tre breve fra Laurids Engelstoft til hans søn.

Meddelt af P. Engelstoft.

De nedenfor trykte breve er skrevne af Laurids Engelstoft til hans søstersøn og adoptivsøn Christian Thorning Engelstoft (1805—89), senere biskop i Fyn, som faderlige formaninger ved tre mærkepæle i hans akademiske liv. Det første brev er dateret 7de novb. 1822, et par uger efter at C. Th. Engelstoft var bleven indskrevet ved universitetet; det andet, der er udateret, maa stamme fra tiden efter hans fuldendelse af anden eksamen 16de okt. 1823, og endelig er det tredie skrevet samme dag, 11te januar 1827, som sønnen tog teologisk embedseksamen.

Saa vel ved deres klare og elegante form som ved den dybt humane og fornemme livsvisdom, der præger deres indhold, hævder brevene sig som ægte værker af Laurids Engelstofts pen og giver et saa karakteristisk billede af ham selv, at der synes at være grund til at offentliggøre dem.

Originalerne er i familiens eje.

I.

Min kiære Søn!

Endskiønt du, efter den Underviisning, jeg har givet dig, efter de Exempler, mellem hvilke du hos mig er opdraget, og efter hvad du daglig af mig har hørt yttre, ikke kan være uvidende om, hvorledes jeg ønsker, at du skal tænke og handle, holder jeg det dog ikke for unyttigt nu, da den Tid er kommen, at du skal begynde at styre dine egne Trin, at meddele dig, eller rettere til din Eftertanke og Efterfølgelse at fornye i din Erindring nogle Hovedregler, som jeg formedelst min Kiærlighed til dig og for dit eget Bedstes Skyld ønsker, at du især vil indprente dig og have for Øie.

Først og fornemmelig skal du altid frygte Gud, saa at Tanken om det høieste Væsen stedse er nærværende for din Siel. Dette vil mere end noget andet befæste dine Trin paa Dydens Vei og hielpe dig til at bevare en god Samvittighed, hvilket er Hovedsagen.

Hav dernæst den største Agtelse for din egen Natur, ved hvilken du som Fornuftvæsen er beslægtet med Guddommen selv, og lad din hele Tænke- og Handlemaade vidne om, hvor meget du i denne Henseende føler din Værdighed. Denne Selvagt vil afholde dig fra Alt, som kan vanære eller fornedre dig, og paaminde dig om det, hvorved du kan hæve og pryde dig selv. K u n d - s k a b og D y d er det, hvorpaa al sand Menneskeadel allene beroer.

Arbeid uafledelig paa at udvide dine Kundskaber og overhoved at fremme din egen Aandsdannelse. Ligesom ingen Bestræbelse i sig selv er skønnere og værdigere, saaledes er der ei heller nogen, som skænker saa herlige Belønninger.

Benyt med stadig Flid, Agtpaagivenhed og Orden de academiske Forelæsninger, og forbind dermed troligen et tænksomt Privatstudium efter de Veiledninger, som gives dig af de Ældre og Kyndigere. Øv dig i at t æ n k e, og i at bruge din Fornuft, som den ædlest Gave, vi have af Gud. Lad din Fornuft altid faae Herredømmet over baade Phantasien og Følelsen. Stræb i Alt efter k l a r e Begreber og t y d e l i g Indsigt, og lad dine Domme og Meninger allene bestemmes ved Grunde, som din Fornuft erkiender og bifalder.

Vær b e s k e d e n. Denne Egenskab, der pryder selv de største Mænd, anbefaler i Særdeleshed Ynglingen, og vinder ham mere end Noget de Ældres Godhed og Yndest, ligesom dens Mangel allevegne mishager. Viis dig derfor altid beskeden i Ord og Yttringer, i Adfærd og Manerer, og læg nøie Mærke til, hvad i denne Henseende mishager og misbilliges hos andre unge Mennesker, skye indtil det mindste Anstrøg af Noget, der kunde ligne det Friskfyrierie og Lapserie, som er saa modbydeligt; beslit dig overhovedet i Alt paa en æ d e l S i m p e l h e d, hvilken til alle Tider har været anset som et ubdrageligt Mærke paa reel Character og sand indvortes Dannelse.

Imod egentlige Laster finder jeg det overflødigt at advare dig; jeg anser dig betrygget derimod ved den Opdragelse, du har faaet, og min Tillid til dig i denne Henseende bestyrkes derved, at du hidtil i Alt har glædet dine Forældre, og vist aldrig vil bedrøve dem.

Vær forsigtig i at vælge dig Omgangsvener og Fortrolige. Vær høflig mod alle, men hold dig til de B e d s t e. Du vil snart bemærke og erfare, h v i l k e disse ere; ved at holde dig til d e m, vil du ogsaa selv desto mere erkiendes at høre til de B e d s t e s C l a s s e. Jeg venter og forlanger af dig, at du altid vil forsvare din Plads i denne. Vedbliv at nære fortroligt Venskab med din forrige Meddiscipel og nu Medstuderende,¹⁾ og lad Ungdoms-Venskabet være stiftet for det hele Liv, saa vidt du og han — det jeg er forvisset om — vedblive at fortiene hinandens Agtelse og Kiærlighed. Hold dig meget til d i n F a d e r s V e n n e r, og til disse fremfor andre; dette vil blive dig baade til Ære, Gavn og Fornøjelse.

¹⁾ Senere stiftamtmand, baron F. C. Holsten (1804—85), der samtidig med C. Th. Engelstoft dimitteredes af J. B. Daugaard (jfr. *Acta solennia* ved universitetets 300 års fest for reformationen 1836, s. 42).

Du vil herefter nyde en hyppigere og friere Indtrædelse end hidtil i det selskabelige Livs Kredse, Den Frihed, jeg allerede længe, i Tillid til din Forstandighed, har ladet dig nyde, gjør, at deri Intet vil være ganske nyt for dig, og jeg kan desto mere stole paa, at du selv vil forstaae at iagttage Alt det, der kan anbefale et velopdraget ungt Menneske. Ikkun eet Raad vil jeg derfor give dig, en enkelt Gienstand betræffende. Befat dig ikke med at modtage Spillepartie. Følgen deraf vilde blive 1) at du rives ud af Ungdommens Selskab for at fængsles til et Spillebord hos gamle Folk, 2) at du bliver af med dine Penge; 3) at du faaer Skiænd og Utak ovenikøbet. Saasnart du har sagt nei eengang, lader man dig siden være i Fred. Du vil altid forefinde unge Mennesker af begge Kiøn, med hvilke du kan fornøie dig meget bedre, og i hvis Selskab det vil være langt naturligere at finde dig beleven og munter, end taus og alvorlig ved et Spillebord.

Da jeg, som du veed, holder mere af megen Moralitet end af mange Moraler, saa vil jeg indbefatte alt det Øvrige, jeg ønsker og venter af dig, i den, af mig oftere gjentagne, gamle Sætning: »min Søn! vær viis og glæd mit Hierte.«¹⁾ Derved giengælder du bedst den inderlige Kiærlighed, hvormed du elskes af

din oprigtige Fader

Engelstoft.

Kiøbenh. d. 7 Nov. 1822.

Til Studiosus Christian Thorning Engelstoft.

II.

Min kiære Søn!

Efterat du nu har gennemgaaet den foreskrevne Cyclus af almindelige og præliminære Kundskaber, er du behørigen forberedt til, med Held at lægge dig efter et bestemt Hovedstudium.

I Henseende til Valget af et saadant har jeg ganske villet lade det komme an paa din egen Villie og Tilbøielighed, baade fordi det i Almindelighed lykkes bedst, som man har meest Lyst til, og fordi ethvert Hovedstudium i sig selv ikkun er at betragte som en Green af det store Kundskabstræ, ved hvis Frugter Aanden næres, styrkes og dygtiggjøres til Virken i den udvortes Verden. Enhver særskilt Bane har desuden sine eiendommelige Uleiligheder og Besværligheder ved Siden af dens egne Fordele eller Behageligheder, saa det er vanskeligt nok at raade, og derfor bedst, at Tilbøieligheden afgjør.

¹⁾ Denne formaning havde Laurids Engelstofts fader, provst Chr. Engelstoft, rettet til sønnen ved hans konfirmation 1789 (Wegener, »L. Engelstoft«, s. 5).

Det Hovedstudium, du har valgt, giver intet andet efter i videnskabelig Interesse; det har endog det forud, at det umiddelbar beskæftiger sig med det Høieste. Men herved maa ikke tabes af Sigte, at Theologien egentlig ingen Videnskaber er for sig, men alle Videnskabers Toppunkt, hævende sig, ikke selvstændig eller eenestaaende, men paa de øvriges Basis, til Himlen.

Den Basis, uden hvilken ingen ægte videnskabelig Theologie gives, er fornemmelig Philosophie (Fornuftgranskning) ledet ved og støttet paa Kundskab om Naturen og om Begivenhederne i Menneskeverdenen. Theologiens rette Basis er altsaa en ved physiske, historiske og fra disse uadskillelige philologiske Kundskaber oplyst og skiærpet Fornuft. Den allene fatter, rectificerer og bringer til Reenhed de religiøse Forestillinger, som efterhaanden udvikle sig hos alle Folk; den allene bedømmer og bestemmer ældre eller nyere Lærdømmes Værd ved at prøve dem efter sine egne evige Love, ligesom det er den allene, der kan stadfæste Agtelsen for og betrygge Nyttens af Christendommens hellige Bøger — nemlig ved deres fornuftige Forklaring. At hertil behøves grundige philologiske og historiske Studier er af sig selv indlysende, da man først ved disse sættes istand til rigtigheden at forstaae de hellige Skribenters Ord og Udtryk og rigtigheden at fatte deres, ved temporære, locale og personlige Forholde bestemte eller modificerede, Synsmaader.

Men da Christendommen efter og siden dens Stiftelse har i Tidens Løb uddannet sig til et fra dens første Simpeltid meget forskielligt kirkeligt og dogmatisk System, saa er intet vigtigere, end paa Historiens Vei at forfølge denne Uddannelse. Kirkehistorien (under hvilken jeg her ogsaa indbefatter de kirkelige Lærdømmes Historie) vil lade dig see, hvorledes den christelige Kirke og dens Lærdomme efterhaanden hævde antaget en vis Skikkelse, og navnlig, hvorledes de sidstes oprindelige Simpeltid er gaaet over til et kunstigt og tildeels for kunstlet System. Beskuelsen heraf vil blive dig mere interessant end behagelig; thi du vil se, hvorledes Ufornuft, Exaltation, Forskrudelse, Herskesyge, Cabøler, Egennytte og andre daarlige eller uædle Lidenskaber som oftest spillede Hovedrollen, og i de fleste Tilfælde seirede over det Fornuftigere og Bedre; du vil til enhver Tid finde for dig et stort Partie, som, af Eenfoldighed eller Herskesyge, stræbte at udelukke Fornuftens Brug i Religionen, hvorved denne berøves sin sande Værdighed. Thi Fornuften er det guddommelige Lys i os; at foragte den, er at bespotte den, som gav os det.

Vil du nu i dit theologiske Studium gaae den filosofisk-historiske Vej, som jeg har betegnet dig, saa vil du sikkert blive

en sand videnskabelig og oplyst Theolog, der veed at skille Kiærnen fra Skallen, de evige Sandheder fra Indklædningernes Mangfoldighed.

Jeg overgiver dig i værdige Hænder, hvis Veiledning ikke kan andet end blive dig til stor Gavn. Benyt den med din sædvanlige Flid, men saaledes, at du selv tænker og selv studerer. Læg Mærke til Meningernes Forskiellighed og Grundene for enhver; det hører til Fuldstændighed og Grundighed i Kundskab, at vide Beskeed om begge Dele; men erkiend ingen anden A u t h o r i t e t end din egen ved uafsladelig Øvelse og ved bestandig Tilvæxt i Kundskab skiærpede og styrkede F o r n u f t, og gaae stedse ud fra den Synspunkt, at den meest perfectionerede Christendom og den høieste Fornuftmæssighed m a a e smelte sammen i eet.

Dersom dit theologiske Studium fører dig til et saadant ægte videnskabeligt Maal, saa er dets Hensigt i væsentlig Maade opnaaet. Der gives for nærværende Tid iblandt de protestantiske Theologer en stor Deel Obscuranter, Zeloter, Pedanter, Kiættermagere, Hyperorthodoxe og Pharissæer; det er en s l e t Race; vogt dig for dem, og bliv dem ikke liig. Med Guds Hielp vil du allerede ved den Underviisning, jeg selv har givet dig, derimod være betrygget.

Jeg har den Fornøielse, herved at levere dig nogle af de vigtigste Hielpemidler, du til det theologiske Studium behøver. Intet er mig kiærere end at give dig Beviser paa min Kiærlighed til dig, hvilken du fortienner ved den Glæde, du vedbliver og fremdeles vil vedblive at gjøre mig.

Din elskende Fader

Engelstoft.

Til Hr. Studiosus Theol. Chr. Engelstoft.

III.

Min kiære Søn!

Siden du nu er kommen til den Alder og den Epoche i Livet, da du skal begynde mere umiddelbart at styre dine egne Handlinger og mere selvstændig at indtræde i Livets Forholde, saa gjør min Kiærlighed til dig, min Omhu for dit Vel og min Tillid til din Forstand og Modenhed, at jeg ved denne vigtige Epoche ikke kan ligesom overlevere dig til dig selv og Verden, uden at medgive dig nogle Anviisninger og Levregler, som jeg ønsker, at du stedse vil beholde for Øie, fordi jeg er vis paa, at du derved vil befinde dig vel.

Jeg tænker her ikke nærmest paa de religiøse og moralske Grundsætninger, der bør være vore Handlingers øverste Ledere, og uden hvilke der hverken gives noget sandt Menneske eller Borgerværd, eller nogen sand Tilfredshed og Lykke i Livet;

thi vare disse Grundsætninger ikke allerede saaledes rodfæstede hos dig, at de vare blevne til en urokkelig Fond og sammensmeltede med din hele Character og Tænkemaade, vilde det uden Tvivl nu være for sildigt at anbefale dig dem; i denne Henseende glæder jeg mig ved at turde antage, at jeg intet andet har at ønske og bede om, end at Gud vil give dig Naade til at bevare, hvad du allerede har erhvervet og eier.

Men ved Siden af hine Grundsætninger som det Første, gives der Maximer og Klogskabsregler, paa hvilke Velvære og Tilfredshed i Livet og Borgersamfundet, tildeels ogsaa vor Stræbens og Virksomheds Held væsentlig beroer. Nogle saadanne anbefaler jeg herved til din Opmærksomhed; de udspringe af min Attraa efter at befordre dit Vel, og min Alder og Erfaring vil være dig Borgen for deres practiske Værd.

Stræb at bevare din Selvsständigkeit eller, med andre Ord, vogt dig for at blive mere, end fornødent er, afhængig af andre. Som Middel dertil beflit dig paa en saadan Omhu i din Oeconomie, at du saa lidet som mueligt skal trænge til nogen andre. Paa den Maade vil du ogsaa bedst opnaae at staae paa en behagelig Fod med alle, efter det gamle jydsk, den jydsk Character saa tilsvarende, Ordsprog: »Hielp dig selv og vær hver Mands Ven.«

Stød Ingen fra dig; men hold dig kun til dem, med hvilke det kan være dig til virkelig Fyldestgiørelse, saavel som til Ære og Gavn at staae i nærmere Forhold; knyt nøie Forbindelse og Venskab kun med Faa, hvis moralske Værd, saavel som øvrige Egenskaber, samt Forholde, du nøie kiender.

Viis sømmelig Deference og, hvor passende Anledning gives, en vis Opmærksomhed for ældre og paa høiere Trin i Borgerselskabet staaende Mænd, hvis Godhed og Yndest for dig maa blive dig til Hæder og kan blive dig til Gavn, dog uden al Paa-trængenhed eller Kryberie, som den der gaaer sin Vei ligefrem og er sig sit eget Værd bevidst.

Vær human, maadeholdende og forsigtig i alle dine Domme og Yttringer, sky Alt, hvad der ligner Disputer, og indlad dig hverken mundtlig eller skriftlig deri, allermindst forsaavidt de betræffe Religion eller Politik; thi hvad den første angaaer, da have til alle Tider alle mere Dannede og Oplyste været, ere og ville blive eenige om de faa Grundsandheder, som udgiøre Religionens Kiærne, og at disputere om de Sætninger, der ikke ere andet end forskellige Former og Indklædninger af hine Sandheder, er af Alt baade det Unyttigste og for dannede Mennesker det meest uværdige; og hvad Politiken angaaer, da er Competencen til at bedømme den sielden størst der, hvor der meest disputeres om den.

Afviiis paa en høflig Maade alle de Forslage eller Insinuationer,

hvorved din Character eller Agtelse i mindste Maade kunde compromitteres. Undgaae endog alt det, der, skønt i sig selv ustraffeligt eller forsvarligt, dog kunde medføre Skin af Noget, som ei var aldeles foreenbart med en reen Character, en værdig Conduite eller en forædlet Tact.

Gjør dig til Regel, ja ufravigelig Regel, 1) aldrig at gaae i C a u t i o n for Nogen, med mindre din Mening er, under denne Form at gjøre en O p o f r e l s e til Nogens Bedste, og det, du paa den Maade opofrer, ikke er mere, end at du uden Skaar i dit Velfærd kan afsee det. 2) aldrig (hvis du ellers dertil bliver istand) at g i v e P e n g e l a a n til andre uden tilbørlig Sikkerhed, undtagen forsaavidt det er din Mening, under denne Form at yde Nogen Bistand — hvilken Hielpsomhed fortjener Roes — og den Opofrelse, du da gjør, ikke er større end du kan taale Tabet, hvorpaa du maa være beredt.

Du vil gjøre vel i at opsætte Valget af den Person, med hvem du tænker at dele Livets Glæder og Sorger, indtil du er istand til at forsørge en Familie. Under alle Omstændigheder gjøre du dette Valg med alt det Overlæg, et saa vigtigt Skridt udkræver, og ikke uden at høre dine Forældres Mening, hvis Kiærlighed har saa stor Fordring paa din Fortrolighed.

Naar du engang indtræder i offentlig Stilling, da sæt hele din Ære i at g i ø r e d i t E m b e d e s o m d u b ø r. Mag det saaledes, at Ingen skal vove at ringeagte dig i nogen Henseende, og at du hvert Øieblik kan være rede til Ansvar for alle dine Embedshandlinger. Embedsmandens offentlige Character maa være saa reen som det Speil, hvis blanke Flade trodser enhver Plets Paasættelse.

I dine Embedsforholde til Overordnede, Jevnordnede og Underordnede brug og bevar den Conduite, der forskaffer Agtelse uden at formindske Velvillie. Hvad Pligt fordrer, maa ikke i noget Tilfælde tilsidesættes; men heri maa dog altid mere ses paa det Væsentlige end det Uvæsentlige. I mindre betydelige Ting at være eftergivende, og i det Hele at vise Humanitet i collegiale Forholde er at sætte sig selv istand til med desto større Held at opretholde og forsvare det Vigtige og Væsentlige, naar Saadant skulde giøres fornødent.

Under disse Maximer og Regler, der atter slutte sig til de Principer, som jeg, Gud skee Tak med alt ønskeligt Held, har stræbt at nedlægge og udvikle i din Siel, vil din egen Forstand og Eftertanke let kunne henføre andre, speciellere. Gid du, under Guds Velsignelse, med hine og disse maa berede dig saa lykkelig en Fremtid, som dine ømme Forældre altid have ønsket dig; derom hede idag med fordoblet Inderlighed og Glæde din Moder, Bedste-

moder, Marie¹⁾ og, med Tak for den Glæde, du har gjort mig og fremdeles agter at gjøre mig, din høitelskende Fader

Engelstoft.

Kiøbenhavn d. 11 Jan. 1827.

Mindedigt 1854 over Caspar Holten Grevenco- Castenschiold.

Meddelt af **A. Thiset.**

Kammerherre, Ritmester A. Castenskiold har overladt mig det efterstaaende Mindedigt, som er skrevet i Anledning af Kammerherre, Oberstløjtnant, Stænderdeputeret Caspar Holten Grevenco-Castenschiold til Store og Lille Frederikslund, Hørbygaard og Hagestedgaard. Død 13. Febr. 1854. Forfatteren er daværende Sognepræst til Sorterup og Ottestrup, senere til Stillinge og Provst i Slagelse Herred Jens Martin Georg Bondesen, f. 3. Juli 1812, † 22. April 1895, Forfatter til Salmerne 343 og 524 i Roskilde Konvents Salmebog (jvf. ogsaa »Kirken og Hjemmet« 25. Sept. 1910).

Da Mindedigtet formentlig yder et ikke uvæsenligt Bidrag til to ansete Mænds Karakteristik og er lidet kjendt, meddeles det her.

En Adelsmand er død! ei en af dem,
hvis Adel kun af Ahner skyder frem.
Nei, han som nu er død, hans Adelsbrev
fra Aandens sande Værd sig ogsaa skrev.
Hans Villie, reen og kræftig, Haand i Haand
gik med en sjelden klar og oplyst Aand.
I al sin Idræt og i al sin Færd
han med sin Aand's og med sin Villie's Sværd
ubøiet stedse kjæmpede for det,
der viste sig for ham som Sandt og Ret.
Hans Retsind stundom førte ham til Strid
mod mangan Mening fra den nye Tid.
Om han tog feil, hvad eller havde Ret,
det Tiden dømme skal — vi veed kun det,
at godt og ædelt var hans Øiemed!
Han derfor mindes bør med Kjærlighed.

¹⁾ Magdalene Katrine Engelstoft, f. Estrup (1786—1878). — Hendes moder Geske Katrine Estrup, f. Jungersen (1757—1830). — C. Th. Engelstofts plejesøster Mette Marie Engelstoft (1811—46), senere gift med prof. F. C. Bornemann.

Fremmedadel i Danmark.

Af Louis Bobé.

Som det fremgaar af Fortalen til »Danmarks Adels Aarbog« for 1903, blev det af »Foreningen til Udgivelsen af Danmarks Aarbog m. m.« overdraget mig at tilvejebringe »en Oversigt over de fremmede Adesslægter, som have levet eller endnu leve her i Danmark uden at være blevne optagne i den danske Adel«.

At denne Opgave netop blev stillet mig, motiveredes samme- steds ved denne min genealogiske Særinteresse, idet jeg allerede 1890 i »Personalthistorisk Tidsskrift« havde paabegyndt Offentlig- gørelsen af en Række Stamtavler under Titlen »Fremmede Adels- slægter i Danmark« og i Tidsskriftet »Der Deutsche Herold« en Suite af samme Indhold.

Nytaaer 1903 udsendtes et stort Antal Eksemplarer trykte Spørgeskemaer, udarbejdede i Fællesskab af Adelsaarbogsforenin- gens daværende Bestyrelsesmedlem, afd. Arkivar Baron C. Zytphen- Adeler og mig. Til Trods for en stadig mere og mere svigtende Interesse baade hos Adelsforeningen og Baron Zytphen-Adeler som Planens egentlige Ophavsmand, indsømlede jeg ved Under- søgelser i hjemlige og fremmede Arkiver bl. a. Udtog af Kirkebøgerne i vore gamle Garnisonsbyer i Hertugdømmerne, og ved personlig Henvendelse og Korrespondance i Ind- og Udland et betydeligt Materiale til det paatænkte Stamtavleværk. Skønt andre Interesser er traadt i Forgrunden for mig, har jeg fra først til sidst uden ringeste økonomisk Støtte fra Adelsaarbogsforeningens Side lige til nu fortsat Arbejdet, saa at Antallet af de tilvejebragte Stam- tavler efter nedenstaaende Liste nu beløber sig til omtrent 250 Slægter. Mit Formaal var ikke, i første Række at skaffe nulevende Medlemmer af ikke naturaliserede Slægter en vis officiel Anerken- delse af deres Adelskab og derved bane Vejen for en Udvidelse af den danske Adels Rammer ved Naturalisation, men at tilveje- bringe for Danmarks Vedkommende en Bog af blivende genealogisk Værdi, i Lighed med Schlegel og Klingspor, »Den ei introducerade svenska Adeln«, med fuldstændige Stamtavler, og i hvilken ingen Slægt vilde blive optaget uden fuldgyldigt aktmæssige Beviser for sin Adkomstberettigelse til Adelsprædiketet.

Da »Adelsaarbogsforeningen« svigtede sine Forpligtelser, frem- bød Dannelsen af »Forbundet af ikke naturaliserede Adesslægter i Danmark« en Mulighed for, at den paatænkte Bog med eventuel

velvillig Støtte af offentlige Midler kunde være fremkommet. Ti Aar efter, at jeg havde paabegyndt mine Arbejder, erfarede jeg tilfældig, at den nydannede Forening, der holdt sine Møder i Overværelse af Baron Zytphen-Adeler, havde overdraget Genealogen Hr. Th. Hauch Fausbøll Udarbejdelsen af en Bog af samme Indhold. Skønt jeg efter Adelsaarbogsforeningens mærkelige Optræden i denne Sag ikke mere kunde overraskes, rettede jeg en høflig skriftlig Henvendelse til dens nuværende Formand, Lehnsbaron Reedtz Thott, der ikke værdigede mig noget Svar. Senere erfarede jeg, at mine tidligere Indberetninger om Arbejdets Fremgang ikke mere fandtes hverken i Foreningens eller Baron Zytphen-Adelers Papirer (1).

Hvis nu Hr. Hauch Fausbølls nys udkomne Bog, der bærer den ret fordringsfulde Titel »Den ikke naturaliserede Adel«, havde løst den Opgave, der var stillet, vilde jeg, med Undertrykkelse af en berettiget Forstemthed over at se Udbyttet af et aarlangt Arbejde til en vis Grad overflødiggjort, baade have hilst den med Interesse og Glæde. I Stedet for en kollegial Henvendelse, der ikke alene vilde være blevet besvaret med al mulig Imødekommenhed, og som jeg, uden at være ubeskeden, mener, kunde være bleven til Gavn for Arbejdet, har Hr. Hauch-Fausbøll foretrukket at lade det af Adelsaarbogsforeningen iværksætte, af mig foretagne Arbejde ganske uomtalt; og at det skulde være ham ubekendt, kan jeg umulig tro. I Fortalen hedder det imidlertid, at »efter at« Forbundet af ikke naturaliserede Adelslægter« var stiftet, viste det sig ønskeligt, at samle en nøjagtig (udhævet af mig) Fortegnelse over de fremmede Adelslægter, der fandtes her i Landet«, og Bogen betegnes som »det første Forsøg, der gøres i denne Retning«. Her burde dog vel være nævnt, at der i Personalhist. Tidsskrift's forskellige Rækker er offentliggjort en Serie af nu ialt 18 Stamtavler over »Fremmede Adelslægter i Danmark«, for største Delen udarbejdede af Hofjægermester Schøller og Oberst Harbou, ligesom der i »Efterladte Papirer fra den Reventlowske Kreds«, VIII. Bind, findes en Række af 25 Udsnit af Stamtavler over Fremmedadel i Danmark i det 17. og 18. Aarh. Endvidere indeholder Oberstlieutenant Hirsch' store Samlingsværk over danske Officerer 1660—1814, tilgængelig for alle paa det kgl. Bibl., en Rigdom af Oplysninger netop til denne Opgave.

Hr. Hauch-Fausbølls »Haandbog« indeholder Præsenlister med korte, mest fra Kneschkes Adelslexikon hentede, slægtshistoriske Oversigter over ca. 40 Familier, hvoriblandt flere i Løbet af den sidste Menneskealder tilflyttede enkelte Medlemmer af svenske Adelsfamilier, der ikke burde være optagne. Overalt fattes Henvisninger, baade til trykte og utrykte Kilder, et Princip, der er dobbelt forkasteligt, fordi flere af de omhandlede Slægter, som

f. Eks. Haffners Adelskab har været omstridt af Genealoger, og endnu ikke, saavidt mig bekendt, er blevet fyldestgørende bevist. Slægten Haffner, der dukker op i Danmark med en beskeden Feltpræst Mag. J. R. Haffner, udgives uden nogen Bevisførelse at være en gammel elsassisk Adelslægt, hvis Stamslot var Waszlenheim (skal vel være den nuværende By Wasselnheim), der allerede (et tillidsvækkende, saare misbrugt Ord) nævnes 1209, og hvoraf »en Gren« kom til Danmark. I Lengnicks Haandekspl. af denne Stamtavle (i Rigsarkivet) læses: »I denne Familie var der flere, der ei ændsede mine Breve. Man vilde gjerne have mig til at levere paa Tryk, at Familien Haffner var adelig og nedstammede fra Elsass«. Hvis Beviset for Slægtens Adelskab ikke senere er bleven fundet, og det vilde i alt Fald kræve en Redegørelse fra Hr. Hauch-Fausbølls Side, holder vi os til den ærlige, oprigtige Lengnick.

Om Familien Brown meddeles, at en Patrick Brown 1686 blev ophøjet til Baronet, og at en yngre Gren kom til Danmark med de tre Handelsmænd Brødrene Brown, født c. 1730¹⁾. Tidsforskellen er saa kort, at denne »yngre Gren« maa have været i alt Fald Sønnesønner af Baronetten. Men herom meldes intet.

At meddele en Recension af »Haandbogen« er ikke min Hensigt, det anførte maa være tilstrækkeligt. Sapiienti sat!

× henviser til Pershist. Tidsskr.

+ til Efterladte Papirer fra den Reventlowske Kreds VIII-IX, 1900, 1917.

* til Adelsaarbogen.

v. Aderkass	v. Bomin	Castonier
d'Agar	+v. Bonar	de Cheusses
v. Amthor	×de Bonnivet	+v. Cramohn
×d'Auchamp	+v. Bothmer	Cunningham
Bachhof v. Echt	v. Boyneburg	+v. Dernath
v. Barner	v. Bredal	+v. Destinon
v. Barth	+de Brettonville	+v. Dewitz
v. Bassewitz	Briand de Crèvecoeur	v. Dombroick
v. Bennigsen	+v. den Brincken	×v. Donop
+v. Berckentin	v. Burgsdorff	+v. Drechsel
+v. Berger	v. Bülow	v. Drewitz
+v. Bessel	Bärenfels v. Warnau	+Duncan
+v. Beulwitz	+Bosc de la Calmette	+Duval de la Pottrie
v. Blücher	+v. Carlowitz	v. Düring

¹⁾ Jeg tillader mig at henlede Udg. Opmærksomhed paa, at en Stamtavle over Slægten Brown i Danmark med Aftryk af de indvandrede Daabsattester findes i Efterl. Pap. fra den Reventlowske Kreds VI, 593. I samme Værk VII 524 en Stamtavle over Familien v. der Osten.

+v. Döring	+v. Köppern	×v. Pappenheim
v. Eggers	v. Körbitz	v. Pechlin
v. Ehlern	v. Köttschau	+v. Pentz
×v. Eickstedt	Suzannet de La Forest	v. Peperlow
v. Eldern	de Lamare	+v. der Pfordten
+v. Eppingen	v. Lambsdorff	+v. Pfuehl
v. Erfa	+Lamy du Pont	×de Plane
*v. Eyben	de Laquai (Lakjer)	v. Platen
de Favin	Lavalesc d'Escorbiac	v. Plessen
de Feignet	Lefèvre de Caumartin	v. Pluskow
+v. Flotow	v. Lehsten	v. Podewils
+ Franck v. Franckenau	v. Lepel	×v. Pogrell
v. Fölckersam	×v. Lersner	de la Porte
v. Gadow	+v. Leuenburg	+v. Post
v. Gaffron	v. Levetzow	v. Prangen
v. Gamm	+v. Lichtenstein	×v. Preen
v. Geispitzheim	v. der Lieth	v. Proschwitz
+v. Gottberg	v. Lossow	+v. Proeck
+v. Grambow	×v. der Lühe	*v. Pultz
+v. Gramm	v. Lützw	+v. Rammin
+v. Gruttschreiber	v. Löwenklau	×de Rault de Ramsault
v. Göring	v. Löwenstern	v. Rappe
v. Halem	v. Magius	v. Rauchhaupt
v. Harstall	de Malleville	v. der Recke
v. Hatten	v. Mandelsloh	×v. Rehbinder
v. Haugwitz	v. Marschalck	v. Reichau
v. Heespen	v. Massenbach	v. Reiche
v. Heilsperg	Mazar de la Garde	v. Reichenbach
v. Hobe	v. Meerheimb	×v. Reitzenstein
v. Hohendorf	v. Mentzdorff	Reuss
v. Holstein	v. der Merve de (?)	v. Rheder
v. Horn	v. Meyeren	+v. Rieppur
+v. Ingenhafen	de la Milliere	×Le Pelletier de Rocham-
×v. Johann	v. Mitzlaff	beau.
v. Kahlen	Mohr vom Waldt	+de la Roche Gallichon
×v. Kalckreut	v. Mollwitz	×v. Römer
v. Kalneyn	+v. Moltke	v. Rössing
v. Kaltenborn	le Cercle de la Monnerie	v. Saldern
v. Kamecke	×de Montaigu	+v. Sames
+v. Kayn	v. Motz	v. Samitz
+v. Kayserling	v. Muderspach	Scharff v. Werth
×v. Kielmansegg	+v. Mühlheim	v. Schaumberg
×v. Kleist	v. Münnichhausen	+v. Schaumburg
×v. Klenau	v. Mörner	+v. Schilden
+v. Klinggraf	de Nardin	Rabe v. Schilder
Knorr v. Rosenroth	v. Negendanck	+v. Schindel
v. Koble	v. Neuenaber	v. Schirach
×v. Koppelow	*v. Normann	v. Schleppegrell
v. Korff	v. Nostitz	v. Schmidt gen. v.
v. Koss	v. Nutzhorn	Phiseldeck
+v. Köller	d'Origny	×v. Schnitter
v. Königstein	+v. der Osten	v. Schröter

v. der Schulenburg	+ v. Soehenthal	+ v. Wickede
v. Schwanewede	v. Taentzien	+ v. Widdersheim
v. Schwerin	v. Thomstorff	v. Wimpffen
v. Schönbach	v. Thun	× v. Winterfeld
v. Schönfeld	× de Torné	v. Witzendorf
v. Seelhorst	× de Trappaud	+ v. Witzleben
de Seue	× v. Tritzscher	v. Wolframstorff
v. Seydewitz	v. Unger	v. Woperschnow
+ v. Stafeldt	de Vauvert	v. Worgewitz
v. Steuben	× v. Vieregg	v. Woyda
v. Strahlendorf	v. Wackerbart	v. Wurmb
× v. Stricker	+ v. Waldow	× v. Zepelien
+ v. Strobel	+ v. Wangelin	v. Zülow
v. Suckow	+ v. Warnstedt	v. Oertzen
v. Syberg	v. Wettberg	v. Oetken

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden. Særligt vedrørende Navnesagen.

Af **Vilhelm Marstrand.**

Redaktørens direkte Opfordring i forrige Hæfte om at fremkomme med Bidrag til »Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden« forekommer mig værdt at paaskønne, i det Hele taget Indførelsen af denne Afdeling, som synes ganske godt egnet til Drøftelse af mindre Emner, ligesom jeg tror de fleste vil finde dens anekdotiske Præg oplivende ved Siden af det mere »videnskabelige« Stof, og jeg ved da ingen bedre Maade at gøre det paa, end ved at tage Mod til mig, og forsøge at yde et lille Bidrag til nævnte Afdeling. Dertil vil jeg yderligere gerne knytte Ønsket om, at den gensidige Tilfredshed mellem Redaktør og Læsere der er én Grundbetingelse for ethvert Tidsskrifts Trivsel fortsat maa øges, og dermed Værdien af det Arbejde som udføres.

Først er der Voldgiftssagen. Den skal jeg nu ikke sige meget om, for alle kan vist blive enige om, at lige saa berettiget og rimeligt det er at dadle enhver Form for Dilettantisme, det bør, hvor svært det end i visse Tilfælde som for Eks. det foreliggende kan falde en, gøres med aldrig svigtende Takt paa en imødekommende og hjælpende Maade. Ellers opnaar man blot det modsatte af den Højnelse af Niveaueet der tilstræbes, idet endnu flere Stamtavler end nu saa vil unddrage sig en Kritik der føles uskaansom ved at udkomme som »Trykt som Manuskript«. Og derved er intet vundet. Forskningen ser tværtimod helst, og Læserne med, at saa mange som muligt bliver omtalt og bedømt, i det Hele offentligt tilgængelige.

Langt fornøjeligere er den af Redaktøren fremdragne Erfaring, at man til et givet Anepar som Regel lettere finder Hustruens Forældre end Mandens, og Begrundelsen, at det særlig maa være fordi, den driftige unge Mand, der søger at naa op, oftest vil gifte sig ind i et socialt set højere staaende Befolkningslag end det han selv tilhører.

Erfaringen er som Gennemsnitserfaring betragtet utvivlsomt rigtig, men *Begrundelsen* kan ikke være det. Thi lige saa sikkert det er, at man ofte træffer det paaberaabte Forhold, det modsatte, at Piger, og vel navnlig smukke Piger, gifter sig opad, ses jo ogsaa. Og da der vist omtrent er samme Forhold mellem gifte og ugifte i alle Samfundslag, saa maa disse Tilfælde i det Hele og Store *veje hinanden op*; under alle Omstændigheder er de saa faa i Forhold til det Antal Ægteskaber, hvor Niveaueet omtrent er ens, at de slet ikke kan forklare det omtalte Forhold.

Forklaringen er da ogsaa langt simple. Mændene har i en ganske anden Grad end Kvinderne maattet søge Virksomhed paa fremmede Steder, og slog de sig ned et saadant Sted, er det, saadan som Kilderne engang er, vanskeligt ofte ugerligt at finde Oplysning om hvor de kom fra, og selv i de gunstige Tilfælde, hvor man kan finde Fødested opgivet, maa man ofte nøjes med saa almindelige Angivelser som »født i Jylland, »Tyskland«, eller lignende. Men det, at de slog sig ned, vil jo som Regel sige, at de tog Hustru paa Stedet, i de fleste

Tilfælde ud af Forældrenes Hus. Det er derfor, at Chancen for at finde hendes Forældre er større end for at finde hans.

Fænomenet og Forklaringen er maaske af ret underordnet Betydning. At det er fremdraget kan dog altid betragtes som et personligt tiltalende Vidnesbyrd om Interesse og Optagethed, men sagligt er det lidet tilfredsstillende at se »interessante« Forklaringer, hvor mere jævne er bedre.

Noget lignende kan siges om den lille muntre Historie om Fyrstens Susi, der hemmeligt blev gift med Kammertjeneren. Ikke saadan at forstaa, at Historien ikke er god nok; i den Henseende er der ikke noget i Vejen, men naar den skal bruges til at vise, at Kirkebogsstudiet ikke er aandløst, falder den dog lidt igennem. Rent bortset fra, at saadanne »Oaser« er saa sjeldne, at jeg let synes man maa kunne blive enige om, at en Gennemgang af en Kirkebog for at finde en enkelt Indførsel, som Regel er en temmelig aandløs Beskæftigelse, — det kan under ingen Omstændigheder blive det anekdotiske, der gør et Studium aandfuldt, giver det virkelig Værd. Det maa være den Optagethed hvormed man gaar ind i Studiet, hvad enten det, naar det drejer sig om Kirkebøger, gaar ud paa at klare befolkningsstatistiske Spørgsmaal, at kombinere og rede ud fra hinanden de mange ofte ens Navne, man samtidigt kan træffe i samme By, at paavise de Spor af overleverede Forestillinger som giver sig til Kende i de ofte næsten automatisk virkende Opkaldelsesregler, eller hvad man nu nævne vil. Ligger kort sagt i alt det, man faar til givende, naar man for Alvor gaar løs paa en Opgave.

Men derfor skal man ikke kimse ad »Oaserne«, de har deres opmuntrende Betydning. Historien om Susi er nok et Par Minutters Opmærksomhed værd, og der er altid Grund til at glæde sig hver Gang man træffer Indførsler, der afelærer menneskelige Svagheder og Glæder. Her et Par Stykker.

Da Hans Hansen Bolting 12 I. 1687 blev gift i Fraugde med den der-værende Præsts ældste Datter, Edele Katrine Clavsdatter Barfod, var det lige sent nok, da deres ældste Søn blev født i Rolsted allerede 27 III. 1687, døbt 6 IV. Degnen, der førte Kirkebogen, søgte at dække over »Skandalen« ved kun at indføre: 1687 »den Onsdag efter H. 3. Konger viet Hans Hansen og Ædel Katrine« efterfulgt af et senere tilføjet »Clavsdatter«, uden mod almindelig Sædvane at fremhæve Indførslen, og uden med et Ord at nævne, at hun var Præstens Datter.

Da Boild Pedersdatter 3die Gang stod offentlig Skrifte i Aalborg Budolfi Kirke 19 IX. 1655 sammen med hendes Medskyldige Rasmus Weidemann, har Præsten, synligt oprørt over hendes Uforbederlighed, trods Kirkens Tugt og de Formaninger han næppe har sparet paa, udfør hendes Navn skrevet: »Afhannemihans Huus besofuit. Nu tridie Gang«.

Endelig skal fra Kirkebogen for St. Thomas anføres en lille Indførsel, der afspejler lidt af den umiddelbare Glæde de Folk, der har lagt ny Jord under sig, alle Dage har haft: 3 V. 1700 døde Samsons Borrins Datter, en stor og tyk Pige, en 8te à 10 Uger efter at hun var hidkommen med hendes Fader fra Holland.

Men ønsker man den Slags »Documents humains«, saa indeholder Skifterne et ganske anderledes rigt Stof. Ikke sjældent kan man træffe originale Breve som Bilag, men ogsaa i selve Tilførslerne kan man ofte finde ganske pudsig Ting, der kan gøre Sider af de paagældendes Liv vidunderligt levende for en, som for Eksempel følgende:

I Pesten 1711 i København døde Organisten ved Helliggeist Kirke Chri-

stian Geist, hans 3die Hustru og samtlige Børn. Da alle hans Arvinger var bosat i Mecklenburg varede det naturligvis længe, inden Skiftet kom i Orden. — det blev først sluttet 9 XII. 1718 — og det synes en vis Sr. Niels Lindam at have forsøgt at gøre sig indbringende, idet han i 1714 fremkom med en Obligation paa 500 Rdr., som han skulde have laant den Afdøde. Den var vistnok ikke helt ægte, den blev ihvertfald afvist som Følge af de Indvendinger Arvingerne fremkom med i en Skrivelse af 26 VI. 1714. Blandt disse Indvendinger var følgende maaske mindre gode som Bevis betragtet, men ikke mindre kuriøse:

»Tilmed er 4de) overalt notair og kundbart, at den sl. Mand Christian Geist havde en Hustrue, som Dag og Nat eftertragtede at underkue ham til at indgaae alt det hun behagede, og særdeeles om hand ved Døden skulle før hende afgaae, hun da for sig og sine med hannem aufløde Børn skulle nyde alt hvis han efterlod, og hans egne Børn, som vare hendes Stifbørn, skulie gaae derfra, som Fuglen fra Axet, hvilket gav den Prøve fra sig, at da Manden sligt icke ville indgaae, rejste hun fra ham og blev borte en Tiid lang, saa hand omsider maatte hendte hende tilbage igen.

Alligevel, lige saa forfriskende det er at støde paa slige malende Billeder, de kan ikke være endeligt eller eneste Maal for Forskningen, og ganske særligt kan Genealogien ikke se bort fra de Opgaver det praktiske Liv byder den, og som en af de vigtigste der for Tiden frembyder sig her i Landet maa utvivlsomt nævnes Navnesagen.

Den her i Tidsskriftet derom indledede Diskussion er nu blevet standset, og det er, naar der ses hen til det personlige Præg Diskussionen antog maaske ganske heldigt. Men selve Sagen lader sig ikke afvise, og det vilde sikkert baade være velset og heldigt, om Bestyrelsen i Vinterens Løb lod holde et Møde, hvor Spørgsmaalet kunde blive saa alsidigt drøftet som muligt.

Det der har forbavset en almindelig Læser mest ved den førte Diskussion er sikkert den principale Unighed der er mellem Deltagernes Grundbetragtninger.

Og dog maa der, hvordan man end stiller sig til Spørgsmaalet om den R e t Direktør Hauch-Fausbøll hævder enhver har til at anvende Fars og Mors Navn som dobbelt Efternavn, let kunne naas til Enighed om, at det er s t ø d e n d e for en normal Retsbevidsthed, at en Mand, der lovligt er tillagt Navnet Valdemar Henry Kofod Hansen, ved Dom er forbudt at kalde sig Kofod Hansen, fordi en anden Mand, der ovenikøbe^t slægtshistorisk set har mindre Adkomst til Navnet, har taget Forbehold paa Navnet Kofod-Hansen, naar samtidigt Hjorth Nielsen og forresten Hundreder med ham kan usurpere tilsvarende Navne, for sig selv og for deres Børn, blot der i k k e er taget Forbehold.

Og bliver de kendte under dette Navn, kan det være dem ganske ligegyldigt, om de maa skrive Navnet med Bindestreg eller ej — saadan rent ortografiske Fixfaxerier burde Lovgivningen eller Bevillingsmyndighederne overhovedet ingen Opmærksomhed skænke, saa lidt som der bor lægges Vægt paa, om en Mand staver sit Navn med k eller c, med i eller j, eller skriver det med lutter smaa Bogstaver, med gotiske ditto, eller med Krølle over eller under. Publikum vil — og med Rette — kræve, at for Eks. Hjorth Nielsens Navn

i en Vejviser findes under Hjorth Nielsen, ikke under Nielsen, ganske ligegyldigt om der ogsaa findes Folk, der hedder Hjorth-Nielsen. Det modsatte er alt for upraktiskt.

Der er her, forekommer det mig, kun 2 Veje at gaa, enten maa man ganske forbyde privat Dannelse af saadanne dobbelte Efternavne, eller man maa lade Folk danne og bruge dem som Skik er, blot ikke anerkende dem som Slægtsnavne i den Forstand at de kan beskyttes.

Den første Vej lader sig imidlertid næppe gaa, thi ligefrem forbyde Folk at bruge deres fulde Navn kan man dog vanskeligt, og Praksis skal saa nok altid vise sig at være stærkere end nogen Lov.

Er en Mand blevet kendt under Navnet Ove Thomsen, P. G. C. Jensen eller lignende, saa indgaaer For- og Efternavn, henholdsvis Forbogstaver og Efternavn, paa tilsvarende Maade som de ovenomtalte dobbelte Efternavne, en saa fast Forbindelse, at de i almindelig Bevidsthed fremtræder som ny Efternavne. Og i Overensstemmelse hermed er der da ogsaa blevet bevilget Slægtsnavne som Troels-Lund, Troels-Smith o. s. v.

Men her er man i endnu højere Grad end ved de dobbelte Efternavn ude for den ovenberørte Vanskelighed. Lige saa lidt man har haft noget imod, at en Mand bliver kendt under Navnet Johannes V. Jensen, kan man med Rimelighed indvende noget imod, at en anden kalder sig R. Troels Lund, særlig hvis hans første Fornavn er et ildeklingende Navn, og han vil under alle Omstændigheder blive kendt under dette Navn, saafremt han fortsætter et af en Far Troels Lund grundlagt Firma. Og isaafald vil det igen være upraktiskt at forlange af Folk, at de skal huske, at Troels-Lund'erne opføres under T., men Troels Lund'erne under L.

Lad endda gaa her, hvor den rigtige Troels Troels-Lund's Navn og Værk er saa bekendt, at man maaske kan huske denne Adskillelse en Tid lang, adskilligt være er det, naar en Kaptajn Troels Smith faar Bevilling paa Navnet Troels-Smith, og endnu en Del værre vilde det være om der blev givet Bevilling paa Navne som Troels-Nielsen.

Langt bedre kunde det forsvares at bevilge Navne som Troelslund og Troelsmith, navnlig naar der som i sidstnævnte Tilfælde ved Sammensmeltningen kan falde et eller flere Bogstaver bort, thi en saadan Sammensmeltning vil ikke være af udelukkende ortografisk Natur, den vil sikkert meget hurtigt medføre den Ændring i Udtalen, at Eftertrykket kommer til at ligge paa første Stavelse.

Ønsker man en fornuftig Udvikling af Navnesagen, og det vil utvivlsomt sige, ønsker, at Befolkningen her, som i de fleste andre europæiske Lande faar faste kun paa Mandsiden arvelige Slægtsnavne, og man ikke paa en Gang vil paabyde Indførelsen af saadanne, saa forekommer det mig rimeligst om man vedblivende lader Folk kalde sig som det passer dem, saalænge de holder sig til de dem lovlige ved Daaben eller paa anden Maade erhvervede Navne.

Men at man paa den anden Side gør hvad der kan gøres for at faa Befolkningen til at antage faste Slægtsnavne, først og fremmest ved at give den nem og billig Adgang til Erhvervelse af saadanne og derefter ved ikke alene at yde de saaledes erhvervede Navne Beskyttelse, men ogsaa ved at lade være med at beskytte Dobbeltnavne hvis ene Del er et -sen Navn eller et utvivlsomt Fornavn.

Ellers opnaar man sikkert blot at øge det Navnekaos, som skabtes

ved den utvivlsomt mere velmente Forordning af 1828, end dens Virkninger har vist sig heldige.

Skal man ud af det, maa det ind i den almindelige Bevidsthed, at -sen Navne er misbrugte Patronymika, og lige saa lidt egnede til Slægtsnavne som almindeligt forekommende Fornavne.

Op det naaes næppe, naar saadanne Navne gennem en særlig Lov kan opnaa Beskyttelse som Slægtsnavne, blot de indgaar som Led i et Dobbeltnavn.

Det er ikke alene konsekvent at fastholde at de lige saa lidt er egnet til Slægtsnavne i det ene Tilfælde som i det andet, det medfører tillige, at man derved ikke krænker den Ret, enhver naturligt maa synes at have til at kalde sig med de Navne Vedkommende lovligt bærer, man maa blot hævde, at vil Familier som Kofoed-Hansen og tilsvarende opnaa Retsbeskyttelse for deres Familienavn, saa maa de lige saa vel som Hansen'erne og Nielsen'erne antage et virkeligt Slægtsnavn, der kan beskyttes.

Det vilde som før nævnt være ønskeligt, om disse Forhold kunde blive drøftet ved et Møde, som maaske kunde give Stødet til en forbedret Praksis i det for Befolkningen i Virkeligheden uhyre vigtige Navnespørgsmaal.

Ved samme Lejlighed kunde man saa belyse det af Arkivar Thiset særligt fremdragne Spørgsmaal om Slægtsnavnes Overføring gennem Kvinder lidt nærmere, da man sikkert kun gennem en saa alsidig og fyldig Viden som muligt om disse Forhold kan naa til en Udjævning af de principale Uoverensstemmelser, som er kommet frem ved Diskussionen.

At den i Europa mest udbredte Skik er, at Slægtsnavnet fast følger Mandslinien kan der let naas til Enighed om, sandsynligvis ogsaa om, at det under de eksisterende Samfundsforhold er det mest praktiske. Den er under alle Omstændigheder her i Landet lovfæstet som Regel gennem Forordningen af 1828, og var allerede da almindelig Skik i hele Overklassen, medens Størsteparten af Bybefolkningen og Landbefolkningen klarede sig uden egentligt Slægtsnavn, men med hyppigt vekslende Kendingsnavne.

At den allerede langt tidligere var Regel indenfor Adelen er ogsaa sikkert, selv om der jævnlige findes enkelte Undtagelser, og de fleste vil vel gerne være enig med Arkivar Thiset i at alle Navneoverførelser gennem Kvinder er en Uskik.

Men dermed er ikke sagt, at denne »Uskik« har været »Undtagelsen aldrig Reglen«; jeg tror tværtimod man ved en nærmere Betragtning maa komme til det Resultat, at saadanne Overførelser baade i Danmark og i Norge i meget lange Tider har været saa udbredt en Skik, at Forordningen af 1828 for en stor Del maa opfattes som rettet mod denne Skik.

Det er rimeligvis ogsaa Reminiscenser fra disse Skikke, der har gjort Dobbeltnavne og Betragtninger som de af Direktør Hauch-Fausbøll fremsatte saa almindelige som de er. Det er jo fra mange andre Omraader godt kendt, at Skikke og Overleveringer holder sig meget længere end de Forestillinger de oprindeligt var knyttet til.

Uden at komme nærmere ind paa de til forskellige Tider herskende Opkaldelsesregler, særlig Spørgsmaalet om, naar man begyndte at opkalde endnu levende Personer, og uden at gøre nogetsomhelst Forsøg paa Fuldstændighed, skal jeg i det følgende nævne enkelte Eksempler paa hvor efter Nutidsbegreber mærkelige Forhold der ofte fremkom under Anvendelsen af de almindelig kendte Regler, at først og fremmest opkaldtes eventuel afdød Ægtefælle, derefter begge Sæt Bedsteforældre.

Særlig mærkelig forekommer maaske Overføringen af Efternavn, men at en Række Børn, naar Faderen intet Slægtsnavn førte, tidligere som Regel antog Moderens, er saa almindeligt, at der næppe findes et eneste ældre Slægtsnavn, som ikke adskillige Gange er arvet ned i Kvindeliniér, og saa ofte omtalt, at jeg ikke behøver at nævne Eksempler.

Ret almindelig kendt er det vist ogsaa, at et Slægtsnavn gennem Opkaldelse af afdød Ægtefælle kan overføres til Personer, der end ikke er i Blodslægtskab med Navnets oprindelige Bærere. Jeg kan for Eks. nævne det allerede i dette Tidsskrifts 4de Bind omtalte Tilfælde med Familien R o s t r u p.

Et andet udmærket Eksempel frembyder den store kendte Familie P l u m, hvis Stamfader, Professor juris Claus Plum (1585—1649) var ældste Søn af Købmand, Byfoged i København og senere kongelig Herold (d. v. s. Gesandt) Peder Frandsen (c. 1545—1608), der c. 1583 ægtede Katrine Sibe (c. 1545—1613), Enke efter kongelig Hofskrædder Claus Plum, død c. 1581.

Den Slags Overføringer er i det Hele taget ikke sjældne, særlig hyppigt træffes de i Præsteslægterne, da det jo var meget almindeligt, at en nyansat Præst maatte ægte Forgængerens Enke. Deres første Søn blev da opkaldt efter Forgængerén, hvis Slægtsnavn derved ofte førtes videre, navnlig naar Faderen ikke selv førte noget.

Men selv i de Tilfælde, hvor Faderen førte Slægtsnavn, sejrede i mange Tilfælde dog den afdøde Ægtefælles, eller Moderens, oftest kun for den særligt opkaldte Søns Vedkommende, men ogsaa tit for a l l e Børnenes eller en D e l af Børnenes Vedkommende.

Clemen Weidemann (c. 1623—c. 1684) i Nibe havde med Marie Paludan (c. 1628—1700) blandt andet 2 Børn opkaldt efter hendes Forældre Dr. med. Læge og Kannik i Viborg Lukas Paludan (c. 1582—1638) og Maren Popp, samt 1 efter sidstnævntes Far Købmand i Aalborg Povl Popp, død 1630. Denne Søn Povl og Datteren Maren træffes flere Gange i Tingbøgerne for Nibe, kaldet Povl Popp og Maren Popp, uden at der kan være Tvivl om deres Identitet, ja i et Skøde af 1 IX. 1695 tinglæst for Viborg Landsting 18 IX. 1695 nævnes i Teksten som Vidne P o v l P o p i Nibe, skønt han underskriver sig P o v e l V e j d e m a n n e g. h.

I dette Tilfælde endte det dog med, at Navnet Weidemann sejrede, og fuldstændig Overgang til nyt Slægtsnavn fra et gammelt træffes i den Slags Tilfælde som Regel ogsaa først nogle Generationer længere ned i Tiden. At Navnet Popp i nærværende Tilfælde brugtes en Del, maa sikkert skyldes dets Næmhed, thi den efter Morfaderen opkaldte Søn Lukas ses aldrig at være kaldet Paludan, kun Lukas Weidemann (c. 1654—1693).

Derimod havde sidstnævnte en Datter Marie, død 1753, gift c. 1717 med Jørgen Kristensen Aggersborg, og af deres 5 Børn kaldte de 4 sig A g g e r s b o r g, men Sønnen Lukas, egentlig L u k a s W e i d e m a n n Jørgensen Aggersborg (c. 1720—1768), og de 5 Døtre, han efterlod sig, kaldte sig altid W e i d e m a n n.

Ovennævnte P o u l P o p p C l e m e n s e n W e i d e m a n n havde ogsaa en Datter Marie (c. 1698—1776). Hun var gift med Morten Hansen Kirkegaard, død c. 1742, der som Regel forekommer uden Slægtsnavn, og af deres 8 overlevende Børn kaldte de 5 sig K i r k e g a a r d, de 3 W e i d e m a n n, deriblandt ikke alene en Søn Poul og en Datter Marie Kristine, men ogsaa en Søn Morten.

Saadan kunde man blive ved længe, men det anførte er forhaabentlig tilstrækkeligt til at give et lille Begreb om, hvor hyppigt Slægtsnavne vekslede

i ældre Tid, ikke fordi Moderens var finere, men blot fordi almindelig Skik krævede hendes Slægt opkaldt ligesaavel som Faderens.

Endnu ejendommeligere er dog de Forhold der kan fremkomme, naar 2 eller flere Brødre faar samme Fornavn.

Dette, der er ganske stridende mod Nutids Skik og forresten saa godt som aldrig træffes paa Øerne, har imidlertid været staaende Skik i store Dele af Jylland, og er vistnok ikke helt forsvundet endnu.

Mange vil vistnok fra Johannes V. Jensens Himmerlandshistorier 3die Samling huske den smukke Skildring han der har givet af sin Farfar Jens Jensen Væver, død 1882, og at det om denne fortælles, at han efterlod sig 3 Sønner; Jens Jensen, Hans Jensen og Jens Jensen, men »Sammenhængen med min Bestefaders ringe Opfindsomhed i Retning af at give sine Dreng Navn har jeg aldrig rigtig kunnet faa opklaret. Han lader til at have hængt med særlig Troskab ved det almindeligste Navn i Danmark. Det har til Dato været nødvendigt for at skelne imellem dem at kalde den ene »Store Jens«, den anden »Bitte Jens«.

Saadan noget sker imidlertid ikke af manglende »Opfindsomhed«, det skal Præst og Naboer nok sørge for, og Tilfældet er da ogsaa saa langt fra at være enestaaende, at man kan være aldeles vis paa, at der, selv om Motiveringingen synes glemt, har fundet en fuldkommen regelbunden Opkaldelse Sted.

Maaske efter begge Bedsteforældre, thi naar disse havde samme Fornavn var det i store Dele af Jylland ikke som paa Øerne tilstrækkeligt at opkalde dem begge i et Barn, de skulde hver have sit. Men hvis Aldersordenen er rigtig, og ikke flere Sønner er døde som smaa, er det dog i nærværende Tilfælde sandsynligst, at Store Jens er opkaldt efter en tidligere Mand til Moderen, Hans efter hendes Far og Bitte Jens efter Farfaderen.

Det ses let, at der i Tilfælde, hvor begge Bedstefædre har samme Fornavn og Konen tillige Enke efter en Mand af dette Navn, er Mulighed for 3 ensbenævnte Sønner, og paa tilsvarende Maade kan 3 Døtre faa samme Navn, men Reglerne maa være mere omfattende, ogsaa fjernere Slægtninge eller Forfædre maa have kunnet gøre Krav paa at blive opkaldt, da man jævnligt træffer endnu flere parvis ensbenævnte Sødskende end Bedsteforældrenes og eventuelt tidligere afdøde Ægtefællers Navne tillader.

Jeg skal i det følgende nævne enkelte Eksempler, der forøvrigt let kunde suppleres med mange flere, paa saadanne ensbenævnte Sødskendepar.

I Rostocks Universitetsmatrikel finder man April 1589 indskrevet:

Nicolaus Laurenti Barfodius	}	fratres Dani.
Nicolaus Laurenti Barfodius		

men her er det kun tilsyneladende der er Tale om 2 ensbenævnte Brødre, den ene hed Niels, den anden Claus, den første blev Præst i Nebel 1592, den anden i Sneum 1593.

Paa samme Maade kan man træffe immatrikuleret 2 Brødre Johannes der paa Dansk fører de forskellige Navne Hans og Jens, men Oversættelserne til Latin er i begge Tilfælde fuldstændig korrekte. Først langt senere fandt man paa at gøre Adskillelse paa Latin gennem Anvendelse af Navnene Claudius og Janus.

Det kan i Forbigaaende bemærkes, at medens man roligt kan oversætte disse sidste Navne ved henholdsvis Claus og Jens, man kan ikke, set det saa ofte ses, fra et latinsk Nicolaus eller Johannes (og Joannes) slutte til et dansk Niels, henholdsvis Hans, der kan ligesaagodt være

Tale om en Clavs eller Jens, og dette at forstaa saaledes, at et Nicolæus Nicolai for Eks. ikke alene kan betyde Niels Nielsen og Clavs Clavsen, men ogsaa Niels Clavsen og Clavs Nieisen.

Af og til træffer man dog immatrikuleret virkelig ensbenævnte Brødre. Det morsomste Tilfælde jeg kan nævne, er de 2 Brødre, der fra Viborg Skole blev immatrikuleret i København 3 VIII. 1660:

Christianus Petri Agerholmius, natu major.

Christianus Petri Agërholmius, natu minor.

De var ifølge Wibergs Præstehistorie Tvillinger, begge født 3 XII. 1637 i Agerholm Præstegaard for V. og Ø. Vandet Sogne i Thy, blev begge Kandidater 23 IV. 1662 og begge ordinerede til Sognepræster i samme Herred 15 L. 1673, den ene til Hundstrup og Østerild, den anden til V. og Ø. Vandet.

Man kan jo ikke sige andet end, at det er et Held de i den Grad fulgte hinanden i tykt og tyndt; det vilde ellers have været lidt vanskeligt at afgøre, om det var den først immatrikulerede der blev Præst først eller sidst.

De er tydeligvis opkaldt efter Farfar og Morfar, idet de var Sønner af Peter Kristensen Øland, Præst i V. og Ø. Vandet, og Sidsel Kristensdatter.

Endnu almindeligere forekommer dog saadanne Dobbeltnavne i Bondebefolkningen, jeg kan f. Eks. henvise til de mange Tilfælde der forekommer i Klitgaard: »Kjærulfske Studier«, og skal her nøjes med at anføre et enkelt særlig sammensat Tilfælde.

Peder Mikkelsen (1715—1797), der var Fæster af en Gaard kaldet Fauersholt i Fjeldsted By Sindal Sogn ved Hjørring, og som 1748 blev gift med Mette Jensdatter fik følgende Børn døbt i Sindal; Sidsel i 1749, Mikkel i 1751, Maren i 1753, Jens i 1755, Kristen i 1756, Povl i 1758, Mette i 1764, Kristen Nr. 2 i 1765, Anne i 1769, Maren Nr. 2 i 1771 og Peder i 1775.

Blandt de begravede kan man ingen af disse Børn finde før 1776, og man studser derfor lidt ved Kristen Nr. 2 og den foregaaende Mette, og spørger, om ikke Peder Mikkelsen i Aarene 1758—1763 skulde være bleven gift igen med en Kristensdatter. Jo ganske rigtigt, 1763 6 I. begravet Mette Jensdatter (1720—1763) og 13 XI. 1763 bliver han gift med Karen Kristensdatter (1734—1790).

Nu viser en nærmere Undersøgelse, at Peder Mikkelsen er Søn af Mikkel Kristensen (c. 1684—1743) og Maren Pedersdatter, død c. 1720, at Mette Jensdatter er Datter af Jens Nielsen (c. 1671—1760) og Margrethe Thomasdatter (c. 1680—1755), og Karen Kristensdatter af Kristen Jensen (c. 1702—1770) og Anne Nielsdatter (c. 1701—1759).

Herefter maa Børnene være opkaldt paa følgende Maade: Sidsel maa være opkaldt enten efter en tidligere ukendt Hustru til Peder Mikkelsen, eller da Mormoderen Margrethe Thomasdatter er i Live maaske efter sidstnævntes Mor, men dette Spørgsmaal kan ikke, som man kunde vente det, løses ved Hjælp af Folketællingen 1787, idet Peder Mikkelsen og Karen Kristensdatter mærkeligt nok ikke kan findes.

1ste Søn Mikkel er opkaldt efter Farfar, 2den Datter Maren efter Farmor, 2den Søn Jens efter Morfar, 3die Søn Kristen efter Farfars Far. Hvem 4de Søn og sidste Barn af dette Ægteskab er opkaldt efter ved jeg ikke, det er ikke efter nogen af Oldefædrene.

1ste Datter i næste Ægteskab bliver saa opkaldt efter den afdøde Hustru Mette, 1ste Søn Kristen Nr. 2 efter Morfar, 2den Datter Anne efter Mormor. Den næste Datter Maren Nr. 2 er vistnok opkaldt efter Faderens Pleje- og Stifmor, Farfaderens 3die Hustru, der ligesom den første hed Maren

og endelig er den sidste Søn Peder sikkert opkaldt efter Farmors Far, den samme som Faderen i sin Tid blev opkaldt efter.

Men ogsaa i Borgerslægterne forekommer Dobbeltnavne hyppigt, jeg skal imidlertid ikke trætte med at anføre flere Eksempler, blot nøjes med at anføre et Par Tilfælde, hvor de sædvanlige Opkaldelsesregler ikke er tilstrækkelige til at forklare Forholdene.

Feldbereder i Aalborg Urban Jakobsen (Gedsmann), død 1653 gift c. 1617 med Maren Jørgensdatter, død 1645 havde følgende Børn; Jakob, den senere Borgmester som skød sig selv, Johanne, Anne Nr. 1, Jørgen, Maren Nr. 1, Anders, Maren Nr. 2 og Anne Nr. 2. Begge Døtre Anne og begge Døtre Maren blev gift, og begge Sæt kan selvsagt ikke forklares ud fra deres isvrigt ukendte Bedstemødres Navne.

Paa normal Maade kan man heller ikke forklare Forholdene i Familien Harbo i Ringkøbing, hvor der omkring 1700 levede 3 Fuldblødre Kristen Kristensen Harbo d. ældre, død 1709, Kristen Kristensen Harbo d. yngre, død 1712 og Peder Kristensen Harbo, død 1732.

Førstnævnte, hvis Hustrus Navn ikke kendes, efterlod sig foruden nogle Døtre, kun de 2 Sønner: Kristen Harbo d. ældre, født 1688, lever 1713 i København, og Kristen Harbo d. yngre, født 1691, død 1732 i Ringkøbing. Den mellemste, der var Overformyndet, døde som sagt 1712, men uden at efterlade sig Børn, og den yngste, der var Skomager havde med sin Hustru Kirsten Larsdatter Kieldal følgende Sønner: Kristen Harbo d. ældre, født 1706, Kristen Harbo d. yngre, født 1709 og Jens Harbo, født 1710. Om deres senere Skæbne ved jeg kun, at en Søn døde i 1711, og at mindst 1 Søn Kristen levede i 1731. Sidstnævnte blev vistnok senere Vice-Raadmand i Helsingør og døde 1751.

Det er sandsynligt, at en eller anden Gang har 2 Brødre faaet Navnet Kristen efter ensbenævnte Bedstefædre, og at en saadan Dobbelttopkaldelse derefter er blevet Tradition i Familien, men »Tradition« vil sikkert kun sige, at disse Brødre paa ganeke bestemt Maade har kunnet gøre Krav paa Opkaldelse.

Og endnu mere brogede er Forholdene ved de gennem Skifter i Nibe 1 XI. 1747 og 11 I. 1762 sikrede 5 Fuldblødre: Niels Corneliusen Roed i Nibe, Niels Corneliusen Roed i det nærliggende Klitgaard, Niels Corneliusen Hvid i Nibe, Kristen Corneliusen Roed i Nibe, og Kristen Corneliusen Hurtigkarl sammesteds, til hvis Afstamning jeg dog kender saa lidt, at jeg ikke kan give nogen Forklaring paa denne Overflod af ens Navne.

Disse Dobbelttopkaldelser kan synes meget besværlige, men ret beret er de det ikke i højere Grad, end naar man nu i samme Familie har 2 Døtre Anna Marie og Anna Lise, og det er under alle Omstændigheder nu efter deres Død langt lettere at holde alle disse ensbenævnte Sødskendepar ude fra hinanden, end for Eks. de talrige Claus Plum'er, man træffer blandt ovennævnte Professor Claus Plums Efterkommere. Det ligger naturligvis for en stor Del i, at deres egen Samtid selv var interesseret i at holde dem ude fra hinanden.

Johannes V. Jensens 2 Farbrødre kaldes henholdsvis Store Jens og Bitte Jens, Harboerne i Ringkøbing benævnes systematisk d. ældre og d. yngre, Urban Jakobsens Døtre kaldes første og anden Anne, første og anden Maren, og de mange forskellige Efternavne Cornelius Nielsen Roed's 3+2 ensbenævnte Sønner fører letter i høj Grad Adskillelsen.

Jeg skal sluttelig anføre hvordan de 3 Jens Strætt'er, som levede i Nibe i 1700aarene, holdtes adskilt i daglig Tale.

Den ældste Jens Knudsen Strætt (1724—1781) var Søn af Knud Jensen Strætt, død 1741, og kaldes som Regel derfor blot Jens Knudsen, de 2 næste var begge Sønner af Knud Jensen Strætts Broder Otte Jensen Strætt, død 1754 og dennes Hustru Anne Jensdatter Kok. Den ældste af dem var opkaldt efter Farfaderen Jens Knudsen Strætt, og fører derfor korrekt Navnet Jens Knudsen Ottesen Strætt (1738—1797), men kaldes som Regel blot Jens Strætt. Den yngste var opkaldt efter Morfaderen, og burde altsaa korrekt være kaldet Jens Kok Ottesen Strætt (1740—1799), men kaldes oftere Jens Ottesen Strætt, og Jens Ottesen Kok Strætt, hyppigst dog blot Jens Ottesen.

Man kan mene om disse Skikke og Sædvaner hvad man vil, er man opmærksom paa dem, er de Forhold de har affødt, ikke vanskeligere at udrede end alle andre, navnlig ikke naar der er bevaret Skifter. Og saa maa ingen klage, Kilderne er jo hyppigt saa mangelfulde og manglende, at man ikke kan komme videre.

Man kan derfor ikke rigtig deltage i Arkivar Thisets Beklagelse af det fremdragne Tilfælde med hin fynske Landsdommer, der 1387 kaldes Otto Tydynghehuze dictus Skynkel og 1423 Otto Skinkel, mar Tidehuus kalder, naar Vaabnet som meddelt kendes, og enhver Tvivl om Vedkommende paa fædrene Side er en Tidinghus eller Skinkel dermed er udelukket.

Saa meget mindre, som man af selve de her anførte Benævnelser, uden at det modsatte helt tør benægtes, skuede mene, at han var en Tidinghus, thi det siger den latinske Bemærkning, og den danske skal saavidt jeg kan se snarest, kan ihvertfald lige saa let som modsat, tolkes paa denne Maade (den Tidehus man kalder Otte Skinkel).

Det forbavtede mig derfor ikke i Adelsaarbogen for 1916 at se det virkelige forholdt sig saadan, men til Gengæld, at jeg skulde finde Grunden til denne Navnevekslen i et udmærket og typisk Eksempel paa en dobbelt Opkaldelse.

Første Gang han forekommer, nemlig i 1385, er det sammen med en ensbenævnt Broder: Ottoni et Ottoni fratribus Tedinghuze et Skinkel, og jeg kan vanskeligt i Overensstemmelse med de ovennævnte talrige Eksempler tro andet, end at de maa være opkaldt efter hver sin Bedstefader, og til Adskillelse kaldet med Vedkommendes Slægtsnavn.

Faderen Marqvard Tidinghus nævnes 1385—1397. Hans ukendte Far, der antages at være Søn af en ældre Marqvard Tidinghus, nævnt 1313, maa være født kort efter 1300 og have heddet Otto Tidinghus, hvilket yderligere bestyrkes ved at Sønnen Albert Tidinghus, nævnt 1378, ogsaa havde en Søn Otto Tidinghus, Kantor i Haderslev, nævnt 1397—1414.

Moderen kan derimod ikke som anført maa ske være Datter af den i Aarene 1382—1390 nævnte Hr. Borqvart Skinkel, thi da hendes Sønner modtager Pant i 1385, maa hun allersenest være født i 1345, hvilket isaafald vilde medføre at Borqvart Skinkels Far Otto Skinkel, der nævnes 1357—1398 senest kan være født 1295. Det er imidlertid ganske umuligt, og det kan derfor betragtes som givet, at hun er Datter af sidstnævnte Otto Skinkel. Det passer med Aarstallene og forklarer fuldt ud Sønnernes ens Fornavn og veksellende Slægtsnavn.

Der kan næppe være Tvivl om, at man ogsaa i andre Tilfælde ved Hjælp af Opkaldelsesreglerne kan skaffe Vished i ellers tvivlsomme Spørgsmaal. Baade i ældre Tid, hvor Kilderne flyder saa sparsomt, at ethvert Vink er værdifuldt,

og i yngre, hvor man, naar der ikke kan skaffes Skifter, som Regel mangler afgørende Bevis for, at en et eller andet Sted døbt Person er identisk med en senere forekommende Person af samme Navn, ofte er der maaske Tale om en Fætter eller en endnu fjernere Slægtning.

Længst kan man naa, naar man kender samtlige Børns Navne og den Orden de er født i, men da de som smaa døde jo oftest er ukendte, er det særlig fra Dobbelt- og Efternavnsopkaldelserne, at man faar værdifulde Oplysninger, saaledes at disse for Nutidsbegreber saa mærkelige Forhold langt snarere maa kaldes vejledende end vildledende.

Alligevel kan jeg udmærket godt gaa med til at finde Reglerne uheldige, men kun i den Forstand, at de ikke mere er værd at følge.

Ensartede Regler er nemlig et Gode af høj Værd, og historisk maa man erkende, at den Navngivning, der holder sig til et fast fædrene Slægtsnavn og vilkaarligt skiftende Fornavne, har sejret over det meste Europa. Og utvivlsomt med Rette, som den mest praktiske af de mange Skikke der har været anvendt, blot man muliggør, at de altfor hyppigt brugte Slægtsnavne nogenlunde let kan ombyttes med ny.

Et i Danmark anset Slægtsnavn som Lehmann er i Berlin for Eks. lige saa stor en Plage som Navnene Hansen og Nielsen herhjemme, og ogsaa her findes der lignende udbredte Navne, for Eks. Schmidt og Møller, som kun højest uegentligt kan kaldes Slægtsnavne.

Derimod kan man vanskeligt tillægge faste Slægtsnavne synderlig Betydning af Hensyn til en Udvikling af Familiefølelsen. Denne omfatter i Almindelighed kun ret nære Slægtninge, men tager intet Hensyn til om de er paa Fars eller Mors Side, og har i det hele taget ikke noget med Navnet at gøre. Følelsen af at høre til en historisk kendt Slægt er nemlig kun de allerfærreste beskaaret, og ret beset maa det hævdes, at alle Slægter er lige gamle, det er kun Kendskabet til dem der kan standse kortere eller længere tilbage i Tiden.

Men denne Navngivning kan, hvad der er mere værd, lettere end de fleste andre give enhver dygtig Slægt den Følelse af Samhør med Nutid og Fremtid, som mere end noget andet betinger Overblik, og derigennem Evne til at udfolde Dygtighed, hvad enten det nu er paa Samfundets Top eller indenfor et begrænset Omraade.

Slægter af Postbude og Jærnbane-mænd, hvor Gerningen er Tradition, er samfundsmæssig set lige saa ønskelige og betydningsfulde som de fra gammel Tid kendte Bonde- og Haandværkerslægter, Præste- og Officersslægter o. s. v.

Derfor maa det Arbejde, der Verden over, og maaske ganske særligt i de smaa nord- og vesteuropæiske Nationer, er udført for at udrede de almindelige Befolkningsslagtsammenhæng anses for at være af ikke ringe Værdi.

Kun gennem den nøjagtigste og fuldstændigste Udredning af saa mange enkelte Familiers Forhold som muligt kan man vente med Tiden at faa et saa fyldigt Materiale, at man kan naa længere ind til de store Spørgsmaal for Nationernes Liv som betegnes Arvelighed og Folkeforædling, end man ifølge Sagens Natur kan ved Hjælp af den almindelige Folketællingsstatistik.

Op man behøver ikke for det skematiske at glemme det levende. Tværtimod, jo mere Omhu man anvender paa at faa Skelettet i Orden, des fyldigere vil alt det der gør Billedet levende ogsaa strømme ind.

Det ser man bedst ved Anvendelsen af Tingbøgerne. Naturligvis gives der ikke de Aktstykker, som ikke lejlighedsvis giver Bidrag af særlig levende Art, men som Helhed er Tingbøgerne den rigeste, desværre ogsaa den vanskeligst anvendelige, af de Kilder vi har til slægtshistorisk Viden.

Ganske vist, om det bedste i Livet bærer de sjældent direkte Vidnesbyrd, men selv om de er rene Guldgruber for dem der interesserer sig for Skældsordenes Lyrik, intet er dog fejlagtigere end at tro de udelukkende handler om Livets Vrangside.

Tinget var ikke alene det Sted, hvor Trætterne afgjordes, men ogsaa det Sted, hvor alt af Interesse for Befolkningens ydre Liv kom frem, der vedtog man alle Fællesaftaler, der læstes Skøder og Arveafkald, der sluttedes alle Forlig, afgjordes alle Gældssager, der drøftedes ny Skatteligninger, der læstes Syn paa Bygninger, og Skader opgjordes, der optegnedes hvad gamle Folk huskede om Markskel, om Ulykker i Krigens Tid, og meget andet.

Og læst mellem Linierne faar man i høj Grad fat i det man helst vil vide Besked om, de ydre Kaar for Befolkningens daglige Liv, og den Brydning som til enhver Tid findes mellem den enkeltes Trang til Selvhævdelse og Samfundets Krav om Fællesvirke, og som netop i Tingbøgerne kommer særligt levende frem, da det først efter 1700 blev saa almindeligt at lade møde ved Prokurator, at den ældre Tids mere personlige Præg tog kendetligt af. Ellers var Reglen at man mødte selv, og da yderligere baade Dommer og Skriver til omtrent samme Tid var en Mand fra Egnen, uden særlig Uddannelse, saa kan man vanskeligt finde en friskere sprudlende Kilde til Sprogets Udvikling, eller bedre Bidrag til Viden om Dagliglivets Forløb.

Spørgsmaal og Svar.

I. Spørgsmaal.

Gennem Personalhistorisk Tidsskrift vilde jeg gerne have oplyst, hvem Niels Herrested, Rabenæs, Norge, var, han levede 1718, og hvem var Ditlef Bugge, der ca. 1737 levede i Norge

Mag. art. A. Axelsen.

1) Frederiche Christiane Lübing (Lüberg?) blev født i Kjøbenhavn $\frac{5}{2}$ 1816 (døbt i Trinitatis Kirke $\frac{23}{2}$ s. A.); som Forældre nævnes Købmand i Lolland, Friderich Adolph Lübing (Lüberg?), og Hustru, Sophie Magdalene Stendrup, i Myntergaden Nr. 51; $\frac{19}{5}$ 1817 boer Forældrene i Regnegade (Vaccinationsattest), men ud over dette vides intet om dem. Forældrene menes dog at være døde, medens Datteren var Barn — Faderen nævnes udtrykkelig som død ved hendes Konfirmation $\frac{18}{4}$ 1830 —, og baade ved denne Lejlighed og ved hendes Giftermaal $\frac{17}{11}$ 1843 (begge Dele i Frelsers Sogn, Christianshavn) med Skibskaptajn Georg Carl Weberg (født $\frac{4}{9}$ 1814, død $\frac{30}{1}$ 1878) er hun Plejedatter af Murmester, Kaptajn Meldahl, Overgaden n. Vandet Nr. 169. Hun døde $\frac{30}{4}$ 1892 i Kjøbenhavn.

2) $\frac{3}{10}$ 1773 konfirmeres i Frelsers Kirke, Chrhn., Nicolai Poulsen Weberg, som ved Folketællingen 1787 boer Strandgade 43 sst., angives at være 34 Aar gl. og ($\frac{28}{11}$ 1779, Frelsers Kirke) gift med Karen Hieronymidatter (1787: 37 Aar gl.; gift 1ste Gang sst. $\frac{3}{3}$ 1775 med Johan Adam Flo-

rell), død $19/8$ 1833, 81 (!) Aar gl. Han var Sejlmagersvend og døde 1815 »i Surabay i Ostindien«.

Nicolai Poulsen Weberg var, i Følge en Forloverattest, Søn af Skibstømermand ved Holmen, Poul Andersen Weberg (Hvedberg), og Margrethe Nicolaysdatter, der 1779 og 1787 boer Strandgade 43 A, Chrhvn., og er 1787 henholdsvis 60 og 67 Aar gamle, og han angives at være kommet til Kjøbenhavn med Forældrene i sit 7de Aar (d. v. s. ca. 1760) fra »Telemarken ovenfor Skien i Norge«; en Broder til ham er rimeligvis Anders Poulsen Weberg, der konfirmeres i Frelsers Kirke $2/10$ 1774 og $19/7$ 1783 sst. troloves med Anne Dorthe Pedersdatter; Trolovelsen ophævedes ved Kancelliets Skrivelse til Biskoppen af $6/10$ 1787.

Saafrømt noget af Samfundets Medlemmer maatte ligge inde med Oplysninger eller Kildehenvisninger vedrørende Forældre, Fødsels- og Dødsdag og -Aar, Fødested og Livsforhold m. v. for ovennævnte Friderich Adolph Lübing (Lüberg), Sophie Magdalene Stendrup, Nicolai Poulsen Weberg, Anders Poulsen Weberg, Karen Hieronymidatter, Poul Andersen Weberg (Hvedberg) og Margrethe Nicolaysdatter, vil saadanne Oplysninger blive modtagne med Taknemmelighed af

Cand. polyt. Oscar Weberg,
Forhaabningsholms Allé 28, Kbhvn. V.

I Personalhistorisk Tidsskrift for 1908, s. 263 nævnes, at Anne Albertsdatter Altewelt — datter av sogneprest til Ringsted Albert Jørgensen Altewelt, død 1657 og Karen Nielsdatter Hiersing, død 1640 eller 41 — efter morens død kom i huset hos sin morbroder Laus Villadsen, prest i Højetaastrup. Hvorledes kan Laus Villadsen være bror til Karen Nielsdatter Hiersing? Endvidere hvem var Karen Nielsdatters forældre?

Kan der paavises nogen forbindelse mellem ovennævnte Karen Nielsdatter Hiersing og Niels Andersen Hiersing, Fountainemester i Kjøbenhavn ca. 1650. Denne havde vistnok 1 datter gift med stempelpapirforvalter i Kjøbenhavn Niels Christophersen.

Mulige oplysninger bedes godhedsfuldt indsendt til

Fuldmægtig E. Krum-Hjersing
Solligaten 1, Kristiania.

Fortegnelse over den danske og norske Stamtavle- Litteratur i Aaret 1915.

II. Norge.

- Aavitsland, A., Slægtregister for Evje Hovedsogn og tilstødende gaarde Vegudal. Kr.sand 1914.
- Berg, L., Tjølling. En Bygdebeskrivelse. Kra. 1915.
- Berge, N. E. og E nok Berge. Bergeslægten fra 1681 til 1915. Sandnes 1915.
- Bergwitz, Joh. K. On sø-herred 1814—1914. Kra. 1915.
- Bidrag til Agders Historie II. Kr.sand 1915.
- Bjerke, Ole C. Vaaler og Svindals herred 1814—1914. Fred.stad. 1915.
- Bonnevie, F. Stamtavle over den falkenstenske gren af Familien Bonnevie i Norge 1715—1915. Chra. 1915.
- Brodahl, Joh. E. Litt om adellslegterne Staur, Schønnebøl og Munchegaard i Nordland. Særtryk af »Nordlandsposten«. (Bodø 1915).
- , — . Mo kirke i Ranen. Særtryk af do. (Bodø 1915).
- , — . Akvarelmaler H. J. F. Berg. Thjem. 1915.
- Bugge, Mogens Fraas. Stamtavle over Stavanger-Haugesund-familien Nyman. Kra. 1915.
- Collett, A. Familien Collett og Christianialiv i gamle Dage. Kra. 1915
- Falsen, Conrad. Slægten Falsen. Kra. 1915.
- Flatin, Tov. Kring ein Flesbergprest ved 1700-tale. Kongsberg 1915.
- Fortegnelse over Norske ingeniører 1915. Ved ingeniør Kr. Løken. Kra. 1915.
- Hansen, O. K. Hvaler herred 1814—1914. Fr.hæld 1915.
- Holst, Hans Fridtjof. Slægtregister over en Holsteslægt (Helgeland-Holsterne). Manuskript. Kra. 1915.
- Hønefos. Byens historie. Kra. 1915.
- Igsi, M. Hobøl herred 1814—1914. Fr.hæld 1914.
- Larsen, Jacob Edler Petersen. Familien Larsens's Stamtavle. Fortsat af Jacob Chr. Larssen 1876. Arendal 1915. Pat.
- Martens, Johan. Tillæg til stamtavle over slægten Martens i Bergen. Bergen 1915.
- Moe, Johan Schach. Møinichen. Stamtavle bygget paa Møinichenske Slægtbøger. Bergen 1914.
- Plünneke, C. og P. Velde. Glemminge og Kraakerøy herreder 1814—1914. Fred.stad 1915.
- Rehbinder, Barndoms og Ungdoms Erindringer. Kra. og Kbhvn. 1915.
- Skjelderup, Arthur. Slægthistoriske Meddelelser om Familierne Skjelderup og Clauson og om Grene af Familierne Holst, Holfeldt, Paludan, Osterhaus, Parsons og Phelp. Chra. 1915.
- Steffens, Haagen Krog. Norske Slægter 1915. Kra. 1915.
- Studenterne fra 1890. Kra. 1915.
- Svendsen, Blom. Fortegnelse over befolkningen i Bodin omk. 1750. Bodø 1915.
- Thunæs, J. M. M. Fortegnelse over norske udskiftningsfunktionærer. Kra. 1915.
- Werring, Oscar. Distriktslæge Martin Tuxen Werring og Hustru Anne Kirstine Elisabeth, f. Møllers Efterkommere. Kra. 1915.

Bog anmeldelser.

Stuhrslægten i Aalborg. Udarbejdet af Kommunalærer P. C. Knudsen. Udgivet af Fabrikant Im. Stuhr. Aalborg 1916.

Endnu for faa Aar siden var der næppe mange udenfor Aalborg, der kendte Navnet Stuhr, men nu er Navnet landskendt og der er Klang af Guld i Forbindelse med det. — Krigen har ogsaa bragt sit Gode og dertil hører noget som det, at den har skabt Muligheder for, at denne dygtige Slægt, der nu paa tredie Generation hører til Aalborg Bys bedste Sønner, — Stamfaderen kom ca. 1810 dertil fra Greifswald, hvor han var født i Aaret 1767, — har kunnet skabe en Virksomhed i det Stuhrske Skibsværft, der betyder saare meget for Byen.

Den lille Bog, som Kommunalærer P. C. Knudsen her har udarbejdet, er aabenbart skrevet med stor Kærlighed til Emnet, og han har da ogsaa faaet noget virkelig smukt ud deraf. Lad det end ikke være overvættets vanskeligt, at samle Oplysninger til Biografier, der først begynder med Aaret 1800, saa er det dog ikke hver Mand givet, at faa et saa harmonisk afrundet Stykke Kultur og Personalhistorie til at flyde i Pennen, som det, der her opulles for os af Forfatteren.

P. H.

Dänisch-schweizerische Beziehungen in der Vergangenheit. Von Dr. C. Benziger. Bern 1916.

Denne schweiziske Tidsskriftartikel bør ikke forblive ubemærket herhjemme, saavist som det er af Interesse, og maa paaskønnes, at noget saa sporadisk, som Vexelvirkningen mellem de to Landes Folk, er bleven gjort til Genstand for en Behandling fra schweizisk Side; thi det er jo forholdsvis langt flere af den lille dygtige og driftige schweiziske Nation, der har søgt hertil og i Danmark vundet et andet Fædreland end omvendt. — Forfatteren har aabenbart med Grundighed studeret sit Emne saaledes, at meget lidt er undgaaet hans Opmærksomhed, han omtaler Reverdil, Mestral, Iselin, Slægterne Frølich, Cloetta og flere og nævner ogsaa med Elskværdighed alt det lidet, som kan betegnes som »danske Forbindelser med Schweiz«, — hvilket dog i Hovedsagen indskrænker sig til Reiser af Danske i det naturskønne Land, han omtaler f. Ex., at Politikeren, Lensgrev Holstein-Ledreborg, som bekendt i en Aarrække boede i frivilligt Exil i Freiburg.

Man savner dog blandt de bekendteste Schweizere, der har spillet en Rolle herhjemme, Kunstkammerforvalterne Lorenz Spengler (Fader og Søn) og Familien Monod, af hvilken (ligeledes Fader og Søn) bleve højtansete Prædikanter ved den herværende fransk-reformerte Kirke i København; at disse ikke er nævnt er saa meget mærkeligere, som Forfatteren dog nævner Slægten Puerari, til hvilken den ældre Monods Moder hørte.

Forfatteren ved ej heller, at Slægten Frølich allerede kom hertil Landet med Konferensraad, Nationalbankdirektør Lorenz Frølichs Fader (han omtaler kun dennes Neveu, Maleren Lorenz Frølich), og at denne, Agent J. J. Frølich, der var gift med en Spengler, indkaldtes af sin Morbroder, Baron Iselin. — Iøvrigt maa det være mig tilladt i denne Forbindelse at gøre op-

mærksom paa de talrige Malerier og Stik af de fleste af de i Artiklen nævnte Personer — der findes herhjemme — bl. a. et dejligt Maleri af Baron Iselin, som Barn; Billeder, der sikkert er ukendte i deres Fædreland, Schweiz.

P. H.

Slægten Levin-Fredericia. Paa Foranledning af Veksellerer Martin J. Levin. Ved Joseph Fischer. Trykt som Manuskript. Kbhvn. 1916.

Martin J. Levin, der paa saa mange Omraader har givet Beviser paa, hvilken rundhaandet Mæcen han er, har igennem dette Værk, som vor flittige Historiker og Genealog, Bibliotekar Joseph Fischer har udarbejdet, beriget vor jødiske personalhistoriske Litteratur med et overordentligt tiltalende Arbejde.

Det er kun de ældste Led, der faar en udførligere biografisk Omtale — men til denne kun altfor korte biografiske Del slutter sig en fuldstændig Descendens Oversigt, ogsaa i Spindelinen, over Juveler Joseph Levins (f. 1734, † 1791) Descendens, forsynet med nøjagtige Datoer, Stedsangivelser o. s. v. der fra Form og Indholds Side synes hævet over al Kritik.

Vor genealogiske Forskning, der destoværre paa mange Omraader staaar tilbage for vore Nabolandes, har gennem Joseph Fischers Arbejde, i Løbet af faa Aar, vundet en Position paa det lille Enklave — den jødiske Personalhistorie, — hvor intet Land kan gøre det Rangen stridig. — Det er forbausende at se, hvor meget Fischer ogsaa her faar ud af de sparsomme Oplysninger om det attende Aarhundredes Jødeskikkelser, som Synagogens Ministerialbøger og Borgerskabsprotokollerne indeholde; han har en egen Evne til paa Trode heraf, at male disse Patriarkskikkelser levende, saa at vi faar et klart Indtryk af, hvorledes de har kæmpet for at naa frem, hvad de har lidt og dog naaet!

P. H.

Stamtavle over Slægterne, Cand. theol., Degn i Rørslev Andreas Andersøn Müller og Birgithe Sophie Wallunds samt Brygger og Borgermajor i København Jørgen Hansen Hjorth og Dorothea Marie Orsland's Descendenter. Omfattende Slægterne Ferslev, Hald, Møller, Barfod, Hjorth med Biografier og Billeder. Samlet og udarbejdet af Hans Andreas Møller, Købmand i Aalborg. Kbhvn. 1916.

Forfatteren, der ved sit tidligere Stamtavlearbejde om Slægterne Stampe og Thestrup aabenbart har faaet Blod paa Tanden, har her samlet et meget betydeligt Ahne- og Stamtavlemateriale om en hel Række gode Borgerslægter, som han ved Blodets Baand er knyttet til. Det er et betydeligt Arbejde, han har nedlagt i dette Værk, og det er aabenbart samlet med stor Omhu, Kendskab og Kærlighed til Emnet og til sin Slægt. — De tørre Data er isprængt med gode Oversigtstavler og fornøjelige Skildringer af kulturhistorisk Interesse om de ældre henfarende Generationer samt med en hel Række Billeder af Slægternes Medlemmer, som han følger ned igennem Spindelinerne til Nutiden o. s. v. — Om ikke Slægterne igennem Arkivundersøgelse kunde have været fulgt længere tilbage end Tilfældet er, maa staa hen, jeg vilde være tilbøjelig til at antage det; men Forfatteren har aabenbart villet begrænse sig til det overkommelige. Stoffet er ikke ganske regelmæssigt behandlet, og Forfatteren har ikke rigtig forstaaet at skille Klint fra Hvede; han bringer lidt for meget værdiløst Anekdotestof og betragter det som Historie; og det

skammer Bogen mere end nødvendigt, at han f. Ex. tiltrukken af nogle højformemme Navne, som han ad Spindelnievejen faar med i Stamtavlen, bruger en hel Side til at aftrykke et ironiserende Avisreferat (vist fra Politiken eller Extrabladet) af et mondænt Bryllup, der har fundet Sted i de allersidste Aar! — Den Slags bør Forfatteren, naar han ellers tager sin Opgave alvorligt, og ikke lader Bogen trykke som et rent privat Manuskript for Familien, forskaane Læseren for; i et Arbejde, som det foreliggende, hører det ikke hjemme.

P. H.

Vägledande Förteckning vid Person- och Släktforskning i Landsarkivet i Lund. Lund 1916. [Af Lauritz Weibull].

Værket indeholder paa 92 Sider en fuldstændig Fortegnelse over samtlige de til det i 1903 stiftede Landsarkiv i Lund afleverede Kirkebøger, Mandtal, Borgermatrikler etc. fra Skaane, Halland og Blekinge, — altsaa netop de for dansk-norsk Personforskning særlig betydningsfulde Dele af Sverrig, — med tilføjede Oplysninger om Kirkebogens Brand o. s. v. Det er et saare fortjenstfuldt og for enhver Arkivbesøgende nyttigt Værk, som her har set Lyset, og dets Udgivers Navn borger for dets Nøjagtighed og Fuldstændighed. — Det hører vistnok til »Løfteparagraferne« fra vor Arkivstyrelse at vi ogsaa skulle faa saadanne Fortegnelser; og vi tør jo haabe paa at dette Arbejdes Udgivelse bliver en Spore, og det selv et Mønster til Efterligning.

P. H.

Helge Hostrup: Jens Christian Hostrup. Hans Liv og Gerning. Kbhvn. 1916.

En fornøjelig Bog, en Bog, som bærer Sandhedspræget parret med en dyb sønlig Kærlighed, en Bog, som ingen — mindst af alt Personalhistorikeren — vil fortryde at stifte Bekendtskab med. Den er visselig ikke nogen kritisk-etisk Vurdering af vor Studenterdigters Personlighed, men er en ægte »Hostrupske« fornøjelig Skildring af et harmonisk Digter- og Præstelig, med dets store og smaa Glæder og Sorger, og et Anekdoteværk i god Forstand, om den Kreds af betydelige Mennesker, som hørte til Digterens Kreds. Den Hostrupske ægte danske Slægt, der nedstammer fra »Podemester Hostrup«, der omkring Aar 1700 gav sig af med at forædle Frugtræer paa Herregaardene, faar i Bogen en indgaaende Skildring og danner en værdifuld Ramme om Billedet af Digteren, malet netop som vi igennem hans Værker lærer ham at kende.

P. H.

Slægten Gottlob. Oplysninger samlet af Cand. polyt. J. Gottlob, Kbh. 1916.

Slægten stammer fra Organist Johan Gottlob Kirstan i Store Riise paa Ærø (f. 1690, † 1763) og har for en stor Del hjemme paa Ærø. Den lille foreliggende Stamtavle er et flottigt Samlerværk om en jævn Borgerslægt, et af de Arbejder, som er saare utaknemlige, fordi de saa vanskelig finder Paa-skønnelse selv i den nærmeste Kreds; men netop derfor fortjener det af fremhæves, hvad der her er præsteret. — Det er aabenbart ogsaa kun beskedne Midler Forfatteren har haft at raade over til Trykningen, ellers havde man vel ikke maattet savne det Register, uden hvilken Bogen for alle andre, end Familiens egne Medlemmer, bliver næsten værdiløs.

P. H.

Magister Ludvig Daae, Sognepræst til Lindaas og Hustru Drude Cathrine Haar. Utsnit av Manuskriftet til Stamtavle over den norske Familie Daae, Av Aagaat Daae, Trondhjem 1917.

Dette lille i kun 300 Exemplarer trykte Skrift om et norsk Præstepars Liv fra det attende Aarhundrede, der i en meget lang Aærrække boede i det afsides Lindaas, er som Titelen angiver et Udsnit af et endnu ufuldendt Arbejde »Stamtavle over den norske Familie Daae« af den gennem en hel Række interessante Artikler af Tidsskriftets Læsere vel kendte Forfatterinde. Hun har ladet det trykke som en Hædersgave til Slægtens Ældste, den d. 21. Februar 1917 fødte Pastorinde Drude Cathrine Haar Lampe, født Daae, og det har derfor paa Omslaget Datoerne 21. Februar 1817—21. Februar 1917, men desuden bærer det et Paatryk, der lyder saaledes: »Dette laa færdig i trykken, da sørgbudet kom: »Fru Lampe døde i Kristiania 24. Januar 1917«. Nu kan jeg kun sende dette tryk til slegt og venner in memoriam«. Det er et smukt Udtryk for Veneration, som Frøken Daae gennem dette lille Skrift har villet bringe den højtbedagede Ætling af en god gammel Embedsmandsslægt. Hvorfor er denne Art Hædersgaver ikke almindeligere end Tilfældet er; hvor vilde de dog kunne bidrage til at styrke Slægtsfølelsen! P. H.

Haandbog over den ikke naturaliserede Adel. Af Th. Hauch-Fausbøll. Udgivet af Forbundet af ikke naturaliserede Adelslægter i Danmark. Kbhvn. 1917.

For faa Aar siden udgav en svensk Løjtnant, Hr. Tage Erhard von Gerber, en »Nordisk Adelskalender«, omfattende de i de nordiske Lande levende fremmede Adelslægter, der ikke tilhørte de respektive Landes egen Adel, et Værk der blev modtaget med en usædvanlig haard, men fuldkommen berettiget Kritik (jvfr. f. Eks. Personhistorisk Tidsskrift XIV, 66 ff. og XV, 121 ff., Stockholms Dagblad for 10. og 20. April 1912 o. a. St.). Adskillige af de protesterende Udtalelser, som affødt af Hr. Gerbers Haandbog, kunde med fuld Føje gentages i Anledning af Fremkomsten af Hr. Hauch-Fausbølls.

Naar den sidstnævnte Forfatter i sit Forord omtaler de urigtige Familietraditioner, hvis vigtigste Moment saa ofte er uhjemlede Paastande om udenlandsk adelig Herkomst, kunde man med Rette vente, at de i den ny Haandbog behandlede Slægter havde været Genstand for en ganske anden Kritik, før de optoges, end Tilfældet er. At Forbundet af ikke naturaliseret Adel har godkendt disse Slægters Adelskab, er uden Betydning, da denne Forening, hvis Formaal er højest problematisk, ikke besidder nogensomhelst Autoritet.

En Del af de optagne »Slægter« omfatter ganske faa Personer, hvis Ophold i Danmark indtil videre maa betragtes som periodisk. Dette gælder to Medlemmer, deraf kun et mandligt, af den svenske Slægt von Düben, et Medlem (med en fem Aar gammel Søn) af den bayerske friherrelige Slægt von Lotzbeck, tre Medlemmer — deraf kun et mandligt — af den svenske Slægt Påhlman, Medlemmer af den friherrelige Slægt Ripperda, af hvilken kun én ung, i Paris født Mand, bor her, samt én finsk-svensk Friherre Wallen (med en lille Søn), hvis Forhold til Landet neppe tør betragtes som grundfestet. Disse »Slægter« kan kun med et yderst kunstigt Ræsonnement henregnes til

fremmed Adel i Danmark. Helt udenfor Rammen falder de enkelte Medlemmer af den gode danske Slægt *Dahlerup*, hvis østerrigske Friherretitel har ligget til Grund for Optagelsen i Haandbogen — de to eneste Friherrer bor endda i Amerika — samt siamesisk Viceadmiral *Richelieu*. De Forestillinger, der i Europa bl. a. knytter Begrebet Adel til et paa kristeligt Grundlag hvilende Ridderskab, burde være saa hævdvundne, at man intet Hensyn tog til orientalske Potentaters Adelsbreve.

Alle Læserne kender de ypperlige Stamtavler over fremmede Adelslægter i Danmark, som Tidsskriftet i Aarenes Løb har bragt. Forfatterne af disse Genealogier, Dr. phil. *Louis Bobé*, Oberst *Harbou* og Hofjægermester *Schøller*, hvis ansete Navne er den bedste Borgen for Indholdet, har her beriget vor slægtshistoriske Litteratur paa en saa fuldtud tilfredsstillende Maade, at man med Rette er blevet forvænt paa dette særlige Omraade. I Stedet for at tage de tre Herrer Arbejder som Mønster, har Hr. *Hauch-Fausbøll* nu udgivet en Række Præsenstavler over Familier, overfor hvilke man atter og atter kræver Beviser. Er de her levende Familier *von Kohl*, *von Haaffner*, *Brown*, *von der Hude* og *von Rosen* virkelig af fremmed adelig Oprindelse? Hvor erfarer man noget om de Led, som skal bevise dette, men som forgæves søges i de kortfattede Indledninger til hver Slægt?

Slægten *Richelieus* Oprindelse er udførligt behandlet her i Tidsskriftet (3. R. III, 302 ff., s. R. V, 92 f. og 111 ff.). Der er vel ingen dansk-norsk Genealog, som ikke er klar over, at enhver Forbindelse mangler mellem denne Slægt og den franske Adelsæt *du Plessis*. Ikke desto mindre tilføjer Hr. *Hauch-Fausbøll*, efter at have omtalt, at de danske *Richelieu*'ers Stamfader prætenderede at tilhøre den franske Slægt, at der ikke hidtil har kunnet føres Bevis herfor, Ord der absolut lader ane, at en Forbindelse mellem de to Slægter dog maaske kunde tænkes. Med hvilke Ord skal en saadan Form for personalhistorisk Forfatterskab karakteriseres?

At den ny Haandbog synes ret overfladisk udarbejdet, Oplysningerne om Slægten *von Eggers* kunde saaledes med Lethed være blevne ført à jour blot ved et Blik i sidste Aargang af *Freiherrliches Taschenbuch*, er ret ligegyldigt.

Bogen bringer Gengivelser af enkelte af de behandlede Slægters Vaaben, andre Vaaben er kun beskrevne, imidlertid paa en saadan Maade, at man ikke ved, om man skal le eller græde. Det fortælles, at Slægten *d' Auchamps*'s Skjold er »prydet« med en »Hjelmkrone«. Om første Felt siges: »deri er Guldaks«, en i Sandhed heraldisk Vending; ifølge Beskrivelsen af tredje Felt »løber« der i dette en blaa Strøm paa skraa fra højre mod venstre; Afbildningen viser imidlertid, at denne Strøm gaar skraat fra venstre, i fjerde Felt omtales ogsaa en adelig Krone som »Hjelmkrone«. At Skjoldet er forsynet med en Rand forbigaas helt. I Slægten *Dahlerup*'s Vaaben ses en »aaaben« rød Rose »underlagt med tre som et Antoniuskors stillede Blade«, i Slægten *Hammershaimb's* Vaabens første Felt »to fra Midten over hinanden løbende blaa Kugler«, paa Hjelmen findes en »stor« blaa Kugle. I første og fjerde Felt af det *Kohl'ske* Vaaben træffer vi en Mandsskikkelse »uden Tødder«, Afbildningen viser en halv Mand, til Gengæld glæder man sig rigtignok over, at han har brunt, »studset« Haar og Skæg; Hjelpudens »tilbageflyvende Baand« ses desværre ikke paa Tegningen. I Slægten *Maulé's* Vaaben træffes en »indre« Skjoldrand, den *von Prangen'ske* Paafugl staar »paa Grønsvær«, i Slægten *Schmidt-Phiseldeck's* Skjold findes ifølge Beskrivelsen en Bjelke, Afbildningen viser imidlertid en Sparre, *von Post'ernes* Løve har »truende« Klør o. s. v. o. s. v. Der er neppe et eneste af de med »gyldne«

og »sølverne« Tinkurer belagte Vaaben, som er korrekt beskrevne, enkelte Beskrivelser er endda uforstaaelige.

For disse Forsyndelser, der unægtelig skæmmer Haandbogen, kunde Hr. H a u c h - F a u s b ø l l let faa Tilgivelse. Dette kan dog ikke blive Tilfældet, hvad hans Stilling til Traditionernes Bevislighed angaar, navnlig ikke med Hensyn til den ovennævnte Udtalelse i den R i c h e l i e u ' s k e Sag. Det er ikke Forbundet af fremmede Adelsslægter, men de ansete Mænd, der sidder som Medlemmer af D a n s k G e n e a l o g i s k I n s t i t u t og som saadanne i den offentlige Bevidsthed er en Art Garanter for Hr. H a u c h - F a u s b ø l l s Virksomhed, der nu har Ordet. Dansk Slægtshistorie skulde nødtigt komme ind paa Spor, som hidtil ikke har været fulgt af N o g e n her hjemme. Herimod bør der øjeblikkelig og energisk protesteres.

Poul Brædo Grandjean.

Meddelelser.

Cand. jur. K a i U l d a l l er for Tiden beskæftiget med at udarbejde et personalhistorisk Register over Adresseavisens ældre Aargange, og han har til det kgl. Bibliotek til almindelig offentlig Afbenyttelse allerede skænket Registrene for Aargangene 1763, 1778 og 1787.

Enhver, der har beskæftiget sig med Personalhistorie, vil vide, hvilken — paa Grund af Registermangelen død — Skat vi har i Adresseavisens Meddelelser fra det 18de Aarhundrede, og Hr. Uldalls Hensigt at udarbejde et fuldstændigt Register fra Adresseavisens Begyndelse 1759 til Aaret 1800, kan derfor kun mødes med den største Paaskønnelse.

Ingeniør Oscar Weberg gør i Anledning af, at der hverken i Danmark eller Norge findes trykte Ahnetavleformularer og det f. T. er vanskeligt at faa de herhjemme en Del benyttede tyske Ahnetavleformularer, opmærksom paa, at der findes en svensk bogtrykt Formular til 64 Ahner, udarbejdet af J. Wretman, der kan faas for 40 Øre pr. Stk. hos C. E. Fritzes Hofboghandel i Stockholm.

Smärre bidrag till dansk personhistoria.

Af O. Waide, Uppsala.

De svenska biblioteken innehålla som bekant rikhaltiga samlingar litteratur med dansk proveniens, som på skilda vägar kommit hit öfver. Många af dessa från danska privatbibliotek härstammande böcker hafva kortare eller utförligare skriftliga anteckningar af personhistoriskt intresse, smärre familjekrönikor, sådana som vanligen föras i familjebibeln, eller blott anteckningar om bokens inköp med ort och år för förvärfvet angifna. Anteckningar af detta senare slag kunna ofta vara af värde, då man genom dem kan följa ägaren t. ex. på hans studieresor till främmande länder. Detta dock mest, när större delar af en persons boksamling hamnat här, som t. ex. fallet är med Stephanii bibliotek. Sporadiska anteckningar af denna typ komma mera sällan till praktisk användning. Familjekrönikor o. d. däremot, huru kortfattade de än äro, hafva alltid intresse, då man genom dem ofta erhåller korrigerade eller okända data för skilda familjemedlemmars lif.

För den personhistoriska forskningen äro dessa anteckningar praktiskt taget otillgängliga i de flesta fall, så länge våra bibliotek sakna verkliga provenienskataloger. Endast då anteckningarne förekomma i så stor myckenhet, att vederbörande arbete kan öfverflyttas från bok- till handskriftsafdelningen, blir det i likhet med öfriga handskrifter användbart. Men dylika öfverflyttningar måste naturligtvis företagas med stor urskilning och blott i enstaka fall, enär våra handskriftssamlingar eljes skulle fullkomligt öfversvämmas af tryckt litteratur, och därmed ändra karaktär. Fler-talet af dylika böcker måste alltså fortfarande stå begrafna på bokafdelningarne, för så vidt icke någon lycklig tillfällighet eller en fullständig, systematisk genomgång af dessa afdelningar kan framdraga dem ur glömskan.

Under mina bibliotekshistoriska forskningar har jag på olika håll påträffat en del dylika bokanteckningar, af hvilka några här nedan meddelas, dock blott som urkundsmaterial. Att göra systematiska undersökningar om deras tillförlitlighet och värde har varit mig omöjligt. Därför skulle i flera fall krävas långa och mödosamma arkivforskningar, hvilkas resultat väl näppeligen komme att stå i proportion till det därå nedlagda arbetet. I många fall har jag kunnat konstatera olikhet med motsvarande uppgifter

i den tryckta historiska och biografiska litteraturen utan att dock närmare ingå på saken.

Vi göra början med några uppteckningar i ett exemplar af Cort Aslaksens *Oratio theologico-historica de religionis per Martinum Lutherum reformatæ origine et progressu*, skriven med anledning af reformationsjubileet 1617 och tryckt med tillhörande kronologiska och historiska tabeller i Köbenhavn 1621. Boken tillhör den Cronstedtska samlingen i Uppsala universitetsbibliotek¹⁾ och har ägts af en utaf de sista manliga ättlingarne af den gamla danska adessläkten Rud, Otto Rud till Sandholt, son till Korfitz Rud. Otto Rud var född 1611, idkade 1628 studier i Sorö och dog vid 19 års ålder i februari 1630 ungefär samtidigt med fadern. Boken är enligt anteckning på titelbladet förvärfvad af Otto Rud år 1625, och sannolikt då inbunden af honom²⁾, hvarvid i slutet inhäftats ett par tomma ark, afsedda att föra vidare de historiska anteckningar, som ingå i Aslaksens efter den egentliga texten tryckta *Tabula chronologica et historica*, och som sluta med år 1620. Dessa anteckningar har Otto Rud också fortsatt några år framåt i tiden med en för hans ungdom öfverraskande fast och prydlig stil. Han har äfven infört i den tryckta förteckningen åtskilliga tillägg ända från år 1556, innehållande viktigare data rörande medlemmar af släkten Rud och de därmed befryndade familjerna Rosensparre — hans mödernesläkt — och Rosenkrantz m. m. Tydligen har han gjort sina uppteckningar omedelbart efter förvärfvet af boken, men tyvärr ej fortsatt dem vidare. De yngsta anteckningarne tillhöra året 1625, eller samma år boken kommit i hans hand. Utom de rent personhistoriska anteckningarne finnas några af mera allmänt kulturhistorisk natur, hänsyftande på merendels kända förhållanden. Äfven dessa kunna dock förtjäna att medtagas. De nytillkomna anteckningarne äro i likhet med de tryckta tabellerna uppdelade så att vänstersidan rör Danmark och högersidan utlandet; hvardera af dessa är uppdelad i två afdelningar, »Statu ecclesiastico» och »Statu politico». Anteckningarne i utländsk historia äro få och värdelösa, men äfven dessa medtagas för fullständighetens skull.

»1556. Canutus Rudt Erici f. die jovis post Dominicam Oculi nascitur in Vestervii.

1567. Domina Sophia Rudt nata, Nykiøbinng.

1573. In profesto Pascatis pater meus inter 10. et 11. antemeridius natus in Sandholt Corfitius Rudt Erici filius.

¹⁾ Signum 3: 109.

²⁾ Den är ursprungligen bunden i helt hvitt, mjukt pergamentband, men sedermera öfverdragen med ett brunaktigt papper för att göra dess utseende likformigt med andra böcker i det Cronstedtska biblioteket.

1578. 13. Decemb: natalis Dominæ Pernille Gyldenstiern Bahusij Norvagorum.
1586. Mater mea Birgitta Rosenspar nata in Skarholt Scanorum 28. januarij.
1587. [Regina Scotiæ Maria decollatur]. Hindis hoved bleff med en Øxe vdj tredie hug affslaget paa den kongelig sal til Forterinham.
1588. Avunculus meus Steno Rosenspar Olai filius natus in Skarholt 10. Octob:
1592. Matertera mea Elizabeta Rosenspar nascitur in Skarholt. 2. Novemb:
1596. [Christianus Frisius magnus regis cancellarius deligitur]. Nec non Olaus Rosenspar Regni senator cum 7 aliis electus 10. jun:
1599. Nuptiæ Jacobi Rosæcrantzij cum Petronella Gyldenstiern in Keijstrup Tossing. 17. junij. Helviga Hardembierg 14. Julij Otthoniæ obiit.
1600. 2. Aprilis, nascitur Ericus Rosenkrantz jacobi f. in Keijstrup.
1604. Nuptiæ patris mei Corfitij Rudt cum Birgitta Rosenspar Olai de Scharholt filia, Hafniæ 20. Maji.
1605. Soror mea Anna Rudt Corfi. filia nascitur in Enggaard 29. Julij.
1606. Pater Laurentius Hafniam venit. Metta Rudt Corf: f. nata in Mariager Kloster 10. Octobris.
1607. Biblia Danica tertiò translata et edita cujus ἐργодиὼκτης fuit D. Joh. Rese:
1608. Elizabeta Rudt soror mea nata in Hindtzgaffl 24. Januarij.
1609. Frater meus Ericus Rudt Cor. filius, natus in Hindtzgaffvel 17. Aprilis¹⁾, oppetiit ibidem 3. Decemb. anni seqventis 1610.
1610. Nuptiæ matereræ meæ Elizabethæ Rosenspar cum Axelio Brahe de Krenckerup Dominica Palmarum.
1611. Sponsalia Stenonis Rosenspar avunculi mei cum Margareta Brock in Vemmeltoffte 20. Octobris.
1612. Birgitta Rudt Corf: f: nata in Fuelsang 31. Augusti.
1613. Helviga Rudt Corf: f: nascitur in Hindtzgaffl 11. Octobris.
1614. Henricus Rosæcrantius natus in Keijstrup 13. Junij utpote 2 Feria Pentecostes.
1616. E vivis discessit Jacobus Rosenkrantz Bergini Norveg: mense Octobri.
- Fatis concessit Anna Trusdaatter in Arreskoff 13. Octobris.
1617. Litanía 3., 4. et 5. Februarij.

¹⁾ Den följande anteckningen om Erik Ruds dödsdag skriven af annan hand.

1619. Pestis contagiosa in Sælandia, Hafniæ circiter 7000 hominum absumsit.
1621. Litanie 14., 15., 16. Martij.
Interdicta importatio cerevisiæ Germaniæ in Daniam.
Tanta hijemis vis ut per glaciem Mittelfardâ in Cimbriam duabus integris septimanis cum curribus et eqvis pervium esset iter.
1622. Fatis concessit dux Joannes de Synderborg Christiani 3. filius.
Domina Petronella Gyldenstiern morte subitanea extincta in aula sua Stensgaard 7. Novembris horis antemeridianis.
Reditus navium duarum ab India orientali, quæ pipere, ferebantur onustæ.
Ebberus Munck de Fielebro vitam cum morte commutavit 19. Julij.
Palæmonis Rosæcrantzij cum Elizabetha matertera mea nuptiæ celebratæ Hafniæ 2. Dominica post Trini:
Comitia Hafniæ circa Trini:
1623. Litanie per hæc Regna, 4., 5., 6. Martij.
Academia Sorensis, pro Nobilium pueris, fundata, perficitur ad festum Michaelis.
Et literæ Regis ad Nobiles de pueris eò mittendis 24. Julij.
Fundatio prodijt impressa, et data 30. Novemb:
Gymnasium Otthoniense inauguratum 15. Januarij.
Berginum Norveg: igni inopinato et inextingvibili ferè consumptum.
Cajus Rantzov de Rantzosholm obiit Calundburgi 5. Aprilis.
Comitia Hafniæ Festo Trinita:
Naves è Dania emittuntur in Hispaniam pro sale afferendo.
Det Sølfbiærg funden ved Sandvert i Norrig, ock den første mynt slagen, eslterfølgendis Aar.
1624. Litanie per Regnum Daniæ, mandato piissimo Regio, coeperunt cantari à concionibus, Dominicalibus, mense Julio. Qvod non ita multò post, plurimis in locis desiit.
Bergini 9. Junij inter 6. et 7. vespertinam infans, in utero Materno, septies flens audiebatur, attestante Episcopo N. Paschasio, cum tribus idem audientibus mulieribus.
Papa Romanus, missis eclam legatis suis Hafniam, extincto vero Evangelij lumine, erronea sua doctrina in doctos seducere conabatur.
Doctor Cunradus Aslacus Theologiæ professor obiit.
Defunctus avus meus maternus Olaus Rosenspar, in Draxholm, 5. Januarij.
Uldaricus Friderici 2. filius, Dux Holsatiæ, Episcopus Suerinensis, oppetiit 27. Martij 8 antemer: Exeqviæ ipsi factæ 24. Maji.
Comitia Hafniæ 21. Junij, qvo tempore comes Oldenburgius legationem Cæsareæ Maj: apud Regiam Majest: obiit.

Sponsalia Nicolaj Trolle, cum sorore mea Metta Rudt, in Valle Sælandorum 1. August: ut Dominica x post Trinita:
 Sophia Rudt amita mea obiit in Cimbria, et sepulta Viburgi 13. August:
 Conventus Senatorum Regni Daniæ et Sueciæ, in finibus.
 1625. Delectus habitus Nobilium et eqvitum in planitie Otthoniana. 17. Novemb:
 Publicæ præces 21., 22., 23. Mart:
 Indus orientalis, Manuel, baptizatus Otthoniæ 5. Octobr: et Christiani Immanuelis nomen ei imponitur.
 M. Petrus Petri Hien: et M. Jacobus Hasebard peste Hafniæ occubuerunt.
 Insolita grando. 14. August:
 Siligo, hordeum, avena, è cortice arborum producebatur.
 Bellum inferioris Saxonie cum Pontificiis, eorumque præfecto Generali, de Tilli.
 In eo conflictu occubuit Jacobus Wlfeld jun: Jacobi Regni Daniæ cancellarij filius, sepultus Neoburgi 25. Novemb: item Nicolaus Rosenkrantz.
 Eske Brock, obiit, sepultus Randers 30. Decemb:
 Manderup Pasbjerg, obiit, sep: Wib: 2. August:
 Jacobus VI. Angliæ Rex moritur 6. Aprilis.
 Mauritius comes Nassoviæ, princeps Uranie obiit 23. April: Die Greg: 6 vesp:«

En kolligatvolym, bunden i ett typiskt renässansband från 1500-talets slut, innehållande fem stycken i Köbenhavn 1572 tryckta förordningar, Christian III's Recess. En Skick och Ordning som aff Frederich II bleff giort paa Kiøbenhaffns Slot, Konning Frederich II's Handfæstning, Gaards Retthen och Den danske Soret, har fordom tillhört riksrådet Henrik Brahe till Vidtsköfle, såsom framgår af hans egenhändig anteckning¹⁾ och på pärmen tryckta initialer med årtalet 1573. Boken har år 1764 kommit i den kände svenske bibliografen och bokvännen Johan Henrik Lidéns ägo och från hans bibliotek öfvergått till Uppsala universitetsbiblioteks samlingar. I slutet af volymen äro inhäftade ett stort antal tomma pappersblad, tydligen afsedda för anteckningar af skilda slag. Tyvärr äro de flesta af dessa blad oskrifna, endast det första jämte två rader af det andra innehåller följande af Henrik Brahe nedskrifna dödsdata för några af hans närmaste släktingar.

¹⁾ Denna anteckning, skriven på pärmens insida, har följande lydelse: »Thenne Bog hører mig Hennrich Brade tiill medt Rett och Skell, och ingen Anddenn 1573. Hielp mig Du Hellig Trefoldighedt.«

»Anno Dominj 1551 S: Mattej dag vdj Faste mellum ij och iij for middag kallede gudt Almegtigste mynn kier Sallige farfader her Axssell Brade Tiill Krogholm huis Siell Gudt naade med Alle Chrisne Sielle, Amen.

Anno Dominj 1560 Thenn vor Frue dag nest effther S: Morthens dag kallede Gudt mynn kierre Sallige Fader Jenns Brade Tiill Vidskøffle Gudt Giffue hanum med Alle Christne enn Gledelig och godt opstandelsse. Amen.

Och kallade gudt hanum paa Vidskøffle om Morgenen ther Klockenn vaar syff.

Anno Dominj 1566 thenn Söngag (!) nest effth S: Lauridtz dag daa kallede gudt Almegtigste aff thene for gengelig verdenn och till sit euige Rigge myn Kier Sallige moder Frw Anne Bildis dotter till Vidskøffle Gudt ver hinder och vos Alle Naadig och Barmhiertig, Amen, och döde hun paa Løffuerød ther ny slog om afftenenn.

Anno Dominj 1567 Then Tisdag for midfaste Söndag om natten ther klockenn slog ett kallede Gudt mynn kier faderbroder her Laffue Brahe till Krogholm Gudt vnde bode hanum och voss en glad och [god?]¹⁾ opstandelsse och döde hand paa Krogholm.

Anno Dominj 1575²⁾ thenn Mandag vdj Dimell vge kallede Gudt Almegtigste mynn kier Sallige Farster Frw Margrette Brade till Krogholm och döde hun paa Krogholm om dagenn ther klocken var mellum xj och xij gudt giffue hinder och voss alle samenn then euige glede, Amenn.

Anno 1575 thenn tisdag effther paske tha kallede gudt Almegtigste mynn kier och salige broder Axssel Brade och döde hand paa Krogholm om dagen effther Middag ther klocken var vidt fire, Gud for Synn Barmhiertighthed ver hann och voss Alle Naadig och Barmhiertig, Amenn«.

En annan bok med skånsk proveniens, en i Leipzig 1541 tryckt upplaga af Psaltaren i tysk öfversättning, har tillhört riksrådet Henrik Ramel d. y. till Bäckaskog. Till vänster på titelbladet finnes nämligen hans vapen, ritadt med bläck och däröfver initialerna H. R. Till höger ser man det Skeelska vapnet och initialerna M. S., alltså hänsyftande på hans hustru i andra giftet, Margaretha Skeel. Boken har flera senare svenska provenienser³⁾ och är af någon ägare ombunden i början af 1800-talet. I slutet af boken finna vi en längre anteckning på tyska med teologiskt innehåll,

¹⁾ Ett ord öfverhoppadt.

²⁾ Rättadt från 1577.

³⁾ Sigfrid Gahn, Abraham Lemchen, Cornelius Osængius och P. L. Sellergren. Boken finnes nu i Uppsala.

antagligen från midten af 1500-talet. På titelbladets baksida är skrifven en familjeanteckning rörande fru Sophie Rosenkrantz. Stilen tycks vara från 1500-talets slut eller början af 1600-talet. Om den härrör från Henrik Ramels hand, hvilket jag ej kunnat konstatera, kan den icke gärna vara tidigare än omkring 1630. I så fall har någon annan skriftlig källa legat till grund för de här meddelade familjeuppteckningarne, som då skulle behandla händelser försiggångna sextio år tillbaka i tiden.

»Anno 1571 Fredagen den 7. Septem. om eptermidagenn mellem iij och v slet, Bleff F. Birgittē Sefelds fød paa wisboriig; och war maanen vdj wedereus tegenn; och Sollenn vdj Jomfruen met Mercurius, Venus och Mars vdj Løuenn, Saturnus vdj Schorpionen, och war samme dag Solskin, met Blanke Schüer och winden war ost Sudost.

Sønndagen der nest epth bleff hun døpt och Christnet paa wissboriig, Gud lade hinde bliffue et Guds barn.

Fredagen der nest epth som war den 4. Septembris, Bleff f: Sophie Rosenkrantz sug, aff hedt febris. Doch war dei nogit slagit till bedring om Søndagen, Saa Jacop Sefeld, epter Kon: Majjt breff, drog om Mandagen der nest fra hinde, offuer til Konge: Majjt. Siidenn tog hindis siugdum offuerhaandt, Och frwe Birgittē Giøe kom till hinder paa wisborg, om Torssdagen som war denn 20. Septembr: Och paa Tissdagenn der nest epth Som war denn 25. Septembr: Tha hedenn soff saliiig fr: Sophie Rossenkrants vdj Herrenn, Met en Christelige Bekiendelse: och en salig sachtmodiig abschiede, Gudt giiffue hinder met alle tro Christne, Enn gledeliig opstandelse«.

Sommaren 1589 befann sig i Danmark en skotsk legation för att avsluta giftermålskontraktet mellan konung Jakob VI och prinsessan Anna, Kristian IV:s nästäldsta syster. Beskickningen bestod af flera personer, främst bland dem George Keith, earl Marishal, hvilken som sin konungs ställföreträdare blef vigd vid prinsessan Anna. En annan medlem af beskickningen var sir James Scrymgeour of Dudhope. Dessa tvänne herrar jämte två andra skotska ädlingar, Archibald Douglas och Andrew Sinclair, förmodligen tillhörande sändebudens svit, synes hafva stått i nära vänskapsförbindelse till den danske adelsmannen Erik Lange till Engelsholm, den med Tyge Brahe och hans släkt nära befryndade guldmakaren, hvars äfventyrliga och romantiska öden, hans flykt från fäderneslandet och giftermål med Tyge Brahes syster, Sophia, äro väl kända, men hvars sista lefnadsår och död äro höljda i dunkel. År 1589 är hans exil ännu ej börjad, han uppehåller sig

då i Köpenhamn, och har förmodligen vid olika tillfällen sett som gäster hos sig de skotska legaterna, hvilka till minne inskrifvit sina namn i ett exemplar af en i Genève 1562 tryckt italiensk bibel, som nu finnes i Uppsala och som kommit dit med den De la Gardieska donationen. De gjorda anteckningarne ha följande lydelse:

»Viuit post funera virtus. Georgius comes et regni Scotiæ Mareschallus hæreditarius serenissimi Scotorum regis in daniam legatus, nobili et amico suo singulari Erico Lange de engsthalm, scribebat hafniæ 25 mensis Julij Anno Dominj 1589«.

»Et intus ut extra. Jacobus Scrymgerus Liber baro de Dudop Constabularius De Deydonensis et Vexilifer Hereditarius regni Scotiæ scribebat Erico Leng domino de Englishollum nobili et amico suo Intimo Hafniæ vltimo Julij 1589 quo tempore legatus eram de Scotia apud Danos«.

»Spes mea Christus. Archebaldus Douglatus Illustris ac generosi Domini comitis Mortonæ filius et cubicularius serenissimi et Inuictissimi regis Scotiæ: Amico suo carissimo Erico Lang domino de Englisholom scribebat Hafniæ quarto Augusti Anno 1589«.

»Fides. Andre De Sinclair filz Du Seigneur de Sinclair gentilhomme ordinaire De la Chambre du Roy Descosse, escrite a son plus Intime et plus affectionné amy Eric Laing Seigneur De Englishollim auquel ie Souhait tout heur et contentement. Le 4 Jour d'aoust 1589«.

I ett exemplar af Christiern Pedersens Saxoupplaga, tryckt i Paris 1514, finnas några anteckningar från sista hälften af 1500-talet, skrifna af bokens dåvarande ägare, kyrkoherden i Dalby socken Johannes Mariager. Volymen, som sedermera tillhört en viss Nicolaus Christierni, finnes nu i Universitetsbiblioteket i Lund, dit den kommit med det af Karl XI donerade Gripenhielmska biblioteket. Mariagers anteckningar i boken lyda som följer:

»Anno Dominj 1565, 26 die mensis martij Hora secunda pomeridiana in curia pastoralis quæ est in Dalby natus est Christophorus primus Johannis Mariagrij filius, cuius susceptores 1. Michael scriba in Terebij(?) qui inde erat ciuis et senator Arhusiensis 2. Hendricus scriba Trøgeueldensis, Ericus Boetij prefectus Egedensis, et Laurentius Andreæ in Høslev. Baptizatus a præposito D. Christiano.

Anno Domini 1567 die quarta mensis Augusti hora decima ibidem natus est frater ipsius Bartholinus Johannis. Cuius susceptores Dominus Johannes minister verbi in Kalriss Dominus Andreas in Roalt. Baptizatus a domino Nicolao in Kongstedt, concionatore Domino Petro Aulepontano.

Anno Domini 1571 die 20 Aprilis, horam pomeridianam circa duodecimam natus est tertius meus filius, nomine Eskillo, qui sequenti die propter infirmitatem a domino Petro in Egede meo hypocausto baptizatus, tertia a sua nativitate die, in domino mortuus est eo fere temporis puncto quo nascebatur. Susceptores eius fuerunt Josephus diaconus meus, ipsius vxor Cicilia, Beritea vxor Magni Johannis ijbidem«.

I det Brahe-Wrangelska biblioteket på Skokloster finnes ett exemplar af en i Strassburg 1625 tryckt bibel i folio, Biblia erklärt durch Danielem Cramer. Denna har några med kvinnlig hand skrifna familjeanteckningar, hvilka otvifvelaktigt härröra från Dorothea Ahlefeld, enka efter den 1639 aflidne Ditlev Rantzau till Panker. Deras dotter Dorothea var sedan 1636 gift med en sonson till den lärde Henrik Rantzau, grefve Christian Rantzau till Breitenburg, som vid den tid anteckningarne behandla, var amtman på Rendsborg.

»Anno 1639 in der nacht zwischen den 14. vnd 15. Majj ein wenig vor dreij Viertteil auf ein Vhr ijst mein dochter Sohn Christian auf dem hause Breitenburg zur welt geboren welchen der gütige Gott ijhm zu ehren vnd Sich selbsten zu allem erdeijsamb wolle gross werden vnd erwachsen lassen. Ist widder Selich ijm Herren endtschlafen, eh ehr eines Jares Alt geworden, auf dem Schlosse Renszeburg ijm Jahre 1640 den 29. Aprilis gott vor leihn eine froliche vf ehr stehung.

Anno 1641 den 8. Martzij des Morgens frue ein firtell vor 4 vhr ijst meiner dochter Kint Margreta Dorothea auf dem Schlosse Renszburg geboren, gott der Almechtige woll Sie zu seinem ehren vnd den Elteren zur Fräude auf ehr wackschen lassen«.

Uddrag af Kancelliets Registranter og Sportelregnskaber ang. Vielser, Daab og Begravelser 1682—85.

Ved **H. C. Roede.**

(Sluttet)

- 1684
8. Jan. Pr. Corfitz Nielsen til Ballerup Sogn og Kirsten Lauritzdatter — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
11. Jan. Gotfred Gotfredsen og Maren Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 7. og U.
12. — Apot. Jacob Bartholomæisen i Roskilde og Anne Munck; hun er hans afdøde Hustrus Søskendebarn — u. Tr. og L. S. R. 10 og U.
15. — Peder Hansen Krysing og Marta Nielsdatter Brandt — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
19. — Tøger Axelsen og Ellen Pedersdatter i Bergen — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
21. — Jochum Frøbøse og Magdalena Eggers i Nakskov — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
22. — Niels Børgesen og Inger Olufsdatter af Tikøb Sogn — u. Tr. og L.; er beslægtede i 3die Led. S. R. 16 og U.
22. — Ridefgd. paa Jægerspris, Søren Pedersen og Dorthe Johansdatter — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
22. — Oluf Johansen og Anne Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
22. — Benjamin Thomesen og Anne Maria Lind¹⁾ — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
25. — Pr. til Sønder Jernløse Sogn, Jacob Rasmussen [Lund] og Maren Pedersdatter [Fich] — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
25. — Hans Christensen og Gertrud Johansdatter i Aalborg — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
26. — Jens Biørnsen og Agnete Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
26. — Erich Wandel og Birgette Povelsdatter af Christiania — u. Tr. og L. S. R. 7 og U.
5. Febr. Jacob Sørensen Banner og Else Madsdatter af Aalborg — u. Tr. og L. S. R. 25 og U.
15. — Offe Jørgen v. Lüneberg og Anne Cathrine Nichof — u. Tr. og L. S. R. 34 og U.
19. — Fr. Osterman og Kirsten Møller — u. Tr. og L. S. R. 37 og U.
19. — Oluf Joensen og Maren Povlsdatter, Henrik Jørgensens Enke i Aarhus — u. Tr. og L. S. R. 25 og U.
26. — Jens Nielsen Møller og Johanne Michelsdatter af Aarhus — u. Tr. og L. S. R. 25 og U.
26. — Peter Jensen og Margrethe Carstensdatter — u. Tr. og L. S. R. 25 og U.

¹⁾ Viede 8. Febr. Trin. Kb.

27. Mts. Jens Pedersen og Maren Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 25 og U.
8. — Marchus Hendrichsen Reimer og Christina Clausdatter Brandt — u. Tr. og L. S. R. 66.
11. — Jacob Nielsen Saabye og Kirsten Jensdatter Falck — u. Tr. og L. S. R. 66.
25. — Jens Christensen i Nyborg og Anne Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 66 og U.
29. — Hans Andersen og Ellen Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 66 og U.
29. — Johan Vinckel og Giertrud Heister — u. Tr. og L. S. R. 66 og U.
29. Mts. Hans Jensen og Anne Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 66 og U.
29. — Raadm. i Ribe, Niels Hansen og Dorthe Pedersdatter i Fredericia — u. Tr. og L. S. R. 66 og U.
29. — Peter Valentinsen Hoppel og Karen Olufsdatter — u. Tr. og L. S. R. 66 og U.
29. — Caspar Locker og Karen Andersdatter i Ribe — u. Tr. og L. S. R. 66 og U.
3. Apr. Clemend Hansen og Cathrine Margrethe Dresden — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
5. — Chr. Krick og Sophia Dancks — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
5. — Hendrich Isachsen Køvitz og Anne Cathrine Mercker — u. Tr. og L. S. R. 87.
5. — Povel Rasmusen og Elsebeth Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 92 og U.
7. — Stempelp.kontr. Jens Sørensen Kur og Anne Michelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 92 og U.
8. — Hans Povelsen og Maren Erichsdatter — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
8. — Niels Tøgersen og Maren Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 92.
8. — Vaabensmed Georg Lintz og Christina, Valentin Junges Enke — u. Tr. og L. S. R. 92 og U.
10. — Konrektor i Kbhvn., Niels Bjørnskov og Birgethe Povelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
12. — Theodorus Cornelius Liibe og Maren Jensdatter Munch — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
12. — Anders Clausen i Kerteminde og Anne Margrethe Andersdatter — u. Tr. og L.; hun er beslægtet med hans afdøde Hustru i 2det og 3die Led. F. R. 17 og U.
12. — Anders Hansen og Elisabeth Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
12. — Konstabel Oluf Jensen og Marie Augustinidatter — u. Tr. og L. S. R. 92 og U.
14. — Hans Brandt og Sophia Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
14. — Jens Christensen Mallerup og Giedske Pedersdatter af Viborg — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
14. — Thomas Christensen og Anne Pedersdatter i Kbhvn. — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
14. — Niels Christensen og Marie Mouritzdatter Dreyer — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.

19. Apr. Hans Rasmusen og Agnete Bemand — u. Tr. og L. S. R. 92 og U.
19. — Ob. Hans Ernst v. Tritdzler og Anne Cathrine Tollers — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
22. — Gotfried John og Magdalene Schults — u. Tr. og L. S. R. 92 og U.
22. — Fgd. paa Katholm, Anders Jensen Skaaning og Anne Mortensdatter — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
26. — Søren Baltzersen Virtman og Margrethe Jensdatter i Bergen — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
26. — Raadm. i Assens, Jørgen Povelsens Datter Geeske Jørgensdatter og hendes Forlovede — u. Tr. og L. F. R. 26 og U.
26. — Assessor Hans Bøefche og Anne Marie Bierman v. Ehrenschild. S. R. 120 og U.
26. — Bartholomeus Cato af Amsterdam og Janneie Heusmans — u. Tr. og L.; maa vies i Helsingør. S. R. 92 og U.
29. — Pr. til Skibby, Mickel Ibsen Fastrup [Farstrup] og Veronnicke Fleischer — u. Tr. og L. S. R. 92 og U.
29. — Thomas Brun Dreyer og Bendte Knudsdatter — u. Tr. og L. S. R. 87 og U.
3. Maj. Hendrich Schlütter og Trijtkie Dinesdatter af Bergen — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
3. — Pr. til Fjelsted Sogn, Jockum Fr. Wulfborg og Elisabeth Bertelsdatter, Morten Snels Enke — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
3. — Lauritz Børresen og Anne Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
5. — Jørgen Carstensen og Cathrine Mickelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
6. — Chr. v. Herring og Anne Arntzdatter — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
6. — Johan Runckel og Helene Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
8. — Povel Henriksen de Went og Maren Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
10. — Hans Hansen og Anne Jacobsdatter i Varde — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
10. — Borgm. i Ringkøbing, Christen Vinter og Iide Sophie Rasmusdatter — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
13. — Skipper Jonas Jørgensen og Lisbeth Jacobsdatter Gartner — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
13. — Jørgen Walckendorph og Anne Sophia v. Bartholin — u. Tr. og L. S. R. 163 og U.
21. — Leonhart Magnus v. Zollingkoffer og Armgardt Elisabeth Senechs — u. Tr. og L. F. R. 34 og U.
24. — Ludvig Midelstorph og Ahl Fastieh i Bergen — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
26. — Marcus Kurtz og Cathrine Byssings — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
26. — Jonas Thue og Inger Iversdatter — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
26. — Jochum Joensen og Ellen Thomasdatter — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.

27. Maj. Jørgen Ernst og Dorthe Nicolajdatter — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
27. — Albret Andræsen og Maren Harmsdatter — u. Tr. og L. S. R. 139 og U.
31. — Ebbe Fr. Pedersen og Karen Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 178 og U.
14. Juni. Christen Jensen Solberg og Else Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 186 og U.
14. — Jacob Sieinger af Livgarden og Elsebe Krøgger. U.
21. — Anders Jensen Fierslef fra Søvig i Nordland og Anne Maria Mickelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 186 og U.
5. Juli. Pr. til Slangerup Sogn, Jens Jacobsen Damstrøm og Kirsten Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 209 og U.
5. Juli. Michael Jørgensen Solle og Anna Danielsdatter Weinholdt — u. Tr. og L. S. R. 209 og U.
8. — Hans Pedersen og Karen Mortensdatter — u. Tr. og L. S. R. 209 og U.
8. — Niels Rasmussen Munck og Else Hendrichsdatter — u. Tr. og L. S. R. 209 og U.
12. — Niels Simonsen og Anna Bendixdatter — u. Tr. og L. S. R. 211 og U.
12. — Bygm. Christopher Gros og Sophia Isachsdatter — u. Tr. og L. S. R. 209 og U.
12. — Povel Evensen og Sidsel Frederichsdatter — u. Tr. og L. S. R. 209 og U.
12. — Kpt.ltn. Roluf Tostensen Norman og Anne Johansdatter¹⁾ (Pedersdatter har Kb.) — u. Tr. og L. S. R. 209 og U.
17. — Guldsm. Rasmus Jacobsen og Inger Pedersdatter Skrøder — u. Tr. og L. S. R. 209 og U.
28. — Dr. Jørgen Hahne i Odense og Karen Luja — u. Tr. og L.; beslægtede i 2det og 3die Led. F. R. 49 og U.
29. — Jacob v. Wida og Anna Studt — u. Tr. og L. N. R. 101. og U.
1. Aug. Hendrick Frjs og Sara Prieur — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
6. — Chr. Lauritzen Lund og Anne Magdalena Samuelsdatter Storck i Christianssand — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
9. — Rektor i Kallundborg, Israel Hendrichsen Pontoppidan og Margrethe Maria Nielsdatter Munck — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
11. — Brygger i Kbhvn., Lauridz Andersen og Ingeborg Jespersdatter — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
14. — Peder Jensen Karmarch og Sidsel Jørgensdatter Bagge i Grenaa — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
14. — Underfgd. i Bergen, Marckus Hansen og Kirsten Rafn — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
16. — Jens Jochumsen i Aalborg og Anne Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
16. — Jørgen Lauritzen og Mette Nielsdatter Brun, Overformynder i Odense Jens Madsens Enke — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
16. — Vicelavn. over Hedemarken, Morten Bontzen og Maren Kinck — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.

¹⁾ Viiede 22. Juni. Frue Kb.

16. Aug. Raadm. i Trondhjem, Lorentz Mortensen Angel og Margrethe Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
21. — Pr. til Christianshavns Sogn, Rasmus Byssing og Maren Clausdatter Børck — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
23. — Christopher Schlieffel og Cathrine Langhofs — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
25. — Amtskr. paa Bornholm, Augustus Dechner og Mette Elisabeth Maccobeus — u. Tr. og L.; maa vies af hvilken Præst, de vil. S. R. 224 og U.
27. — Peder Madsen af Kbhvn. og Cathrine Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
27. — Anders Biørnsen og Maria Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
30. — Søren Bertelsen og Djna Frjs — u. Tr. og L. S. R. 224 og U.
30. — Kpl. til Præstø Menighed, Jørgen Pedersen og Anne Cathrine Nielsdatter Wemmeløf — u. Tr. og L. S. R. 238 og U.
1. Spt. Maler Elias Hansen og Anne Maria Christophersdatter — u. Tr. og L. S. R. 240 og U.
1. — Chr. Lauritzen og Margrethe Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
4. — Hans Dreyer og Lisabeth Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
8. — Mathias Dionijsij og Margrethe Beins (Been) — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
9. — Peter Kehgebehn og Karen Soelgaard — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
9. — Byfoged i Varde, Samuel Wielandt og Maren Lauritzdatter — u. Tr. og L.; maa vies af hvilken Præst, de vil. J. R. 74 og U.
9. — Apot. Johannes Bødker og Martha Tobiasdatter — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
11. — Pr. til Vårløse Sogn, Jens Pedersen Bircherød og Edel Margrethe Spend — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
16. — Skolem. i Kolding, Maltha Junghans og Ellen Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
16. — Jost Nielsen og Metke Jørgensdatter af Helsingør — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
20. — Engelbret (Engelberg) Chr. Engelbretsen og Margrethe Christensdatter — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
20. — Skipper Hans Andersen Hes og Emmecke Madsdatter af Bergen — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
23. — Tærckel Povlsen og Helvig, Hans Gabrielsens Enke — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
24. og 25. Sept. Rasmus Michelsen og Gedske Eylersdatter — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
27. — Tage Biørnsen og Barbara Jostdatter — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
27. — Ob.ltn. Jens [Maltesen] Sehested til Katholm og Jfr. Margrethe Sophie Rammel. J. R. 91 og U.
27. — Jørgen Dessow og Gertrud Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
30. — Jacob Sørensen og Elisabeth Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.

30. Sept. Kpt. Jan Bruyn og Anne Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 239 og U.
7. Okt. Pr. til Horne Sogn, Jørgen [Nielsen] Pougdal og Hedevig Maria Bertramsdatter [Reventlov] — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
8. — Jens Pedersen og Gedske Johansdatter Rijs — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
11. — Prof. Mathias Jacobsen og Anne Schrøder — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
11. — Niels Lauritzen. Kanc. Sp. R.
14. — Johan Liebe og Anne Margaretha Paulsin — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
15. — Jacob Thomesen og Alhed Jonasdatter — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
15. og 18. Okt. Michel Basse i Æbeltoft og Gertrud Lauritzdatter — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
16. Okt. Johan Gotsche og Sophia Elisabeth With — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
7. — Borgm. i Helsingør, Fr. Bartels og Jehanne Rafn — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
17. og 18. Okt. Ernst Christopher Schult og Anne Maria Sørensdatter Juel — u. Tr. og L. S. R. 290 og U.
21. Okt. Jacob Schmertz og Maria Mauritzdatter — u. Tr. og L. S. R. 290 og U.
21. — Valentin Sontum og Magdalena Borneman — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
21. — Peder Johansen og Karen Erichsdatter — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
21. — Lyder Ortman i Kbhvn. og Bendte Nielsdatter — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
21. — Søren Madsen og Mette Sørensdatter — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
24. — Rasmus Christensen og Sidsel Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
28. — Hans Hansen Øeboe og Dorethea Knudsdatter — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
28. — Claus Kafen og Dorethea Christiansdatter — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
28. — Hans Jørgen Foehrt og Elisabeth Rode — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
28. — Stiftamtskr. Christopher Reich og Birte Bourennæus — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
31. — Mads Hansen Holm i Stavanger og Voldborg Clausdatter Leth — u. Tr. og L. S. R. 282 og U.
1. Nov. Peder Andersen Rasch og Margrethe Sophia Thomesdatter — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
1. — Chr. Christiansen Fleschburg og Cathrine Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
1. — Chr. Franch og Margrethe Knochin — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
4. — Hans Hansen Grot i Vejle og Drude Magdalena Stilmacher — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
4. — Portner paa Frederiksborg Slot, Jens Pedersen og Anne Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 304 og U.

4. Nov. Forv. paa Taasing, Jeremias Splith og Karen Jørgensdatter — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
6. — Pr. til Ø-Hornum Sogn, Niels Nielsen Steenberg og Selli [Sille] Maria [Pedersdatter] Worm¹⁾ — u. Tr. og L. S. R. 304 og U.
7. — Peter Bech af Kbhvn. og Jehanne Rasmusdatter — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
15. — Hans Mathiæsen Lydt og Jehanne Nielsdatter²⁾ — u. Tr. og L. S. R. 304 og U.
15. — Povel Pedersen og Elisabeth Jacobsdatter — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
15. — Hans Nielsen Fullede og Maria Petersdatter Trellund — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
18. — Byf. paa Bornholm, Valentin Dechner, og Bartha(!) Pedersdatter Barfoed — u. Tr. og L. S. R. 310 og U.
18. — Pr. til Taars Sogn, Claus [Poulsen] Danckel og Birgethe Jørgensdatter [Staalhof]³⁾ — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
22. — Hendrick Jørgensen og Mette Kellinghausen — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
22. — Hans Pedersen Fusing (Reg.: Fusing) og Maren Mortensdatter Morup af Bergen — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
23. — Hendrich Chr. Mejn og Sophia Amalia Siverts — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
24. — Claus Bochrholt og Karen Svendsdatter — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.²⁾
24. — Søren Rasmusen og Maria Hansdatter — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
25. — Nicolaj Katterberg og Maren Villumsdatter — u. Tr. og L. S. R. 304 og U.
25. — Andreas Jürgen Bernitz og Johanne Jensdatter — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
29. — Oluf Andersen og Maren Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 304 og U.
29. — Prov.skr. Jens Hellegaard og Maria Povlsdatter — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
29. — Overtoldbtj. i Bergen, Christen Rasmusen og Margrethe, Jacob Petersens Enke — u. Tr. og L. S. R. 301 og U.
1. Dec. Rasmus Lauritzen og Maria Pedersdatter — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
2. — Anders Jørgensen Parelus og Inger Godesdatter — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
2. — Major Hans Christoph Claudi og Maren (Kirstina) Høegs — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
6. — Jens Kierulf og Anne Christine Gregorissis — u. Tr. og L. S. R. 329 og U.
9. — Key Kling og Gertrud Gram — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
9. — Morten Johansen Kørner og Ariancke Carstensdatter Wildenrath — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
9. — Elias Eliassen og Maren Lauritzdatter — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.

¹⁾ Viede 6. Nov. Holmens Kb.

²⁾ Viede 16. Dec. Trin. Kb.

³⁾ Viede 29. Dec. 1684. Wib.

9. Dec. Hendrich Jochumsen og Kirsten Bendsdatter — u. Tr. og L. S. R. 331 og U.
12. — Cort Brandes og Karen Sørensdatte — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
13. — Byf. i Viborg, Joachim Lasson og Maren Christensdatter Ugelriis — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
13. — Niels Povelsen Trane og Engel Plats — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
16. — Tolder i Svendborg, Jørgen Sørensen og Anne Andersdatter — u. Tr. og L. S. R. 331 og U.
16. — Johan Jacobsen Skeffer og Margrethe Svendsdatter — u. Tr. og L. S. R. 331 og U.
17. — Peder Andersen Fieldrup og Barbra Michelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
20. — Hans Jensen og Anne Simonsdatter — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
20. — Povel Paus og Karen Bang; maa vies i Slagslunde Præstegaard — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
22. — Thomas Pedersen Karemarch og Maren Michelsdatter — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
23. — Raadm. i Roskilde, Jacob Lauritzen og Kirstine, Anders Andersens Enke — u. Tr. og L. S. R. 348 og U.
24. — Ob. Christopher Bielche og Grevinde Louise Charlotte (af Aldenburg)¹⁾. S. R. 349 f. og U.
27. og 23. Dec. Niels Hansen Falster og Karen Olufsdatter — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.
27. og 23. Dec. Morten Sørensen og Inger Jørgensdatter — u. Tr. og L. S. R. 321 og U.

1685

3. Jan. Lauritz Pedersen og Anne Cathrine Børgesdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 5. Jan. Albert Jacobsen og Lisabeth Johansdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 10. Jan. Lector Niels Smed i Bergen [og Magdalene Fleischer]²⁾. Kanc. Sp. R. og U.
3. Jan. Ltn. Jens Jensen og Elisabeth v. Hulthorst. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 10. Jan. Andreas Hansen og Dorte Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 17. Jan. Johan Herman Skrøder og Lehne Dorethea Skrøder. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 17. Jan. Tøgger Pedersen Nordkier og Maren Olufsdatter Houfgaard. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 20. Jan. Lauritz Pedersen og Ingeborg Jørgensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 20. Jan. Pr. til Huusby, Broder Risbrich og Christentia Johansdatter Borchensfeldt. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 22. Morten Mogensen og Emmecke Magdalene Philipsdatter. Kanc. Sp. R. og U.

¹⁾ Viude 26. Dec. Biogr. Lex.

²⁾ Biogr. Lex.

3. og 24. Jan. Johan Jochumsen og Birgitte Olufsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 27. Jan. Lorentz Zorn og Else, sal. Stephan Meyers. Kanc. Spr. R. og U.
3. og 28. Jan. Ib Rasmussen Bilde og Agatte Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 28. Jan. Niels Knudsen og Margrethe Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. Jan. Jacob Henrichsen og Karen Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 10. Jan. [Pr. til Slagelse St. Mikkels Kirke] Peder Møller [og Mette Jacobsdatter Lund]¹⁾. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 27. Jan. Peder Andersen Normand og Christina Cathrine Schrøder. Kanc. Sp. R. og U.
13. Jan. Major Jorgen Rantzov [og Marsille v. Gabel²⁾]. Kanc. Sp. R. og U.
31. — Peder Hansen Lange og Anne Mickelsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. Febr. Kpt. Chrf. Helsberger og Sidsel Lisabeth Munck. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 4. Febr. Chr. Lorentz og Anne Margrethe Oxé. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 9. Febr. Jacob Gested og Anne Andersdatter Herboe. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 14. Febr. Christen Leerberg og Sidsel Bendixdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 12. Febr. Christopher Stefanus og Maria Knudsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 12. Febr. Friderich Stier og Sophia Amalia Hansdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 17. Febr. Søren Pedersen Bogøe og Jehanne Madsdatter Søegaard. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 17. Febr. Christian Jensen Starup og Maren Christensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 17. Febr. Wilcken Dencker og Alhed Lorentzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 17. Febr. Clemmens Suckov og Lisabeth Gudmandsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 17. Febr. Sebastian Hilliger og Ingeborg, sal. Geert Elffers. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 17. Febr. D. Frantz Reenberg [og Bente Marie de Hemmer]¹⁾. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 18. Febr. Wide Wickman og Dorthe Winterberg. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 18. Febr. Gofvert Hansen og Giertrud Petersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 18. Febr. Holger Sørensen Kobberød og Anne Lauritzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 21. Febr. Søren Lauridsen og Anne Joensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 21. Febr. Hans Muus og Margrethe Mortensdatter. Kanc. Sp. R. og U.

¹⁾ Viæde 14. Jan. 1685. Wib.

²⁾ Biogr. Lex.

3. og 21. Febr. Lauridz Andersen og Anne Rasmusdatter. Kanc. Sp. R. og U. (Ikke brugt, skal kasseres).
3. og 24. Febr. Jockum Brun og Janicke Borman. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 24. Febr. Ltn. Nicol. Funck og Cathrine Christiana de Iden. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 25. Febr. Kpt. Jørgen Carstensen og Cathrine Frøbøs. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 27. Febr. Ltn. Jacob Drencker og Maria Skønneman. Kanc. Sp. R. og U.
7. Febr. Arkivsekr. Thomas Bartholin og Anne Michelsdatter Tisdorf — u. Tr. og L.; er beslægtede i 3die Led. S. R. 30.
7. Febr. Rasmus Hansen Møller og Karen Christensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
14. — Nagelsmed(?) Peder Hansen. Kanc. Sp. R. (gik dog ikke ud).
24. — Jacob Las af Korsør og Sophia Amalia Harch; maa vies af hvilken Præst, de vil. Kanc. Sp. R. og U.
24. — Etr. [Bolle] Luxdorph [og Frederikke Adeler¹⁾]. Kanc. Sp. R.
27. — Peder Geertsen og Cathrine Povelsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
27. og 28. Febr. Tømmermand Christian Jespersen og Anna Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. Mts. Henrich Henrichsen og Mette Jørgensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 28. Mts. Steffen Nielsen og Anna Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 28. Mts. Povvel Povelsen Brock og Jehanne Tygersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 28. Mts. M. Offe Skade og Edele Dorethea Knudsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 28. Mts. Skovrider Hans Jørgensen paa Møen og Jehanne Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 28. Mts. Jacob Hansen og Jehanne de Hemmer. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 30. Mts. Werner Ross og Maria Neverman. Kanc. Sp. R. og U.
21. Mts. Christian Herman Helverskov og Hedevig Itzen. Kanc. Sp. R. og U.
24. — Peder Als og Anna Ifversdatter Schøller. Kanc. Sp. R. og U.
4. Apr. Apoteker Mogens Mogensen Skov og Magdalena Sebela Gesi. Kanc. Sp. R. og U.
4. — Niels Kastberg og Margrette Christiansdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. — Niels Tommisen og Kirstinicke Fridrichsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. — Jens Pedersen og Kanc. Sp. R.
4. — Knud Bertelsen og Else Schultes. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 7. Apr. Forvalter paa Sæbygaard, Rasmus Jensen og Appelone Lorentzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 8. Apr. Peder Ogelbye og Ellen Olufsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 11. Apr. Niels Nielsen og Inger Andersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. Apr. Balzder Hansen og Helleborg Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.

¹⁾ Biogr. Lex.

4. og 13. Apr. Christen Nielsen og Maren Mortensdatter Brøchner i Randers. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 22. Apr. Hieronimus Christensen Basballe og Giertrud Mickelsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. Apr. Anders Clausen Klingenberg og Margrette Andersdatter Riber. Kanc. Sp. R. og U.
4. — Pr. til Værum-Ørum Sogn, Sackarias Arensberg og Dorthea Aussen. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 25. Apr. [Frue Kb.: Kbm.] Jacob Johansen [Frue Kb.: og Ingeborg Nielsdatter Hverring. Viiede 30. Apr.]. Kanc. Sp. R. og U.
4. Apr. Henrich Henrichsen Richter og Mette Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. — Jacob Jochumsen og Sidsel Bendsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 25. Apr. Andreas Hansen og Anne Jensdatter Møller. Kanc. Sp. R. og U.
4. Apr. Bertel Hansen og Maren Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
11. — Anders Godskesen og Mette Gregoriidatter. Kanc. Sp. R. og U.
18. — Mursv. Niels Jensen og Inger Knudsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
18. og 24. Apr. Amtskr. Jørgen Nielsen og Anne Børgesdatter. Kanc. Sp. R. og U.
18. og 25. Apr. Amtskr. Simmen Madzen og Sidsel Hansdatter. Kanc. Sp. R. og U.
18. Apr. Niels Jensen og Anna Christensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
18. — Hans Pedersen og Ursula Mejers. Kanc. Sp. R. og U.
25. — Nagelsmed Svend Erichsen og Gundele Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
25. — Johan Otte v. Raben [og Dorothea v. Reichou]¹⁾. Kanc. Sp. R. og U.
1. Maj. Laurids Mickelsen Hellebeck og Bodel Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 2. Maj. Henrich Voltelen og Sophie Aspach. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 2. Maj. Hans Hansen Faber og Mette Madsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 2. Maj. Hans Wulf og Erdtmudt Krumbeck. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 4. Maj. Conradus de Lange og Synve Joensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 9. Maj. Francois Galli og Susanna de Jardien. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 9. Maj. Hans Blix og Marie Hansdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. Maj. Niels Lauridzen og Karen Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 12. Maj. Christian Geist og Magdalene Sybilla Schindler. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 12. Maj. Hans Jespersen og Sidsel Hansdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 12. Maj. Johan Conrad Vodrof [og Cathrine Elisabeth, f. Grünhagen]¹⁾ Kanc. Sp. R. og U.
2. Maj. Carsten Pedersen Holst og Margrete Berntzdatter. Kanc. Sp. R. og U.

¹⁾ Biogr. Lex.

- 2., 5. og 18. Maj. Fr. Munchgaard og Birgette Schøller. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 5. Maj. Hr. Peder Olufsen og Margrette Frandsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 9. Maj. Christopher Baldzer og Christine Elisabeth Lauten. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 9. Maj. Rasmus Nielsen og Ellen Knudzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
2. Maj. Hans Burmand og hans Fæstemø. Kanc. Sp. R. og U. (ikke brugt, skal kasseres).
2. Maj. Martin Conrad Bierman v. Ehrenskild [og Anna Margr. v. Støcken]¹⁾. Kanc. Sp. R. og U.
2. — Georg Ernst v. Rechou (Reichou) [og Sophie Amalie Køn-tesse Holck; viede 6. Maj.¹⁾]. Kanc. Sp. R. og U.
2. — Stadsmægler Johan Hansen Ronum og Birgethe Altewelt; er beslægtede i 2det og 3die Led. S. R. 88 og U.
5. — Svend Erichsen Gade paa Hammermøllen og Kanc. Sp. R. og U.
12. — Laurs Mortensen Kierulf og Karen Jacobsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 13. Maj. [Pr. til Asminderød og fl. Sogne?] Jens Vind og Anne Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 16. Maj. Christian Smertz og Ingeborg Adsersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 16. Maj. Gødde Jepsen og Margrette Christensdatter Mulvad. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 16. Maj. Viceprovst til Meldorf, Henrich Hahn og Margrette Brun. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 16. Maj. M. Hans Vandel og Anna Maria Pogenberg. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 18. Maj. Peder Jensen og Bodild Lavritzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 18. Maj. Ditlef Kreynkamp og Lisabeth Guntermands. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 21. Maj. Daniel Holtz og Elisabeth Dreyer. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 21. Maj. Christopher Krahm (Krahl) og Anne Marie Jacobsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 21. Maj. Jakob Feltman og Dorthe Kruse. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 23. Maj. Niels Sandersen og Mette, Nicolaj Gibstes Enke. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 26. Maj. Zacharias Garben og Annicke Fahrenhuusen. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 30. Maj. Peter Becher og Maren Christensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 30. Maj. Christen Brun og Else Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. og 30. Maj. Nicolaj Burmester og Anne Elisabeth Kirserød. Kanc. Sp. R. og U.
17. og 18. Maj. Ob. Tommes Chr. v. Bülov [og Charlotte Elisabeth v. Uffel (Ufflen),¹⁾]. Kanc. Sp. R. og U.
2. Juni. Niels Pedersen Jermin (Hiermand) og Anna Sørensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 6. Juni. Hr. Jens Katterberg og en skaansk Præsteenke, Cathrine, Hr. Jørgen Offesens. Kanc. Sp. R. og U.

¹⁾ Biogr. Lex.

2. og 13. Juni. Anders Kielsen og Jehanne Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 18. Juni. Niels Hansen og Maren Andersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 18. Hans Hansen Lillie og Dorothe Jens Mælbyes. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 22. Juni. Jochum Matiasen og Margrette Hansdatter. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 23. Juni. Jacob Baldzersen og Karen Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 27. Juni. Peder Jensen Skov og Marie Christensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 30. Juni. Niels Tønnesen af Nykøbing p. S. og Anne Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. Juni. Peder Hansen af Nykier Sogn og Kanc. Sp. R. og U.
22. — Jacob Mathiasen og Margrette Hansdatter. Kanc. Sp. R.
4. Juli. Jens Jacobsen og Anne Maria Regelsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. — Hans Michelsen Brun. Kanc. Sp. R.
4. — Anders Svendzen. Kanc. Sp. R.
4. og 15. Juli. Pr. til Fredericia Trinitatis Kirke Christen [Sørensen], Bork [og Johanne Sørensdatter]. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 20. Juli. Jonas Tue og Sidzel Lauritzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 20. Juli. Christian Hansen Arrildt og Anne Børgesdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 20. Juli. Pofvel Alberts og Dorete Mickelsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 21. Juli. Hr. Hans Jespersen og Else Jørgensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 25. Juli. Jørgen Hansen og Kirsten Jensdatter Rask. Kanc. Sp. R. og U.
4. Juli. Kleinsmed Hans Münnick [Trin. Kb.: og Kirstine Andersdatter; viede 30. Juli]. Kanc. Sp. R.
4. og 28. Juli. Pr. til Karise og Alslev Sogne, M. Rasmus Blat [og Susanne Kjeldsdatter Schytte]. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 31. Juli. Pr. til Gloslunde og Græshave Sogne, Grejrs (Gregers) Siedelmann og Dorothea Treschow; [viede 23. Sept. 1685.] Kanc. Sp. R. og U.
4. og 6. Juli. Hans Nobel af Norge og Margrete Ribe. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 6. Juli. Chr. Smidt af Norge og Anne Ruus. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 6. Juli. Søren Sørensen af Norge og Anne Carstensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 16. Juli. Peder Lauritzen Kierrulf af Norge og Johanne Arntsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. og 19. Juli. Nikolaj Brandt af Norge og Christiana Sophia Røyem. Kanc. Sp. R. og U.
6. Juli. Cornelius Jansen Gevers og Else Christensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. — Rasmus Hansen og Bergithe Lauritzdatter af Hitterøen — u. Tr. og L. N. R. 120 og U.
16. — Chr. Wesling af Norge og Sophia Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.

1. Aug. Jens Christensen Vinter i Aalborg og Mette Lucasdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. — Simmen Laursen Nyborg og Magdalene Marta Petersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 4. Aug. Peder Bendzen og Barbra Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. Aug. Borgm. i Holbæk, Lauridz Christensen og Anne, Hans Terchelsens Enke. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 4. Aug. Gunder Jonsen og Magdalene Tidsen. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 7. Aug. Bytingskr. i Bergen, Hans Frich og Adelus Hansdatter Rus. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 10. Aug. Jens Jacobsen og Lucie Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 11. Aug. Jørgen Pipgras og Cathrine Lauritzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 11. Aug. Hans Michelsen Helm og Maria Clausdatter Olrog. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 13. Aug. Hans Pedersen Holm af Livgarden og Karen Michelsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 15. Aug. Jens Jørgensen og Maren Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 15. Aug. Pr. til Hove Sogn, Peder Nielsen Weirum og Maren Bertelsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 15. Aug. Rasmus Selgensen og Giertrud Hansdatter i Bergen. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 17. Aug. Henrich Richter og Ellen Loutrups. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 19. Aug. Jens Tresckov og Inger Marie Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 20. Aug. Jacob Dørst og Cathrine Fritz. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 22. Aug. Herman v. Lengerken og Else Holst. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 22. Aug. Søren Olsen og Anne Holst. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 22. Aug. Marskal Borckert Rosenfeld og Karen Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 29. Aug. Herr.fgd. i Gjording Malt Hd., Andreas Nielsen Saabye og Abel Geertzdatter, Hr. Jacob Christensen [Aarhuses] Datter i Ribe. Kanc. Sp. R.
3. Sept. Niels Bertelsen og Maren Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. — Anders Mogensen og Kirsten Jørgensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 5. Sept. Liuder Leverentz og Ingeborg, Claus Hasses Enke. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 7. Sept. Jørgen Ibsen og Magdalene Nielsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 8. Sept. Pr. til Aarhus Frue Kirke, Henrich Blichfeld og Margrete Rumand. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 8. Sept. Niels Nielsen og Margrete Henrichsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 9. Sept. Gregers Blichfeld og Maren Mickelsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 12. Sept. Thomas Jensen Borman og Kirsten Jensdatter Knap. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 14. Sept. Knud Haagensen og Maria Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 15. Sept. Tøgger Lassen og Magdalene v. Ginckel. Kanc. Sp. R. og U.

3. og 15. Sept. Christopher de Hemmer og Maren Tøgersdatter.
Kanc. Sp. R. og U.
3. og 21. Sept. Hans Bendixen og Margrethe Fallenkamp. Kanc. Sp.
R. og U.
3. og 18. Sept. Peder Christensen og Mette Henrichsdatter. Kanc.
Sp. R. og U.
3. og 18. Sept. Pr. til Helsingørs St. Olai Kirke, Johannes Hansen
Skrøder og Sophie Carlsdatter Rosenmejer. Kanc. Sp. R.
og U.
3. og 18. Sept. Torckel Andersen og Gundel Nielsdatter. Kanc. Sp.
R. og U.
3. og 18. Sept. Diderich Meyer i Bergen og Wilhelmiche Hansdatter
Mesing. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 21. Sept. Jacob Espensen Stud og Gitzele Nielsdatter. Kanc.
Sp. R. og U.
3. og 24. Sept. Peder Nielsen og Else Hansdatter. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 28. Sept. Christian Dinesen og Sophie Pedersdatter Vendel.
Kanc. Sp. R. og U.
9. Sept. Hr. Vogn Svendsen og Anne Olufsdatter, Hr. Thomes Erich-
sens Enke. Kanc. Sp. R. og U.
3. og 16. Sept. Assessor Hans Albertsen Just og Anne Jensdatter.
Kanc. Sp. R. og U.
26. Sept. Pr. til Taarnby, Hr. Hans Povelsen [Fyen] og Abele Grøn-
bech Lauritzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. Okt. Laurids Mortensen Morup (i Bergen?) og Trine Jacobsdatter
Tvede. Kanc. Sp. R. og U.
2. — Claus Ifversen og Anne Christensdatter i Viborg. Kanc. Sp.
R. og U.
2. — Hr. Peder Jensen og Ellen Henrichsdatter. Kanc. Sp. R.
og U.
2. — Postm. Steffen Lindeman og Magdalena Kellinghusen.
Kanc. Sp. R. og U.
3. — Christopher Hartman og Clelia Kroken. Kanc. Sp. R. og U.
5. — Christen Andersen og Kirsten Christensdatter. Kanc. Sp.
R. og U.
6. — Lauritz (Lorentz) Kardes og Charlotte Nielsdatter. Kanc.
Sp. R. og U.
8. — Johan Andersen og Else Sørensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
9. — Christen Andersen Nygaard og Anne Pedersdatter. Kanc.
Sp. R. og U.
9. — Frands Dyboe og Maren Jensdatter af Helsingør. Kanc.
Sp. R. og U.
10. — Mort[en] Albertsen og Anne Cathr. Johansdatter. Kanc.
Sp. R. og U.
10. — Jacob v. Holten og Magdalene Cathr. Nissen. Kanc. Sp.
R. og U.
12. — Jacob (Jens) Andersen Kruse og Margrete Pedersdatter.
Kanc. Sp. R. og U.
12. — Reinholt Mortensen Juel og Gundel Diderichsdatter. Kanc.
Sp. R. og U.
15. — Lauritz Christensen og Karen Hansdatter. Kanc. Sp. R.
og U.
17. — Hans Buss og Mette Hansdatter Pop. Kanc. Sp. R. og U.
17. — Henrich Bilde og Jfr. Elisabeth Retz. Kanc. Sp. R. og U.

20. Okt. Antonj Katterberg og Giertrud Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
22. — Tøgger Reenberg [og Magdalene Broberg¹⁾]. Kanc. Sp. R. og U.
26. — Bendix Grotskilling og Anne Cathr. Zanders. Kanc. Sp. R. og U.
31. — Justus v. Sonsbek og Dorethea Schou. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 2. Nov. Dr. Johan Justus Bøhme [og Magdalene Sibylle Heerfort¹⁾]. Kanc. Sp. R. og U.
2. Nov. Kretz Jensen Maurman og Anne Cath. Rasmusdatter. Kanc. Sp. R. og U.
5. Nov. og 5. Dec. Hans Knudsen Glad og Anne Marie Tønder. Kanc. Sp. R. og U.
7. Nov. Niels Pedersen i Nykøbing p. F. og Kirstine Floers. Kanc. Sp. R. og U.
7. — Kpt. Johan Albrecht v. Peper og Else Margrethe Bilde — u. Tr. og L. S. R. 233 og U.
7. og 31. Nov. Prov.forv. Jørgen Helt og Else Christine Schumacher. Kanc. Sp. R. og U.
12. — Jens Nielsen og Kirsten Christensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
13. — Jacob Stølcke og Stinchen Olufsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
13. — Christen Jacobsen og Jehanne Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
17. — Wilhelm Protten og Anne Olufsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
17. — Pofvel Tommesen og Maren Sørensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
18. — Jørgen Tolstorp og Marie Zirzou. Kanc. Sp. R. og U.
19. — Pr. til Stenmagle Sogn, Anders [Hansen] Jul og Ingeborg Jacobsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
19. — Peder Regelsen og Maren Jørgensdatter — u. Tr. og L.; han og hendes afdøde Mand, Andreas Regelsens Fader, var Søskendebørn. S. R. 239 og U.
21. — Hans Pofvelsen Kaufman (Kunstman) og Maren Jensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
24. — Hdlsn. Jens Andersen i Aarhus og Marie Fog. Kanc. Sp. R. og U.
24. — Fgd. paa Ravnholt, Christen Kielsen og Margrette Christensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
26. — Pr. til Aarby Menighed, Peder Jensen Raer og Else, Hr. Jesper Dues Enke. Kanc. Sp. R. og U.
28. — Urtegaardsm. i Kongens Køkkenhave, Nicolaj Todde og Dorethea Karch. Kanc. Sp. R. og U.
28. — Billedh. Jørgen Jensen og Bodil Sørensdatter. Kanc. Sp. R. og U.
28. — Rektor i Slangerup, Knud Pedersen og Karen Olufsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
30. — Oluf Johansen og Maren Beverlin. Kanc. Sp. R. og U.
30. — Mickel Andersen og Maren Lauritzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
30. — og 4. Dec. Henrich Doet i Bergen og Margrete Friederichsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
1. Dec. Reg.kv.m. Johan Kieser og Sophie Jürgen(!). Kanc. Sp. R. og U.

¹⁾ Biogr. Lex.

2. Dec. Niels Olufsen og Margrette Hansdatter. Kanc. Sp. R. og U.
4. — Mathias Jacobsen og Ingeborg Olufsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
5. — Arnt Mogensen og Dorthe Lauritzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
5. — Hans Horneman i Næstved og Kirstina Dirichsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. — Coert Christophersen Koppelov og Maren Frandzdatter. Kanc. Sp. R. og U.
12. — Ob. Fr. Gersdorph og Edel¹⁾ Margrethe Krag; maa vies hvor og af hvilken Præst, de vil. S. R. 260 og U.
12. — Pr. til Krummerup Sogn, Jacob Madzen Prom og Dorethea Maria Laurenberg — u. Tr. og L.; beslægtede i 3die Led. S. R. 258 og U.
15. — Mathias From og Ide Veinholtz. Kanc. Sp. R. og U.
17. — Johan Henrich Weye og Anne, Claus Jørgensens Enke. Kanc. Sp. R. og U.
19. — Lauritz Hansen og Anne Christiansdatter. Kanc. Sp. R. og U.
28. — Jochim Ringel og Maren Ibsdatter. Kanc. Sp. R. og U.
29. — Christen Sørensen og Kirsten Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.

*B. Bevillinger til Vielse i Kirken eller Hjemmet; særlige
Vielsesbevillinger.*

1682

13. Maj. Pr. til Endeslev Sogn, Tideman Lauritzen Lænd og Anna Kirstina (Andersdatter Skropberg) [Bosel] — u. Tr. og L. — i Hjemmet eller Kirken. S. R. 127.
19. — Henrich Mathias Hasselman og Anna Nielsdatter Lind — u. Tr. og L.; maa vies paa en Søgnedag i Kirken. S. R. 159.
6. Juni. se Bev. til V. i H.
12. Juli. se Bev. til V. i H.
2. Aug. Kpl. i Horsens, Peder [Jensen] Munck og Karen Ofvesdatter Piilgaard — u. Tr. og L.; i Kirken eller Huset. J. R. 79. Kanc. Sp. R.
15. — Jens Christensen af Aarhus og Anna Jespersdatter; beslægtede i 3die Led — u. Tr. og L.; i Kirken eller Hjemmet. J. R. 86.

1683

19. Maj. Byfgd. i Horsens, Michel Rasmusen Trige og Else Hansdatter Løgstrup — u. Tr. og L.; i Kirken eller Hjemmet. S. R. 121.
26. Juli. se Bev. til V. i H.
16. og 20. Okt. se Bev. til V. i H.
27. Okt. Bødker Hans Pedersen og Anna Jensdatter i Viborg — u. Tr. og L.; i Kirken. S. R. 262.

1684

28. Jan. Hans Petersen Brinch og Else Andersdatter i Arendal — u. Tr. og L.; i Kirken eller Hjemmet. S. R. 7 og U.
8. Mts. Tyge Jespersen og Anna Kirstina Bording — u. Tr. og L.; i Kirken eller Hjemmet. S. R. 66.

¹⁾ Biogr. Lex. har »Else«.

11. Okt. Ib Frandzen Begstrup og Margrethe Jensdatter — u. Tr. og L.; i Kirken eller Hjemmet. S. R. 282 og U.
 18. — Mag. Chr. Kaalund og Helvig Eskildsdatter — u. Tr. og L.; maa vies i Kirken eller Hjemmet af hvilken Præst, de vil. S. R. 291 A. og U.

1685

23. Maj. Kpt. Jochum Tønner? og Anna Elisabeth Hagedorn; maa vies paa Landet, hvor de vil. Kanc. Sp. R. og U.
 1. og 7. Aug. By- og Raadstueskr. i Stavanger, Cort Høyer og Anne Knudsdatter, Knud Clausens Enke. Kanc. Sp. R. og U.
 3. Sept. Niels Ifversen Busk og Anne Jobsdatter Dischingtone i Bergen. Kanc. Sp. R. U.
 27. Okt. Nils Mickelsen og Karen Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.

II. Daab.

Bevillinger til Daab i Huset.

1882

8. Maj. Landkommissarius i Norge, Hans Christophersen Hiorts Barn. S. R. 139.

1683

11. Apr. Christen Nielsens Barn. Kanc. Sp. R.
 22. Okt. Hofmarskal Henning Ulrik Lützows Barn. S. R. 280.
 24. Dec. Rentem. Peter Brandts Barn. S. R. 331.

1684

5. Febr. Canc.r. Bolle Luxdorps Barn. S. R. 28 f. og U.
 9. — Chr. Kochs Barn i Dyrehaven. S. R. 30.
 19. — Eggert Christoffer Knuths Barn. Kanc. Sp. R.
 4. Mts. Gen.postm. Povel v. Klingenberg's Barn. S. R. 65 A.
 17. Maj. Canc.r. Diderich Schults Barn. F. R. 32 og U.
 20. Juni. Amtsm. Simon Claus Svartz' Barn. F. R. 44 og U.
 20. — Assessor Mathias Moths Barn. S. R. 197.
 30. Dec. Gen.maj. Hans Schacks Barn. S. R. 353.

1685

21. Febr. Præsident Niels Simmensens 2 Børn. Kanc. Sp. R. og U.
 28. Juli. Hans Bøfkes Barn. Kanc. Sp. R. og U.
 11. Aug. Forskærer Christian Kruses Barn. Kanc. Sp. R. og U.
 2. Sept. Eggert Christoph Knuts Barn. U.

III. Begravelse.

A. Bevillinger til Begravelse og Ligs Hensættelse om Aftenen.

1682

10. Jan. Lektor i Roskilde, Arnoldus Rhueman. S. R. 7.
 14. — Jacques Mareschal af fremmed Religion — maa begraves paa Holmens Kirkegaard uden Ceremonier og sædvanlig Jords Paakastelse. S. R. 12.
 21. Jan. Borgm. Søren Willumsen; Begravelsen maa opsættes, saalænge hans Enke vil. J. R. 4.
 23. — Skomager Samuel Lauritzen. S. R. 7.
 24. — Ob.ltn. Wilhelm Gøtrich; Liget maa begraves uden Ceremonier og Jords Paakastelse i Holmens Kirke. S. R. 16.

26. Jan. Marie Hansdatter. S. R. 7.
 28. — Kpt.ltn. Claus Lorentzen; Liget maa begraves uden Ceremonier og sædvanlig Jords Paakastelse paa Holmens Kirkegaard. S. R. 16.
7. Febr. Materialskr. Gunde Vosbeens Hustru. S. R. 29.
 17. — Maria, Eschild Nielses Enke. S. R. 29.
 24. — Kirkeskr. Claus Tofts Hustru [Else Jensdatter Lund, se S. R. 239 af 7. Okt. s. A.]; Liget maa føres til Lyngby og nedsættes i hans Begravelsessted i Kirken dér. S. R. 43.
 28. — Raadm. i Kbhvn., Bendix Messes Søsterdatter. S. R. 29.
3. Mts. Dorethe Growe. S. R. 54.
 4. — Anna [Bartholin¹⁾], Dr. Jacob Mathiasens Enke. S. R. 60.
 11. — Lorentz Tuxen; Liget maa føres fra Asminderød til St. Peders Kirke i Kbhvn. S. R. 68.
8. Apr. Giørel, Borgmester Evert Wilfangs Enke. S. R. 95.
 21. — Anna, Johan Willumsens. S. R. 95.
 22. — Thomas Jensen Dobbelseens Barn. S. R. 95.
 22. — Amtskriver over Ringsted Amt, Hach Lauritzen; Liget maa flyttes fra Ringsted til Sandby Kirke og begraves dér i Kirken hos hans afdøde Hustru. S. R. 116.
 22. — Skibstømmermand Jacob Dirichsen; Liget maa begraves paa Holmens Kirkegaard uden Ceremonier eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 115.
 22. — Jfr. Anna Bering. S. R. 95.
 27. — Nicolaj Figenskouf. S. R. 95.
2. Maj. Prins Georgs Barber, Thomas Spritzers Hustru. S. R. 117.
 2. — Bendte Olufsdatter. S. R. 118.
 6. — Borgm. Jacob Wrbansen. S. R. 118.
 13. — Hans Terchelsen. S. R. 118.
 19. — Isach Pedersen. S. R. 118.
 23. — Kgl. Maler, Abraham Wuchter; fra Kbhvn. maa Liget føres til Sorø og hensættes i hans Begravelsessted i Kirken dér uden nogen Ceremonier. S. R. 161.
 31. — Judithe Høyer. S. R. 118.
6. Juni. Margrethe Brandt. S. R. 166.
 7. — [Prof.] Willum Lange [død 22. Maj¹⁾]. S. R. 166.
 16. — Kpt. Cornelius v. der Vers' Hustru: Augeantz Tadema; maa begraves paa Holmens Kirkegaard uden Ceremonier og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 174.
 17. — Lansdommer Johan Rudolph Buræneus' Hustru [Cathrine Bayer¹⁾]. S. R. 166.
 27. — Kældermester Frantz Ribolt. S. R. 166.
3. Juli. Henrich Christopher v. Devitz. S. R. 181.
 4. — Kanc.forv. Søren Westesens Søn. S. R. 181.
 27. — Levin Horenbold. S. R. 200.
2. Aug. Jesper Nielsen Winter. S. R. 207.
 5. — Tideman Nicolaj Kruse. S. R. 207.
 8. — Oluf Svendzen Barchager; har ombragt sig selv; maa begraves i kristen Jord uden Ceremonier. S. R. 203.
 12. — Sekr. i Kommercekoll., Jacob Sidenborgs Søn. S. R. 206.
 17. — Tøjm. Anders Carlsen. S. R. 207.
 18. — Materialskr. Peter Klovmans Hustru. S. R. 207.

1) Biogr. Lex.

19. Aug. Kpl. til Frue Kirke i Kbhvn., Richert Hansen [Nordhuus'] Søn. S. R. 207.
30. — Assessor i Kommercekoll., Mauritz v. der Thi. S. R. 207.
2. Sept. Pr. i Sorø, Jacob Klucher [Kløcker]. S. R. 212.
4. — Thyre Hansdatter. S. R. 217.
16. — Apot. Gregorius Fleischer i Kbhvns. Hustru. S. R. 212.
16. — Ldsdommer i Fyen, Johan Rudolph Burennæus; Begravel-
sen maa opsættes, saa længe Arvingerne vil. F. R. 52.
19. — Styrmand Claus Jansen Keyser; maa begraves paa Holmens
Kirkegaard uden Ceremonier eller Jords Paakastelse af Præ-
sten. S. R. 228.
25. — Hans Treners Søn. S. R. 212.
30. — Peder Holst. S. R. 212.
30. — Bodild Lauritzdatter, Niels Erichsens Enke. S. R. 212.
30. — Raadm. i Kbhvn., Bendix Messes Hustru. S. R. 212.
2. Okt. Madz Pedersen af Helsingør. S. R. 235.
2. — Dorethe Pedersdatter. S. R. 234.
2. — Vinhandler i Kbhvn., Niels Pedersen. S. R. 234.
7. — Helena Eligers. S. R. 235.
17. — Peder Jensen. S. R. 234.
25. — Rudolph Wolmers Hustru. S. R. 234.
27. — Christen Terchelsen. S. R. 234.
27. — Peder Jensen Holm. S. R. 234.
9. Dec. Prof. Jørgen Hansen i Kbhvn. S. R. 304.
12. — Lavmand over Frederikstads Lavstol, Christen Jensen i
Frederikstad. S. R. 304.
23. — Renteskr. Niels Lauritzen. S. R. 317.

1683

8. Jan. Ditmer Buhrmester. S. R. 2.
9. — Kamm.r. Peder Pedersen Lercke.¹⁾ S. R. 3.
10. — Henrich Harder. S. R. 6.
10. — Kpt. Hans Lauritzen. S. R. 6.
20. — Raadm. i Køge, Jachob Pomeyer. S. R. 6.
20. — Johan Alhuusen. S. R. 6.
23. — Raadm. i Kbhvn., Jacob Eilersen. S. R. 6.
24. — Geh.r. Michael Wibes Hustru [Margrethe Cathrine Reimers,
død 9. Jan. 1683. Biogr. Lex.]; Sangværket maa — uden
Konsekvens for andre — gaa saa længe over alm. Tid.,
som han selv vil. S. R. 19.
27. — Jens Munch. S. R. 6.
31. — Diderich Rasmussen af Kbhvn.; Liget maa begraves i en
Egekiste. S. R. 32.
3. Febr. Kommandant Wulf Henrich v. Kalneyns Barn. S. R. 33.
24. — Stud. Johan Kitzerou; Liget maa begraves i en Egekiste.
S. R. 48.
27. — Rasmus Mathiesen. S. R. 53.
6. Mts. Justitssekr. Morten Schavenius. S. R. 62.
10. — Peder Hansen Corsøer. S. R. 63.
13. — Canc.r. Mathias Moths to Børn. S. R. 70.
17. — Anna, Michel Langemachs. S. R. 71.
17. — Inger, Peter Gagelmands Enke; Liget maa begraves i en
Egekiste. S. R. 72.

¹⁾ Død 1. Jan. Biogr. Lex.

24. Mts. Povel Glasbach. S. R. 63.
 27. — Kanonstøber Ahasverus Koster v. der Harts Hustru; maa begravnes uden Ceremonier i Holmens Kirke. S. R. 87.
 31. — Guttorm Andersøn af Kbhvn. S. R. 63.
 3. Apr. Chatrine Rask. S. R. 95.
 10. — Km.sekr. Caspar Schøllers Søn. S. R. 96.
 28. — Raadm. i Nakskov, Madz Hyldtofft¹⁾. S. R. 112.
 30. — Gregers Bastian. S. R. 112.
 7. Maj. Anna Margrethe Braem. S. R. 126.
 7. — Jørgen Simonsen. S. R. 126.
 8. — Toldbetj. Henrich Snelpheils Barn af Helsingør. S. R. 126.
 18. — Marchus Erichsen. S. R. 126.
 22. — Lauritz Jørgensen. S. R. 126.
 26. — Sk.kpt. Simon Bruynsman. S. R. 149.
 26. — Anna Chatrine Rosenmeyer. S. R. 126.
 31. — Baron Wilhelm Gyldencron. S. R. 151.
 7. Juni. Høj.r.ass. Pofvel Nielsens to Børn. S. R. 155.
 9. — Vicekansler Holger Wind. S. R. 163.
 16. — Jacob Feltmans Hustru af Kbhvn. S. R. 173.
 19. — Ingeborg, Jens Boysens Enke. S. R. 173.
 20. — Anna Maria, Isach Cloumands Enke. S. R. 173.
 10. Juli. Jens Pedersen. S. R. 207.
 10. — Claus Raaweder. S. R. 207.
 17. — Mag. Jørgen Hammer. S. R. 207.
 24. — Mogens Giøe. F. R. 29.
 24. — Anna Johansdatter. S. R. 207.
 3. Aug. Borgm. i Helsingør, Corfidz Braem. S. R. 236.
 11. — Landkommissarius Erich Seested til Lykkesholm. F. R. 32.
 11. — Anders Jonæsen Undalinus. S. R. 236.
 11. — Peter Schrøder. S. R. 236.
 25. — Brygger Anders Holgersen. S. R. 236.
 27. — Marthe Hansdatter²⁾, Borgm. Hans Petersen Blads Enke. S. R. 236.
 28. — Thomas Borregaard. S. R. 236.
 28. — Brygger Henrich Jensen i Kbhvn. S. R. 236.
 8. Sept. Prof. Christen Nold. S. R. 249.
 13. — Appelone Cathrine Dobbelsen. S. R. 249.
 18. — Christen Pedersen Munch. S. R. 249.
 25. — Peder Andersen Baggers Hustru. S. R. 249.
 28. — Giert Thomesen Schrøder. S. R. 249.
 30. — Stiftsgef.m. Gr. Otto Dirich Schach. S. R. 261.
 4. Okt. Jacob Friderichsens Hustru af Kbhvn. S. R. 265.
 16. — Lucia, Jørgen Hansens Enke. S. R. 270.
 19. — Dorthea Adelaer. S. R. 270.
 27. — Mette Rohde. S. R. 270.
 3. Nov. Hans Nicolaj Klein. S. R. 284.
 6. — Johan Timmermand. S. R. 284.
 12. — Renteskr. Herman Rubring. S. R. 284.
 17. — Anna Bertels. S. R. 284.
 19. Dec. Isach Jacobsens Hustru af Kbhvn. S. R. 327.
 19. — Søren Pedersen. S. R. 327.

¹⁾ [se Holmens Kb.].

²⁾ O. Nielsen København V. 429.

1684

3. Jan. Høj.r.ass. Jørgen Elers' Datter. S. R. 1 og U.
 5. — Postm. Rasmus Andersen. S. R. 1. og U.
 7. — Frantz Jensen. S. R. 1. og U.
 15. — Evert Weinemands Datter. S. R. 1. og U.
 18. — Maj. Rabe Arnt v. Spiegel; Liget maa begravnes i St. Peders Kirke uden Ceremonier og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 14.
 28. — Anne Johansdatter Bartholin. S. R. 1.
 12. Febr. Hieronimus Hieronimi. S. R. 33.
 12. — Christen Madsens Datter. S. R. 33.
 22. — De Ville Satarnin; maa begravnes paa Trinitatis Kirkegaard her uden Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 38.
 1. Mts. Etr. Luxdorps Hustru [Jytte Bering, Biogr. Lex.]. Kanc. Sp. R.
 1. — Isl. Købm. Sivert Joensen. S. R. 50.
 1. — Kpt. Jan Verbech; maa begravnes paa Holmens Kirkegaard uden Ceremonier eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 56.
 9. — Renteskr. Peder Madsen. S. R. 50.
 15. — La Briere; maa begravnes paa Trinitatis Kirkegaard her uden Ceremonier og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 74 og U.
 22. — Geert Elfer. S. R. 50.
 22. — Et.r. Mogens Skeels Barn. S. R. 50.
 25. — Lodvig Samuelsen Hansted. S. R. 50.
 28. — La Fontaine; maa begravnes paa Trinitatis Kirkegaard uden nogen Ceremonier eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 99.
 29. — Renteskr. Thomas Engebrecht¹⁾. S. R. 50.
 2. Apr. Skipper Tempe Thiesen; maa begravnes paa Holmens Kirkegaard uden Ceremoni eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 86.
 3. — Laurent d'Estriche; maa begravnes paa Trinitatis Kirkegaard uden nogen Ceremonier eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 88.
 4. — Sara Evertsdatter; maa begravnes paa Holmens Kirkegaard. S. R. 88 og U.
 5. Apr. Andreas Rohde; Liget maa hensættes i Viborg Domkirke og flyttes derfra til Kbhvn. og nedsættes i hans Begravelse dér. S. R. 91.
 12. — Lorentz Sas. S. R. 98 og U.
 12. — Andreas Ertz; maa begravnes paa Trinitatis Kirkegaard uden nogen Ceremoni og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 100 og U.
 19. — Kpt. Brüggeman; maa begravnes paa Hellig Trefoldigheds Kirkegaard uden Ceremonier og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 116 og U.
 19. — Renteskr. Jens Sørensen. S. R. 98.
 19. — Landsdommer Povvel Mathiesen, naar hans Venner i Lolland dør, maa de begravnes om Aftenen, men for hvert Lig skal nyt Brev tages i Kancelliet. F. T. 10 (til P. M.).
 29. — Mathias Hey. S. R. 98 og U.

¹⁾ se Holmens Kb.

6. Maj. Kgl. Hoffurer, Niels Lange. S. R. 140 og U.
 8. — Mag. Hans Hiort. S. R. 140.
 9. — Sander Graa af Kbhvn. S. R. 162.
 13. — Raadm. i Kbhvn., Peter Motzfelds Søn, Jørgen. S. R. 140 og U.
 14. — Prof. Cosmus Bornemans Datter. S. R. 162.
 22. — David Seidelin¹⁾. S. R. 162 og U.
 28. — Renteskr. Thomas Jørgensen¹⁾. S. R. 140 og U.
 29. — Bartskeer Johan Bastians Hustru. S. R. 162 og U.
 31. — Sophia, Eggert Elers'. S. R. 162 og U.
 5. Juni. Overceremonim. Fr. Gersdorps Barn. S. R. 180 og U.
 12. — Raadm. i Kbhvn., Johan Lehn. S. R. 184 og U.
 16. — Johan Kierurts Hustru i Helsingør. S. R. 184 og U.
 19. — Claudi Bayer (Bayar); maa begravnes paa Trinitatis Kirkegaard uden Ceremoni eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 196 og U.
 23. — Tøjhusskr. Niels Andersen. S. R. 184.
 26. og 27. Juni. Gen.postm. Povel v. Klingenberg's Barn. S. R. 184.
 26. Juni. Thomas Baltzar Jessens Barn. S. R. 203.
 28. — Byf. paa Christianshavn, Peder Willadsens Hustru. S. R. 184.
 28. — Kanc.r. Fr. Mechlenburg; Sangklokkerne til Helliggeist Kirke maa bruges saalænge over alm. Tid, som Enke og Arvinger vil. S. R. 207 og U.
 8. Juli. Nicolaj Buhrmesters Hustru. S. R. 210.
 12. — se Bev. til L. Fl.
 15. — Jfr. Birgette Ratlov. S. R. 210 og U.
 16. — Hans Jacobsen Taff. S. R. 210 og U.
 17. — Jens Laugesen. S. R. 210 og U.
 22. — Mads Andersen. S. R. 210 og U.
 26. — Chr. Sigfred v. Plessens Hustru [Sophie Agnes v. Lepel. Biogr. Lex.]; Sangklokkerne til Helliggeist Kirke maa bruges saa lang Tid, Enkemanden vil. S. R. 215 og U.
 29. — Michel Andersens Hustru, Anne Nielsdatter. S. R. 210 og U.
 30. — Nicolaj Rafn paa Sorø. S. R. 210 og U.
 4. Aug. Brygger Anders Rasmussen. S. R. 225 og U.
 7. — Kammerkoll.ass. Wilhelm Pippers Datter. S. R. 225 og U.
 9. — Buntm. Christopher Libbendals Datter. S. R. 225 og U.
 11. — Rolf Hansen. S. R. 227 og U.
 12. — Isenkr. Johan Mullich af Kbhvn. S. R. 225 og U.
 19. — Pr. til St. Peders Kirke her, Chr. Bræmers Datter. S. R. 225 og U.
 23. — Fru Margrethe v. Gøtzen; Begravelsen maa opsættes, saalænge Arvingerne vil. F. R. 53 og U.
 25. — Borgm. Titus Bülche²⁾. S. R. 225 og U.
 30. — Chr. Bielches Steddatter. S. R. 225 og U.
 10. Sept. Jfr. Magdalene Acheleye. F. R. 56 og U.
 15. — Elisabeth, Johan Arfs Datter. S. R. 252 og U.
 15. — Stads-mægler i Kbhvn., Johan Hansen Ronums Hustru. S. R. 252 og U.
 16. — Et.r. Rasmus Winding. S. R. 253 og U.

¹⁾ se Holmens Kb.

²⁾ Død 9. Aug. O. Nielsen: København. V. 423.

16. Sept. Chr. Corneljsen. S. R. 253 og U.
 23. — Assessor Peder Bentzons Hustru. [Incl.: Dorothea Foss udstreget, Biogr. Lex. har: Drude Foss]. J. R. 88 og U.
 27. — Anne, Jacob Hous Enke. S. R. 252 og U.
 30. — Christopher Hansen Galskyt. S. R. 270 og U.
 30. — Johan Friis. S. R. 252 og U.
 3. Okt. Assessor Mathias Moths Datter. S. R. 271 og U.
 4. — Anne, Jacob Pomeyers Enke. S. R. 280 og U.
 7. — Hans Jørgen Rähder. S. R. 281 og U.
 11. — Iide Burenæi; Sangklokkerne til Helliggeist Kirke maa bruges saa længe over den ordinære Tid, som Arvingerne vil. S. R. 286 og U.
 21. — Rasmus Sørensen. S. R. 280 og U.
 24. — Niels Eskildsens Hustru. S. R. 280 og U.
 4. Nov. Margarethe Marie v. Svartzen; Begravelsen maa opsættes, saa længe hendes Arvinger vil. S. R. 305 og U.
 17. — Bøssem. Anders Mortensens Hustru. S. R. 308 og U.
 18. — Povel Mønnich. S. R. 308 og U.
 19. — Bogholder Daniel Paulj. S. R. 308 og U.
 25. — Anders Regelsen i Kbhvn. S. R. 308 og U.
 27. — Hans [Klavsen] Sohn. S. R. 308 og U.
 1. Dec. Chr. Ludvig Bülow. S. R. 322 og U.
 2. — Hofmesterinde v. Swartz. U.
 5. — Komm.r. Hans Nansens Barn. S. R. 322 og U.
 10. — Jørgen Buck; maa begraves paa Holmens Kirkegaard uden Ceremonier og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 333 og U.
 17. — Byf. i Kbhvn., Peder Villadsen (Willumsen) Dichman¹⁾. S. R. 322 og U.
 17. — Ltn. Peter Büliche. S. R. 339 og U.
 20. — Ulrich Luft. S. R. 340 og U.
 27. — Niels Andersen. S. R. 322 og U.

1685

3. Jan. Richer Suckow. Kanc. Sp. R. og U.
 3. og 17. Jan. Christina Dalbye. Kanc. Sp. R. og U.
 3. og 27. Jan. Bartskeer Johan Bastian. Kanc. Sp. R. og U.
 3. og 28. Jan. Renteskr. Johan Nielsens Barn. Kanc. Sp. R. og U.
 3. og 10. Jan. Købm. Pofvel Nielsen. Kanc. Sp. R. og U.
 3. og 27. Jan. Hans Hessenberg. Kanc. Sp. R. og U.
 3. og 18. Jan. (Forvalter) Jens Lauridzens Hustru paa Nysø. Kanc. Sp. R. og U.
 3. og 27. Jan. Ob. Friederich Gersdorfs Hustru, Ide Sofie Juel²⁾. Kanc. Sp. R. og U.
 10. og 24. Febr. Glarmester Pofvel Christophersen. Kanc. Sp. R. og U.
 10. Febr. Peder Tømmermand. Kanc. Sp. R. og U.
 10. og 21. Febr. Henrich Stryns Hustru. Kanc. Sp. R. og U.
 12. — Prinsesse v. Dillenborgs Pige; maa begraves i Holmens Kirke uden Ceremoni og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 37 og U.

¹⁾ Begr. 22. Dec. O. Nielsen: København V. 495.

²⁾ Biogr. Lex.

3. Mts. Viceadmir. Fr. Geddes Hustru [Susanne Elisab. Adeler, død 3. Mts. 1685; Biogr. Lex.]; Begravelsen maa opsættes, saa længe han vil. S. R. 47 og U.
10. — Jacob Friderichsen. Kanc. Sp. R.
14. — Ob. Erasmus Casimirs [v. Bassens] Hustru. Kanc. Sp. R. og U.
14. — Præsident Jørgen Ottos Datter. Kanc. Sp. R. og U.
28. — (Prov. forv.) Jørgen Helts Hustru¹⁾. Kanc. Sp. R. og U.
4. Apr. Jacob Sidenborg. Kanc. Sp. R. og U.
7. — Skipper Børge Stud. Kanc. Sp. R. og U.
7. og 14. Apr. Jørgen Carstensen's Enke. Kanc. Sp. R. og U.
25. — Amtm. paa Bornholm, Bendix v. Hatten; Fru Maria Lillienschiold maa føre hans Lig til Bergen og dér lade ham begrave om Dagen eller om Aftenen. S. R. 84 og U.
5. Maj. Kornet Hans Hendrich Arns; maa begraves paa Trinitatis Kirkegaard uden Ceremonier eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 94 og U.
12. — Henrich Lund. Kanc. Sp. R. og U.
26. — Niels Hansen Ofuerberg. Kanc. Sp. R. og U.
26. og 30. Henrich Wørners Hustru. Kanc. Sp. R. og U.
2. Juni. Hans Skrøder. Kanc. Sp. R.
2. — Etr. Herman Meyer²⁾. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 16. Juni. Willum Robin. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 23. Juni. Baldzer Stifken. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 17. Juni. Hans Selmer. Kanc. Sp. R. og U.
2. og 23. Gen.prok. Peder Lauridsen Schavenius. Kanc. Sp. R. og U.
1. Juli. Anne Catharina Mercker. Kanc. Sp. R. og U.
- 1., 12. og 26. Juli. Mathias Has d. Æ. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 16. Juli. Jochum Carnat. Kanc. Sp. R. og U.
3. Aug. Jfr. Charlotte Lange. Kanc. Sp. R. og U.
2. Sept. Eggert Christopher Knuts Barn. Kanc. Sp. R.
7. — Peter Petersen Ludvigs Hustru. Kanc. Sp. R. og U.
7. og 28. Hans Bendsen. Kanc. Sp. R. og U.
7. og 15. Hans Dreyers Hustru. Kanc. Sp. R. og U.
7. og 28. Sept. Niels Evertsen. Kanc. Sp. R. og U.
21. Okt. Jørgen Bielckes Hustru [Magdalena Sybilla Gersdorf]³⁾. Kanc. Sp. R.
27. — Antonj Steenvinckels Hustru [Christine Brinck]³⁾. Kanc. Sp. R. og U.
27. — Vandmester Bent Knudsen. Kanc. Sp. R. og U.
1. og 2. Nov. Bryghusskr. Bernt Suhr. Kanc. Sp. R. og U.
7. Nov. Prins Friderichs »Sprachmester«, François d'Alquie; Liget maa begraves paa Kbhvns. Holmens Kirkegaard uden Ceremoni eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 231 og U.
10. — Boeld, Jens Pedersens. Kanc. Sp. R. og U.
10. Dec. Karen Pedersdatter. Kanc. Sp. R. og U.
15. — Mette Jørgensdatter Mule. Kanc. Sp. R. og U.
17. — Lehne, Fr. Pogenbergs. S. R. 263 og U.
18. — Henning Ulrich Lytzovs Barn. Kanc. Sp. R. og U.

¹⁾ Se Holmens Kb.; hed vel Ide Kirstine Engel, se V. Er. af 14. Dec. 1683 ovf.

²⁾ Død 31. Jan. Biogr. Lex.

³⁾ Biogr. Lex.

1682 *B. Bevillinger til Opsættelse af Begravelser.*

21. Jan. se Bev. til B. o. A.
 28. — Apotheker i Køge, Jørgen Berntzen; saa længe Hustru og Arvinger vil. S. R. 18.
 28. — Steen Reetz til Hørbygaard; saa længe Enke og Arvinger vil. S. R. 19.
 12. Maj. Jørgen Reetz; saa længe Arvinger og andre Vedkommende vil. S. R. 152 f.
 16. Sept. se Bev. til B. o. A.
 14. Okt. Knud Gøldenstjerne; saa længe hans Enke, Elisabeth Rosenkrandz vil. J. R. 107.

1683

26. Maj. Baron Wilhelm Guldencron; saa længe Enke [Regitse Sofie Vind¹⁾] og Arvinger vil. S. R. 144.
 17. Juli. Etr. Mogens Gøe; saa længe Broderen og Svogeren vil. F. R. 28.
 20. Okt. Raadm. i Køge, Henning Jacobsen; 8 Dage over ordinær Tid. S. R. 277.
 3. Nov. Helmuth Otto v. Vinterfeldts Hustru [Helene Juliane Friherreinde Ulfspærre¹⁾]; saa længe han selv vil. F. R. 41.

1684

26. Febr. Gehr. Otto Paavisk; saa længe Sønnen, Chr. Fr. P., vil; Liget maa derefter føres til hans Begravelsessted i Aarhus Domkirke. S. R. 49.
 10. Juni. Jfr. Magdalene Achaley; saa længe hendes Venner vil. F. R. 40 og U.
 17. — Amtm. Fr. v. Vieregge; til hans Venner kommer. S. R. 188 og U.
 23. Juli. Pr. til Eiby Sogn, Jørgen Togsvers Datter; Begravelsen maa opsættes 2 Dage og Liget flyttes herfra til Ejby; Liget maa begraves i 2 Kister. S. R. 214.
 16. Aug. Pr. til Ejby Sogn, Jørgen Togsvers Hustru; Begravelsen maa opsættes, saa længe han vil; Liget maa begraves i 2 Kister; efter Begravelsen maa han, hans Svogerskab og nogle faa Venner nyde et Maaltid paa 6 Retter Mad. S. R. 230 og U.
 10. Sept. Tønne Juel til Taarupgaard; saa længe Enke [Anna Cathrine Friis¹⁾] og Arvinger vil. J. R. 79 og U.

1685

10. Jan. Jens Pedersen paa Frøslevgaard; Liget maa føres hid og nedsættes her. Kanc. Sp. R. og U.
 27. — Mag. Christopher Eibye (Eegbye). Kanc. Sp. R. og U.
 10. Febr. Hr. Jens Juels Frue [Vibeke Ottedatter Skeel¹⁾]. Kanc. Sp. R. og U.
 18. Juli. se Bev. til L. Fl.
 15. Aug. se Bev. til L. Fl.

¹⁾ Biogr. Lex.

1682 *C. Bevillinger til Ligs Flytning.*

24. Febr. se Bev. til B. o. A.
 11. Mts. se Bev. til B. o. A.
 1. Apr. Anne, Niels Bagges Enke; hendes Datters Lig maa føres fra Middelfart til Kbhvn. og nedsættes i hendes Begravelsessted i Holmens Kirke. S. R. 92.
 22. — se Bev. til B. o. A.
 22. — se Bev. til B. o. A.
 25. — Frantz Schermest af Lybæk; fra Odense St. Knuds Kirke, hvor hans Lig er indsat, til Lybæk. F. R. 34.
 23. Maj. se Bev. til B. o. A.
 15. Sept. Dines Rasmussen Rasch; fra Kbhvn. til Skaane. S. R. 223.
 16. — Johan Rodolph Burennæus; fra Kærbygaard til Kerteminde. F. R. 53.
 20. — Johan Sørensen Koch; fra Gyldenlund til Kbhvn., hvor Liget maa begravnes. S. R. 229.
 16. Dec. Anna Nielsdatter af Kbhvns. Søster, Sophie Nielsdatter; herfra til Sønderholm i Nørrejylland, hvor Liget maa begravnes. S. R. 314.

1683

17. Febr. Ob.ltn. Julius Erich Fischer; fra Crempe til Fredericia. J. R. 12.
 2. Apr. Rigsadm. Henrich Bielcke; fra Kbhvn. til Næsby Kirke. S. R. 90.
 26. Maj. Anne, Dr. Jacob Mathiesens; herfra til Aarhus. S. R. 148.
 16. Juni. Landkansler Johan Christoph v. Schönbachen; herfra til Kiel. S. R. 174.

1684

26. Febr. se Bev. til B. O.
 1. Mts. Prov.forv. i Marstrand, Oluf Olufsen Skyts Barn; herfra til Lyngby i Kbhvns. Amt. S. R. 52.
 25. — Friherreinde Birgitte Trolle; maa føre sin Broder, Geh.r. Corfitz Trolles Lig til Brahetrolleborg paa Fyn. S. R. 85.
 5. Apr. se Bev. til B. o. A.
 5. — Herredsfgd. Anders Jensens Enke; maa flytte deres Søns Lig fra Spjelderup til Fraaby (o: Vraaby), hvor Faderen hviler. S. R. 89.
 12. Juli. Borgmester i Varde, Lauritz Thorsens Hustru; fra Viborg til Varde; Liget maa begravnes om Aftenen. J. R. 52 og U.
 23. — se Bev. til B. O.
 20. Aug. se Bev. til S. B.
 15. Nov. Dorothe (Jensdatter)¹⁾, Mag. Wulfgang Ruhmands; til København. Kanc. Sp. R.

1685

27. Jan. se Bev. til B. O.
 16. Febr. Karen, Anders Jensens; fra Spjellerup til Vraaby Kirke, hvor 2 af hendes Mænd hviler. S. R. 38.
 14. Mts. Dr. Henrik Borneman; hans eget, hans Hustrus [Anne Würger¹⁾], Børns eller nogen af Familiens Lig maa, naar

¹⁾ Biogr. Lex.

de dør, flyttes fra Aalborg til Kbhvn. og begravet i Frue Kirke. J. R. 28 og U.

16. Mts. Dronn. Sofia Amalia; herfra til Roskilde. S. R. 55.
 25. Apr. se Bev. til B. o. A.
 12. Juli. Mathias Hass d. Y.; Liget maa flyttes hid. Kanc. Sp. R.
 18. — Pr. til Vordingborg, Hans Sidelman; hans Lig maa føres til Vordingborg og Begravelsen opsættes 8 Dage over alm. Tid. S. R. 148 og U.
 15. Aug. Christen Nielsen Lindes Hustru [Dorthea Solgaard. Biogr. Lex.] af Holstebro; fra Kbhvn. til Holstebro; Begravelsen maa opsættes, saa længe Manden vil. J. R. 73 og U.
 24. Okt. Mag. Hans Wandel i Aarhus; fra Aarhus, hvor Liget allerede er blevet begravet til Viborg, for at nedsættes i hans fædrene Grav. J. R. 109 og U.

1682 *D. Bevillinger paa Begravelsessteder.*

16. Febr. Wincentz Hahns Enke [Ida Hedevig Rumohr. Biogr. Lex.] og Arvinger; i Roskilde Domkirke. Konf. paa Skøde af 22. Dec. 1680. S. R. 34.
 25. Nov. Pr. i Horsens, Peder [Rasmussen] Rytter; i Horsens; maa for sig, sin Hustru og sine Børn begravet frit dér. J. T. 123 (til Magistraten smstds.).

1683

14. Apr. Fru Karen Bilde, Falch Gøes; i Aastrup Kirke. Konfirmation paa kgl. Brev af 22. Juni 1655. F. R. 17.
 28. — Vicelandsdommer Peder Luxdorph; Konfirmation paa Brev fra Borgm. og Raad i Horsens af 28. Sept. 1682; i Horsens Kirke. J. R. 28.

1684

26. Apr. Kgl. Staldmester, Nicolaj Merlows Lig, som staar i et Begravelsessted i Holmens Kirke, maa blive dér uden Betaling, og hans Hustrus og Datters Lig, der ogsaa staar dér, maa optages og uden Betaling begravet paa et andet Sted i Kirken. S. T. 142 (til Niels Juel).

1682

E. Særlige Bevillinger til Begravelse.

14. Jan. se Bev. til B. o. A.
 24. — se Bev. til B. o. A.
 28. — se Bev. til B. o. A.
 16. Juni. se Bev. til B. o. A.
 8. Aug. se Bev. til B. o. A.
 26. — Dsk. Skolemester i Ribe, Andreas Verlohrens lille Datter, Gertrud Andersdatter; af Vaade druknet den 3. Aug. s. A. Liget maa »hæderligen til Jorden bestediges«. J. R. 94. Kanc. Sp. R.

1683

24. Jan. se Bev. til B. o. A.
 25. — Cathrine, Hans Tønsbergs Enke; hendes Moder [Incl.: nu 94 Aar], der er død i Povl Fechtels Boder, maa begravet i den Egekiste, hun købte, da hun optoges i bem. Boder. S. R. 20.

31. Jan. se Bev. til B. o. A.
 24. Febr. se Bev. til B. o. A.
 17. Mts. se Bev. til B. o. A.
 27. — se Bev. til B. o. A.
 27. — Margrethe, Søren Jespersens Enke; hun maa begraves i en Egekiste, naar hun dør. S. R. 86.
 18. Juni. Iaen Maginius; Liget maa begraves i Holmens Kirke uden Ceremonier. S. R. 175.
 23. — Thomas Jansens Hustru paa Teglværket ved den nye Hollænderby (Frederiksberg) udenfor Staden; maa begraves uden nogen Ceremoni eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 200.
 20. Nov. Anne Margrethe, Morten Lauritzens; har ombragt sig selv; maa begraves uden Ceremoni i »christen Jord«. J. R. 103.
 28. Dec. Marie Gerhart Gellemer; Liget maa begraves paa Trinitatis Kirkegaard uden Ceremonier eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 332.
 29. — 3 Lig, som staar i Jesper Dunckels Hus, maa strax begraves i de Fattiges Jord. S. T. 445 (til Byfgd. Peder Willumsen).

1684

18. Jan. se Bev. til B. o. A.
 22. Febr. se Bev. til B. o. A.
 1. Mts. se Bev. til B. o. A.
 8. — Den Rytters Lig, som druknede og siden henlaa i Niels Pedersens Hus i Kalbygaard, maa begraves. J. R. 15 og U.
 11. — Den franske Ambassadors Laka, du Hammel; maa begraves paa Hellig Trefoldigheds Kirkegaard uden Ceremonier og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 69.
 15. — se Bev. til B. o. A.
 15. — Skibbyggersv. Simon Oucke; maa begraves paa Holmens Kirkegaard uden nogen Ceremonier og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 75.
 28. — se Bev. til B. o. A.
 2. Apr. se Bev. til B. o. A.
 3. — se Bev. til B. o. A.
 4. — se Bev. til B. o. A.
 12. — se Bev. til B. o. A.
 19. — se Bev. til B. o. A.
 30. — Fasanm. Johan Geisberg paa Jægersborg; maa begraves paa Gentoft Kirkegaard uden Ceremonier og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 135.
 8. Maï. Nicolaj Skærslip; maa begraves paa Trinitatis Kirkegaard uden Ceremonier og Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 161.
 18. Juni. Piere Dantis Hustru¹⁾; maa begraves paa Holmens Kirkegaard uden Ceremonier eller Jords Paakastelse af Præsten. S. R. 194 f.
 19. — se Bev. til B. o. A.
 28. — se Bev. til B. o. A.
 23. Juli. se Bev. til B. O.
 26. — se Bev. til B. o. A.

¹⁾ S. R. 199 af 20. Juni 1684: Anne Pajerot.

16. Aug. se Bev. til B. O.
 20. — Oluf Johansen i Køges Hustru og Barn; Ligene maa be-
 graves eller hensættes i 2 Kister og føres derfra til deres
 Begravelsessted i Kbhvns. Helliggeist Kirke. S. R. 231 f.
 og U.
 23. — se Bev. til B. o. A.
 11. Okt. se Bev. til B. o. A.
 25. — Rasmus Rasmussen i Bjørnum; har ombragt sig selv; maa
 begraves i »christen jord«; hans Boslod maa uhindret gaa
 til Arvingerne. J. R. 102 og U.
 4. Nov. se Bev. til B. o. A.
 6. — Maria v. Stryen, Kpt. v. der Mastes Enke; maa begraves
 paa Trinitatis Kirkegaard uden Ceremoni og Jords Paa-
 kastelse af Præsten. S. R. 306 og U.
 6. — Cornelia v. der Mast; maa begraves paa Trinitatis Kirke-
 gaard uden Ceremoni eller Jords Paakastelse af Præsten.
 S. R. 306 og U.
 10. Dec. se Bev. til B. o. A.
 20. — Kpt. Andreas Meldrum; maa begraves uden Ceremonier
 og Jords Paakastelse af Præsten i Holmens Kirke. S. R.
 344 og U.
- 1685
 7. Jan. Massans Lig, af fremmed Religion; maa begraves paa Trini-
 tatis Kirkegaard. Kanc. Sp. R. og U
 24. — En Underofficer paa Kronborg, der har hængt sig, maa
 begraves paa nærmeste Kirkegaard, og Præsten maa kaste
 Jord paa Kisten. S. T. 32 (til Jokum Christopher Bülow.)
 12. Febr. se Bev. til B. o. A.
 21. — 14. og 17. Mts. Ang. Prædiken, Ringen med Klokkerne
 m. v. i Anl. af Enkedronningens Begravelse den 26. Mts.
 i Lucie Kirke i Roskilde. S. T. 65 ff., 94 a og 100 (til For-
 skellige).
 3. Mts. se Bev. til B. o. A.
 16. — se Bev. til L. Fl.
 5. Maj. se Bev. til B. o. A.
 12. — Tapetm.sv. Jacques de Bri; maa begraves paa Hellig
 Trefoldigheds Kirkegaard uden Ceremonier og Jords Paa-
 kastelse af Præsten. S. R. 104. Kanc. U.
 12. Juni. Etr. Herman Meyer; Sangklokkerne til Helliggeist Kirke
 maa bruges saa længe Enke [Christine Madsdatter. Biogr.
 Lex.] og Arvinger vil. S. R. 143 og U.
 25. Juli. Stiftsbef.m. Otto Krabbes Hustru [Cathrine Susanne Hahn,
 død 29. Maj s. A. Biogr. Lex.]; Sangklokkerne til Helliggeist
 Kirke maa bruges, saa længe han vil, naar Liget føres bort
 fra Kbhvn. S. R. 153 og U.
 25. — Billedh. Gerhart Gielmer; maa begraves paa Trinitatis
 Kirkegaard uden Ceremonier eller Jords Paakastelse af
 Præsten. S. R. 154 og U.
 7. Aug. Ritm. Jens Jørgen Marschalch; Ligbegængelsen maa finde
 Sted efter den i Forordningen befalede Tid og saa mange
 Personer deltage, som bliver indbudt. Klokkerne maa ringe
 under Jordfæstelsen, saa længe det skønnes fornødent.
 S. R. 166 og U.

13. Aug. Kpt. Reyer Pichs Datter; af fremmed Religion; maa uden nogen Ceremoni eller Jords Paakastelse begraves i Holmens Kirke. Kanc. Sp. R. og U.
 7. Nov. se Bev. til B. o. A.
 17. — Katolikerne i Fredericia maa, naar de dør, begraves uden Ceremonier eller Jords Paakastelse af Præsten paa en af de derværende Kirkegaarde. J. R. 121 og U.
 27. — Fru Helle Rosenkrantz; maa begraves i Roskilde Domkirke. Kanc. Sp. R. og U.
-

Amtsprovst Johan Peter Købkes Selvbiografi.

Ved **Jørgen Swane.**

(Sluttet.)

Da Allarmtrommen 1795 forkyndte sørgelig os Alle, at Kiøbenhavn stod i Brand, maatte jeg atter til at standse min Læsning og flytte Bøger som Gods ud af Byen. I Juni Maaned gik jeg op til skriftlig Examen og i Juli op til mundtlig Embedsexamen. Vel erholdt jeg ikkun Characteren haud illaudabilis, men aldrig kunde jeg have gjort Fordring paa mere, da jeg i saa mange Aar var afvant med at skrive og endnu mere med at tale Latin. Det kan vel og hælde sig, at Professorerne med Rette havde den Fordom imod mig, at jeg ikke stak saa meget dybt. Nok, jeg var veltilfreds, min Familie og mine Venner med. Det varede ei længe, før jeg tænkte paa at holde min Dimisprædiken, som blev holdt under Professor *Moldenhawer* med Laudabilis, og derefter strax den katechetiske Prøve under Biskop *Balle*, Professor *Münter*, Provst *Høyer*¹⁾ (og nuværende Biskop *Bloch*²⁾, da Kapellan ved Holmens Kirke. Den blev holdt i Holmens Kirke og fik eenstemmigt laudabilis et quidem egregie. Jeg havde besøgt og besøgte efter Examen Blaagaards Seminarium, især naar den første Lærer *Clausen*³⁾ havde catechetiske Øvelser. Han var saa god at giennemsee min skriftlige Udarbeidelse af min catechetiske Prøveafhandling og trøstede mig med, at Man aldrig kunde nægte mig Laud, naar jeg ei manglede Foredrag. Jeg høstede overalt megen Nytte af saaledes i et Aars Tiid at besøge Seminariet og tænker endnu med Fornøielse paa *Clausens* Velvillighed.

Lang Tiid forgik nu ei, før jeg, som da var Skik, udbad mig af daværende Cancellie-Præsident, Geheimeraad *Brandt*⁴⁾ at prædike for ham; han tillod det. Jeg holdt den i Frederiksberg Kirke. Jeg fik megen Berømmelse af ham ved første Audience for den og for min Fliid ved Academiet, for hvilken han udtrykkelig udlod sig med, at jeg var, og borde være de Studerende et Mynster. De kunde see, sagde han, hvad ægte Flittighed i kort Tiid kunde udrette. Med Bifald prædikede jeg nu og for Biskop *Balle* og fik en hædrende

1) *Høyer*, Christian Frederik Andresen, 1739—1797. Sognepræst til Holmens Kirke.

2) *Bloch*, Jens, 1761—1830. Biskop i Viborg.

3) *Clausen*, Gerhard, 1751—1801. Inspecteur ved Blaagaards Seminarium

4) *Brandt*, Christian, 1735—1805. Præsident i danske Cancelli.

Attest. Skiondt jeg af og til holdt mig ved det tydske, fik jeg og Adgang til de danske Præster og prædikede Høimesse-Prædikener, thi i de tydske [Kirker] kunde jeg kun faae Aftensang. Den ærværdige *Holst*¹⁾ til Trinitatis, Provst *Høyer* til Holmens og Doctor og Professor *Hansen*²⁾ til Helliggeistes Kirke tillode mig at bruge deres Kirker. Ved Provst *Hoyers* Godhed blev jeg uventet, strax efter min catechetiske Prove, Lærer i et Institut for Pigebørn, Dottreinstituttet, kaldet. Han skrev mig et smigrende Brev til i Anledning af den Yndest, han fik for mig som Censor ved benævnte Prove, og vel tilfreds med Posten underviste jeg nu der i Tydsk, Historie, Geographie m. m. Professor *Hansen* bærede mig med sin Yndest som Prædicant, og viste sig virkelig som min virksomme Velynder og meddeelte mig og en særdeles skøn Attest. En saadan meget betydende erhvervede jeg mig og af Doctor *Marezell*, og saaledes forsynet begyndte jeg nu at søge Præsidenten. Jeg mærkede snart, at han blev mig bevaagen, thi som man den Tiid spøjte med, gik han let over med mig fra at pille paa mine Kioleknapper til at byde mig en Priis Tobak af hans Daase og derfra til et Kys af ham paa Kinden, som var, sagde Man, det sidste Trin, da Man saa var Befordring nær. — Ahlhedens Kald blev ledigt; der fordredes en Mand, der forstod det Tydske, thi i Friderichs Kirke, der var bygget for de tydske Colonister, skulde hver Søndag prædikes tydsk, og der var i et Annex Karup en dansk Menighed. Professor *Hansen* havde talt med Præsidenten om mig, han underrettede mig om, hvorlunde jeg skulde ugentlig nøiagtig gaae til Audience, der var hver Mandag Morgen Klokken 6, medtage mine Attester, hilse fra ham og iøvrigt vente yderst taus, thi den vilde muligen Geheime-raad *Brandt* sætte paa Prove. Ene holdt jeg mig og til Præsidenten, men havde og en Velynder i daværende Etatsraad og Deputeret *Reiersen*³⁾ i Cancelliet, og saaledes stred jeg Striden og erholdt Ahlhedens Kald, skiondt Præsidenten endog paa det sidste aldrig gav mig bestemt Haab; thi med mig entrerte en Holstener, der rigtignok oversaae mig og pukkede paa sin Fortrinsret, men fik ei det, formodentlig fordi Præsidenten vilde hielpe os begge, thi 8 Dage efter mig blev han kaldet til Altona. Endelig nærmede sig Dagen, da Embedet skulde bortgives, og Præsidenten havde den egne Skik, da man sædvanligst samme Morgen gjorde sin Opvartning, at bestille den hiem til sig om Aftenen, om hvem han maatte da have Vished at ville vorde Manden. — Cancelliebudene gratuleerte saaledes mig, da de hørte, at jeg om Aftenen Klokken 7 skulde komme

¹⁾ *Holst*, Christian, 1730—1807. Sognepræst til Trinitatis Kirke.

²⁾ *Hansen*, Peter, 1746—1810. Sognepræst til Helliggeist Kirke, Biskop i Christianssand.

³⁾ *Reiersen*, Holger Christian, 1746-1811. Kancellideputeret, Konferensraad.

til ham, og forsikkrede mig, at jeg blev Manden. Jeg kom, og Præsidenten forkyndte mig, at jeg var kaldet; men til min store Forundring spurgte han mig, hvad Adgang jeg havde til Hans Kongelige Høihed Kronprindsen og til Grev *A. P. Bernstorff*, der saa kraftigen i Statsraadet havde talt for mig. Jeg forsikkrede, hvad Sandhed var, at jeg som Candidat eller fra den Tiid, jeg forlod min borgerlige Stilling, aldrig havde talt med dem, men han paalagde mig at tage ud at takke Grev *Bernstorff*, hvilket jeg og gjorde; thi Kronprindsen var samme Dags Eftermiddag rejst til Holsteen, og altsaa hos ham kunde jeg ei faae Audience. — Upaatvivlelig saae jeg her Følgen af den Opmærksomhed, der var værdiget de forskellige mundtlige og skriftlige Foredrag, jeg underdanigst havde givet saavel Hans Kongelige Høihed som Statsministeren. Der udbredte sig jo nu en Glæde over mit Huus og min hele Familie, og jeg blev en Genstand for Venskab og Misundelse. Imidlertid havde jeg dog hellere ønsket at blive Personelkapellan hos den gamle *Abildgaard*¹⁾ til Nicolai Menighed, hvilken Post jeg søgte, og som samme Dag blev bortgivet til en *Grundtvig*²⁾; thi Kiøbenhavn yndede jeg saa meget, og Landsbypræstens Post var ei mit første Ønske, men glad var jeg jo alligevel, og mit Kaldsbrev modtog jeg af Dato 27. Mai 1796.

Jeg maa endnu dvæle noget ved den i mit Liv mærkelige Overgangs-Periode. Min egen Familie yndede den i Grunden ei, og hvorledes kunde jeg fortænke dem deri? De vare ældre erfarne Mennesker, saae mig at træde ud af Næringsvei med Kone og fire Børn og gaae en uvis Fremtiid imøde; mig at betræde en Bane igien, som jeg i otte Aar havde fiernet mig fra. Jeg selv har siden tænkt paa min Dristighed med og undret mig over den. Andre, der bedre kientde den vanskelige Stilling, jeg stod paa i et Fag, der fordrede mere end det, jeg var opdraget til, og vare mere bekiendte med de Vanskeligheder, som den Gang indtraf for Bageriet, hvor blandt andet en Vinter Kornvahrerne stege til en Priis af 1 Rdl. Courant for hvert Lispund, en Tønde Rug og Hvede veiede, hvor en Tønde Smør løb i 80 Rdl. Courant Tønden, og saaledes flere Ting; hvor gamle holdne Mænd rystedes paa saadan Tiid, vare Nogle af Mening, at jeg gjorde vel i i Tide at tænke paa Forandring, og atter Andre forekom det, som om det Anlæg, jeg havde viist, før jeg gik over til det borgerlige Fag, fortiente ogsaa en anden Udvikling end den, mit fratraadte Fag kunde forunde mig. Jeg var virkelig bleven en Gienstand for Manges Omtale og Mening, og med spændt Opmærksomhed ventede Man paa Udfaldet. Jeg selv var den roligste,

1) *Abildgaard*, Peder Hersleb Pedersen, 1727—1799. Sognepræst til Nicolai Kirke.

2) *Grundtvig*, Hans Jørgen, 1769—1831. Sognepræst til Toxværd.

og da en vis Ærekiærhed var mig egen, da jeg altid har havt og beholdt og endnu er af den Tanke, at Mennesket kan Meget, naar det alvorlig vil, saa glædede jeg mig i Haabet ved Fliid og Anstrængelse at seire. — Jeg indsaae godt, at jeg især i saa kort Tiid aldrig kunde vente mig til Embedsexamen et laudabilis, — for det laae mig Meget i Veien, — ja selv maaskee Fordom hos mine Dommere, — jeg følte, hvor meget jeg i det latinske Sprog stod tilbage, baade i Skriven og Tale, og var særdeles undseelig i det første ved at lade mig see blandt mine Commilitoner; men med mit Maal for Øie og ved min virkelige Fliid og Flittighed overvandt jeg det. — Jeg kiededes ligesaalidt, som jeg trættedes, dog aldrig læste jeg nogen Løverdag Aften, men derimod med dobbelt Lyst om Søndagen. Jeg unddrog mig al Selskabelighed, endog i vor Familie-kreds, fra det Øieblik, jeg begyndte alvorlig, indtil jeg var færdig. Jeg forundrede mig ofte over, hvorlunde det, jeg læste, blev mig hastigen saa lyst og fatteligt, men jeg troer og, at den frie Aand, hvormed jeg læste, bidrog meget dertil; thi naar Man ret betragter, hvorlunde Man som oftest i Studenterdagene læser, hvor frygtsom Man er, naar Man ei følger Professorens Ord, hvorledes Man virkelig, i det mindste i Begyndelsen, gaaer og som gandske ukyndig i det nye Fag maae gaae i Ledebaand og skal jurare in verba magistri, saa vil der og skal der nogen mere Tiid til, end der maaskee behøvedes. Jeg har i Grunden aldrig selv ret kunnet fatte det Manuctør-væsen, der er blevet saa høit nødvendigt. Jeg seer nok, at det paa flere Maade kan være nyttigt, men mon det dog ei viser, at Collegier ei kan høres med den Nytte, som den Unge haaber? Imidlertid var det mig lettere anden Gang at læse til Embedsexamen end første Gang, men muligen vare og mine Evner mere udviklet ved de forskellige Ting, jeg var bleven i min borgerlige Stilling vant til at tænke over; thi vist er det, at om min borgerlige Stilling satte mig tilbage i nogle Henseender fra Studeringerne, saa vandt jeg paa mange Maader i andre Henseender, hvilket igiennem Livet siden paa mangfoldige Maader har baadet mig. — Ved min Overgang til Studierne igien kom jeg i den mig saa kiære rolige huuslige Stilling, der var min uforglemmelige Hustru saa dyrebar, og i hvilket Liv hun aandede langt livligere end i de vidt omfattende Hverv. Derfor saa ønskeligt for mig, derfor saa kiært for hende at vorde Præstekone i en Kiøbstad, derfor dette i saa mange Aar vor Plan, der aldrig lykkedes. Aldrig var jeg eller hun Hader af Landlivet, der har sine Fordele, men begge vare vi langt bedre skikkede for det stillere Liv. Avlsmand var jeg langt mindre, end hun var Landsbykone. Jeg troer endog, at hun tilsidst fandt Behag deri, men mit Studerekammer var og blev mit kiæreste Værelse. De faae Gange, jeg som Præst fik Leilighed til at prædike i Kiøbstad, arbeidede jeg

meget muntre til min Tale, glædede mig ved en skarp Fliid og var saa inderlig glad og munter stemt ved mit Foredrag. Uagtet jeg under Forandringsperioden var en daglig Familie af mig, min Kone, hendes Søster og to Børn og en Pige; thi de to andre Børn vare, den ældste hos min Svoger *Niels Schyth*, da Præst til Haarslev og Jellinge i Sjælland, den anden Søn hos min Fætter¹⁾, og jeg ingen Indkomster havde uden den overblevne Huusleie af min Gaards Renter og maaskee 100 Rdl. Indtægt af Bagerlauget, hvis saakaldte Laugskriver jeg blev, fordi jeg gratis havde været det i Gierning, som Laugsinteressent, saa levede jeg veltilfreds ved min nøisomme og økonomiske Hustru. Den Tiid var blandt mine lykkeligste Dage. — Da jeg havde faaet Examen, og strax derefter blev Lærer i Døttreskolen, havde jeg derfor 12 Rdl. maanedlig, altsaa en god Tilvæxt. Uagtet jeg derfor ikke overskred min vante Stilhed, besøgte dog af og til mig de eneste nye akademiske Venner, jeg havde faaet: nuværende Præst ved Holmens Menighed *H. C. Michelsen*²⁾ og hans Brødre, *Carl*³⁾, der siden blev Professor i Norge og døde som Læge i Slagelse, og *Nicolai Michelsen*⁴⁾, der som ung Mand døde tidlig. Især var det dog den første, med hvem jeg fraværende førte en venskabelig Brevvexling, og (i) hvem jeg bestandig under alle Forandringer og selv under det theologiske Systems og Foredrags Sygelighed fandt urokkelig den samme faste, uforandrede Ven. Forskiellige Fornøjelser nød jeg og med disse Brødre i deres værdige Forældres daværende Hiem paa i Siælland, og mange Aar før kiendte jeg den gamle Inspector *Michelsen*⁵⁾. Til hiin Tiids akademiske Venner regner jeg og Pastor *Knap*⁶⁾, Ridder af Dannebrog, Præst til Brahetrolleborg i Fyen, ogsaa Ridder af Dannebrog Pastor nu Sognepræst til Mangen glad Time gik, da *H. C. Michelsen* var Inspector paa Walkendorfs Collegium, hvor just dets Jubilæum 1796 skulde have været høitideligholdt, og jeg, indbudet til Festen, havde forfattet en Sang, men Glæder som Fester blev der ikke af; thi Kiøbenhavns Ildebrand hindrede dem. Dog var det til almindelig Glæde, at Collegiet, da som 1728, sparedes af de fortærende Luer. — Efter nu lykkelig overstanden Examen viste man overalt megen Deeltagelse i min heldige Fremgang, og som Lærer i den allerede nævnte Døttreskole havde jeg megen Fornøielse og sporede almindelig Yndest, og saaledes hørte og med varm Deeltagelse saamange Venner og Yndere min Befordring til Sognepræst paa Ahlheden og

¹⁾ *Købke*, Peter Berendt, 1771—1843. Bager i Kastellet.

²⁾ *Michelsen*, Hans Christian, 1769—1835. Kapellan ved Holmens Kirke.

³⁾ *Michelsen*, Carl Frederik, 1771—1817. Landfysikus i Kristians Amt.

⁴⁾ *Michelsen*, Nicolai Lund, 1773—1809. Kgl. Copist.

⁵⁾ *Michelsen*, Hans, 1739—1800. Inspecteur for Sætatens Seildugsfabrik.

⁶⁾ *Knap*, Børge Henrik, 1775—1850. Præst til Brahetrolleborg.

smigrede sig selv og mig med, at det let og snart vilde aabne mig Vej til noget Større. Beviserne paa Venskab og Agtelse fandt jeg nu virkelig. — Bagerlauget forærede mig en sort Lystrings Præstekiole med Tilbehør og dets daværende Oldermænd Hr. *Dobel*¹⁾ en Sølv-Sukkerskee med en af ham skreven Devise udgraven derpaa. Jeg havde nu sagt saa mange gode Forbindelser mit Farvel, havde i det sidste Aar vundet Tilvæxt i Agtelse, som Øvelse i offentligt Foredrag paa Prædikestole og ved catechetiske Øvelser i Biskop *Balles* eget Huus, hvor han især lod de Candidater øve sig med Ungdom under hans Veiledning, hvilke nu kunde strax indlemmes i det daværende catechetiske Selskab, hvor der ei altid var Plads, men kun ved Afgang. Jeg vedblev og at bivaane Blaagaards Seminarium under *Clausen*, og forglemmer ei heller den Fornøielse og den Nytte, jeg havde af at høre min uforglemmelige Professor *Wahl*²⁾ over Naturhistorien, da Tiden nærmede sig, at jeg skulde reise for at tage mit Rige i Besiddelse, dog først uden min Familie, thi min høit frugtsommelige Kone kunde da ei reise med. — Mærkelig blev for mig den sidste Aften ved en Sætning, som vor *Christen Pram* havde skrevet i min Stambog af Cicero de amicitia, (idet) han med et Haandtryk forsikkrede mig, at naar jeg vilde gjøre ham til min Commissionær, naar jeg søgte Befordring, skulde hans Fliid for mig svare til Ordene af hans Pen; det skete siden.

Jeg tiltraadte nu min Reise over Callundborg til Aarhus, hvor forhenværende Procantsler, Professor *Janson* var min Biskop. Jeg reiste denne Vei under mange Tanker. 6 Aar tilbage gjorde jeg samme Tour for at besøge gode Venner og især min Svoger *Schyth*, da Præst i Hjortvang, og paa den Reise mindes jeg, at jeg ei kunde modstaae min Lyst til at prædike og virkelig da og blev hørt med Bifald. Nu var jeg kaldet dertil og havde saaledes naaet mit Ønske. Jeg mærkede godt, da Smakken stødte mod Bolværket, at den derværende store Hobs Opmærksomhed var henvendt paa mig. Jeg hørte tydelig de Ord: »Det er Bageren, der er bleven Præst!« Dog en Bekiendt af Aarhus By rev mig ud af min Forlegenhed. Jeg lod mig om Eftermiddagen frisere og gik til Biskoppen. Jeg gienkiendte ham, han ikke mig. Han modtog mig, hvad hans Udvortes syntes, bispelig i Følelse af sin ophøiede Stilling mod min, men, naar man lærte at kiende ham, var han en særdeles god og behagelig, munter Mand. Da jeg sagde ham, hvem jeg var, spurgte han mig til min Forundring, om jeg kunde prædike Tydsk? Maaskee havde og hine Ord naaet hans Øre, saa at han maaskee ei havde den bedste Tro om den Mand, der skulde tale hans Moders-Maal³⁾.

1) *Dobel*, Joh. Christopher, død 1807. Kgl. Mund- og Feltbager.

2) *Wahl*, Martin, 1749—1804. Botaniker.

3) *Janson* var født i Golzwarden i Oldenburg.

Han yttrede, at Man gjerne kunde forstaae Tydsk uden just derfor at kunne tale det offentlig, men da jeg til Held havde Attester fra alle vore tydske Præster i Kiøbenhavn og ogsaa fra *Marezoll*, opklaredes hans Ansigt, og han blev meget blidere. Imidlertid kom jeg for tidlig til Ordination, da der var en 12 Personer den Gang, og jeg var en af de først ankomne. Han bad mig reise til Ahlheden og forrette Prædiken for at lette det især for en Præst, der just ei var Sproget mægtig, men hialp i ministerielle Forretninger, — da han nærmere vilde skrive mig til, naar jeg skulde komme tilbage til Aarhus.

Jeg reiste da, efter nogle Dages Ophold hos siden afdøde Stiftsprovst *Bechmann*¹⁾, og kom til Friderichs Præstegaard. Prædikede som Candidat næste Søndag i begge Kirker og saae mig omkring, hvilket var mig saa meget lettere, som min Formands Kone endnu var der. Jeg havde ventet, at den øde Egn havde gjort et selsommere Indtryk paa mig, at den svære Lyng, de magre Marker, den skovløse Udstrækning havde ligesom skrækket mig, at det overmaade sandige Karup havde vakt mig til sørgelig Stemning; men det nys forlattede Kiøbenhavn med sine Askehobe stod i for levende Erindring, saa min Følelse var mildere, end den maaskee ellers vilde have været. Tiden gik ret godt, og jeg stødte strax paa 2 Nabo-præster fra Kiøbenhavns latinske Skole, der næsten vare, skjøndt jeg troer lidt yngre, samtidige der med mig, *D. Grønbech*²⁾ til Wium og Lysgaard (i Aarhus Stift som mit Kald), et ret net lille Embede, en 1½ Mil maaskee fra mig i en ikke ubehagelig Egn med en skøn Præstegaard, den anden Nabopræst var *G. Nielsen*³⁾ til Dollerup og Ravnstrup, der høre til Wiborg Stift; Præstegaarden laae kun en Spadseretour, men giennem tyk Hede, fra mig. Til ham kunde jeg komme, om jeg vilde, hver Dag og endog til Fods. Sandelig det blev og mit bedste Selskab.

En selsom Tildragelse kan jeg dog virkelig ei forbigaae, der mødte mig i de allerførste Dage, da jeg var kommen til Præstegaarden, da den stod i Liighed med en, der nogle Aar tilbage var mødt mig i Kiøbenhavn, og begge disse Begivenheder have tidt i mit Liv givet mig Anledning til at tænke paa, at Forsynets Veie og vore ere vidt forskellige; skjøndt vi ofte græmme os ved feilslagne Haab, er det os dog vist til Gavn. Det faldt mig ind at ville have en Classelotteseddél, da jeg just det Aar havde frasagt mig, formedelst Reisen, Andeel i en Deel Sedler, som et Selskab i Kiøbenhavn i en Deel Aar uden Tab havde holdt. Jeg skulde til Wiborg,

1) *Bechmann*, Niels Kirkmoe, 1753—1840. Sognepræst til Aarhus Domkirke.

2) *Grønbech*, Daniel, 1764—1852. Sognepræst til Wium og Lysgaard.

3) *Nielsen*, Gavert, 1764—1826. Sognepræst til Dollerup og Finderup.

den nærmeste Kiøbstad for mig, og traadte just ind til Lotteriets Collectør for at bytte en 100 Rdl.-Seddel, da det faldt mig ind at spørge om en Classelotterieseddel. »Var De,« svarede han, »kommen i Gaar, da var her en Mand i Byen, som meget gierne vilde solgt sin, men formodentlig er den borte«. Han henviste mig til en Kiøbmand, der med et Par Andre havde taget den, men nu ei vilde, som han sagde, af med den. »I Gaar,« lagde han til, »maatte han trygle os den paa«. Just den Dag var jeg bestemt at tage til Wiborg, men min Tydsker, der kiørte for mig, bad mig udsætte det den Dag. Det største Lod kom paa den Seddel; den fattige Ahlhedepreest fik ligesaa lidt her af Lykken, som da jeg nogle Aar tilbage i Kiøbenhavn en Morgenstund saae Nr. 2, 12, 24, 27 paa et Stykke Læder skreven, besluttede at tage dem med 4 Mark pr. Quarterne, stak 3 Gange paa samme Formiddag mine Penge igien i Lommen og saae selv med Sorg om Eftermiddagen, at alle Numrene, kom og jeg kunde været Eier af 10,000 Rdl., men hvorfor skulde det saa hændes? — Jeg har tidt havt Leilighed til at erkiende, at det sikkert var mit Gavn at faae den Skuffelse. — Bliv aldrig mismodig Menneskel naar det ei gaar dig efter Ønske!

Føie Tiid efter fik jeg Ordre fra Biskoppen at møde i Aarhus for at ordineres og at holde min Ordinationsprædiken 15de Søndag post Trinitatis over Dagens skønne Evangelium, og især over de sidste Ord: Søger først Guds Rige. Prædiken til Høimesse i Domkirken vandt Biskoppens Bifald tilligemed daværende Stiftamtmand, Hans Excellence Geheimeraad *Guldbergs*¹⁾; kun beklagede Biskoppen, at han ei kunde høre mig paa Tydsk. Dagen efter var Bispeexamen for fire af Ordinandi, hvor vi da alle vare indbudne af Biskoppen til Middagsselskab, da Hans Høiærværdighed havde bragt det af Mode at indbyde Ordinandi paa selve Ordinationsdagen, der medførte dem en Udgift til Bispens Kiøkken af 10 Rdl. for hver, efter gammel Skik, der nu hos ham var aflagt. Vi mødte Klokken 9, og hver fik paa et Ark Papir 4 skriftlige latinske Spørgsmaal, hvilke han udtrykkelig bad os at besvare kort. Det stemmede godt med mit Ønske. Klokken omtrent 11 kom Biskoppen og vilde vide, hvorledes det gik os. Jeg svarede, at jeg skrev paa mit 3die; thi hver havde, saavidt jeg mindes, sine egne Spørgsmaal. Han tog mit Papir, giennemlæste det, da det 3die var færdigt, raisonerede med mig over det sidste, og underskrev selv, men jeg skrev tilsidst mit Navn under det Hele. Snart viste det sig, at Biskoppen havde særdeles Hensigter med mig, og at min Hurtighed ei baadede mig stort. »Da De skal være tydsk Præst, og jeg ei har Leilighed til at høre Dem prædike i det tydske Sprog, vilde De« — og nu bragte

¹⁾ *Guldberg*, Ove Høegh-, 1731—1808. Stiftamtmand i Aarhus 1754—1802.

han mig et nyt Testamente — »oversætte et Sted i det tydske Sprog, og vi ville paa Tydsk holde en lille Samtale derom«. Det var mig jo ei saa kiært et Indfald, men jeg tog Mod til mig, og det gik ret godt. Stedet var i Brevet til de Corinthher og herved et Parallelsted hos Esaias. Han kom strax med Biblia hebraica, og ogsaa her maatte jeg oversætte; men da Biskoppen viste sig veltilfreds og smilede ved den uventede Prøve, han havde sat mig paa, var jeg ret glad derved, da den var forbi. Han bad mig nu gaae ned til Selskabet, da mine Colleger ei vare færdige, dog var jeg den Eneste, der saaledes udstod Examen. Klokken blev over 2, og Bispinden bad mig gaae op og minde Biskoppen om Tiden og Selskabets Nærværelse. Jeg kom til ham med Ærendet, men en af Ordinandi havde kun endnu besvaret sine 3 Spørgsmaal, og Biskoppen behagede paa Tydsk at indlade sig med mig om hans 4de, og med et tilfredsstillende Smiil sagde han: »Ja, jeg var nok vel stræng mod den tydske Præst«. Efter Bordet skulde vi give den sædvanlige Eed og maatte derfor op paa hans Studerekammer. Her faldt det ham ind at spørge os, om vi ikke nok kiendte de symboliske Bøger, hvilke jeg just nylig havde læst. Jeg svarede Jo, og atter indlod han sig nu med mig »de bonis operibus«, om der ei var Uoverensstemmelse mellem Apostlene deri, og hvad min Mening var om Luther i den Henseende. Jeg var nu bleven vant til Samtale med ham og mere frimodig, og jeg kom altsaa og godt fra dette. Min Examen var altsaa ikke let, men erhvervede mig virkelig og hans Agtelse og Yndest. Faae Dage efter Ordinationen reiste jeg tilbage til mit Embede. Dog forlod jeg ei Aarhus uden at gjøre Hans Excellence Stiftamtmand *Guldberg* min Opvartning, i hvis Forgemak jeg som Discipel saa ofte havde anmeldt Professor *Sahl* til Audience, men var nysgierrig efter selv at tale med denne fortiente danske Lærde. Han modtog mig i sit Bibliothek paa en saare behagelig Maade og complimenterede mig for min Prædiken, der i Udarbejdelse og Foredrag havde hans Bifald.

Ved min Hiemkomst til min Præstegaard ventede der første Søndag ministerielle Forretninger paa mig, hvor jeg da blev budet til Middagsmaaltid. — Jeg glemmer ikke, hvorledes jeg sattes i Forundring ved at høre mine Tydskere tale, et saa forunderlig kauderwelsk Sprog. Jeg forstod næsten Intet. Jeg glemmer aldrig, hvor underligt det forekom mig, da en Fader sagde til sit Barn: Nim de Kap ab, da komt de Par: »Tag Huen af, der kommer Præsten«. Tonen var, som naar jeg kom engang imellem i Jøde-Synagogen. — Der mødte mig ellers ikke noget Mærkeligt. Høsten var nu næsten forbi, og jeg tænkte paa at reise til Kiøbenhavn for at hente min Familie og overlod Gaarden til min Avlskarl, der

havde tjent min Formand Pastor *Munch*¹⁾. Denne Karl fulgte mig til Egtved, tiente mig, indtil han blev gift med en Gaardmandsdatter i Rougsted i Annexet Ølsted og ved en særdeles Leilighed kiørte for mig og min Familie igien fra Jylland til Mehrn i Sælland. Han var fra Dollerup Sogn ved Wiborg og hed Peer Skov. — I Midten, om jeg ei feiler, af September samledes jeg med min Kone og Børn saa glad i Kiøbenhavn. I min Fraværelse var min Datter *Louise*²⁾ født. Jeg hiemmedøbte hende, det første af mine Børn, og min Kones Moder holdt hende over Daaben, og en Glæde for den gamle Moder.

Under mit korte Ophold i Kiøbenhavn havde jeg Meget at varetage. Det Vigtigste var, at jeg solgte min Gaard og tabte omtrent 1000 Rdl. Aldrig borde den da været solgt, thi den var skikkelig bortforpagtet, og kun 2 Aar forløbne af Tiden; men man trængte paa mig at faae de Penge ud, Familien havde deri, forestilte mig, hvor vanskeligt det vilde være at eie Gaard i Kiøbenhavn og boe i Jylland. Dog, det havde ei været saa vanskeligt, som det blev gjort, og Overskuddet af Gaardens Udgifter (∴ Indtægter), var godt kommet Manden paa Heden til Hielp i det lille Embede, men det lod, som Man tænkte, at Præstekald føder ei blot, men feder sin Mand. De Fleste, der borde have handlet, taug, hvorfor? — Deels fordi de troede, det kunde snarlig indhentes i den Vei, jeg kom, og deels virkelig andre Forbindelser paalagde Forsigtighed ved at være for stræng paa mit Parti. Vel stred den mig uforglemmelige Velgiører, min Kones Oncel Farver *N. Schod* kraftig for mig og eftergav mig 500 Rdl., som jeg skyldte ham, men han var kun een. Og mine to ældste Døttre betænkte han siden saa vel, at jeg velsigner tidt hans Minde³⁾. Dog nu er jeg kied af at holde mig længere ved det, der i mange Aar nagede mig og aldrig gandske glemmes, — fordi jeg aldrig var Ødeland, aldrig har Noget at bebreide mig, hvorved jeg satte mit Gods overstyr, kun maaskee min Godtroenhed og Frygt for og Afsky for Trætte. Noget mere, som Man siger, Haar paa Tænderne, havde gavnet mig og Mine. Jeg forlod i Grunden Kiøbenhavn som en Stodder. Fremmede hialp mig meest, og uden at nævne dem husker jeg dem med Taknemmelighed.

Jeg husker ei rettere, end at jeg med Kone og hendes Søster⁴⁾, min nuværende Kone, og 5 Børn forlod Kiøbenhavn sidst i October 1796. Den sidste Ven, jeg sagde Farvel til, var min, i Aaret 1822

1) *Munch*, Hans, død 1806. Sognepræst til Frederiks.

2) *Købke*, Jacobine Susanne Louise, 22. August 1796—27. Februar 1875 gift med Frederik Svendsen, Købmand paa Island.

3) Her, og lidt ovenfor, er udeladt et Stykke ang. Forholdet til Moderen og Stedfaderen ved Gaardens Salg.

4) *Meyer*, Sophie Margrethe, døbt 23. Maj 1763—8. Juli 1837.

hortedøde, 40 Aars Ven Conferentsraad *C. Rafn*, Assessor i Høieste-Ret. Det var Aften Klokken 10, da jeg og sagde ham og Hans et bestemt Godnat og Level. — Heldig gik Reisen i en 4-spændt Kareth til Callundborg og over Vandet til Aarhus, men Kiøbenhavnerne tænkte ei paa, at Man i Jylland ei saaledes kunde befordres. Saare trang med de mange Børn blev derfor Rejsen den første Aften fra Aarhus, da en af Vognmandens Heste lagde sig i det bellende Mørke for Vognen, og Moderen, med det diende Barn ved Brystet, af Frygt stod af; dog kom vi Gud skee Lov! til Anst skønne Kro den Gang og fik godt Kvarteer. Dagen efter landede vi hos Pastor *Grønbech* i Wium, opholdt os der et Par Dage, og i en stærk Storm kom til vor Præstegaard, om jeg mindes ret, 7ende November. Skiøndt vort Gods var gaaet 8te Dage fra Kiøbenhavn, før vi reiste, maatte vi dog forlade Aarhus, førend det kom der, og altsaa kom vi til Præstegaarden i tomt Huus. Men vor gode og velvillige Nabo, Pastor *Nielsen* i Fallitzgaarde og vore egne Sognefolk afhjalpe strax vor Trang ved at laane og strax tilkiøre os Sengeklæder, nødvendige Huusredskaber, ja selv vor Føde for nogle Dage. Aldrig glemmer jeg, hvorledes min Kone med sit Barn ved Brystet satte sig paa en Skammel i den forreste Stue og lod sine Øine speidende løbe omkring uden at tale et Ord, som jeg ei heller glemmer den Munterhed, det forarsagede, da en Vogn fra Aarhus ankom med vort Chatol og lod os da vide, at nu maatte Sognefolkene hente vort Gods. Det var, som naar en gammel Ven besøger os. Om føie Tiid blev nu vor lille, ret nette Præstegaard oppyntet, og der udbredte sig noget mere Liv over os, skiøndt jeg i de første Dage moerede mig ved et virkeligt Studenterliv, at spise paa Bord uden Dug, med en gammel Gaffel og en stumpet Kniv, af et Leerfad og en gammel Tintallerken m. v.

Uagtet jeg hverken kan eller vil skrive Topographie, lader jeg dog nogle smaae Bemærkninger gaae forud, før jeg skriver om min egentlige Virkekreds der. Colonien, jeg var Præst paa der, laae, som Man regnede, en 7 Miil Vesten for Aarhus. Min Præstegaard ligeoverfor Kirken paa Landevejen til Schive, hvortil Man fra Kirken regnede 4 Miil; 2½ Miil omtrent nordlig laa Wiborg. En umaadelig Hedestrækning omgav os og Lyng, der gik os sædvanlig til endog over Knæene. Jeg troer vist, at Coloniens Udstrækning i Længde kunde regnes paa et Par Miil, fra de yderste Gaarde til atter de yderste, men Bredden maaske ei til uden det Halve mellem Bygningerne; dog regner jeg ei herhen Ager eller Hede paa nogen Kant, der hørte med til Gaardeene. Naar jeg stod med Ansigtet mod Kirken lige paa Landeveien, havde jeg paa høire Haand en ordentlig stor By Haverdahl, hvis Gaarde laae paa hver Side af den i Midten løbende Gade eller Landevei, hvor en for alle Gaardene brugelig

Brønd stod; thi Vand havde ingen enkelt Gaard. Gaardene bestode, om jeg husker ret, af 2 Længder og, mindes jeg ret, et Qvæghuus. Den indvendige Leilighed ei overflødig, men mange Steder ret net. Bohavet jevnt simpelt, men altid Seng med net Omhæng. Nogle af Kolonisterne vare temmelig høie og stærke, dog og nogle middelmaadige. Der gaves endeel virkelig pene Koner, skiøndt og endeel soeagtige. I det daglige Liv vare uden Tvivl Tydskerne strænge, deres Døttre maatte gaae med til alt Arbeide paa Mark og i Lo og Lade. Nogle levede rask, naar de havde Forraad, og toge godt til Takke med Kartofler, der dog til alle Tider var Colonisterne en kjær Spise. Raske vare de almindelig i Arbeide, og særdeles nette kom de til Kirke, ei i nogen egentlig Bondedragt, men gierne i Kiol og Vest, og Endeel bare trekantet Hat. Deres Fruentimmer vare gierne i sort Stofs Trøie og Skiørt, hvide Forklæder og sorte Huer af Fløiel eller Silke med et Slags fremstaaende linned Kant paa Hovedet, saaledes og saakaldte Mansketter for Hænderne og i et sammenlagt Lommetørklæde en lille Urtekost af Tusindskion eller Krusemynte, naar de gik til Kirke. Deres Sang i Kirken var saare skiøn, og der brugtes Petri Kirkes Gesangbuch; saa almindelig nydelig var Sangen, at Reisende ofte kom ind i Gudstienesten, og at selv Familier fra Wiborg om Sommeren besøgte mig for at høre Kirkesangen. Dog, jeg kommer mod min Villie for langt fra det, jeg vilde sagt. Jeg vil derfor gaae tilbage; thi jeg faaer nok Leilighed til videre at tale om Colonisterne ved Leilighed.

Paa venstre Haand af mig i min Stilling mod Kirken laae Grønhøy, en ligesaadan By som førnævnte. De derefter nærmest liggende Colonisteder vare de »3 Huse«, noget ud fra Kirken til Høire, og »4 Husene« en Strækning fra Præstegaarden paa Skraa mod venstre. Et Par Gaarde, Altona kaldede af min Formand, laae ikke langt fra Præstegaarden ad Vejen til Grønhøy. Navnet gav han formodentlig, fordi deres Qvæg saa let kom paa Præstegaardens Marker, der stødte lige op til. Nu Lidt igien om mine Tydskere. De vare gode at komme til, deres Præst gode og tjenstvillige, flittige Kirkegiængere og agtsomme Tilhørere. Kunde ei lide Paryk paa deres Præst, og, som der var Ornat ved Kirken, saa kunde de ei heller lide Pibekraven, den blev ei brugt. De havde ved Kirken den Skik, at for hvert Barn, der døde i tidlig Alder, hensattes i Kirkevinduet en Slags Krands til et Minde, der var behængt med Baand af forskiellig Farve, og saalænge jeg var der, tillodes aldrig nogen frugtsommelig Brud at bære Krandsen om Hovedet, men da, om jeg erindrer ret, en hvid Hue. Man kiendte ei heller til den Feil da paa Ahlheden, som nu paa Landet er saa almindelig. Ved deres Bryllupsgilder havdes der nogle Skikke, som jeg ei kan forbigaae at nævne. Enhver Brudgom havde sin saa-

kaldede Brudgomsfører. Brudgommen selv maatte paa Bryllupsdagen smykkes med en saa kaldet Strausz, der bestod i en Smække, besat med alslags kulørte Baand og Flitter; den blev heftet, om jeg mindes ret, paa det venstre Bryst, og en lignende Strausz maatte Brudepigerne skaffe Føreren. Bruden og hendes Piger vare i deres sædvanlige sorte Trøier og Skjorter og hvide Forklæder, men med bart flettet Haar. Med Musik og Skyden, hvilket jeg dog fik aflagt i min Tid, kom de til Kirken, men holdt i Nærheden og fik en Forfriskning, som de havde i Vognen. Violinerne vare ligeledes behængte med forskellige Silkebaand. Deres Middagsgilde var altid en god Oxekiødsuppe og deri stundum en Høne, Peberrod til Kiødet og derefter Flesk med vedlagt Suurkaal, der af nogle blev blandet med masede gule Ærter eller Kartofler paa samme Maade. Jeg erindrer ei, om Præsten og Familie fik ung Viin, dog forekommer det mig, og stundum sattes og en stegt Høne eller And for Præsten; Kaffe fik kun Præstefamilier, Bruden og Brudgom og de fornemste Koner. Imidlertid sattes der paa alle Borde Brød, Tallerkener med Smør, smaae Knaposte, Brændeviin og Øl, og Dands begyndte. Aftensmaaltidet holdtes ved Klokkeren 11; bestod af Risengrynsgrød, ferske Fisk, Kalvesteg; den for Brudeparret var i det mindste spækket. Ved dette Maaltid skulde altid den ene Sko stjæles ved Bordet af Brudens Fod af en af Førerne. Det skulde skee med List og var ofte vanskeligt nok, da Brudgommen skulde passe paa, men det skulde dog skee, og, saa vidt jeg mindes, skulde den, der tog den, da gjøre Bruden en lille Pengeforøring til Vugge. Saa dandsedes igien, og, saavidt jeg mindes, var Alt endt med Frokost, der bestod af særdeles veldannet Øllebrød og Levninger fra forrige Dag. Saadanne vare og Gilderne, da Trolovelse hos Præsten fandt Sted.

I Henseende til deres Avlsbrug vare de almindelig meget driftige. Jorddyrkelsen ei uden Besvær; de drev overhovedet med Stude, thi skjønt nogle Faae havde smaae Heste, var det deels for at tiene imellem et Par Skilling, deels for bedre at kiøre til Kiøbstad, skjøndt og dette skete med Stude. I Sognet maatte jeg ofte kiøre med dem, og det gik ret godt og ei heller saa langsomt, som man troer; thi ved en lille Stok med en Jern-Pik i Enden fik Studene et Stik af og til, og det hialp. I den saa kaldte Beisetid, værst ved Middag i hede Dage, var det farligt nok at kiøre med Stude, de bleve let løbske, og Man maatte lade dem løbe. Jorderne bleve omtrent saaledes drevne: Lyngen og Jorden væltedes over med Ploven, et svært Arbejde for endog fire gode Stude for den. Saaledes lae den fra et Foraar til henved næste Aars Sanct Hansdag, da stak man Ild paa Lyngen, hvorved Jorden og blev brændt, og da denne Askejord nedplovet, siden atter plovet op, gav da ypperlig Rug.

Det forekommer mig, som Jorden først i tredje Aar blev ret beqvem. Saaledes især de Jorder, der laae længst borte fra Gaarden, af hvilke man tog et Par Kiærve og siden lod dem blive Faaregang. De virkelige Hjemmeagre bleve giødede, og Kartofler var efter Jordens Tilberedelse det første, der saaedes. Huller bleve huggede med en Hakke, deri kom god Giøde i hvert Hul, en eller to Kartofler i hvert og to à tre Kroneærter tillige, der siden voxte op med og vare fortræffelige Ærter. Boghvede var ingen Hovedsæd, men ofte besaaedes Jorden dermed og blev nedplovet i Blomstør, Bygsæden var liden; men skikkelig var dog Havren, hvorefter Ageren lagdes ud til Græs. Hø var der Intet af og Lidet vår det kunstige, der fandtes. Møddingerne blandedes aarlig i Gaardene, et Lag Giøde, et Lag fineste Lyng og Jord sammenbankedes meget net og giemtes, til den skulde bruges¹⁾. Paa Heden skiæres store flade Tørv, thi kun faae Steder var Mosetørv. Disse Fladtørv stakkedes liig en Huuslængde som den fjerde i Gaarden og var god Brændsel. De skiære og hiemkiørte aarlig Præstens uden Betaling, men fik naturlig Kosten. I Aaret 1797 oplevede jeg en Brand i mine Tørv i Heden, der satte mig i stor Skræk og nær var bleven farlig for Præstegaarden, da mine Folk paa een Tiid vilde stakke Tørv og afbrænde en fælleds Hedemark: Paa tredje Dag først slukkedes den. Uagtet jeg som Kiøbenhavnner ei havde stort Begreb om Landvæsenet og ei kunde have stor Interesse for, hvad der virkelig vår mig ubekjendt, saa blev dog min Gaard dreven, som den var vant, og som Tydskerne dreve deres, skiøndt, som Man sagde, min Formand ei gjorde saa stort deraf. Jeg gik med og saae til, men jeg kunde dog snart mærke, at den Jordbund ei var saa meget opmuntrende. Dyrkningen var meget besværlig, store vare de Strækninger, der skulde brydes; Vidierødder, som de kaldte dem, laae ofte af mere end en Snees Alens Længde for Ploven, og ofte knækkede Jernet. Det samme var Tilfældet med Ahlen paa mange Steder. Jeg kom virkelig fattig til et fattigt Land, og nogen Besætning og endeel Folk skulde man virkelig have kunnet sat i Arbeide, dersom der skulde ventes noget Mere end det jevneste. Jeg maatte altsaa nøies og være tilfreds med at indskrænke mig til Lidet. Hø gaves der ei en Haandfuld af, medmindre man en 14 Dage skulde holde sine egne og flere Folk med Heste og Vogn borte fra sin Gaard, flere Mile borte og i saa lang Tiid give med for Alle, og aldrig kunde Man see til dem eller høre fra dem, før de bragte Hø med fra de lerede Enge. Jeg forsøgte det eet Aar, men det var Umage, der næsten blev for kostbar. Et andet Aar kiøbte jeg Hø vist en 4 Miil borte, men siden havde

¹⁾ I 1880'erne — fortæller Oberst Rist — saa' han, da han var i Besøg paa en sjællandsk Herregaard, Nebbegaard, at man der »lagde alt grønt Af-fald i en Grube med Salt imellem, og det brugtes til Foder«.

Herren det selv behov, og ogsaa den Operation overgik mine Kræfter. En 4 daarligt malkende Køer og 2 Heste og 2 Stude var hele Besætningen, og nogen Rug maatte til Hiælp til Hestene. Det Bedste var en god Faareflok, men som næsten først skulde lægges til, da den og var dyr at købe. Som Tydskerne havde deres Haver, havde vi og vor. Navnet bare de, men naar Man undtager Kaal, Kaalrabi og andre smaae Rødder, frembragte Jorden Intet, og Træer lykkedes ei, en lille Røn, et Hyldetræ hist og her; fire saadanne smaae fik jeg, der udgiorde vort Lysthuus, og Anlægget af nogle Gange besatte med 1000skjøn og maaskee andre smaae Blomster viste, at det var Have, men Ribs eller Stikkelsbær bleve ei til noget, og mindre anden Frugt. Jorden pustes saa let til Sand.

Jeg vil nu henvende mig til mit egentlige Embede iblandt disse Colonister og som Præst tillige for det danske Annex Karup, der laae ved den bekiendte Karupaa. Dette Sogn var overmaade sandigt og naturlig ogsaa i en stor Lyngegn. Kirken var tydelig en Levning af en større catholsk Kirke i Oldtiden; dens Loft havde en skøn Hvælving, og i Choret stod endnu et Skab med meget net forgyldte Fyldinger i Dørene og deri en gammel Stang med en Brikke paa, formodentlig til at bære Hostien paa, og, om jeg mindes ret, endnu i Skabet en liden Træske. Kirken gav man Navn af Frue Kirke. Denne Kirke havde og temmelig godt Ornat, som, om jeg husker ret, var givet af Aunsbergs Godsdes Eier, Etatsraad *Steensen*¹⁾, hvis Navn og Præsten, saavidt jeg mindes, bar paa Ryggen. Indkomsterne vare af det tyske Sogn 200 Rdl. med Afdrag af de bestemte Procent for Tienden, som Præsten ei fik af Colonisterne. Saalænge Karup Sogn ikke var udskiftet, hvilket skeete, hvis jeg ei feiler, under Herremændene til Aunsbergs Gods, *Søren Schiøtt*²⁾ og *Hans Ægidius*³⁾, Aar 1797, var Tienden paa en vis Maade accorderet aarlig med Præsten, vist c. 21 Tdr. Rug, der forøgedes, saavidt jeg erindrer, til en 28 Tdr. efter Udskiftningen. Offer og Accidenzer, feiler jeg ikke, beløbe sig til aarlig 112 Rdl. eller maaskee lidt mere, dog skal upaatvivlelig findes en nøiagtig Underretning herom i en Bog blandt mine Manuscripter, hvis den ikke er forkommen ved Flytning efter min Blindhed. Jeg havde og af en Annexgaard nogle Indkomster, som jeg nu har glemt, og hver Søndag kunde jeg om Sommeren faae deilige Ørreder af Karup Aa for 2 Sk. Pd., om Vinteren for 4 Sk., og mange til Foræring. Man kaldte derfor og Karup den tydske Præstegaards Spisekammer. Dette Annex havde tilforn været annekteret Thorning Kald, men Reisen derfra til Karup var saa lang og besværlig, at Man ved en Vacance lagde det

¹⁾ *de Steensen*, Steen, død 1797. Etatsraad, Herre til Aunsbjerg m. m.

²⁾ *Schiøtt*, Søren, 1767—1817. Eier af Aunsbjerg 1798—1803.

³⁾ *Ægidius*, Hans, 1743—1817. Eier af Aunsbjerg 1798—1803.

til det tyske Sogn, og jeg gav i min Tiid en Enkepension deraf. Familietallet paa Ahlheden har jeg glemmt, om det ei findes mellem mine Papirer; een, om disse gives, findes i ommeldte Bog Byernes og Gaardenes og Eiernes Navne i Karup Sogn. Her vare de fleste Sognefolk i Forfatning meget maadelig. Naar jeg blot nævner, at hver Mand, saavidt jeg mindes, havde vist 100 Tdr. Land og maaskee fleere paa hver Td. Hartkorn, gjør man sig let Begreb om Egnens Ringhed. Deres slittige Strømpebinden var dem ei til liden Hjelp. Det var i de danske Egne Skik, at Pigerne, jeg husker ei om ogsaa Karlene, kom sammen Vinterafteuer, fik sig en saakaldet Mørkningssovn og ved en Lampe i Loftet sadde om Bordet, fortalte Krøniker og bandt til 10 ja 11 om Aftenen.¹⁾ Om Colonisterne brugte det samme, er gaaet mig ad Glemme, dog optog vist Nogle den Skik, da adskillige danske Bønder skiftede fra omliggende Egne Gaarde med Colonisterne. Disse havde en Inspektør som nærmeste Øvrighed. Den da saa yndede Kammerraad *Gjørup*²⁾, siden troer jeg Amtsforvalter i Wiborg, var det føie Tiid efter min Ankomst.

Med min Formand Hr. *Munck* kom jeg saare godt ud af det. Vel modtog jeg Præstegaarden, ellers i god Stand, uden Gulve i Storstuen og et Giæstøkammer; i dette sidste lagde jeg et selv i min Tiid, men jeg kiendte ingen Ret til at fordre sligt, og iøvrigt var Præstegaarden ret vakker. Begge mine Sogne laae i Aarhus Stift, men i Wiborg Amt, hvis Amtmand, Stiftamtmand Kammerherre *Sehested*³⁾ i Wiborg var. Jeg glemmer heller ikke at nævne min udmærket agtværdige Provst, *Levring*⁴⁾, en upaatvivlelig af Jyllands ypperste Provster, en mig godmodig Mand, god Taler og selskabelig i Omgang; han boede i Grønbæks skiønne, sjeldne Præstegaard. Han tog aldrig Noget af Nogen i Betaling som Provst og var, hvad han fortiente at være, udmærket yndet og agtet. Jeg glemmer ei en særdeles Anecdote, da jeg i hans Sted skulde fungere som Provst ved Udskiftningen i Karup, ved hvilken Leilighed jeg havde Brev derom fra ham til Kammerherre *Sehested*, som dør var som Amtmand. Om denne Herre var af de saakaldte Præstevenner eller ikke, veed jeg ei tilfulde; thi skiøndt jeg aldrig modtog hans Indbydelse, hørte jeg dog, at han ofte havde Præstemænd til Bords, og at Man ei just havde nødig at synges med *Baggesen*: »Bacchus for de Stores Taffel pyntet«. Han skal have været en munter og behagelig Vært, men spydig, naar Man var ham imod. Nu, hvad Aarsagen var, veed jeg ei, men jeg medbragte ved hiin Udskiftnings-Forretning et Brev fra

1) Blicher, der var født i Vium og en Tid lang Præst i Thorning, udgav E Bindstouw 1842.

2) *Gjørup*, Michael Rodewald, 1757—1838. Amtsforvalter i Viborg.

3) *Sehested*, Niels, 1756—1821. Kammerherre, 1789 Stiftamtmand i Viborg.

4) *Levring*, Andreas, 1738—1801. Sognepræst til Grønbæk og Svostруп.

Provst *Løvring*, der angik, hvad jeg vidste, Jord til Degnen, som Skolelærer. Saare spidsk giennemløb han det med den Yttring: »Hils Deres Provst, at Stiftamtmand *Sehested* nok kiender sine Pligter«, og lagde han til, »det er forunderligt, hvorledes Man kan spore Bispen i Provstemaven«. Jeg svarede: »Naar Deres Høivelbaarenhed behageligst medgiver mig Brev til Hr. Provsten, skal det ligesaa sikkert komme ham til Hænde, som hans kom til Dem; paa al anden Maade indseer De, at det er uværdigt for en Mand i min Stand at rapportere, og hvad Bispen i Maven angaaer, hvorfor ei ligesaa godt en Bisp i en Provstemave som en lille Konge i en Stiftamtmands?« Thi *Sehested* kaldte Man Kongen i Wiborg. Vi taug begge, og da jeg uheldigviis den Gang havde faaet et Gran ulasket Kalk i mit ene Øje, der foraarsagede mig megen Smerte, maatte jeg holde Stuen og kunde ei være med paa Marken ved Skoleloddens Udsættelse. Da Forretningen var mig forelæst, skulde jeg underskrive samme, og Kammerherren, som med enhver Pen skrev grovt, overleverede mig den samme meget galant med de Ord: »Tag Dem i Agt, Deres Velærværdighed, Pennen er saa spids!« »Hvorlunde det«, spurgte jeg, »Deres Høivelbaarenhed? Det er just godt«, sagde jeg, og saae med mit ene Øje paa den. »Hvi saa?« spurgte han. »Fordi«, svarede jeg, »man da baade kan skrive sit Navn vel med en spids Pen og tillige feie fra sig med den«. Dette Svar behagede ham saa vel, at han klappede mig paa Skulderen og sagde til Herremanden *Schiøtt* med en lille Eed: »Jeg troer, det er en Mand«, og fra den Dag var han mig særdeles bevaagen. Dog jeg kom fra Tienden, som egentlig var mit Embedes. Det var gandske efter mit Ønske. Jeg havde ikke med Tiende at skytte, der altid har været en ubehagelig Affaire med Sognefolkene. Jeg havde Intet med det almindelige Skattemiddel at gjøre, der forvolder saamangen Præst stor Ubehagelighed. Jeg havde været nødt til efter en Skik, som jeg næsten troer, var Skik flere Steder i Jylland, i det mindste der i Sognene før min Tiid, at modtage Offer, som de kaldte det, til en Præstekiole. Det beløb sig maaskee til en 20 Rdl. af begge Sogne, og som jeg troer, jeg før har meldt, forrettedes al Kirketieneste i Samarie og Bladkrave, da Vinger¹⁾ og Pibekrave var, som Paryk, Tydskerne en Modbydelighed.

Alle mine Prædikener bleve skrevne paa Tydsk, ja i Begyndelsen var jeg endog ængstelig ved at holde en Indledningstale til en Børselskone uden at den var først skreven. Jeg lærte vel mine Taler for største Deel udenad, men da formodentlig Sproget var mig vanskeligere end det danske, havde jeg stedse Papiret for mig, endog det tydske i den danske Kirke, hvor jeg holdt den selvsamme Prædiken paa Dansk.

¹⁾ Vingerne, d. e. de to stive Opslag paa hver Side af Brystet, der støder sammen i Nakken og holder Pibekraven oppe.

En besynderlig Hændelse havde jeg engang paa 3die Advent, hvor det Ord »Heuschrecken« forekom, og i den danske Kirke, hvor nu samme Prædiken efter Sædvane skulde bruges, standser jeg ved hiint Ord, og kan paa ingen Maade erindre det danske Ord »Græshopper«, saaledes som jeg kunde bruge det tydske, og det var før den Tiid, at Sognepræsten, Doctor *Kofod*¹⁾ i »Minerva« havde skrevet sin Afhandling om disse Dyr, som han gav det vistnok mere passende danske Navn: Høskrækker. I min Forlegenhed vilde jeg tage min Tilflugt til en Omskrivning af Ordet; en gammel opmærksom Bonde mærker det, reiser sig i Stolen og raaber op til mig: »Det var Græshopper, Faer!« Jeg blev virkelig glad ved den uventede Hjælp, og Talen gik nu sin ordentlige Gang. Jeg takkede Manden og sagde for Spøg: »Skulde Du døe, medens jeg er Præst her, skal Din Liigprædiken sandelig ikke koste Dine Noget, thi Du gjorde mig en stor Tieneste«. Saaledes traf det sig og, at jeg kom til at holde mit Ord; thi den Gamle blev den Sidste, jeg begrov i Karup Sogn. Møn sært nok, at jeg fra den Dag aldrig kunde huske det danske Ord Græshopper, naar det faldt mig ind at fortælle Tildragelsen, ja endnu den Dag i Dag har jeg ondt ved at huske det strax. Følgen blev og, at jeg nu arbejdede særskilt Prædiken ud for hver Kirke, over Evangeliet i den ene og over Epistelen i den anden. Det tog mere Tiid, men forøgede og min Færdighed. Som meldt var jeg meget frygtsom i Begyndelsen for at vige fra det Skrevne; ogsaa en sær Omstændighed gav Anledning til at denne Frygt blev jaget paa Dør. I den Tiid, da jeg kun skrev een Prædiken og altid paa Tydsk, bragte jeg mit tydske Manuscript med i den danske Kirke, hvor jeg ved Alteret opdager, at Alterbogen har et andet Evangelium, end den tydske Psalmebog havde viist mig, og efter hvilken jeg skrev over det. Jeg kunde umuligt bruge den tydske Prædiken eller forene den med det danske Evangelium, hvori Jesu skønne Ord forekom: Mit Aag er²⁾ tungt, men min Byrde er let. Vor Biskop *Balles* Ord faldt mig ind, naar han spøgende sagde til Candidater: »Lad Dem aldrig forskrække i Kirken ved, hvad uventet der kunde møde, men bild Dem ind, at det er en Ager mød Kaalhoveder, De seer paa!« og jeg fik Mod til at forsøge, hvorlunde en extemporeret Tale vilde lykkes. Jeg lod Degnen synge end een Psalme, og ordnede mine Tanker og holdt mig til Beviser for *Jesu* Ord: Aaget er gavnligt, Byrden er let, og det lykkedes mig saare vel. Jeg blev fra den Dag mindre Slave af Papiret, og tilsidst benyttede jeg det aldeles ikke. Jeg hørte endog engang en af mine Collegers Prædiken, og en tre

¹⁾ *Kofod*, Børge Poscholan, 1752—1839. Sognepræst til Helliggeists Kirke. Ovennævnte Afhandling stod i »Nyt Bibliothek for Physik«.

²⁾ Her husker han feil, i Math. 11,30 staar: »Mit Aag er gavnligt og min Byrde lets«.

Timer efter holdt i hans Paahør Prædiken over hans Thema i en anden Kirke. Jeg bemærker ei dette som Noget, jeg brammer af, men lidt Forlegenhed tvinger os ofte til Anstrængelse og lærer os at kiende og benytte vore Evner, som vi ofte tiltroe mindre, end vi bør. En indløbende Omstændighed gjorde, at jeg udgav to Taler¹⁾, trykte i Wiborg, en Prædiken og en Homilie, hvilke begge vandt mig Geheimeraad *Guldbergs*, min Biskops og Wiborg Biskops, den gamle *Tetens*²⁾ Yndest, og bevarer jeg sikkert endnu deres Breve herom. Til disse Taler vare føiede nogle faae Psalmer, der til danske Toner vare oversatte af mig, eller dannede efter den bekjendte tyske ypperlige *Sturm*. Jeg indsendte dem i Afskrift til Biskop *Balle* som Forsøg og Bidrag til vor evangeliske Psalmebog, men modtog Hans Høiærværdigheds Skrivelse, at jeg til den Hensigt kom for sildig, hvilket gjorde mig ondt, da mit Arbeide standsedes, og der findes mange skønne Psalmer i hans Predigt-Entwürfe.

Geheimeraad, Stiftamtmand *Guldberg* i Aarhus havde nu kiøbt sig det saakaldte Hald Slot ved Wiborg, og jeg boede nu om Sommeren denne fortræffelige Mand en 1½ Miil nær. Hans Godmodighed mod Præster, hans Lyst at have Videnskabsmænd om sig, hans Indbydelse eengang for alle: »Besøg mig om Formiddagen og vær min Giæst til Middag«, aabnede mig, som Flere, en saare stor Behagelighed; thi *Guldberg* var en sielden Mand. Han talte ikke blot om videnskabelige Sager, men og om moerende Ting, opmuntrede, uddeelte Gaver til Præsterne i de ringeste Embeder, glædede sig ved at kunne fremskynde bedre Befordring. Med hiertelig Taknemmelighed mindes jeg ham, og vil derfor ei undlade her at anføre nogle Træk af hans Godhed mod mig. Ikke længe efter hans første Ankomst til Hald viste han den Godhed for mig at forære mig et Exemplar i smukt Bind af hans danske Oversættelse af det nye Testamente. Saa tilbageholden jeg stedse var og frygtsom for de Stores og Riges Selskab eller Tafler, da de som oftest kun ved den Nedladenhed enten i Grunden selv ville glimre eller og kun af Trang tage mod os Smaafolk, fordi de ellers selv mangle Selskab, men saa gandske tause gaae os forbi og aldeles ei kende os, naar de kunne være i deres Liges Cirkler, saa var dette ei Tilfældet med en *Guldberg*; thi Store og Smaae, naar de kun hørte til Videnskabsclassen, vare helst og altid de, der vare ham kiærest. Nu gjorde han efter Maaltid Spadsereture med sine Giæster, nu en Seilads paa Halds Søe, nu førte han os ned i sit Snedkerværksted, hvor han af forskellige Træsarters Savspaaner havde selvgiorte Træmasser, hvoraf han selv forarbejdede sig Rammer til Kobberstykker, af hvilke han havde en net Samling. Nu gjorde han en

¹⁾ »Tvende Kirketaler holdne i Karup Kirke«, Viborg 1799.

²⁾ *Tetens*, Gerhard, 1760—1832. Biskop over Viborg Stift.

Tour i Marken, nu i Samtaler om Historie og Digtene m. m. Selskabet hævedes gierne mellem 6 og 7 for, som han sagde, at Enhver i Mag kunde komme til Sit. Da jeg og Flere i Vinteren mellem 1797 og 1798 havde lidt stor Skade ved Vinterens Strængthed, skiænkede han mig 30 Rdl. til en Reise til Kiøbenhavn for at søge bedre Embede, og selv var han ei allene den Første, der opmuntrede mig til at søge det da ledigværende Hospitalskald i Randers, men tog endog min Ansøgning, anbefalede den skriftlig og sendte den til Kiøbenhavn. Jeg var altid sikker paa hans kraftige Anbefalinger, som han og særdeles bevaagen bevidnede mig sin Deeltagelse i min Forflyttelse. Ogsaa var det os paa Heden en velkommen Godhed, at han sendte os fra Aarhus frit Bøger fra sit Bibliothek og valgte selv de os nyttigste og nyeste. Kun Skade, at Bibliotheket var saa langt borte. Sandelig, *Guldberg* lever vist i Alles taknemmelige Erindring.

I Aaret 1798 visiterede Biskop *Janson* 2 Dage i begge mine Kirker. For første Dag at kiøre med ham til Karup Kirke maatte jeg end atter en Dag forud møde ham i Thorning Præstegaard, hvor han i den Kirke havde visiteret; ved om Aftenen at komme i Tale med ham om adskillige tyske Digtene blev han virkelig glad, da han hørte, at jeg var bekjendt med dem, og reiste med god Fordom næste Morgen til Karup Kirke, hvor jeg blot catechiseerte, og Biskoppen var vel fornøiet. Vi vare den Dag gandske ene i Præstegaarden, og Hans Høiærværdighed besaae mit lille Bibliothek, modtog et kort Indhold af min næste Dags Tale paa Tydsk, indlod sig i exegetisk Samtale med mig om min valgte Text: Underviis den Unge om den Vei, han skal vandre. Den hele Forretning var tydsk og vandt Biskoppens Tilfredshed. Min da 3 Uger gamle Søn *A. Ludvig Berndt¹⁾* var da i Kirke, hvor Biskoppen selv stod Fadder. Jeg fulgte Biskoppen overalt paa Visitatsen og fandt i ham en muntre og behageligere Mand, end man skulde have ventet. Han meddeelte mig nu en saare anbefalende Attest, som jeg sendte Hans Excellence *Guldberg*, hvilken han med sin bilagde min modtagne Ansøgning om det Embede, som jeg dog ikke fik og ei heller kunde vente.

I det tyske Sogn, som i det danske, var Skolevæsenet ringe; Degnen var i hvert tillige Lærer i Skolen og i Grunden en Bonde, men der var og kun et lille Antal Børn. Hver af de store Byer paa den tyske Colonie: Grønhøj og Haverdahl havde sin Skole og sin Lærer. I hiin By *Keller²⁾*, en Mand, der i sin Ungdom havde lært

¹⁾ *Købke*, Andreas Ludvig Bernth, 4. Juli 1798—30. Oktober 1862. Godsforvalter, Kammerraad, g. m. 26. Maj 1821 Kirsten Katrine Storm 18. Oktober 1795—8. Februar 1881.

²⁾ *Keller*, Johan Georg, indvandret fra Mannheim til Odense, hvorfra han kom til Heden som Kirkesanger. Stamfader til Familien Keller.

Skomagerprofessionen, men var en ret ordentlig Mand, der skrev og regnede ret godt, var Sognets egentlige Cantor og sang meget godt. Hans Huus var virkelig et meget peent og ordentligt Huus, thi han havde en meget vakker Kone. I Haverdahl hed Skolelæreren *Breuner*, var og en ret brav Mand, der flittig og efter den Tiid gandske duelig forestod sin Skole og ogsaa maatte, om jeg mindes ret, bestyre Sangen, i det mindste til visse Tider, i Kirken, men var ei saa regelmæssig en Sanger og i mangt og en Bonde, hvis Huus ei var saa peent som hiins. Man brugte baade som Læse- og Lærebog en af min Formand skreven Lærebog, der dog i Grunden ei betydede stort, og det første, jeg tænkte paa, var at indføre som Lærebog.

Det var ikke min Plan med eet at gjøre en voldsom Forandring, men hvordan den egentlig var, husker jeg ei mere. Hans Majestæt kaldte mig strax derefter bort. Jeg troer ellers ei, at det vilde været saa vanskeligt; thi ligesom af sig selv smeltede den lutherske og reformeerte Menighed sammen. Vel reiste endnu i min Tiid den reformeerte Menigheds Præst, Pastor *Dalgas*¹⁾ fra Frideritz, een Gang aarlig til Ahlheden for at tage de Reformeerte til Communion, men deres Børn gik med de lutherske her til Confirmation og siden til Alters, uden at Præsten eller Forældrene havde Noget derimod, og jeg troer næsten, at den reformeerte Præst siden slet ikke kom derned. At imidlertid hiin Plan om dansk Skolevæsen alvorlig laae og blev mig i Hovedet, er vist; thi jeg oversatte en særdeles skøn og net tydsk Catechismus med oplysende korte Anmærkninger, hvilken Biskop *Janson* sendte mig, paa Dansk for at bruge den for Begyndere, om min Plan nogensinde skulde tage Begyndelse. Denne Oversættelse findes sikkert blandt mine Papirer.

Tiden faldt mig iøvrigt ikke lang, da jeg selv maatte være mine Børns Lærer. I rolige Vinteraftener havde vi deels Bøger af et Læseselskab i Egnen, og det faldt mig og ind at oversætte Salomons saakaldte Høisang, eller efter mit Skøn: *Idyl*, i danske Riimvers med oplysende Anmærkninger. Hertil nyttede jeg ofte den mig saa kiære, stille Nat om Vinteren ved min varme Kakkellovn. Jeg fik kun det første Capitel færdigt, og jeg sendte deraf 1 Afskrift til Geheimeraad *Guldberg*, 1 til Geheimeraad *Brandt* i Kiøbenhavn og 1 til daværende Justitsraad *Christen Pram*. Muligen findes og dette blandt mine Papirer.

Dog, førend jeg forlader Ahlheden, gives der endnu Lidt at tilføie. Kirken havde sine Forstandere, der besøgede Viin og Brød og havde Tilsyn med Kirken, der altid blev holdt net istand. Dens lyse Vinduer til begge Sider og et lige bagved Alteret, hvilket jeg

¹⁾ *Dalgas*, Jean Marc, 1752—1811. Reformert Præst i Fredericia.

maaskee for har bemærket, gjorde den ret behagelig munter. Alteret var simpelt, med et Billede, dog ei i den fine Smag. En Præste- og en Degnestoel paa hver af Alterets Sider og Prædikestolen strax nedenfor Alteret. Saavidt jeg mindes, fik jeg oprettet en Slags Fattigkasse, inden jeg forlod Menigheden, og Tavlepengene anvendtes foruden til Viin og Brød til Hielp for enkelte Trængende, som Man dog just ei kiendte stort til. Til Bøger i Skolen troer jeg og, de brugtes, men Alt blev uden videre Regnskab afgjort af Præsten og Forstanderne. Jeg levede iøvrigt i Enighed med Menigheden, kom tidt imellem dem, og mangen vakker Kone sad næsten hver Søndag i varm Stue hos os, indtil Tienesten begyndte, og saaledes og Børnene, som med Moderen skulde indvies i Kirken, thi hiemmedøbte bleve Alle, og de Fleste kom til Præsten, dog hentes han og til Nogle.

Blandt hvad som mærkeligt traf mig, var, at jeg paa Nytaarsdag 1797 foer saaledes vild i en udmærket Taage, at jeg fra Karup til Præstegaarden, omtrent en lille halv Miil, henbragte paa Heden Tiden fra 3 Eftermiddag til 9 om Aftenen, og havde bestemt troet, at jeg om Natten maatte være bleven der. Min Karl vilde undgaae en Dal med Snee og forfælede saaledes Veien. Saa frygtsomt var den Tiid mig dog ei, da det traf, som det siden har været, da jeg lærte at kiende, hvad det betyder at fare vild paa en Hede i Nattens Mørke. Dog Vinteren mellem 1797 og 1798 var mig skrækkelig og en mig uforglemmelig Vinter. Denne var baade i sin Strængthed og Varighed meget rædsom og følelig. Der faldt en saa overmaade stærk Snee og Fog og Knog, at jeg maatte lade hugge 7 Trappetrin op fra min Have, der laae lige udenfor Vinduerne mod Landeveien, for at komme til Kirken ligeoverfor. Sneen laae saa høit, at jeg for at kunne see en saakaldet Veirhane paa Kirken maatte i Stuen staae paa en Stoel og kige giennem den øverste Rude af Vinduet. Skiøndt overflødigt forsynet med Tørv, der stod som en heel Længde i Gaarden, eller rettere udenfor den som Gaardens fierte Længde, og endog havde ved Siden af sig en Stakke, stor som et godt stort Skuur, lede vi den største Mangel paa Brændsel, fordi de saaledes bleve indknøgede af Sneen, at vi ofte maatte gaae til Sengs om Aftenen Kl. 6 af Kulde; ja tilsidst kom vi i saadan Mangel, at saa velvillige Tydskerne end vare, maatte jeg give 3 M. for et Læs Tørv for at komme til at kunne bage Brød. Rædsomme vare mig de stormfulde Nætter med det skrækkelige Sneefog. Det var, som skulde Gaarden styrte. Alt knagede, og jeg frygtede for, at Skorstenene skulde styrte ned eller Ild skulde opstaae, da denne aldrig var slukket paa Skorstenen, hvilket var os Kiøbenhavnere ukiendt. Men det var ei den største Nød: Imod Foraaret døde vore Faar og Lam, da Veiret endnu i Marts kom igjen. I Stuerne pleiede selv min Kone

Faar og Lam, men forgiæves, og da nu Sneen, den Mængde, optøede, gik Vandet saaledes ind under Lederne¹⁾, at vi daglig maatte med Spande øse hele Spande Vand ud. Denne Fugtighed kastede alle mine Drengbørn i en Hudsygdom, der lignede Skaalkopper, men var saa langvarig, saa smertelig, saa bekostelig, at det saare nedtrykte os Alle, saa meget mere, som Moderen laae længe og smertelig syg af Huller i det ene Bryst. Næsten et heelt Aar forgik, inden mine Børn kom igjen til deres Sundhed.

Nu følte jeg min maadelige Stilling med 6 Børn og besluttede at reise til Kiøbenhavn for alvorlig at søge og benytte mig af *Christen Prams* Løfte; da var det, at Geheimeraad *Guldberg*, som meldt, saa ædelmodigt gav mig Reisepenge til Kiøbenhavn. Paa denne Reise besøgte jeg min Svoger Doctor *Schyth*, der da var Capellan i Callundborg, og her mødte mig et casuel Tilfælde, som jeg endnu ei har glemt og neppe glemmer. Han og jeg bleve en Formiddag indbudne til en Frokost hos Postmesteren; men da han formedelst en Brudevielse om Eftermiddagen ei vilde tage Deel i samme, og jeg ei ene vilde gaae derhen, tilbød jeg mig at holde den for ham, naar han vilde gaae med. Da jeg til bestemt Tid mødte i Brudehuset, lod Man mig ei komme for Brudeparret, før Man sang paa det sidste Vers af Psalmen før Vielsen, og hvor nær havde jeg ei tabt min hele Fatning og glemt min Tale, da jeg kjendte Bruden fra en Familie i Kiøbenhavn, hvor jeg saa tidt havde spøgt med hende om at holde hendes Brudevielse, hvorom jeg aldrig drømte. Jeg har ofte tænkt paa

Der var nu et lille Kald ledigt, hvorom jeg skrev til *Pram*, men medens han ellers altid gav mig Oplysninger, ansaae han dette for ringe og lovede mig, at han nu alvorlig skulde arbeide for mig. Tiden nærmede sig, at den nye Præsident, *Mollke*²⁾, skulde betræde sin Post. Jeg fik Underretning om, at jeg skulde skrive ham til og underrette ham om mine ringe Vilkaar, hvilket jeg strax gjorde og oversendte Afskrift af mine anbefalinger, baade af min egen Biskop *Jansons* og af Biskop *Telens'* i Wiborg m. m., og saaledes bekymrede jeg mig ikke om Noget nu, men overlod Alt til mine Venner, in specie til *Pram*. Jeg fik jo rigtig Brev om nogle ledige Embeder, som Man søgte, men var misfornøiet, da Alt, hvad Man søgte, var, efter mit Begreb, for stort efter den korte Tiid, jeg havde været paa Ahlheden. Uformodentlig faaer jeg at see, at Egtved og Ødsted er ledigt, opsøgte det paa Landkortet og erkjendte, at det var i en kiøn Egn. Da og det var blandt de store, bekymrede jeg mig ei derom, og hvor forundret blev jeg ikke, da jeg uden at

¹⁾ Jysk Ord for Bjælkerne under Gulvets Brædder.

²⁾ *Mollke*, Frederik, 1754—1836. 1799 Præsident i danske Cancelli.

vide, Man i Kiøbenhavn søgte det, fik Dagen efter Juul Brev egenhændig fra Hans Excellence Præsident *Moltke*, og Hans Majestæt allernaadigst havde kaldet mig dertil, især da Brevet var for mig saa smigrende og fra en Herre, jeg hverken havde seet eller talt med. Under 4de Januar 1800 blev mit Kaldsbrev udstedt, og Alle lykønskede mig med min Lykke.«

En Retssag 1783 om Navnet Løvendal.

Ved **C. E. A. Schøffer.**

1778 døde i Preetz Kloster Baronesse Ulrica Antoinette Løvendal; i denne Anledning skete den 12. Septbr. s. A. til Klosterprovsten, Geheimeraad Cai Rantzau en Henvendelse fra en Overchirurg i Flaaden, der kaldte sig Christian Paul Bierth Benedict von Løvendahl og som angav sig som Søn af Marchal Rigs greve Ulrik Frederik Valdemar Løvendal og første Hustru, Baronesse Theodora Eugenia Schmettau, altsaa en Brodersøn af den afdøde og som saadan formentlig arveberettiget. Klosterprovsten svarede, at Baronessen i sit Testamente havde disponeret over sine Midler, men samtidig meddelte han General Grev Schmettau' som nærbeslægtet af den afdøde, at en saadan Arving havde meldt sig; denne satte sig nu i Forbindelse med Grev Løvendal i Paris og efter Aftale med denne indkaldte han Overchirurgen for Hof- og Stadsretten til at bevise sit Slægtskab og Ret til at bære Navnet¹⁾.

21. August 1780 faldt Rettens Dom saalydende:

Endskjønt at Indstævnte ei har legitimeret sig at være den, han foregav, nemlig en Søn af Marchal de France Baron Valdemar Løvendal og Baronesse Schmettau; Hr. Citanten derimod med de af ham forelagte Documenter har gjort det modsatte i høi Grad rimeligt, kan ikke destomindre Hr. Citantens Søgmaal ei komme i nogen Betragtning, da han ei kan anses competent til at anlægge samme, efterdi indstævnte bevislig ei har brugt, benyttet sig af eller tilegnet sig nogen Slags af de virkelige Herligheder og Rettigheder, som exclusive tilkomme de Løvendalske og Schmettauske Familier, naar man undtager, at han ifølge det fremlagte af ham Hr. Geheimeraad Rantzau tilskrevne Brev har prætenderet Arv efter afg. Conventualinde i Preetz Kloster Baronesse von Løvendal, hvilken Arveprætention ei for denne uvedkommende Ret, men blot ved Skifteretten, hvor samme er nedlagt, kan komme under Paakjendelse, og Hr. Citanten altsaa ei kan siges at være fornærmet, blot ved at Indstævnte paastaar at være allieret med forberørte Familier og bruger det Løvendalske Navn. Thi kjendes for Ret: Denne Sag afvises.

¹⁾ Suppl. til Danske Cancelli 1781, 2det Halvaar, 1572; D. C. Kommission i Sag imod Chirurgus Løvendal, Documenter til Kommissionsprot., 1782—83. Skab 11 Nr. 140.

Grev Schmettau, der følte sig brøsthølden ved Dommen, meddelte Grev Løvendal Resultatet, og denne henvendte sig nu til det franske Hof og opnaaede, at dette beordrede sin Gesandt i Kjøbenhavn til at tage sig af Sagen og til at indlevere en Memoire til det udenlandske Departement, hvori man besværede sig over den afsagte Dom og anbefalede Greven til Beskyttelse af hans Navn. Denne Memoire blev Kongen forelagt, som resolverede, at Cancelliet skulde indkomme med sin Betænkning og tilføie et Forslag om, hvorledes Grev Løvendal efter de i Landets Love antagne Grundsætninger hastigst kunde forhjælpes til en billig og med Sagens Beskaffenhed overensstemmende Satisfaction over den sig falskelig udgivende Løvendal.

Cancelliet beordrede 27. Novb. 1781, at Hof- og Stadsretten skulde høres; denne, der følte sig krænket over Klagen, svarede 27. Decbr. ret skarpt, at vel viste det sig dagligt, at den ene Part kan blive vred over en afsagt Dom, men at en dansk Undersaat i Stedet for at indstævne en afsagt Dom overtaler en Undersaat i et andet Land til gennem sin Gesandt ved det danske Hof at faa udvirket en Doms Underkjendelse, samt at han søger at sætte samme i et slet Lys ved adskillige fornærmende og upassende Udtryk, derpaa har man hidtil ikke havt noget Exempel, førend nu ved det af General Grev Schmettau til hans Fætter Grev Løvendal sendte Brev, hvoraf Gjenpart er oversendt. Retten finder, at Grev Løvendal har udtalt sig baade om Dommerne og Dommen med saa ærerørige Talemaader, som man ei skulde vente sig af en Mand i hans Stand, og synes, at man uden Grund har villet beskyldte den for Partiskhed, medens den dog lige til nu ikke har havt mindste Kundskab hverken om Grev Løvendals eller Chirurgen Løvendals Tilværelse før denne Dag. Da Greven holder det for en skrækkelig Forbrydelse, at en Chirurgen lader sig kalde ved samme Navn som han, uagtet han ikke lider mindste Skaar derved i sin Ære, Rang og Velværd, saa synes Retten, at Greven burde have betænkt, af hvor langt større Betydning det maa være for en hel Ret ufortjent at blive beskyldt for Uretfærdighed og Partiskhed.

Betreffende Grev Løvendals Forslag i Henseende til Chirurgen Løvendal, saa holder Retten, saafremt han endelig skal føies, det for mest passende, at der af Kongen udnævnes to lovkyndige Mænd, som uden at behandle det omtvistede som nogen ordentlig Proces for sig kunde kalde Chirurgen Løvendal, spørge ham, paa hvad Grund han paastaar at høre til Grev Løvendals Familie og berettiget til at føre samme Navn, tilholde ham at fremkomme med Beviser, og naar han ei kunde forskaffe disse, advare ham herefter at afholde sig fra at betjene sig af dette Navn og at foregive Slægtskab med forberørte Familie samt herpaa æske hans Erklæring for derefter

at læses ved Retterne og sættes i Aviserne. Skulde han vægre sig derved, da maatte saedant indberettes til Kabinettet, hvor det da ved Kongens Resolution kunde fastsættes, hvorledes i denne Henseende skulde forholdes.

Efter Conference med det udenlandske Departement indstillede nu Cancelliet til Kongen, at Geheimeraad Stiftamtmand Brockenhuus og Kammerherre Høiesteretsassessor Rosenkrantz Lewetzau som Commissairer skulde behandle Sagen, hvortil der 27. Febr. 1782 udgik Befaling, og efter den franske Gesandts Forlangende blev det befalet Justitsraad Uldall at være Actor i Sagen.

Commissionens første Møde holdtes 21. Marts; i dette samt de følgende erklærede Chirurgen, at hans Navn var Christian Paul Bierth Benedict og hans Tilnavn von Løvendal. Han var den ældste Søn af Général Waldemar von Løvendal og Hustru, f. Schmettau og født enten 1722 eller 1723, hvor vidste han ikke. Hans Forældre boede da i Dresden, men han var født paa en Reise, som Moderen foretog sig enten til Helsten eller Kjøbenhavn. Han var bleven opdraget i Dresden sammen med sine Søskende, for hvis Navne han noglunde kunde gjøre Rede; 1732 eller 1733 havde han faaet Lyst til at besøge sin Farbroder Kammerherre Ulrik Frederik Løvendal, der da sad fangen paa Fæstningen Königstein¹⁾ og gik i denne Hensigt sammen med en Soldatersøn i en paa Floden liggende Baad for at drive med Strømmen til Königstein, men paa Veien kændrede Baaden, hvorved Drengen druknede, hvorimod han selv kom iland ikke langt fra Dresden. Da han nu ikke turde vende hjem af Frygt for Straf, vandrede han til Wernigerode, hvor han kom i Tjeneste hos en af Greven af Stolbergs Tjenere. Senere havde han tjent mange Steder rundt om i Tyskland, men Navnene paa de forskjellige Personer kan han ikke erindre. Alle de Papiere, som han havde været i Besiddelse af fra den Tid, vare frakomne ham i Kolding 1775; en kort Tid havde han studeret i Göttingen, hvorpaa han kom til Slesvig og i Lære hos Chirurgen Jahn sammesteds. Fra den Tid af kunde han gjøre nøiagtig Rede for sit Liv.

Skjøndt Chirurgen i enkelte Retninger havde skaffet sig ret gode Oplysninger om Familieforholdene i den Løvendalske Stægt, saa blev det dog ret let for Actor i Commissionsmøderne at imødegaa ham, særlig da han indviklede sig i forskjellige Modsigelser; gjennem Grev Schmettau var der alt, medens Sagen stod for Hof- og Stadsretten, tilveiebragt Attester fra Myndigheder og Personer i Dresden, der klart beviste Uholdbarheden af Chirurgens Paastande, og yderligere var senere flere tilveiebragte, deriblandt en Attest fra Kirke-

¹⁾ Denne sad ganske rigtig ifølge de under Sagen tilveiebragte Oplysninger fangen paa Königstein fra 10. Aug. 1733 til 26. Sept. 1738.

bogen fra Hofkirken i Dresden, at General Løvendal og Hustrus Søn, Valdemar Heinrich var døbt 23. Juni 1723, og da Generalens Ægteskab var indgaaet i August 1722, kunde Chirurgen ikke være ældste Søn, som han foregav. Da Chirurgen Løvendal derpaa insinuerede, at han mulig var født før Ægteskabets Indgaaelse, fik Commissairene 4. Juni 1782 Befaling til at dømme, hvad Straf han bør lide for sine falske Foregivender og om ikke hans beskæmmende Paastand mod Marchal Løvendal og Frue bør som usande mortificeres.

Med stor Uleilighed havde Actor ogsaa søgt at skaffe sig Oplysninger om Chirurgens Fortid paa de Steder, hvor han havde opholdt sig her i Landet, og det var lykkedes dels gennem nogle Papirer, som vare blevne tilbageholdte af Chirurgen Jahn i Flensborg ved Løvendals Afreise derfra 1768, dels gennem Oplysninger fra de Regimenter, hvorved han havde staaet, at fastslaa hele hans Fortid, af disse fremgik det, at han var født 19. Sept. 1729 i Landsbyen Biert i Sal Sogn og døbt med Navnet Christen; Faderen Paul, der var Smed, boede da i et Hus i Biert, der hørte under Herregaarden Landting, der da eiedes af Christen Linde. 1749 rømte han fra Hjemmet og lod sig hverve paa 4 Aar ved det jydsk-gevorbn Regiment, der da laa i Slesvig By; Godseieren reclamerede ham, men han fik dog af denne Lov til at blive ved Regimentet, hvilken Tilsladelse senere fornyedes, og da Linde døde 1756, gik Sagen i Glemmebogen. Han stod i Regimentet til 1762, da han fik Afsked som Underofficer; efter sin daværende Capitains Udsagn kaldte han, der ved Antagelsen var indskreven som Christen Poulsen, sig senere Christian Paul Bierth Benedict, og idet han insinuerede at være en uægte Søn af sin Godseier Linde, tilføiede han senere von Lindenhof, under hvilket Navn han engang indgav et Bønskrift til Kongen under dennes Ophold i Slesvig.

Efterat have tjent Regimentskvartermester Ambders paa Sattrupholm fra 1762—66 kom han til Chirurgen Jahn i Flensborg for at lære Chirurgi; under sit Ophold her til 1768 kaldte han sig første Gang v. Løvendal. Han var derpaa et Par Aar Hushofmester hos Vicecantsler Bøye i Slesvig, practiserede der 1771—72, indtil han 1773 ansattes som Escadronschirurg i Danske Livregimentet til Hest, der garnisonerede i Husum og Kolding, men afskedigedes i August 1774. I Begyndelsen af 1775 havde han en Strid med sin Vært i Kolding, der atter affødte en Retssag med Magistraten der, der lagde Beslag paa hans Bohave; han drog nu til Kjøbenhavn, hvor han samme Aar udnævntes til Skibschirurg og 1779 til Overskibschirurg, i hvilken Egenskab han aarlig var med Flaadens Skibe til Grønland og paa Hvalfangst.

De sidste Commissionsmøder overværedes ikke af Overchirurgen, da han var udcommanderet, men hans Interesser varetoges af Høiesteretsprocurator Schönheyder, der var bleven beskikket ham til Defensor og som, saa godt han kunde, søgte at forsvare ham. Den 28. Juni 1783 indsendtes Commissionsacten, udstædt in triplo, hvorefter var kjendt som Ret: Den sig saakaldende Chirurgus Christian Paul Bierth Benedictus Løvendal bør være aldeles uberegtiget til og fremdeles entholde sig fra at føre eller af andre modtage det Løvendalske Navn. Saa bør han og for hans herudi brugte falske Foregivender og Udspredelser at bøde 10 Rdr. til det almindelige Hospital og ligesaa meget til Justitskassen alt at betale inden 4 Uger eller i Mangel af Betaling afsone dem ifølge Fdr. 6. Dec. 1743. Endelig bør disse hans Paasagn og Udspredelser som aldeles falske og opdigtede ei komme afgangne Marchal Grev Løvendal og Frue eller rette og sande Arvinger til Fornærmelse eller Æres Forkleinelse i nogen Maade, ligesom de og hermed ialt mortificeres. Skulde Chirurgus Christian Paul Bierth Benedictus være denne Dom overhørig og fortsætte at kalde eller lade sig kalde med det Navn Løvendal og altsaa vedblive disse hans under denne Sag paadømte usandfærdige Foregivender, da bør han at bøde sine 3 Mark og anses som den, der farer med aabenbar Usandhed.

Dommen confirmeredes af Cancelliet 29. Juli 1783, hvorfra den overgik til det udenlandske Departement, der oversendte et Exemplar af Dommen til det franske Hof, et andet til Grev Løvendal.

Chirurgen overlevede kun Dommen et Par Aar, idet han døde i første Halvdel af Aaret 1785 paa en Udcommando til Grønland.

Falck'erne af Tønsberg og Risør.

Et Supplement ved Arkivar **Finne-Grønn.**

Under ovenstaaende titel er i nærv. tidsskrifts 4. række 4. bind, med supplement i 5. række 1. bind, meddelt en del genealogiske oplysninger, som nu kan tilføies nedenanførte data, der tilfældigvis er forefundet i en fru Anna Staakkan i Porsgrund tilhørende Brochman postille fra 1655. Af hensyn til den store slegtskreds, de vedkommer, kan de formentlig have interesse. Samtidig kan til førstanførte artikel til en der anbragt note føies den oplysning om *Isaka Margrethe Falck*, at skifte efter hende holdtes ^{21/1} 1788 i Raaby (Møens herredsprovsti); hendes ægtefælle, Otto Christian Wechmann, blev sogneprest til Elmelunde i Præstø amt og hans arvinger var »Gjertrud Evenike sal. Boyes og dennes søster Maren Wechmann, gift med kjøbmand de Place i Kristiansand i Norge«.

Anno 1670 den 22. Majj blef mig denne Bog foræret af Johan Kramer, som kom ifra Kiøbenhafun d. 18. Majj. Gud gifue mig Helsen og Helbred at Lære og forstaa, hvad som der udj er.

G i e r t I s a c h s s.

Anno 1672 den 24. april war ieg Gift med Min Hustru M a r e n J e n s d a a t t e r K i e r u l udi Christiansand. Gud gifue os Lyche og welsignelse til haabe.

Anno 1673 d. 12. Majj føde min Koene Een daatter om Morgenen Klochen 8te, som ieg lod kalde D o r o t h e a, og war døbt udj Risøers Kierche d. 17. d. og hendis Faddere ware Jens Anderss, Thomas Mathiss, og war holt ofver daaben ved Maria Michelsdaatter, Anna Sophia Jensdaatter.

Anno 1675 d. 17. Septbr. føde min Koene Een Søn om Nat-terstiide Klochen imellum 2 og tre, som ieg lod kalde J e n s, og war døbt udj Øster Risøers Kierche d. 21. dito og hans faddere ware Lauridtz Biørens, Didrich Kiøler Taalder udj Øster Risøer, og holde min Søn til daaben Anna Lauridtzdaatter, Karen Andersdaatter.

Anno 1676 d. 24. Octbr. føde min Koene En Søn om Efftermiddagen Klochen 3, som ieg lod kalde L a u r i d t z og war døbt udj Risøers Kirche d. 29. dito. Hans faddere Simon Olss: Toldskrifuer, Hans Emnings., og holde min Søn til daaben Christina Elizabeth Jensdaatter, Maren Pedersdaatter.

Anno 1677 d. 17. Decembr. føde min Koene En daatter om aftenen Klochen 9, som ieg lod kalde K i r s t i n a og war døbt udj Øster Risøers Kirche d. 22. dito, og hendis faddere ware Terchel Olss. og Hans Pederss. Sogne Præsten til samme Kirche, og holde hende til daaben Helena Christophersdaatter, Anna Isachsdaatter.

Anno 1679 d. 26. Majj føde min Koene Een Søn og (!) Morgenen Klochen 7, som ieg lod kalde P e d e r og war døbt udj Øster Risøer d. 1. Junii. Hans faddere war Ifver Hanss. Laugmand udj Scheen, Peder Rasmuss, og holde hænde (!) til daaben Helena Kielsdaatter, Anna Ifversdaatter.

Den hemmelige barnefødsel på Klavsholm 1734.

Af K. Carøe.

Da dronning Anna Sophie i begyndelsen af 1731 tog bolig på Klavsholm, hendes afsides og ensomme forvisningssted, havde hun af fordums storhed mistet næsten alt, kun ikke dronningenavnet, og hun omgav sig da også der med en hofstat, som i forhold til hendes stilling og datids brug vel ikke var særlig stor, men meget stor i forhold til slottets størrelse og hele indretning. Til hendes nærmeste omgivelser hørte da overhofmester v. Holstein¹⁾, overhofmesterinde v. Grabow²⁾, kammerjunker Rantzau³⁾, kammerfrøken v. Offenberg⁴⁾ og de to hoffrøkner v. Holstein⁵⁾ og v. Offen-berg, den sidste i modsætning til den ældre søster i almindelighed kaldet »den liden Offenberg«.

Til hoffets mellemstab hørte hofkirurgen Johan Samuel Neander, og mellem den 33-årige mand og den 22-årige hoffrøken Charlotte Amalie v. Offenberg udviklede der sig ret snart en kærlighed, så at de i somren 1733 forlovede sig; men mellem en hoffrøken af gammel adel og en kirurg, der indtil sin ansættelse ved hoffet havde været amtsbarber i København, var der socialt en meget stor afstand; en slig mesalliance vilde aldrig være blevet tålt hverken af familien eller ved hoffet, derfor måtte den indgåede forbindelse holdes hemmelig, indtil de elskende engang i tiden kunde virkeliggøre deres vidtflyvende plan, at han skulde drage til udlandet og der søge at gøre sin lykke, så at de kunde komme sammen i ægteskab. Vejen blev dog en helt anden, ikke som de tænkte over Frankrig, men gennem arresthuset i København.

Hverdagslivet på slottet har vist været meget ensformigt og stivt, dronningen deltog ikke i det daglige taffel, men spiste alene og synes i det hele at have holdt sig meget for sig selv; så meget mærkeligere er det, at livet trak ud til langt ud på natten; fra om aftenen skulde der ganske vist være stilhed, men det omtales, at man på slottet gik sent til ro, endog først kl. 3—4 om morgenen, og hovedindgangen til slottet gennem »den store rose« midt i stue-etagen blev da også først lukket op kl. 10—11 om formiddagen.

Denne ensformighed, det daglige samvær og Charlotte Amalies svagelige helbred måtte nødvendigvis bringe det unge par i mere og mere intim forbindelse, og følgen var, at Charlotte Amalie natten mellem 13. og 14. sept. 1734 fødte Neander en datter, en begivenhed, der for dem begge medførte store sorger og lidelser, pinlige

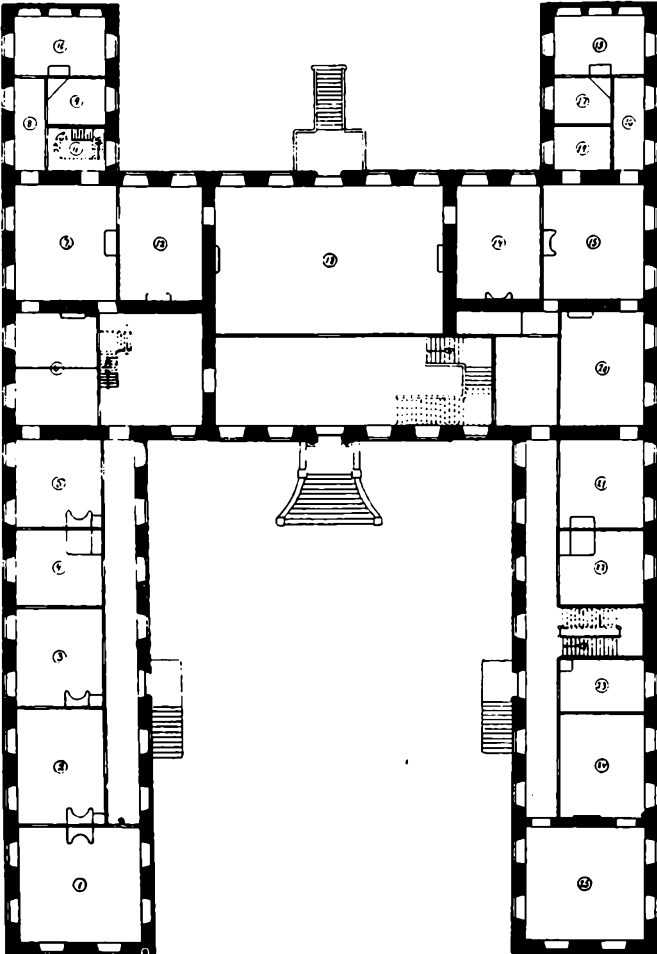
retsførhør, lang fængsling for ham, udstødelse af familien og fra hoffet for hende; men trods alt holdt de to unge trofast ved hinanden, indtil de efter års forløb nåede det ægteskab, som de så udholdende havde higet mod, og som efter det lidet, der vides om det, synes at have været lykkeligt.

En lykkelig barndom havde Charlotte Amalie vist ikke haft; i hjemmet var forholdene små; faderen, Hans Christopher v. Offen-berg, var kommandør i søetaten, men boede på den lille ejendom Vestergård på Langeland, som han havde fået med hustruen Erika Christine Kaas fra Hjortholm; børneflokket var stor, 9 levende, 6 døde som spæde; 1715 døde moderen; stifmoderen bragte sorg og skam over hjemmet, hun løb bort med kusken; 1722 døde faderen. Da tog dronning Anna Sophie sig af den 13-årige forældreløse pige og vistnok også af nogle af de andre søskende; i 1729 var i alt fald søsteren, den 28-årige Dorte Margrethe v. Offen-berg, kammerfrøken hos hende og broderen, den 16-årige Erik v. Offen-berg, page hos kongen; samtidigt var Charlotte Amalie hendes hoffrøken, og dronningens gode vilje til at hjælpe hende viser sig også deri, at hun i 1730 lod hende udbetale 100 rdl. for en skærm, hun havde leveret dronningen.

Fra sin ungdom synes Charlotte Amalie at have haft et skrøbeligt helbred; på Klavsholm var hun jævnlige sengeliggende af sygdomme, om hvis natur, der intet sikkert kan oplyses; videre alvorlige har de dog næppe været, da hun blev moder til 10 børn og nåede en alder af 63 år. Disse sygdomsanfald har da jævnlige givet anledning til, at hun måtte ty til hofkirurgens hjælp, efterhånden vel nok hyppigere end strængt nødvendigt, og man har måske derfor på slottet tillagt disse hyppige besøg mindre betydning, end de havde og fik; thi hvor vanskeligt det end skulde synes i så afgrænsede omgivelser og med øjne rundt om sig, der sikkert har passet nøje på, hvad der foregik i det daglige lidet indholdsrige liv på det tætbefolkede slot, lader det dog til, at det ganske godt er lykkedes de elskende at holde deres forbindelse hemmelig, og det trods stor uforsigtighed fra deres egen side, og skønt de lokale forhold måtte lægge dem store hindringer i vejen for ubemærket at komme sammen.

Klavsholm er en trefløjet bygning i to stokværk med en midtfløj i syd, to sidefløje i øst og vest; i begge disse er der ud mod gården en lang gang, hvorfra der er indgang til de enkelte værelser, der alle vender ud mod haven, medens i midtfløjen værelserne ligger ret ubekvem for hverandre, idet det for adskillige af disses vedkommende er nødvendigt at gå gennem et for at komme ind i et andet. Som de fleste af de højere hoffolk havde Charlotte Amalie sit værelse i stueetagen i den lille fløj, der fra midtbygningens

østre side går ud i haven; for fra selve slottet at komme såvel til hendes som den anden hoffrøknens værelse måtte man nødvendigvis gennem kammerfrøknens værelse; thi den lille trappe, der findes ved gangen bag ved kammerfrøknens værelse, fører ned i kælderen, hvorfra der kun gennem en lille dør er udgang til haven; ad den vej kunde Neander da ret ubemærket nå op i hoffrøknens værelse, enten nu kælderdøren ikke har været aflukket eller han har skaffet sig en nøgle til den.

1. Den lille rose.	9-10. Hoffrøknernes værelser	17. Det røde gemak.
2-3. Overhofmesterens værelser.	11. Trappe til kældereff.	18. Hjørnekabinettet.
4-5. Kammerjunkeren's værelser.	12. Overhofmesterindens værelse.	19. Gang.
6. Damernes forgemak.	13. Den store rose.	20. Forgemak.
7. Kammerfrøknens værelse.	14. Sovegemak.	21-22. Pige kamre.
8. Gang.	15. Audiensgemak.	23. Skrædderkammer.
	16. Gang.	24-25. Møbelkamre.

Men dermed var vanskelighederne langt fra overvundne, thi om natten var slottet helt aflukket fra yderverden. Rundt om selve slottet strækker sig en grav, over hvilken der midt for havefacaden dengang førte en smal vindebro — nu en fast gangbro —, der blev hejset op kl. 10 om aftenen; modsat den førte over graven ud for gårdfacaden en fast kørebro — den blev i øvrigt i 1736 også omdannet til vindebro og er nu erstattet af en dæmning — men for at komme til den ude fra måtte man gennem porten i ridestaldgården på den anden side af graven, og denne port blev også lukket om aftenen. Ridestaldgården bestod af to ved en mur i nord forbundne længer, der danner ligesom en fortsættelse af slottets vestre og østre fløj, og disse to længers endegavle gik helt ud til kanten af slotsgraven, så at der ingen passage var mellem denne og bygningerne; når altså vindebroen var oppe og porten i ridestaldgården lukket, dannede de to gårdspladser to fuldstændigt aflukkede rum, indbyrdes forbundne ved kørebroen; thi ikke engang fra slotspladsen kunde man komme ind i de mellem slottet og graven liggende haver, da der fra endegavlene af begge slotsfløjene gik plankeværker helt ud til slotsgraven; oprindeligt havde der i disse plankeværker været åbninger, gennem hvilke Neander fra først af kunde gå, men de blev senere lukkede med porte, måske fordi man havde lagt mærke til hans færden ad den vej.

I ridestaldgårdens østlige fløj, mellem porten og graven, var hofkirurgens bolig, tre værelser, der også lå meget ubekvem, idet Neander for at komme ind i sine værelser måtte gennem det kammer, i hvilket hans gifte tjener havde bolig*). Så længe der var åbning i plankeværket, kunde han ved blot at gå over kørebroen let komme ind i haven ved den østre fløj, men da den blev lukket, har han måttet gå udenom enden af plankeværket og da vistnok måttet træde lidt ud i vandet, som rimeligvis der har været lavt; et af vidnerne siger da også, at hun oftere havde set ham om dagen gå gennem haven nedenunder plankeværket og stige op ved muren, vel den granitmur, der findes ud mod graven på slotssiden; når han også om dagen har benyttet denne vej, har det vel været i håb om ubemærket at kunne gøre sine besøg, hvad der vilde være mere vanskeligt, når han enten skulde gennem den lange gang i østre fløj eller »den store rose«, hvor hans alt for hyppige færden let vilde have vakt opmærksomhed.

*) Ifølge den ved dronningens død i 1743 optagne inventarielle fandtes der i hofkirurgens bolig følgende genstande, der vel væsentlig har været de samme som i Neander's tid: Et sengested med rødt omhæng, et mådeligt stort spejl, et bord, to gueridoner, 6 lavryggede ruslæders stole, et egetræs natskrin med messingbækken, to kobberdestillerkedler samt forskellige mindre genstande.

For Neander's tjener Korfits Laursen, der havde været i hans tjeneste den meste tid, siden han kom til Klavsholm, og for dennes hustru Mette Nielsdatter, der var i hofmester Oberhyber's tjeneste, kunde hans hyppige besøg hos hoffrøknen dag og nat ikke gå ubemærkede hen, da han jo stadigt måtte gennem deres kammer; og når der kom bud efter Neander, og tjeneren skulde opsøge ham, siger denne, at han fandt ham vel undertiden et sted, undertiden et andet, men mestendel hos frk. Offenbergs, og undertiden kom han hjem. kl. 12, 1, 2, 3 à 4 om natten; men årsagen, hvorfor han blev så længe ude, spurgte tjeneren ikke om, og den blev heller ikke sagt ham; jævnlig blev han sendt til frk. Offenbergs enten med »en seddel« eller med jordbær, fløde og lignende; han gik da gennem »den store rose«, ned ad havetrappen, ud ad haven og derfra til hendes værelse (altså ad kældertrappen), men når der endnu ikke var lukket op til »den store rose«, gik han gennem kammerfrøknens værelse, når han vidste, at hun ikke var derinde, men havde han forvisset sig om, at hun var der, ventede han til senere.

En tidlang var tilsyneladende alt gået godt, og Charlotte Amalie's vante sygelighed har muligvis bevirket, at hun fra først af har tilskrevet denne den indtrådte forandring i hendes befindende; men selv da hun har begyndt at frygte for, hvad den betød, synes hun at have klamret sig til håbet om, at det virkelig var »vattersot«, der var årsag til det stadigt voksende underliv; frygtet for, hvad det var, har dog både hun og Neander, men på det punkt er deres udtalelser senere, hvor enige de end ellers er om at dække over hinanden og stå trofast sammen, ikke helt overensstemmende, thi Charlotte Amalie skriver i sin bekendelse til dronningen, at hun aldrig havde kunnet få nogen bestemt udtalelse af Neander om sin tilstand, hun skulde ikke have slige tanker, thi efter hendes mange års svagheder kunde hun umuligt være i den tilstand, det måtte være en anden svaghed, medens Neander skriver, at han ikke havde kunnet dømme noget vist om hendes svangerskab, »såsom jeg hende den ganske tid af hendes svangerskab hverken haver rørt, ej heller med hende haver kunnet tale, såsom hun derved straks udi øjentårer blev badet, så at jeg med sandhed kan sige, at jeg haver forenet al lidelse af verden og af stor bekymring haver forloret al fornuft«.

I sin vånde greb da Charlotte Amalie til skriftligt at rådspørge kongens hofmedikus Hieronymus Laub⁶⁾, ja, endog forud at betale ham 100 rdl., sikkert en for hende stor sum, der som hoffrøken kun havde 220 rdl. i gage; da hun næppe åbenhjertigt har sagt ham alt, er det ikke til at undres over, at det råd, han gav hende, ikke forekom hende at passe, »at drikke brønden i denne måneds udgang«, hvilket hun ikke kunde tro var rigtigt ved de omstændig-

heder, som fandtes ved hendes svaghed, der let kan slå ud til en vattersot, som daglig lader sig til kende, thi så rådede han hende vel ikke dertil. Af den grund, og »som han på skrivning at svare bliver noget forsømmelig«, vilde hun gerne personligt tale med ham; men rigtig tryk ved selv at tale til dronningen derom, har hun ikke været; derfor fik hun andre af hoffolkene til at gøre det, men de synes at have gjort det på sådan måde, at dronningen måtte tro, at hun helt vilde forlade hoffet, hvorfor hun i en skrivelse 11. Juli 1734, »efterdi jeg ikke kan have den nåde og store glæde mundtligt at tale med min dronning«, meddelte denne de ovenfor nævnte grunde til, at hun ønskede tilladelse til at rejse til sin gamle tante, frk. Elsebe v. Offenberg, der boede i Fensmark på Sjælland, hvortil dr. Laub så kunde hentes.

Denne rejsetilladelse fik hun, og ledsaget af sin egen gemakspige, ikke den af dronningen ansatte kammerjomfru, rejste hun da til Fensmark; herfra meddelte hun 9. August dronningen, at hun ikke havde kunnet få dr. Laub til at tage derud, men at denne havde sendt dr. Hancke⁷⁾, hvis udtalelse om hendes sygdom hun vedlagde, og håbede så i næste uge at kunne rejse til Klavsholm.

Dr. Hancke's erklæring er et mærkeligt aktstykke; skønt det er ret vidtløftigt, er der i det ikke et eneste ord, der udtaler noget bestemt om sygdommen, dens natur, forløb eller behandling, kun at det vilde være rigtigt snart at begynde den foreskrevne kur for at »anzugreifen die eingewurzelte Krankheit und deren weiteren Fortgang zu verhindern«, og det endnu mere orakelmæssige, at man »nicht positivement und eigentlich selbige zu einer Krankheit rechnen dürfte, die absolutement incurabel und desperat«, en udtalelse, der nok kunde tyde på, at han har været på det rene med forholdet; men herimod taler ganske vist, at han bestemt tilrådede hende at tage tilbage til Klavsholm og bruge kuren der. For Charlotte Amalie har dette i hendes tvivl mellem håb og frygt åbenbart været en stor trøst; selv siger hun senere, at hun var rejst for at blive borte, til tiden var omme, som hun mente var i August, men da den tid forløb, følte hun sig bestyrket i den tro at være fri og rejste da tilbage, ledsaget af pigen, der til det sidste ikke synes at have anet noget om sin frøkens virkelige tilstand; derimod synes kammerjomfruen Elisabeth Steen at have haft en anelse derom, idet hun tilstod, at hun kort før Charlotte Amalie rejste, engang havde sagt til hende, at frøkenen så ud, som om hun lavede til barsel, hvortil Charlotte Amalie havde tiet stille med en lille latter.

Tilbage kom hun da, »kendelig tyk«, som da hun rejste, skønt hun søgte at skjule det ved at bære vide klæder og ved hjælp af en »jærnblanchet«, som Neander havde ladet lave til hende; efter hans ønske var det sikkert ikke, og han skal da også have sagt til

pigen, at han ikke havde ventet deres tilbagekomst så hastigt. Skønt Charlotte Amalie ikke betroede sig til denne pige, der havde tjent hende fra St. Hansdag 1734, altså kun kort, men i to år havde tjent hoffrøken Holstein, har hun dog åbenbart haft megen tillid til hende, hvad der blandt andet fremgår af, at hun lod hende vadske om sig og ikke lod tøjet gå til pigerne i vadskerhuset. Af alle de mange vidner er hun den eneste, om hvem det udtrykkeligt siges, at hun ikke kan læse eller skrive, men der er ingen, der i forhørene svarer så klart og åbent, men som også så godt forstår ikke at sige mere end absolut nødvendigt, navnlig når det gælder hendes herskab, som denne pige, hvem Charlotte Amalie gerne vilde have haft med sig, når hun fik tilladelse til at forlade Klavsholm, hvilket pigen dog ikke måtte for sin fæstemand, hvorfor hun midt i April 1735 forlod tjenesten for at tage til sit hjem i Assentoft.

I uvished kom Charlotte Amalie dog ikke til at gå ret længe efter hjemkomsten. Søndag 12. Sept. 1734 begyndte hun at føle smerter, men først mandag eftermiddag tog veeerne fart, og da må Neander være blevet underrettet derom og have taget sine forsigtingsregler ved at forsyne dørene i hendes værelse med skærme og omhæng, for at hverken moderens eller barnets skrig skulde høres ind i de tilstødende værelser, og en god hjælp har han vel her også haft i slottets tykke mure; hvor mærkeligt det end lyder, synes det også at være lykkedes, så at hverken søsteren eller frk. Holstein har mærket noget, skønt fødslen trak ud til kl. 1¼ om morgenen. Neander hjalp selv til med bistand af pigen Karen Mikkelsdatter, der først en time før fødselens indtræden blev meddelt, hvad der forestod; tid til at »løve og to« (renselse og vadske) den lille pige blev der ikke, der var meget andet, som først skulde fra hånden; indsvøbt i et stykke silkevat, derudenom et stykke rødt multum, noget linned og en lille hvid sengepude bar pigen ledsaget af Neander barnet gennem forgemakket og derfra ned i kælderen under frøknernes kammer, hvorfra døren fører ud til haven, hvor de fulgtes ad dertil, »hvor plankeværket støder enden i vandet«; her tog Neander barnet og gik derfra »i vandet« og over kørebreen ind i sit værelse med barnet skjult under sin rokkelore*); da var klokken blevet 3½ om morgenen.

Helt ubemærket kunde dog Neander's vandringer den nat ikke blive, da han jo måtte gennem det kammer, hvor tjeneren og dennes hustru lå. Imellem disses og Neander's og Karen Mikkelsdatter's forklaring er der her nogen uoverensstemmelse om, hvad der skete, idet både tjeneren og hans hustru erklærede, at pigen havde hentet Neander den nat, medens disse to bestemt fastholdt,

*) Roquelaure, vid rejsekjole.

at det først var længere tid efter fødslen, at hun hentede Neander en nat, da Charlotte Amalie pludselig var blevet syg, og rimeligvis er dette det rigtige. Derimod falder forklaringerne fuldt ud sammen om, at Neander i løbet af natten to gange gik til Charlotte Amalie; første gang vilde hun ikke tillade ham at undersøge, om hendes tid var nær; han gik da tilbage for at tage sin rokkelore med og blive der, hvis fødslen skulde påkomme hende, og derefter gik han atter til hende og blev der da, til alt var overstået. Da Neander første gang kom tilbage til sin bolig, gjorde han alt rede til at kunne modtage barnet, idet han tømte en stor kuffert og satte den op i sengen, vel sagtens den med det røde omhæng, for at kunne lægge barnet i den, alt for at dets skrig ikke skulde kunne høres; og for at give barnet lidt at sutte på havde han forud lavet nogle små poser med sukker og mandelolje i. Hverken tjeneren eller hans hustru havde da heller hørt eller set noget til barnet, men Neander havde også udtrykkeligt sagt til dem, at de behøvede ikke at tænde lys.

Kort efter at Neander med barnet var kommet hjem, det var nu blevet lys morgen, bad han tjenerens kone om at komme ind til ham og spurgte hende, om hun kunde tie med, hvad han vilde betro hende, hvilket hun lovede ham, hvad han yderligere formanede hende til med de ord, at hun måtte for guds skyld tie, thi ellers blev han skilt ved sit brød og velfærd. Han bad hende da om at bære et lidet barn til Årslev, som en pige havde leveret ham i nat, tog derpå barnet op af kufferten og bad hende om at bringe det til Hans Andersen's kone Zinne Jensdatter i Årslev og med udtrykkelig befaling om at tage den hvide pude med tilbage. Samtidigt gav han tjeneren ordre til at hente hans hest, der stod hos forvalter Thornsohn⁸⁾ i Tustrup; man dog kone fulgtes da et stykke på vej, hun med en bylt, som hun sagde indeholdt Neander's vadsketøj, men da han vilde hjælpe hende med at bære den, fortalte hun ham, at det var et lille barn, som Neander havde flyet hende for at bringe det til Årslev; så skiltes deres veje. Tjeneren fastholdt senere, at ingen af dem havde talt om, hvis barnet kunde være, og at »de hverken tænkte ilde eller videre derom«, men konen tilstod, at hun mente, at det var kommet fra »den lille syge Offen-berg«.

At Neander i længere tid havde været forberedt på barnets komme, fremgår af, at han havde gjort skridt forud til at få det afhentet, men ikke havde fået tid til at iværksætte dette; thi da tjenerens kone kom til Zinne Jensdatter med barnet, blev denne forbavset over, at hun havde fået det at vide, da hun mente, »at det havde været gedulgt«; Neander havde for mere end en måned siden aftalt med hende, at hun, når tiden var der, skulde tage mod

et spædbarn uden for Klavsholm og besørgte det bragt videre til opfostring og få det døbt. I skyndingen havde Neander ikke givet konen penge med, og Zinne's mand gik da straks til Klavsholm og fik af Neander 20 rdl., »men det kunde lidet forslå«. Imedens blev de to koner sammen, og løste barnet af puden, som tjenerens kone skulde have med tilbage; da denne sagde til Zinne, at hun mente, at Offenbergs var moderen, blev Zinne derover meget forbavset, da Neander havde fortælt hende, at det var et fruentimmer, som han var kommet i lag med. Barnet blev stadigt ikke rensset eller vadsket, men »vederkvæget« med noget sukker og lidt hvedebrød i en klud, eller som Hans Andersen kaldte det »en sur klud i munden«.

Foruden pengene havde Hans Andersen af Neander fået ordre til straks at bringe barnet videre, jo længere de kunde få det henimod Ålborg, jo bedre for ham, thi hørte dronningen derom, var han ulykkelig; en fjerdingvej havde det stakkels nyfødte barn allerede tilendebragt fra Klavsholm til Åarslev, nu begyndte rigtigt dets omflakkende liv, der et halvt år senere brat afsluttedes i København.

Det var endnu tidligt på morgenen, da Hans Andersen lejede en vogn for at bringe barnet videre; for ikke at vække opmærksomhed kørte mand og kone alene ud af byen; et stykke uden for denne leverede tjenerens kone, der bar barnet i sit skørt, dem dette; da det jo nu havde mistet puden, der hørte til slottets seng og derfor ikke måtte savnes der, og da det regnede stærkt, lod tjenerens kone barnet beholde skørtet om sig og gik hjem til Klavsholm; så begyndte kørslen, først uden fast mål henimod Randers; undervejs bestemte de sig imidlertid til at køre gennem denne by og til Terp i Kousted sogn, hvor Hans Andersen fra sin soldatertid kendte kromanen Mads Bruun, der tillige var sergent, for hos denne at forhøre, om han ikke vidste nogen, der vilde tage mod barnet.

Da de efter to miles kørsel op ad dagen kom til Terp, blev barnet endelig i Bruun's hus rensset og vadsket og fik lidt varmt, idet der blev kogt noget barnemad, desuden blev der syet lidt barnetøj til det; tillige gav krokonen anvisning på en kone der i byen, Peder Jensen's hustru Birte Andersdatter, der kunde amme barnet, og som lovede at tage det i pleje for to mark om ugen. Hermed var dagen gået, og de blev så natten over i kroen.

Af Neander havde både Zinne og hendes mand fået bestemt pålæg om at sørge for, at barnet blev døbt, og det var også nødvendigt, da ingen turde tage et udøbt barn i pleje, det sagde kromanen dem straks; krokonen kom da til hjælp med at give dem anvisning på præsten i Vorning, Jens Hasselager⁹⁾, som hun kendte bedre end den nuværende præst i Kousted¹⁰⁾, han havde nemlig

været præst der indtil året forud, da han var blevet forflyttet til Vorning; særligt synes hun dog at have kendt præstekonen godt, hvem hun skulde bringe noget uld, som hun havde klippet af præstens får, der endnu var i Kousted. Næste morgen kørte da krokonen med Zinne, dennes mand og barnet til Vorning, hvor de tog ind i Christen Larsen's hus tæt ved præstegården, og herfra gik så dennes hustru og krokonen over til præstegården for at forhøre om dåben. Det varede ret længe, inden krokonen kom tilbage, hun sagde, at hun havde måttet drikke te der og haft meget at gøre, inden hun kunde få talt med præsten om at døbe barnet, og at han havde umaget sig at se lovbogen igennem først; når det kunde ske i stilhed, vilde han nok gøre det, men ellers ikke, derfor vilde krokonen ikke have Zinne og dennes mand med. Da Neander ikke havde givet Zinne nogen besked om barnets navn, blev de enige om at kalde det Eva Christina, hvilket krokonen fik skrevet på en seddel. Derefter gik hun og Christen Larsen's hustru med barnet over til præstegården, hvorfra hun ikke ret længe efter kom tilbage og sagde, at nu var i guds navn barnet døbt, og da Zinne vilde have yderligere bekræftelse, gjorde hun sin ed derpå; Zinne lagde også mærke til, at barnets hue, som tidligere havde været bundet, nu var løst, hvorfor hun atter bandt den. Da der blev spørgsmål om, hvad præsten skulde have, erklærede krokonen, at han intet vilde have, men at de vel kom til at give præstekonen noget, hun foreslog de 2 rdl., som Zinne havde taget med til betaling for dåben, men det mente hverken Zinne eller hendes mand var nødvendigt; når præsten intet vilde have, måtte 1 rdl. til konen være nok; den fik da krokonen og gik over med til præstegården; samtidigt kom præstens børn for at se barnet og medbragte et stob godt øl fra deres moder, som Zinne og hendes mand skulde skænkes med.

Da krokonen kom tilbage fra præstegården, sagde hun til Zinne, at præsten mente, at det var heldigst, at barnet forblev til opfostring i Vorning, for da kunde det bedst dølges; thi kom det til et andet sogn, vilde præsten der have beviser for dets dåb, og det vilde da komme op, at han havde døbt det; det vilde Zinne og hendes mand dog ikke gå ind på, og efter 3—4 timers ophold i Vorning kørte de atter til Terp, hvor de kom hen paa eftermiddagen, og efter i alt $4\frac{1}{2}$ miles kørsel i vel endnu flere timer på åben vogn den dag blev barnet afleveret til Peder Jensen's kone og fik endelig fast tag over hovedet og et bryst at die.

Det var ikke med Neander's gode vilje, at det nyfødte barn straks måtte gennemgå så mange strabadser; men at få det bragt et godt stykke bort fra Klavsholm var en nødvendighed, hvis der skulde være håb om at bevare hemmeligheden. Alt vidner om, at

Neander stadigt med omhu har taget sig af barnet, betalt nøjagtigt for det, forsynet det med klæder og med medikamenter, da det engang var sygt; men selv at se til det forbød forsigtighed ham, og skaffe en dåbsattest til det, som præsten i Kousted forlangte, og uden hvilken han ikke vilde tage Peder Jensen til guds bord, hvorfor denne flere gange forlangte den, kunde han ikke uden at røbe sig. Helt sikker på Zinne's forklaring om dåben har han åbenbart heller ikke været; gentagne gange spurgte han hende og manden ud derom og sagde, at hvis barnet ikke var døbt, vilde han lade det døbe, når han havde bragt det til sin broder på Lolland.

Heraf blev der dog intet; 9. eller 10. November 1734 blev han afskediget som hofkirurg, af hvad grund kan ikke bestemt oplyses, men han var dog ikke i større unåde, end at han tog ophold hos sin ven forvalter Thornsohn i det nærliggende Tustrup, hvorfra han jævnlig gjorde besøg på Klavsholm og ogsaa hos Charlotte Amalie; her forblev han til slutningen af Februar 1735, da han rejste til København; efter Zinne's sigende vilde han allerede da have haft hende til at bringe barnet dertil, men hun vilde ikke, da det var så koldt, og i det hele nødtigt, men i Marts fik han hende overtalt dertil; Neander siger derimod, at det var mod hans vilje, at hun kom med det så tidligt, og at hun selv kom med det, da han havde ønsket, at plejemoderen, der kunde amme det, skulde have bragt det, og at han stærkt havde bebrejdet Zinne dette og derfor givet hende en mindre dusør end påtænkt.

Så måtte det nu et halvt år gamle barn atter på lange rejser. Tirsdag 8. Marts 1735 kørte Peder Jensens med det fra Terp; på landevejen fra Randers til Århus, mellem Ølst og Rud kirke, tog Zinne mod barnet og kørte med det og 30 rdl., hun havde fået af Neander, videre til Århus, i alt $5\frac{1}{2}$ mil fra Terp, og gik der straks om bord i et købmand Schou¹¹⁾ tilhørende sejlfærdigt skib, der først nåede Helsingør 8 dage senere, tirsdag 15. Marts; da Zinne intet pas havde, hvad der da fordredes for at rejse fra en landsdel til en anden, lod hun sig med barnet sætte i land ved Kobbermøllen (senere Hammermøllen) nord for Helsingør, hvorfra de, efter undervejs at have overnattet i en kro, kom til København næste dag og tog ind i gæstgivergården »Skibet« på Vestergade; på hele rejsen havde barnet efter Neander's anvisning fået mad lavet af stødt tvebak, kogt med vand, smør og sukker, af hvilket det havde spist godt, og det var efter Zinne's sigende ved ankomsten fuldstændig rask; Neander var dog ingenlunde tilfreds med dets udseende, men hun erklærede, at vel var det noget magert, men det var rejsens skyld og vilde hurtigt fortage sig.

Efter ankomsten havde Zinne straks opsøgt Neander i hans Logi i L. Kongensgade, hvor han foruden 2 rdl. 4 mark »til diskre-

tion« gav hende klæder til barnet, som han samme eftermiddag lod afhente i gæstgivergården af en soldaterkone Else Marie Fribentz i Antoniestræde, hos hvem barnet skulde i pleje; i et vidneforhør, som Neander i Nov. 1735 lod optage om barnets behandling, siger denne kone, at barnet var triveligt og spiste og drak godt, men to af husets kvindelige beboere erklærer, at det var svagt, og allerede 3—4 dage senere opdagede plejemoderen en byld paa barnets højre lår, fra hvilken der, da den åbnedes, udflød yderst stinkende materie. Neander tilså selv og forbandt barnet to gange dagligt, tilkaldte en medikus*) og gjorde sig al umage, flid og bekostning med det, derom er både plejemoderen og de andre husbeboere enige; han sørgede for det og efter dets død over det som en fader, og det mente de da også, at han var. Da det døde tirsdag 29. marts 1735, blev intet holdt hemmeligt, det stod offentlig ligg og blev begravet 31. Marts på Garnisonskirkegård, fulgt af Neander og to fodgardere, af hvilke den ene sikkert har været plejemoderens mand Adam Ewald Fribentz, hvis navn er indført i kirkebogen, Neander kunde jo ikke godt give sit hertil; men sin kærlighed til barnet viste han yderligere ved at lade det begrave på kirkegården inde i byen; soldaterbørn blev i reglen begravede på kirkegården uden for byen.

Hermed var den lille, vistnok aldrig døbte Eva Christina's lidelseshistorie endt; forældrenes skulde endnu blive lang og tung.

Hvor hurtigt rygtet om den hemmelige fødsel og barnets anbringelse i pleje er begyndt at brede sig, lader sig ikke påvise; det er vel sandsynligt, at Neander's afskedigelse i November 1734 står i forbindelse hermed; den indtraf kort efter, at Charlotte Amalie havde måttet gå til bekendelse over for frk. Holstein, og det er vel derfor muligt, at denne har betroet sig til sin onkel overhofmesteren, og at han så har ment, at det var bedst under et eller andet påskud at få hofkirurgen fjærnet uden at sige dronningen den virkelige grund; Neander siger selv, at dronningen ved, at det skete i anledning af en kur på en bondekone; dette er dog kun gisning, og overhofmesteren fastholdt stadigt senere, at han havde troet på Charlotte Amalies uskyldighed i denne sag, hvad dog vanskeligt lader sig passe sammen med, at han var meget ivrig for også at få hende bort. Da Neander i Februar 1735 rejste til København, advarede hans tidligere tjener Korfits ham, thi når han nu rejste, tav Zinne og hendes mand ikke med sagen, og tilbage blev da også Karen Mikkelsdatter, som, når hun nu blev gift, umuligt kunde dølge det for sin mand; derfor rådede han Neander til at se sig for og tage sig

*) Muligvis dr. Laub eller dr. Hancke, der begge var Charlotte Amalie behjælpelige med hendes breve til Neander.

i agt; men denne svarede hertil, at det kún var onde tanker, som Korfits havde om Zinne og manden, og at Karen var blevet således »fornøjet«, at hun gerne tav; kunde kun han tie, gjorde de andre det nok; det synes derfor ret ubilligt, at Neander senere kaldær ham for »dette ugudelige menneske«.

Efterhaanden må dog rygtet mere og mere have bredt sig ud over egnen, og til København var det også nået; dette må Charlotte Amalie have fået at vide, thi hun spurgte engang overhofmesteren om, hvordan det derovre stod med den sag, men han beroligede hende med, at de nu var ganske stille; men straks da Zinne kom til København med barnet, fortalte Neander hende, at hendes mand havde været i forhør på Klavsholm, og da hun skulde rejse hjem, traf hun paa toldboden en mand, der var født i Årslev, som fortalte hende, at hendes mand havde været i forhør og var blevet arresteret; og på egnen havde allerede tidligere kammerjunker Rantzau's staldkarl spurgt Hans Andersen, om han kunde hytte sig for skubkarren på Bremerholm.

Har Neander selv troet, at hemmeligheden kunde bevares, vidner det om stor naivitet, hvad adskilligt andet i hans optræden også gør, ikke mindst hans første forklaring for retten. Det ser ud til, at Korfits har fået ret i sin formodning, thi det synes netop at være efter Neander's bortrejse, at rygtet rigtigt har begyndt at brede sig og især at have taget fart henimod dronningens fødselsdag 16. April; men det er noget vanskeligt her at følge begivenhedernes gang i deres rækkefølge. Så meget er dog sikkert, at rygtet i begyndelsen af April må være nået både til overhofmester Holstein og overhofmesterinde Grabow, og at de begge da forsøgte at gribe ind, hver på sin måde.

Overhofmesterinden tog 14. April Karen Mikkelsdatter i et privat forhør, af hvilket hun dog synes med snildhed at have klaret sig, da spørgsmålene til hende åbenbart har været stillede med så stor forsigtighed, at hun uden at afvige fra sandheden kunde svare undvigende på dem. Overhofmesteren på sin side stræbte af al magt at få sagen ud af verden, uden at dronningen fik rede på den; selv fastholder han stadigt, at han har troet på frk. Offenberg's uskyldighed, men desuagtet rådede han hende ivrigt til at søge sin afsked og til at klage til kongen over det forhør, som overhofmesterinden havde holdt over gemakspigen, men til endelig ikke at indblande dronningens navn i sagen og heller ikke hans, da det kunde blive til ulykke for ham; han viste sig i det hele, som Charlotte Amalie siger om ham, som den eneste, der vilde hende vel, og da hun fik afslag om afsked, rådede han hende til at flygte, hjælp hende med råd, lånte hemmeligt hende, der under alt dette havde forbrugt, hvad hun ejede, 20 rdl. og en kuffert, og gav hende anvisning på

at bruge en af de bøndervogne, hvoraf der altid var nok i gården, »thi bort, bort, om det endog var på en bondevogn!«

Om Holstein virkelig har været så uvidende om det sande forhold, som han påstod, kan vel som sagt være tvivlsomt; hans optræden tyder ikke rigtigt derpå, og dronningen har sikkert heller ikke følt sig overbevist derom; i hans og broderdatterens medviden er det i alt fald rimeligt at se grunden til, at de begge blev afskedigede fra hoffet i 1735; muligt gælder det samme Neander's ven forvalter Thornsohn, der blev afskediget i 1736.

At frk. Holstein havde fået nys om sagen og ladet Charlotte Amalie det vide, skyldtes i begge tilfælde kvindevrede. En månedstid efter fødslen, da Charlotte Amalie en dag havde ladet sit onde lune gå ud over den trofaste Karen, fortalte denne frk. Holstein sagen, som hun dog tav med; men så hændte det, at hun og Charlotte Amalie Helligtrekongersdag, 6. Jan. 1735, »brulerede«, hvorefter hun lod denne høre, at hun vidste det hele, hvorover Charlotte Amalie blev så elendig, at hun nær var død og udbrød: »Gud hjælpe mig, at jeg ikke gør en ulykke på mig selv«; herover blev frk. Holstein så forskrækket, at hun svor hende til ikke at ville sige det til nogen, et løfte, hun holdt, thi ikke engang Charlotte Amalie's søster, kammerfrøknen, har åbenbart anet noget om det, ellers havde hun vel nok taget den yngre søster i skole, især da denne efter fødslen vedblev at være sygelig, ofte måtte holde sengen og en nat var så syg, at søsteren og frk. Holstein måtte være hos hende og til sidst sende Karen efter Neander, der hovedkulds styrtede derop i sine »natklæder« og blev der, efter at de to frøknere var gåede. Det må have været den nat, som Korfits og hans kone har sammenblandet med fødselsnatten.

I midten af April mærkede Charlotte Amalie, at det nu styrtede sammen om hende, thi da fortalte Karen, hvad overhofmesterinden havde udsprøgt hende om, og at der blev talt om det af mange; for at slippe bort i tide, søgte hun om afsked, men fik afslag; i sin nød bestemte hun sig da til at flygte. I forvalter Thornsohn og hans fuldmægtig Saabye¹²⁾ har Neander haft gode venner, der påtog sig at hjælpe hende; på dronningens fødselsdag, lørdag 16. April, besøgte Thornsohn Charlotte Amalie kort før gudstjenesten, og og da er vist planen blevet lagt; Thornsohn skulde efter nærmere aftale sørge for, at der tidligt en morgen var en vogn i gården, med hvilken hun kunde tage bort; samme dag forlod Karen hendes tjeneste og rejste hjem til sine forældre og sin fæstemand; i hendes sted fik hun nu til hjælp frk. Holstein's gemakspige Karen Jensdatter, som hun tirsdag aften 18. April sendte med en seddel til Thornsohn, fra hvem hun kom tilbage med en anden seddel, i hvilken han lovede hende en vogn.

Der var dog for mange, som vidste besked herom; Charlotte Amalie siger selv, at ikke alene overhofmesteren, hvem hun havde sagt det, men »alle og enhver vidste det, thi i min utålmodighed råbte jeg på intet andet uden at sige hvorhen, som jeg knap selv vidste«, og det var da ikke så sært, at hun blev stoppet i farten.

Onsdag morgen 19. April kl. 5 listede Charlotte Amalie sig sammen med Karen Jensdatter og Dorthe stuepige, der bar den lånte kuffert, alle på hosesokker, gennem den sovende kammerfrøkens værelse og »fruentimmeret« (damernes forgemak) ud gennem den lange gang i sidefløjen, ned ad trappen fra denne og ud i gården, hvor pigerne blev stansede af hofmester Oberhyber, der sagde dem, at de ikke kunde komme ud af porten; Charlotte Amalie var allerede nået ud på kørebroen, men blev her indhentet af kammerlakaj Ohland¹³⁾, der talte nogle ord med hende, hvorefter hun gik op i sit værelse.

Umiddelbart forinden var der imidlertid indtruffet noget, der nok kunde sætte sindene yderligere i bevægelse og gøre overhofmesterens optræden endnu mere mistænkelig, og der blev under forhørene heller ikke lagt skjul herpå.

Der var nemlig indtruffet det mærkelige, at få dage efter dronningens fødselsdag var pludselig alt vandet løbet ud af slotsgraven, så at det ikke vilde have været vanskeligt at komme over den. Rasmus Jensen, der havde åbnet for vandet, erklærede på spørgsmål om, hvem der havde givet ham ordre hertil, at overhofmesteren tidligere nogle gange havde befale ham det, når vandet steg så højt, at det gik ind i vadskerhuset, men fastholdt, at han denne gang havde gjort det på egen hånd efter vadskerpigerne anmodning for at kunne rense den rende, som fra vadskerhuset førte ud i graven; og på yderligere spørgsmål, om hvorfor han havde ladet alt vandet løbe ud, da det ikke var nødvendigt at lade mere løbe ud end for at komme til renden, svarede han, at han ikke havde tænkt, at det gjorde noget, og først da kammerlakajen befalede ham det, stoppede han afløbet; men han forsikrede med god samvittighed, at han ikke var blevet anmodet om eller befale til at lade vandet løbe ud af nogen, som kunde have til hensigt at befordre frk. Offenbergs undvigelse.

Det var dog ikke den eneste gang, at mistanken under forhørene direkte rettedes mod overhofmesteren, den kom frem flere gange, særligt da Korfits og hans kone efter først at være blevet spurgt, om de af nogen var blevet tvungne til at gøre deres forklaring eller med nogen slags undsigelse blevet bragte til at forklare, hvad de vidste, hvilket de benægtede (det sigter vistnok til overhofmesterinden), yderligere blev spurgt, om der ikke, da han var blevet kaldt op til overhofmesterinden, med truende ord var

blevet sagt til ham, at han skulde vide at tage sig vare, hvad hans mund sagde, og hvad det var, han bekendte, hvortil han svarede, at da han gik op på slottet, stod overhofmesteren på trappen og spurgte, hvor han skulde hen, og da han svarede: til overhofmesterinden, sagde Holstein til ham, han skulde tage sig vare og vide, hvad hans mund sagde, dog uden nogen som helst trussel eller undsigelse.

Allerede inden Charlotte Amalie's flugtforsøg må dronningen have fået så meget at vide om sagen, at hun har fundet sig foranlediget til at anmode generalfiskal Ursin¹⁴⁾ om at lade Neander arrestere, for at få den rette sammenhæng oplyst; umuligt er det vel ikke, at rygtet har antaget sådanne former og udpeget helt uskyldige, at en eller nogle af disse har henvendt sig til dronningen om en undersøgelse, thi i stævningerne hedder det, at det er dronningen højst angelegen at vide beskaffenheden af den rette sandhed af det udsprede rygte for at sætte de ved hendes hof uskyldige uden for al suspicion og mistanke i så betydelig en sag, som onde mennesker kunde finde både materie og behag udi såvel hemmelig som åbenbart at anføre og divertere sig med. Selv siger Ursin i sine stævninger, som han underskriver »som antagen fuldmægtig til denne sags påtale«, at det er efter dronningens ordre, at han har ladet Neander hensætte i Københavns arresthus, hvilket vistnok må være sket 20. eller 21. April ved byfoged Jentoft¹⁵⁾, thi til denne skrev han 22. April om at lade en kuffert, som ved Neander's arrestation var blevet tilbage i hans logi, forsegle. Arrestationen skete, uden at Ursin vilde angive grunden dertil eller modtage nogen kaution for Neander's tilstedeblivelse, hvorimod denne nedlagde protest og i hvert fald anmodede om, at sagen, »skønt den er af liden betydning«, måtte i stedet for bytinget ventileres inden lukkede døre i Ursin's eller Jentoft's hus, og hvis det ikke kunde ske, om at få udnævnt kommissarier for ikke for alle i en offentlig ret at stå til vidunder.

Der blev da også vist Neander det hensyn, at det første forhør 23. April blev afholdt i Ursin's hus i overværelse af dronningens lakaj Lars Lange og grev Danneskjold-Laurvigen's sekretær Lindemann, og Neander fik der tilladelse til at give en skriftlig fremsstilling af sagen, som han lovede færdig til næste aften, men dog først indsendte 27. April, og som var i den grad dårligt opfundet og usandsynlig, at retten umuligt kunde tage den for gode varer.

Engang, da han gik fra Klavsholm til Tustrup, fulgte et kvindemenneske ham, som var ordinær og som en tjenestepige, og hvis navn eller tilholdssted han ikke vidste. Samme menneske bad ham om at måtte følge med, hvortil han ikke vidste at have svaret noget, men vel at det kom omsider dertil, at han havde haft om-

gang med hende. En tidlang derefter kom denne kvinde til ham igen og sagde sig ved ham at være frugtsommelig, og at hun måtte angive ham for barnets fader, hvorudover han af frygt for blame, og at fosteret noget ondt måtte tilføjes, forestillede hende, at dersom hun kunde tie, vilde han forsyne og forsørge barnet i alle tilfælde, hvorefter han begærede af en vadskerkone i Årslev at antage sig barnet, når det kom til hende og straks besørge dets dåb og videre underholde det for nøjagtig betaling, som hun lovede. Til denne kone, hvis navn så lidt som hendes mands han vidste, gav han derpå noget linned at forfærdige til barnet, når det kom til verden. Nogle dage derefter blev barnet ham tilbragt på Klavsholm om morgenen tidligt, som han da tog imod og lagde på puder i en halvt åbentstående kuffert, men næsten en time derefter formåede han sin tjener Korfits' hustru til at bære barnet til Årslev samt et papir med 10 rdl. Tre dage derefter kom konen fra Årslev til ham sigende, at hun havde ikke fået barnet døbt, dersom hun ikke havde taget en kone til sig, og at hun havde måttet gøre præsten en ed ikke at sige hans navn, samt at hun havde givet præsten for denne dåb 4 à 6 sletdaler. Barnet blev efter hendes forklaring kaldet Eva Christina, og var hun selv og hendes mand, den anden tiltagne kone og præstekonen faddere. Nogle uger derefter, da han vilde rejse til København, lovede konen fra Årslev ham at føre barnet derhen, såsnart det til sådan rejse var skikket; men såsnart han var kommet til København, kom denne kone, førend han havde fundet nogen anstændig lejlighed, fra Jylland med barnet, som ved ed bekræftede, da han formanede hende at sige sandhed, om barnet var døbt, at det virkelig var døbt. Derpå leverede han barnet til en vadskerkone i Antoniestræde og gav hende, hvad til dets renlighed med videre behøvedes; denne kone behandlede barnet vel, indtil det fik en meget ond byld på det højre lår, hvoraf det uagtet al anvendt flid døde, hvorefter det i Garnisonskirkegård blev begravet. Hvilke af ham anførte omstændigheder han erklærede med frelst samvittighed at kunne beedige.

Selv har Neander næppe troet på, at denne forklaring skulde blive taget for gode varer, men tro mod sit løfte til Charlotte Amalie om ikke at åbenbare noget, var han vist ikke veget tilbage for en sådan ed og havde taget følgerne deraf; det har sikkert stået ham klart, at sagen ikke mere lod sig skjule, og at den eneste udvej nu var at lade Charlotte Amalie selv gå til bekendelse over for dronningen og anråbe hende om nåde og mild dom. Skrive selv til hende fra fængslet kunde han ikke; i sin kvide greb han da til skriftligt at henvende sig til dronningens søster grevinde Danne-skjold-Laurvigen¹⁶⁾, hvem han muligvis har haft forbindelse med som kirurg, medens han var bosat i København; brevets indhold

kendes ikke, men efter Neander's egne ord gik det ud på »die Mutter selbst Gelegenheit zu erwerben es an Ihre Majestæt offenbaren zu können, weil auf andre Weise es nicht geschehen könnte«; om nogen fuldstændig redegørelse kan der næppe have været tale, så vilde Neander ikke få dage senere have indsendt sin ganske usandsynlige forklaring og have fastholdt den i et senere forher, skønt Ursin 29. April havde meddelt ham, at den vidstes at være urigtig efter de ihændehavende beviser og hans skrivelse til grevinden af 24. April, og at han, da dronningen forlangte sagen rigtigt oplyst, stævnedes ham til med en god mand som fuldmægtig at møde for Københavns byting 23. Maj, for Middelsom og Sønderlyng herreder 30. Juni, for Klavsholm birk 4. Juli og for Dronningborg birk 7. Juli 1735.

Grevinden havde altså fundet det rigtigst at tilstille Ursin Neander's brev, og det er vel det sandsynligste, at han atter har ladet det gå videre til hoffet på Klavsholm, hvorfra kammerlakajen Ohland 27. April blev sendt til Karen Mikkelsdatter og 5. Maj til Terp for at indhente oplysninger om det passerede, om hvis resultat dog intet vides; men om hvad der ellers er foretaget efter Charlotte Amalie's flugtforsøg og indtil midten af Juni, vides intet; tættere og tættere må hun dog have følt nættet trække sig sammen om hende; 13. Juni kom frk. Holstein og sagde til hende, at det var tid at redde sin samvittighed, thi det skulde til ting, og da kunde det ikke gå af uden ed, hvortil hun svarede: »Ja, saligheden er det fornemste, og nu vil jeg udi guds navn skrive altsammen til dronningen«.

Efter sit mislykkede flugtforsøg har Charlotte Amalie vistnok levet som en slags fange på Klavsholm, i alt fald ikke været helt på fri fod, og til dronningen har hun næppe mere haft adgang; dette er rimeligvis grunden til, at hun skrev to breve, begge daterede Klavsholm 15. Juni 1735, hvori hun gik til åben bekendelse over for dronningen; hvem hun har fået til at overbringe denne det første brev, vides ikke; men helt sikker på, at det vilde komme dronningen i hænde, har hun ikke været og derfor skrevet et til og med posten sendt det til dronningens søsterdatter og sit eget næstsøskende-barn grevinde Blome¹⁷⁾, der da har besørget det videre.

Nu kunde forhørene over Neander genoptages; Jentoft skriver: »Siden den tid [23. April] har det mod forventning henhvilet indtil 21. Juni«; da fik han af Ursin anmodning om at lade Neander afhøre, og allerede samme eftermiddag blev Neander og hans prokurator Balling¹⁸⁾ tilsagte til at møde i Jentoft's hus, hvor den forseglede kuffert blev åbnet, men kun viste sig at indeholde nogle linnede strømper og skjorter, to rageknive og nogle få kirurgiske bøger. Neander havde undskyldt sig med svaghed, og retten blev

da flyttet til arresthuset, hvor Ursin rettede en del spørgsmål til Neander for at få ham til at afgive en rigtig forklaring, men han fastholdt bestemt sandheden af sin skriftlige erklæring.

Så lod Ursin bomben springe og oplæste for ham frk. Offenberg's tvende breve af 15. Juni til dronningen:

I.

Allernådigste dronning! I dybeste underdanighed, i fuld tillid på jeres maj.s kristelige og medlidende hjerte åbenbarer jeg denne min sag, som den for guds øjne er åbenbar; efter at jeg frygter, det måtte komme til ed, så for ikke at være skyldig, at nogen skulde tabe saligheden som det fornemste, tilstår jeg at have været forlovet med monsr. Neander nu snart i 2 år og hører dette barn monsr. Neander og mig til. Hans forsæt haver våren at rejse, at han ved guds hjælp kunde komme i den stand, vi uden spot og skam for verden kunde få hverandre, siden vi for guds øjne så fast havde lovet aldrig at forlade hverandre. Den 13. Sept. anno 1734 er dette barn født af mig. Allernådigste dronning! Nu ved jeg ikke mere at skrive end bede om nåde både for ham og mig; jeg håber på en nådig gud, der ser min intention, jeg nu sætter den ganske verden til side og frygter ham mere end alt, hvad jeg skal lide; så jeg forlader mig og til jeres maj. for Christi skyld, hvad jeg haver begået, at jeg ikke til al min elendighed, som jeg nu må kvæle mig med over den ærgernis, jeg synder haver givet i verden, skulde alletider miste jeres maj.s nåde. Allernådigste dronning! Handl nu i nåde med mig og lad mig ingen spot og skam lide mere for min families skyld, som mest kvæler mig; thi alt, hvad jeg selv skal lide, er jeg villig at tage fra herrens hånd, thi jeg forskylder ikke bedre; fattigdom, forskydelse af alle mennesker, det er da noget, som går mig bedrøvede alene an, men spot og skam er noget, som rammer dem. Jeg underkaster mig jeres maj.s nåde og forbliver i dybeste underdanighed jeres maj.s allerunderdanigste tjenerinde.

II.

Allernådigste dronning! Jeg elendige og sorigfulde menneske underkaster mig jeres maj.s nåde, at den dog må gå for retten, og barmhjertighed over mig må øves, nu jeg frivilligen i dybeste underdanighed og i fuld tillid på jeres maj.s sædvanlige medlidende hjerte åbenbarer denne min elendige sag; og, allernådigste dronning, et menneske redder sin ære, så længe det kan, og frygter at lide i denne verden; men hvad spot, skam, jammer og elendighed, jeg endnu skal lide i verden, så i Jesu navn sætter jeg det altsammen til side som noget, der får ende, og alene søger for saligheden, helst jeg frygter, han måtte fordres på sin ed og da for at redde mig skulde forsværge sig, som var mig meget tungt; jeg pines uden des nok, at jeg elendige, syndige menneske haver givet denne forargelse i verden, men hellers haver vi nu mesten i 2 år været forlovet og for guds ansigt lovet aldrig at forlade hverandre, hvorfor han nu også havde i sinde at rejse for ved guds hjælp at komme i den stand, vi uden spot og skam for verden kunde tage hverandre. Af den årsag, allernådigste dronning, haver jeg alletider beråbt mig på min gode samvittighed, siden vi var forlovede; for min families skyld har

jeg dog ikke heller vel villet sagt det, indtil gud havde hjulpet ham frem i verden, som jeg endnu tror min gud til, når jeres maj. af særdeles nåde vil pardonnerer ham og endnu lade det blive ved hans første udsagn. Jeres maj. har bevist nåde imod så mange, lad mig da ikke blive den første, der i denne min nød rent skal bortstødes og blive ubønhørt, men at jeg nu uden videre skam og spot måtte komme bort, ihvor jeg end i verden skal fly hen. At jeg tog mig den frihed til allerunderdanigst at forlange min frihed, var, for jeg har frygtet for spot, men fraværendes i underdanighed at tilkendegive sagen og så bede om nåde, hvilket og er den raison, hvorfor jeg og har søgt kongen, og hvorom alle mine breve har handlet, til hvem jeg og haver skrevet, som jeg med min ed kan bekræfte. Nu jeg tilstår selv, men frit beder om nåde med mange modige tårer, og for at agte saligheden mer end alle verdens domme haver vundet sejr over kød og blod, så beder jeg, allernådigste dronning, lad denne min bekendelse ikke komme for silde, men for Jesu døds skyld handl med mig i fromhed og efter jeres maj.s eget hjertelav, som jeg erkender alletider haver våren venligt mod mig, da jeg haver nydt mere nåde, end jeg kan udsige; gud belønne jeres maj. det igen med den evige uforanderlige glæde! Jeg beder ikke om nåde for min egen [skyld], thi jeg haver ikke fortjent den, men for Christi skyld, for hvis skyld vi og får nåde hos gud for alt, som så venter jeg og at få den for hans skyld hos jeres maj. Lad og ingen, nådige dronning, lide for min skyld; det er nok, jeg alene er ulyksalig, fortabt min timelige velfærd; jeg håber, at erlange nåde af jeres maj. nu; jeg trøster mig ved guds nåde, siden jeg agter ham mere end det timelige; jeg ved, gud hører alle arme, bodfærdige synderes bønner, derfor kan jeg og vel love aldrig at forglemme jeres maj. af mine bønner til gud, som jeg nu håber, der lader nåde gå for retten og forlader mig mine fejl, hvor mange de end i denne tid er; ak, jeg sukker og beder om bønning. Denne supplik haver jeg med posten skikket til grevinde Blome af frygt for, jeg på anden måde ikke kunde få den til jeres maj., at hun da vilde sende [den]; men jeg haver både indvortes og udvortes pine, har ingen ro, førend jeg ved, jeres maj. ved min nød; jeg tror, allernådigste dronning forbarmer sig over mig og ham; jeg underkaster mig da i Jesu navn jeres maj.s nåde og forbliver allernådigste dronnings allerunderdanigste tjenerinde.

Efter oplæsningen tilstod Neander straks åbent, at han var fader og frk. Offenbergs moder til barnet, hvilket han hidtil havde benægtet, »formedelst de forpligtelser, der havde været dem imellem i den formening, at sagen ikke skulde blive åbenbaret«, og bad til sidst dronningen om nåde for dem begge. Ursin forlangte derefter af ham, at han skulde svare skriftligt på en række spørgsmål om sagens nærmere enkeltheder, hvilket han gjorde 23. Juni; svaret blev fremlagt ved et nyt retsmøde i byfogdens hus 28. Juni, hvor Ursin yderligere rettede en del spørgsmål til ham, som han alle åbent besvarede; og til sidst spurgt, om han havde noget at tilføje, svarede han nej, undtagen at han af frk. Offenbergs havde fået en guldring, som var blevet delt i tre stykker, hvoraf hun

beholdt det ene, han det andet, men det tredje skulde være til barnet.

For Neander var der nu ikke andet tilbage end ligesom Charlotte Amalie at ty til dronningens nåde, hvilket han fra arresten gjorde i en skrivelse 28. Juni, som han med et brev til grevinde Danneskjold-Laurvigen bad denne tilstille dronningen.

Allerdurchlauchtigste, Grossmächtigste Königin, Allergnädigste Königin und Frau. Sogleich ich unglückseliger Mensch wehmütigst gestehen muss, dass ich durch mein grosses und grobes Verbrechen mich unwürdigst zu Ihre Maj.s Gnade wende, so macht doch die hohe Clemence, die Gott in Ihre Maj.s engelsmilde Brust gelegt, mich armen Menschen so dreiste, dass ich in tiefster Wehmütigkeit mich hiermit unterstehe in den Staub vor Ihre Maj.s Füße nieder zu werfen, alleruntertänigst bittend, Ihre Maj. wollen doch nach ihre Allergnädigste Mildigkeit Gnade vor Recht ergehen lassen. Ich gestehe zwar in allertiefsten Wehmütigkeit, dass ich mein sehr hartes Verbrechen auch mit dem allerwenigsten nicht rechtfertigen kann, aber dennoch alleruntertänigst bekennen muss, dass keine böshafte Vorsetzung mich darzu getrieben hat, wie es Gott bekannt, wohl aber eine mir ohnmögliche zuwiderstrebende Lieben gegen die unglückselige Mutter des Kindes mich auch dazu gebracht, dass ich nun nicht mehr so viel vor meinen eignen Person, die schuldig ist alles dasjenige auszustehen, was eine von mir so hoch beleidigte Königin für gut befinden möchte alleruntertänigst und gehorsamst zu unterwerfen. Als um ihren willen ich nun so innerligst seufzen muss, derowegen ich mir auch schuldigst erkennen mein Leben willigst aufzuopfern, wann ich dadurch mir Ihre Maj.s gerechten Zorn einigermassen Satisfaction oder auch mir wenigstens für die arme unglückselige Mutter einige erbarmende Gnade erwerben könnte, die ich Ursache habe weit höher als meinen Leben zu halten, da aber mein geringes Blut zu beiden nicht hinlänglich sein kann, auf Ihre Maj. Barmherzigkeit über zwei arme unglückselige Menschen zu königlich, so übergebe mich Ihre Maj. selbsteignen allerhöchste Direction in alleruntertänigste Hofnung, Ihre Maj. werden mir nicht handeln nach meine Verdienst, darbei aus allerinnerlichster Wehmut bittend, dass Ihre Maj. um unseres Erlösers Jesu Christi teures Verdienst und blutige Wunden willen uns beide arme unglückselige Menschen vergeben wollen und es nicht allein beilegen lassen, was hier missgehandelt ist; auch bitte alleruntertänigst, dass wo Ihre Maj. billigster und gerechter Zorn sich nicht aus Gnaden wohl zufriedenstellen lassen, dass die Strafe sodann über mir allein ergehen möchte und dahingegen die unglückselige Mutter allergnädigst verschonet werden, als um derenwillen ich auch zurückgehalten die ganze Sache zu offenbaren, che ich gewiss vorsichert, dass dieselbe, von derenwillen ich auch mein Leben dependieren liesse, es selbsten zugestanden hätte, um ihr dadurch Gelegenheit zu geben, welche sie allein würdig es Ihre Maj. selbst zu entdecken und dadurch Gnade zu erlangen, derowegen ich alleruntertänigst bitte, dass Ihre Maj. solche meine Weigerung nicht von Halstarrigkeit in Ungnaden ansehen wollen, da ausserhalb der innerlichen Hochachtung, womit ich die Mutter so hart verbunden benebst mein Eid, welche mich

zwang ehe mein Leben zu sacrificieren, als die Mutter auf einige Weise erdecken, sondern allergnädigst pardonieren, was eine unüberwindliche Liebe bei mir ausgeführt, da es nicht in meine Macht stünde das geringste ohne ihren Willen zu offenbaren, so nahm ich mich doch die untertänigste Freiheit Ihre Hochgräfl. Gnaden v. Laurwigen zu zuschreiben, um dadurch die Mutter selbst Gelegenheit zu erwerben es an Ihre Maj. offenbaren zu können, weil auf andre Weise es nicht geschehen könnte. Da aber Ihre Hochgräfl. Gnaden nichts anders könnten, als solchen Brief dem Gericht zu übergeben, sah ich mich durch die teure Versicherung zu der unglückseligen Mutter genötiget im Geduld zu erwarten, wann die Vorsage Gottes die Zeit solche Sache zu offenbaren selber setzen würde. Inzwischen habe ich weder Rat noch Hülfe bei jemand gesucht, sondern in tiefster, unschuldigster Untertänigkeit mir Ihre Maj.s allergnädigsten Willen und Befehlen in Allem allein unterworfen, welches auch hier in allertiefster Wehmut Ihre Maj. allein und gänzlich heimstellen, in welchem Zustande es auch Ihre Maj. allergnädigst gefallen möchte mich setzen zu lassen. Der allermächtigste Gott wende und lencke doch Ihre Maj.s so milde Herz nun wie alle Zeit zur Barmherzigkeit gegen zwei unglückseligen Menschen, damit wir hierauf derweit in tiefster Reue Ihre Maj.s hohe Gnade davor danken und in einem Erkenntniss vollem Gebet es vor dem allerheiligsten Angesicht Gottes hier zeitlich und dort ewig mögen zu rühmen haben.

Hvad der i denne og den følgende tid har tildraget sig på Klavsholm, lader sig kun sparsomt oplyse; det ser ud til, at der er givet frk. Ofsenberg befaling til at fremkomme med en nærmere fremstilling af, hvem der havde været bekendt med sagen og hjulpet hende med råd, og særligt af den del, som de to Holsteiner, overhofmesteren og hoffrøknen, havde haft i den; dette synes i alt fald at fremgå af en skrivelse fra hende til dronningen 8. Juli, som tillige viser, at dronningen allerede da havde vist mildhed mod hende og endog hjulpet hende med penge. Den selv hårdt prøvede dronning havde lært at vise overbærenhed, og selv om det ser ud til, at hun har ladet sin vrede gå strengt ud over de to Holsteiner, viste hun dog, at hun ikke derfor bar nag til slægten, thi til hoffrøknens efterfølger valgte hun dennes søster Dorthe Sophie¹⁹), der af alle dronningens omgivelser blev den, der kom til at stå hende nærmest.

Allernådigste dronning! For i dybeste underdanighed at lade se min lydighed, derhos et tegn til min inderlige fortrydelse og afsky til det, jeg sorigfulde menneske haver begået og forsee mig med, både imod gud og jeres majest. min nådige dronning, så tilstår jeg gerne al ting i denne sag efter jeres majest.'s befaling og min underdanige skyldighed; videre derfor for gud, at ingen er betroet i denne sag enten af mig eller Neander, det jeg ved, uden min pige, som den tid var hos mig; hendes bekendelse, hun her haver gjort, er og ganske rigtig, thi den nat, som barnet blev født, hentede hun ham ikke

efter hendes egen sigelse til mig, han kom af sig selv; men den nat, som hun hentede ham, var længe derefter, og da var både [frk.] Holst[ein] og min søster hos mig. Har jeg i denne tid, som jeg nu med hjertens fortrydelse erkender, våren så hård og ikke åbenbaret mig for jeres majest., som jeg vidste var lige så nådig som retfærdig og gerne forlader et stakkels menneske sine fejl, hvor meget mindre skulde jeg da åbenbare mig for andre. At overhofmesteren vel vidste, jeg vilde bort, såvelsom de andre, det kan jeg ikke nægte, jeg sagde ham det, hvorpå han svarede, det var ret, jeg begærede min afsked, men vilde ikke være meleret i denne sag, vilde svahr [zwar?] hjælpe mig, med hvad han kunde, dog så, at han ikke selv kom i ulykke derover, hvilket jeg ikke heller pretenderede hverken af ham eller nogen; jeg har aldrig søgt glæde i andres ulykke, men vilde hellere lide selv, som endnu trøster min samvittighed. Hvi jeg da i førstningen beklagede mig for en kuffert, siden sendte han sin kammer-tjener til mig med en og lånte mig 20 rdl., som var engang han gik mig forbi og ingen så det. Jeg tilstaar og, da jeg fornåm, at han holdt med mig, så søgte jeg alle lejligheder for at tale med ham, gik ud i min søsters kammer, når han om middagen var der (for til mig kom han intet til sidst) og spurgte ham, om han intet vidste noget, hvorledes det gik, hvor[til] han immer kun svarede mig halve ord, undertiden jeg måtte tro, det blev snart bedre og fik ende, jeg skulde kun ikke forsage og lade mig forskrække; engang svarede han mig, jeg kunde ikke lade det blive derved, men begynde proces mod overhofmesterinden, som havde tilspurgt min pige, dog tog [undtog] jeres majest. derfra og sagde, man måtte se til, at man ikke fortalte sig mod dronningen, helst så længe man var i jeres majest.s tjeneste, det var heller ikke i mine tanker, som gud bedst kender. Hvi jeg da også hørte af overhofmesteren, Neander havde nævnet en bondepige og blev derved, så tænkte jeg ved mig selv, det heller aldrig var kommet op, førend jeg selv, som nu og er sket, åbenbarede det, som var dengang i mine tanker ikke at gøre, førend han var kommet i en anden stand, som for verden ikke var så ringe. Jeg spurgte også tidt, om han mente, det kunde komme til ende, men det kunde jeg aldrig ret få at vide af ham. Gud ske tak, jeg dog fik det at vide, førend det havde våren for sildig. Imens jeg endnu var i denne min angst og vilde bort, klagede jeg mig for en vogn, sagde overhofmesteren, der var jo alletider bøndervogne nok, om jeg vilde have dem, thi bort, bort, om det endog var en bondevogn, haver han ellers sagt, gav og anslag på en, som stod i gården, som jeg og skikkede bud efter, men jeg kunde ikke få den. At, jeg haver skrevet til kongen*), ved han også; han rådede mig og selv dertil, og efterdi var borte [vistnok brevene], lod jeg ham læse kopien; han vilde og selv have skaffet mig dem bort, men de var alt bortsendt. Mine breve ellers haver Junghans²⁰⁾ i Randers alletider skaffet mig bort, hvilket menneske Folsach²¹⁾ først haver skaffet mig herud; thi da jeg talte med overhofmesterinde Holstein¹⁾, sagde hun, der var to, jeg kunde få, hvem jeg vilde, da jeg ved min piges moder også skrev ham til og bad, han vilde skikke mig en herud. Jeg søgte mest at tale med overhofmesteren, siden han var den eneste, der lod, som han mente mig vel, men ellers allernådigste dronning, havde jeg i det sted haft et menneske, der havde villet

*) Om skrivelsen til kongen har intet kunnet oplyses.

holde mig for, jeg skulde se mig for, hvad jeg gjorde, om jeg var skyldig, og straks villet sagt mig, det kunde komme til ed, ak, da havde jeg ikke været så elendig deran, ikke heller havde opirret min fromme dronning, jeg haver nydt så meget godt af, som jeg nu haver gjort, hvilket jeg aldrig nok kan bede om forladelse for og inderlig nu piner mig og vel vil gøre mig ondt, så længe jeg lever. Overhofmesteren har og undertiden sagt mig, hvor de i Khaun. alle gav mig skylden, så jeg måtte jo redde mig, Neander han blev vistnok ved den, han havde sagt; når jeg da svaredé, ja, hvem skulde han ellers nævne, så tav han stille.

Allernådigste dronning! I dybeste underdanighed er dette alt sammen skrevet så sandfærdigt, som det i sig selv er, og det, hvori jeg er blevet hjulpet i råd og gerning uden at have med forsæt forglemt noget. Jeg underkaster mig nu ganske jeres majst.s nåde, som jeg kender at være større end mine synder og grove forseelser, og hvad jeg haver forbrudt, bliver mig forladt, tilgivet og forglemt; der jeg i dybeste underdanighed forbliver jeres majst.s allerunderdanigste tjenerinde.

Om denne skrivelse har Charlotte Amalie muligvis givet eller frk. Holstein i alt fald fået underretning, thi den følgende dag 20. Juni, indgik denne til dronningen med et bønsskrift, i hvilket hun meddeler, hvad hun har vidst om sagen, angrer at hun har fejlet ved at låne frk. Offenbergs sin pige, som har besørget breve for hende, og at hun som alle har vidst, at frk. Offenberg vilde bort, og beder til sidst i de ydmygste udtryk om tilgivelse og om ikke at blive forskudt og om dronningens nåde, uden hvilken hun ikke kan leve.

Det lader dog ikke til, at dronningens vrede mod frk. Holstein har ladet sig formilde, og at denne allerede da har fået afsked; herpå tyder i alt fald følgende skrivelse, som Charlotte Amalie 8. Juli sendte dronningen, i hvilken hun gik i forbøn for frk. Holstein, som nu var blevet draget med ind i hendes egen ulykke. Således som skrivelsen nu foreligger, falder den i to dele, en dateret og en udateret efterskrift; muligvis er det oprindeligt to skrivelser.

Allernådigste dronning! Jeg understår mig allerunderdanigst endnu engang hermed at submitere, underkaster mig jeres maj.s-nåde; de nåder, som jeres maj. så overflødig haver bevist mod mig fattige fader- og moderløse barn nu i 10 år, kom mig alle i frisk minde. Da jeg var forladt, annammede jeres maj. mig, ja, summen på alle de nåder, jeg haver nydt, bliver mig for store at opregne, hvilket gør mig nu min sorrig desto større, at jeg haver misbrugt så from en dronningens nåde; vil gud og jeres maj. handle mod mig, som jeg haver fortjent, så måtte jeg rent forsage, thi min forseelse er stor, dog er guds nåde større, den jeg trøster mig på for Christi fortjenestes skyld. Nu jeg ser så dybt ind i min elendighed, ja haver en afsky for mig selv, ak, lover da gud mig og alle arme syndere nåde, når de kommer til ham, så lad mig og finde nåde for jeres maj., at hvad jeg ulykkelige menneske haver gjort måtte forlades og forglemmes,

da jeg så inderlig fortryder; ak, vær barmhjertig, tænk ikke, allernådigste dronning, på alle de udflugter, jeg haver brugt både mundtligt og skriftligt, for at undskylde denne min slemme gerning; verdens spot og skam, fattigdom og forskydelse af alle, som følger med billighed på slig en sag, alt dette allernådigste dronning stillede jeg mig for umulig at kunne holde ud, hvorover jeg også længe dulgte det. Nu er jeg i lidelsen både indvortes og udvortes, jeg ser til hvilken side, jeg vil, så finder jeg ingen hjælp i verden; dog, hvor uværdig jeg endog er og svagtroende er i slig en tilstand, hvor man så grovt har forset sig og selv er årsag i sin lidelse, så vil jeg dog håbe at få nåde, og barmhjertighed over mig må øves både af gud og jeres maj., at min synd først og fremmest måtte forlades mig, som kan stille det bedrøvede hjerte igen lidt i ro, og så derhos at få nogen legemlig hjælp. Jeg er nu ganske forladt af alle og finder ingen hjælp til nødtørft i alverden, hvis jeres maj. ikke vil øve barmhjertighed og miskundhed; jo større min forseelse er, som jeres maj. af nåde og medlidende forglemmer og forlader, jo større løn af gud jeres maj. igen kan vente. Der fattes intet på, jeg jo nok kender størrelsen af min forseelse, bær og inderlig sorry og skam derover; min bekendelse haver jeg og gjort således efter min samvittighed, som det for guds alvidenhed er åbenbaret, så der nu kuns er tilovers at bede om nåde, hjælp og forladelse. Jeres maj.s medlidende hjerte er mig nok bekendt af erfaring mod mig selv og andre, lad det ikke nu, allernådigste dronning, ganske være tillukket at vrede og uden barmhjertighed i denne min yderste nød. Allernådigste dronning! For guds skyld lad mig ulyksalige menneske ikke også være årsag til andres ulykke, at frøken Holst[ein], det fattige barn, skulde berøves hendes timelige velfærd, som beror alene på jeres maj.s nåde; at hun ikke længe siden haver sagt det, var for hun vilde have, jeg selv skulde være den første, at hun så både kunde holde sit ord, hun gjorde, da pigen sagde hende det, så og derved kunde se, jeg erlangede mere nåde, når jeg selv åbenbarede det, som hun alletider nok har holdt mig for; at hun for denne min slette sags skyld skulde komme i slig ulykke, mister jeres maj.s nåde og bliver forskudt, kvæler mig inderlig nat og dag, så jeg ingen ro kan have; thi hvad jeg selv og skal lide, det haver jeg fortjent og kysser på den hånd til, der giver mig min fortjente løn; men at der så mange for min skyld skal komme i ulykke og derover sukke over mig, det ligger mig hårdt på min samvittighed; jeg kan ikke gøre andet efter min pligt end bede om nåde for dem; forlad, allernådigste dronning, for guds skyld frk. Holst, hvori hun haver forset sig, og forskyd hende ikke, thi at jeg haver åbenbaret det, er i sandhed hendes skyld, da hun holdt mig for, det nu kom til ed, og hvis jeg ikke sagde det, så tav hun ikke længer, hvorpå jeg og straks sagde, som jeg forhen udi underdanighed haver meldt, at skulde det til ed, så måtte hun tro, jeg vilde redde min samvittighed og vilde selv sige det! Ak, allernådigste dronning, lad det for guds skyld ikke kom til at ligge på min samvittighed, at hun skal blive ulykkelig for denne sag; mig sorryfulde og syndige menneske selv underkaster jeg guds og jeres maj.s nåde, som jeg i fuld tillid håber beviser miskundhed, og bliver i dybeste underdanighed jeres maj.s allerunderdanigste tjenerinde.

Allernådigste dronning! Hvad skal jeg uværdige sige, der allerede ser så mange tegn til en formildet dronning, der lader nåde gå for retfærdighed og med et medlidende hjerte ser til min store nød; min grove synd og forseelse, jeg haver begået, som skrækkelig står mig for øjnene, kommer mig desto mere til at holde mig uværdig til de nåder, jeg alt nyder, og at ret lægge pris på jeres maj.s barmhjertige hjerte; jeres maj. af nåde betaler mig det skønt, som dog er jeres maj. eget; ja, i mange andre poster finder jeg barmhjertighed. Guds navn være lovet, der bøjer jeres maj. til medlidenhed, det kommer og på ret nødtørftigt sted, thi uden der jeg ikke haver det, jeg kunde opholde dette syndige liv med, så længe gud vil, jeg skal slæbe det om i verden, så ligger det og tungt på mit hjerte, jeg ikke kan betale, hvad jeg skylder, da jeg dog for den årsags skyld har solgt mesten alt, hvad jeg ejer, men kan intet forslå. Min fattigdom og elendighed er stor; i denne tid er 20 rdl. mere for mig, end hundrede var før; gud være jeres maj.s rige løn både her i tiden og hisset i evigheden for mig og alle bedrøvede og fattige mennesker, som jeres maj. trøster og hjælper.

Allernådigste dronning! Jeg haver ikke aleneste min egen synd og forladelse at søge, men gør og i allerunderdanigst ansøgning for jeres maj., at Neander og i nåde måtte pardonneres og komme på fri fod; ak, øv nu, nådige dronning, nåde, og giv ingen af os vor fortjente løn, men handl med os efter jeres maj.s eget nådige hjertelag, thi så finder vi vist nåde og forladelse for det forbængne.

Også overhofmesteren kom til at undgælde for den hjælp, han havde ydet Charlotte Amalie; bede hende om at gå i forbøn har han dog ikke villet, men han anmodede hende om på stemplet papir at underskrive en af ham affattet erklæring om, at han havde rådet hende til, når hun på fri fod kom til København, at fortsætte sagen, eller når hun henvendte sig til kongen, ikke at forglemme den respekt, som hun var dronningen skyldig, og ikke angribe, røre eller nævne denne, men derimod nok angribe overhofmesterinde Grabow, som havde taget gemakspigen i forhør; alt fordi han havde holdt hende for uskyldig og ikke kendte noget til sagen.

Denne erklæring har Charlotte Amalie dog vist anset det for forsigtigst ikke at underskrive, men indskrænke sig til i et brev til overhofmesteren 16. Juli at forsikre ham om, at hun i sine memorialer til dronningen ikke har anført andet end den rene sandhed, samt takke ham for hans omsorg for hende i hendes bedrøvelsestid.

Imidlertid var i Jylland retten gået sin langsommelige gang med vidtløftige vidneforhør ved de tre tidligere nævnte retter, til hvilke dronningens befuldmægtigede prokurator Fædder²²⁾ havde stævnet en mængde vidner. Frk. Offenbergh havde anmodet stiftsbefalingsmand Holck²³⁾ i Århus om at beskikke hende og Neander en befuldmægtiget, hvortil han havde valgt prokurator Sørensen²³⁾ fra Århus.

Ved Klavsholm birk afholdt birkedommer Aabye²⁵⁾ det første

vidneforhør 4. Juli 1735, til hvilket var stævnedes Neander's tjener Korfits Laursen og hans hustru Mette Nielsdatter, gemakspigen Karen Jensdatter, Hans Andersen og Zinne Jensdatter, disse to mødte dog først ved Dronningborg birk, og frk. Offenbergs, der, vistnok efter dronningens befaling, ikke selv mødte, idet hun allerede 27. Juni fra Fædder havde fået tilstillet 22 spørgsmål, som det var dronningens vilje, at hun direkte til denne skulde skriftligt besvare, hvad hun også gjorde; men dette aktstykke blev af Fædder mærkelig nok ikke fremlagt for Klavsholms, men for Dronningborgs birk. Uden at være stævnet var forvalter Thornsohn mødt og erklærede sig villig til at afgive forklaring, men blev mærkelig nok ikke udspørgt af Fædder.

Såvel ved dette som ved Dronningsborg birk blev forhørene ved Fædder's meget omfattende og i yderste enkeltheder gående spørgsmål overordentlig langvarige og meget trættende, så at det ikke lykkedes at blive færdig den første dag, »såsom solen nu er nedgående«, hvorfor de måtte fortsættes den følgende dag; og med oplæsning og indførelse af stævninger og talrige skrivelser gik endnu tre retsdage, 9., 16. og 23. Juli. Ligesom frk. Offenbergs blev de i dronningens egen tjeneste stående funktionærer fritagne for at møde, idet kammerjomfruene Elisabeth Steen og Barbara Jørgensen havde svaret skriftlig på en del dem af Fædder tilstillede spørgsmål.

Ved Dronningborg birk blev det første forhør afholdt 7. Juli af birkedommer Stabel²⁶); hertil var stævnet Karen Mikkelsdatter, Zinne Jensdatter og hendes mand Hans Andersen, Peder Jensen og hans hustru Birte Andersdatter samt sergent Bruun og hans kone, der dog skød sig ind under militær ret, hvoraf der nu intet findes fra den tid; udtrykkeligt anføres her, at både præsten Hasselager og hans hustru samt Christen Larsen og hans hustru også var stævnedes, og at stævningen personligt var forkyndt dem, hvad der er i modstrid med den endelige dom, i hvilken præsten siges ikke at have været stævnet; mødte var de i hvert fald ikke, muligvis har de skudt sig ind under Middelsom og Sønderlyng herreder, hvortil de hørte.

Atter ved dette birk foretog Fædder så grundig udspørgen af vidnerne, at forhøret måtte afbrydes, »da dagen er ganske forløben og langt ud på aftenen«, og fortsættes næste dag og videre i retsmøder 21. Juli og 4. August.

Forud for retsmøderne ved disse to birker må der allerede 30. Juni være afholdt et, måske flere ved Middelsom og Sønderlyng herreder, hvortil muligvis præsten og hans hustru og Christen Larsen og hans hustru har været stævnedes, og muligt er det da også, at præsten har skudt sig ind under gejstlig ret netop i denne rent

kirkelige sag; men i bytingsdommen siges som anført, at han slet ikke har været stævnet. Neander beklagede sig da også senere over, at kontraparten havde forbigået at føre de rette vidner angående barnets dåb, hvilke vidner i Jylland er omspredte, en bebrejdelse, der dog snarest maa ramme hans egen befuldmægtigede prokurator Sørensen, der efter forhørene at dømme i det hele synes at have taget sig sit beskikkede hverv meget let; nogen stævning fra hans side omtales overhovedet ikke; i vidneforhørene greb han yderst sjældent ind og da med ret intetsigende spørgsmål; kun da Fædder ved sin udspørgen af Korfits vilde nærmere ind på overhofmesterens formentlige trusler, henstillede Sørensen til dommeren, om det var tilladeligt at drage en ustævnet mand ind, og fik trods Fædder's protest medhold af dommeren i, at det ikke var tilladt.

Det synes da nu umuligt at få det meget væsentlige punkt, barnets dåb eller ikke-dåb, fuldstændig oplyst, thi alle, både verdslige og gejstlige retsprotokoller for Middelsom og Sønderlyng herreder mangler for dette tidsrum; at Hasselager er mødt for retten, fremgår dog tydeligt deraf, at det i et andragende fra dronningen til kongen i efteråret 1735 udtrykkeligt siges, at han ved ed har benægtet at have døbt barnet, med henvisning til de medfølgende, men nu ukendte dokumenter, og det samme siges i bytingsdommen. Det sandsynligste er vel da, at præstekonen og krokonen er blevet enige om at sige til Zinne, at barnet var døbt, men hvorfor er mindre forståeligt, thi hverken de to rdl., som præstekonen ikke fik, eller den ene rdl., som hun fik, skulde man tro kunde have fristet hende til så farligt et udsagn.

Efter at forhørene var afsluttede, blev der tilstillet dronningen udskrifter af dem, og da de i de to birkers protokoller alene fylder 140 tætskrevne foliosider, har det sikkert taget nogen tid og atter nogen tid for dronningen at sætte sig ind i dem og tage beslutning om, hvad der videre skulde foretages. Let har det næppe været for hende; hendes forhold til Christian VI var så dårligt, at hun sikkert helst havde undgået at henvende sig til kongen i denne sag; men den havde vakt så megen omtale og var så kompromiterende for hendes hof, at det vanskeligt lod sig gøre nu at prøve at neddyse den; heri var Charlotte Amalie selv skyld, thi »ved den af hende gjorde alarm med trusel af proces og imod hendes maj.s befaling foretagne sælsomme flugt og undvigelse samt skriftligt udsendte falske og urigtige klagemål til høje og lave, kristlige og verdslige« var sagen bleven bekendt »fast i den ganske verden«. Selv henvende sig til kongen har dronningen dog ikke villet, det fik hun to af sine nærmeste til, broderen grev Christian Ditlev Reventlow og svogeren grev Ferdinand Anton Danneskjold-Laurvigen, som på dronningens vegne i Oktober 1735 indgik med en supplik

til kongen, i hvilken der gaves en fremstilling af sagen, ledsaget af en udskrift af forhørene, med henstilling til kongen om, hvor vidt det måtte behage ham at lade sagen bero ved de fremkomne oplysninger, eller om den, så vidt barnets dåb samt den med barnet brugte omgang angår, skulde forfølges; hertil bestemte kongen sig og gav 29. Oktober generalfiskal Ursin ordre til at lade sagen videre forfølge på dette grundlag.

Dette har næppe været efter dronningens ønske; helst havde hun vistnok set sagen sluttet med de allerede foretagne forhør, der jo ikke havde bragt noget egentlig strafværdigt for dagen, og det fremgår også af de ord, hvormed Fædder, sikkert i overensstemmelse med dronningens ønske, sluttede forhørene ved begge birkerne. Det gjorde ham særdeles ondt, at barnefødslen så nøje havde måttet udforskes og ved de fremlagte dokumenter var stillet hele verden for øje; langt hellere havde han ønsket, at Neander, der havde understået sig til at indlade sig i en lastværdig, forbuden kærlighed til en af så høj situation og familie fornem standsperson, havde omgåedes denne hemmelighed på en så forsigtig og forsvarlig måde, at dens ganske beskaffenhed var i tavshed blevet evig forborgen; eller og, at hendes velbårenhed, frk. v. Offenbergs, da den begyndte at blive rygtbar, straks udi stilhed havde imploreret hendes maj.'s nåde og bekendt sin begangne forseelse, da hendes maj. ventelig havde vist sin altid til nåde og forladelse tilbøjelige sindsvirkning og af medlidenhed over hendes ulyksalige tilstand og vemodige bekendelse og af hensyn til hendes høje slægt og forvandskab, udi stilhed ladet sagen afgøre, ja vel ladet sig bevæge til at hjælpe hendes nødtørftighed med noget til subsistans. Men da frk. Offenbergs ved sandheds benægtelse og undertrykkelse har overladt enhver den frihed om dette nyfødte, fra Klavsholm bortførte og nu udfundne barn efter enhvers egen onde eller gode sindelag selv at tillægge det en moder, hvem de efter deres egen goust bedst eragtede, og således hendes egen syndige forbrydelse på en for gud uforsvarlig måde andre at ville påbyrde og deres gode navn og forhåbende lykke derved at denigrere og omstøde, så var hendes maj. imod sin vilje blevet tvunget til at søge sagen oplyst.

Samtidigt med, at undersøgelsen i Jylland blev afsluttet, har Charlotte Amalie vistnok fået frihed til at forlade Klavsholm og er derfra taget til København. Fra nu af skimter man underhåndsbestræbelser for at lægge det unge par vanskeligheder i vejen på enhver måde, hvorfra lader sig ikke afgøre, men det er vel rimeligst at søge det hos Charlotte Amalie's fornemme slægt. Allerede i slutningen af Oktober kom det til orde i et andragende, som Neander og Charlotte Amalie i fællesskab sendte kongen, i hvilket

de klager over den forfølgning, de har måttet lide, hun af landflygtighed (det vil vel sige fra Jylland) og han af arrest, og beder om, at kongen i henseende til deres lange udstandne elendighed og den mellem dem nævnte forlovelse vil ophæve arresten og sagen, og at de måtte komme sammen i ægteskab; men hvis dette ikke kan ske, at der da måtte anordnes dem kommissarier til at pådømme sagen, da ingen efter deres begæring tør påtage sig den, og bevilges dem beneficium paupertatis. Kancelliet anbefalede andragendet om beneficium paupertatis, men konseilet afslog det, og fra dette øjeblik er der åbenbart givet kancelliet ordre til ikke mere at beskæftige sig med sagen men lade den gå direkte til kongen, thi alle følgende andragender har i supplikprotokollen vedtegningen: Refereres hans majestæt.

Om sagens behandling ved bytinget har intet kunnet findes udover Neander's stævning til 23. Maj 1735; i domsprotokollen er der hverken i 1736 eller første halvdel af 1737 indført noget herom, ikke engang den afsagte dom, men at forundersøgelsen har været meget omfattende, kan ses af en kopi af den 23. April 1736 faldne bytingsdom, som findes i rigsarkivet.

To ting er det, som generalfiskalen, velædle og velbyrdige hr. kancelliråd Ursin, efter den hannem allernådigst tillagte befaling haver søgt og saggivet Johan Samuel Neander for, først, at han bør bevise, at det barn, som han med forrige hoffrøken på Klavsholm Charlotte Amalie Offenberg haver avlet og udi året 1734 på bemeldte Klavsholm er blevet født, er blevet døbt, og dernæst, at det ikke af forsømmelse eller uforsvarlig omgang og medhandling er død og omkommet.

Hvad sig nu angår den første post, da synes det nok af de udi sagen i Jylland førte vidner, at Neander haver ladet være sig anlegen, at det skulde døbes, såsom han haver leveret penge til de udgifter, dertil skulde medgå, så og efterspurgt, om samme var efterkommet, da han er blevet af de vedkommende forsikret derom, at det var sket; men som han haver ladet det ankomme på vedkommende, som havde barnet til opfostring, deres forsorg, uden at være fuldkommen forvisset om, at sligt et højtnødvendigt og meget magtpåliggende værk var sket, da det dog var hans pligt som fader til barnet at befordre dets dåb, og ingen af de udi sagen førte vidner positive haver kunnet forklare, at samme er blevet fuldbyrdet; thi præsten, hr. Jens Hasselager, som beskyldes for at skulle have døbt det, haver, uagtet at han ikke var stævnet til at vidne, men til at anhøre vidnerne, under ed samme fragået; og i fald Neander kunde og burde anses aldeles uskyldig derudi, burde han til samme sin prækaution forsynet sig med præstens attest derom til bevis, at han ikke haver efterladt noget af hans pligt. Altså bør Johan Samuel Neander for hans herudi tagne forsømmelse ifølge af lovens pag. 231, art. 7 at stande åbenbare skrifte.

Betræffende den anden post, da er det med de her ved retten førte vidner tilstrækkelig bevist, at barnet haver været frisk og

sun dt den tid, det her fra Jylland er ankommet; item, at han har draget al den omsorg for dets konservation, som ske kunde, så og at det er død naturlig vis af en inkurabel byld, som det havde fået udvendigt på det højre lår.

Thi bør derfor Johan Samuel Neander for generalfiskalens tiltale herudinden fri at være.

Og som da Johan Samuel Neander ved hans med barnet brugte omgang i at overløvere det til fremmede, så snart det var født, og derefter inkognito transporteret det fra et sted til et andet, til de endelig her til staden er ankommet, haver underkastet sig suspicion og givet anledning til den hannem derfor pålagte arrest og påfulgte aktion, så bør han selv at erstatte hans arrester og underholdnings bekostning og betale til bemeldte hr. kancelliråd Ursin for hans med sagen hafte umage 20 rdl. inden 15 dage under nam og eksekution ved adfærd efter loven.

Det er vel ikke ganske udelukket, at grunden til, at hverken den indgående forundersøgelse eller det magre domsresultat findes i domsprotokollen, kan søges i udenforstående indflydelser, der har forhindret deres indførsel; de har jo tidligere kunnet spores, og synes også at kunne det efter dommen; det varede i alt fald en rum tid, inden det lykkedes Neander at slippe ud af arresten, og da det endelig skete, var det på hårde vilkår.

Fra Neander's side var der ingen grund til at appellere dommen, og fra kongens side skulde man heller ikke synes, at der kunde være det i håb om højere straf; da løsladelsen dog lod vente på sig, lod Neander 7. Maj ved notarius publicus Ursin tilstille en ansøgning om at blive løsladt mod kaution af prokurator Balling, der indestod for hans tilstedeblivelse indtil sagens uddrag og afgørelse og betaling efter dommen, og ligeledes, hvis den skulde appelleres, for hvad der af sagen kunde flyde. Først 17. Maj kunde Ursin meddele notarius, at han nu havde fået kopi af domsakten, der straks skulde blive indsendt til kongens resolution sammen med Neander's ansøgning, hvilket han også gjorde 18. Maj med forespørgsel, om hvad han skulde gøre, da han ikke på egen hånd turde løslade Neander, og han endnu ikke havde kunnet få den vidtløftige domsakt beskrevet; som sædvanligt henholdt kancelliet sig til, at sagen skulde refereres kongen. Samtidigt indgav Neander 19. Maj et andragende til kongen, i hvilket han anfører, at han 13. Januar ved en skrivelse har bevist sin sags beskaffenhed og uskyldighed, og bittert beklager sig over den langvarige arrest, i hvilken han ikke har nydt nogen understøttelse i penge, hvad andre arrestanter gør, og derfor har lidt stor nød og elendighed med deraf flydende svaghed og angribende skørbug; skal han forblive der, må han af mangel på subsistance og den ham ved den lange arrest og chagrin tildragne svaghed krepere.

Også denne ansøgning skulde refereres kongen, men da denne

var på rejse i hertugdømmerne, tog det tid, og først da han var kommet til Odense, faldt 21. Juli 1736 afgørelsen: »Når Johan Samuel Neander udreder, hvad bytingsdommen tilfinder ham at betale, og han vil forføje sig med Charlotte Amalie Offenbergs ud af hans maj.'s riger og lande og aldrig sig der indfinde, skal den fiskalske aktion som hele sagen være afgjort«.

At der ved denne i forhold til sagens udfald urimeligt hårde og egenmægtige afgørelse har gjort sig udenforstående indflydelse gældende, er vel uden for tvivl; for Neander var der dog ikke andet at gøre end at bøje sig og så stole på, at enevældens handlinger ikke helt sjældent var betydeligt mildere end dens ord; og det slog til.

I sidste uge af Juli 1736 er Neander da vel sluppet ud af arresten, thi 31. Juli blev han i Petri kirke viet til Charlotte Amalie med prokurator Balling og en hr. v. Hütten som forlovere; men med at forlade landet gav de sig god tid. Først 4. Oktober indgav han en ansøgning, i hvilken han takkede kongen for løsladelse af sin toårige arrest, ved hvilken han og hustru er befriet for al videre tiltale mod at forlade riget; men da det nu snart er vinter og hans hustru frugt-sommelig, beder han kongen om at tilgive ham hans forseelse og give ham en nu ledig regimentsfeltskærplads i Norge, eller i modsat fald at han må forblive i riget og ernære sig der. Svaret var, at det skulde forblive ved resolutionen og han forføje sig bort, hvis han ikke vilde ifalde hårdere straf.

Neander må dog roligt være blevet i København, thi det første barn blev født der i Marts 1737 og da det næste barn var i vente, må han vist atter have søgt om at forblive der, thi i Marts 1738 takkede han kongen for, at det var blevet tilladt ham vintren over indtil påske at forblive i København, men da tiden nu er forløbet, pådriver generalfiskalen alvorligt hans bortrejse; da han imidlertid i to år ved sin vidtstrakte praksis har erhvervet sig så meget bekendtskab, at han både her kan erhverve sig levebrød, og at mange ønsker, at han måtte fortsætte sin praksis her, beder han om bevilling til her i staden så frit som på andre steder i riget at forblive og i hvert fald, til hustruen er forløst; men skulde dette ikke blive ham tilladt, søger han atter om at blive regimentsfelt-skær i Norge.

Tilladelse til at blive her indtil videre har han rimeligvis fået, thi det andet barn blev født i København i Juni 1738; og muligt er det, at hustruens familie, eller i alt fald nogle af den, har haft andel deri; thi medens der blandt fadderne til det første barn af kendte folk kun nævnes prokurator Balling og hustru, var blandt fadderne til det andet barn svogeren fænrisk Erik v. Offenbergs og kommandør Myhlenport, der vel har været en kending af svigerfaderen.

På denne måde var med stadig seen igennem fingre og små indrømmelser to år gåede, men så var også freden forbi i København, thi 5. Sept. 1738 fik Neander endelig bevilling til at nedsætte sig i kongens riger og lande, hvor han vil, »dog vor kgl. residensstad København undtagen«. Muligt er det, at det kan skyldes klage fra barberlavet i København, men ikke meget sandsynligt, thi så vilde den nok have været indført i supplikprotokollen og magistratens udtalelse herom være indhentet og anført; snarere er det atter andre indflydelser for at få familien bort, i alt fald fra København, der har gjort sig gældende.

Rimeligvis for at være i nærheden af København slog Neander sig ned i Helsingør, hvor det tredje barn blev født i August 1739, men det ser næsten ud, som om der er gjort forsøg på at få ham længere bort, thi 22. Maj 1739 blev han udnævnt til garnisonskirurg på Bornholm, en stilling, han dog ikke har villet modtaget; hans higen og tragten var stadigt at komme til hovedstaden, hvad dog kræfter, der var stærkere end hans, åbenbart lige så ivrigt modarbejdede. I efteråret 1741 søgte han om at få sin bevilling udstrakt til at gælde også for København, da fortjenesten i Helsingør var liden og han ofte af høje og lave blev kaldt til København; sagen blev, som tidligere, refereret kongen, mæn noget svar har han næppe fået, thi i efteråret 1742 klagede han atter vemodigt over sin fattigdom og slette vilkår, hvoraf han med hustru og fem små børn må krepere, hvis han ikke må nedsætte sig i København, og fik 9. November bevilling til der at ernære sig af sine kirurgiske kundskaber, men ikke der at nedsætte sig og bo; og ikke bedre gik det ham med et nyt andragende få dage senere, i hvilket han skriver, at det ikke er nogen til hinder, at han bosætter sig i København.

Dermed opgav han kampen; dog søgte han i 1743 om at få succession på hospitalskirurg Schmaltz²⁷⁾ tjeneste i Hillerød (han døde nu først 1753), men fik afslag og faldt så til ro i Helsingør, hvor han blev begravet 4. Sept. 1761. Ved sin død kaldes han medicinæ practicus og synes således at have underkastet sig den for kirurger tilladte medicinske prøve ved fakultetet, rimeligvis under sit ophold i København 1736—1738; ved alle børnenes dåb i Marie kirke i Helsingør kaldes han altid doktor eller endog dr. med., men det har han i hvert fald ikke været.

Johan Samuel Neander var født ca. 1698, vistnok i Sønderjylland; hans moder Gedske Neander levede, 87 år gammel, i Flensborg i 1755 og hans søster Anna Elisabeth Wachenfuss i samme år i Kiel; to brødre skal senere omtales.

Om Neander's læreår og ungdom vides intet; ca. 1727 købte han et barberamt i København og boede 1730 i Østergade; allerede i dette år synes han at være blevet knyttet til dronningens hof og at have ledsaget hende på den rejse, som endte med kongens død i Odense 12. Okt. 1730, thi få dage før fik han, der da kaldes barber, udbetalt 30 rdl. kurant af dronningens kasse for åreladninger; fast knyttet til dronningens hof med 300 rdl. i gage er han dog vist først blevet ved hendes flytning til Klavsholm i 1731, thi da solgte han sit barberamt.

Som alle datidens kirurger har han på Klavsholm også givet sig af med medicinsk behandling, så meget mere som dronningen ikke havde nogen der bosat hofmedikus; i alvorligere tilfælde blev provinsialmedikus Neuhaus²⁸⁾ i Århus hentet og efter hans død hans efterfølger Heilmann²⁹⁾. Den stilling, som både doktoren og hofkirurgen indtog i hoffets rangforordning, kendetegnes ved, at de i slotskapellet havde plads i stol sammen med godsforvalteren, slotsforvalteren og forpagteren.

Charlotte Amalie v. Offenberg blev hjemmedøbt på Vestergård 7. Sept. 1709 og indskrevet i Roskilde kloster 1715; efter mandens død 1761 er hun vistnok snart flyttet til København, hvor hun blev begravet 6. Jan. 1773, ligesom den lille Eva Christina på Garnisons kirkegård; hendes forhold har vist været små; foruden renterne af en børnene tilhørende kapital på 850 rdl. havde hun en pension på 50 rdl., som blev hende udbetalt af Øresunds toldkammer; hendes ret beskedne indbo blev vurderet til 96 rdl., 1 mark, 4 skilling. I slægten lader der dertil at have været godt sammenhold, den ældste datters mand, regimentsfeltskær Lederer optrådte i boet på samtlige arvingers vegne.

I ægteskabet fødtes 9 børn:

- 1) Hans Gotfred, f. 15. Marts 1737 i København, levede i 1755, men var død før moderen.
- 2) Erika Charlotte, f. 13. Juni 1738 i København, gift 26. Sept. 1760 med regimentsfeltskær i Horsens Carl Frederik Lederer³⁰⁾; hun døde 29. Juni 1816.
- 3) Johan Georg, f. 9. Aug. 1739 i Helsingør, levede i 1773 i Vestindien.
- 4) Frederik Christian, f. 25. Nov. 1740 i Helsingør, levede i 1773 i Amsterdam.
- 5) Johan Adolph, f. 22. Febr. 1742 i Helsingør, miniaturmaler, levede i 1790 i København³¹⁾.
- 6) Christian Banner, døbt 30. Maj 1743 i Helsingør, begr. der 3. April 1744.
- 7) Christian Banner, døbt 23. Febr. 1746 i Helsingør, begr. der 18. Maj 1746.
- 8) Frederikke Christine, f. 27. Juni 1747 i Helsingør, gift 2. Okt. 1766 i København med prokurator i Helsingør Jens Severin Bergendahl³²⁾; hun levede i 1773 i København.
- 9) Eva Gustaviana, f. 31. Okt. 1749 i Helsingør, levede ugift i København i 1773; hun er åbenbart opkaldt til minde om den i 1734 førstefødte lille pige og blev den sidste.

Af Neander's brødre boede den ene, Johan Henrik Neander, som borger i Maribo, hvor han blev begravet 14. Nov.

1735. Han var 18. Marts 1722 blevet gift i Maribo med Anna Jakobsdatter, der senere blev gift med Mathias Nikolai Huusby og begravet i Maribo 24. Okt. 1757. Børnene af første ægteskab var:

- 1) Ged ske, døbt 26. Juli 1722 i Maribo, gift der 19. Nov. 1745 med farver Peder Feilberg i Nykøbing F.; hun døde 17. Juli 1794 i Sakskøbing.
- 2) Jakob, døbt 15. Nov. 1724 i Maribo, begr. der 22. Marts 1725.
- 3) Birgitte, døbt 16. Okt. 1726 i Maribo, gift 31. Marts 1769 i Utterslev med Jokum Levi Seehusen.
- 4) Anna Lucia, døbt 4. Febr. 1729 i Maribo.
- 5) Marie Margrethe, døbt 4. Sept. 1733 i Maribo, d. 31. Aug. 1795 i Nakskov, gift ¹⁾ 16. Juni 1756 i Maribo med Herman Daniel Seehusen, ejer af Øllingesøgård, ²⁾ 30. Jan. 1767 i Utterslev med købmand Hans Didriksen.

Den anden broder, Johan Gotfred Neander, var ugift og synes i en del år at have haft ophold på gården Engestofte på Lolland, til hvis ejers søn Jørgen Wichmann han 1755 testamenterede sine der efterladte ejendele.

Til denne broder synes Neander at have været nøje knyttet, det er åbenbart ham, til hvem han havde haft til hensigt at bringe barnet, når han tog det med fra Jylland; tyve år senere, i 1755, var Johan Gotfred Neander endnu på Lolland, men var da svagelig og i to år blevet skriftlig behandlet af broderen; rimeligvis er det da denne, der har fået Johan Gotfred til i begyndelsen af 1755 at flytte til Helsingør, hvor han i kirurgens hus fik den største stue og to kamre, alle møblerede, kost og forplejning, lægehjælp, medikamenter m. m.; da Johan Gotfred døde fire måneder senere, han blev begravet 8. Juli 1755, indgav broderen i boet en regning for hans ophold på 190 rdl. og havde tillige opnået, at hans børn blev broderens universalarvinger ifølge dennes testamente af 30. Juni 1755, hvorved de fik en kapital på 735 rdl., af hvilke renterne skulde oplægges, så længe faderen levede, men moderen derefter nyde dem til børnenes opdragelse; da moderen døde, var kapitalen vokset til 850 rdl., så at hvert af de efterlevende 6 børn fik c. 141 rdl.

I testamentet havde Johan Gotfred desuden betænkt søsteren i Kiel med 500 rdl., men moderen kun med 20 rdl. årligt, og på broderbørnene på Lolland var der slet ikke tænkt; såvel moderen som Mathias Huusby i Maribo på stifbørnenes vegne protesterede mod testamentet og ansøgte om, at det ikke måtte få kgl. konfirmation, men opnåede det ikke.

Med Johan Adolph Neander er vistnok mandsslægten uddød i Danmark; om hans kunstneriske virksomhed vides kun lidt, han tegnede billederne til Holmskjold's pragtværk »Topsvampene« og kaldes af ham »vor i sin kunst mageløse Neander«; han blev et af de mange ofre for spilleraseriet i talлотteriet, hvorover han skal have mistet forstanden og endt sine dage som lem i Vartov; herom har det dog ikke været muligt at finde sikker oplysning, heller ikke om når han er død; gift har han næppe været eller haft egen husstand, da han ikke anføres i vejviseren.

Den hemmelighedsfuldhed, som omgav det lille nyfødte barn, der i September 1734 i nogle dage hvileløst førtes rundt mellem Klavsholm, Årslev, Terp og Vorning og senere videre til København, den mystiske barnedåb og til sidst de lange retsforhør med de mange vidner har ikke kunnet andet end at sætte egnen i bevægelse; og skønt begivenheden et godt halvt år efter lå fuldt opklaret, synes dog mindet om den at have holdt sig længe i Randerseggen, og som det da plejer at gå, at have givet fantasien fri tøjler til romantiske udsmykninger.

Den form, i hvilken begivenheden kom Steen Blicher for øre på hans vandringer i disse egne, er i hans digteriske udformning rimeligvis ret nøjagtig den, der danner grundlaget for hans lille skitse »Nødåaben« i »Læsefrugter« 1824.

I midten af det 18de århundrede kom i skumringen to maskerede mænd i en karet til hr. Mogens i Kousted, af hvilken den ene havde en lille sort kasse under armen, hvori man kunde høre, at der var et barn; på deres spørgsmål, om præsten vilde døbe et barn, svarede denne, at han ikke kunde gøre det uden at vide, hvem forældrene var, og skønt mændene både søgte at friste ham med en fyldt silkepung og at true ham med en pistol, holdt han bestemt fast herved; til sidst spurgte de ham da, om han ikke vidste nogen anden, der vilde være mindre nøjeregnende, hvortil han med et næsten umærkeligt smil svarede, at hr. Langballe i Vorning vist var af dem, der holdt mere af sølv end af bly, hvorefter de to mænd kørte derhen.

Da de kom til Vorning, tog præstekonen imod dem, manden var gået til sengs; skønt hun heller ikke havde kunnet få besked, om hvem forældrene var, men var blevet vist pungen, søgte hun at overtale manden til at døbe barnet, men han nægtede det også, med mindre han fik sikker underretning om dets herkomst. For ikke at gå glip af pengene, bestemte præstekonen sig da til selv at spille præst, trak i mandens præstekjole, krave og pudderparuk og fik sin pige til at holde barnet over dåben; i det af et eneste tælgelys sparsomt oplyste studerekammer døbte hun så barnet, hvorefter mændene kørte bort med det, efterladende de af pungen udtømte sølvpenge, hvoraf pigen fik en.

Næste søndag fandtes i Kvorning kirke, annekset til Vorning, under den nederste kvindestol en lille sort kiste og i denne et dødt barn indsvøbt i fint linned; degnen fortalte, at han hin nat var blevet affordret kirkenøglen af to ubekendte mænd, der et kvarter efter havde leveret ham den tilbage og straks var kørt bort.

»Et uigennemtrængeligt mørke indhyller denne begivenhed, som ikke oplyses af det uviste sagn om en prinsesse på lm,

som i hin tid hemmelig skal have bragt et elskovsbarn til verden«.

I »Noget mere om Nøddaaben« i samme bind af »Læsefrugter« skriver Blicher's fader, Niels Blicher, at denne fortælling indeholder en virkelig begivenhed; de to præsters navne var Jens Hasselager og Mogens Marquard; denne var misundelig på hr. Jens, fordi han var blevet foretrukket for ham til Vorning kald; i dette sogns kirkebog findes 1742 antegnet: »Begravet et lidet barn, navnlig Christiane«, men slet intet mer er at finde til oplysning om dette barn.

»I hine dage skal der være mumlet adskilligt om et meget fornemme barn født i dølgsmål. Nu vil alle videre undersøgelser være ganske forgæves«.

I kirkebogen står der dog både noget andet og noget mere, thi under begravede i 1740 er anført 12. April: »Et barn Christiana i Kvorning«, og hertil er, rimeligvis af Steen Blicher's farbroder J. G. Blicher, der var præst i Vorning 1783—1825, føjet følgende: »I Kvorning kirke står endnu 1811 et lidet skrin under en bænk lige for kirkedøren, hvori findes fortærede fødder og hovedskal af et spædt barn tilligemed en sortblommet fruentimmerhue, formodentlig relikvier af dette barn, hvis fader og moder ikke nævnes. NB. Efter gamle folks sagn skal bemeldte skrin være bragt ind i kirken om natten ved den kones hjælp, som havde kirkenøglen. Der var ved samme tid alarm angående et barn, som af fremmede blev bragt til præsten i Vorning at døbes, hvilket præsten nægtede, men hans kone døbte det. Fra Klavsholm blev gjort undersøgelse desangående«.

Endnu mere forviklet bliver sagen derved, at landsarkivar Saxild velvilligt har meddelt, at slutnings-a'et i Christiana er tilføjet med andet blæk end det, der er brugt til den øvrige tilførsel, og at selve tilførslen åbenbart er indskudt, efter at de øvrige dødstilførsler fra den tid er gjorte, samt at tilføjslen ved siden er maset ind, hvor der har været plads til den; yderligere har arkivar Saxild oplyst, at en senere tilføjsel: »Fortælles af Steen Blicher i »Eneboeren på Bolbjerg« og sættes af ham til 1738« skyldes pastor N. F. Grønberg, der var præst i Vorning 1865—1900.

I 1811 levede således endnu mindet om retsforhørene i 1735, men om rettelsen til Christiana har fundet sted inden den tid, fremgår ikke af tilføjslen; inden 1824 må det være sket, men når og af hvem? Skulde det muligvis være den ubekendte, der engang i tidens løb har gennemlæst retsforhørene i Dronningborg birk og hist og her anbragt understregninger med blyant på ret ligegyldige steder; videre sandsynligt er det ikke, da navnet Eva Christina intetsteds er understreget. Gåden vil vel næppe blive løst.

Nu, da den lille Eva Christina's livsskæbne fuldt ud kendes fra vuggen til graven, er det klart, at barnedåben i Vorning præstegård 1734 ikke kan have noget med barnekisten i Kvorning kirke 1740 at gøre; den lille kiste på dens mærkelige plads, hvor den, endnu mærkeligere, hidtil er blevet stående i 177 år, gemmer da på en endnu vel bevaret hæmmelighed.

Thi mærkeligt må det siges at være, at en kiste med et lig i har haft sin plads i så mange år i den nederste stol til venstre i kirken, hvor den åbenbart er sat ind af en, der har travlt med atter at komme ud; når den ikke straks er blevet nedgravet, kunde det vel nærmest tyde på, at der har hersket tvivl om, hvor vidt dette barn har fået en kristelig begravelse, og at man derfor har valgt den udvej, at lade kisten blive stående, hvor den fandtes. Sognets nuværende præst gennem mange år, provst Stützer, har velvilligt oplyst, at det af biskop Swane i sin tid blev meddelt ham, at kisten (ifølge en ministeriel resolution?) skulde blive stående, og den er derfor også opført på fortegnelsen over kirkens inventarium; nu mangler i øvrigt den ene halvdel af låget.

Er det i det hele taget sikkert, at der er nogen forbindelse mellem denne kiste og tilførslen i kirkebogen 1740?

Blicher selv har vistnok haft en følelse af, at det var vanskeligt at bringe de to begivenheder, barnedåben i Vorning og barnekistens indsættelse i Kvorning, i samklang; thi da han 10 år senere, 1834, sammenarbejdede sin og faderens beretning og yderligere digterisk udsmykkede den, for at bruge den som forhistorie til »Eneboeren paa Bolbjerg«, er han kommet den rette tid nær og ved, at det var en sommeraften i skumringen 1738, at en maskeret kavaler kom kørende i en karet til Kousted, men da han kommer til fortællingen om kisten i Kvorning, udelader han årstallet 1742. Fra faderen låner han fortællingen om hr. Mogens' misundelse, men føjer til, at han og hr. Jens havde været skolekammerater, og lader desuden hr. Jens' hustru uforsigtigt plapre ud med, at hr. Mogens ikke havde villet døbe barnet, hvilket straks får manden til at forstå, at der stikker noget under, som han skal vare sig for; og endelig, men mindre væsentligt, lader han sølvpengene blive til 5 hollandske dukater i en silkepung og pigens belønning til en Ulfeldts tomark*).

*) Med Ulfeldts navn betegnedes en del småmønter, som, medens han var rigshofmester, blev prægede 1644—1647 og ikke var fuldvægtige; de havde på forsiden Christian IV navnetræk, på bagsiden en indskrift i tre linjer: Justus Jehovah Judex, af hvilke ord Jehovah i midterste linje var skrevet med hebraiske bogstaver, hvorfor mønterne også kaldtes Ebræere. — Udtrykket »en Ulfeldts tomark« må vist endnu have været gængs i Blicher's tid; det forekommer også i »Præstehistorier« (Ferslev), men ikke i »Nødåabene«.

»Det mørke, som tildækker den hele skumle begivenhed, vil aldrig opklares, før alle mørkets gerninger engang kommer for lyset«.

Afklædt de romantiske udsmykninger bliver da en sommeraften i skumringen 1738 til en sludfuld septembermorgen 1734, de to (der senere blev til een) maskerede kavalere til to jævne jyske bondekoner og silkepungen med de 5 dukater til 1 rdl. til præstekonen, men dennes delagtighed i den mystiske dåb eller vel snarere ikke-dåb bliver tilbage, og over den hviler stadigt hemmelighedsfuldhed. Af hr. Mogens' snedighed over for den foretrukne kollega bliver der slet intet tilbage, men derfor kan Blicher godt have ret i, at der har hersket et uvenligt forhold mellem de to mænd, og at det har været velkendt på egnen; og derfor har måske også præsten, eller vel snarere præstekonen, været ivrig for, at barnet skulde blive i Vorning og ikke komme til Terp i Kousted sogn. Skolekammerater har de dog ikke været, thi da hr. Jens blev præst i Kousted, var hr. Mogens kun 15 år gammel; men det er vist mere end sandsynligt, at hr. Mogens kan have gjort sig håb om at blive sin faders, Peder Marquard's efterfølger i Vorning, hvor denne havde været præst i 25 år til sin død 1733, og at han har følt det som en bitter skuffelse, da hr. Jens blev ham foretrukket, så at han måtte tage til takke med dennes ringere kald i Kousted; der er så meget mere grund til at antage, at han ikke let har tilgivet hr. Jens det, som det skudsmål, han fik som menneske og præst, var alt andet end godt.

Hvad Blicher i »Eneboeren på Bolbjerg« fortæller om Christian's og Bodil's unge skjulte kærlighed og den grusomme hævn, som han lader ane, ramte dem, er i digtningens skønne ord ikke mere gribende, end hvad retsbøgerne virkelighedstro fortæller om Johan Samuel Neander og Charlotte Amalie v. Offenberg og deres trofaste kærligheds tunge veje.

Anmærkninger.

De væsentligste kilder til denne fremstilling er:

Rigsarkivet: Supplikprotokoller 1735 II, nr. 637. — 1736 I, nr. 864, nr. 903. — 1738 I, nr. 553. — 1741 II, nr. 582. — 1742 II, nr. 774. — 1743 I, nr. 646. — 1755 II, nr. 148, nr. 930. — 1762 I, nr. 913. — 1763 I, nr. 226. — Sjæll. reg. 1738, nr. 299. — 1742, nr. 379. — Sjæll. tegn. 1736, nr. 287. — Christian VI kabinetsarkiv, memorialekstraktprot. nr. 2, 1728—40 f. 428. — Ugeekstrakter af dr. Anna Sophie's kammerkasseregnskab 1730. —

Landsarkivet i København: Københavns byting, tingsvidner nr. 2, 1732—1735 f. 1751 og 1608—1618, samt ekstraretsprotokol nr. 2, 1728—1740 f. 220. — Hof- og stadsrettens skiftebehandlingsprotokol nr. 1, 1771—1781

f. 42 og forseglingsprot. 1771—1779 f. 59. — Helsingørs skifterets behandlingsprot. 1755 f. 735 og 1773 f. 661. —

Landsarkivet i Viborg: Klavsholms birks justitsprot. 1731—1732 f. 212—248. — Dronningborgs birks justitsprot. 1735—1744 f. 19—39, 41—53, 56—60.

En særlig tak skylder forf. baron H. Berner Schilden Holsten til Langesø for venlig og utrættelig hjælp med oplysninger om mange forhold på Klavsholm, ikke mindst de indviklede lokale, som også for tilladelse til at benytte den plan af slottets stueetage, som oprindeligt fandtes i baronens artikel: »Dronning Anna Sophie paa Clausholm«, i Randers amts historiske årbog 1911.

- 1) Henning Christopher v. Holstein, f. 1679, død 1753, overhofmester 1721—1735. Gift med Ida Sophie Ablefeldt-Gelting, f. 1686, d. 1735. Medens manden var overhofmester på Klavsholm, har hun vistnok haft bolig i Randers.
- 2) Helle Margrethe Rantzau, f. 1707, d. 1771, gift med generalmajor Frederik Christopher v. Grabow.
- 3) Frederik Rantzau, f. 1710, d. 1780 som stiftamtmand i Norge. Gift 1737 med kammerfrøken Dorte Margrethe v. Offenberg, f. 1701, d. 1750.
- 4) Om slægten v. Offenberg henvises til »Danmarks Adels Aarboeg« XXIV.
- 5) Sophie Hedvig v. Holstein, f. 1712, d. 1798, datter af stiftamtmand Christian Frederik v. H. og Birte v. Schack. Gift 1751 med generalmajor Ulrik Adolph v. Holstein.
- 6) Hieronymus Laub, f. 1684, d. 1753, hofmedikus 1720, livmedikus 1736.
- 7) Daniel Abraham Hancke, f. i Preussen, prakt. i København fra 1732, d. 1738.
- 8) Hans Thornsohn, f. ca. 1689, begr. 23. Dec. 1766 i Hørning, søn af Thorn Olufsen; forvalter på Klavsholm 1730—1736, senere på Brusgård og Tustrup. Gift med Anna Cathrine Weyle, f. ca. 1686, begr. 23. Febr. 1747.
- 9) Jens Hasselager, f. 1693, d. 1769, præst i Kousted 1723, i Vorning 1733. Gift med Mette Eskildsdatter Spentrup, død 1742.
- 10) Mogens Christian Marquard, f. 1708, d. 1786, præst i Kousted 1733—1768.
- 11) Mogens Schou, f. ca. 1698 i Århus, begr. der 17. Maj 1771, virkelig kommerceråd 6. Okt. 1741, var købmand i Århus, men tog først efter politiretsdom borgerskab 17. Jan. 1752. Gift 4. Juli 1741 i Århus med Mette Margrethe Jensdatter Schiødstrup.
- 12) Niels Saabye, f. 27. Aug. 1710 i Tirstrup, begr. 27. April 1772 i Århus, fuldmægtig på Klavsholm og senere forvalter og forpagter der, konsumtionsforpagter i Århus 1763. Gift med Ane Barbara Sophie Fischer, f. ca. 1718, d. 12. Febr. 1798 i Århus.
- 13) Frederik Christian Ohland, døbt 28. Jan. 1709 i Petri kirke, søn af Jørgen Gabriel O. og Anna Elisabeth Simonsen.
- 14) Hans Ursin, f. c. 1774—75 i Jerslev, søn af præst Laurits Bjørn og Anne Hemmet; højesteretsprokurator 30. Jan. 1719, generalfiskal 1. Dec. 1730, virk. kancelliråd 6. Juni 1731, assessor i højesteret 14. Juni 1737, død 13. April 1737. Gift 17. Jan. 1712 i Kbhvn. med Anne Formann, begr. 3. Juli 1744.
- 15) Iver Jentoft, flyged i København 12. Jan. 1731, kancelliråd 6. Juni 1731, virk. justitsråd 6. Juni 1740. Gift 16. Febr. 1741 i Vang i Norge med Christiane Sophie Vagel, f. ca. 1687, begr. 30. Juli 1771 i Vang. Gift første gang med justitsråd Jens Grønbech.

- 16) Ulrike Eleonore Reventlow, f. 1690, d. 1754. Gift med Ferdinand Anton greve Danneskjold-Laurvigen, f. 1688, d. 1754.
- 17) Komtesse Charlotte Amalie Friis, f. 1692, d. 1750, datter af grev Niels F. til Frijsborg og Christine Sophie Reventlow, der senere ægtede storkansler U. A. Holstein; hendes fader var søn af grev Mogens F. og Anna Marie v. Offenber, en søster til Charlotte Amalie's fader. Gift med overhofmarskal Otto Blome.
- 18) Søren Balling, f. i Kbhvn., begr. der 24. Dec. 1744, prokurator 1729, borger­skab som brygger 1736.
- 19) Dorte Sophie v. Holstein, f. 1713, d. 1766. Gift 1743 med Christian Conrad greve Danneskjold-Laurvigen.
- 20) Christian Frederik Junghans, prokurator i Randers. Gift 21. Sept. 1724 i Randers med Sophie Cathrine Piper, døbt 2. Aug. 1699 i Randers.
- 21) Hans Folsach, f. 8. Okt. 1684, d. 3. Sept. 1758. Fourageforvalter ved hæren 1711, krigsråd, krigs- og landkommisær i Jylland, amtsforvalter i Dronningborg-Silkeborg-Mariager amter 1731, justitsråd 1734, etatsråd 1749. Gift ¹⁾ med Anna Elisabeth Gyberg, f. ca. 1697, begr. 14. Aug. 1739 i Tved. — ²⁾ med Helene Marie Brummond, f. 1706, d. 22. Nov. 1769 i Randers; hun var datter af hofskrædder B. i København og enke efter Knud Ahasverus Becker til Bækkeskov.
- 22) Bertel Fædder, f. 27. Sept. 1692 i Horsens, begr. der 19. April 1754, søn af Jens Tyrstrup og Maren Fædder. Købmand i Horsens 1718. Prokurator 4. Juni 1725. Gift 26. Nov. 1714 i Vordingborg med Sinne Jokumsdatter, begr. 28. Dec. 1742 i Horsens.
- 23) Baron Eiler Holck, f. 1695, d. 1740, stiftsbefalingsmand i Århus stift 1730.
- 24) Hans Sørensen, f. ca. 1700, begr. 17. April 1753 i Vissing. Prokurator i Århus, birkefoged i Kalø og Frisenvold birker 30. Juni 1741. Gift med Helvig Jensdatter Arendal, f. ca. 1707, d. 26. Juni 1775 i Vissing.
- 25) Laurids Aabye, f. ca. 1701, begr. 10. Febr. 1740 i Årslev. Foged i Hevringholm birk ca. 1727, i Klavsholm birk ca. 1731, i Rosenholm og Vosnæsgård birk ca. 1740. Gift med Mette Terkildsdatter, f. ca. 1695, d. 14. April 1739 i Årslev.
- 26) Nikolai Stabel, birkedommer i Dronningborg birk 1732, rådmand i Randers 1743, begr. der 4. Febr. 1761. Gift 11. Jan. 1732 med Cathrine Elisabeth Bryner på Vilhelmsborg, begr. 26. Juli 1757 i Randers.
- 27) Jakob Henrik Schmaltz, regimentsfeltskær 1712 til 1727, da han blev hospitalskirurg i Hillerød, hvor han blev begravet 24. Maj 1753. Gift med Magdalene Hedvig Scherer.
- 28) Georg Sebastian Neuhaus, f. 1687, d. 1740, provinsialmedikus i Århus 1720.
- 29) August Vilhelm Heilmann, f. 1695, d. 1766, provinsialmedikus i Århus 1742.
- 30) Carl Frederik Lederer, f. ca. 1728, regimentsfeltskær 1759—1802, læge ved det russiske fyrstehof i Horsens 1780, justitsråd 1782, d. 1808.
- 31) Weilbach: Kunstnerlexikon II.
- 32) Jens Severin Bergendahl, f. ca. 1722, d. 5. Okt. 1772 i Helsingør, tog dansk-juridisk eksamen 1762. ;

Forpagter Niels Høegs Slægt.

Af C. E. A. Schøffer.

I Tidsskriftets 1. Række III, S. 275 f.f. har Hr. Arkivar Thiset formentlig tilstrækkeligt bevist, at der paa den gamle Adelslægt Høegs Stamtavle ikke er Plads til den Niels Høeg, der 1716 skal have været Forpagter paa Hindemae i Fyn. Da jeg imidlertid har truffen paa nogle Oplysninger om Manden, der yderligere beviser dette og synes at give Grunden, hvorfor han i sin Tid er bleven optagen paa den adelige Slægts Stamtavle, har jeg ment, at disse mulig kunde have nogen Interesse, saameget mere som Traditionen om Adelskab haardnakket synes at holde sig i Familien, se saaledes Nekrologerne i Aviserne ved den 1903 afdøde Godsforvalter Høegs Død.

I Adressecontoirets Efterretninger for 1772, Nr. 73, findes følgende Meddelelse: »Den 18. April døde en i en rød Soldater Kiøle klæd Mands-Person meget hastig i Bonde-Byen Aarbye, hvor han nogle Dage havde opholdt sig med at bede om Almisse. Ved Eftersøgning fandtes 2de Passer hos ham, hvoraf det ene lydende paa Waldemar Gustavus Høeg, som i 25 Aar har været Regiments Quarteermester og tillige Fortifications-Bygningsskriver i Danmark og afskeediget 1762 den 8. December. Og det andet lydende paa Hans Henrich von Høeg, som i nogle Aar og tilsidst i 2 Aar tiende og været Secunde-Lieutenant ved Kronprindsens Regiment og derfra afskeediget den 21. August 1765. Om nu denne Afdøde¹⁾ har været en af disse vides ikke, men efter en Seddel, som ligeledes fandtes hos ham, sees, at Forældrene skal have været Niels Høeg og Anna Dorethea Scheel, som 1716 vare Forpagterfolk paa Hindemaegaard paa Fyen«.

Her have vi utvivlsomt Kilden til Tycho Hofmans Viden om Niels Høeg, og det forklares nu, hvorledes han, hvad Hr. Thiset har gjort opmærksom paa, har kunnet gjøre Sønnen Gustav Waldemar og Sønnesønnen Hans Henrik til Brødre, da Meddelelsen intet indeholder om deres Slægtskabsforhold. Men som man ser, indeholder Kilden intet om, at Niels Høeg hørte til Adelslægten; det er antagelig det »von«, som Hans Henrik som andre Officerer fra den Tid har faaet i sit Afskedspatent 1765, der har forledet Hofman til absolut at ville give ham Plads paa den adelige Slægts

¹⁾ Kirkebogen i Aarby omtaler ei Dødsfaldet, ligesom det forgæves er eftersøgt i Thingbogen og Amtmandens Arkiv.

Stamtavle. Dette bestyrkes da ogsaa ved, at Hofman ikke anfører ham paa Stamtavlen i hans 1746 udkomne »Portraits historiques«, men at dette først sker i den 1777 udkomne »Danske Adelsmænd«, thi da har han først faaet Kundskab om Meddelelsen i Avisen fra 1772.

Hvad nu Niels Høeg angaar, da har jeg først truffen paa ham 1702¹⁾; han var da Fuldmægtig hos Amtmanden over Assens og Hindsgavl Amter Grev Hannibal Wedell, der da boede paa Herregaarden Søndergaarde i Rørup Sogn; i denne Egenskab mødte han 4. December s. A. i Veflinge Kirke for sammen med Skytten og Tjeneren paa Søndergaarde paa sin Pricipals Vegne at nedlægge Protest mod dennes Fader Lehns greve Vilhelm Frederik Wedells Vielse med Frøken Hedevig Magdalene Dankwarth. Præsten til Vigerslev-Veflinge, der trods Protesten samme Dag forrettede Vielsen, blev senere efter Klage af Lehns greven indkaldt for en Provsteret paa Grund af »de profanerende Ord, som ved Forbudet skal være talt og af ham selv sagt til Hr. Greven paa dette hellige Sted«. Ved den i Bogense Kirkes Vaabenhus 24. Januar 1703 holdte Provsteret fremlagdes en Erklæring af Niels Høeg paa Grev Hannibals Vegne²⁾.

Denne Stilling hos Grev Wedell beklædte Høeg til Grevens Død 1709, hvorpaa han samme Aar indgav Ansøgning om at blive Amtsforvalter i Ribe, ved hvilken Leilighed han anfører, at han i nogle og tyve Aar har tjent paa Bornholms og Møens Amtstuer og nu sidst hos Grev Wedell. Allerede dette er et ret godt Bevis for at Niels Høeg ikke hørte til Adelslægten; en Adelsmand kunde i de Tider tjene som Underofficer, ja lade sig hverve som menig Soldat, men han kunde ikke begynde sit Liv som Skriversvend paa en Amtstue.

Da denne Ansøgning ikke lykkedes, blev han Forpagter paa Søndergaarde, i hvilken Stilling han endnu var ved Udgangen af 1716, da han sættes i 10 Rdr. Krigsstyr, men derpaa forsvinder han, og 1718 nævnes en anden som Forpagter³⁾. Desværre mangle Kirkebøgerne for Rørup Sogn for den Tid; de vilde sikkert have kunnet give Oplysning om ham og hans Børn, af hvilke i hvert Fald Sønnerne Hannibal og Valdemar Gustav maa være fødte ca. 1708 paa Søndergaarde; de ere selvfølgeligt opkaldte efter Grev Hannibal og Baron Valdemar Gustav Wedell. 1716 skal jo Niels Høeg have været Forpagter paa Hindemae, men i dette Aar boede

¹⁾ Fynske og smaal. Indlæg 1703.

²⁾ Skovby Herreds Provstprot. Sagen omtales af Vedel Simonsen i hans Rugaards Hist. III. 65; han har dog ikke kjendt Vedkommendes Navne.

³⁾ Rentek: Relat: og Resol: Prot.: N. 64, S. 26.

⁴⁾ Assens og Hindsgavl Amters Regnskaber.

han bevislig paa Søndergaarde og han er forgjæves eftersøgt paa Hindemae i de følgende Aar¹). Begge hans nævnte Sønner²) blev efter Ansøgning af 4. Juni 1723 fra Morbroderen Generalmajor Hans Henrik Scheel optagne i Sorø Skole³), hvorfra de 1727 afgik til Universitetet; af disse blev Hannibal 1740 Skolelærer i V.-Aaby ved Faaborg, hvor han døde 22. Oktober s. Aar, vistnok ugift. Valdemar Gustav blev Bakkalaur 29. Juli 1729, studerede en Tid Theologi⁴), blev 18. Oktober 1737 Bygningsskriver ved Fortificationen, fik 12. August 1750 Karakter af Regimentskvartermester og afskedigedes 8. December 1762; han døde i Svendborg 1. Maj 1769, hvor ogsaa hans anden Hustru Bolette Cathrine Brinch døde 8. April s. A.; hun var Datter af Cancelliassessor Niels Brinch og født 1732 (dbt. i Stenstrup 30. April).

Niels Høgs Hustru døde 1748, thi der kan formentlig ikke være Tvivl om, at det er hende, der nævnes i Faaborg Kirkebog, naar det hedder: »26. Juli 1748 døde Madam Høg hos Byfogden Mølmark, begravet 29. Juli i den lille Korudgang i Kirken⁵)», naar det sammenholdes med, at samme Kirkebog melder, at Jomfru Abel Cathrine Scheel, ligeledes boende hos Byfoged Mølmark døde 24. Marts 1754; thi denne var jo en Søster til Niels Høgs Hustru; deres Ophold hos Byfogden forklares ved, at denne var gift med Margrete Magdalene Høeg, som han 1. Marts 1737 havde ægtet i Faaborg og som sikkert er en Datter af Niels Høeg, hos hvem Moderen og Tanten har funden Ophold.

Niels Høeg er antagelig den Mand af dette Navn, om hvem Veistrup Kirkebog melder: »1742 4. Marts kastet Jord paa Niels Høg, 85 Aar gl.«; er dette ham, saa har han rimeligvis boet paa Tidselholt, der da eiedes af Herredsfoged Niels Brinck. Hvorfra han stammede vides ei, baade paa Bornholm og paa Møen, hvor han i sin Ungdom opholdt sig fandtes Familier af Navnet Høeg, saaledes blev en Christen Nielsen Høeg 1669 Landsthingshører paa Møen. I Assens og Hindsgavls Amters Kontributionsregnskaber for 1706 underskriver han sig N. Høg og forseglers med et Signet, hvori hans Navnetræk, medens Adelsmanden, som man har villet gjøre ham identisk med, altid skriver sig med en ganske anden Haand Niels Jørgensen Høeg og forseglers med sit Vaaben.

¹) Nyborg Amts Røgnskaber. 1916 drev Hindemaes Eier Geheimeraad Giedde selv Gaarden. Først 1728 savnes en Forpagter her.

²) I Afskrifter af Testimonier for Studenter fra Sorø 1713—37 (Landsark. for Sjælland) kaldes de Tvillingbrødre.

³) Sjæll. Registre.

⁴) Ref. Sager 20. November 1748.

⁵) Skifte efter hende findes ikke.

Om Universitetsmatrikler.

Das Album der Christian-Albrechts-Universität zu Kiel 1665—1865
ed. Franz Gundlach. Kiel 1815.

Af **Louis Bobé.**

En rig Kilde for Personalhistorien har aabnet sig gennem den i de sidste Aartier stedfundne Udgivelse af Universitetsmatrikler, særlig i Tyskland, men ogsaa i Holland, Schweiz, Frankrig og Italien. I et særligt Skrift, »Matrikler over nordiske Studerende ved fremmede Universiteter» (1885), begyndte L. Daae Offentliggørelsen af Navne paa danske og norske Studerende ved fremmede Universiteter. Første Hefte bragte Udtog efter de originale Matrikler fra Prag 1367—1408; Erfurt 1395—1508 og Rostock 1419—1758; men hermed standsede Udgivelsen. Daae's Eksempel fulgtes herhjemme af C. F. Bricka og H. F. Rørdam, der ledsagede Udtogene af Noter; senere har bl. a. C. A. E. Schøller og K. Carøe fortsat dette nyttige Arbejde. Udtog af tyske Matrikler findes nu for følgende Universiteter: Frankfurt a. O. 1506—1799 (Kirkehist. Saml. 5. R. I, 756), Giessen 1608—1707 (ib. 5. R. V, 576; Pershist. Saml. I, 452), Greifswald 1456—1686 (Khist. Saml. 4. R. VI, 340 ff., 498 ff.), Halle 1692—1744 (ib. 4. R. IV, 126), Heidelberg 1386—1668 (ib. 5. R. V, 138), Helmstedt 1576—1744 (ib. 4. R. III, 783 ff.), Herborn 1585—1715 (Pershist. Tidsskr. 6. R. II, 36), Köln 1389—1466 (ib. 3. R. V, 292 ff.), Leipzig 1409—1660 (Khist. Saml. IV, 512), Marburg 1527—1634 (ib. 5. R. I, 281), Strassburg 1621—1790 (Pershist. Tidsskr. 5. R. VI, 143); Tübingen 1537—1775 (ib. V, 311; Khist. Saml. 5. R. V, 246); Wittenberg 1502—65 (ib. III, 461). Af andre fremmede Landes Universitetsmatrikler findes Udtog af følgende: Bologna (Khist. Saml. 5. R. VI, 375), Genf 1559—1800 (Pershist. Tidsskrift IV, 331), Groningen 1615—1762 (ib. 5. R. VI, 262), Harderwijk 1648—1812 (ib. 5. R. III, 144); Leyden 1574—1800 (ib. II, 104, 193; V, 41); Orléans (ib. 4. R. I, 124), Padua (ib. 6. R. II, 201; V, 104); Siena 1575—1702 (ib. 4. R. III, 54).

Der savnes for Danmark—Norges Vedkommende endnu især Udtog af den yngre Leipziger Matrikel efter 1660. Blandt tyske Universitetsmatrikler venter endnu de fra Helmstedt, Göttingen og Jena paa Offentliggørelse; de to første er bebudede. Principerne for Udgivelsen af Universitetsmatrikler er i høj Grad afvigende; en saare vigtig og absolut nødvendig Betingelse for deres Brugbarhed som personalhistorisk Kilde er et Personregister, der i alt Fald savnes for Rostocker Matriklens Vedkommende. Idealet er naturligvis, at der tillige findes et Stedregister, ordnet efter Lande, Byer og Lokalteter, og et saadant findes ogsaa i flere af de senest udgivne tyske Matrikler. Erler har i sin Udgave af Leipziger Matriklen, for at spare Registret, anført de Studerendes Navne alfabetisk, ikke kronologisk, hvad der ubetinget maa betegnes som forkasteligt. Først og fremmest er det en Forsyndelse, at sprænge Helhedsbilledet af Universitetets historiske Udvikling, dets af- og tiltagende Søgning under fremragende og mindre betydelige Universitetslærere, i Perioder af Krig og Farsot o. s. v., men personalhistorisk set skilles derved Brødre og nære Frønder med deres Hovmestere ad, der er immatrikulerede samme Dag. Endelig vil selv den kyndige Personalhistoriker, overfor de hyppigt forskrevne Navne, og særlig fremmede Studerendes Navne, staa raadvild eller begaa Fejl ved den rent alfabetiske Registrering.

Københavns Universitets Matrikel 1611—1829 foreligger, som bekendt, i en af fhv. Universitetsbibliotekar S. Birket Smith besørget Udgave i tre Bind, udkomne 1890—1912 paa Carlsbergfondets Bekostning. Senere udkomne Supplementer til denne Udgave — den ældste Matrikel 1479—1611 er desværre gaaet til Grunde — er »Kommunitetsmatriklen 1577—1620«, meddelt af H. F. Rørdam (Hist. Samlinger III, 334 ff.), og K. Carøe »Et Bidrag til Studentermatriklen for 1611« (Pershist. Tidsskr. 6. R. I, 111 ff.). Desværre knytter der sig til Birket Smiths saare fortjenstfulde Udgave af vort Universitets Matrikel hverken Person- eller Stedregister, hvilket unægteligt er et stort Savn. Udgiveren har, navnlig i Betragtning af den store Vanskelighed, det er forbundet med, i et Register korrekt og konsekvent at fordanske de latiniserede Fornavne og Patronymika, afvist dette ganske vist saare brydsomme Arbejde, hvis Ugørlighed dog ikke synes helt indlysende, jvfr. Registret til »Repertorium over danske Breve fra Middelalderen«.

Indtil det forhaabentlig lykkes at vinde en yngre Kraft for dette nyttige og nødvendige Arbejde, maa man nøjes med Hundrups haandskrevne Register til Matriklen (i Rigsarkivet). Med megen Interesse vil danske Personalhistorikere have hilset Udgaven af Kieler Universitetsmatriklen 1665—1865, besørget af Stadsarkivar Dr. F. Gundlach, Forfatter og Udgiver af en Række lodige Arbejder om Kiels Historie og tillige en fremragende Skriftlæser, i hvis Hænder man ogsaa maatte ønske, at den planlagte Nyudgave med Fortsættelse af »Schleswig-Holstein-Lauenburgisches Urkundenbuch« maatte blive lagt. Bogen, der er udgivet i Anledning af Kieler Universitetets 250 aarige Stiftelse, fremtræder i værdigt Udstyr med Person- og Stedregistre. Ved indgaaende Beskæftigelse med Værket og ud fra mange Aars Syslen med de i Hertugdømmerne hjemmehørende Slægters Historie tør jeg sige, at Dr. Gundlach, der ikke er Holstener af Fødsel, har læst de tusender af Navne med en forbløffende Sikkerhed og Nøjagtighed. Denne Ros gælder ogsaa de danske Person- og Stednavne, selv om der hist og her er indløbet Smaafejl eller Unøjagtigheder. Naturligvis forskaanes man ikke for, i den yderst knappe Indledning til Teksten at læse en i et videnskabeligt Arbejde upassende Bemærkning om, at Kieler Universitetet har »gekämpft und gelitten mit den besten und edelsten Männern des Landes für die Sache Schleswig-Holsteins«, og at det svulstigt betegnes som havende »allzeit voran gestanden als Ruferin im Streite um das gute deutsche Recht der Herzogtümer«. Vi Danske har vort Oppgør med Kieler Universitetet, men tør dog rose os af at kunne holde Politik og Videnskab ude fra hinanden og at føre et behersket Sprog. Byen og Universitetet Kiel havde i hvert Fald under dansk Herredømme et lokalt Aands- og Fødselsaristokrati, med rige Traditioner og inderlig Tilknytning til Danmark, hvad tilflyttede (»Zuzügler«), der altid er de mest yderliggaaende i Retning af Udfald mod Danmark, naturligvis er uvidende om. Nu er Kiel vel af alle tyske Byer ved den rivende Udvikling og Nybefolkning fra alle Rigets Egne den for historisk Tradition mest blottede By.

Universitetet i Kiel var fra første Færd, i den berømmelige Prof. D. G. Morhofs Tid (1665—91), nøje knyttet til Gottorperne og blev det end mere i den Periode, dette Herskerhus residerede i Kiel 1721—73. Efter Slesvigs Indlemmelse i den danske Krone fremkom der Forslag til Oprettelse af et Universitet i Hertugdømmerne, for at drage den studerende Ungdom fra Kiel. 1705 havde allerede Hofpræst Masius forelagt en Plan til et kongeligt »holstensk Universitet« i Rendsborg By denne Side Eideren (Altstadt¹⁾); 1731 gjorde Grev Zinzendorff sig til Talsmand for at indrette et saadant i Flensborg²).

¹⁾ Danske Kancelli, henlagte Sager 1699—1707.

²⁾ Dske. Mag. 5. R. IV, 89.

Gottorpernes Forbindelse med Rusland og Sverige hidførte Indkaldelsen af Hofembedsmænd og Officerer fra disse Lande, og deres Sønner og Frønder fra Czarriget's fjerneste Egne, Kaukasus, Ukrainen og Bessarabien, søgte til Universitetet. Af selve Fyrsteslægten studerede her Prinserne Peter Frederik Vilhelm, senere Hertug af Oldenburg († 1823), og hans Fætter Peter Frederik Ludvig († 1829) — hans Efterfølger i Regeringen. Den faste Hovedstamme i den studerende Ungdom og den toneangivende var det holstenske Ridderskab, af Ahlefeldter studerede her ialt 54, af Rantzauer 44, af Buchwalder 43.

Mange kendte Mænd har indskrevet deres Navne i Matriklen. I Flæng kan nævnes den tyske satiriske Digter Christian Wernicke, dansk Gesandt i Paris (1681), Statsmændene Geheimeraad Thomas Balthv. Jessen († 1731) og Caspar v. Saldern, Pædagogen J. B. Basedow, Digteren Georg Philipp Schmidt og Komponisten F. L. Æ. Kuntzen, begge af Lybek, Studenterfæren Aug. v. Binzer og selvstøgt næsten alle de i Bernstorffernes Tid fremtrædende Mænd af Ridderskabet; fremfor alt naturligt Mændene fra 1848—64.

Fra fremmede Lande har ikke faa søgt Universitetet, lige fra Virginia, New York, Habana og Java. En Liste over samtlige Studerende i Kiel fra selve Kongeriget og dets Bilande, ialt omfattende c. 350 Navne, har jeg sammenstillet nedenfor; bortset fra den personalhistoriske Interesse giver den Anledning til forskellige Iagttagelser over Berøringerne mellem tysk og dansk Aandsliv. Før Mageskiftets Afslutning søgtes Universitetet bl. a. af Viceadmiral Just Juel († 1715) og Biskop Broder Brorson († 1778). I den yngre Bernstorffs og Prokansler J. A. Cramers Tid studerede her af mere kendte Danske Rahbek og Samsøe, de senere Statsministre Fred. Jul. Kaas og Ove Ramel Sehested. I det første Aarti, K. L. Reinhold (fra 1794) forkyndte den Kantiske Filosofi som et nyt Evangelium, studerede ikke faa Danske i Kiel, saaledes Filosofen J. E. v. Berger, Nationaløkonomen Gregers Begtrup, Biskopperne P. E. Müller og P. O. Boisen, B. G. Niebuhr, Nordmændene Jakob Aall og Chr. Benoni Treschow. Af det danske Aristokrati O. D. Kaas, Greverne K. B. Schack, S. Schulin, Fætrene Chr. Ditlev og Ditlev Reventlow og Hannibal Wedell, og Joakim Godske Levetzow († som Overhofmarskal).

Om Danmarks Forhold til Universitetet i Kiel, et interessant Emne, hvortil der baade i den trykte Literatur, i Rigsarkivet og private Arkiver findes rigt Stof, vil Fremtiden maaske skænke os en Monografi. Prof. M. Liepmanns nys udkomne »Kieler Professorenbriefe« er en blot og bar Brevpublikation uden Kommentar.

Under alle Omstændigheder skyldes der ogsaa fra dansk Side Dr. Gundlach Anerkendelse for den Dygtighed, hvormed han har løst Opgaven.

I. Landsdele.

A. Danmark og Bilande.

Fra Danmark (aus Dennemareck, ex Dania, Danus, Dania natus): Allesius, Joh. Chr., 1708 ¹⁹/₁₁. v. Arnoldt, Joh. Fredr., 1734 ⁶/₅. Bachman, Peter, 1732 ⁹/₅. Behr, Otto Christopher, 1795 ⁶/₆. v. Berger, Johan Erich, 1793 ¹⁶/₄. Bierman v. Ehrenschild, Martin Conr., 1715 ⁷/₁₀. Bohn, Laurentius Hjorth, 1793 ²/₁₂. von dem Brincken, Georg Carl, 1796 ²⁹/₁₀. Broërssonius,

Broderus, 1715 $\frac{2}{11}$. Fischer, Jac. Ludv. 1796 $\frac{18}{4}$. Hannaeus, Hermannus, 1694 $\frac{6}{9}$. Hartmann, Johs. 1698 $\frac{30}{10}$. v. Hawen, Elias, 1779 $\frac{24}{3}$. Heenius. Severinus Joannis, 1666 $\frac{9}{7}$. Hoff, Johs. Olai, 1692 $\frac{21}{5}$. de Holsten, Chr. Fridr., 1715 $\frac{2}{7}$. de Holsten, Hans, Baron, 1782 $\frac{31}{10}$. Juell, Janus og Justus, 1681 $\frac{21}{5}$. Lerche, Cornelius, 1712 $\frac{27}{7}$. v. der Maase, Chr., 1712 $\frac{27}{5}$. v. der Maase. Friedr., 1711 $\frac{1}{10}$. v. Oertz, Ludv. Chr., 1730 $\frac{18}{9}$. Ovenius, Petrus Johannides, 1684 $\frac{1}{10}$. a Reventlow, Chr., 1776 $\frac{6}{4}$. Rosenpalm, Christianus, 1692 $\frac{2}{1}$. v. Saldern, Heinr. 1778 $\frac{15}{10}$. v. Sames, Joh. Carl, 1788 $\frac{19}{10}$. de Schack, Chr., 1791 $\frac{26}{9}$. v. Scheel, Georg Heinr., 1725 $\frac{10}{3}$. Schiern, Bernh., 1777 $\frac{1}{1}$. Seerup, Nic. N., 1683 $\frac{6}{9}$. Stender, Andreas Dietericus, 1673 $\frac{19}{5}$. Trampe, Fred. Christopher, Greve, 1801 $\frac{8}{5}$. Dr. jur. Werdelmann, Rutgerus, 1683 $\frac{3}{5}$.

Sjælland: Seidenschnur, Georg Ferd. Hannibal, 1830 $\frac{22}{10}$.

Fyen: Jens Juel Greve Ahlefeldt 1784 $\frac{1}{5}$. v. Benzon, Jac., 1780 $\frac{30}{5}$. Bering, Vitus, 1717 $\frac{17}{12}$. Claudii, Johannes, 1747 $\frac{13}{10}$. Holsten, Detlef Cay. Baron, 1779 $\frac{28}{9}$. Jani, Petrus, 1728 $\frac{20}{12}$. Juel, Fred., 1776 $\frac{27}{9}$. Mejer, Georg Curtii, 1681 $\frac{28}{6}$. Olai, Christiernus, 1681 $\frac{28}{6}$. Rosenkrantz, Erik Scheel, 1791 $\frac{24}{5}$. Schaffalitzky de Muckadell, Erik Scheel, 1791 $\frac{27}{9}$. Severini, Magnus, 1685 $\frac{15}{6}$. Stisser, Joh. And. 1734 $\frac{8}{1}$. Türck, Joh. Carl, 1779 $\frac{9}{10}$. Wedell. Hannibal Vilh., Greve, 1797 $\frac{14}{10}$.

Langeland: Holmsted, Johannes og Laurentius, 1687 $\frac{10}{12}$.

Lalaland: Borchsenius, Joannis Bartholdus, 1796 $\frac{16}{4}$. Holck-Winterfeldt, Fred. Chr., Greve, 1784 $\frac{9}{10}$. Kierulf, Carl Fred. Laurits, 1819 $\frac{1}{2}$. Kragius, Christianus, 1725 $\frac{12}{11}$. Reventlow, Chr. S. L., 1820 $\frac{30}{10}$.

Jylland: Buchwaldt, Heinr. Chr. Fried. v. Bentzon, 1815 $\frac{21}{1}$. Fischer. Fred., 1799 $\frac{28}{10}$. Petersen, Jens, 1806 $\frac{25}{8}$. Skow, Frantz, 1775 $\frac{12}{10}$. Ussing. Janus Nicolaides, 1728 $\frac{12}{6}$.

Ærø: Brandius, Johannes 1676 $\frac{10}{8}$. Carstens, Joh. Georg og Joh. Bernh., 1825 $\frac{23}{10}$. Moritzen, Laur., 1772 $\frac{9}{5}$. Setzer, Lor. Ludv. 1838 $\frac{12}{5}$.

Færøerne: Born, Carl Fried., 1804 $\frac{21}{10}$. Gade, Frid. Laur. Emil. 1837 $\frac{29}{10}$. Østergaard, Joh., 1679 $\frac{9}{7}$. — Thorshavn: Manicus, Aug. Heinr. 1841 $\frac{22}{4}$.

Island: Muhle, Finno, 1775 $\frac{30}{8}$. Thorkillus, Joh., 1725 $\frac{9}{10}$.

St. Croix: Hansen, Peter Caspar, fra Husum, 1826 $\frac{25}{11}$. Hjørdemaal, Henning, 1832 $\frac{6}{10}$. Markoe, John Meyer, 1828 $\frac{9}{5}$. (Ryan) Ruån, John, 1832 $\frac{24}{10}$. Rud, Will. N., 1844 $\frac{11}{5}$. Stedmann, Will., 1845 $\frac{9}{4}$.

St. Thomas: Nissen, Hans Detlev Prien, 1829 $\frac{24}{10}$. Simmons, Abr., 1829 $\frac{20}{10}$. Simmons, Osc., 1860 $\frac{28}{4}$. Simmons, James Georg, 1856 $\frac{25}{8}$. Wright, Edw. Fred., $\frac{27}{4}$.

B. Norge.

Norge: Aall, Jak., 1797 $\frac{19}{6}$. Bloch, Nic. Hofm. Sevel, 1780 $\frac{13}{9}$. Hoe. Gerh., 1793 $\frac{21}{4}$. Kyhn, Reinhold, 1685 $\frac{14}{6}$. Lachmann, Andr. Ulr., 1785 $\frac{21}{10}$. Lindholtz, Otto Frid., 1743 $\frac{18}{7}$. v. Løvenskiold, Herm., 1801 $\frac{5}{5}$. v. Moltke, Chr. Fred., 1820 $\frac{2}{5}$. Platzman, Joh. Didr., 1672, Maj. Paulsen, N. A., 1756 $\frac{22}{4}$. Poulett, Hannib., 1670 $\frac{31}{3}$. Schmit, Knud, 1692 $\frac{14}{6}$. Sehested, Ove Ramel, 1776 $\frac{1}{4}$. Steenersen, Bened. Chr., 1776 $\frac{27}{9}$. Wildhagen, Casp., 1682 $\frac{5}{10}$.

Bergen: Nagell, Dom. 1665 $\frac{5}{11}$. — Kragerø: Tønder Vilh. Aug., 1785 $\frac{2}{5}$. — Kristianssand: Thaulow, Andr., 1787 $\frac{9}{6}$. Thaulow, Joh. Fried. 1787 $\frac{9}{6}$. Wiborg, Peter, 1757 $\frac{8}{11}$. — Kristiania: v. Levetzou, Joak. Godske, 1801 $\frac{24}{9}$. — Stavanger: Kielland, Jens Bull, 1806 $\frac{6}{11}$. — Trondhjem: Garman, Jens S., 1803 $\frac{8}{9}$. Jessen, Peter Casp., 1699 $\frac{10}{2}$. Tønder Lund, Nic., 1776 $\frac{1}{4}$. Wesling, Mart. 1693 $\frac{7}{1}$.

II. Byer.

A. København.

Adler, Georg Josias Steph. Borgia, 1813 $\frac{4}{5}$. Aschenfeldt, Jürgen Friedr. Heinr., 1837 $\frac{5}{10}$. Bagger, Peter Gotfred Martin, 1832 $\frac{2}{11}$. Baudissin, Hern. Wilh., Greve, 1820 $\frac{27}{11}$. Begtrup, Gregorius Otto Bruun, 1793 $\frac{27}{4}$. Bernstorff, Friedr., Greve, 1790 $\frac{28}{4}$. Borghoff, Friedr. Herm., 1831 $\frac{25}{4}$. Braemer, Johan Friderich, 1680 $\frac{24}{11}$. v. Buchwaldt, Friedr., 1847 $\frac{8}{11}$. v. Buchwaldt, Magnus, 1834 $\frac{4}{11}$. Bülow, Chr. Conr., og Ernst Friedr., Rigsfriherrer, 1788 $\frac{27}{11}$. Christiani, Carl Rud. Ferd., 1813 $\frac{1}{11}$. Clauswitz, Andr. Chr., 1798 $\frac{9}{11}$. Clauswitz, Gottlob Peter, 1816 $\frac{3}{5}$. Cramer, And. Wilh., 1779 $\frac{21}{5}$. Cramerus, Ernst Friedr., 1775 $\frac{19}{10}$. Cramer, Johs. Andr., 1781 $\frac{25}{5}$. Dahl, Chr. Peter Adolph, 1826 $\frac{13}{4}$. Dietrichsen, Peter Friedr. Dietr., 1806 $\frac{2}{5}$. v. Dirckinck-Holmfeld, Constant Peter Heinr., 1819 $\frac{22}{2}$. Eggers, Olaus Friedr., Baron, 1817 $\frac{29}{9}$. v. Eggers, Soph. Wilh. Siegf., 1827 $\frac{19}{10}$. Erichsen, E., 1787 $\frac{7}{5}$. Evers, Carl Andr., 1801 $\frac{29}{4}$. Fabricius, Herm., 1781 $\frac{2}{11}$. Fabricius, Joh. Christ. Edv. og Thomas Balthasar, 1790 $\frac{12}{2}$. Feddersen, Henry Georg, 1831 $\frac{29}{12}$. Fischer, Georg Chr., 1794 $\frac{19}{10}$. Fleischerus, Esaias, 1690 $\frac{11}{4}$. Franzen, Ant. Leonh. 1840 $\frac{4}{5}$. Frisius, Baggio Friderici, 1691 $\frac{21}{1}$. Gamburg, Andr., 1694 $\frac{23}{10}$. Gardthausen, Gust. Wald., 1827 $\frac{8}{5}$. Garlieb, Knud Wilh., 1838 $\frac{3}{11}$. Gemzoe, Conr. Chr. 1794 $\frac{30}{11}$. Groth, Joh. Dan. Herholdt, 1837 $\frac{25}{4}$. Grothusen, Gerhard, 1863 $\frac{30}{10}$. Grund, Carolus, 1720 $\frac{5}{4}$. Hacquardus, Ludovicus Adolphus, 1717 $\frac{24}{8}$. Hagaenius, Johannes, 1685 $\frac{29}{10}$. Halling, Will. Charles, 1833 $\frac{29}{9}$. Hansen, Chr. Ferd., 1833 $\frac{25}{3}$. Hansen, Thomas Adolph Theod., 1844 $\frac{25}{4}$. Harbou, Andr. Poul Adolph, 1827 $\frac{31}{10}$. v. Harbou, Ernst Chr. og Andr., 1836 $\frac{23}{4}$. Haxthausen, Ferd. Christopher, 1780 $\frac{11}{11}$. Heltberg, Joh. Nic., 1837 $\frac{10}{4}$. Hennings, Corfitz Johs., 1665 $\frac{24}{10}$. Høest, Marcus Gerh., 1800 $\frac{27}{9}$. Hoffbauer, Wilh., 1837 $\frac{5}{12}$. Hojer, Fridr., 1680 $\frac{21}{4}$ og 1683 $\frac{24}{12}$. v. Holstein, Henning Christoph, 1860 $\frac{17}{10}$. Hornemann, Ant. Ulr., 1794 $\frac{9}{5}$. Hubrich, Joh. Ludw. Gotthilf, 1803 $\frac{30}{4}$. Jensen, Friedr. Bernh. Hugo, 1843 $\frac{4}{5}$. Jensen, Fred. Heinr. Otto, 1840 $\frac{29}{3}$. Jersild, Jens Chr. Theod., 1860 $\frac{21}{7}$. v. Jessen, Joh. Chr., 1766 $\frac{29}{9}$. Johannsen, Chr. Friedr., 1809 $\frac{29}{10}$. Johannsen, Frid. Heinr. Chr., 1799 $\frac{10}{4}$. Jørgensen, Thorv. Gust. 1863 $\frac{9}{6}$. Kaas, Fried. Julianus, 1775 $\frac{25}{6}$. Kaas, Henr. Valentin Eicksted, 1794 $\frac{24}{10}$. Kaas, Otto Ditlev, 1794 $\frac{9}{5}$. v. Kardorff, Carl, 1814 $\frac{27}{10}$. v. Kardorff, Vilh. Carl, 1811 $\frac{26}{4}$. Kellermann, Olaus Chr., 1828 $\frac{30}{4}$. Ketelsen, Chr. Fried. Martin, 1835 $\frac{8}{5}$. Ketelsen, Thor Ludv., 1831 $\frac{29}{10}$. Kiær, Marcus Johansen, 1830 $\frac{21}{10}$. Knirsch, Wenzel Jos., 1831 $\frac{16}{10}$. Kobeling, Fridericus Friderici, 1682 $\frac{27}{7}$. Kochen, Ed. Joach. Martin, 1838 $\frac{8}{10}$. v. Krabbe, Hans, 1788 $\frac{19}{10}$. Lehmann, Edv. Adolph Æmilius, 1842 $\frac{31}{10}$. Langkjer, Svenné Vict., 1859 $\frac{15}{4}$. Leisching, Johs. Ernst, 1786 $\frac{14}{6}$. Levestamm, Georg og Arn., 1823 $\frac{11}{4}$. Libsius, Frid., 1666 $\frac{30}{10}$. Lindemann, Wilh. Ant., 1759 $\frac{25}{5}$. v. Linstow, Wald, 1842 $\frac{9}{5}$. Lorentzen, Theod. Aug. Diedr., 1847 $\frac{30}{6}$. Manthey, Carl Fridr., cand. jur., 1799 $\frac{28}{10}$. Mertz, Chr. Carl Friedr. Joh. stud. theol., 1826 $\frac{6}{10}$. Mohr, Chr., 1863 $\frac{13}{10}$. Munderloh, Chr. Gottfr., 1832 $\frac{9}{5}$. Mühlhausen, Godeschalcus, 1734 $\frac{22}{12}$. Müller, Peter Erasmus, 1797 $\frac{19}{6}$. Müller, Otto Chr., 1756 $\frac{3}{4}$. Müllertz, Camillus, 1823 $\frac{27}{10}$. Møller, Dorius Lor., 1839 $\frac{26}{10}$. Møller, Heinr. Chr., 1837 $\frac{1}{9}$. Møller, Joh. Peter, 1828 $\frac{21}{5}$. Niebuhr, Bartold Georg, 1794 $\frac{9}{5}$. Nissen, Peter Nic., 1788, Apr. Ocsenius (Ocksen), Johs., 1683 $\frac{30}{5}$. Olivarius, Holger de Fine, 1778 $\frac{19}{10}$. Olog, Sejer, 1776 $\frac{27}{12}$. Otto, Chr., 1822 $\frac{18}{4}$. Outzen, Jac. Chr., 1848 $\frac{8}{11}$. Oehl, Carl Ludv., 1807 $\frac{2}{4}$. Petersen, Joh. Nic., 1838 $\frac{13}{10}$. Prehn, Fr. Chr., 1828 $\frac{3}{5}$. Prescher (Precheur), Ulr. Phil., 1732 $\frac{16}{6}$. Rahbek, Knud Lyne, 1782 $\frac{2}{6}$. Rantzau, Chr. Emil Heimr. Jul., 1849 $\frac{5}{11}$. Ravit, Joh. Ant., 1863 $\frac{22}{4}$. Reuter, Ludv. Andr., 1857 $\frac{28}{10}$. Reventlow, Chr. Ditlev, 1797 $\frac{22}{10}$. Reventlow,

Eugen, Greve, 1815 $10/4$. Reventlow, Gottfried, Greve, 1818 $18/4$. Riedell, Joh. Friedr., Chr. Engelb., 1851 $15/10$. Rosch, Chr. Friedr., 1753 $20/2$. Ryge, Joh. Chr., 1803 $7/6$. Samsøe, Ole Johs., 1782 $30/7$. Schack, Hans, Greve, 1804 $25/3$. Schack, Knud Bille, Greve, 1793 $25/4$. Scheby, Edv. Tetens, 1834 $11/11$. Scheby, Ed. Tetens, 1843 $16/11$. Scheuermann, Vilh. Theod., 1824 $30/6$. Schnepel, Fried., 1818 $9/4$. Schnepel, Jul. Carl Andr., 1850 $10/1$. Schouboe, Carl Chr., 1821 $20/4$. Schulin, Sig. Ludv., Lehns greve, 1800 $11/6$. Schumacher, Joh. Chr. Fried., 1837 $28/1$. Schumacher, Gottfr. Chr., 1797 $1/6$. Spormand, Theocharus, 1675 $9/8$. v. Stemann, Jul., 1799 $22/10$. v. Stemann, Otto Joh., 1793 $3/6$. Stenfeldt, Har., 1828 $22/6$. Stockfleth, Georg Friedr. Jul., 1829 $3/6$. Søbøtker, Ad., 1710 $21/7$. Treschow, Chr. Benoni, 1825 $16/6$. Triller, Ad. Heinr. François, 1837 $20/4$. Turretin, Joh. Carl Vilh., 1840 $9/5$. Tutein, Ludv. Alex., 1820 $11/11$. Valentiner, Ad. Georg Chr., 1828 $26/4$. Voss, Frid. Gerh., 1804 $14/6$. Westphal, Carl Chr., 1817 $28/6$. Wiedemann, Carl Franz Friedr., 1845 $19/4$. Wiedemann, Herm. Roderich, 1849 $3/10$. Wilkens, Jessenius Nic. Hinr., 1799 $26/10$. Wolfhagen, Fried. Herm., 1841 $11/5$. Worm, Olaus, 1688 $29/8$. v. Zepelin, Andr. Eberhard Carl Vilh., 1828 $30/12$. Zuber, Aloys, Dionysius, 1772 $16/12$.

B. Andre Byer og Steder.

A a b y (Fyen): Faber, Joh. Henr., 1730 $4/8$. — A a l b o r g: Bülow, Fred. Ulr. Aug., 1798 $21/10$. Holm, Jac. Jacobi, 1722 $26/6$. Kaastrup, Jens Peter, 1843 $4/5$. — A a r h u s: Wintherus, Petrus Janus, 1675 $16/6$. — A l s l e v: Jessen, Andr. Müller, 1779 $14/10$. — B y g h o l m s M ø l l e (ved Horsens): Raben, Erik Peter Fredr., 1829 $11/6$. — B r a h e - T r o l l e b o r g: Reventlow, Detl. Chr. Ernst, Greve, 1802 $19/10$. — B r ø n d u m d a m: Bierum, Henr. Ernst, 1740 $29/7$. — D a l b y (Fyen): Thestrup, Franc Olai, 1670 $16/9$. — F r e d e r i c i a: Bang, Joh. Laur., 1835 $28/7$. v. Holstein, Frid. Carl Chr. Conrad, 1858 $17/4$. Neckelmann, Ludv. Conr., 1804 $21/4$. Stibolt, Jens Peter, 1834 $18/10$. — F r e d e r i k s b o r g: Bernstorff, Gust. Carl Emil, 1831 $29/10$. Bernstorff, Chr. Friedr. Carl, 1839 $14/6$. Kopp, Wald. Siegr., 1859 $11/8$. — F r e d e r i k s s u n d: Richardi, Joh., 1842 $23/4$. — F r y d e n l u n d (v. Kbhvn.): v. Linstow, Hartvig, 1832 $10/5$. — H a u g h u s (Vejle): Dame, Wilh. Aug., 1834 $24/10$ og 1840 $27/11$. — H e l s i n g ø r: Bilhard, Joh. Adolf Fred., 1785, $15/4$. van Deurs, Jac. Friedr., 1782 $22/6$. Feldmann, Peter Nic., 1760 $4/11$. Hansen, Hans Peter, 1822 $7/5$. van Mehren, Aug. Ferd. Mich., 1845 $7/7$. Schæffer, Carl Lauritz, 1837 $28/7$. Steman, Joh. Valentin, 1683 $10/10$. Steman, Justus Daniel, 1688 $20/10$. — H e r s o m: Quistgaard, Soph. Fred., 1853 $29/4$. — H o r s e n s: Clausen, Jens Peter Sev. Steff., 1846 $2/11$. — J æ g e r s b o r g: v. Berger, Frid. Val. Erich, 1823 $17/4$. — K o k k e d a l: v. Fischer-Benzon, Jul. Wald., 1836 $27/4$. — K v ø r n d r u p: Lassen, Axel Fred., 1808 $3/7$. — K ø g e: v. Rosen, Gottl. Fred., 1841 $16/1$. — K o l d i n g: Faust, Joch. Rud., 1692 $21/12$. Flye, Andr. Jani, 1708 $19/8$. Holzmann, Frid. Christoffer, 1824 $10/6$. — L e m v i g: Gross, Jens Georg Heinrich, 1861 $17/4$. — L i n d e r u p g a a r d ved Kolding: Lottrup, Ole Chr. Sinner, 1805 $2/8$. — L y n g b y: Rønne, Chr. Alb., 1813 $17/10$. — M a r s t a l: Boeneck, Georg Søren, 1814 $8/5$. Claussen, Joh. Severin Theod., 1850 $12/11$. — M i d d e l f a r t: Bloch, Cæsar Fred. Ernst, 1782 $21/10$. — N y b o r g: Ahlefeldt Laurvig, Fred. Wilh. Ludv., 1824 $10/6$. Binzer, Carl Chr., 1833 $14/10$. Jessen, Andr. Larsen, 1830 $7/11$. Lerche, Andr. 1670 $30/11$. — O d e n s e: Blumensaadt, Nic. Nimann, 1827 $30/10$. Grooth, Johannes, 1683 $9/7$. Hind, Petrus Henrici, 1729 $14/4$. Lago, Ivari Filius, 1729 $14/4$. Reedtz, Jens Carl Soph. Alb., 1835 $15/11$. Rust, Johannes, 1703 $11/6$. Willemoes-Suhm, Peter Fred., 1838 $30/4$. — R a n d e r s: Gruhnerus, Elias Christiani, 1712 $28/4$. Neckelmann, Carl, 1830 $26/10$. Winther,

Ben. Nic., 1680 ²⁹/₄. — Randlev: Blicher, Jens Fred., 1835 ⁷/₄. — Ribe: Boysen, Peter Outzen, 1782 ¹¹/₄. Clausen, Thomas, 1734 ⁹/₁. Corvinus, Janus Petrus, 1738 ²⁹/₃. Foss, Christoph Steph., 1806 ¹⁹/₄. Frisius, Baggo, 1725 ³/₇. Hermansen, Verner, 1824 ²⁶/₉. Hvassius, Westinus, 1717 ²⁰/₅. Laurentii, Johannes, 1667 ³⁰/₉. Moltke, Ehrenreich Christopher Ludv., 1808 ⁷/₆. Møller, Christiern, 1734 ⁸/₁. Tøxen, Mennasse, 1795 ¹⁵/₄. Øllgaard, Nic. Esmark, 1799 ¹⁵/₃. — Ringkøbing: Hansen, Joh. Nic., 1827 ⁷/₅. — Roskilde: Kornerup, Søren, 1819 ²²/₃. v. Reedtz, Jens Carl Soph. Alb., 1835 ¹³/₁₁. Salling, Andr. Mathiae, 1743 ¹⁹/₆. Thrige, Søren Bloch, 1837 ⁴/₁₁. — Rønne: Panum, Peter Ludv., 1840 ⁹/₂. — Sindinggaard: Friis, Bagginus Andreas, 1832 ²⁵/₄. — Slagelse: v. Bertouch, Ernst Joh. Albr., 1843 ²⁵/₆. Ørsted, Jak. Albert, 1875 ¹¹/₁₀. — Sorø: Holstein Rathlou, Viggo, 1844 ²⁶/₄. Müller, Nic. Johs., 1824 ¹⁸/₉. Sorø Skole: Lachmann, Andr. Ulr., fra Norge, 1785 ²¹/₁₀. v. Buchwald, Hugo Cai, 1830 ¹¹/₅. — Steensgaard: Hein, Fred. Jensen, til St., 1712 ¹⁴/₇. — Stokkemærke: Sveistrup, Laur. Ludv. Adolf, 1832 ¹⁸/₆. — Storehedinge: Otto, Carl Chr., 1838 ²¹/₅. — Taasinge: Juel, Carl, 1798 ²⁵/₄. — Testrup: v. Liliencron, Ernst Louis, 1822 ²⁸/₄. v. Liliencron, Andreas Sophus, 1822 ²⁷/₁₀. — Vemmetofte: Kølpin, Alexander, 1784 ²⁸/₄. — Viborg: Dons, Augustinus Bartholin, 1682 ¹⁵/₁₁. Jaenisch, Carl, 1750 ²⁶/₁₀. Krog, Joh. Henr., 1748 ⁴/₇. Paludan, Vilh., 1673 ¹⁷/₄. Scharffenberg, Wilh. Theod. Const., 1827 ¹/₃. Ursinus, Carolus Johannes, 1758 ¹/₉. — Vidstrup: Dahlmann, Jak., 1814 ¹/₆. — Virkelyst (Kolding): Sprechler, Jac. Soph., 1853 ²⁸/₅. — Ærøskøbing: Carstens, Hans Bogislaus, 1823 ²⁵/₁₀. Carstens, Joh. Ernst August, 1832 ¹²/₅. Carstens, Samuel Johs., 1833 ²⁸/₄. Claudius, Chr. Ludv. Aug., 1845., 1845 ¹⁵/₄. — Østerbygaard: Wittrock, Philip Chr. Henr. Ludv. Emil, 1854 ¹²/₁₀.

Bog anmeldelser.

B. Erichsen og Alfr. Krarup: Dansk personalhistorisk Bibliografi. Systematisk Fortegnelse over Bidrag til Danmarks Personalhistorie (i Tilslutning til Bibliotheca Danica). Udgivet paa Carlsbergfondets Bekostning. Kbhvn. 1917.

Et stort Savn, alle Dyrkere af dansk Biografi, Personalhistorie og Genealogi længe har følt, er nu afhjulpet ved Udgivelsen af en af kyndige og omhyggelige Biblioteksmænd udarbejdet Oversigt over de i vor Tidsskriftliteratur indeholdte Bidrag til dansk Personalhistorie, og i Forbindelse hermed en Fortegnelse over selvstændige Skrifter af samme Indhold efter 1830 (det Aar, C. Bruuns Bibliotheca danica, 3. Bd., 2. Afd., stanser).

Den foreliggende statelige Bog paa over 800 Sider fremtræder i det ydre, baade ved et heldigt Valg af Format, Typer, Satsskifte og Udgange, der letter Overblikket, som ogsaa ved smukt Tryk og Papir, i en for alle lignende Arbejder mønsterværdig Skikkelse. Bindet udgør tredie Del af det af Udgiverne planlagte Værk med Titlen »Dansk historisk Bibliografi«, hvoraf 1. Bind vil omfatte Kongerigets og de skaanske Landskabers Tidshistorie og indre Forhold, medens 2. Bind skal omhandle deres Topografi samt Hertugdømmernes Tidshistorie og Slesvigs indre Forhold og Topografi. Hele Værket, Frugten af 8 Aars ihærdigt Arbejde, vil, naar det foreligger fuldenendt, være en uvurderlig Vejledning i Studiet af dansk Historie og dens Hjælpevidenskaber. Udgiverne tør gennem deres saa nyttige og fortjenstfulde Ar-

bejde paa Forhaand være sikker paa erkendtlig Tak fra de mange, der nu og i Fremtiden uafadelig vil raadsperge det monumentale Værk.

»Dansk personalhistorisk Bibliografi« omfatter den herunder hørende danske og udenlandske Litteratur i Tidsrummet 1831—1912 og behandler foruden selve Danmark ogsaa Sønderjylland og Holsten. At Island ikke er medtaget, kan motiveres ved at en Oversigt over dets Personalhistorie er en Opgave, som kun en indfødt kan løse tilfredsstillende. For Grønlands Vedkommende henvises til P. Lauridsens *Bibliographia Groenlandica* (1898), som dog af flere Grunde tiltrænger en Afløser; en historisk Bibliografi over de dansk-vestindiske Øer, der ligeledes er udeladt, er netop nu under Udarbejdelse.

Udgiverne har ikke nøjedes med at hente Stoffet fra Tidsskrifter og personalhistoriske Afdelinger i Bibliotekerne, men overalt, hvor der i Forord og Indledning fandtes Oplysninger af personalhistorisk Interesse, er disse medtagne. Ligesaa er enkelte Breve i almindelige Brevsamlinger, f. Eks. »Bernstorffske Papirer« opførte under Afsenderens Navn, og de enkelte Stamtavler i større Publikationer særskilt angivne. Hvorvidt man har handlet rigtig i at udelade Ligtaler og Selvbiografier af Doktorer i Universitetets Festskrifter er maaske tvivlsomt. En Gennemgang af Aviserne vilde selvsagt have været uoverkommelig. At man i Bibliografien har optaget Personer, der i en Aarrække har opholdt sig i Danmark eller staaet i dansk Statstjeneste, f. Eks. de franske Litterater paa Frederik V.'s Tid, la Beaumelle og Mallet, Reverdil, tyskfødte Forfattere som Basedow og Wernicke, Diplomater som Asseburg og Lynar, maa sikkert billiges. Aarsagen til at Klopstock er udeladt, er mig dog ikke klar. Digteren H. W. Gerstenberg, der i den seneste Tid er bleven gjort til Genstand for Undersøgelser af tyske Litteraturhistorikere (K. Redlich, *Zum 29. Jan. 1878* [Af G.'s Papirer], *Euphorion* III, VI, o. a. St.) er bleven noget stedmoderligt behandlet. Ved Shakespeareoversætteren og Diplomaten Grev Wolf Baudissin bør vel tilføjes Titlen paa en Monografi over ham »Wolf Graf Baudissin, Gedenbuch für seine Freude, 1880« (af hans Enke Sophie, f. Kaskel), Gustav Freytags Biografi af ham og hans egne Optegnelser fra 1880 i »*Im neuen Reich*, 1871«. Med mit særlige Kendskab til den fremmede Litteratur om tyske og franske indvandrede Mænd og Slægter tør jeg iøvrigt sige, at de anførte biografiske Henvisninger paa dette vanskelige Grænseomraade tilfredsstiller alle rimelige Krav.

Om det store og dybtgaaende Arbejde, der i Almindelighed er ydet, vidner Bogens Omfang og det ialt 15,649 Numre omfattende Antal af særskilte Bøger, Afhandlinger og Tidsskriftartikler, der her er rubricerede. For at nævne Tal kan anføres, at Bibliografien over Holberg fylder 9 Sider og tæller 168 Numre, Grundtvig 9 Sider og 165 Numre, Søren Kierkegaard henved 5 Sider og 88 Numre, H. C. Andersen 4½ Side og 92 Numre, Thorvaldsen 3¼ Side og 59 Numre, Oehlenschläger 3 Sider og 58 Numre, Georg Brandes 2½ Side med 55 Numre. Denne Sammenstilling viser tillige numerisk, i hvilken Grad vore mest kendte Mænd har fristet Biografer, Litteratur- og Kunsthistorikere. Om Baggesen kunde der tilføjes Titlerne paa adskillige Afhandlinger og Smaa-bidrag i tyske litteraturhistoriske Tidsskrifter. Men herpaa, som paa andre mulige Smaaamgler, der i Forhold til det ydede ikke er værd at opholde sig ved, vil et Supplement kunne bøde.

Før Erichsens og Krarups Bog fremkom, var enhver, der søgte Oplysninger eller vilde offentliggøre et arkivalisk formentligt Nyfund, saare ilde stedt. Hvem kender Indholdet f. Eks. af Odin Wolfs, Rahbeks og Høsts forskellige Tidsskrifter, der meget godt kan rumme Ting af Værdi for en Undersøgelse. Særlig drevne Folk tyede til den, bl. a. af Bricka benyttede, haandskrevne Fortegnelse over de i danske Tidsskrifter trykte Afhandlinger til dansk Personalhistorie

af N. Hancke i Univ. Biblioteket, og denne henfarne Kollega af d'Hrr. kunde maaske have fortjent at være nævnt i Fortalen. Enhver, der skal »biografere« en Person og savner Henvisninger i Biogr. Lexikon, vil i en Haandevending kunne orientere sig i Stoffet. Den lille Lakune for Aarene 1913—15, da S. Dahls Index til danske Tidsskrifter tager fat, udfyldes af Krarups Litteraturoversigter i Hist. Tidsskrift.

Carlsbergfondet har Ære og Fortjeneste af at have bekostet Erichsens og Krarups Bibliografi, hvis forholdsvis meget billige Pris af 9 Kr. muliggør dens Udbredelse i videre Kredse.

Louis Bobé.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

Af Paul Hennings.

Ved at sysle med den fortjenstfulde, i 1915 af Hugo Samzelius udgivne svenske »Jägeristaten«, der bringer et meget betydeligt personalhistorisk Stof (den omfatter over 3,000 Navne), faldt mit Øje paa Underjægermester Gregor Ahlefeldts Navn, der døde 1698. Ved første Øjekast gik jeg naturligvis ud fra, at han tilhørte de holstenske Ahlefeldter. Men intet mindre; han er født i Dalsland i Sverrig, hed oprindelig Gregorius Ahl og adledes i Sverrig med Navnet Ahlefeldt. Thi være dette meddelt som et lærerigt Eksempel paa, hvor forsigtig man maa være, naar man af Navneligheder vil slutte til Slægtskab; har man intet andet at støtte sig til, viser det sig saa godt som altid, at der intet er om en Slægtsforbindelse, men at Navneligheden beror paa rene Tilfældigheder.

Prins Georg af Battenberg (f. 1892, britisk Marineløjtnant og Broder til Prinsesse Andreas af Grækenland) har for nylig i St. James Palace i London ægtet Comtesse N a d a T o r b y. Dette Ægteskab er i genealogisk Henseende interessant, thi det forener Ætlinge af flere mærkelige morganatiske Fyrsteforbindelser.

B a t t e n b e r g e r n e hører til den hessiske Fyrsteslægt, idet Farbroderen til den nu regerende Storhertug af Hessen til venstre Haand ægtede Polakinden Komtesse Julie Haucke, hvis Fader var af meget lav Herkomst. Børnene fik Battenbergnavnet og Prinsetitlen; en Prinsesse af denne Slægt sidder nu paa Spaniens Trone og en Søn blev som bekendt Fyrste i Bulgarien.

T o r b y'erne ere Børn af Storfyrst Michael Michailowitsch af Ruslands morganatiske Ægteskab med Komtesse Sophie Merenberg, der atter var født i Prins Nikolaus af Nassaus morganatiske Ægteskab med den russiske Digter Puschkins Datter Natalie.

Som et yderligere Kuriosum kan tilføjes, at Grevinde Sophie Torby, født Merenbergs Broder, Grev Georg Merenberg, i 1895 ægtede Prinsesse Olga J o u r i e v s k a j a, Datter af Kejser Alexander II af Rusland i dennes morganatiske Ægteskab med Prinsesse Catharina Dolgoroucka.

I Tyskland er »Stambord«-Skikken — at Venner eller Ligesindede daglig eller dog paa bestemte Dage samles til et Glas Vin eller Øl i en Restaurant og tilbringer nogle Timer med at udveksle Tanker og Meninger, med Kandestøberier o. s. v. — meget udbredt. April Nummeret 1916 af »Der deutsche Herold« bringer en iøvrigt smukt farvelagt Gengivelse af Stiftelsesdokumentet for et saadant den 4. Maj 1916 i Frankfurt a. M. stiftet »heraldisk Stambord« til Fremme af den heraldiske Videnskab og Kunst — der allerede har holdt 50 »Sitzungen«.

Stambordsinstitutionen er skabt af det meddelssomme og interesserede, men af Naturen saare sparsommelige, tyske Folk for at erstatte det dyrere, selvkabelige Samvær i Hjemmene; — men et er givet: mange gode Tanker og Ideer er i Aarens Løb kaldt til Live gennem Meningsudvekslinger ved et saadant Stambord — og derfor: hvem vil trække paa Snulebaandet af det »heraldiske Stambord«; det har sikkert ogsaa sin Mission!

Det er en almindelig udbredt Tro, at Schweiz er et særdeles borgerligt, højt republikansk Land, men kommer man Befolkningen paa nærmere Hold, opdager man hurtigt, at dette aldeles ikke er Tilfældet. Ældgamle Adels- og Patricierfamilier spiller tværtimod en stor, ja afgørende Rolle overalt baade paa Landet og i Byerne. Et Bevis herfor finder man i det fornylig udkomne Værk af W. R. Stachelin: »Basler Adels- und Wappenbriefe«, der nærmere gør Rede for 76 Adels- og Vaabentildelinger m. v., som i Tidsrummet 1417—1816 er givet til Borgere i Basel, som oftest af den tysk-romerske Kejser og Hofpfalzgreverne.

Efterhaanden som Studiet af Ahnetavler genvinder dets tidligere Betydning ved Siden af eller langt snarere forud for Stamtavlestudiet, som det tidligere i alt Fald periodevis har haft, vaagner i stadig større Kredse Interessen for Udarbejdelsen af berømte Mænds Ahnetavler.

Saaledes har mange beskæftiget sig med den danskfødte Generalfeltmarskal, Grev Helmuth Moltkes Ahnetavle, hvis Studium baade er interessant og ret vanskeligt, idet den gennem Moltkes Moder, Henriette Paschen, bevæger sig i ganske borgerlige Forhold. Henriette Paschen, der iøvrigt i sin Ungdom beskrives som »schön, feurig und nach Genuss lechend« — Egenskaber der saa vist ikke kan siges at være nedarvede paa den berømte Søn — var Datter af en fremragende Hamborger Storkøbmand og Millionær Johann Bernhard Paschen og hans første Hustru Frederikke Margrethe Elisabeth Moll. Med hende eller rettere med hendes angivne Forældre, en lille Hamborger-Notar Johann Manasse Moll i Ægteskab med Helene Christiane Sophie Mische, var man hidtil stoppet op, thi at forfølge disses Ascendens, der hurtigt tabte sig i Mørket, syntes ikke at være Umagen værd. Nu har man imidlertid fornylig fremdraget en Udtalelse af en dengang ret bekendt hamborgsk Maler Grasmeyer, om at Faderen til J. B. Paschens første Hustru var den danske Gesandt i Hamborg Christian August v. Johnn, og er dette rigtigt, frembyder der sig rige Muligheder for et videregaaende Studium af Nedarvning af Egenskaber. Naar man læser, hvad P. Vedel i Biografisk Lexicon siger om denne af en højtanset og dygtig Slægt udgaaet Mænd, om hans Energi ligeoverfor den engelske Premierminister R. Walpole og senere overfor det hamburgske Senat, ser det ingenlunde usandsynligt ud, at Helmuth Moltke har arvet disse Egenskaber efter ham. Johnn, der var ugift, blev allerede i 1737 Gesandt i Hamborg, og Frederikke Moll fødtes 8. Januar 1748. Hendes Forældre skal være viede i 1747, men naar Vielsen er foregaaet, har jeg hidtil

ikke kunnet erfare, de hamborgske Kirkebøger vil dog sikkert efter Krigen kunne give Oplysning herom. Er det rigtigt, at Fru Paschen er Datter af Johnn, saa er det muligvis fra sin Bedstemoder, at Feltmarskallens Moder har arvet sin Nydelsestrang, Skønhed og Sanselighed!

Paa Gaarden Sem i Snaasen i Norge har man for ikke lang Tid siden holdt et Slægtsstævne af den vidt forgrenede Slægt Schefto. Ca. 200 Medlemmer af Slægten var tilstede, og der blev ved denne Lejlighed rejst en Bautasten over Slægtens Stamfader.

Tidligere er det paa dette Sted bleven nævnt, at Matriklen for Helmstedts Universitet er under Udarbejdelse. Da netop denne Matrikel har ikke ringe Interesse for os — Helmstedts Universitet blev i en vis Periode stærkt besøgt af Danske, — har jeg anstillet Undersøgelse, om Verdenskrigen har bragt dette Forehavende, som saa mange andre, til at strande, og har konstateret, at dette ikke er Tilfældet; der arbejdes videre paa Udgivelsen, men Udgiveren, Geheime-Arkivraad, Dr. Zimmermann i Wolfenbüttel har dog intet turde udtale om, naar Værket kan foreligge.

Derimod har man destoværre end ikke paabegyndt lovede Udgivelse af Matriklen for Universitetet i Göttingen, og Planerne herom er ganske stillede i Bero.

Universitetet i Groningen har udgivet »Album studiosorum academiae Groninganae«, der indeholder samtlige de i Aarene 1615—1914 ved Universitetet immatrikulerede Studenter, de der promoverede Doktores o. s. v. Det bringer et udmærket Navneregister, ved hvis Hjælp man let vil kunne finde adskillige Danske, der i ældre Tider har besøgt dette i en vis Periode meget søgte Universitet.

I en Annonce i et udenlandsk Dagblad tilbyder en Mand i Herisau i Schweiz heraldisk Undervisning til den »der ønsker at erhverve Adel, Doktorgrader eller Ordener!«

Der findes dog mangan Slags Svindel her i Verden!

Udmærkelser og Gunstbevisninger fra Statsoverhoveder har eksisteret saa længe ordnede Statssamfund har været til, men Karakteren af dem har i Tidens Løb undergaaet væsentlige Forandringer. Nu til Dags er det i Regelen Ordner, Rang og Titler, der er Maalet for den menneskelige Ærgerrighed og Forfængelighed, men for blot faa hundrede Aar siden var Maalene ganske andre; det var f. Eks. en meget efterstræbt Gunst at faa Ret til at forsegle med rødt Vox, og hvad mener man om den Udmærkelse, der i Aaret 1583 af Kejser Rudolf II blev tildelt Grev Herman Manderscheid, hvem det tillodes fremtidig hvert Aar at udnævne 2 Notarer!

Ved en Ideassociation rinder Anekdoten om den brave Søulk, Kommandør N. N. mig i Hu, der Gang paa Gang bad Kong Frederik VII om, at han maatte blive Kammerherre; Kongen, der jo mindst af alt savnede Humor, men som paa den anden Side havde en forøvrigt ganske rigtige Erkendelse af, at en Hof titel egnede Vedkommende sig mindst af alt til, gav efter og udnævnte ham til Kammerherre, men med den Indskrænkning, at han ikke maatte fortælle sin Udnævnelse til en levende Mors Sjel; ligeledes kommer jeg til at huske paa den danske Borger, der da Kong Christian IX ønskede at udmærke ham, kun bad om et, at hans industrielle Etablissement fremtidig maatte føre Splitflag.

Om Kommandøren accepterede Betingelsen og blev sin Konges Kammerherre eller ej, vil til alle Tider blive en uløst Gaade, men den Sidstnævnte fik sit Ønske opfyldt; Etablissemnet Carlsberg Bryggeriet og Glyptoteket flager jo den Dag i Dag med Splitflag.

Igennem de tyske Aviser gik for nogen Tid siden en Notits om at Byen Leipzig havde hædret Luftskibets Opfinder, Grev Zeppelin, ved at føje en gylden Strudsfjeder — svarende til den Z. fører i sit Skjold — ind i Byvaabnet.

Jeg blev straks noget betænkelig, da jeg vidste, at Zeppelins Vaaben var et Sølvæselshoved i blaat Skjold; jeg undersøgte Sagen og erfarede, at det Hele var opdigtet, men dette viser, med hvilken grænseløs Upaalidelighed og Ukynlighed alt det som blot strejfer ind paa Genealogi og Heraldik, behandles i Dagspressen, skrevet som den Slags Ting i Regelen bliver af Personer, der næppe kender disse Videnskaber af Navn.

Al Genealogi og Heraldik er i sit Væsen konservativ; thi baseret som disse Videnskaber er paa den Grundtanke at bevare det gode og værdifulde af det fra Fædrene nedarvede, danne de et Værn om Fortidens Kultur, om alle Slægtsminder, om Familiearvestykker og om Familieejendomme ned gennem Tiderne.

Nægtes kan det jo ikke, at Adelen er forud for de andre Stænder heri, men saa meget snarere bør det fremhæves, naar noget saa sjældent sker, som at en Bondegaard siden Tredive-Aars Krigen har været i samme Families Besiddelse. Dette er Tilfældet med en Gaard i Undevad ved Flensborg. 1643 købtes Gaarden af Asmus Gregersen, 1673 fulgte hans Søn Gregers Asmussen, 1711 dennes Søn Asmus Gregersen, 1743 dennes Søn Lars Gregersen; dennes Enke ægtede 1763 Jacob Christesen, 1764 fulgte dennes Søn Lars Christesen, 1827 dennes Søn Jacob Christesen, 1860 dennes Søn Lars Christesen og 1914 dennes Sønsøn Peter Christesen. Alle Skøderne med Undtagelse af det fra 1643 findes i Familiearkivet paa Gaarden og opbevares som Skatte!

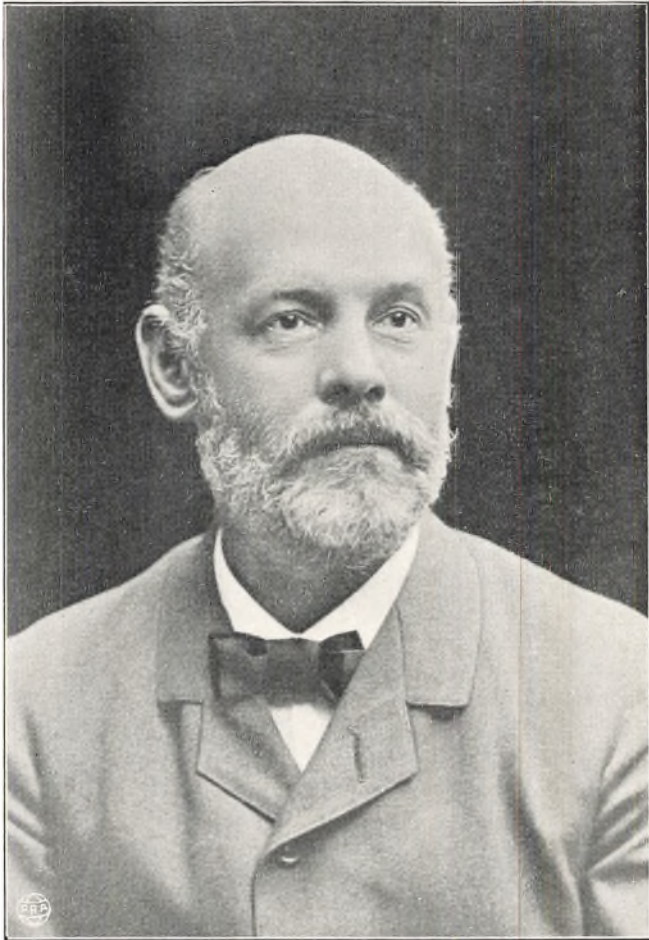
Spørgsmaal og Svar.

Svar.

Spørgsmaal 1 i VII. Række, 2. Bind, S. 108.

Niels Pedersen Herrestad paa Ravenæs i Bamle, Norge, var søn af foged i Bamle Peder Rasmussen, skifte $\frac{1}{3}$, 1671, og hustru Inger Isaksd. Groll, skifte $\frac{1}{7}$, 1694. Niels var umyndig i 1671, skibsfører i 1694, og gift med Kirsten Braad, datter af sognepræst til Kragerø og Bamle Hr. Peder Hansen Braad og Inger Hansdt. Sletter (borgermesterdatter af Halmstad); de fik konfirm. paa recip. testamente $\frac{8}{11}$ 1704.

Arkivar Finne-Gronn.

ANDERS THISET

Anders Thiset.

1850—1917.

Ved fhv. Arkivar i Rigsarkivet A. Thisets Død, som indtraf 14. Juli, har Studiet af den gamle danske Adels Genealogi og Sfragistik mistet sin uomstridt mest fremragende Dyrker i Nutiden som i Fortiden, og den danske Afdeling af Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalthistorie fristet Tabet af sin i dets Bestaaen og Trivsel varmt interesserede Formand. Hans første genealogiske Arbejde fremkom i dets Tidsskrift, hvortil han gennem Aarene har ydet talrige Bidrag; for en talrig Kreds af Samfundets Medlemmer holdt han sit sidste Foredrag afvigte Vinter.

Thisets Livsdata er snart berettede. Født i København 25. Febr. 1850 fik han, kun 14 Aar gammel, Ansættelse under Civilisten, blev 1883 Assistent i Rigsarkivet, 1889 Arkivsekretær, og ved C. F. Brickas Udnævnelse til Rigsarkivar 1897 dennes Efterfølger som Arkivar i Rigsarkivets 1. Afdeling, fra hvilken Stilling han afgik ved Nytaar forrige Aar. 1896 blev han Medlem af det Kgl. Danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog og 1902 dettes Sekretær. Efter Brickas Død blev han 1903 Formand for vort Samfunds danske Afdeling.

En Livsgerning er afsluttet, der maa aftvinge stor Respekt ved den ualmindelig rastløse Flid og trofast ihærdige Fordybelse i én og samme Livsopgave som den Afdøde allerede i tidlig Ungdom havde sat sig, uden at lade sig friste, sprede eller sinke af andre Interesser. Til denne Hovedbetingelse for at kunne naa et Livsmaal, kom hos Thiset et lykkeligt Samtræf af forskellige, hinanden supplerende Evner og Talenter. En beundringsværdig, sjældent eller aldrig svigtende Hukommelse for Navne og indviklede Slægtskabsforhold, en udmærket Kombinationsevne, en fremragende Dygtighed og Sikkerhed i Tydningen af gamle Haandskrifter, og hvad der for Genealogen betyder ikke lidet ved Udformningen og Opstillingen af de indvundne Resultater, en Skønheds- og Ordenssans, der prægede sig i hans traadfine kalligrafiske Haand.

Som Sfragistiker var han udrustet med et skarpt, paa en Gang nøgternt og divinatorisk Blik. Ved at vende og dreje de smuldrende Vokssegl i de forskelligste Belysninger, formaaede han at opdage Rester af Skjoldmærker og Omskrifter, der for andres Øjne maatte

synes skrevne i Sandet. Hvad han saa, fæstede han med en Miniaturmalers sikre Stift til Papiret, og gennem tusinder af Segltegninger, dobbelt værdifulde ved den omhyggelige Udførelse, og deres gammeldags fornemme Smag, har han med sit enestaaende Kendskab til Typer og Særfænomener, af et skrøbeligt Materiale bjerget en rig og uforgængelig Høst for Eftertiden.

I 1883 begyndte han sammen med H. R. Hiort-Lorenzen, hvem han Maanedsdagen efter dennes Død fulgte i Graven, Udgivelsen af Danmarks Adels Aarbog, som i de 34 Aargange Udgiverne naaede at se tilbage paa, foruden Præsenslisten, som Hiort-Lorenzen varetog, hvert Aar bragte en Række Stamtavler, dels fremadskridende efter Alfabetet, over samtlige uddøde Slægter, dels udenfor Bogstavorden de endnu blomstrende Familier, der ønskede sig optaget og bekostede Stamtavlen Trykning. Hver Stamtavle var ledsaget af en Vaabenafbildning efter Thisets Tegninger, udførte i de første Tiaar i Farvetryk af den fremragende dygtige Lithograf Th. Bergh og som var kendte og skattede i Udlandets sfragistisk interesserede Kredse.

De tidligst udgivne Stamtavler, f. Eks. Abildgaard og Ackeleye, var, hvad Thiset selv villigt indrømmede, den Gang endnu ikke helt modne til Tryk, men hans i og for sig gode Princip var, at det gjaldt om at spille Kortet ud, derved vaktet Lyst og Interesse hos Folk til at fremkomme med Supplemter og Rettelser. Med faa Aars Mellemlum bragte han Korrektiver til de tidligere udgivne Stamtavler. Danmarks Adels Aarbog hævdede ved sine fuldstændige Genealogier, sit Udstyr, og den aarvaagne Prøvelse af Adkomstberettigelsen til Optagelse, en første Rangs Plads blandt de genealogiske Aarbøger i Evropa.

Thisets Kilder var hovedsagelig Rigsarkivets Membraner og ældre Adelsbreve, som han kendte til Bunds, endvidere Slægtbøgerne; en grundig Gennemgang af Kancelliets Brevbøger og Rentekammerets Registranter helt ned i Tiden, naaede han aldrig at faa tilendebragt. Herregaardsarkiverne kunde han paa Grund af sin bundne Stilling ikke udnytte, hvilket ogsaa gælder Ligstenene rundt om i Landets Kirker. Af sekundære Kilder byggede han særlig paa sin Forgænger Klevenfeldts Stamtavler og Samlinger.

Ved sin Død var Thiset i den alfabetiske Orden naaet ned til Slægterne Sparre og Speil. Aarbogen har bragt mange store Genealogier bl. a. Familierne Skrams og Urnes, der helt er hans eget Arbejde og er en Pryd for den danske genealogiske Literatur. Rosenkrantzernes hviler paa Barners og Heises Arbejde, og Baron Düring-Rosenkrantz' smukke haandskrevne Samlerværk. Billedernes Stamtavle støtter sig til Mollerups og Meidells Værk om Slægten, og Brockenhuusernes paa Engelstofts Undersøgelser.

Af umistelig Værd er i snevrere Forstand Thisets Stamtavler over den gamle danske Adel ned til Enevælden eller snarere til o. 1600, ikke mindst de lidet kendte, hvor Midlet til at opstille Stamtavlen ikke er Navnet, men hovedsagelig Skjoldmærket, de beskedne Væbnerslægter, der levede og døde som Storbønder paa ofte længst forsvundne Gaarde, og som ingen endnu havde turdet give sig i Lag med. Efter 1660, og især naar det gjaldt den indvandrede og Enevældens Adel, svigtede Thisets Interesse, og her nøjedes han unægtelig for meget med sekundære Kilder som Lengnicks Kirkebogsuddrag og Benzons Stamtavler. Sjældent eller aldrig gik han til de originale Kirkebøger, Skifteprotokoller og andre Førsterangskilder i Landsarkivet. Vel er Stamtavler som de over Slægterne Holstein og Levetzow meget mangelfulde, men at frakende hans Arbejde for den nyere Tids Vedkommende Værdi, som det er bleven udtalt i nogle Mindeord om ham, er uretfærdigt. Det maa tjene til hans Undskyldning, at han, der fra tidlig Morgen til ud paa Eftermiddagen arbejdede rastløst i Hovedarkivet, ikke kunde faa Tid til at anvende Resten af Dagen til Studier i Biblioteket og det afsides liggende Landsarkiv. At han indlod sig paa at opstille de gamle holstenske Adelsætters Genealogier uden at benytte de i selve Landet beroende Kilder eller den frodige, efter 1870 i Hertugdømmerne fremkomne Literatur, var vel nærmest et Udslag af Ambition eller skete efter Hiort-Lorenzens udtrykkelige Ønske. Her var hans Hovedkilder Voss' Excerpter og de skødesløst udgivne Urkunden und Regesten til 1340. I al Almindelighed tog han vel lidet Hensyn til den hjemlige og fremmede trykte historiske Literatur. Denne sidste forsætlige Begrænsning var ogsaa Grunden til, at han ikke trods sin Skrivefærdighed, sin Iagttagelse af almengyldige Fænomener i Adels Liv, hvorom han i personlig Samtale ofte kunde fremføre rammende og værdifulde Bemærkninger, fik skrevet en sammenhængende Fremstilling af den danske Adels Betydning for Landets Historie, hvad han tit nok blev opmuntret til. Det vil dybt beklages af den, der i en forhaabentlig ikke fjern Fremtid paatager sig Løsningen af en saa taknemmelig Opgave, at han ikke vil kunne regne med Thisets store mundtlige Viden, som næppe nogensinde mere vil blive samlet hos Enkeltmand.

Det smukkeste Minde om Thisets Gerning vilde være en samlet Udgave af alle hans Stamtavler over den gamle danske Adel med Indskud af hans Rettelser og Tilføjelser.

Hans Forfatterejeendommeligheder, en pludselig Skiften fra faglig nøgterne, abstrakte Drøftelser til Anekdoter, der tog Sigte paa Nutidens genealogiske og heraldiske Vildfarelser, og de bratte Overgange fra højtidelig Kancellistil til en vis Kaadmundethed, havde deres Prototyp hos hans sarkastiske Kaldsfælle Klevenfeldt, hvis

skarpe Randbemærkninger til sine Stamtavler han beundrede og gerne citerede. Denne Ejendommelighed, der bundede i hans inderste Væsen, spejler sig i hans, altid paa det omhyggeligste indstuderede Foredrag og i en Række Afhandlinger, den fornøjelige (Foredrag) Om gamle Breve (Museum 1896), hans Bemærkninger om dansk Heraldik (Aarbøger for nordisk Oldkyndighed 1902) og hans Polemik mod de Markmannske og Frostske Slægtsfabler (nærværende Tidsskrift). Hans Forkærlighed for Anekdoten træder stærkest frem i hans i Aar udkomne Erindringer fra det gamle Geheimearkiv (Arkiv og Musæum), kvikke og morsomme, men ikke ganske pietetsfulde overfor de paagældendes Eftermæle.

Af Thisets rent faglige litterære Arbejder skal nævnes hans grundige, men noget tørre Monografi over Broholm (Fyenske Herregaarde II), hans Afhandlinger om Niels Ebbesøns Slægt (Hist. Tidsskr. 5. R. V), der fremkaldte en Polemik med A. D. Jørgensen, som med sit Temperament ikke formaaede at holde Sagen og Personen ude fra hinanden, samt Undersøgelsen om Norby Slægterne (Dansk Magasin 5. R. VI.).

Sammen med W. Wittrup udgav han det nyttige Nyt dansk Adelslexikon (1904); han besørgede for »Danske Selskab« Udgaven af Ellen Gøyes Jordebog (1892) og Arbejdet »Danske adelige Brevkister« (1897). Tillige var han en slittig Medarbejder af Dansk biografisk Lexikon, og baade Repertoriet over Danmarks Breve fra Middelalderen og Traps Danmark 3. Udgave skylder ham et Utal af Oplysninger, som kun han kunde give.

Som Sfragistiker fuldførte han det af Musæumsdirektør Henry Petersen paabegyndte Værk »Danske adelige Sigiller fra det 13. og 14. Aarhundrede«. Hans Hovedværk »Danske adelige Sigiller i det 15. 16. og 17. Aarhundrede«, hvori alle Tegninger efter Originaler i Rigsarkivet skyldes ham, udkom 1899—1905, et Værk, der ved sin Gruppeordning, Stofbeherskelse og Omhu i Tegningen fortjener udelt Anerkendelse. Udgivelsen af Henry Petersens andet paabegyndte Arbejde »Danmarks Kongesegl« blev han ikke færdig med.

Selv om Thiset i de senere Aar klagede over sit svigtende Syn, var hans Arbejdskraft umindsket, indtil den Sygdom, der bragte ham Døden, begyndte at indfinde sig for et Par Aar tilbage, og han regnede med, at faa Gennemgangen af samtlige uddøde Adelslægter til sidste Bogstav i Alfabetet bragt til Ende. Af fremtrædende gamle danske Slægter naaede han ikke at faa udgivet Stamtavler som Gyldenstjernernes, Stjerne-Juelernes, Krabbernes, Ulfelderne og Walkendorffernes. For disse som for andre Familier vil hans efterladte Samlinger være af megen Værdi, men paa Grund af hans særegne Arbejdsmaade, der bl. a. virkede med den omtalte, stærke Hukommelse for Anetavler og Indgifte i de forskellige

Slægter, vil Forsøg paa at fortsætte hans Gerning i Tillid til dette Materiale næppe komme paa Højde med hans Arbejde.

Som Arkivmand var Thiset en solid Dygtighed og tillige Arkivæstetiker i gammeldags Forstand. Her skal kun fremhæves hans nitide Ordning af Brevsamlinger og kyndige Registrering af ældre Adelsbreve. Den nye Tids Principer for Arkivordning fandt kun modstræbende Indgang i hans bundkonservative Natur. Enhver Ordning, naar den blot gennemførtes ensartet fra Slægt til Slægt, uden Brud paa Traditionen var for ham god nok. Hans Modstand mod Anvendelsen af Proveniensprincippet i dets yderste Konsekvenser og saaledes som det efter Brickas Død søgtes gennemført i Rigsarkivet, især ved eksperimenterende Rekonstruktion af Arkiver, var i hver Fald berettiget.

I det Vemod, som Thisets Venner og Kaldsfæller føler ved hans Bortgang, blander sig et bittert Minde om, at en for Særevner blind, despotisk Arkivledelse, i de sidste ti Aar, han arbejdede i Rigsarkivet, i Stedet for at gøre Brug af hans specielle Dygtighed og Kundskabsfylde, anvendte ham til Arbejder, der ikke havde hans Interesse. Medens han vilde have gjort ypperlig Fyldest enten ved Registrering og Seglbeskrivelse af Rigsarkivets Membraner, hvis Repertorisering og Konservering er i høj Grad forsømt, eller ved Udgiverarbejder som Mogens Gyldenstjernes Breve o. l., blev han, den 60-aarige Mand, ret absurdt, bl. a. sat til at ordne Marinens Arkiv. Trods alt gjorde han sin Pligt og ydede ogsaa her et fortjenstfuldt Arbejde.

At han tilsidst, som det er blevet sagt ved hans Død, var bitter og uomgængelig, er urigtigt. Indtil Sygdommen knugede ham, fandt han rig Glæde ved sit Arbejde i det lykkelige huslige Liv paa sit Landsted, og senest ved den Anerkendelse, der paa forskellig Maade vistnes ham ved hans Tilbagetræden fra Embedslivets Skuffelser og Prøvelser.

At efterlade sig den uomstridte Ros, som Foregangsmand at være uerstattelig paa et bestemt Virkefelt i Forskningen, er hædrende Eftermæle nok, men det skal ogsaa vidnes om den Afdøde, at han ydede alle og enhver, der tyede til hans Viden, en velvillig, uegennyttig og utrættelig Bistand.

Louis Bobé.

Brev fra Hr. Peder Skram til Kong Frederik II med et skudt Elsdyr.

Ved A. Thiset.

J. h. s.

Stormectigste høgeborne første, aller naadigste herre oc konge etc. Ganske vnderdanigen myn plictig tro tjeneste Eders Naades Maiestett altid tilforne mett gud etc. Aller naadigste konge, vuerdig giffuer iegh Eders Kong Maiestett gansk vnder danigen att wede, att for tend vselhed, nu j Suerige er oc en tyttlang werett haffuer, er der aff vd kommen hyd ner i lannett saa mange vlle, huor fore jeg hagde til sagtt nogne aff bønderne vdy mett leen, att te skulle wragge skælld, som dett saa kalles, epter samme vlle, saa haffuer dett seg saa tilfallett, att forskreffne allmuæ haffuer indsatt en saatt epter same vlle oc tend icke retteligen kunne jnd saatte, vden te maatte Jndtage ett hiørne j Suerige j en saagn, heder Lieltt saagn, oc som de nu til samme saaett jegett haffuer, er iblantt vllene frem kommen en aff Eders Maiestetts fiender, en suensk, huelken mynne tienere med same allmues hielp icke leffuendis bekomme kune. Icke wor samme Eders Maiestetts fyende rett vell talende, att mand kune aff dend become nogen ves kundskab, huor fore tre aff mynne tienere lod gaa til hannom med try laad, saa att hand maatte strax styrtte paa steden etc.

Nu efterdy hand seg saa for dristedt haffuer vden leyde att jndløbe i Eders kon. Maiestetts land oc ter offuer bleffuett er, forskicker jeg mett tenne myn tienere samme Eders Maiestetts fiende, Eders Naade til hande, oc ganske vnderdanigen begerindes er, Eders Maiestett well dend saa gunsteligen lade anname, som dend Eder kon. Maiestett er vnderdanigen mett hulde mentt. Jeg for ser meg tijll, att hues straff hannom fates, kand Eder Maie-stetts vnderdanigen mund kaak Laanggyvus giffue hanum etc.

Edes(!) Maiestett vell werdes til for guds skyld atth for gyffue meg, att jeg Ede Høymectighed her med saa bemøder. Aarsagen er, att jeg ganske vnderdanigen gherne vnder Eders Maiestett dett. Ty jeg kand well tencke, Eders Maiestett kand icke be- komme donom saa friske, och møgett nydeligere er vylbraden aff saadanne vnge els dyr end aff en hiortt. Ted skall Eders Maie- stett vell forfare.

Aller naadigste konge etc. Iafften syllig fick jeg metth bod aff Suerige. Hues kundskab, jeg ter vd bekom, fyndis j tette jnd- luctte riigister. Eders Maiestett weld ter aff verdes dett att vede.

Jeg formoder huer stund vessere besked, huelkett jeg vnderdanigen strax Eders Maiestett skall tilscriffue oc well Eder kongelige Maiestett nu her med ett suntt liiff j guds frœckt, en languarig, lœck-sallig oc gledelig reggementte nu oc til euig tiid haffue dend alldmectigste gud beffalendes etc. Datom Lauholm dend XXIII Jenuarij ar etc. MDLXVIII. Eders kongelig Maiestettes

vnderdanige tienere

Peder Scram ridere.

U d s k r i f t : Hogbaarne første stormectigste konge oc herre her Fredrick den Anenn med gudts naade Danmarekes Naariges Wendes oc Gottes koningh, hertog j Sleswig, Haalstienn, Stormaren, Dietmersken, greffue j Oldenborigh oc Dermenhaarst, myn aller naadigste konge ganske vnderdanigen etc.

Senere Paatægning i Kancelliet: Frederichsborg then 25. Jenuarij 1568.

P a a e n v e d l a g t S e d d e l : Kundskab aff Suerige tend XXIII dag Jenuarii. Vd Jhesu naffn oc hanum alldene til ere oc tack, da byder myne kundskaber meg til, att j sandhed da skader vortt cris folk jntted, men er med tœnom, som syste kundskaber formelte til Engelhaalm.

Vydere byder worre wener oc kundskaber meg til, att nu j mandages syst forleden bleff en aff wore vesteste kundskaber ophentt til Las Toperyd oc Per Aridsszœn oc Bœri Arittszœn. De smaalenske befels haber te vylle forspœre seg med hanum, vortt folk nu op skulle, til huelkett hand tœnom suarede, att hand jntted hagde aff tœnom hœrtt, annett end der skulle kome ett statlig tal folk, oc det sagdes, den danske konge wor self med.

Ta att spurde same vor ven dœres hoffmend, hurre dett danske crigs folk seg skicke, j Vplannen vor.

Ta vylle de der paa gifue hanum alls ingen besked, tha gaff samme samme(!) wor wen en aff dœres hoffmend ett nytt par skoo, som hand tog aff syne egne fœder, paa ted hand skulle syge hanom, hure der om wor.

Ta sagde samme hoffmand saa tyll vor wen: Gud fader j hemellenn bere woss det fatige folk her j rigett, for dy de Danske de wynder Suerrige j dette aar. See til desse befallingsmend, hure bedrœffuett de erre. De vide vell, de haffuer foruerkett dœres liiff med tyden. Te welle nu ner i Danmarck oc rœffue oc nœdes voss til att fare med tœnom. Gud bere voss dett.

De Danske, Du omspœr, sagde hand, the haffuer en frii plas, der de ere. De tager bønderne til naade, som gaa dœnnom til haande, oc skaanne med dœnom.

Men wy haffuer forderffuett vden omkring dœnom, der fore welkes vore bønderne att gifue seg til dœnom, oc dermed saa faar de landett vnder dœnom, oc j fremtiden bliffuer wij foraade aff wore egen bønder oc allmuue.

Vydere sagde same hoffmand til vor ven: Naar te Danske nu velle jnd dragge til oc komer til dend samme haab, nu ope er, saa drager de for Staackhaalm, saa komer worre skib icke vd, saa ere wy huer mand bortte med alle, alle, oc j blyffue jutter etc.

Tesse ord ere vest saa gangen till, oc samme vor ven bleff atter i gaar hentt op til dœnom. Naar hand kommer jgen, faar vij alld vess besked, hvad der staaer til att forfare.

(Danske Kanc. Indk. Sager).

**Seks Breve fra Komponisten C. E. F. Weyse til
Byfogedfuldmægtig, Cand. jur. J. J. Buntzen fra Aarene
1830—32.**

Meddelt af **Paul Hennings.**

S. A. E. Hagen skriver i sin Biografi af Weyse i Biografisk Lexikon (XVIII, S. 478—89) følgende: »Af sin Samtid skattedes Weyse højt ikke blot som Kunstner, men ogsaa som Menneske; hans ægte danske Sind, hans noble Tænkemaade og hans varme Hjærte, der somme Tider skjulte sig under en spøgeful og bisar Satires Kaabe, virkede tiltrækkende paa alle, som han kom i Berøring med, baade ældre og yngre, hvilke han gerne modtog i sin gjæstfri Ungkarlebolig, der i mange Aar var i Kronprinsessegade, lige overfor »Kongens Have«. Hans underholdende Breve, hvoraf forholdsvis faa ere trykte, give et godt Begreb om hans harmløse Vittighed og kjærlige Omsorg for sine Venner.«

De nedenfor meddelte Breve, der destoværre ere de eneste bevarede af en mangeaarig Korrespondance mellem Weyse og Meddelerens Morfader, ere typiske Exempler paa Weyses ejendommelige og elskværdige Humor og tør derfor paaregne almindelig Interesse. Uddrag af Brevene ere iøvrigt benyttede i et lille Causerie »Lidt om Weyse« af Th. B. i »Julebogen 1913« og i Carl Thranes udmærkede Bog »Weyses Minde« Kbhvn. 1916.

Weyse hørte til den Buntzen-Gyllembourg-Heibergske Kreds' intimeste Omgang, han, der havde været en Ungdomsven af Johan Jacob Buntzens Fader, den allerede i 1807 ved Døden afgaaede bekendte Fysiolog, Dr. med. Thomas Buntzen, lærte her den oprakte, livlige, faderløse Drøng, Johan Jacob Buntzen, der var 30 Aar yngre end han selv — Weyse var født 1774, Buntzen 1805 — nøje at kende og omfattede ham med et varmt Vønskab, der, som Brevene vise, fortsattes, efter at Buntzen i 1829 var flyttet fra København, først som Byfogedfuldmægtig til Helsingør og fra 1833 som Byfoged til Stubbekøbing, og vedblev at bestaa lige til Weyses Død, der indtraf i Oktober 1842. Aaret efter Weyses Død hjemførte Buntzen til Stubbekøbing sin Brud, den helsingørske Toldkammerer Jean de Conincks Datter.

Kjøbenhavn, d. 2. Januar 1830.

Skjøndt jeg, formedelst Kompositionen af den Øhlenschlägeriske Sørgecantate over Malling¹⁾, hodie habeo tam magnam hastam som nogensinde tilforn, saa har jeg dog ikke villet undlade at tilskrive Dig²⁾ et Par Linier, ved hvis Modtagelse Du verhoffentlich alt for længe siden er kommet i Besiddelse af de forglemte Nøgler, hvilke jeg fandt en Time efter Din Afreise, og

¹⁾ Geheimestatsminister Ove Malling † 17. Nov. 1829. Kantaten er ikke udkommen.

²⁾ Iwan Jatchinka (Johan Jakob) Buntzen, f. 13. April 1805 i Petrograd, † 14. Okt. 1856 i Kbhvn. som Assessor i Kriminal- og Politiretten i Kbhvn. Om Familien Buntzen se F. Jürgensen og P. Hennings: Biografisk Slægtregister over de indbyrdes beslægtede Familier Sangaard, Buntzen, Koch og Jürgensen m. v. Kbhvn. 1910, S. 23—53, Dansk Tidsskrift, Sept. 1903; P. Hennings: Thomas Buntzen, og Personalhistorisk Tidsskrift VI. R., 4. Bd., S. 123—166; P. Hennings: Kriminalretsassessor Johan Jacob Buntzens Barn- domserindringer.

øjeblikkeligen ved min Commissionær i slige Sager, Hr. Blankensteiner, lod besørge bortsendt. Anlangende din Gjække-Sølv-daler, saa har samme indtil Dato været usynlig for alle Hiesiges Øjne, jeg haaber altsaa, at den er igjennem Luften tilbagespadseert til sin gamle Herre, den unge Hr. Bunzekakkambaini, hvilken Herre herved toto ex animo ønskes et glædeligt Nytaar, samt Helsen og Sundhed og flere Penge end Undertegnede eier, sintemalen han næsten ikke gjør andet, end betale Regninger, hvilket svier ganske forbandet til Pungen af din hengivne Ven

C. E. F. Weyse.

P. S.

som haaber snart at skue Dig igjen i sine ringe Væselser. Basta für heute, ein andermal mehr.

Velbekomme Helsingørerne Herr Bochard og hans virtuosserende Datter¹). Adio. Samtlige Hausgenossen hilse.

Kjøbenhavn, d. 23. Febr. 1830.

Ah mon Dieu, et mon père! a - t - on jamais vu chose pareille? var jeg ikke paa point, aldeles at glemme mit klippefaste Forsæt, idag at sende min Busenfreund J. J. Bunzen, med Tilnavn megaphallos, en overmaade zärtlich Epistel; og det overlutter sorgelige Moll-Fantasier, Correcturer af mediocre Compositioner af en Dilettant, Betalen af Regninger, Skjænden paa de skraalende Papegøjer &. &. O memoria humana! qvanta es labilis! — Rigtignok er det ikke just saa overmaade meget, jeg idag har at melde Dig, thi i den store Stad Kjøbenhavn passerer kun blutwenig, der er værdt at omtales: men enfin, man har dog udrettet min Herres Commission, man har været hos

¹) I Helsingør Avis af 2. Januar 1830 læses følgende »Bekendtgørelse«:
Med høje Øvrigheds Tilladelse agter Klaverspillerinden Demoiselle Emma Borckardt fra Kiel at give en Concert i Helsingøers Klub Locale Tirsdagen den 5te Januar 1830 af følgende Indhold:

Første Del.

- 1) Overture.
- 2) Concert for Piano Forte af Kalkbrenner udføres af Concertgiverinden.
- 3) Quartcordium for Mandsstemmer.
- 4) Rondo for Piano Forte af Riis udføres af Concertgiverinden.

Anden Del.

- 5) Overture.
 - 6) Solo for Fløjte udføres af en Delitant.
 - 7) Solo Fantasie af Czerni udføres af Concertgiverinden.
- Billetter a 4 Mk. Stk. erholdes i Concertgiverindens Logis i Hotel d'Øresund, hos Conditor Aporta og Clubvert Mickelsen.
Aabnes Kl. 6. Begyndelse Kl. 7.

Bedstemoder¹⁾, som desværre endnu bestandig ligger tilsengs; thi det i 5 Uger gjentagne Forsøg, at sidde paa en Lænestol, og med Krykker at vanke lidt omkring, bekom hende meget ilde; Benene begyndte meget stærkt at hovne, saa hun maatte igjen krybe tilsengs. — Jeg skal hilse Dig fra hende og Stine²⁾, fra den sidste faar Du et Brev med det allerførste. — Med vor stakkels Prindsesses³⁾ Bedring gaar det desværre ogsaa kun meget langsomt: men det er ogsaa skrækkeligt, hvorledes hun er bleven forbrændt. Først efter 8 Dages Forløb vovede Lægerne at sige: hendes Liv var frelst. Jeg fik for et Par Dage siden Mamsel Jensen⁴⁾ først i Tale, der gav mig de frygteligste détails om denne Begivenhed. Imidlertid har det endnu ikke i mindste Maade afskrækket Damerne fra de forbandede exentriske Moder, de seer endnu ud med deres colossale Kapper og Hatte som om de var halvgale. Hvis jeg var gift, og min Kone gik saadan klædt, jeg lod mig le diable me bombarde! stante pede skille fra hende. — Hvordan gaaer det dig? har Du endnu ikke begyndt med at kaste Dine Øjne omkring paa Landets aimable og rige Døttre, for at udvælge Dig et værdigt Substratum amoris, til at vedligeholde den gode Buntzenske Race? — Thi skjønt jeg efter Skjebnens Villie nu engang er og bliver en urokkelig Caneel Mester, saa seer jeg det dog ret gjerne naar mine haabefulde unge Venner forlove og gifte sig, etablere et anstændigt Hus, hvori der vanker Skilpade, Fasan-Posteier & &. Forresten kunde Du iblandt de helsingørske Nyheder gjerne have meldt mig noget om Mamsel Bochhard og hendes fordums Bedrifter paa Fortepianoet; her er hun miserablement dumpet. Pro tempore skal hun være i Sverrig. Jeg havde fuldkommen nok af hende og den heele Familie, da Faderen med megen Selvtilfredshed fortalte mig: Meine Tochter spielt den Alexandermarsch geschwinder als Moscheles⁵⁾. — Blase, Blase!!! tænkte jeg ved mig selv. Jeg var for ringe til at spille for hende, thi hun har aldeles ikke anmodet mig derom,

¹⁾ Enken efter Overkrigskommissær Jacob Buntzen (f. 1736 † 1820) Elisabeth Buntzen, f. Rohde, døbt 13. Marts 1763 i Æbeltoft † 7. Maj 1836 i Kjøbenhavn, der var Stedmoder til I. I. Buntzens Fader.

²⁾ I. I. Buntzens Faster Anne Christine Buntzen (f. 5. Juni 1778 † 25. Oktbr. 1859). Se om hende i »Udvalg af Breve til P. Hjort«, 2. Saml. S. 436—41.

³⁾ Arveprinsesse Caroline (1793—1881) hvis Syngelærer Weyse i en Aarrække havde været, hjemsogetes i 1830 af den Ulykke, der at gik Ild i hendes Hovedtøj, hvorved hendes Haar og Ansigt stærkt forbrændtes.

⁴⁾ I Statskalenderen 1830 opføres »Mademoiselle Sophie Jensen« som henhørende til Hendes Kongelige Højhed Kronprindsesse Carolines Hofstat. Hun var utvivlsomt Kammerjomfru hos Prinsessen.

⁵⁾ Ignaz Moscheles (f. 1794 † 1870) berømt bøhmisk Klaverspiller og Komponist. Han besøgte København i Aaret 1829.

skjøndt vi flere Gange have været sammen. — Min Mallingske Cantate er da bleven opført i Regentskirken¹⁾ for over en Maaned siden, og Universitetet har ikke sagt saa meget som Tak til mig. Jeg var den forrige Uge i Selskab med Prof. Rosenvinge²⁾ og sagde ham ganske tørt: jeg ventede for mit Arbeide 50 Species. Lad os nu see hvad der bliver af. Que diable! hvorfor skal jeg arbeide omsonst for de Gniepinde? Mit Nichten! jeg trænger altid til Penge, i Særdeleshed til denne Tid, hvor jeg skal købe Brænde; thi af de i October købte 5 Favne er der ikke meget tilovers. Fanden fare i de tyvagtige Gemytter der saaledes have benappet en stakkels Professor, der af Frue Menighed ikke faaer meer end 50 Rdlr. til Huusleje. — Jeg gjorde mig ifjor al mulig Umage for at slaae Theaterdirectionen for et Gratial for (see hvilke mange forrer!) 20 Aars Tjeneste; men jeg fik en omvendt fornem Engelskmand! Andre Folk kunne faae Gratiale, Aftenunderholdninger & har nu ikke Winslöv jun.³⁾ en Aftenunderholdning paa Søndag 8 Dage og Sapiens⁴⁾ har ovenikjøbet componeret en splinterny Tercett dertil. Ja det er baade vist og sandt! man maa nu ellers sige hvad man vil om den ædle forfulgte Professor: et ædelt, fortreffeligt Hjerte sidder der i Barren af den samme

Som din hengivne Ven

C. F. E. Weyse.

P. S.

Naar Du en anden Gang skriver Brev til mig, saa mag og indret det saaledes, at man ikke, ved at aabne det, ødelægger og tilintetgjør en halv Snees Ord. Avis au Lecteur eller rettere à l'ecrivain. a Dio!

Kjøbenhavn, d. 13. April 1830.

Sintemalen und alldieweil
 Heut ist geboren Herr Buntzen
 So muss ich jawohl in der grössten Eil
 Sofort an den Schreibtisch kladunzen:

for toto ex animo at gratulere den haabefulde Yngling, og at ønske ham at han i mange Aar maa leve in floribus id est: ved

¹⁾ Regensens Læsestue og Forværelse, hvori i gamle Dage holdtes Bøn og Gudstjeneste.

²⁾ Konferensraad, Professor juris ved Kjøbenhavns Universitet Janus Lauritz Andreas Kolderup-Rosenvinge (1792—1850).

³⁾ Kgl. Skuespiller Jacob Alexander Winslöv f. 1788 † 1871 (se Overskou: »Den danske Skueplads« IV, 542).

⁴⁾ Sapiens ∅: Weyse selv (Ordspil).

en evig Ungdom (lig den velbekjendte evige Yngling) men tilige ved bestandig Sundhed og saadan umaadelig Hoben Penge, at de ikke kunne finde Plads i Helsingører, men maae sendes til Kjøbenhavn i Kpssgde 399¹⁾, hvor man højliggen trænger til samme, og ovenikjøbet bliver snydt af vedkommende Autoritæt for de 100 Rdl., man suurt har fortjent for den Malingske Sørge-Cantate. Forresten takker jeg, skjönt noget sildigt for din Gratulations-Epistel til min Fødselsdag: men, Herre Gud! man har ikke havt Tid til at svare, formedelst svær Sygdomstilfælde (en i 3 Dage 8 Gange sig indfundet Harems-Krampe (formodentlig i Nyrene) som Doctoren ikke kunde curere, og som jeg tilsidst i pur Desparation trykede ihjel om Natten, item Gudinden Rhea (comprenesz vous cela?), Tante- og Onkel-pine &. &. Item er her ankommen et lidet Underbarn, Theodor Stein²⁾ 11 Aar gammel der fantaserer over et hvert Thema man opgiver ham, og igaar for fuldt Huus, og med megen Bifald har ladet sig høre paa Theatret. De Herrer Kuhlau³⁾, Siboni⁴⁾, Lüders⁵⁾, Gerson⁶⁾ &. synes, at der ikke er meget ved: men jeg finder, at det er overmaade meget for hans Alder; kun maae man ikke forlange, at en Dreng paa 11 Aar, der ikke har havt synderlig Underviisning, ingen Kundskab til Generalbasz, og ikke heller har hørt meget, skal spille som Moscheles eller en lignende erfaren og uddannet Kunstner. Af By-Nyt gives der intet synderligt, end at alle Mennesker have meget travlt med at gjætte, hvo der nu skal blive Biskop i Münters⁷⁾ Sted, der døde af Apoplexie i Fredags og skal begraves paa Torsdag. Mir komt das nichts bey, jeg bryder mig ikke engang om, hvem der efter mit salige Endeligt skal blive kongelig privilegeret Kirke- og Theater-Componist, NB en Titel der ikke tilkommer mig, thi jeg er quasi færdig og (paa Sovedrikken⁸⁾ nær) gider næsten ingen hørt min Musik mere. Never mind! siger jeg, har Folk saadan slet Smag, habeant sibi, jeg skal splinte mig! ikke for-

¹⁾ Her (nu Nr. 36) boede Weyse i mange Aar. En Erindingstavle er opsat paa Huset, der kaldes »Weyses Minde«.

²⁾ Theodor Stein, f. 1819 i Altona, † $\frac{1}{3}$, 1843 i Petrograd som Professor ved Musikkonservatoriet der. — Han var kendt som Klaverimprovisator og optraadte i April 1830 og Maj 1832 paa det Kgl. Teater i Kbhvn.

³⁾ Komponisten, Professor Daniel Frederik Rudolph Kuhlau (1786—1832).

⁴⁾ Komponisten, Professor Giuseppe Siboni (1780—1839).

⁵⁾ Kammermusikus Conrad Lüders († 1856).

⁶⁾ Bankier og Komponist, Hofraad George Gerson (1790—1825).

⁷⁾ Sjællands Biskop Friedrich Christian Carl Heinrich Münter (f. 1761) døde Langfredag den 9de April 1830 i København. Hans Efterfølger paa Sjællands Bispestol blev Professor theol., Dr. Peter Erasmus Müller (1776—1834).

⁸⁾ »Sovedrikken«, hvis Tekst Oehlenschläger havde bearbejdet efter det Tyske, opførtes første Gang paa det Kongelige Theater 21. April 1809.

styrre dem deri, men er og bliver for dennegang (thi Kl. er alt halvtre og Kl. 3 skal jeg spise hos Conferenzrath Manthey¹), hvis Datter Emma²) har nylig havt Bryllup med Ployen, der er bleven Landvogt paa Færøerne) din

bestandig hengivne Ven

C. E. F. Weyse.

P. S. Naar jeg har den Ære, Lykke, Fornøjelse, Glæde og Satisfaction at embrassere Dig igjen i min lave Hytte her i Kjøbenhavn? Gunstigt Svar udbedes. Thi — — — — —
(her findes i Brevet en Tegning af en stor og en lille Mand, den store, hvis Ben ikke naaer længere end til lidt ovenfor Knæet, staar med udbredte Arme, den lille ses gaende bort!)
det vil sige: jeg længes.

Du seer, Benene ere alt udenfor Brevet.

A d i o.

Kjøbenhavn, d. 23. April 1831.

»O Wunder über alle! wodurch geendet unsre Noth: in einem finstern Stalle sieht man den unsichtbaren Gott!« — læses der i en gammel Psalmebog. Uden at ville sammenligne mig haandgribelige Menneske (thi den onde Verden beskylder mig for, dagligen at tage til i embonpoint (NB. jeg kan ikke finde det) med den usynlige Vor Herre, maac jeg dog tilstaae, at der virkelig er et grausomt Under, at jeg sidder med Pennen i Haanden for at skrive et Brev. Det have vi ikke praktiseret i lang Tid! — men hvad gjør ikke et extranobelt Gemyt for en Busenfreund? — altsaa her sidder jeg. — For den mig spedeerte Gratulation for 13. April, kan jeg ikke takke paa en bedre Maade end ved at gratulere Gratulanten igjen, særdeles i den lykkelige Henseende, at samme i sin tidlige Ungdom er bleven bekjendt med den uskatterlige Mentor κατ' ἐξοχήν, hvilket har forvoldt, at samme er bleven til den haabefulde Yngling, Helsing-Øerne nu beundrer i samme J. J. Bunzens Person samt aabenbare og skjulte store og sjeldne Qualitæter. Men Herre du Fredsens Gud! er Du kun 3 Aar og

¹) Direktør for Økonomien ved det kgl. Theater og Censor, Konferensraad Johan Daniel Timotheus Manthey (1771—1831). Weyse stod den Mantheyske Slægt nær; det er bekendt at han til Konferensraad J. D. T. Mantheys Broders, Etatsraad Johan Georg Ludvig Mantheys Sølvbryllup i 1833 med Anna Poulina Holten komponerede Musiken til »Det er saa yndigt at følges ad« med anden Tekst.

²) Emma Theodora Manthey (1806—1841) ægtede 1830 den daværende Landfoged paa Færøerne, senere Kammerherre og Amtmand over Holbæk Amt Christian Ployen (1803—1867).

en Lunte¹⁾ yngre end jeg, følgelig en 26 Aar? Est il possible! Wie doch die Jugend heranwächst! Ikke noksom kan du takke mig for de mange deilige Æggeblommer, hvormed jeg har tracteret Dig, deraf er Du bleven saa gammel. Den Artikel er endnu meget gængse hos mig og alle Høns bande det Huus i Kronprindsessegade No. 399. Kort førend Paaske fik jeg af en gammel Ungdomsven, der nu lever i Nexø, (ancien Studenter-capitajn C. O. Voigt²⁾) fire Sneese sendendes og inden Paaske var rigtig forbi, vare samtlige Æg opslugte. Og det er den behageligste Nyhed, der er passeret mig i lang Tid. Thi ellers gaaer alting i sin gamle vanlige Slendrian, med daglige Fataliteter og fattige Moneter. Jeg har ingenting at bestille, (Overkammerherren³⁾ svarte mig ifjor, da jeg forespurgte mig hos ham, om jeg ikke snart skulde componere en geistlig Musik: »de Kongel. Herskaber ynde ikke geistlige Musiker«) ergo laver jeg ad interim 24 Claveer-Exerciser, som Lose⁴⁾ skal udgive, NB ifald han vil. Stakkels Kuhlau har ved en Ildebrand i Lyngbye mistet alt, hvad han eier, ja saagar alle hans Manuscripter, hvoraf endeel ikke vare trykte. Jeg har gjort mig megen Umage for at udvirke ham hos Kongen Tilladelse til, at lade opføre een af sine Operaer til en Benefice; men Kongen har svaret Nei, det kunde ikke gaae an, da det var imod Reglementet. Nu har imidlertid Studenterforeningen faaet en Concert i Stand, der med Overkammerherrens Tilladelse gives paa Hoftheatret d. 1. Maj. Capellet spiller og Dilettanter synge. Doctor David⁵⁾ har digtet en Sang i 5 Strofer og Prof. Weyse har componeert den i denne Anledning. En Mængde af Bang⁶⁾, David og mig underskrevne Invitationsbreve ere uddeelte og vi smigre os med at faae en god Indtægt. I Særdeleshed har Conferenzraad Brun⁷⁾ været overmaade genereux; efter dygtigen at have udskjældt baade mig og Kuhlau, gik han til Chatollet og gav mig to, skriver 2 Rigsbankdaler i Sedler for 2 Billetter. O edler, edler Mann! han

¹⁾ Ifølge Videnskabernes Selskabs danske Ordbog bruges dette Udtryk af sjæll. Bønder for et Stykke Vej (»Der er endnu en lille Lunte tile«).

²⁾ Kancelliraad Carl Ove Voigt (f. 1786) var den Gang Byskriver i Nexø. Han døde 1855 som fhv. Byskriver i Stege.

³⁾ Overkammerherre Adam Wilhelm Hauch (f. 1755) var 1794—98 og 1801—1811 Chef for det Kgl. Theater og Chef for det Kgl. Kapel til sin Død 1838. Weyse var 1819 bleven ansat som Komponist ved det Kgl. Theater.

⁴⁾ Musikhandler i Kbhvn. Carl Christian Lose (1788—1835).

⁵⁾ Finansminister, Konferenzraad, Dr. phil. Christian Georg Nathan David (1753—1874).

⁶⁾ Er vistnok Forfatteren Balthasar Nicolaj Bang (1779—1856).

⁷⁾ Geheimekonferenzraad, Direktør i det dansk-vestindiske Handelsselskab Johan Christian Constantin Brun (1746—1836).

bliver forresten nok med det første Excellence, fordi han har gjort en Stiftelse af 32 Senge i Almindelig Hospital, som han tillige (i Schimmelmans Navn) vil lade afpudse. Vor mir gernel bare den Blase vilde testamentere mig et Par Tusind Specier! men nix passirt. I Lotteriet kan man heller ikke vinde noget, uagtet man dog af og til drømmer de deiligste Nummere, der absolut burde komme ud, dersom Madame Fortuna vidste rigtigheden at belønne sand fortjeneste. Men det staaer nu engang skrevet i Skjebnens Bog, at C E F W skal nyde Brød og Vand og ikke Paaskeeg og Viin. — Aber I Helsingörere maa ikke ærgre os godtsindede polske Kiøbenhavnere med slige forbandede Efterretninger, som den, I nyligen tilsendte Os ved Stafet, nemlig; at Warschau¹⁾ var taget. Nein, so haben wir nicht gewettet, Warschau maae Russen absolut ikke faae, men tvertimod drage derfra med lang Næse. — Sed absit political lader os heller tale lidt om den Stumme i Portici²⁾, den gjør alle Mennesker forrykt, undtagen din Ven W., der ikke har hørt hende og ikke vil høre hende, fordi hun tromler, triangulerer og Plautopiccoliserer fra Begyndelse til Enden. Da jeg erfoer dette, saa havde jeg nok. Forresten skal Pätges³⁾ være overmaade dejlig stum. Godt for J. L. Heiberg naar hun conserverer denne Egenskab til Ægttestanden, thi a la fin des fins tager han hende dog tilsidst til sin Gemalinde, thi han er saa forlibt, at han ikke bestiller andet end elske. Langt om længe er han dog bleven færdig med Oversættelsen af Bruden⁴⁾ (til Aubers Musik: thi nu regjerer h a n). Det blev givet igaar og — man hyssede, fordi man fandt Stykket altfor fransk. Med d a n s k Liv og Sjæl er og forbliver

Din hengivne Ven

C. E. F. W e y s e.

fra Stine og Bedstemoer skal jeg hilse dig, med den sidste er det kun daarligt, hun halter ynkeligt omkring paa Krykker.

P. S. Hvor blev det længe lovede Besøg af? Du ville jo blive hos mig en heel Maaned. Naar kan jeg vente Dig hersteds???

V A L E !!!

¹⁾ Warschau indtoges først 6. Septbr. 1831 af den russiske Feltmarskal Ivan Fedorovitsch Paskevitsch, der i den Anledning blev udnævnt til Fyrste af Warschau.

²⁾ Den Stumme i Portici, komponeret 1828 af Daniel François Esprit Auber (1782—1871) opførtes 1830 i København.

³⁾ Skuespillerinden Fru Johanne Louise Heiberg f. Pätges.

⁴⁾ Bruden (La fiancée), komponeret 1829 af D. F. E. Auber.

Kjöbenhavn, 15. Juli 1831.

Filius meus solitus, i. e. min Plejesøn Ferdinand Schauenburg Müller¹⁾ agter at foretage sig en Reise til Helsingöer næste Søndag d. 17. med Dampskibet Caledonia der afsejler herfra (Deo et tempore favente) Kl. 8 om Morgenen; da nu bemeldte Yngling for første Gang betræder ovenmeldte store Stapel-Stad, og formedelst Ungdom og Uerfarenhed i Verdens Ondskab let kunde geraade i Fare og Fristelse, saa anbefales han herved paa det bedste til din Mentoriske Veiledning, hvilken Du, som jeg haaber, for gammelt Venskabs og Bekjendtskabs Skyld nok vil paatage Dig. Jeg arme Stakkell havde først i Sinde selv at gjøre en liden Lysttour til Helsingör &., men Pungen siger nei, og saa faaer jeg at blive hjemme. I forrige Uge har jeg opholdt mig nogle Dage i Roeskilde²⁾ og fornøiet mig meget vel. Der var Landemode og saa mange Provster og Præster, at det sortnede for mine Øine. Item gjorde vi en Tour til Boserup-Skov, en halv Miil fra Roeskilde, hvor vi post Spatiationem tog os en liden Hjertestyrkning i Skovhuset. Næste Dag kjørte vi til Lethrabort, hvor vi paa det noieste undersøgte den gamle Hertha-Dal, i Haab om at finde et eller andet Guld-Offerkar, men vi fandt intet. Da vi kom til den saakaldte Whitesø (der formodentlig har faaet sit Navn af Svantewith) og tænkte paa de mange stakkels Slaver der for dum ere druknede i samme, følte vi einen heiligen Schauder. Derefter beskuede vi Slottet indvendig. Kapellet er ret smukt, men det var fuldt af Sengeklæder, til andægtige Sjeles Bequemmelighed, naar de ville blunde lidt under Prædiken. Slottet selv fandt jeg just ikke særdeles interessant, det er hverken ret gammelt eller nyt; en Mængde Værelser ere deri, men ingen ordentlig Sal. Alt er behængt med Malerier, hvoraf dog kun meget faae vare mig interessante. I Fredags jollede vi hjem paa den grausam kjedsommelige Landevej, der nok ikke er meget bedre end den Ørk, hvorigjennem Israeliterne vandrede i 40 Aar. — I Forgaars celebrerte Studenterforeningen sin Stiftelsesdag paa sammes Land-

¹⁾ Ferdinand Schaumburg Müller, født 16. Maj 1810. Søn af Bud ved Søassurancekomp. Jens Christen Müller og Mariane Schaumburg. 1830 Student (privat dimitteret), 9. Maj 1837 Cand. theol. (haud ill.), 1838 Kantor og Informator paa Vallø, 14. Septbr. 1846 Sognepræst til Endeslev og Vraaby, † 17. Aug. 1851 i Endeslev.

²⁾ Det var utvivlsomt et af Weyses mange Besøg hos Domprovst (senere Biskop i Ribe) Jens Michael Hertz (1766—1825), der var gift med Else Christence Koch (1768—1845). Hertz hørte ogsaa til den Buntzenske Kres, idet hans Svoger Konsistorialraad, Sognepræst H. C. Elers Koch (1774—1847) til Horbelev og Falkerslev, var gift med Laurentze Marie Buntzen, (1781—1854), Datter af Dispatchør Johan Buntzen, hvilken desuden i første Ægteskab havde været gift med Domprovstinde Hertz's Fæster Dorthe-Lisbeth Koch. I 8. Bind af Julius Clausens og P. Fr. Rists Memoirer og Breve: Dom-

sted, paa Frederiksberg-Veien. Man havde indrettet en stor Løvhytte, der var forenet med et Telt for Honoratiorene, der, som bekjendt, ikke godt kunde taale Træk, og i samme var et Bord dækket til 86 Personer. Af Mad, Viin, Taffelmusik, Sange og Skaaler var der Guds Velsignelse, dog (paa lidt uskyldig Fuldskab nær) gik alting meget honnet og anstændig-muntert til, og vi kom ikke hjem førend henimod 3. Ved en Extrabetaling bleve Musikanterne formaaede til at ledsage vores Marsch til Byen, igjennem Frederiksbergs-Allee, Værnedamsveien, gamle Kongevej og Kjerlighedsstien til Nørre Port, med fuld Musik til alle Mødendes, og særdeles Vægternes og Skildvagternes største Forbauselse. Ind ad Porten gik det i Stilhed, men i Byen begyndte Musikken igjen, hvorpaa jeg skyndte mig hjem ad Gottersgaden, men de andre marscherte til Nørregade, hvor de paa deres Samlingsplads ved Frue K. have bragt Studenterforeningen et tredobbelt Hurra. Hvad Vægterne have syntes derom fortæller Historien ikke, følgelig kan heller intet melde derom

din
verschwiegener Freund
C. E. F. W e y s e.

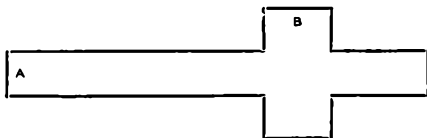
Kjøbenhavn, d. 20. Marts 1832.

Tandem venere bubulci¹⁾: endelig kommer Touren til Bunzekokken til at faae sit Brev besvaret, og til at modtage mangfoldige Taksigelser fra Undertegnede, for Gratulationsbrevet og de medfølgende dejlige Presenter. Fanden, der, som bekjendt, vandrer omkring paa Jorden som en brølende Løve, der tragter efter at opluge alt og bringer Cholera og andre Ulykker ind i Verden, skræmmer Børn og Tjenestefolk og glæder sig i Særdeleshed over at stifte Uenighed imellem Ægtefolk og gode Venner — Fanden, siger jeg, har hidindtil lagt mig saa mange Hindringer i Veien, at det ikke har været mig mulig at tilskrive Dig en Epistel førend i Dag, og selv imens jeg har skrevet disse faae Linier, har jeg vel 20 Gange maattet afbryde; og uagtet Klokke er ikke meer end 10½, er jeg dog ikke sikker paa at fuldende mit Arbejde. Altsaa nok engang Tak for det rare Billede og den dejlige

provsten i Roskilde (Kbhvn. 1909) fortælles løst og fast om Weyses mange Ophold i det Hertz'ske Hus. Som Byfoged i Stubbekøbing kom I. I. Buntzen selvfølgelig meget i sin Onkels Pastor Elers Kochs nære gæstfri Præstegaard i Horbelev og blev forlovet med en af Døttrene Christiane Sophie Koch (f. 14. Aug. 1813 i Horbelev) der dog døde 27. Januar 1836 i Horbelev.

¹⁾ Bubulcus ∴ Oxedriver (Kvæghyrde), se Cicero: »De divinatione et de fato«. I, 27, II, 23, Ovid »Tristium« III, 12, 30.

Fastelavnsbolle, der er meget for god til at vandre al Brødets Vej, men skal (saa snart jeg har saa mange Penge) indfattes i Guld, for ved højtidelige Lejligheder at bæres paa min kydske Barm som en Brystnaal. Du undrer Dig maaskee over, at jeg for Øjeblikket ikke har Penge, da jeg dog for kort siden af Hr. Bar. Nolken¹⁾ har faaet 100 holl. Dukater; men slig en Summa er hos mig en Draabe Vand paa en gloende Kugle, og der behøves hele Strømme til at afkøle samme. Ved den gloende Kugle forstaaes her de forbandede Nytaarsregninger fra de fattige Familier, Skræddere, Klædehandlere &. For fire Uger siden vandt jeg i Tal-lotteriet en Ambe paa 90 Rbdlr.; var det tredie af mine drømte Nummere kommet ud med, da havde jeg vundet 7000. O Jammer und Herzeleid. Imidlertid fik jeg dog ved denne Lejlighed en pyntelig Sovestol, hvortil min Søns Kjæreste Jomfrue Actonie Hass²⁾ har broderet mig en dejlig Dovne-Pude, hvilken Du kan probere naar Du engang igjen bærer Dydens Bolig med din Nær-værelse. — For dog at melde Dig noget Ny t, saa lider jeg paa g a m m e l Maner endnu bestandig af Tandpine, hvilken nok vil blive ved at plage mig saalænge jeg har en Stump i Munden. Men Tandpinen til Trods har jeg dog fuldendt min Balder³⁾, der med det første skal opføres, men vil nok næppe gjøre mere Lykke end tilforn, thi sit smukke Sprog uagtet er og bliver Stykket kjed-sommeligt at see. Førrige Uge fik jeg den sørgelige Anmodning, om at komponere en fiirstemmig Sang til Kuhlaus⁴⁾ Begravelse, der fandt Sted i Søndags, og hvorom Du vil faae en Beskrivelse at læse i Dagen. Manden kunde desværre ikke lade være at drikke über die Gebühr, og døde af Delirium tremens. Han blev kun 46 Aar gammel; er det ikke en Jammer for det store Talent?! Siboni, der var med i Liigfølget, udmærkede sig ved denne Lejlighed, ved for sig selv at slaae Takt til Sangen, og, til alle Om-kringstaaendes særdeles Opyggelse, højt at tælle: Eins, zwei, drey, vier, uagtet han stod i Petri Kirke nær ved Kapellet i A og Sangerne ved Alteret i B.

¹⁾ Rimeligvis Friherre Eric Reinhold von Nolcken, f. $\frac{2}{7}$ 1763, † $\frac{13}{6}$ 1834 paa Jordberga i Skaane som afsk. svensk Oberstløjtnant og Landshøvding i Christiansstad.

²⁾ Actonia Carolina Hass, f. 4. Marts 1813 i Ringsted, Datter af kgl. Toldbetjent i Kbhvn. Peter Daniel Hass og Elisabeth Wandler, ægtede 1839 den ovenfor nævnte Ferdinand Schauenburg Müller.

³⁾ Musikken til Ewalds »Balders Død« komponerede Weyse 1832.

⁴⁾ Komponisten D. F. R. Kuhlau døde 12. Marts 1832.

O du Blase! Det fortrød ham maaskee, at han ikke var bleven anmodet om at componere noget.

Ved Mantheys¹⁾ Begravelse havde han makket en meget lystig Musik fuld af de dejligste Tremulanter, der blev udført af hans Conservatorium. — Der er kommet en skrækkelig Dødelighed blandt mine Bekjendtere, og i kort Tid har jeg mistet ikke saa faae af dem. Det gamle gnieragtige Skarn, Hs. Excell. Herr Geheimekonferenzraad Brun lever endnu bestandig, sig selv og Familien til Byrde, uagtet han er 86 Aar gammel og har for 8 Maaneder siden ved et Fald brækket et Been ved Hoften. Nu er det lægt igjen, og han bliver vist 100 Aar gammel. For nogle Maaneder siden var jeg dum nok til at blive rørt over hans daarlige Tilstand og for at gjøre ham en Glæde, dediceerte jeg ham et af mine Værker. Men see om jeg fik andet derfor end Stank für Dank, og da jeg for en 5—6 Uger siden bad ham om et Par Rigsdaler til Hjelp for en fattig Student af mit Bekjendtskab, der gjerne vilde indløse sine pantsatte Klæder, skjældte han mig læsterlig ud og gav mig ikke en Skilling. O du Esel af et gediegent Gniebæst! bi Du, til jeg kommer og seer til Dig igjen, og om Du 100 Gange dør, skal Du ikke en eeneste Gang følges af Din og Din Gjerrigheds dødeligste og in sæcula sæculorum uforsonligste Fjende; men min fordums K j e l e d æ g g e, min fordums h a a b e f u l d e Discipel og nu sin gamle Mentor Æ r e - g j ø r e n d e og v e l o p d r a g n e Ynglings og V e n s

tro hengivne Amicus

C. E. F. W e y s e.

¹⁾ Konferensraad J. D. T. Manthey døde 1. Oktbr. 1831.

En dansk Gren af den norske Familie Luytkis.

Ved **C. Klitgaard.**

Til de mere bekendte nordenfjeldske Slægter hører Trondhjemsfamilien Luytkis, der vist oprindeligt er indvandret fra Nederlandene til Norge.

Den første kjendte Mand af Familien var Hay Luytkis (eller Luytke Hays)¹⁾, der var Nordlandshandler og døde i Trondhjem 1686. I Ægteskab med Riborre Christensdatter Gjertsen blev han Fader til Johan Luytkis, f. 6. Decbr. 1673, d. 26. April 1751, Kjøbmand og Fattigforstander i Trondhjem. Sidstnævnte var gift 3 Gange, 2den Gang med Karen Poulsdatter Birch, salig Hans Hagerups Enke, og af dette Ægteskab var bl. a. Sønnen Hans Hagerup Luytkis, f. i Trondhjem 1704, d. Trondhjem 12. Maj 1791, Skibsmaaler og Toldforvalter i Trondhjem. Hans Hagerup Luytkis, der havde 15 Børn, var ogsaa gift 3 Gange, sidste Gang 7. Novbr. 1758 med Marie Brown, f. 1733, d. 1808, Datter af engelsk Konsul i Trondhjem, James Brown (f. England 1699, d. Trondhjem 1784) og Kirsten Thaisen (d. 1782). Af dette Ægteskab var Sønnen Jacob Luytkis, f. Trondhjem 2. Marts 1764, d. Randers 24. Febr. 1817, hvis efterladte Optegnelser, der nu ejes af hans Sønnesøn, nedenfor ere gjengivne. Han ægtede Kbh. (Nicolaj) 11. April 1794 Anne Marie Laurberg, døbt Estvad 26. Marts 1773, d. Randers 8. Oktbr. 1829, Datter af Forvalter L. paa Estvadgaard.

Efter i en Del Aar at have været Skibskaptajn blev Jacob Luytkis 1816 Toldbetjent i Randers, og 1812 var han blevet Dannebrogsmænd som Belønning for udvist Tapperhed i Træfningen ved Grimstad 16. Marts 1811.

Han havde 4 Børn, nemlig:

- A. Mette Marie Luytkis, f. Kbh. 7. Septbr. 1796, d. Randers 18., gift med Barding, f., d. Hattemager i Randers.
- B. Anne Margrete Luytkis, f. Randers 12. Juni 1800, d. Aalborg 12. Maj 1865, ugift.
- C. Johan Thomas Brown Luytkis, f. Randers 3. Aug. 1807, gik ca. 1821 til Søs, og der er ikke senere hørt noget til ham.

¹⁾ For en Del af nedenstaaende Data bringer jeg Stiftsarkivet i Trondhjem min Tak.

- D. Otto Laurberg Luytkis, f. Randers 19. April 1816, d. Aalborg 11. Jan. 1891, Manufakturhandler i Aalborg, gift Aalborg ca. 1850 med Agnes Camilla Bock, f. Aalborg 1. Aug. 1825, d. Aalborg 30. Decbr. 1870, Datter af Vinhandler B. 3 Børn:
1. Otto Emil Luytkis, f. Aalborg 22. Marts 1852, d. Helsingør 18. Novbr. 1891, Maskinmester, gift med Johanne Toft, f. Flensborg 19. Juni 1857. 2 Børn:
 - a. Kaj Luytkis, f. 12. Jan. 1886, d. 6. Aug. 1889.
 - b. Aage Luytkis, f. 1888, d. som lille.
 2. Harald Waldemar Luytkis, f. Aalborg 11. Febr. 1855, Kjøbmand i Aalborg, gift Aalborg 15. Aug. 1882 med Caroline Mariane Bech, f. Aalborg 22. Novbr. 1854. 6 Børn:
 - a. Jenny Camilla Kirstine Luytkis, f. Aalborg 5. Juni 1883.
 - b. Otto Holger Luytkis, f. Aalborg 11. Aug. 1884, d. Aalborg 16. April 1888.
 - c. Ellen Margrete Luytkis, f. Aalborg 24. Decbr. 1885.
 - d. Helga Johanne Luytkis, f. Aalborg 24. Decbr. 1887, gift 15. Febr. 1914 med Otto Ejnar Børgesen, f. Kbh. 6. Marts 1884. Ingeniør, Kbhvn.
 - e. Gerda Aurelia Luytkis, f. Aalborg 22. Juli 1889, d. Aalborg 30. Decbr. 1889.
 - f. Knud Waldemar Luytkis, f. Aalborg 28. Juli 1891, ansat i »Dansk Kemikalieforretning«, Kbhvn.
 3. Ane Kirstine Asp Luytkis, f. Aalborg 23. Okt. 1863, d. Kbh. 12. Sepbr. 1892, gift April 1888 med Søren Møller Thorsen, Sagfører i Aalborg, senere i Kbhvn. f. 22. Dec. 1857, d. 1917 i Hellerup (g. 2° 2. Juni 1893 m. Johanne Marie Treschow, f. 17. Nov. 1868).

-
- 1764, 2. Marti. Er ieg Jacob Luytkis fød i Tronhiem og d. 16. derefter døbt i Domkirken; min Faders Navn: Hans Hagerup Luytkis og min Moders Navn: Marie Brown, Begge Fød i Tronhiems Bye.
- 1774, 28. Febr. Kom til Søs med Sr. John Krog, førendes Galioten »Expedit« kaldet, tilhørte Frue Lysholm i Tronhiem.
- 1782, 4. Marts. Fik min Styrmans Examen af Navigations Examinatoer Fæster i Tronhiem.

1784. Om Sommeren var udskrevet til Hans Majestæts Tieneste, kom til Kiøbenhavn og der blev frigivet.
1788. Blev igien udskrevet til Hans Majestæts Tieneste, og da ieg kom til Kiøbenhavn, blev frie, Begge Gange Som styrmand, Siden forblev at fare fra Kiøbenhavn.
- 1790, 9. Novbr. Forliste i Kiøge Bugtt med Capt. Niels Holbech fra Kiøbenhavn, førte Skibet »Janus« kaldet; min Carge var Baasmand og Andenstyrmand.
- 1794, 11. April. Blev i Nicolaj Kiærke i Kiøbenhavn af Hr. Pastor Rørby Ekte Viet til Jomfrue Anne Marie Laurberg, hun er Fød paa Estvadgaard i Jylland.
14. April. Tog Skipper Borgerskab i Kiøbenhavn.
8. Maj. Forlod min Kone Som Fører af et Brig Skib »Anne Marie« kaldet.
- 1795, 8. Oktb. Kom med ovenmelte Brig igien til Kiøbenhavn.
16. Oktb. Gik igien ud med Samme Brig til Holbech i Sælland.
25. Novbr. Om Natten Kl. 2½ Forliste Tital forbemelte Brig.
- 1796, 7. Septbr. Formiddag Kl. 10¾ Blev min Kone forløst med en Datter, som er døbt i Frælsers Kierke paa Christianshavn og Blev kaldet Mette Marie.
- 1797, 27. Aug. Flyttede til Randers at Boe.
- 1800, 12. Juni. Eftermidagen Kl. 2½ Blev min Kone forløst med en Datter, der blev indedøbt og kaldet Agnethe Margrethe.
- 1807, 3. Aug. Eftermidagen Kl. 4 Blev min Kone forløst med en Søn, der blev indedøbt og kaldet Johan Thomas Brown.
- 1808, 4. Novbr. Paa en Reise fra Norge til Randers Blev taget af en engelsk Kutterbrig »Betha« kaldet, og indbragt til Gottenborg; Siden Blev transporteret Ombord i Slup of Waar »Spech«, derfra til Fregat »Tater«, derfra til Ranskibet »Gordi« kaldet, og endelig ombord i Briggen »Mangthi«, Som igien sejlte til Rove, og da Blev Sat ombord i Rangskibet »Eager«, Capt. Melned Mære.
20. Novbr. Kom i Land i Helsingøer.
21. Novbr. Kom til Kiøbenhavn og der formedelst Vintteren maatte over Vintre.
1809. Laae Sommeren Over i Kiøbenhavn og om efter Aaret fik en Galiase for Kiøbmand Gude paa Moss, Gik dermed fra Kiøbenhavn til Aalborg og derfra Bestemt til Norge.
7. Decbr. Om Morgenen Kl. 6½ med en storm af S. S. O. Forliste Samme Galease tital omtrent ¼ Mil West for Øster Risøer og ey mere Bierget [end] som blott Livet, maatte derfor Vintre over i Risøer.

- 1810, 22. Febr. Blev antaget til den kongelig Norske Providerings Tieneste og da modtog Skonnertten Nr. 49, gjorde dermed en Reise til Randers og Rettour til Christiansand, videre til Larvig og der qvitterte Samme.
23. Maj. Modtog igien i Risøer Skonnerten Nr. 54, gik dermed efter Ordre til Bergen, derfra til Christiania, derfra igien i August til Tronhiem, ankom dertil i October og gik derfra i November Retur til Christiania.
1811. 1. Januar. Laa paa Samme Reisse i en ud Havn kaldet Kyn (?) og Sist i Maaneden kom til Bergen, Fortsatte Reissen med megen Contraritet.
16. Marts. Om formidagen Blev først af en Engelsk Fregat, »Venus« kaldet, ieg med flere indjaget til Grimsta, og strax derefter kom bemelte ind med 3de Roefartøjer Bevæbnet; saa mig derfor nød til at forsvare mig med de 2de Kanoner, ieg havde, til det yderste, og var dertil og Heldig nok, saavel for mig selv som for flere.
28. Marts. Ankom til Christiania.
26. April. Blev af Comitionen beordret igien at afgaae til Randers og kom dertil løkkelig i Maj, strax igien derfra og faae Dage efter Pinsedag kom til Drammen, strax derfra igien til Christiansand Rettour til Drammen og da blev
12. Juli Oplagt og der laa stille til
14. Oktbr. Fik da Ordre at gaae til Norstrand lige meget hvad stæd;
24. Oktbr. ankom til Løkken,
25. Oktbr. om Aftenen afseilede derfra,
26. Oktbr. ankom til Staværn,
- Novbr. afseilede derfra til Randers, ankom til Randers,
- 1812, 18. Januar afseilede fra Randers,
26. Januar kom til Staværn,
21. Febr. afseilede derfra til Flækkefiord,
28. Marts ankom dertil,
30. Marts modtog af Hr. Sorenskriver Høyrup et mit tilsent, fra Hans Majestæt Kong Frederik, Dannebrogsoorden for Affairen i Grimsta d. 16. Marts 1811.
1. April. Afseilede fra Flækkefiord med Ordre at afgaae til Danmark, men formedelst Contra Wind
14. April kom til Arendall og der blev stanset af Hr. Holl.
30. April. Fik Ordre at afgaae til Christiansand for lægge op og samme dag seilede.
2. Maj. Var i Christiansand aftaklet og lagt hen, altsaa lae stille til

14. Oktbr., da Taklede igien til og strax gjorde en Rejsse til Arendall.

(Fra Januar 1813 til Nytaar 1814 sejlede Luytkis saa med Skonnerten mellem Byerne Christianssand, Drammen, Kragerø, Randers, Arendal, Bergen og Christiania, uden at der hændte ham noget bemærkelsesværdigt).

1813, 31. Decbr. Afsejlede fra Flastrand,

1814, 2. Januar ankom til Staværn og da Dagen efter blev indfrossen,

6. Febr. Seilede fra Staværn,

14. Febr. Ankom til Svelvigen og blev der Vintteren over Beliggendes.

9. Marts. Da Isen var bortte, fik Ordre at gaae op til Drammen og lade derfra til Staværn, derfra til Arendall, derfra til Friderichsstad.

8. Juni fik Ordre at gaae til Larvig, der kjølhallede, og derfra til Moss, derfra igien til Scheen, derfra til Moss.

21. Juli. Blev beordret at gaae til Friderichsta og

24. Juli ankom dertil.

27. Juli. Intog 5 Stk. 18 Pundige Kanoner og 400 Kuller med Ordre at gaae til Moss dermed, mens da Friderichstas Begge Elver blev samme Dag Blokkeret, var ej mueligt at komme derfra, fik derpaa Ordre af Commandant Sall og sejle op til Rabbetorp intil videre; og blev der liggende indtil

3. Aug. Om Morgenen Begynte de Svenske at Bombardere Kragerøen og intog den op mod Midag; Begynte paa Byen eftermidagen; fik Ordre at sejle op til Nøkleby Batterie og var der Natten over; om Aftenen Kl. 8½ stansede Kanonaden.

4. Aug. Om Morgenen Begynte Kanonaden igien Kl. 3½ og vedvarede til Kl. 8; da overgav Friderichstad sig; om eftermidagen, da de Svenske Røkkede frem, flygtede op efter til Lannesuns Batterier og laae der Natten over;

5. Aug. Om Morgenen kom nogle 1000 Mand Svenske frem fra Havslund, da fik i Land alt, hvad muligt i hast kunde faaes. Mod Midag Begynte Fægtningen, og da med Major S c h r ø d e r s Overlæg Hug Huul i Skonerten Nr. 54 og lod den Synke; gik derpaa ifra alle Ting over Land til Moss, og strax derfra om Aftenen med Leilighed over Fiorden.

6. Aug. Om Aftenen Kl. 6 Ankom til Drammen.

20. Aug. Blev Beordret at Rejsse over Land til Larvig for at modtage Skonertten 117.

21. Aug. Rejste dertil.
25. Aug. Modtog Bemelte Skoner og fik ufortøvet Ordre at gaae til Christianssand med Millitære og ankom dertil
28. Aug.
23. Septb. Ankom til Drammen.
14. Oktb. Var Skoneretten til Aution.
20. Oktb. Blev Skoneretten overleveret til Capt. P e d e r s e n, og der blev ieg for Comitions Tieneste frie.
- 1811, April 21. Blev min Elste Datter M e t t e M a r i e af Hr. Pastor K r u s e Comfirmeret i St. Morthens Kirke i Randers.
- 1815, April 2. Blev min anden Datter A g n e t h e M a r g r e t h e af Hr. Bastor B e r n e r Comfirmeret i St. Morthens Kirke i Randers.
- 1816, Febr. 20. Modtog mit General-Toldkammers Bestalnings Brev som Told- og Constetions Betjent i Randers og Samme dag tiltraade Tienesten.
- April 19. Om Morgenen Kl. 1. Blev min Kone forløst med en Søn, som d. 21. blev af Hr. Pastor B e r n e r indedøbt og kaldet O t t e L a u r b e r g.
-

Johan Christopher Haar, Sogneprest til Voss.

Ved hans dattersøns sønnesønsdatter **Aagaat Daae.**

Johan Christopher Haar, der 45 Aar gammel døde 1751 som sogneprest til Voss efterlod kun 1 barn, der overlevede barnealderen, men da han gennem hende har efterladt en meget talrig slægt, tør

Malt før 1735.

jeg formode, at nogle Meddelelser om ham, kan paaregne interesse hos hans mange descendenter. Disse oplysninger er dels hentede fra den over ham holdte ligpræken, dels ogsaa fra andre kilder. Han blev født i Dalsgaard prestegaard, Taarups prestegjeld i Viborg stift $\frac{1}{11}$ 1705 som anden søn av sognepresten der Nils Pederssøn Haar og prestedatteren Karen Mangor; hans far døde allerede 1712, hans mor flyttede da kanske til Viborg, da begge hendes sønner gik paa skole i Viborg og derfra blev dimitteret av skolens rektor magister Niels Wibe. Johan blev student 1724 og efter at

have taget theologisk embedseksamen, reiste han til Kongsberg, hvor han i $2\frac{1}{4}$ aar informerede assessor Poppes børn, og derefter har han i $2\frac{1}{2}$ aar boet i Bragenæs (=: Drammen), hvor han vel har holdt skole, da der siges, at han her »informerede adskillige forneme folches børn«.

I oktober 1731 reiste han til Kjøbenhavn for »at sollicitere og søge videre sin lykke, hvor udi hand og reussierede, da hand aaret efter i october blev kaldet til skibsprest paa skibet Cron Prindtsen, som var destineret at gaa til Trankebar i Ostindien. Da hand nu efter 1 aar og 8 maaneder havde fuldbragt dend lange og besværlige reise, blev hand efter at hand 3 gange havde havt den naade at prædike for det kgl. herskab paa Fredrichsborg og Fredensborg efter ansøgning udnævnt til sogneprest til Finnaas i Bergens stift $\frac{1}{7}$ 1735«.

» $\frac{21}{9}$ 1735 celebrerede han sit bryllup med Kierstina Krag udi hendes forældres hus i Ousted prestegaard i Sjælland udi mange

høiforneme venners og paarørendes anseelige nærværelse«, og drog saa med sin hustru til Norge, hvor han av provsten, sogneprest Johan Koren i Mosters kirke blev indsat som sogneprest til Finnaas og blev nu i dette besværlige kald med lange baadreiser til annekserne i 10 aar, da han blev udnævnt til sogneprest til Graabrødre menighed i Viborg; dette embede tiltraadte han dog ikke, da han ved mageskifte av $\frac{24}{7}$ 1744 med sogneprest til Voss, mag. Jørgen Harboe, blev enige om, at Jørgen Harboe reiste og overtog Graabrødre menighed i Viborg og han blev sogneprest til Voss, hvilket embede han tiltraadte $\frac{1}{3}$ 1745.

Dr. Erik Pontoppidan var biskop i Bergens stift 1747—57; naar der siges¹⁾, at han har ikke været tilfreds med Johan Christopher Haar, synes dette at være modbevist ved hans visitatsrelationer²⁾, hvor han udtaler sig noksaa skarpt, naar der foreligger noget, der fortjener paatale; fra visitatsen paa Voss, siger han: »Kaldes det bedste og største kald i stiftet og talte 800 husfædre. Sognepresten var Johan Christopher Haar, tilforn skibsprest paa en ostindiefarar, dernæst sogneprest til Findaas og endelig her. Prædikede temmelig grundig, dog for denne menighed altfor udstuderet og kunstig, hvilket jeg siden ved eenlig samtale foreholdt ham og han tilstod ikke at være bekvem til opbyggelse. Han er non indoctus, bene moratus & insecularibus versatissimus, saa og munter i at holde over god orden, men efter rygtet noget legalis og streng i udvortes ting; har et temmelig godt bibliotek. Saasom omgaaende skolemestre ere tre nylig antagne, men den fjerde udkræves endnu, da almuen i Voss, som er baade det frugtbareste og deiligste district, af nogle kaldet det norske Italien, bor temmelig nær tilsammen, saa agter sognepresten av egne midler at stifte en bestandig skole ved hovedkirken, i hvilket gode forsæt jeg bestyrkede ham. . . . Om ingen af kirketjenerne hørtes noget offentlig klagemaal, men vel af nogle et knur, fordi presten lod kirkedøren lukke ved gudstjenesten, indtil velsignelsen var læst, dog saa at en dør i choret stod aaben for de gamle og svage. Jeg bad ham være forsigtig deri, særdeles da en vis officer af landmilitsen havde stødt sig derover. . . Ved visitatsen var der tale om døvstumme skulde tages til alters, sognepresten sagde, at negtelse heraf vilde fremkalde røre blandt almuen«.

Disse udtalelser synes at vist, at biskoppen har været ganske vel fornøiet med ham, ligesom ogsaa almuen havde intet at klage over.

¹⁾ Lampe: Bergens stifts biskopper og prester.

²⁾ Aktmæssige Bidrag til den norske kirkes historie i det attende aarhundrede. Samlede i det Danske Geheimearkiv og det Store kgl. bibliotek af Ludvig Daae.

Nogen skole fik han ikke oprettet, og grunden herfor ligger muligens i, at hans levedage ikke blev lange. Allerede $\frac{3}{5}$ 1751 døde han; »han var syg i 7 uger, forkjølelse, hidsig feber og de stensmerter, der var hans plage, og omend hans hustru lod hente fra Bergen den konsterfarne regimentsfeltskjær Signor Lousen, var dog alt forgjæves, han døde efter at have levet i denne verden 45 aar 6 maaneder og 3 dage«.

Ligprækenen er ikke signeret, men holdtes formodentlig av provsten, sogneprest til Kinservik Hans Carsten Atche, der udtaler: »at han som sogneprest til Voss var en tro husholder over Guds hemelige ting«.

Der findes ogsaa to sørgevers over ham; det ene av disse er skrevet paa 4 sider i 4° og bestaar av 10 fireliniede strofer, du hans »... afsjælede Legeme til sit Sove-Kammer i Waases Hoved-Kirche af mange Forneme Venner blef ledsaget d. 18. Maj 1751, componeret af Sørge Huusets Ringe Tiener Svend Schovlund«, der takker »for de Aar Du mig en Principal har været«, hvilket muligens betyder, at forfatteren har været pers. kap. til Voss¹⁾. Det andet sørgevers er trykt hos Christopher Kothert i f^o, bestaar av 25 fireliniede vers paa 4 sider og udstyret som de vanlige leilighedsvers, der udgik fra dette trykkeri; et par av stroferne lyder saaledes:

»Saa skal Hr. salig Haar, dit Minde ey forgjættes
Dit Navn af Livsens Bog ved intet kand udslettes
Din Tak ey glemmes skal, mens der er Liv i os
Og mens der er en oprigtig Mand paa Woss.

Da hver en redelig, som ser din Grav og Hvile
Beklage vil din Død og denne Grav-Skrift stiile:
Vor Præst, Nødtrængtes Hjælp! Johan Christopher Haar
Her hviler, Himlen veed, naar vi hans Mage faar.

Signeret: Da og følgende taarefulde Blomster paa Graven ere udstrøede af Den afdødes dyb-sørgende Syster-Søn Elovius Bille«.

Traditionen beretter, at han døde av slag paa prækestolen, hvilket altsaa ikke medfører sandhed, samt at hans lig blev balsameret og begravet under alterfoden i Voss Hovedkirke, hvilket forholder sig saa, da en av hans descendenter, Hans Henrik Holck Daae, der døde som sogneprest til Gildeskaal 1884, medens han var pers. kap. til Voss 1845—56, lod alterfoden tage bort og saa da hans balsamerede lig. Nu er enhver adgang til ligkjæderen under Voss kirke spærret.

¹⁾ Lampe: Bergens stifts biskopper og prester, nævner ingen pers. kap. til Voss i aarene 1744—1769.

Ved opgangen til prækestolen i Voss kirke hænger en sortmalet rektangulær furutræes tavle, hvorpaa findes hans vita; den er indrammet av en smal forgyldt list.

Hans malede portræt hænger paa Solnor, det er malet før 1735 og findes gjengivet foran efter fotografi.

Hans hustru Kierstina Krag var sønnedatter av Nils Christenssøn Krag, der nævnes 1667 som sogneprest til Ousø i Viborg stift, gift med Barbara Jonsdatter, og datter av sogneprest til Ousted Jacob Nielssøn Krag f. ca. 1672 død $10/1$ 1749 og hans første hustru Drude Margrete Huulegaard, Anders Jenssøn Winds enke; blev gift 1735 og »de fremdrog et meget kjærlig, fredsommelig og fornøieligt ægteskab i 15 $\frac{1}{2}$ aar; af deres 8 børn ere de 7 hensovede før faderen, den ene gjenlevende er en datter«. Kierstina Krag flyttede med sin 12-aarige datter Drude Cathrine Haar til Bergen, og da datteren 15 aar gammel blev gift med sogneprest til Lindaas, magister Ludvig Daae, flyttede hun did, hvor hun døde i mai 1763. Efter hendes død blev det bekjendt for datteren og svigersønnen, at hendes laugværge, den sørgelig bekjendte øverste kapellan til Korskirken i Bergen Johan Whitte, der 1772 blev fradømt sit embede paa grund af misbrug av embedsmyndighed, nok her ogsaa havde misbrukt hendes tiltro, der blev proces, men mag. Ludvig Daae synes dog ikke at have villet forfølge sagen, hendes bo blev dog derved forringet ved ca. 3000 rgd.¹⁾

Der siges i ligprækenen, at Johan Christopher Haar var født af en hæderlig prestestamme, og at han var søn av Nils Pederssøn Haar f. i Odense ca. 1668 og student fra Odense skole; det ligger derfor nær at tænke »at den hæderlige prestestamme« har sin rod i de tre slægtled av navnet Haar, der var prester i Barløse sogn ved Odense 1567—1616²⁾. Der findes forøvrigt flere prester av samme navn i Danmark fra den tid, Peder Rasmussen Haar²⁾, der nævnes 1696 som sogneprest til Langaa og Øksendrup, hvis slægt endnu lever og Nils Nilsen Haar⁵⁾, der nævnes ca. 1694 som kapellan til Vordingborg, der alle formentlig tilhører samme slægt og muligens alle nedstammer fra presterne i Barløse.

Drude Cathrine Haar er den sidste repræsentant for slægtsnavnet Haar i Norge, selv om hun i ægteskab med Ludvig Daae fødte 15 børn, av hvilke 7 sønner og 1 datter efterlod en stor efter-slægt.

Johan Christopher Haars mor hed Karen Mangor; hun var datter av sogneprest til Manger prestegjeld Jonas Ellovsson³⁾,

1) Daniel Thrap: Bergenske kirkeforhold efter Pontoppidan.

2) S. V. Wiberg: Alm. dansk prestehistorie.

3) Pers. tidsskr. Række V b 1 s. 64 noten.

der døde 1666 og Margrete Ovesdatter; av deres børn kjendes 4¹⁾, 3 sønner og 1 datter, der alle tog navn efter prestegjeldet og kaldte sig Mangor. Den ældste søn raadmand og statskonduktør Elovius Mangor nævnes som stamfar for slægten Mangor²⁾. Den anden søn Ove, der blev student 1685, er vel den Ove Jenssøn(!) Mangor, der boede paa Sødal og gift med Jens Simonsøn Sødals enke Birgitte Bille, f. 20/1 1661 død 12/4 1694. Ove Mangor forærede 1703 et par alterstager til Bjerregravs kirke og solgte 1707 Sødal til justitsraad Henrik Bille³⁾.

Den tredie søn Hans Mangor gift med Christine Hanning, godseier i Sogndal døde 1739⁴⁾. Datteren Karen Mangor, gift med Nils Pedersøn Haar havde 4 børn, hvorav den ældste Peder Elovius, født i Dalsgaard prestegaard, Taarup sogn 15/3 1703 brukte navnet Mangor. Han blev student fra Viborg skole 1721, kand. theol. 1725 og udnævnt til rektor i Korsør 1727⁵⁾; da skolen i Korsør blev nedlagt, blev han 1739 udnævnt til sogneprest i Spydeberg i Akershus stift, hvor han døde 6/1 1768. Han var 5/10 1741 gift med Karen Stockfleth Hoff⁶⁾ død 15/5 1792, datter av provst og sogneprest til Toten Oluf Hannibal Hoff og Sophie Boyesen. J. H. Wille karakteriserer ham saaledes i sin bok om Spydeberg (trykt 1779): Han var en god latiner, især paa vers, derhos en god akerdyrker og husholder. Hans enke bor nu paa Bragenæs (=: Drammen) med sine to døttre, hvoraf den ene er gift med sognepresten der Hr. Hans Hammond⁷⁾.

Nils Pederssøn Haar og Karen Mangor havde foruden disse to sønner ogsaa to døttre, hvorav den ene vel maa have været gift Bille og mor til sørgeversets forfatter Elovius Bille, der jo udtrykkelig kalder sig avdødes søstersøn⁸⁾.

Formodentlig som brudegave til Johan Christopher Haar og Kierstina Krag findes et sølvkrus, der tager henved 4 flasker og

¹⁾ Lampe: Bergens stifts biskopper og prester.

²⁾ Lengnichts stamtavle Herfordt.

³⁾ Trap: Kongeriget Danmark.

⁴⁾ Pers. tidsskr. Række V b 1 s. 64—67.

⁵⁾ Hundrup: Lærerstanden ved de nedlagte latinskoler Korsør etc., hvor der siges, at han er søn Peder Pederssøn Haar.

⁶⁾ Hun staar ikke nævnt mellem sogneprest Oluf Hofis børn i M. Kubberud; Nogle oplysninger om sognepresterne i det samlede Totens kald efter reformationen.

⁷⁾ Hans Hammond f. i Meldalen 24/2 1734 sogneprest til Bragenæs og Strømsø 1775 og død som sogneprest til Rakkerstad 18/3 1792. Bekjendt forfatter. Gift 2 13/2 1772 med Anne Sophie Mangor f. 19/12 1747 d. 9/2 1794.

⁸⁾ Nogen Elovios Bille har jeg ikke fundet hverken i Møllerup: Bille-Slægten eller i Danmarks adels aarboeg.

veier 1.8 kilo. Paa dette krus findes deres navne samt begge slægters vaabner eller emblemer. Det merke, der betegner slægten Haar kan muligens lede til oplysning om, hvorvidt de forskjellige presteslægter av dette navn hører til samme æt, jeg har derfor ladet det fotografere og gjengiver det her¹).

Dette krus eies nu av provst Anders Daae, tidligere sogneprest til Holme, der nu bor i Kristiania; hans farfar Johan Christopher Haar Daae, der døde 1827 som sogneprest til Veø var dattersøn av Johan Christopher Haar, og, opkaldt efter morfaren, arvede han foruden dette krus ogsaa en pokal, der saaledes beskrives av biskop Pavels dat. $\frac{8}{7}$ 1820 fra visitatsen i Nordalen, hvor han da var prest:

»Præsten Daae har en meget sjelden Pocal, den er et Strudseæg indfattet i Sølv med Sølvfod og Sølvlaag, hans Morfar, en Haar, som siden blev Præst til Voss, har ladet den gjøre til Erindring om hans Reise som Skibspræst. Paa de tre sider er indgraveret Skibet, hvorpaa han reiste, Ca-

stellet i Trankebar og Kjøbenhavn med alle dens Taarne og latinske Inscriptioner, der betegner Aar og Dag, da han reiste, kom til Indien og vendte tilbage til Danmark. Denne Pocal sattes paa Bordet foran Provstens Couvert og af den drak vi i Madera Bispindens Skaal. Den har aldrig været brugt saalænge den har været i Daaes værge og at den indviedes min Kone til Ære, var en Opmærksomhed, der fortjente Gjengæld, altsaa beholdt jeg den og udbragte Løkonskning til Daae og hans Kone med deres Forflyttelse til Veø. Under Samtalens Gang opdagedes det, at Provst Birkelands fødselsdag var $\frac{31}{7}$, og Daaes $\frac{2}{8}$. Denne Sjeldenhed voldte 3 nye Skaaler til Provsten, til mig [biskop Pavels fødselsdag $\frac{1}{8}$] og til Verten efter Dagenes Orden. Jeg mindes ikke den Tid, jeg har havt et saa fornøylegt Middagsmaaltid og min Kone tilstod, at hun ikke har havt en saa behagelig fødselsdag siden hun kom til Bergen«.

¹ Henry Petersen: Danske geistlige sigiller, findes intet segl, der ligner eller minder om dette merke.

Pocalens senere eiere er: Nævnte Johan C. H. Daae forærede sin ældste sønnesøn og navne den i faddergave paa Solnor 1821, men da denne gut døde 1870, kom den til hans far, Johan C. H. Daaes ældste søn, eier av Solnor og kaptein i Bergenske brigade Ludvig Daae, der forærede den 1861 i faddergave til sin ældste sønnesøn Johan Christopher Haar Daae, der døde ugift paa Solnor 1912 som eier av Solnor og lensmand i Skodje. Paa Solnor findes den gamle pokal frøndeles.

Mikkel Nielsen Haar

tidligere munk nævnes 1567 som sogneprest til Barløse

Lucas Mikkelsen Haar

f. c. 1543, † 1612, sogneprest til Barløse, g. m. Kristine — —, 6 sønner og 3 d

Knud Lucassen Haar

sogneprest til Barløse, † 1616

Niels Pedersen Haar

f. i Odense c. 1668, student fra Odense, cand. theol. 1696, sogneprest til Taarup, Kvols og Borris, † $2\frac{1}{8}$ 1712, g. m. Karen (Cathrine) Ma

<i>Peder Elovius Mangor</i> f. $15\frac{1}{8}$ 1703, † $6\frac{1}{1}$ 1768 sogneprest til Spydeberg	<i>Johan Christopher Haar</i> f. $1\frac{1}{11}$ 1705, † $3\frac{1}{5}$ 1751 sogneprest til Voss	Datter	Datte
---	--	--------	-------

Ellef Jonssøn, Slakstad i Bjarkøy

— 1611 —

Jonas Ellefssøn

død som sogneprest til Manger 1666

<i>Elovius Mangor</i> student 1682, raådmand og stads- konduktør g. m. Johanne Herført efterslægt	<i>Ove Mangor</i> student 1685, g. m. Birgitte Bille 1661—1694 boede paa Sødal	<i>Hans Mangor</i> 1655—1734 g. m. Christine Hanning 2 døtre	<i>Karen Mangor</i> g. m. sogneprest Nils Pedersen l † 1712
	<i>Peder Elovius Mangor</i> 1703—1768 sogneprest til Spyde- berg	<i>Johan C. Haar</i> 1705—1751 sogneprest til Voss	2 c

Familie-Stamrulle

vedkommende

**Eliesonske, Ankerske, Colletske, Kionigske m. m. m. Familier fra
Stutningen av 1600 til 1874 o. s. v.**

Meddelt af **A. W. Rasch.**

*Vær saa snil at tage denne
Bog iagt! ELIESON.*

Har tilhørt Kaptein i 1ste Infanteribrigade Peter Elieson, † paa Fredensborg ved Moss i 1881. Derefter hans Enke Nina Elieson, f. Roverud, død 1899.

Bogen vil nu blive indlemmet i Rigsarkivets Manuskript-samling.

VIRTUTE DUCE. COMITE PRUDENTIA.

Stamfaderen paa Qvindesiden til Slægten Kionig og Eliëson er Augustinus Flor, der er født 1670 den 12. October i Vaale (se Pag. 277).

Stammoderen er Ingebor Opdal, Datter af Sognepræst til Rollag Peder Larsson (se Pag. 277).

Stamfædrenè paa Mandssiden ere:

1. Jens Bendixen (Kionig), død 19. Novbr. 1730, og
2. Iver Elieson, gift med Karen Leuch (se Pag. 284 og 292).

¹⁾

Philosophiæ duplex quæstio est;

Una de ANIMA; altera de DEO;

Prima efficit, ut nosmet ipsos Noverimus, altera ut Originem
Nostram.

Illa nobis dulcior: Ista charior.

Illa nos dignos beata vita: Beatos hæc facit.

Prima illa discentibus: Ista jam doctis.

Hic enim est ordo studiorum sapientiæ,

Ex quo intelliges

TE IPSUM esse protissimum

CONTEMPLANDÆ DIVINITATIS

SPECULUM.

Augustinus.

Quemadmodum oculi nostri adspiciunt solem; sic & illuminati vident IMAGINEM ANIMÆ; sed hanc pauci Macar.

¹⁾ Omstaaende Billede findes anbragt paa dette Sted i Familie-Stamrullen.

ANIMÆ Forma intima & Divina, solis
Divinis nota.

Symb:	Marsil:
Æterna Sequamur! Christiansandæ in Norvegia d. 17. Juni A. O. R. mdccxxvi sub. △ ☿ †	Hæcce ad uberiorem Indogationem inseruit amicus — frater ex animo & amore æterno Helimantes.

Pag. 1—53 Opskrifter paa Kager, Marmelader m. m.

Pag. 54—67 Morgen- og Aftensuk, til den sidste af disse er tilføjet:

NB. Fader til Ovenstaaende Riim-Bøn er Sal. Hr. Augustinus Ambrosii Søn Flor, fød paa Waale i Jarlsbergs Grevskab 1670 d. 12. Oct., hvor hans Fader var Sognepræst. Han blev Capellan i Rollaug 1694 og blev Sognepræst der 1702 af Kong Fredrik 4., død S. Præst til Rollaug i Øvre Nummedal 1735 d. 18. Janv. 65 Aar, hvilken af vælsignet Ægte-Mage Sal. Ingebor Pedersd. Opdal (fød 1680 d. 27. Sept., død 1737 d. 10. Aug., 57 Aar) Fader til følgende:

1. Ambrosius, fød 1697 d. 3. Nov. for Midd. d. 7de næst efter, Søndagen, Christnet af Sl. Morfaderen Hr. Peder Larssen, S.Pr. til Røllaug. Fadd. Mor-Moder Gjertrud Winther, Moster Maren Opdal, Ingebret Tveten, Knud Laugen og Helje Fulsaas.

NB. hensov paa Bragnæs 1713 d. 20. Sept. — 16 Aar.

2. Karen, fød 1699 d. 8. Aug., d. 13. næst efter, Søndagen, Christnet af Morfad. Hr. Ped. Larssen. Fadd. Mor-Moder og Most. Maren, Morbrod. Lars Pedersen, Knud Fikken, Kirsten Fulsaas. NB. Cop. 1731 d. 11. Nov. til Hr. Arnt Bøehman, død 1732 d. 30. Sept.

3. Gjertrud, fød 1701 Midnat imell. d. 24. og 25. Apr., Sønd. næst efter d. 1. Maji, Christnet af Morfad. Hr. Ped. Larssen. Fadd. Mor-Moderen, Faster Kirsten Ambrosii D. Flor, Moster Ane, Knud Fikken, Tor Rud.

NB. henkaldet af Gud i det samme Aar, d. 15. Maji, 1ste Pintze-Dag, noget efter Middag.

4. Ane, fød 1703 d. 28. Aug., mod Midnat til Onsdag, Sønd. næstefter, 13 Sønd. eft. Tr. d. 2. Sept., Christnet af sin Morfader. Fadd.: Mormoderen, Knud Fikkens og Knud Lougens Qvinde, Halvor Fulsaas, Ole Venaas.

NB. Cop. 1725 d. 19. Janv. til M. Andr. Boyesen, S.Pr. til Næs i Hallingdal, som døde 1745 Fastel. Sønd., d. 28. Febr.

5. Gjertrud, fød 1705 d. 1. Maj i en Fredags Formidd. ved 9 Slet, den 10de næst efter Christnet af sin Morfader. Fadd.: Mormoderen, Moster Sibille, Kirsten Kongsjorden, Knud Fikken, Gunder Traaen og Gulik Kongsjorden.
NB. Cop. til T o r F i k k e n 1738 d. 5. Febr., død med sit Livsfoster 1740 d. 22. Martii.
6. Christine Magrete, fød 1706 d. 16. Dec., d. 26 næstefter Christnet af sin Morfader. Fadd.: Mor-Moderen, Moster Kirsten, Thuri Fikken, Jørgen Skomager, Knud Fikken og Halvor Vaale.
NB. Cop. til H r. S ø r e n L e m m i c h, S.Pr. til Hof Ao 1730 27. Janv., død 1754 d. 24. Nov. 48 Aar gl., og Manden 1760 d. 10. Apr. 63 Aar.
7. P e t e r, fød 1707, Natt. imell. 19. og 20. Dec., Christnet d. 26de næst efter af Morfaderen. Fadd.: Mor-Moderen, Mostere Sophie og Sebille, Mor-Broder Jørgen, Halvor Gundersen Rud og Sven Bekjorden.
NB. Af H. Gr. Exc. Laurwigen voc. S.Pr. til Jydstrup og Walsø Lille i Sælland 1734 d. 27. Febr. og til Sandeherret i L.vigs Gr.skab 1736 d. 17 Aug. Cop. 1735 d. 15. Julii til Ane Magdalene H o f m a n, Sl. Hr. Claus Kemlers. (Enke-Mand ved hendis Sal. henkald 1757 d. 24. Januarii).
8. Aarsele, fød 1709 d. 12. Maj i en Søndags Aften d. 20de næst efter døbt af Morfaderen. Fadd.: Mor-Moderen, Moster Sebille og Krirsten, Tømmer-Fogden Gillis de Besch og Morbrod. Jørgen.
NB. henkaldet af Gud 1713 d. 13. Julii — 4 Aar.
9. Maren, fød 1710 d. 17. Aug., d. 24de Søndagen igjen Christnet af Morfaderen. Fadd.: Mor-Moderen, Moster Sophie, Morbroder Jørgen, Knud Fikken, Gunder Traaen.
NB. Død 1742 d. 4. Martii Kl. 2 Eft. Middag — 32 Aar.
10. Aleth, fød 1711 d. 15. Oct. om Torsdags Aften, Sønd. næst efter, d. 18de Christnet af sin Fader, Hr. Augustino Flor. Fadd.: Mor-Moderen, Moster Sophie, Guro Traaen, Gunder Toon og Gunder Traaen.
NB. Cop, 1745.....paa Bragnæs til Morten Schultz K. M. Visiteur i Sogn under Mosse Told-Stød.
11. Augustinus, fød 1712 d. 9. Dec. og døbt d. 18de af sin Fader. Fadd.: Mor-Moderen, Moster Karen, Guro Traaen, Morbroder Jørgen, Knud Fikken, Ole Wejli Anex-Pr.Gaard.
NB. Død i Børne-Kopperne d. 26. Apr. 1715 — 3 Aar.
12. Ambrosius, fød 1714 d. 27. Julii, Christnet d. 4. Aug. af sin Fader. Fadd.: Mostrene Sophie og Sebille, Margit Fulsaas, Niels Fossen, Tosten og Ole Fikken.

- NB. Døed i Børne-Kopperne d. 28. Apr. 1715 — 1 Aar.
13. Ambrosius, fød 1717 d. 7. Martii, den samme Søndag 8 Dage, d. 14de Christnet af sin Fader. Fadd.: Moster Kirsten, Søsteren Karen Flor, Kirsti Venaas, Lars Andersen fra Lier, Ole Wejli Annex Pr.Gaard.
NB. Døed samme Aar Nat til 14. Sept. qvalt af Ammens Bryste.
14. Ambrosia, fød 1718 d. 11te Martii, Christnet d. 20de af sin Fader. Fadd.: Moster Kirsten, Guro Traaen, Morbroder Jørgen, Halvor Kravig og Jens Pedersen Husebye.
NB. Døed 1735 d. 26. Sept. 17 Aar (i samme Aar som Faderen).
15. Augustinus, fød 1719 d. 18. Maji, ell. Natten dertil, som var Christi Himmelfarts Dag, Christnet d. 25de af sin Fader. Fadd.: Søsteren Karen Flor, Anne Søndre Traaen, Lars Andersen fra Lier og Gunder Traaen.
NB. 1748 in Aug. Cap. pro persona til Røllaugs Pr. Gjeld. 1730 d. 10. Junii voc. Res. Cap. til Holbech og Mehrløse i Sælland, hvor og samme Aar gift med Kjøbmands-Enken Maria Sl. Hans Hermansens.
16. Lars, fød 1720 d. 11. Oct., en Fredags Morgen, Christnet af sin Fader d. 15de. Fadd.: Moster Kirsten, Søster Gjertrud Flor, Guro Traaen, Tosten M. Fulsaa og Iver S. Fulsaa.
NB. Døed 1721 d. 17. Martii, en Mandags Morg. Kl. 8 — $\frac{1}{2}$ Aar.
17. Ingeborg, fød 1721 d. 24. Nov. om Morgenen, Christnet d. 30te af sin Fader. Fadd.: Søsteren Ane Flor, Torgun Fossen, Marthe Clauds., Knud Fikken, Nils Fossen.
NB. Døed 1722 d. 11te Junii — $\frac{1}{2}$ Aar.
18. Kirsten, fød 1723 d. 8. Febr., Christnet d. 13de af sin Fader. Fadd.: Moster Karen Opdal, Søster Christine Margrethe Flor, Soren-Skriver Niels Jenssen, v. Soren-Skriver Jesper Glatved, et Assessor Weichardt fra Kongsberg. Død den 15. December 1792, 69 Aar.
NB. Cop. 1746 d. 3. Januarii paa Hofs Pr.Gaard i forbem.te sin Søsters Huus af sin Sv.Broder, Hr. Søren Lemmich, Stædets S.Præst, til Wel-Edle Hr. A n d r e a s A g a r d, Soren-Skriver over Saaler og Østerdalen. Som Døde 1782 d. 25. December, som var første Jule Dags Aften. (confr. Pag. 280).

Af forbem.te lifsalige Ægteskab udspiret lever følgende 3de Livs Planter:

1. Christian August, fød 1748 d. 27. Julii om Formid. Kl. 10 slet. Døbt Freddagen nestefter d. 31. Julii af Sogne Præst til Grue Præstegield Hr. Hans Gierdrum. Fadderne vare Frue Oberstjnde Anne Leuch Helms, Christine Margretha Flor, Hr. Søren Lemmickes Hustrue, og Jomfru Wil-

- helmine Carlothæ Margrethæ Raht, samt Hr. Oberste Adolph Carl Helm og Sogne Pr. Hr. Søren Lemmick til Hof.
2. Matthiis, fød 1749 d. 30. Maji om Aftenen Kl. 9 slet. Døbt af Hr. Gierdrum til Grue den 6te Juni. Fadderne vare Frue Friderica Louisa Alfsen Lieutn. Colbiørnsens, og Jomfrue Petronelle Lemmick den ældre, samt Hr. Lieutenant Bastian Halss, Seigr. Søren Kleboe og Vice Sorenskriver Ambrosius Bøyesen.
 3. Ingebor-Dorothea, fød 1752, St. Mich.s Dag, d. 29. Sept. om Aftenen Kl. 10 slet. Christnet af forbem.te Sogne Præst til Grue Menighed d. 5. October. Fadderne vare Ahlet Sophia Krefting, Fru Majorinde Felber og Jomfru Petronelle Lemmich den Yngre, samt Hr. Artillerie Capitain Anthonie Brachel, Hr. Proviant Forvalter Jørgen Andersen Tandberg, og Studiosus Peter H o f g a a r d.
- Cop. confr. Pag. 85.

Et Soren-Skriver Par
 Et Lykke-Tegn det var
 Min yngste Søster blev
 Da Naaden hende skrev
 Gud skrive mange Aar
 Før De i Himlen faar

Som Barne-Faddere
 Paa hvad Gud vilde skee!
 Ej yngst i Lykkens Land,
 Til Soren-Skriver-Stand
 Paa Livets Karve-Stok!
 Et Liv med ævig Nok!

Ønsker broderl. af tet

Peter Flor
 mp

Opager i Grue Hoved-Sogn d. 23. Februarii Ao 1767.

Foruden forestaaende Vores 3de Samenaaflede Børn, er og Død fød et lidet Pige Barn, den 19de October 1754, som ikke opnaaede Daabens Sacramente, og blev begravet den 22de samme Maaned i Grue Kirkegaard.

Kirsten Aagaard døde den 15de December 1792 og blev begravet i Grue Kirkegaard den 22de Dec. s. A. 69 Aar 10 Maaneder og 7 Dage gammel.

Se Pag. 278. Søren Lemmich født 1697, død 16. April 1760, havde med Christine Magrethe Flor 1 Søn og 1 Datter, neml.:

1. Petronelle, født 1734, gift med Biskop Christen Schmidt, og døde 1798.
2. Sørn, født 1731 og døde i April 1797 som Sognepræst til Hof i Solør.

Christian August Aagaard, som er den ældste, er fød til Verden den 27de Julii 1748 om Formiddagen Kl. 10 Slæt, døbt Fredagen næst efter den 31. Julii, af Sogne-Præsten til Grue

Hr. Hans Gierdrum. Fadderne vare Fru Oberstinde Anne Leuch Helms, Hr. Søren Lemmichs Hustrøe Christine Margrete Flor og Jomfrue Wilhelmina Charlotta Margreta Rath, samt Hr. Obrist Adolph Carl Helm og Sogne-Præsten til Hof Hr. Søren Lemmich, blev siden holdt til Studeringer under Informatores fra det 8de Aar, da han allerede tilforn havde lært sin Christendom, blev derpaa fornyet i sin Daabs Naade Søndag efter Michels Dag i Aaret 1763; Været oppe til Examen Artium den 8. December 1764, og derefter til Examen Philosophicum den 2den Maii 1765, hvor han obtinerede Character Laudabilem. Været siiden hiemme for at practicere det Juridiske hos sin Fader til Aar 1768, da han reyste til Khavn. for at soutinere Examen Juridicum publicum. — Denne Examen har han siden erhholdet in Januarj 1771, da han kort derefter forlod Kiøbenhavn og fra den Tid var sin gamle Fader i Sorenskriver Embedets Forretninger behjælpelig indtil Foraaret 1778 da han for at søge sin Lykke videre befordret foretog en Reyse til Khvn. i Selskab med sin Broder og Hustru, hvorfra han igjen kom tilbage til Forældrene Høsten samme Aar og den 2den Novbr. bemeldte Aar 1778 blev allernaadigst beskikket til Sorenskriver over Thune, Onsøe Aabøjde og Hvaløer Sorenskriverie i Smaalene. 1779 Michels Dag indtraade han i et kiærligt Ægteskab med Jomfrue Petronelle Hermana Buch og deri af Gud velsignet med en Datter som blev fød i Julij M. 1783 og i Daaben blev kaldet Kirsten Andrea. Confer. Pag. 284.

Mathias Aagaard fød 1749 den 30te Maii, om Aftenen Kl. 9 Slæt, døbt af Hr. Gierdrum til Grue den 6te Junii næstefter. Fadderne vare Frue Friderica Lovisa Alfsen Lieut. Colbiørnsens og Jomfrue Petronelle Lemmich den ældre, samt Hr. Lieutenant Bastian Hals, Seigr. Søren Kleboe og Vice Sorenskriver Ambrosius Bøyesen. — Han blev siden holdt til Studeringer under Informatores fra sit 7de Aar, da han dog før af sin Moder havde lært sin Christendom, blev derpaa fornyet i sin Daabes-Naade, i Brandvold Annex Kirke, Søndag efter Michels-Dag 1763. — Været oppe til Examen Artium den 8de Decembr. 1764, og derefter til Examen Philosophicum den 2den Maii 1765 og da obtinerede Character Laudabilem. Var siden hos Sogne-Præsten paa Ringsager Hr. Henrich Ancher til Sommeren 1768 da han reyste til Khavn. og tog Attestatz eller Examen Theologicum den 8de Junii 1769 med Character Haud Illaudabilem samt prædiket for Dimis den 6te Augustii samme Aar og faaet samme Character. Efter denne Tid opholdt han sig bestandig i sine Forældres Hus, øvede sig i Prædike-Stolen indtil den 7de Augustij 1775, da han

af Sogne-Præsten til Grue Menighed Welærværdige Hr. Hans Gierdrum blev kaldet til Med-Tiener i Ordet for bem.te Menighed og til dette hellige Embede den 15de Novembr. 1775 ordineret af Hs. Højærværdighed Hr. Biskop Schmidt, samt 2den Søndag i Advent af Provsten Bentzon, i Grue Hoved Kirke offentlig indsat udi denne Station, giftede han sig med Jfr. Boel Maria Kreutz i Aaret 1776 og med hende avlede 3de Pige-Børn, den ældste Alet Margrete, fød den 3de Octobr. 1776, den 2den Kirsten, fød den 22. Octbr. 1777 og død i Meslinger den 21de Febr. 1779. — Foraaret 1778 foretog han med Hustru en Rejse til Khavn. for at søge videre Velferds Fremme, hvorudi han og opnaaede sine Ønsker, idet han den 19de Aug. samme Aar blev allernaadigst kaldet til residerende Capellan for Hitterøens Præstegield i Tronhiems Stift. Glad over saadan Guds Naades Bevisning, vendte han med Hustrue tilbage til sine Forældres Hus samme Maaned. Men det behagede Gud paa eengang baade at velsigne og saare ham den 8de Januarij 1779, da hans dydige og saa højelskede Hustrue glædede ham Kl. 4 om Morgenen med et velskabt Pige-Barn. Men hvad bitter Mara blev ey 6 Timer derefter iskiænket hands Bægere, da denne hands Lives høyeste Glæde, blev bestemt til et Rov for Døden een Arving til Himmelen og efter 5 Timers haard Strid, tilkiempede sig den herligste Seyer, anbefalende sin jordiske Brudgom Guds viise Førelse og sin himmelske Brudgom den udødelige Siæl. Forældre! Venner! I som var Vidner til den bitre Sorg, som da giennemborede mit Hierte. Tak med mig den Almagt, som hidtil har vist sig kraftig i min Afmagt og tilbeed mig fremdeles hands Bistand saaledes at fremdrage mine øvrige Striids-Dage, at Jeg forvisset om Ærens uforvisnelige Krone, kunde staae i min Deel ved Dagenes Endel! Min yngste Daatter blev i Daaben kaldet Boel Maria. Herren være med hende og velsigne de bæsteForældre, som nu opfylder min Pligt. All timelig og aandelig Lyksalighed følge bestandig Opager og dets Indvaanere. Ingen større Glæde kand i Livet vederfares, den derfra i Dag reysende Mathias Aagaard den 3de Martij 1779. Same Aar i Maj døde Boel Maria hans yngste Datter med hans første Kone. 1780 d. 25. Maj blev hand copuleret med hans anden Kone Maren Johanne Ræder i Hitterøens Præsteg. hos da værende Sogne Præst Hr. Bang, med hende har hand havt 3de Børn 1 Søn og 2 Døttre hvoraf kun den ældste Datter Boel Maria lever. 1783 reiste han igien til Khavn i Augustij m. for at søge et bedre sted og Levebrød og var Gud ham saa god ognaa dig at hand 1784 i April af vor Naadige Konge blev kaldet til Sogne Præst til Jørings Fiord i Bergens Stift hvorhen hand med Familie fløtted hen i September samme Aar, paa hvilket Sted han ikke levede længere end til den 23. Martij 1785 — 36 Aar.

Ingeborg Dorothea Aagaard er fød den 29. September 1752 som er St. Michels-Dag om Aftenen Kl. 10 Slæt, delagtiggjort i den hellige Daab ved Sogne-Præsten til Grue Hr. Hans Gierdrum den 5te October. Fadderne vare Ahlet Sophia Krefting, Frue Majorinde Felbers og Jomfru Petronelle Lemmich den yngre samt Hr. Artillerie Capitaine Anthonie Brachel, Hr. Proviants-Forvalter Jørgen Andersen Tandberg og Studiosus Peter Hofgaard, confirmeret i sin Daabes Pagt Søndag efter Paaske i Aaret 1768, copuleret Michels-Dag i Brandvolds Kirke til Fogden over Soløer og Oudalen Sr. Jens Kiønig fornævnte Aar 1768. Af dette Ægteskab er udspiiret den førstefødte Søn, der i Daaben blev kaldet Christian, hvormed hun blev forløst den 22. Juni 1769. I Aaret 1770 bragte hun atter et Pige-Barn til Verden, som udi Daaben blev giyet det Navn Kirsten og er fød den 8de Julij. Endelig blev hun 1771 den 8de Augusti forløst med den sidste Søn, hvis Navn blev kaldet Andreas Aagaard, hvis Liv hun beseglede med sin egen Død, da hun 11ve Dage efter Seyeren som en ræt Troens Kiempe, ved Døden indgik til sin Siæls Ven og Brudgom Jesum og derved overvandt alle Lidelser og fandt hos ham den rætte Dyds Belønning, den ævige Løn i hans Herligheds Rige. Altsaa besluttede sine Aar, og opfyldte sine Dages Tall den 19de Augustii, da hun havde levet i 18 Aar 7 Maaneder og 19 Dage.

Kirsten Kiønig blev gift med Assessor Peter Elieson til Evie den 29. April 1793 og rejste med ham til Evie 8 Dage efter Brylluppet. Død paa Evie 4. Jan. 1848.

Foged Kiønig tog sin Afsked fra Fogderiet 1796 med Pension og døde paa Opsal hos sin Søn Andreas den 16. November 1804. Efterlevende! Lige hans Retskaffenhed, Ordentlighed og Guds frygt i gode Gjæringer og Du kan være forvisset om Dine Medmenneskers Agtelse — som han — af alle uden Undtagelse! Men ingen meer end dette af Gud selv nød. Rom. 2, 7. 73 Aar gammel.

Christian Kiønig blev efter privat Undervisning dimitteret til Akademiet Aar 1787 og in examine Artium erholdt characteren haudillaudabilem. Aaret efter fremstillede han sig til den philosophiske Prøve, og derved tilkiendtes beste Character. Derefter valgte han Theologien til sit Hoved-Studium, og ved den offentlige Prøve, som han aflagde den 13. Juli 1791, erholdt Laudabile, Ligesom og samme Karakter blev ham tilstaaet for den paafølgende homiletiske Prøve samme Aar. Den 2. Maji 1792 blev han beskikket til Residerende Capellan for Ourdals Præstegield, og Aaret derpaa forflyttet i samme Qvalite til Stange. 1801 d. 31. Januar havde han Bryllup med Anne Christine Krag i

Christiania. Den 2den December 1801 blev deres første Søn J e n s født Kl. 10 Formiddag. Den 6. April 1804 blev deres anden Søn, J o h a n C h r i s t o p h e r født om Morgenen Kl. 1. Den 14. August om Morgen Kl. 7½ 1805 blev deres Datter I n g e b o r g D o r o t h e a født, som d. 16. Nov. 1807 salig hensov om Formiddagen Kl. 11½. Den 20. Juli blev deres anden Datter M a r g a r e t e født om Aftenen 1807 Kl. 10, og d. 19. Juni 1808 om Eftermiddagen Kl. 6½ tog den algode Gud hende til sig efter mange Ugers haard Lidelse. 1810 den 22. Februar blev deres 3 Søn A n d r e a s A a g a a r d fød til Verden. — (1823 udnævnt til Sognepræst i Onsø og blev der til sin Død 19. Juni 1847). Deres yngste Barn P e t e r, født i Stange, døde i sin Barndom. — Moderen døde ogsaa i Onsø 1834. Hun var Datter af Kjøbmand i Christiania Johan Christopher Krag, der var født i Holstein eller Slesvig. Hun døde i sit 59de Aar.

A n d r e a s A a g a a r d K i ø n i g blev efter privat Undervisning dimitteret til Akademiet Aar 1787 og in examine artium erholdt characterim Haudillaudabilem. Aaret efter fremstillede han sig til den philosophiske Prøve og derved tilkiendtes beste Character. Derefter valgte han Lovkyndigheden til sit Hoved-Studium, og ved den offentlige Prøve, som han aflagde i October Maaned 1790 erholdt Laudabile, ligesom og samme Character blev ham tilstaaet for den paafølgende praktiske Prøve. Efter at have fuldendt sit cursum academicum, indgik han som Volontair i Danske Cancellies 1ste Expeditions Contoir, i hvilken Qualite han forblev indtil Aar 1793, da han den 1ste November blev beskikket til Copist i førnævnte Collegii 2det Expeditions Contoir. Ved bemelte Collegium arbeidede han indtil den 19de Januar 1798, da han blev beskikket til Sorenskriver over Østerdalens Fogderie. 1814 udnævnt til Høyeste-Rets Assessor, døde 1. Marts 1856 i Elverum paa Opsal.

Kirsten Andrea Aagaard (vide forhen) født den 18. Juli 1783. Gift den 22. Januar 1805 med Kjøbmand P e t e r A r n e t H a n s e n i Trondhjem. Deres Børn:

1. Christianne Augusta, født den 28. Januar 1806 gift med Bauck i Trondhjem.
2. Just, født den 19de September 1807. Død som Candidat. juris og Kopist 1837.
3. Carl, født 1810. Præst i Støren og Lyster (Provst).
4. Julie, gift med Schult paa Røros.
5. Christian August, født 1818, Cand. theol. Lærer paa Moss.
6. Thorvald.

Assessor P e t e r E l i e s o n s Farfader var I v e r E l i e s o n, gift med Karen L e u c h. Deres Børn:

1. Peter Elieson, Justitsraad og Eyer af Hafslunds Gaard ved Fredericstad, gift med Anna Collett. Deres Børn:
 1. a. Iver Elieson, fød 1756, død ugift 1776, 20 Aar gammel.
 2. b. Karen Elieson, fød 1760, gift med Peter Collett, som døde 1792 og efterlod hende 3 Børn. (Fortsat sees paa Pag. 289).
 - a. Karen Collett gift med Veimester Steen.
 - b. James Collett, død som Barn.
 - c. Martine Janette Collett. Gift med Overkrigscommissær Otto Collett.
 3. c. Anne Catarine Elieson, fød 1763, gift med Kjøbmand Søren Horster i Christiania. Børnløs.
 4. d. Marthine Sophie Christine Elieson, fød 15de Decbr. 1764. Gift med John Collett uden Børn. Døde paa Ullevold d. 21. August 1826.
 5. e. Sønnen Peter Elieson, fød 1770 den 29de Decbr. (siden fortsadt) cfr. Pag. 285 nederst.
2. Karen Elieson, gift med Justitsraad Christian Anker i Christiania. Deres Børn:
 - a. Bernt Anker (Kammerherre), gift med Mathea Collett, Enke efter Morten Leuch, uden Børn.
 - b. Peder Anker, gift med Anna Coll, en Datter:
 - a. Karen Christiane Andrea Anker.
 - c. Jess Anker, gift med Karen Elieson (se 3. nedenfor). Deres Børn:
 - a. Christian Anker.
 - b. Morten Anker.
 - c. Karen Anker, gift med General Nielsen.
 - d. Peder Bernhard Anker.

(Med Blyant skrevet over Morten Leuch Elieson.)
3. Iver Elieson (Justisraad) i Christiania, gift med Dorothea Monsen. Deres Børn:
 - a. Karen Elieson, gift med Jess Anker.
 - b. Iver Elieson (Ritmester), død 1812. (Med en anden Haand 1815).
 - c. Martine Elieson, gift med Kammerjunkker Vilster. Deres Datter:
 - a. Karen Dorothea Vilster, gift med Hof-Intendant Tullin i Christiania.
4. en Datter Kirsten Elieson, gift med Berghautmand Hellesen. ingen Børn, død.
5. Elias Elieson, død ugift.

Peter Elieson, fød den 29. Dec. 1770 paa Hafslund, mistede sine Forældre 2de Aar gammel, kom i adskillige Frænders

Hænder til sit 11te Aar, da han kom til sin Morbroder Johan Collett (Kammerraad i Kiøbenhavn), hvor han studerede i 1787, blev Student 1788, tog philosophisk Examen, reyste s. A. til Norge, reyste til Kiøbenhavn igien 1789 for at tage Juridisk Examen men blev formedelst Sygdom derfra forhindret, reyste op igien til Norge 1790, blev af Kongen forundt Character af Krigs Assessor 1792, købte samme Aar Evie og blev gift den 29. April 1793 med *K i r s t e n K i ø n i g*.

Han blev valgt til Medlem af 3die ordentlige og 2det overordentlige Storting (1821 og 1822), blev i 1830 efter sit Ønske ansat som Postmester paa Moss, og døde den 7de Juni 1833 i Besiddelse af sine Medborgeres Tillid, sin Konges Agtelse og sine nærmeste Efterlattes udelte Kærlighed og Taknemmelighed.

1. Den 28de Aug. 1794 blev deres første Datter født som blev kaldet i Daaben *A n n e D o r t h e a*. † $\frac{28}{3}$ 1878. Hendes Faddere: Frue Kammerjunkerinde Petersen, Jomfru A. Dorph, D'Hrr. Capitainer Sielderup, Stabel og Hr. Sørenskriver Hiort. Gift den 15. April 1812 med Baron Wilhelm af Wedel Jarlsberg. cfr. Pag. 287.
2. Den 19de Martii 1796 blev Sønnen fød som i Daaben blev efter Far-Faderen kaldet *P e t e r*. Hans Faddere: Frue Majorinde Sibbern og Jomfrue Aleth Aagaard. Lieutenant Scheyli, Sognepræsten Hr. Snitler og Forvalter L. Semb. Gift den 30. December 1836 med Jomfru Nicoline Anette Roverud.
3. Den 3die Februari 1798 blev dem fød en Søn som i Daaben blev kaldet efter Morfaderen *J e n s C h r i s t i a n*. Hans Faddere: hans Faster, Enken Karen Collett, hans Faster Martine Collett, Jomfrue Thoresen, Hr. Lieutenant Ratleff, Hr. Lieutenant Lindemann, Hr. Lænsmand Thesen. Døde den 10de Maij 1801 — 3 Aar.
4. Den 1ste Martii Aar 1800 blev dem en Datter født som i Daaben hiemme fik Navnet *C a r o l i n e A n d r e a*. Død i Christiania 2. August 1873, 73 Aar. Hendes Faddere den 14de Martii s. A. var Madame Lucie Gude, Frøken Sophie Piro, Hr. Christian Bergh, Hr. Johan Gude, Hr. Hans Mathiesen. Gift med Auditeur L. Stabell den 21. October 1825, der døde som Toldkasserer i Kragerø den 8de Januar 1860. cfr. Pag. 288.
5. Den 14de Martii 1802 blev dem en Datter fød som i Daaben blev kaldet *J e n n y C h r i s t i a n e*. Hendes Faddere: Fru Alethe Sibbern, Mad.me Schnitler, Jomfrue Bolette Aagaard, Hr. Lieutenant Sibbern, Hr. Lieutenant Lindemann, Hr. Lænsmand Thesen.
6. Den 5te Augustij 1806 blev dem fød en Søn som i Daaben blev kaldet efter Svoger *J o h n C o l l e t t*. Hans Faddere:

Frue Assessorinde Brochmann, Hans Faster Anne Catrine Horster, hans Sødskende Barn Karen Christiana Collett, John Collett, Oberst.Lieut. Muller, Capt. Snitler. Den 17de Jan. 1808 kom han som eget Barn i Huuset hos John Collett, hvor han efter faa Dages Sygdom døde den 1ste April samme Aar — 1½ Aar.

7. Den 21. Februarij 1810 blev dem fød en Søn som i Daaben blev kaldet John Collet Posthumus, hvilket sidste Navn han fik i Anledning af Svoger Colletts for tidlige Død den 3de Februari 1810. Hans Faddere: hans Faster M. C. I. Collett, hans Søkende Barn M. J. Collett, Jomfru Maren Wilhelmine Schnitler, hans Fader Assessor Elieson, hans Onkel Capt. Lindemann, Fætter Veymester Steen, Fætter Grosserer Otto Collett. I Aaret 1828 blev han, efterat have freqventeret Frederikshalds lærde Skole, Student, og i Aaret 1832 Candidatus juris, begge Dele med Charakteren laudabilis. 1833 blev han Copist i Finants-Departementet. (v. P. 290.)
8. Den 21. Julii 1812 blev dem en Datter fød, som i Daaben blev efter hendes 2de Fastere kaldet Karen Sophia. Hendes Faddere vare: hendes Søster Anne Dorothea Wedel Jarlsberg, Frøken Else Sibbern, Moderen Kirsten Elieson, Svogeren Baron Wilhelm af Wedel Jarlsberg, Postmester Schmidt og Mathias Bergh. Den 19de Oktober 1840 indtraadte hun i Ægteskab med kongelig Fuldmægtig, Cand. juris Theodor v. Warnstedt, der ved en for tidlig Død blev hende berøvet den 10. Juli 1846, uden at dette Ægteskab havde været vel-signet med Børn.

Karen Sophie Elieson døde den 31. Juli paa Gaarden Holleby i Tune og blev den 6te August 1879 efter ytret Ønske begravet paa Rygge Kirkegaard — 67 Aar.

Derefter følger 3 ubeskrevne Blade og saa begyndes igjen paa Pag. 113.

Anne Dorothea Wedels Børn. (Se videre Pag. 291.)

1. Frederic Anton fød den 10de Julii 1813, død 1859. Hans Faddere: Mormoderen Kirsten Elieson, Frøken Schlegel, Veymester Steen, Morbroderen L.tn. Elieson og Hr. Sverdrup.
2. Christian August den 10de Julii 1813. Hans Faddere: Frue Schlegel, Frue Grønvold, Morfaderen Peter Elieson, Krigsraad Grønvold. Død i Trondhjem den.....som Brigade-Auditor og Bankadministrator.
3. Kirsten Catrine den 22de Julii 1815. Hendes Faddere: Grevinde Karen Wedel, Jomfrue Nielsen, Sorenskriver Blom, Hr. Sverdrup, Procurator Møller. Givt med Cabinetsskammerherre, m. M. Adam Løvenskiold.

4. Petrea Wilhelmine født den 8. Juli 1820. Hendes Faddere: Morfasteren Madame M. C. I. Collett, Madame Thorsen, Mosteren Jomfru Caroline Elieson, Morfaderen Assessor Peter Elieson, Sorenskriver Nilsen, Foged Sommerfeldth. Hendes ulykkelige Død paa Søen den 16de Juni 1839 tilintetgjorde for hendes sørgende Efterladte de Forhaabninger, hun under sin korte jordiske Vandring, saavel fra Hovedets som Hjertets Side, i saa rigt Maal havde givet.

»Saa brat Du gik fra os, o elskte Pige,
Fra Dine Kjæres Kreds, fra Livets Lyst!
Med Vemods Graad vi vort Farvel Dig sige.
Gud favne Dig og skjænke os sin Trøst!«

S.

5. Julius Carl Helenus født den 21. November 1822. Hans Faddere: Moderen Anna Dorothea Wedel Jarlsberg, Mosteren Jomfru Jenny Elieson, Major Lindemann, Capitain Laus, Capitain Ryberg.
6. Wilhelmine Annette, født 21. Sept. 1826, og døbt udi Onsø Kirke den 9. Juni 1827. Hendes Faddere ere: Generalinde Juliane Wedel-Jarlsberg, Anne Christine Kionig, Frøken Wilhelmine Schnitler, Oberste Widing, Major Weren-schiold, Lieutenant Weren-schiold. Givt med kongelig Fuldmægtig Voss den..... Død efter Barselseng medden 11te Marts 1866, 39½ Aar gammel.
7. Ferdinand Johan, født den 11. Novembr. 1828, døbt den 30. August 1829 udi Onsø Kirke, hans Faddere ere Grevinde Sommerhjelm, Mosteren Karen Sophie Elieson og Jomfrue Matzen, Baron og General Ferdinand Wedel Jarlsberg (Farbroderen) Morbroderen John Elieson, Sorenskriver Vinsnæs og Lieutenant Frederich Wærenskjold.
- Bortgangne Sødskende til Kapitain Peter Elieson:
1876 Mai 27de I. P. Elieson — Sorenskriver til Østre Toten — 66 Aar gl.
1878 Marts 28de A. D. Wedel-Jarlsberg, 83⁷/₁₂ Aar, Kristiania.
1873 August 2den Caroline Andrea Stabell, 73 Aar, Kristiania.
Caroline Andreas Børn:
1. Mathea Kirsten Sophie Andrea Elisa født den 18. October 1827, hendes Faddere: Bedstemoderen Fru Else Stabell, Tanten Frue M. J. Collett, Tanten J. C. Elieson, 3de Oncler-General Stabell, Assessor A. Kionig og Fuldmægtig Johan Collett. (Se videre Side 289.)
2. Mathias Hagerup født 30. November 1830. Døbt i Garnisonskirken den 30. Maji 1831. Fadderne vare følgende:

- Mormoderen Fru Kirsten Elieson, Mosteren Frue Anne Dorthea Wedel Jarlsberg, Fasteren Jomfrue Elionore Stabell, Morbroderen Høyesterets Assessor Andreas Aagaard Kiøning, General-Auditeur Stenersen, Oberkrigscommissaire Otto Collett, Lieutenant Brown, Morbroderen John Collett Elieson.
3. *Marthine Janette Collett* fød den 14. Febr. 1833. Fadderne: Fru Kathrine Jeanette Collett, Frøken Elise Wolff, Fasteren Jomfru Inger Ridder, Byfoged Expeditionssecretair Trap, Kammerherre Niels Anker, Capitain Christopher Anker, Student Anton Stabell, Sødskendebarnet Baron Christian August Wedel Jarlsberg. (Se videre Pagn. 291.)
 4. *Peter Elieson* fød den 6te Juni 1834, hans Faddere: Bedstemoderen Fru Else Stabell, Mosteren Jomfrue Karen Sophie Elieson, Jomfru Nicoline Annette Roverud, Høieste-Rets-Assessor Holst, Student Wærnstedt, Morbroderen Peter Elieson og Fætterten Candidatus juris Carl Sibbern.
 5. *Fredrik Wilhelm*, fød den 4de Juni 1836 i Bodø, døbt sammesteds den .. August s. A. Hans Faddere ere: 1. Fru Sorenskriverinde Heidenreich, 2. Jomfru Sophie Jackhelln, 3. Foged Kock, 4. Kjøbmand Jackhelln, 5. Proprietair Coldevin, 6. Kjøbmand Hammonn, 7. Distriktslæge Nissen, 8. Faderen Amtmand Stabell.

Fortsættelse fra Side 288.

ad 1. *Kirsten S. A. Elisa Stabell* blev den 21de September 1848 gift med Premier-Lieutenant i Marinen Carl Frederik Diriks. Død $\frac{4}{12}$ 1878. Deres Børn:

1. *Carl Kirstinus*, død den 12te November 1849, strax eller kort Tid efter Fødselen.
2. *Kirsten*, født 22de Mai 1853, døbt 7de August nestefter. Hendes Faddere vare: Bedstemoderen og Jomfru Marie Heuch, Consul Henrik Biørn, Bedstefaderen og Onkelen Matias Hagerup Stabell. Cadet.
3. *Caroline Nathalia*. Født den 11te Aug. 1855 og døbt den 27de April 1856 i vor Frelzers Kirke i Christiania. Hendes Faddere vare: Fasteren Fru Grete Collett, Fasteren Frøken Nathalia Diriks, Frøken Anna Grøndtvedt, Morbroderen General-Auditør Diriks, Morfaderen Toldkasserer Stabell, Cand. Fredr. Heuch og Morbroderen Student Wilhelm Stabell.

Karen Elieson (fortsat), fød 1760, gift med Peter Collett som døde 1792 efterladende 3 Børn. 2den Gang gift med Paul P. Lindeman nuværende Major og Ejer af Hollebye Gaard d. 29. April 1800, med hvem hun fik en Søn, i Daaben kaldet *Hans James*. Hun døde d. 20de Marts 1823 og begravet i et af hende optaget og forskjønnet Lystpartie, kaldet »Mindet».

Hans James Lindemann, født 1801 og gift med Annette Christine Kjøning 12. Decbr. 1855. Deres Børn:

1. Paul Christopher, født i Tune 13. Novbr. 1856.
2. Carl Cathrinus, født 2. Jan. 1859. (Se Pag. 293.)

John Collett Posthm. Elieson (fortsat fra p. 287).
Død $\frac{26}{5}$ 1876. I Aaret 1835 blev han constitueret Sorenskriver i øvre Tellemarkens østfjeldske Sorenskriveri og i Aaret 1839, den 11te September, af Hs. Majestæt Kongen beskikket til Procurator ved Underretterne i Budskeruds Amt. (Den 23de April 1859 udnævntes han til Sorenskriver i Toten, Vardal og Biri. Storthg. Mand fra Drammen i 1845, 48, 54, 57, 58 og 59—60). Imidlertid havde han den 3die Februar 1838 indtraadt i Ægteskab med en Bondepige fra Tellemarken ved Navn Ingeborg Evensdatter, født den 25. August 1817 i Sillejords Præstegjeld, døbt af Sognepr. Kaurin og konfirmeret sammesteds af Sognepræst Landstad, sen., Høsten 1832. Deres Barn:

1. Kirsten Anna Janette, født paa Evie 22de August, døbt i Rygge Kirke 6te October 1839 af Sognepræst Gude med Faddere: 1. Bedstemoderen K. Elieson, 2. Tanten M. J. Collett, 3. Jomfru C. M. Rørbye, 4. Farbroderen Lieutn. P. Elieson, 5. Kjøbmand C. Christoffersen og 6. Candidatus theologiæ P. Holm. Konfirmeret i Strømsø Kirke Høsten 1856 af Sognepræst Schröeter.
2. Peter, født i Drammen den 31. Juli, døbt 26de September 1841 i Bragernæs Kirke af Sognepræst Arup. Fadderne vare: Faderens Sødskendebarn Enkefrue Kaja Steen, fød Collett, 2. Jomfru Alvilde Dahl (Byfogdens Datter), 3. Overretsprocurator Chr. Cappelen. 4. Do. Midelfart, 5. Examinatus juris Hans Bergh til Bergskoug, 6. Kjøbmand og Stadscapeitain Chr. Aug. Thorne, 7. Kjøbmand P. Gelertsen, 8. Kjøbmand N. P. Dahl og 9. Candidatus juris Aug. Thomle. Konfirmeret i Strømsø Kirke Høsten 1858 af Sognepræst Schröeter. Døde paa Toten hos Forældrene d. 4. Aug. 1866 just som han var færdig at tage jurid Examen, blev begr. $\frac{9}{7}$ 66 i Toten.
3. Eiven Karsten, fød i Drammen den 6. Februar, døbt sammesteds i Bragernæs Kirke af pers. Kappellan Anth. Dietrichson den 31. Mai 1849. Fadderne vare: 1. Farbroderens Hustru Fru Nicoline Elieson, 2. Jomfru Hulda Kjerulff, 3. Toldinspektør, Ridder af St. O. O. Frederiksen, 4. Stadshauptmand N. Bache og 5. Handelsfuldmægtig Jens Bronn, 6. Kjøbmand H. W. Faye. Landkadet 1869.
4. Ingeborg, født i Drammen den 10. Oktober 1853, døbt i Strømsø Kirke den 6te Januar næstefter af Sognepræst Schröeter. Fadderne vare: 1. Fasteren Fru Karen Warenstedt, 2. Mo-

steren Jfru Anne Evensen, 3. Kjøbmand og Branddirektør Chr. Collett, 4. Kapitain Christopher Anker, 5. Navigationslærer Peter Elieson Stabell, 6. Chatheket Theodor Dop, 7. Kjøbmand N. P. Dahl, 8. Rektor M. Olsen. Ingeborg El. † 19de Aug. 1880, 26 $\frac{3}{4}$ Aar gl. begr. paa Kirkegrd. i Chr.a.

Dit Minde er velsignet!

5. Anne Wilhelmine, født i Drammen den 3die April 1856 og døbt i Strømsø Kirke af Katheket August Dietrichson den 27de Juli næstefter. Fadderne vare: 1. Fru Emma Hansteen, fød Kjerulff, 2. Søsteren Kirsten Elieson, 3. Sognepræst Maurits Thønnessen, 4. Grosserer Jacob Borch, 5. Politiasistent Julius Blom, 6. Faderen Procurator I. Elieson. Givt d. 27de Apr. 1880 med Lt. Bertram Dybwad.

Fra Pag. 287.

Fredrik Anton Wedel-Jarlsberg, givt den med Susane Siwers. Deres Børn: (anføres dog kun denne ene):

1. Wilhelm Fredrik Wedel-Jarlsberg, født paa Ellinggaard i Onsø den 2den December 1854, døbt i Onsø Kirke den 9de April 1855. Hans Faddere vare: 1. Faermoderen, Baronesse Anne D. Wedel-Jarlsberg, 2. Fasteren Wilhelmine A. Wedel-Jarlsberg, 3. Sødskendebarnet Frøken Hedevig Løvenskiold, 4. Kabinetskammerherre A. Løvenskiold, 5. Proprietær James Lindemann, 6. Proprietær A. Wernskiold. Fortsættelse fra Side 288—289.

4. Kittel Motzfeldt. Født i Christiania d. 2den Juni 1857, døbt i nye Akers Kirke d. 13de August s. A. i Overvær af Fru Krigsmann, født Diriks, Frøken Julie Faugstad, Generalpostdirecteur Motzfeldt, Sølieutenant Heyerdahl, Consul Krigsmann fra Riga og Morfaderen, Toldkasserer, Ridder, Lars Bastian Stabell.

Fortsættelse fra Pag. 289.

Martine Janette Collett Stabell blev den 6. Juli 1856 i Kragerø Kirke givt med Cand. juris Frederik Høgh Gulberg Heuch. Deres Børn: (anføres dog kun denne ene):

1. Caroline Andrea Heuch: Født den 1ste August 1857. Døbt den 29de August s. A. i Kragerø Kirke, med efternævnte Faddere: Bedstemoderen Caroline Andrea Stabell, født Elieson, Frøken Christiane Biørn, Jomfru Alsing, Cand. juris Laurits Trap, Cand. juris Christian Rømer, Morbroderen, Student Frederik Wilhelm Stabell og Morfaderen, Toldkasserer og Ridder, Lars Bastian Stabell.

Pag. 135 ubeskreven.

Pag. 137. Fra 290.

1. Kirsten Anna Janette Heuchs Børn:

1. I a k o b A a l l B o n n e v i e, f. i Tyskland 17de September 1862.
2. I o h n E l i e s o n, født i Kragerø 30. Septbr. 1863, død 5te April 1873. 10 Aar.
3. P e t e r A n d r e a s, f. 9de Oktober 1865 i Drammen.
4. K i r s t i n e H e u c h, født i Drammen den 25de September 1867.
5. I ø r g e n M o e, f. 7de Septbr. 1870 i Drammen.
6. F r e d r i k, f. 10. August 1872 i Drammen.
7. I o h a n n e s, f. 4de Septbr. 1874 i Aker paa Blindern.

Pag. 139 er tilklæbet en Blyantsoptegnelse om Justitsraad Peter Eliesons Børn, der intet videre indeholder end ovenfor.

Pag. 139 til og med 199 er ubeskrevne Blæde.

Pag. 200. (Se Pag. 283).

Jens Bendixen (Kiønig) døde 19. November 1730, (formentlig begravet ved Holmens Kirke i Kjøbenhavn). Hans Søn Christian Jensson (Kiønig) havde 1729 den 25. Octbr. Bryllup med Inger Hansdatter i Dronningens Tværgade i Brygger Herman Schachs Hus. Deres Børn ere:

1. J e n s B e n d i x, født 30. Juli 1731 og christnet i Holmens Kirke 1. August, døde 16. Novbr. 1804 — 73 Aar.
2. E s p e n, født 17. April 1733, død 9. Decbr. 1767 paa Fortet Christiansborg paa Guineakysten og blev der begravet — 34 Aar.
3. D o r t h e a C h r i s t i n e, født 25. Febr. 1735 tilligemed
4. en Tvillingsøster, der døde strax uden at blive døbt.
5. C h r i s t i n e H e d e v i g, født 21. Mai 1736 imellem 2den og 3die Pintsedag.

1745 den 30. Mai døde Christian Jensson (Kiønig) og blev ledsaget 2. Juli 1745 til sit Hvilested i Holmens Kirkegaard, han var altsaa gift i 16 Aar.

Pag. 202 (i Manuscr.)

Augustinus Flor (1670)

og

Ingeborg Opdal (1680)

Christine M. Flor g. m. Søren Lemmich	Svogere	Kirsten Flor g. m. Andreas Aagaard
Petronelle Lemmich g. m. Biskop C. Schmidt	Søskendebørn	Ingeborg D. Aagaard g. m. Jens Kiønig
Provst Frederik Schmidt	Nærsøskendebørn 3die Led	<ol style="list-style-type: none"> 1. Christian Kiønig 2. Kirsten Kiønig 3. Andreas A. Kønig

Pag. 204. (Se Pag. 284).

Jens Kiønig, født 2. Decbr. 1801 i Stange, gift 1831 i Kraakstad med Christine Holmsen, Datter af Rasmus Holmsen,

hvis Kone var født Heyerdahl. Jens Kiønig var Kjøbmand i Christiania, hvor han døde 23. Mai 1857; hans Kone døde i Aaret 1844
Deres Børn:

1. Christian Andreas Aagaard, født 17. Jan. 1832, confirmeret af Farbroderen i Skibthvet Præstegjeld og blev i 1857 Personel Kapellan i Andebo.
2. Anna Dorthæa, født 2. Novbr. 1834 og confirmeret af Farbroderen.
3. Christine Holmsen, født 3. Juli 1844 og opfostret hos Morbroderen Christian Holmsen i Kraakstad.
Pag. 206. (Se Pag. 284).

Johan Christopher Kiønig, født 6. April 1804, confirmeret af Pastor Doctor Garmann i Christiania, blev 17. August 1830 Sognepræst til Saltdalen i Tromsø Stift og 29. Marts 1838 til Skibthvet i Smaalenenes Amt. 1831 den 17. Januar blev han i Onsø Kirke ægteviet med Cathrine Matzen, født 10. Jan. 1803 i Christiania af Borger Andreas Matzen (fra Schlesvig eller Holstein) og Christine Maria Bellin, hvilken Sidste døde 6. Febr. 1811. Datteren blev senere opfostret hos Moderens Fætter, Capitain Bellin i Moss. Deres Børn:

1. Annette Christine, født i Saltdalen 11. Novbr. 1831, confirmeret i Skibthvet og sammesteds ægteviet med Gods-eier Hans James Lindemann 12. Decbr. 1855. Disses Børn:
 - a. Paul Christopher, født i Tune 13. Novbr. 1856.
 - b. Carl Cathrinus, født 2. Jan. 1859.
2. Caroline Maria Andrea, født 21. Febr. 1834, confirmeret i Skibthvet og der ægteviet 23. Decbr. 1856 med Julius Herman Bertheau, Søn af Trælasthanler Herman Bertheau og Albertine Bech, Datter af Biskop F. Julius Bech. Disses Børn:
 - a. Carl Herman, født 16. Juli 1858 i Luleå i Sverige og døde der.
 - b. Albert, født 16. Juli 1858.
3. Christian Jens, født i Saltdalen 3. Sept. 1836, studerer Medicin.
4. Carl Peter, født i Skibthvet 10. Octbr. 1838, er Agronom. Senere Reserve-Lieutenant, senere studeret Vetrinærvidenskab i Kbhvn.
5. Vilhelm August, født i Skibthvet 24. Septbr. 1840, studerer Forstvidenskab i Giessen i Storhertugdømmet Darmstadt. Senere Forster i Norland.
Pag. 212 (Se Pag. 284).

Andreas Aagaard Kiønig, født 22. Febr. 1810, er Kjøbmand i Fredriksstad og i 1836 gift med Thorine Monsen, der er født i Tønsberg 14. October 1814. Deres Børn:

1. Ingeborg Dorthæa, født 3. Juli 1837, confirmeret af Farbroderen i Skibthvet.
2. Ole Christian, født 30. Marts 1840, læser til Examen artium.
3. Anne Birgithæ, født 27. Octbr. 1842, confirmeret i Onsø.
4. Petrea Vilhelmine, født 6. Mai 1845.
5. Carl Johan Christopher, født 17. Novbr. 1846.

Bladene 218 til 228 ubeskrevne, til Pag. 230 er vedheftet en Tabel over Elieson og Collett, hvilken forbigaaes her, da man har denne bedre andetsteds.

Pag. 233. Vel født er vel en Trost,
Men bedre vel opdragen.
Vel gift er Livets Lyst;
Vel død er Hovedsagen.

Pag. 234 og 236 indeholder Opskrifter. Bladene fra Pag. 238 er ubeskrevne og de sidste 12 Blade indeholde Vævemønstre. Det allersidste Blad indeholder følgende paa Latin:

Henric Morus.

Erit, erit, procul dubio tempus & elucescet tandem ille dies, ubi, Iustitiæ sole exorto, Ægyptiacæ tenebræ ac caligines penitus discipabuntur: ubi omnes Ecclesiæ sordes atque Scorix divini omoris ardore absumentur & expurgabuntur: ubi omnis morum immanitas Foedæque Susperstitiones & idololatriæ in stagnum amandabuntur ignis atque Sulphuris: Ubi denique CALVINISMUS, LUTHERANISMUS, PAPISMUS, & quicquid uspiam Sectas sapit, & opinionum animorumque dissidia in unum (qui instar omnium est) vere Catholicum & Apostolicum quoad vitam pariter ac doctrinam, colliquefient PHILADELPHIANISMUM.

Quæ tempora, ut Deus accelerit, cordaque Principum ac populorum Christiani orbis eo inclinet, bonorum omnium votum esse debet & expectatio.

Καινος υρανος και γεν καινον προσδοκιμεν. 2 Peter. 3, 13.
Ιδου καινα παντα ποιω. Apoc. 21. 5.

Amice Frater inter paucos carissime

Symb: Quoties hanc paginam adspicis novum TIBI
In spe & Silentio conciliaturus amicum, toties nostræ amicitix
Eodem die & loco inter Saxa, & rupes inchoatæ, ut memor sis
ut supra. subnixæ rogitat

I. G. Heinzelmänn.

Indvendig paa Bogens bagerste Perm staar:
animus

Nunquam regis præsens amicus quam'
cujus absertis desiderio tenamur.

. Udtog af Vor Frue Skoles Regnskaber.

Indtægt for Disciplenes Sang ved Begravelser fra Hovedstadens Kirker. 1584—86. 1594—1612.

Meddelt ved Louis Bobé.

1584, 11. Okt.—1585, 16. Okt.

1584,	21. Okt.	Pouel Teldtmager.....	6 ½
	25. —	E. och V. Jurgen Rud	40 -
	2. Nov.	Matz Snekers Hustru	12 -
	8. —	Suen Mynderigs Hustru.....	3 -
1585,	25. Jan.	Cordt Immelman.....	3 -
	11. Febr.	Carene Kockes paa Østergade.....	3 -
	21. Marts	Bold Kockes paa Rosengaarden	6 -
	4. April	Mickel Remsnider	16 -
	20. Juli	Albredt Albredtsens Datter.....	6 -
	6. Aug.	Anne Rydz.....	12 -
	26. —	Henninck Skulte	3 -
	4. Sept.	E. oc V. Christopher Huitfeldt.....	40 -
	9. Okt.	Helle P. Dringelherrigs	12 -

1585, 17. Okt.—1586, 30. Okt.

1585,	30. Nov.	E. oc V. Eiler Grubbe.....	40 ½
1586,	16. Jan.	Jacob Troelsøn.....	16 -
	18. —	Jacob Høiers Barn	6 -
	26. —	Lauridz Prydzes Hustru	12 -
	20. Febr.	Anders Aalborrigs Hustru.....	3 -
	23. —	Jacob Tregaards Hustrues Moder.....	6 -
	3. Marts	M. Roluff Arkelimester	12 -
	14. —	Villem Krols Hustru.....	16 -
	13. April	Sidze Bundes	6 -
	16. Maj	P. Munkes Barn	6 -
	29. —	Carene Biern.....	6 -
	13. Juni	Henrik Podthoffs Barn.....	9 -
	14. —	M. Jacob Badskiers Søn	6 -
	19. —	Mogens Gøie	0
	7. Juli	Harhardt Meiners Barn	3 -
	16. —	Anders Graatoppes Moder.....	12 -
	- —	Hans van Moserens Hustrues Moder...	6 -
	4. Aug.	Caren Gekisses	16 -
	20. —	Matz Perszen i Solbierrig	6 -
	2. Sept.	Fru Ide Munkes	24 -

1594, 11. Juli—1595, 11. Juli.

1594,	22. Juli	Jenns Wiibe	iiij	⌘
	28. —	Erlig W. Niels Kaas Cannzeler	x	-
	30. —	Lauridtz Smidt paa Nørregade	iiij	-
	10. Aug.	Lauridtz Erichsønn ij Klosterstrede ...	iiij	-
	8. —	M. Hanns Lambridtz Bygmester, paa Kiødmangergade	1	-
	28. —	Peder Anndersøns Hustru widt Stranden	iiij	-
	1. Sept.	Margrete Her Jacobs i Konngengade ..	iiij	-
	27. Oct.	Melchior Bryggers Quinde i Wandmølle- strædet	ii	-
	30. —	Madtz Hannsen Raadmandt	iiij	-
	18. Nov.	Anders Schriffuers Hustrue widt Stranden	iiij	-
	25. —	Velbr. Hack Holgersens Liigh thil Stranden	x	-
	8. Dec.	Rasmus Suennsche paa Nørregade	iii	-
	26. —	Allbrit Albritsens Liigh	iiij	-
1595,	22. Jan.	Trude Orgemesters Barn i Studiistræde	1	-
	23. —	Jacob Ennsponder paa Østre Gade	iiij	-
	31. —	Hendrich von Sostie ij Kledeboederne hans Barn	1	-
	5. Febr.	D. Peder Seffrensens Barn	vj	-
	6. —	Peder Boegsførers Liigh	iiij	-
	10. Apr.	Her Jacobs Quinde som boede i Gientoft	0	-
	4. Maj	Oluff Madtzens Borgmesters Barn	1	-
	4. Juni	Welb. Peder Dresselbergs Liigh	iiij	-
	25. —	Michell Arbois Quinde	iiij	-
	27. Juli	Madtz Mule ij Vombadstuestræde	1	-
	22. Aug.	Willom Kamp i Raadhusstræde	iiij	-
	24. —	Henrich Valkkirchs Barn	1	-
1596,	13. Jan.	Michel Tolders Barn Zacharias	iiij	-
	8. Febr.	Oswaldt ij Badstuestræde	iiij	-
	17. —	D. Peder Seffrensz Barn	iiij	-
	19. —	Myntemesterens Liigh	v	-
	4. Marts	Jacob Trægaardtz Hustru	iiij	-
	7. —	Hans Reinholtzsz Baren	ii	-
	1. Maj	Karren Dyniszi paa Gammeltoft	iiij	-
	11. —	Her Peder Madtzen Schibspræst	ij	-
	28. —	Hanns Tydsche Slotzfougit	iiij	-
	15. Juni	En Houfschreder ihielslagen i Feriestræde	ij	-
	1. Juli	Albret Albretsens Quinde	v	-
	2. —	Mester Mogens af Trundhiem	v	-
	9. —	M. Berndtz Daatter widt Stranden	ij	-

1596, 19. Juli—1597, 16. Juli.

1596,	4. Aug.	Mogens Skram thill Anders Hansens widt Stranden	v	⌘
	25. —	Her Seffrens Barn paa Vestergade	xii	β
	30. —	Jacob Apotechers Barn i Schoeboederne	iiij	⌘
	- —	En Perlesticker paa Esche Brocks Gaardt	ii	-
	5. —	Calixti Schriffuers Barn	1	-

1596,	8. Aug.	Jens Wiiborrigh i Knagerupstræde	iiij	℥
	15. —	Seffren Schriffuers Borgemesters Liig ..	v	-
	20. Sept.	Michel Wiibis Barn	1	-
	3. Nov.	Niels Rannders paa Rosengaarden	iiij	-
	7. Dec.	Jens Krogmager i Kødmander Gade	iiij	-
	17. —	Johan Kampe ij Raadhusstræde	iiij	-
	29. —	Karren Niels Schriffers i Kiødmangergade	iiij	-
	1. Febr.	Niels Brunckis Hustru	v	-
	20. —	David Weffuer	iii	-
	2. Marts	Daniel Hessens Hustru	iiij	-

1597, 16. Juli—1598, 16. Juli.

1597,	22. Julii	Henrick Berners Barn ij Høibrostrede ..	iiij	℥
	26. —	Klaus Randers	iii	-
	Aug.	Christen Vibis Quindis Broder	iiij	-
	Sept.	Antonius Frantzoz	iiij	-
	Nov.	Søffren Borgemesters Hustru	iiij	-
	—	Lauritz Geel i Vandmøllerstrede	iiij	-
	Dec.	Helmer Rods Høstru	iiij	-
1598,	Jan.	Peder Flemlø	iiij	-
	Febr.	Christen Aalborg	iiij	-
	—	Hans Mickelsen Renteschrivers Høstru ..	v	-
	—	Niels Vincke	v	-
	—	Kirstin Philippus	iiij	-
	April	Frantz Davidsens Høstru	iiij	-
	—	Lauritz Vorms Høstru	iiij	-
	—	Erick Borssen	iiij	-
	Maj	Albret Chrestensen Raadmand	iiij	-
	—	Casten Køller	iiij	-
	—	Christen Schriffuers Høstru paa Nørregade	iiij	-
	Juni	Herman Trometer	iiij	-
	Juli	Jørgen Bubberts Hustru	v	-
	—	Frantz Vallthersen i Engelen	iiij	-
	—	Jørgen Skrivers Quinde	iiij	-

1598, 16. Juli—1599, 15. Juli.

1598,	19. Juli	All Scholen for Hanns Bart fra Valter Wiintappers ved Stranden	iiij	℥
	1. Aug.	Claus Hattemagers Hustru ij Høybro stred	iiij	-
	6. —	For W. Jenns Bradis Liig	x	-
	16. —	Poffvel Brygger udj Løffue stred	iiij	-
	17. —	Gert Messing Støbers Barn paa Østergade	12	β
	20. —	M. Mortens Høstru ij Studij Stred thil V. Frue	0	-
	28. —	Niels Sølpopps Daatter i Pile Stred thil S. Nicol.	24	β
	6. Sept.	En Norsk Mand thill Kort Johanssen bag Jorsc Rauns Heste Mølle thil H. Gest	iiij	℥
	10. —	Bispens Høstru thil V. Fru Kirck	v	-

1598,	17. Sept.	Peiter Brunsuigs Quinde ij Spring Gade	i Ɔ
	18. —	M. Hanns Knudsz Moder paa S. Nicol. Kirg.....	iiij -
	21. —	En Student ved N. Knud Holst	0
	29. —	Calixti Høstruis Moder udj Lille Kircke Stred thil S. Nicol.....	iiij -
	6. Oct.	Hanns Borringsholms j Companie Strede thil H. Gestis	iiij -
	27. —	M. Anders Bartsker paa Østergade	iiij -
	28. —	Karine Vindsentzis i Raadhus Stred ...	ij -
	16. Nov.	M. Mortens Barn thil V. Frue.....	0
1599,	14. Jan.	Poffuel Stissøn udj Pile Strede thil S. Nicol.....	iiij -
	28. —	Karine Mickel Bryggers i Kattisund ...	iiij -
	29. —	Karine Pottemagers ij Brolegger Stred thil H. Gest	iiij -
	17. Febr.	Jacob Philipsz paa Gammel Torf thill V. Frue	iiij -
	5. Marts	Anders Floredsz thil S. Nicol.....	ij -
	- —	Erik Brøggers Hustru ved Companiid til H. Gest	
	12. —	Suennnd Bagers Høstru ij Raadhusz Stred	iiij -
	16. —	Madtz Olborg i Lauridtz Biørsz Stred .	ij -
	23. —	D. Clausis Høstru vid Kirckegaarden ..	0
	1. Maj	Jenns Skyttes Barn paa Gammel Torf	
	- —	Claus Duals Daatter paa S. Nicol. Kirg. thil H. Gestis	iiij -
	25. —	Mickel Vibis Quinde ij Kiødmanger Gade	1 dl.
	29. —	Jørgen Prydsis Høstru i Kiødmanger Gade thil Vor F.	iiij Ɔ
	5. Juli	Mickel Hannsz Skaaning ij Pile Stred S. Nicol.	iiij -
1599, 15. Juli—1600, 13. Juli.			
	19. Aug.	Johan H. Hans Skonnings thill S. Nicol.	iiij Ɔ
	27. —	Søffren Grøn Student thill H. Gest	0
	13. Sept.	Dauid Stolpis Høstru vdj Pile Stred thil S. Nicol.....	ij Ɔ
	16. Oct.	Skipper Peder Wragers Høstru i Pile Stred thill S. Nicol.....	iiij -
	24. --	M. Juers Barn thil V. F.	0
	30. —	Morten Borringsholms Barn paa Rosengaarden thill den ny Kirg.....	1 -
	31. —	Melchior som saalde Bøger ved Bispens thill V. Frue.....	1 -
	9. Nov.	Henrick Bogførs Høstru thil H. G.	iiij -
	23. —	M. Desiderius V. Fru	0
	6. Dec.	Jens Haarboo paa Rosengaarden thill H. Gest	1 -
1600,	6. Jan.	Willum Krumbiergs Høstru i Kledeboerne thill H. Gest	ij -

1600,	26. Febr.	Niels Marsuin paa Kiødmang. Gade V. Fru	iiij	⌘
	29. —	Erlig och W. Christen Haardenberg af Byen hen thill sin Begraffuelse udfuld alleniste af Skolens Thiennerc	0	
	29. Marts	Asuerus Becker ved Stranden udi Engelen thill S. Nicol.	1	-
	4. April	M. Hanns Krafftis Barn udi Studii Stred V. Frue	xxxiiii	β
	7. —	Mickel Steenssøn ved Stranden thil S. Nic. Helmer Rodtz Hustru thil H. Gestis . . .	iiij	⌘
	2. Juni	Christernn Olborg i Hellig Gestis Kirkestrede thill S. Nicol.	1	-
	11. —	D. Anders Krage. V. Frue	0	
	22. —	Hanns Rødscheg i Knagerup Strede thil den Ny Kirg.	1	-
	- —	Johan Bartschiers Barn udj Skoboerne S. Nic.	ii	-
	3. Juli	Jacob Rostock bag Raadhuset thil V. Frue	iiij	-
	- —	Jørgen Skredder i Oxe koppen thill S. Nic.	iiij	-

1600, 13. Juli—1601, 13. Juli.

	23. Juli	Peiter Kyckelhan aff S. Peders Strede thil V. Frue	iiij	⌘
	21. Sept.	H. Jacob Matzon i S. Peders Stede thil V. Fru.	0	
	23. —	En fremmit Mand i Fortuna ved N. Poffvel Possberg	iiij	-
	29. —	Christen Vibis Barn thil H. Gest	iiij	-
	1. Oct.	En Student ved N. Jørgen Søborg thil V. Fru	0	
	6. Nov.	M. Christoffer Bartschier i Klosterstred	iiij	-
	9. —	M. Hans Sadolinus thil V. Frue	0	
	17. —	E. och W. Jørgen Suabe thil S. Nicol.	v	-
	20. —	Capell Mesters Høstru thill V. Fru . . .	iiij	-
	21. —	Her Jordans Barn thil H. Gestis.	0	
	27. —	Melkior Trometers Barn ij Kongens Gade thil S. Nicol	iiij	-
	7. Decbr.	En Student ved N. Søffren Morsing . . .	0	
	22. —	Hanns Surckhoff udj Ferge Strede thill S. Nicol.	iiij	-
	29. —	Marcus Jenz Skriffver i Fiol Stede thil V. Fru.	iiij	-
	31. —	E. V. Jacob Trollis Barn thil V. Frue .	x	-
	- —	Jacob Klockers Hustru thil S. Nic. . . .	iiij	⌘
	- —	Jenns Mariagers Barn udi S. Peders Strede	0	
1601,	9. Jan.	D. Peder Wiinstrups lille Søn	0	
	12. —	H. Sammuels Barn	0	
	26. —	Hans Brunsuigs Søn i Studij Stred . . .	1	-
	31. —	E. och W. Jacob Trolle thil V. Fru . . .	x	-
	1. Febr.	E. och W. Christoffer Walckendorp thil V. Frue.	x	-

1601,	9. Febr.	D. Peder Wiinstrups Daatter	v	⌘
	19. Marts	Jørgen Skriffuer ij Skindergaden	iiij	-
	25. —	Jenns Lauritzøn Skibsbygger ij Kongens Gade	iiij	-
	27. —	H. Peiter Skredder	iiij	-
	22. Juli	Hans Kierteminds Barn	1	-
	23. —	E. och W. David van Osten thill V. Frue	x	-
	- —	Peder Krag ij Companii Stred thill H. Gest	iiij	-
	1. Aug.	Harbart Hane thil Strolsund paa Øster Gade thil S. Nic.	xxiiii	β
	3. —	Borcort van Brunsuigs Barn i Spring Gade thill den Ny Kierg.	1	⌘
	4. —	Erlig och velact Mand Jens Skytte paa Gammel Torf	iiij	-
	7. —	Caspar Illuministis i Løffue Stredit thill den ny K:	1	-
	15. —	Peder Griis ij Hyschen Strede thill Hellig G.	iiij	-
	25. —	Oluff Marsuin paa Kiødmanger Gade thil H. Gest	iiij	-
	4. Sept.	M. Villum och hans Høstru paa Holmen S. Nicol.	iiij	-
	7. —	Dirick van Dams Barn ij Ferge Strede thil S. Nic.	1	-
	9. —	Baltsar Gerligesis Barn ij Skoboerne H. Gest	1	-
	10. —	Kirstine Musis Daatter i Cannicke Stredit S. Nic.		
	13. —	Hermant Vesthusis Brødre, den ene fra Hermant self, den anden af Østergade thil S. Nic.	1	-
	- —	Søffren Suurbachs Barn i Valdbby thil V. Fru	1	-
	16. —	Henrick Walkirkis Daatter, H. Gest . . .	1	-
	23. —	Marcus Skriffuer ij Magstredit H. Gest.	iiij	-
	24. —	Kirstinē Jørgen Musis S. Nic.	1	-
	30. —	D. Hans Resens Barn thill V. Fru	0	
	1. Oct.	Baltzar Gerliggessis Hustru ij Skoboerne thill H. Gest	iiij	-
	5. —	H. Samuels Høstru.	0	
	12. —	Henrick Valkirckis 2 Børn thill H. Gest	iiij	-
	14. —	En Student ved N. Niels Justss ij Vand Mølle Stred.	0	
	23. —	Al Scholen for Gert Contrafeyr m. ephther Sang thil S. Nic.	iiij	-
	29. —	Niels Kragis Høstru i Badstu Stred thil Hellig Gestis	iiij	-
	16. Nov.	M. Hanns Staffensz Høstru	0	
	17. —	Lauritz Surbech i Kiødmang Gade thil V. Fru	1	-
	- —	En Student Jon Islender ved N. ij S. Peders Stred	0	

1601, 20. Nov.	Henrick Valkirckis Barn i Skindergaden thil H. Gest	1	ⷘ
21. —	Søffren Baggers Høstru i Hyschens Strede thil H. Gestis	iiij	-
30. —	Baltzer Gerligis Barn	iiij	-
4. Dec.	Benedict Instrumentistis i Løffue Stred thil H. Gest	1	ⷘ
6. —	Hanns Reinholtzen thil H. Gest	1	-
10. —	Gert Contrafeiers Barn paa Kiødm. thil S. Nic.	xxiii	β
22. —	Jacob Dichofs Daatter i Kircke Strede thil S. Nic.	xxxiii	-

1602, Nyaarsdag—1603, Nyaarsdag.

1602, 10. Jan.	Geert Contrafeyers Barn	i	ⷘ
16. —	Niels Skrifuer	iiij	-
17. —	Hans Reinholtz Søster	iiij	-
1. Febr.	Mr. Hans Aurifaber	0	-
3. —	Johann Instrumentistes Barn	1	-
9. —	Lauritz Worms Barn	1	-
19. —	Geert Contrafejers Hustru	iiij	-
21. —	Pankratz	1	-
28. —	Jacob Offuerbergh	iiij	-
10. Marts	Lauritz Jeremiessøns Hustru	iiij	-
13. —	Oluf Cantor	1	-
28. —	Sitze Anders Skrifuers	iiij	-
21. April	Arnoldus Apoteker	ij	-
2. Maj	Niels Bruse	0	-
-	Peder Ryoms Broder	0	-
-	M. Daidtz Barn	1	-
16. —	Peder Ryom, Klocker	0	-
24. —	Skipper Peder Wragar	iiij	-
6. Juni	Jørgen Fønboe	iiij	-
8. —	Capelmesters Barn	ij	-
11. —	Simon Surbecks Søn	iiij	-
11. Juli	Tychmesteren	iiij	-
30. —	Geert Wseriins Søn	iiij	-
31. —	Bertell Guldsmid	iiij	-
1. Aug.	D. Peder Søfrenson	0	-
2. —	Hermant van Hams Barn	ij	-
6. —	Jacob Lauritzøns Hustru	iiij	-
15. —	Mickel Fredericksborrigs Quinde	iiij	-
18. —	Caspar Illumminerers Barn	xii	β
21. —	Bodell Aalborrigs	iiij	ⷘ
23. —	Jens Salters Hustru	iiij	-
-	M. Simandtz Hustru	iiij	-
24. —	Mickel Neb paa Klockerhøyen	1	-
25. —	Johann Worm	iiij	-
-	Johann Egendrops Hustru	iiij	-
27. —	Hans Holst Skreder	iiij	-
30. —	Sophia Peder Sterkis	iiij	-

1602,	2. Sept.	Mogens Mickelsøns Hustru	iiij	7
	11. —	W. Christoffer Krausis Børn	x	-
	- —	Caspar Illuministis Qvinde	1	-
	12. —	Margrette Ifuer Pofuelsøns	iiij	-
	- —	Dr. Peder Søfrens Barn	0	-
	15. —	Apollona Ilings	ij	-
	16. —	Daniel Guldsmid	iiij	-
	20. —	W. Eske Bilde	1	-
	- —	Elias Perlesticker	iiij	-
	29. —	Oluf Simandsøn	0	-
	- —	D. Tomas Finckis Barn	0	-
	- —	Oluf Braskis Søn	1	-
	- —	Anne Knud Skrifuers	iiij	-
	19. Oct.	Simon van Zalings Barn	ij	-
	20. —	M. Hans Skreders Søn	ij	-
	2S. —	M. Peiter Skreders Søn	iiij	-
	4. Nov.	Peiter Deen	iiij	-
	9. —	Augustus Erick	iiij	-
	10. —	Hermant v. Hams Daatter	iiij	-
	- —	Simon van Zalings Daatter	ij	-
	11. —	Jens Bruns Quinde	iiij	-
	15. —	Adam Instrumentistis Hustru	iiij	-
	28. —	Jacob Høyer	iiij	-
	29. —	Albrecht Pedersøn	iiij	-
	8. Dec.	W. F. Zitzell Wrne	x	-
	- —	Seinild Desiderii Daatter	0	-
	30. —	Jacob van der Lip	0	-

Nyaarsdag 1603—Nyaarsdag 1613.

1603,	5. Jan.	D. Peder Søfrens Barn	0	
	9. —	Jacob Jensøns Hustru	iiij	7
	17. —	Hans Bilde	iiij	-
	29. —	H. Samuels Barn	0	-
	25. Marts	Lauritz Jeremiæsøn	iiij	-
	16. April	Melchior Instrumentist	1	-
	25. —	Magdalenc Plattenslagers	iiij	-
	1. Maj	Lauritz Skaanings Quinde	iiij	-
	5. —	Hans Orgelmager	ij	-
	15. —	Hermann Westhuus	iiij	-
	27. —	Lodwig Carnillis Barn	ij	-
	29. —	Ditmar Dunacks Hustru	iiij	-
	14. Juni	H. Willatzis Quinde	iiij	-
	23. —	Anna Erick Clemmitz	iiij	-
	28. —	Jens Bruer paa Vestergade	iiij	-
	30. —	Jørgen Prydtzis Hustru	iiij	-
	26. Juli	Willom Bradis Barn	1	-
	29. —	E. V. Johann Barnekow	x	-
	2. Aug.	Jørgen Prytzis Barn	ij	-
	3. —	Niels Nielssøn, Student	0	-
	7. —	Jørgen Blanckis Hustru	iiij	-
	14. —	Jørgen Kyd	iiij	-

1603,	26. Aug.	Anders Krone	iiij	⌘
	7. Sept.	Oluf Braske af Walbye	iiij	-
	13. —	Hans Jacobssøn, Student.....	0	
	28. —	Hans Mønter paa Amagertorf	iiij	-
	3. Oct.	Diderick Gultsmett	iiij	-
	7. —	Hendrick Pofuelssøn, Student	0	
	6. Nov.	M. Berindtz Barn.....	ij	-
1604,	2. Jan.	M. Ifuers Moders Liigh	0	
	6. —	M. Hans Krapthz Barn.....	0	
	- —	H. Samuels Barn	0	
	22. —	Anna Torberns	iiii	⌘
	24. —	Daniel Buntmagers Hustru	iiij	-
	27. —	H. Peder Suendsøns Barn	0	
	11. Febr.	Johann Bartsker	iiii	-
	17. —	Simon Bartskers Quinde.....	iiij	-
	20. —	Berthil Christensøn.....	iiij	-
	1. Marts	Hermand Westhusens Søster	1	-
	2. —	Ditmar Dunack.....	iiii	-
	9. —	Hans Matzøn Skibbøgger.....	iiij	-
	4. Apr.	Melchior Instrumentistis Barn	1	
	8. Maj	Peiter Deens Hustru	iiij	-
	10. —	Truidt Organistis Søster	1	-
	21. —	Ol Contrafeyers Barn	1	-
	24. —	Eskild Christensøns Hustru	iiij	-
	31. —	Casper Illuminerers Barn	1	-
	1. Juni	Jens Fixis Barn paa Nørregade.....	1	-
	3. —	En Student Theodorus Islander	0	
	24. —	Sølfren Islenders Broder	iiij	-
	29. Juli	Skipper Brønnild	ij	-
	30. —	Magdalene Rantzou	iiii	-
	7. Aug.	W. F. Christentze	x	-
	19. —	Anders Knudtzøn Hører	0	
	27. —	Claus Raufen.....	1	-
	29. —	Willom Guldsmid	ij	-
	10. Sept.	Pofuell Stis Hustru	iiij	-
	14. —	Peiter Perlesticker	iiii	-
	14. Oct.	Christoffer Dall.....	iiij	-
	24. —	Hans Mønboe	iiij	-
	26. —	Lauritz Kallindborrig.....	iiij	-
	15. Nov.	D. Claus Theophilus.....	0	
1605,	7. Jan.	Chresten Vibe	v	⌘
	20. —	Hans Mariagers Barn	xii	β
	3. Mart.	Jørgen Bentzon.....	iiij	⌘
	11. Apr.	Lauritz Varto	iiij	-
	25. Maj	Baltzer Gerlichson	iiij	-
	10. Juli	Jonn Norbagge Student	0	
	9. Oct.	N. Hans Raadmand.....	iiij	-
	20. —	Hermann v. Hams Hustru.....	iiij	-
	27. —	Baltzer Berntsøn	v	-

1605,	9. Nov.	Lambrecht Steenhugger.....	iiij	⌘
	1. Dec.	Chresten Paaske.....	iiij	-
1606,	12. Febr.	Naum: Simands Barn.....	ij	⌘
	19. —	Wellomke v. Deleenn.....	v	-
	1. April	M. Tommis Hustru.....	iiij	-
	2. —	Melchior Bryggers Hustru.....	iiij	-
	3. —	Her Niels Karlebois Hustru.....	1	-
	10. —	Een Student Chrestenn Nielsønn.....	0	-
	12. Juni	Chresten Vibis Barn.....	iiij	-
	29. Aug.	Jomfrue Petronelle Kruckou.....	x	-
	27. Sept.	Christopher Graatop.....	iiij	-
	28. —	M. Simon Bardskier.....	iiij	-
	21. Nov.	Johann Eigendorff.....	iiii	-
	30. —	Lauritz Rotmeisters Hustroe.....	iiij	-
	19. Dec.	Junker Otto Seested.....	x	-
	29. —	Jørgen Prydzis Guldschmids Barn.....	1	-
1607,	2. Jan.	Rentmester Siguard Beckes Søn.....	vi	⌘
	- —	Hans Slangerup Marrickes Søn.....	0	-
	11. —	Rasmus Hansen Krage.....	iiii	-
	19. —	Skipper Oluff Bagge.....	iiij	-
	4. Febr.	M. Bernd Petersen Bygmester.....	iiii	-
	6. —	Mathias Busamentmager.....	iiij	-
	23. Marts	Calixtus Schein.....	v	-
	10. April	Jens Otsing Student.....	0	-
	22. —	M. Bertels Søn af Othense.....	iiij	-
	14. Maj	Maren Rolands.....	iiij	-
	28. —	M. Wilhelm Skræders Hustru.....	iiij	-
	27. Juni	Gert Guldschmids Hustroes Moder.....	iiii	-
	2. Juli	M. Linnert Skræder.....	iiii	-
	19. —	Hans Kock.....	iiij	-
	26. —	Jørgen Buppert.....	v	-
	3. Aug.	Hans Strutz.....	0	-
	13. —	Peder Knudsens Hustroe.....	v	-
	6. Sept.	D. Jacob Hasenbart.....	iiii	-
	15. —	Frederich Drometer.....	iiij	-
	16. —	Hans Ratzeburg.....	v	-
	6. Oct.	M. Baltser Bardskær.....	iiii	-
	25. —	Peder Zitterslagers Hustroe.....	iiij	-
	1. Nov.	Engelbret Billedschniders Barn.....	1	-
	15. —	Barbara Amiralis.....	iiii	-
	19. —	Johann Piper.....	v	-
	4. Dec.	M. Michel Møller Bardskær.....	v	-
	11. —	M. Anders Padeborn.....	0	-
	18. —	Magdalena Anders Cronachs.....	iiii	-
1608,	15. Jan.	Peder Kocks Hustroe i Østergade.....	iiij	⌘
	4. Feb.	Oluf Matsen Borgemester.....	v	-
	25. —	M. Hans Hartman Bartsker.....	v	-

1608,	13. Marts	Jens Frost, Student.....	0
	18. —	Bodil Thomis Stenhusis Syster	iiii ¶
	22. —	Suend Kattis Hustroe	iiij -
	7. April	Anders Mortensøn Drometer	iiij -
	12. —	Oluff Braske	iiij -
	13. —	Lyder Pottemagers Hustroe	iii -
	16. —	Herman v. Haelberg	iiii -
	19. —	Hendrich Oltoffs Hustroe	iiii -
	20. —	Jens Bertelsen.....	iiii -
	21. —	Christen Ibsen Student	0
	3. Maj	Søffren Andersen	iiii -
	12. —	Jacob Amling.....	iii -
	16. —	Hans Glarmester.....	iiij -
	20. —	Jacob Skræder	iiij -
	3. Juni	welbiurdig Jomfru Ellen Matz Daater..	x -
	14. —	Osuald Dreyer.....	iiii -
	15. —	D. Thomas Finckes Barn	iiii -
	22. —	Corfiniani Guldsמידs Barn	1 -
	3. Juli	D. Cunradi Barn	0
	4. —	Frue Pernille Rud	x -
	7. —	Richardus Schomager.....	iiii -
	13. —	Dirich Møller	iiii -
	3. Aug.	M. Erichs Quindis Moder	iiij -
	13. —	Jørgen Skaanings Hustroe.....	iiij -
	28. —	Niels Hansen, Renteschriffuer	iiij -
	31. —	Dorothe Hans Olsens	iiii -
	11. Sept.	Marten Wessels Barn	iiii -
	20. —	Vincentius Italus Sanger	v -
	23. —	Mette Søffren Wildskyttes.....	iiii -
	2. Octb.	Mickell Kroell	iiii -
	14. Nov.	Jost Skougaard.....	iiii -
1609,	8. Febr.	Franckis van Achens Daatter	iiii ¶
	21. Apr.	Magdalene Mickel Tolners	iiii -
	26. —	Abraham Oserin.....	iiii -
	11. Maj	Anne Molinskin	iiii -
	23. —	Johann Gellissen	iiii -
	18. Juni	Lauritz Orm	iii -
	24. —	Marene Dyonises	iiii -
	28. —	Niels Sanger	iiii -
	6. Juli	Berndt Bockelmand.....	iiii -
	8. Sept.	Morten Kroels Hustro.....	iiii -
	24. —	Mickel Nebb	iiii -
	20. Oct.	Hans Rosenbrocks Bildsniders Barn ...	1 -
	21. —	Christoffer Instrumentistis Hustru	iiii -
	1. Nov.	Claus Kenderwiins Barn	iiii -
	3. Dec.	Unge Hendrick Fyrens Barn	iiii -
	8. —	Hans Christoffersøns Raunhbart v. Wite- berg.....	iiij -
	10. —	Claus de Valls Barn	iii -
	12. —	Johan Stangs Hustro	iiij -

1609,	27. Dec.	Caspar Agricolaë Hustro.....	1	¶
	31. —	Christen Hammer	iiii	-
1610,	8. Jan.	Mester Hans Alborgs Barn	ij	¶
	4. Febr.	Jørgen Pommer, Guldsmidt	iii	-
1610,	12. April	Jens Ocksekop	iii	¶
	18. —	Weiburdig Claus Dyre	viii	j
	" —	Handsis von Mors Hústro	iii	-
	20. —	Ivarus Laurentii	iii	-
	28. Maj	Herer Jochim Hübners Barn	viii	j
	29. —	Melckior Thrometter.....	iii	-
	17. Juni	Wendel von Delten	iii	-
	25. —	Secretarii Tobiaë Lauterbachs Barn....	iii	-
	1. Juli	Mette Henrich Fyrings.....	iii	-
	29. —	Welb: Jacob Høg	x	-
	6. Sept.	M. Hans v. Embden	iii	-
	9. —	M. Hans Guldsmid.....	iii	-
	" —	Caspar Illuminerers Barn	1	-
	24. —	Drude D. Peters	0	-
	23. Oct.	Hans v. Androff	iii	-
	13. Nov.	M. Dirick Bygmester	ij	-
	15. Dec.	Johan Adrian	ij	-
1611,	5. Jan.	M. Fredrick Barskers Encke	xiii	ß
	22. Marts	Cornelius Capitein.....	iii	¶
	1. Maj	H. Petter Ollsen	iii	-
	7. Juni	Wrbann Prior vdj H. Gesthus.....	ij	-
	27. —	Velbyrdig Jens Julls Barn	viii	j
	17. Juli	Welbyrdig Otte Brahe	x	-
	1. Aug.	Velbyrdig Eiler Grubbe.....	x	-
	19. —	Søren Islander	iii	-
	4. Sept.	Hans von Torgaw	iii	-
	10. —	Wrtgies Gieuing	ij	-
	18. —	Daniel Mommicke	iii	-
	21. —	D. Thomis Finckes Søn.....	iii	-
	1. Oct.	Jørgen Scholenburg.....	4	-
	7. —	Juncker Mandivul	0	-
	12. —	Juncker Hendrich Gøye.....	10	-
	20. —	Mette Kasten Grøn.....	4	-
	" —	Gertrud Bildess	5	-
	" —	Jørgen Scholenborgs Daater.....	4	-
	24. —	Welbyrdig Mogens Galt.....	10	-
	" —	Caroli Antonij Hustro.....	4	-
	1. Nov.	Margret Herr Ericksz i Tostrup	3	-
	" —	Hans Rosenbrock	3	-
	7. —	Christoffer Walkirckes Hustro.....	4	-
	17. —	Arnoldi de Fine Hustroe	3	-
	" —	Hans Eyler Seyrmager	4	-
	21. —	Gert von Triers Hustro	4	-
	26. —	Bernt Schultes Hustro	4	-
	28. —	Anders Wiborgs Hustro.....	4	-

1611	30. Nov.	Hendrick Althoff	4	⌘
	8. Dec.	Werner Apoteker	4	-
	17. —	Galenus Apoteker	4	-
	26. —	Peder Trellundtz Søn	4	-
1612,	12. Jan.	M. Thomas paa Amager Torfvit	4	⌘
	21. —	Peter Trellundtz Søn	4	-
	30. —	Peter Trellund	4	-
	1. Febr.	Peder Trellunds Søn	4	-
	4. —	Jørgen Seyrmagers Hustro	4	+
	24. —	Nille Johan Worms	4	-
	20. Marts	Frantz Randtzsou	10	-
	24. —	Mathias Patent	4	-
	1. April	Welbyrdig Sten Rosenspar	10	-
	2. —	Welbyrdig Peter Mund	6	-
	8. —	Welbyrdig Oluff Rosenkrantz	10	-
	13. —	Jørgen Prys	4	-
	1. Maj	Dirick Mumme	4	-

Vor Frue Skoles Ligpengeregnskaber, bevarede for 1584—86 og 1594—1612 (Sjællands Bispearkiv, Landsarkivet), angiver Navnene paa alle, der i disse Aar er blevet bisatte eller jordede i og fra Hovedstadens Kirker under Sang og Ledsagelse af Skolens Disciple. Denne vigtige Kilde til Københavns Personalhistorie har, saavidt vides, hidtil ikke været benyttet. Hensigten med nærværende Udvalg af flere Tusind Navne er fortrinsvis den at henlede Opmærksomheden paa Regnskabernes Betydning for Slægtsforskningen. Vejledende ved Udvalget, der paa Forhaand maa betegnes som ufyldstgørende og utilfredsstillende, har været dels kendte Familienavne, Samfundsstilling og den højeste Takst for Ligpenge, der lader slutte, at vedkommende har hørt til Byens velstaaende Borgere, eller den ved Præster, Skolemænd og Akademikere eftergivne Betaling. I gamle, med Romertal førte Regnskaber betegner en Tværstreg gennem j den halve Værdi af Eneren. Da denne Type ikke findes i Alfabetet, og man har villet undgaa Støbning af en saadan, bedes Læseren hver Gang j forekommer i Pengeangivelser her at regne med den halve Værdi, altsaa ij — 1½; iij — 2½, medens ii, iii og iiij er de hele Værdier.

Nogle Bemærkninger i Anledning af Clément-Sagen.

Af A. Drachmann Bentzon.

Ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 19. Juni 1917 er Sagfører Christian Emil Clement blevet idømt en Bøde paa 50 Kr. for Overtrædelse af Navnelovens § 8, fordi han skrev sit Navn: Clément.

De nærmere Omstændigheder er i Korthed følgende: Sagen er rejst paa Foranledning af Direktør Ad. Clément, der tilligemed en anden anmeldte sit Navn i Henhold til Navnelovens § 2 a, hvorefter Navnet optoges paa Fortegnelsen af 19. Juni 1906 over de fra Tilegnelse ved Øvrighedsbevis unddragne Navne. — Paa samme Fortegnelse er Navnet Clement optaget i Henhold til Anmeldelse fra en Forpagter Clement.

Der var under Sagen fremlagt Daabsattester for Domfældte, hans Fader og Bedstefader, der alle angav Navnet uden Akcent, men han paastod, at han selv og hans Forfædre havde skrevet Navnet med Akcent i Forbindelse med en Slægtstradition om fransk Afstamning.

Det hedder nu i Dommen, at da Tiltalte ikke har godtgjort Rigtigheden af sin Paastand om hans og hans Slægts Ret til iflg. Afstamning eller Tradition at føre Slægtsnavnet »Clément«, og da en hvilkensomhelst Ændring eller Tilføjelse i Daabsattestens Tekst maa anses utilstedeilig, maa Tilt. anses at have overtraadt Loven. Derefter tilføjes som en yderligere Bemærkning, at baade Navnet Clément og Navnet Clement findes paa Navnefortegnelsen af 1906.

Sagen minder en Del om den sidste Navnesag herhjemme (Brockdorff — von Brockdorff), der afgjordes ved H. R. D. 11. Juni 1915 (U. f. R. 1915 S. 793)¹). — Ogsaa her drejede Tvivlen sig om, hvorvidt der forelaa 2 forskellige Slægtsnavne, og ogsaa her paa-beraabes det i Dommen, at begge de i Sagen omhandlede Navne findes i Navnefortegnelsen af 1906.

Jeg kunde tænke mig, at denne Dom vil vække nogen Modsigelse fra genealogisk Side, og en saadan kunde da for det første bestaa i, at man overfor Dommens stærke Pointering af Daabsattestens Betydning vilde fremhæve det lige saa sørgelige som sande Faktum, at Daabsattesten som *historisk* Bevis for en Persons

¹) Kortelig refereret i Personalh. Tidsskr. VI. R., 6. Bd., S. 136—37.

rette Familienavn er af meget ringe Værd. At bestride dette vil vist næppe falde nogen ind, der enten som Personalhistoriker eller som Jurist har haft Løjlighed til at beskæftige sig med vor navnetlige Praksis. Men heroverfor maa det med største Bestemthed hævdes, at det er af overordentlig Vigtighed for Retsordenen i et Samfund, at der haves et sikkert *juridisk* Bevis for en Persons rette Navn. Og et saadant Bevis maa iflg. Forholdets Natur netop Daabsattesten i dens Egenskab af officiel Bevidnelse af, hvad der er indført i Kirkebogen, være. Og det er den da ogsaa iflg. gældende dansk Ret. — Det er nemlig en fast antaget Sætning i dansk Retsteori og -praksis¹⁾, at Daabsattesten er et autentisk og fuldt Bevis for Kirkebogstilsførselen; og at denne igen er fuldt Bevis for Personens Navn, fremgaar af Fdn. 30. Maj 1828 § 18, Kanc.'skr. 4. Oktbr. s. A. Nr. 1, jfr. L. 13. April 1851 § 10, L. 4. Marts 1857 § 2, foruden af en utallig Mængde administrative Afgørelser. — Det forekommer mig ogsaa klart, at det vilde afstedkomme den største Usikkerhed i mangfoldige Retsforhold, om man ikke uden videre vilde tage Daabsattesten som fuldt Bevis for en Persons virkelige Navn, men forlange, at den paagældende skulde præstere yderligere Beviser i saa Henseende. Men lige saa vist, som en Person maa kunne benytte sin Daabsattest som Bevis for, at han fører det ham retlig tilkommende Navn, lige saa vist maa han finde sig i, at en anden benytter hans Daabsattest som Bevis for, at han *ikke* fører sit rette Navn.

Naar Spørgsmaalet dernæst bliver, om der kan føres Modbevis mod en Daabsattest, da mener jeg, at et saadant i Almindelighed kun kan føres ved Hjælp af Beviser af lige Autenticitet som Daabsattesten. Som Eksempler paa saadanne kan nævnes en Navne- eller Adoptionsbevilling, et Navnebevis²⁾ eller en anden, ældre Kirkebogstilsførsel, der viser, at Tilsførselen angaaende den paagældendes Daab er urigtig.³⁾ Men hvorledes man nu end bør løse disse særlige — men iøvrigt hyppige — Konflikttilfælde, saa er det i Henhold til det ovenanførte klart, at naar der som i den her foreliggende Sag fremlægges en tilbage til Tiden før Fdn. 1828 gaaende,

¹⁾ Jfr. f. Eks. Munch-Petersen, Civilproces I, S. 387.

²⁾ Da saadanne Bevillinger og Beviser skal tilføres Ministerialbogen, drejer det sig altsaa ogsaa her om Fejl i Kirkebogstilsførselen, i disse Tilfælde af negativ Art, naturligvis forudsat, at Daabsattesten er udstedt senere end Bevillingen etc. — Heraf følger iøvrigt, at jo ældre en Daabsattest er, des mangelfuldere er den som Bevis for Personens nuværende Navn.

³⁾ Paa dette Punkt maa man dog være forsigtig; thi den bekendte Valgretsregel i Kanc.'cirk. 1828 Nr. 1 medfører, at fordi en Person er døbt med et andet Navn end Faderens, er det derfor ingenlunde sikkert, at hans Navn er tillagt ham med Urette. — Det maa her først og fremmest oplyses, om Faderen er døbt før eller efter Emanationen af Fdn. 30. Maj 1828.

sammenhængende Række Daabsattester, hvori saavel Faders som Søns Navn konsekvent staves ens, altsaa in casu: »Clement«, saa er der hermed ført et uomstødeligt Bevis for, at Tiltaltes Navn er Clement og intet andet. Jeg mener derfor ikke, det er rigtigt, naar Dommen som 2 ligestillede Argumenter anfører: 1) at han ikke har bevist sin Ret til Navnet Clément ved Afstamning eller Tradition, 2) at Ændring af Daabsattesten er utilstødelig. At antagè, at en Person eller Slægt ved »Tradition« skulde kunne erhverve Ret til et andet Navn end Daabsnavnet, er efter min Mening ganske stridende mod dansk Ret, jfr. saaledes Navnelovens § 6 og L. 1. April 1905 e contrario, og det vilde ogsaa være en meget uheldig Regel, idet dens nærmere Afgrænsning jo er ganske skønsmæssig. Noget mere Hold er der i Udtalelsen om Afstamning; men heller ikke den deri indeholdte Retsregel er rigtig. Thi den ved en snart 100aarig fast administrativ Praksis fastholdte Fortolkning af Valgretsregelen i Kanc.'circ. 4. Oktbr. 1828 Nr. 1, jfr. Kanc.'skr. 22. Oktbr. 1829 ad a), gaar ud paa, at en Fader, som selv er døbt før Fdn. 1828, ved sit ældste Barns Daab kan tillægge dette et af ham selv frit valgt Familienavn¹⁾. Heraf følger, at det ikke kan nytte noget at bevise, at Slægten i ældre Tid har ført et andet Navn.²⁾

Dommen kan dog paa dette Punkt til en vis Grad forsvares: thi det er jo muligt, at det subjektive Moment er taget i Betragtning, saaledes at Domstolen ikke vilde have paalagt Straf, saafremt Tiltalte havde ført Bevis i de nævnte Henseender. — Men det er i alt Fald uheldigt, at Dommen ikke klarere udtrykker, hvilken Vægt den tillægger Afstamning og Tradition som *objektiv* Hjemmel for en bestemt Navneførelse.

Den ovenanførte »Bemærkning«, hvormed Domsbegrundelsen slutter, refererer sig til det andet Hovedpunkt, hvor jeg kunde tænke mig, at Genealoger vilde opponere mod Dommen. — Det er Spørgsmaalet, om Clement og Clément er 2 forskellige Familie-

¹⁾ Fortolkningen er urigtig, idet den slaar en Streg over Indskrænkningen af Valgretten til de Tilfælde, hvor Familien i Forvejen intet fast Stammenavn havde, og har derved virket yderst uheldigt ved Fremelskningen af de talrige sen-Navne paa Bekostning af de gamle Tilnavne.

²⁾ For saa vidt man vil finde disse Resultater stødende, skal blot henvises til, at man i saadanne Tilfælde som Regel vil kunne opnaa en kgl. Bevilling til at føre det attraaede Navn. Og det forekommer mig rimeligt, at der i saadanne Tilfælde, hvor de faktiske og retlige Navneforhold ofte er uklare og indviklede, skabes et nyt klart Retsgrundlag, ligesom det forekommer mig naturligt og stemmende med almindelig Retsgrundsætninger, at et saadant Skøn, som det her vil dreje sig om, udøves af Administrationen, hvorved sagskyndig, enten af Andrageren eller af Administrationen fremskaffet Bistand naturligvis ikke er udelukket.

navne. Argumentationen er følgende: I Henhold til Navnelovens § 2, s. Stk. sammenholdt med § 2 a afgør Justitsministeriet *endelig*, hvorvidt et anmeldt Navn er et Anmelderen retlig tilkommende Slægtsnavn. Da det nu er klart, at Justitsministeriet i sin Bekendtgørelse om forbeholdte Navne ikke 2 Gange optager samme Navn, har Justitsministeriet altsaa ved at modtage Anmeldelse om og optage Navnene Clément og Clément endelig afgjort, at det her drejer sig om 2 Slægtsnavne, og denne Afgørelse kan iflg. nævnte Lovbud ikke underkendes af Domstolene. Da dette Argument genfindes i den af Højesteret stadfæstede Overrettsdom i Brockdorff-Sagen, og der saaledes forefindes et Slags Højesteretspræjudikat¹⁾ for dets Rigtighed, er det formentlig ganske korrekt, at Kriminalretten har bøjet sig derfor og ikke indladt sig paa en nærmere Undersøgelse af, hvorvidt der virkelig med Rette kunde siges at foreligge 2 forskellige Slægtsnavne. — Hermed er imidlertid hverken sagt, at Argumentationen er holdbar, eller i bekræftende Fald, at Jmts. Skøn er rigtigt. Hvad det første Punkt angaar, forekommer det mig, at der i Henvisningen fra § 2, sidste Stk., til § 2 a kun ligger, at Jmt. har den endelige Afgørelse af, hvorvidt det Slægtsnavn, en Person anmelder, virkelig er hans, men ikke, at Jmt. skulde kunne afgøre, hvorvidt en ringe Forskel i Stavemaaden el. lign. mellem 2 Navne bevirker, at de maa anses som 2 forskellige Navne. Og den Omstændighed, at Jmt. optager begge Navnene paa Fortegnelsen over forbeholdte Navne, viser formentlig heller ikke andet, end at Jmt. har ment det rettest at optage Navnene ganske, som de anmeldtes; men at Ministeriet derved skulde have taget Stilling til Spørgsmaalet, om Indehaveren af det ene Navn begik en strafbar Overtrædelse af Navnelovens § 8 ved at benytte det andet, maa i høj Grad have Formodningen imod sig, og endnu absurdere synes det, at det skulde være Lovens Mening at udelukke Domstolene fra selvstændigt at tage Stilling til dette Spørgsmaal, blot fordi Jmt. havde optaget begge Navnene paa Navnefortegnelsen. Kunde der endda paavises et Tilfælde, hvor Ministeriet kun havde optaget den ene af 2 anmeldte Varianter eller paa anden Maade tilkendegivet, at det ansaa dem for et og samme Navn, saa kunde det endda siges, at Ministeriet havde taget Standpunkt til Spørgsmaalet: et eller to Familienavne. Men saalænge saadanne Tilfælde ikke er paavist — og jeg tvivler meget paa, at de kan paavises —, maa det langt snarere antages, at Ministeriet netop konsekvent har optaget alle anmeldte Varianter af et Navn paa Fortegnelsen

¹⁾ Helt rent er Præjudikatet nu ganske vist ikke, thi Overrettsdommen stadfæstes ikke fuldstændig in terminis, men kun »i Henhold til de deri anførte Grunde, hvorimod intet væsentligt findes at erindre«.

for ikke at præjudicere Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvor store Afvigelser fra et Navn der maa kræves, for at der kan siges at foreligge et andet Navn.

Efter at vi nu har set, at Domstolen har skubbet det andet Hovedspørgsmaal i Sagen fra sig ved at erklære sig inkompetent med Hensyn til samme, skulde det nu undersøges, hvorledes dette Spørgsmaal rettelig burde have været besvaret. Det skal dog straks bemærkes, at dette Spørgsmaal har en genealogisk eller, om man vil, sproglig Side, som det er noget prekært for en Jurist at komme ind paa. Men det har tillige en juridisk-praktisk Side, og det er om denne, der her skal fremsættes nogle Bemærkninger.

Ovf. S. 99 har Ingeniør Marstrand fremsat den Paastand, at der ikke af Lovgivningen eller Bevillingsmyndighederne »bør lægges Vægt paa, om en Mand staver sit Navn med k eller c, med i eller j, eller skriver det med lutter smaa Bogstaver, med gotiske do. eller med Krølle over eller under«. — Jeg gaar iflg. den Sammenhæng, hvori Bemærkningen staar, ud fra, at han vilde holde for, at en Domstol f. Eks. burde frikende en Mand, der hedder (i Flg. sin Daabsattest) Coch, men skriver sig Koch. Denne Paastand forekommer mig imidlertid ganske urigtig, for saa vidt den gaar ud paa, at en hvilken som helst Forskel i Bogstaveringen ikke er tilstrækkelig til at danne et nyt Familienavn. Hvis man opgiver denne, relativt set meget faste Grænse, kommer man nemlig ganske ud at svømme. Den Grænse, som Hr. M. herefter vil sætte, maa vel nemlig være, om den forskellige Bogstavering medfører forskellig Udtale eller ej; men denne Grænse er ganske flydende; thi der er Tilfælde, hvor der kun er Udtaleforskel ved distinkt Udtale, og andre Tilfælde, hvor kun den øvede Fonetikers Øre vil kunne opdage en Forskel. Desuden er det en Kendsgerning, at der er mangfoldige Slægter her i Landet, hvis Navne adskilles fra hverandre blot ved en Forskel i Bogstaveringen, og som vist vilde føle det som et ganske uberettiget og ulovligt Indgreb i deres Navns Retsbeskyttelse, om en Person, der har et ligelydende, men forskellig bogstaveret Navn, gav sig til at stave dette paa samme Maade som den paagældende Slægt. Ogsaa rent praktisk set synes det indlysende, at det er af Betydning at holde strengt paa saadanne Distinktioner, f. Eks. for at undgaa Forvekslinger. — Hermed er imidlertid det foreliggende Spørgsmaal ikke løst, thi det kan muligt være tvivlsomt, om e og é er 2 forskellige Bogstaver. Da nu et Bogstavs egentlige og naturlige Funktion er den at betegne en bestemt Lyd, og da accent aigu anbragt over et e netop har denne Betydning i det franske Sprog, synes det ganske naturligt at anerkende, at der derved dannes et nyt Bogstav og saaledes efter det ovenanførte et nyt Navn.

Det skal endnu bemærkes, at man undertiden træffer den mærkelige Argumentation, at da nogle Personer har anmeldt et Navn uden Hensyn til dets Stavemaade, saa følger heraf, idet man kun kan anmelde sit eget Navn, at de enkelte Varianter, som værende samme Navn, ingen Retsbeskyttelse har overfor hverandre. Dette er naturligvis ganske fejlagtigt. Den omhandlede Anmeldelsesmaade har overhovedet ingen retlig Betydning. At et Navn er anmeldt, betyder blot, at det ikke kan tilegnes ved Øvrighedsbevis, jfr. Navnelovens § 2 in. og a). Og iflg. samme § L.tr. d.) er ogsaa saadanne Navne unddragne fra Tilegnelse ved Øvrighedsbevis, som ikke tilstrækkeligt adskiller sig fra et forbeholdt Navn, og det er i saa Henseende ganske ligegyldigt, om Anmeldelsen har lydt som ovenfor anført eller ikke. Det er iøvrigt en vistnok ret udbredt Misforstaaelse, at Anmeldelsen har Betydning i Relation til Navnelovens § 8¹⁾. Det maa nemlig efter Ordlyden af denne § anses for fuldstændig irrelevant, om det Navn, som en Person uretmæssig benytter, er forbeholdt eller ej. Hvis saaledes en Mand vilde falde paa at benytte et kendt svensk Adelsnavn, vil et Medlem af den paagældende svenske Slægt, eller den herværende svenske Gesandt, ja i og for sig en hvilken som helst Person kunne henvende sig til Øvrigheden desangaaende, og den paagældende vil da kunne tiltales og dømmes for Overtrædelse af Navnelovens § 8. — Heraf følger, at Afgørelsen af, om en Person har overtraadt den nævnte §, maa bedømmes ganske uafhængig af, hvorledes det forholder sig med Navnets Anmeldelse²⁾.

Uagtet denne Dom saaledes formentlig paa flere Punkter maa siges at være af tvivlsom og omtvistelig Rigtighed³⁾, forekommer det mig dog, at man i genealogisk og personalhistorisk interesserede Kredse bør hilse den med Tilfredshed. Thi den er et Vidnesbyrd om, at Domstolene med fast Haand vil skride ind mod ethvert, det være sig nok saa ringe Overgreb paa Navnerettens Omraade. For at komme ud af det Navnekaos, hvori vi hidtil har befundet os, gælder det at skabe faste Rammer, og saadanne skabes kun, naar man fastholder, at enhver skal holde sig nøjagtigt og ufravigeligt til det ham i Daaben eller paa anden lovlig Maade tillagte Navn.

¹⁾ Jfr. saaledes formentlig ovenfor S. 99.

²⁾ Om den særlige Retsvirkning, som der i Praxis tillægges den Omstændighed, at 2 Navnvarianter er optagne paa Navnefortegnelsen, er talt ovenfor.

³⁾ Foruden de ovenfor fremdragne Tvivlsspørgsmaal er der navnlig Spørgsmaalet, om Tiltalte i et Tilfælde som det foreliggende kan siges at have gjort sig skyldig i en *strafbar* Overtrædelse af Navnelovens § 8. Behandlingen af dette Spørgsmaal har jeg imidlertid anset for at ligge udenfor Tidsskriftets naturlige Rammer.

Pastor Albert Jantzen.

F. 23. Maj 1840 † 7. Januar 1917.

Pastor A. Jantzens Død betyder et Tab for dansk Personalhistorie; han var en af dens ældste, ivrigste og kyndigste Dyrkere, og vort Samfund mistede i ham en trofast Ven. Endnu ved Mødet og den selskabelige Sammenkomst 29. Nov. f. A. var han til Stede og tog med Liv og Iver Del i Diskussionen. Man vil huske hans myndige, soignerede Prælatskikkelse, værdig til en Bispestol, hans stærke Blik, men ogsaa hans lune Smil om den strenge Mund, der udtrykte saa meget. Alt i alt en fuldgyldig Repræsentant for det bedste af svundne Tiders Værd og Væsen.

Pastor Jantzen var fortrinsvis Samler i Ordets bedste Forstand og lige til det sidste flittig Gæst i Arkiver og Biblioteker; selv ejede han en af de største Bogsamlinger af personalhistorisk-genealogisk Indhold, der har eksisteret herhjemme. Hans Kendskab til det attende Aarhundredes danske Biografi, særlig de lærde Mænds, var sikkert enestaaende; til »Biografisk Lexikon« skrev han et stort Antal Biografier, — tilsammen omfattende 310 Sider af hele Værket — som vidner om hans store Belæstthed, Samvittighedsfuldhed og Nøjagtighed, men han var ogsaa, som Prof. J. Steenstrup i sin Biografi af C. F. Bricka bemærker, Værkets omhyggeligste Kontrollør. Han var uden Sammenligning den mest aarvaagne Læser af alt hvad der fremkom vedrørende det

Tidsrum, han var hjemme i; hans skarpe Øje og Hukommelse opdagede de mindste skjulte Fejl, men hans Kritik var ingenlunde negativ; den virkede belærende, ansporende og opmuntrende, fordi han med Anerkendelse af og Glæde over hvert dygtigt Arbejde ogsaa fremhævede det nye og ukendte, der var fremdraget og ydet. Med sin sjældne Viden og koncise Opfattelse var han altid redebon overfor hver Henvendelse, man rettede til ham. Næppe nogen har forgæves henvendt sig til ham i vanskelige Spørgsmaal. — Blandt Pastor Jantzens genealogiske Arbejder skal kun fremhæves den smukke Monografi over hans egen Slægt: »Familien Jantzen fra Drenderupgaard« (1911).

Louis Bobé.

Etatsraad, Stiftsskriver H. R. Hiort-Lorenzen.

Efter mere end en Menneskealders Arbejde i Genealogiens Tjeneste afgik Etatsraad H. R. Hiort-Lorenzen 14. Juni 1917 i Roskilde, ved Døden næsten 85 Aar gammel. Paa mange Omraader — som Embedsmand, Journalist og Politiker — vandt han et landskendt og anset Navn, ligesom han vil huskes som en fædrelandskærlig Mand, der aldrig glemte sine sønderjyske Landsmænd, hvis bitre Kaar nu under Verdenskrigen han utrættet søgte at lindre. Uden iøvrigt at komme ind paa den Afdødes offentlige Løbebane skal her kun siges nogle Ord om hans Virksomhed indenfor vort Fag.

I 1882 udgav han *Annuaire généalogique des maisons souveraines en Europe*, en fortræffelig lille Haandbog, der i de følgende fire Aar aarlig fremkom i stadig forbedrede og forøgede Udgaver. Senere — i 1895 og 1908 — fulgtes disse af *Livre d'or des souverains*, i hvilken han ligeledes med stor Nøjagtighed behandlede de fyrstelige Familiers Genealogi i nyere Tid. Disse paa Fransk skrevne Værker sikrede ham en Position blandt Udlandets Genealoger og medførte, at han ogsaa i en Aarrække udarbejdede Fyrsteslægternes Genealogier til Statskalenderen.

Her hjemme blev han først og fremmest kendt som Medredaktør af Danmarks Adels Aarvog lige fra dens Fremkomst i 1884.

Hans Adel i denne blev de aarlige Præsenstavler over den nulevende Adel. Med Omhyggelighed og Energi førte han Aar efter Aar Haandbogen à jour, Navn føjedes til Navn og Datum til Datum. Uden at sky nogen Ulejlighed korresponderede han med Adelens Medlemmer i alle Verdens Lande. Det blev hans Fortjeneste, at den røde Bog stadig bragte et paalideligt og udtømmende Mandtal over det danske Aristokrati. Som Medudgiver af Patriciske Slægter ydede han atter et dygtigt Arbejde. Af genealogiske Skrifter offentliggjorde han desuden flere Stamtavler, over sin egen Slægt, Familierne Muus, Bruun o. a., de kendetegnedes af den samme Samlerflid. Paa én Maade er hans Repertorium over Legater og milde Stiftelser i Danmark, udarbejdet i Fællesskab med Frøken Ellen Rosendahl og Kammerjunker Salicath og udgivet i Aarene 1896—1904, vel nok det Værk, som længst vil bevare hans Navn. Som praktisk Haandbog med udmærkede Kildehenvisninger og som et udtømmeligt Fond for Personalhistorikeren vil Repertoriet hævde sin Plads i lange Tider.

I sine sidste Leveaar udsendte han et Par fortræffelige Smaaskrifter om kongelige Ligbegængelser i Roskilde Domkirke, ved hvis Historie hans Hjerte naturligvis hang i særlig Grad. Endelig bør han nævnes som Medarbejder ved Salmonsens Leksikon; betegnende for hans Arbejdslyst ønskede han, da den ny Udgave forberedtes, stadig at være knyttet til dette Foretagende.

Den gamle, chevaleresque Etatsraad var Genealog af den ældre Skole, først og fremmest Samleren. Hans Embede og Ophold udenfor Hovedstaden levnede ham ikke mange Stunder til Arkivstudier. Genealogien var og blev dog den Hovedpassion, som udfyldte Tiden, naar det egentlige Dagværk var endt. Nede i det gamle Palæ i Roskilde samlede han, i skønne og stilfulde, fornemt tilbagetrukne Omgivelser, et saare værdifuldt og velholdt Bibliotek, som han op i sin høje Alderdom stadig forøgede med ungdommelig Iver. Med Stolthed hvilede hans livfulde Øjne paa de statelige Rækker af genealogiske Haandbøger i alle Sprog og i skinnende, guldforsirede Bind, der fyldte Reol efter Reol i den store Bogsal. Særlig omhyggeligt vaagede han over en omfattende Samling af dansk-norsk slægtshistorisk Litteratur, vistnok uden Sidestykke i Landets Privatbiblioteker; nænsomt tog han hver Sjøldenhed i Haand. Selv de mindste Skrifter undgik ikke hans Opmærksomhed; som den ægte Samler søgte han, naar et udkom, straks at erhverve Nyheden. Var denne ikke til Købs, byttede han med en eller anden af sine egne Ting. Mangfoldige Personalhistorikere besøgte ham i den gamle Domkirkeby, altid vel modtagne og sikre paa, at hans Viden beredvilligt stod til Tjeneste.

Forlængst høstede han al Anerkendelse for sit genealogiske Virke. En Række udenlandske genealogisk-heraldiske Selskaber optog ham som Æres- eller korresponderende Medlem; siden 1906 havde han Sæde i Bestyrelsen for vort Samfund. Ikke mindst indenfor dette vil hans Minde blive bevaret med Taknemmelighed.

Poul Bredo Grandjean.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

Ved **Paul Hennings.**

Som meddelt paa dette Sted (37. Aarg. 1916, S. 313) har det danske Justitsministerium i de sidste Aar paa en ganske anden Maade end tidligere haft sin Opmærksomhed henvendt paa Navnesagen, saa at denne vigtige, men hidtil forkludrede og forsømte Sag, der har saa stor Betydning, ikke alene for Personalhistorikere og Genealoger, er kommen ind i bedre og sundere Baner gennem Centralisation af Afgørelserne, idet det nu altid bliver Justitsministeriet, der efter nærmere Prøvelse resolverer i enhver Navnesag.

Justitsministeriet er imidlertid ikke bleven staaende ved denne Centralisation men har nu yderligere med meget betydelige Arbejdsfore tilvejebragt et Kartotek over alle Navne, der i Henhold til Navneloven af 22. April 1904 er beskyttede. Disse Navne er allerede optagne paa Fortegnelser, der med Mellemrum udgives af Justitsministeriet. — Efter Navnelovens § 2 kan Slægtsnavne navnlig være beskyttede:

- 1) fordi Navnet ved en inden 1. Juli 1905 indgiven Anmeldelse er forbeholdt af Vedkommende,
- 2) fordi Navnet er meddelt ved kongelig Bevilling eller ved Øvrighedsbevis efter 1. Juli 1905,
- 3) fordi Navnet har været baaret af Personer, der har gjort sig fortjent af Fædrelandet.

Gennem det nu udarbejdede Navnekartotek, der indeholder ca. 20,000 Kort over forskellige Navne, kan der søges Oplysning om hvem der har forbeholdt Navnet ved Anmeldelse eller saafremt det er givet ved kgl. Bevilling eller Øvrighedsbevis, naar og til hvem det er givet.

Hvor stor Værdi dette Kartotek har, naar det stadig holdes à jour og indeholder Oplysninger om, hvem der har antaget de forskellige Navne, behøver næppe at fremhæves. Kartoteket er udarbejdet til Justitsministeriets Brug ved Overvejelserne angaaende Navnebevillinger og som Følge deraf er dette Kartotek ikke offentligt tilgængeligt i almindelig Forstand, men en Henvendelse til Justitsministeriet om at erholde Tilladelse til at gennemse Kartoteket, vil næppe blive besvaret afslaaende.

Efter at Overretssagfører K. Bergwitz i Kristiania, hvis Navn vil være mange af Tidsskriftets Læsere bekendt, har overtaget Redaktionen af «Folkebladet» har hans personalhistoriske Interesser i høj Grad sat sit Præg paa Bladets Indhold. Saa godt som i hvert Nummer findes ved Siden af righoldigt Biografistof ogsaa Udsnit af Stam- og Anetavler. Jeg nævner fra den allerseneste Tid en Række Artikler om fremragende norske Slægter (Slægten Mohr, Advokat Annæus Schjødts Slægt, Statsminister Michelsens Slægt, Musikerslægten

Lindemann, Slægten Sinding, Henrik Ihsens Ahner (hans »Rod i Folket«), endvidere Professor Edvard Bulls 8 Ahner, Komponisten Johannes Haarklous Ahner o. s. v.

Overretssagfører Bergwitz gør her et maalbevidst Arbejde for at faa Interessen for vort Studium til at trænge ind i det brede Lag, som man har Grund til i høj Grad at paaskønne.

I Tyskland har man paa Grund af Verdenskrigen maattet gaa til at smelte Kirkeklokkerne og støbe dem til Skyts, og man har derved maattet forgribe sig paa nogle af de i kulturel og ogsaa tit i personalhistorisk Henseende sjældneste og ældste Monumenter; thi de allerfleste gamle Kirkeklokker bærer righoldige Indskrifter, hvis Indhold mangfoldige Steder er ukendte eller i alt Fald endnu ikke er bleven tydede og læste af sagkyndige Øjne. Med Rette beklager man sig over denne Vandalisme og henviser til, at det vilde være langt rigtigere, om man støbte en Del af de ofte kunstnerisk ret værdiløse Bronce-monumenter, som i overvældende Antal findes rundt om i det tyske Rige til Minde om Kejserdømmets Opretholdelse og dets store Mænd (Kejser Wilhelm I, Bismarck, Moltke, Ravn o. s. v.) om, ikke mindst da Gibsoriginaler til disse Monumenter i de allerfleste Tilfælde endnu findes og de derfor, naar bedre Tider en Gang kommer, let kan reproduceres.

De sidste tyske Aviser har bragt Notitser om, at Raden nu ogsaa er kommen til disse Mindesmærker!

Generalfeltmarskal, Grev Helmuth Moltkes Moder hed Sophie Henriette Paschen (f. 5. Febr. 1777, † 27. Maj 1837. »Mamsel Henriette Paschen«, der beskrives som smuk, sanselig og nydelsessyg, — Egenskaber, som i alt Fald ikke nedarvedes paa hendes berømte Søn — var Datter af den dygtige Hamborger-Millionær, Købmand Johannes Bernhard Paschen (f. 5. August 1734, † 2. Septbr. 1816), i Ægteskab (13. Novbr. 1766) med Frederikke Margarethe Elisabeth Moll (f. 8. Januar 1748, † 30. Marts 1792).

De som hidtil har beskæftiget sig med Moltkes Ahnetavle angiver, at Paschens Hustru, f. d. Moll er Datter af Notar i Hamborg Johann Manasse Moll, i Ægteskab (1747) med Christiane Sophie Mische, men har ikke kunnet følge denne Ahnerække videre og de gjorde Forsøg har heller ikke syntes at lønne sig, da Notar Moll og hans Hustru aabenbart stammede fra et aandeligt og socialt fuldstændigt Gennemsnitsmilieu.

Imidlertid er der en Mulighed for, at Forholdet dog er et noget andet; thi i en hamborgsk Mæglers Grasmeyers Erindringer fra Aaret 1810 angives ved Omtalen af Paschen, at Faderen til dennes Hustru i Virkeligheden var den danske Ministerresident i Hamborg Christian August v. Johnn. Naar man, jfr. biografisk Leksikon, erfarer om ham, at han var en energisk, intelligent og dygtig Diplomat, der ikke var bange for sit Skind og vistnok ej heller for Midlerne, naar det gjaldt om at varetage sit Lands Interesser, saa finder man jo disse Egenskaber igen i Helmuth Moltke, og at Johnn kan have haft en Forbindelse med Notar Molls Hustru og være Fader til Helmuth Moltkes Bedstemoder er særdeles vel muligt; thi Johnn blev 1737 Gesandt i den nedersachsiske Kreds og levede ugift i Hamborg til sin Død 1764. Krigsforholdene har stillet sig hindrende i Vejen for at søge Oplysninger i Kirkebøgerne i Hamborg, der dog maaske kunde give Fingerpeg om Forholdet, men man vil maaske ogsaa kunne finde Spor af en Forbindelse mellem Johnn og Moll, naar man herhjemme gennemgaar det udenrigske Kontors Akter fra Datiden.

Ifølge »Mitteilungen der Berliner Gesellschaft für Rassenhygiene« har Videnskabernes Akademi i München ved testamentarisk Gave faaet Dispositionsretten over $\frac{1}{2}$ Million Mark til Fremme af Arveligheds- og Familieforskning. Naar man erfarer dette og erindrer, hvilke Milliondotationer f. Eks. England og Amerika kan opvise til tilsvarende Formaal, maa man med Sorg tænke paa hvor fattigt disse Videnskabsgrene er stillede her i Norden, hvor det er vanskeligt for dem blot at friste Livet, og hvor mange genealogiske Værker aldrig ser Dagens Lys, fordi Midlerne til deres Udgivelse savnes.

Verdenskrigen har bragt Troner til at falde i Grus og har overhovedet bragt store Forandringer paa Omraader, hvor man næppe havde ventet det; den har skabt Selvherkeren over alle Russer om til Nicolaj Romanow og en Prins af det engelske Kongehus om til en simpel Mr. Windsor. Men den byder os ogsaa f. Eks. den Overraskelse, at vi ser en Prins af et regerende tysk Fyrstehus (Lippe) som Formand i Bestyrelsen for et Aktieselskab til Fremstilling af Telefonapparater. At noget saadant kunde ske, vilde man før Krigen vist rolig have forsvoret.

Hvilke Overraskelser mon endnu forestaar os?

Vort skattede Medlem, Stadsbygningsinspektør, Ritmester Grube i Stettin, der skønt Udlænding, hører til de bedste Kendere af vor Adelshistorie, har anmodet Redaktionen om at meddele følgende interessante Rettelser og Tilføjelser til Stamtavlen i Danmarks Adels Aarbog over Familien Gedde: I Bind XI (1894) S. 125 anføres, at Berghauptmand Brostrup Gieddes Hustru hed Anna Sabine v. Gersdorff, † før 3. April 1663.

I Kirken i Ullersdorf i Schlesien findes imidlertid et Stenmonument over Anna Sabine Geddin geb. v. Nostitz, f. 25. Sept. 1637, † 19. April 1662, Frau des Dänischen Ober Berghauptmanns Brostrob Gedden.

Ullersdorf tilhørte dengang Familien v. Nostitz. Hendes Forældre vare sikkert Hans v. Nostitz til Ullersdorf, f. 1592, † 7. Aug. 1657, g. 1) m. Sabine v. Nostitz, f. 1594, † 1631, 2) 1636 Anna Sophie v. Gersdorff, f. 13. Aug. 1615, † 25. Okt. 1673. Brostrup Gieddes Hustru var altsaa en Datter af andet Ægteskab.

Brostrup Gedde havde en Datter, som mangler i Danmarks Adels Aarbog; hun hed Anna Sophie Gedde, g. 21. Sept. 1678 m. Georg Adolph v. Loeben (g. 1. Gang m. Dorothea Elisabeth v. Minkwitz, † 1677). I Livgedings Brev af 11./21. Sept. 1678 kaldes hun Datter af Ober Berghauptmann Brostrup Geddensen Tommerup.

Det norske »Morgenbladet« for 19. Juli d. A. indeholder følgende smukke Mindeord om Arkivar Thiset fra vort Selskabs norske Sekretær, Arkivamanuensis A. W. Rasch's Haand:

Fhv. Arkivar A. Thiset, en af Danmarks mere fremtrædende mænd, er for et par dage siden avgaat ved døden 67 aar gammel.

Som adelshistoriker og heraldiker indtar han i Danmark og Norge en fremstaaende plads, thi ikke alene kjendte han Danmarks adel bedre end nogen anden, men ogsaa Norges adel var han fuldt fortrolig med, og siden Klevenfeldts dage har der ingen været, der har hat et saadant kjendskab til den danske og norske adels genealogi, som Thiset, der har den store fortjeneste av at ha ført denne videnskab mægtig fremover. Glemmes maa det heller ikke, at hans enestaaende viden i ubegrænset omfang har staaet til tjeneste for enhver spørger.

Som heraldiker maa han ansees for nordens største, man kunde gaa til ham og spørge, hvordan vaabenet for hvilkensomhelst slægt saa ut, og han kunde straks besvare det, og heraldiken, der var i sørgelig forfald, har han hævet til den høie stilling, den nu indtar, ved sine stilfulde, korrekte og smukke tegninger.

Han har publicert en række bidrag paa sit specialfags omraade, baade i skrifter og aviser. Vi skal saaledes her bare nævne hans polemik i »Morgenbladet« i sin tid med riksarkivar Hertzberg angaaende slægten og navnet Rustung, men mest kjendt er han jo (sammen med nylig avdøde etatsraad Hiort Lorenzen) ved utgivelsen av »Danmarks Adels Aarbog«, der har oplevet 34 aargange, hvor Thiset har levert alle fuldstændige stamtavler.

Hans bortgang nu er meget beklagelig, da der neppe er nogen, som kan fuldføre hans verk efter planen. Han har ved disse mange indholdsrike bind sat sig det smukkeste minde, en uvurderlig kilde for nutid og eftertid.

Endvidere findes i »Der deutsche Herold« for August 1917 følgende Nekrolog over Arkivar Thiset af Stadsbygningsspektør Grube i Stettin.

»Am 14. Juli d. Js. ist der dänische Familiengeschichtsforscher Archivar A. Thiset gestorben, nachdem er vor nicht langer Zeit, begleitet von den Ehrenbezeugungen seiner zahlreichen Freude und Verehrer, in den Ruhestand getreten war und sich auf seinem schön gelegenen Landsitz Tronholt bei Klampenborg zurückgezogen hatte. In ihm verliert Dänemark den Mann, der zuerst die Geschichte des dänischen Adels der Jetztzeit entsprechend kritisch erforscht und nach der Gründung des dänischen Adels-Jahrbuches 1894 (zusammen mit Hiort-Lorenzen), dieses Buch mit vortrefflichen, vollständigen Stammtafeln fast aller nennenswerten Adelsgeschlechter, auch der längst erloschenen versehen hat, um die man den dänischen Adel beneiden kann. Es ist ihm leider nicht mehr vergönnt gewesen dieses Werk, an dem er auch nach seinem Rücktritt aus dem Amte eifrig weiter arbeitete, der beabsichtigten Vollendung zuzuführen, denn es fehlt noch eine kleine Anzahl wichtiger Stammtafeln darin. Ausser dem Adels-Jahrbuch verdanken wir ihm das 1904 erschienene neue dänische Adelslexikon (Thiset und Wittrup), die Herausgabe von Frau Eline Göye's Landbuch, einem wichtigen Quellenwerk der Adelsgeschichte, sowie eine unendliche Anzahl grösserer und kleinerer, scharfsinniger Abhandlungen in Danske Magazin, Personalhistorisk Tidsskrift, usw. Auch dürfte in den letzten 30 Jahren kaum ein grösseres historisches Werk erschienen sein, das nicht wenigstens für den adelsgeschichtlichen Teil seine Hilfe in Anspruch genommen hätte. Das Andenken an diesen vortrefflichen Menschen und Gelehrten, dessen lebenswürdiges Entgegenkommen in allen Fragen auch so mancher Deutscher genossen hat, wird unvergesslich bleiben.«

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

1.

Hvem var Konsumtionsforvalter i Nørresundby Hans Frederik Guldberg en Søn af?

Han er født den 9. Marts 1751 og død 15. Juni 1788, gift med Martha Andreasdatter Steen. Ad Omveje er det konstateret, at han er i Familie med

den bekendte Statsminister O. Høegh-Guldberg, men den genealogiske Forbindelse er endnu ikke klar. — Han blev udnævnt til Konsumtionsforvalter i N. Sundby den 11. Juni 1778. — Positive Oplysninger honoreres.

P. C. Knudsen.

Kommunelærer.

Aagade 19,¹ Aalborg.

2.

Hvem var Lucie Catherine v. Levetzau, der den 1. December 1676 i Glückstadt skal have ægtet dansk Major Corfitz Numsen. — Vides noget nærmere om hende og hendes Mand, og er det muligt, at der kan foreligge en Forveksling mellem Navnene v. Levetzau og v. Lützau?

Ernst Wiedemann.

Dr. phil.

Dietrichstrasse 9,¹ Nürnberg i Bayern.

Indholdsfortegnelse i Udtog af Tidsskrifter udgivne i 1916 af udenlandske historiske, personalhistoriske og genealogiske Selskaber, med hvilke Samfundet staar i Bytteforbindelse, m. fl. a.*)

Ved Paul Hennings.

Personhistorisk Tidsskrift. 1916. Stockholm.

Namnistor över officerskårerna vid Svenska s. k. Männingsregementen til häst och ståndsdragoner under store nordiska kriget (V. Hamilton, C. H. Kreüger och E. Leijonhufvud). — Omkring Sigurdsstenarna (S. H. Adlerparre). — Ett bref om Barbro Stigsdotter (G. Carlsson). — Ur Anders Anton von Stiernmans brevväxling (S. Bergh). — Otto Kugelberg (G. Indebetou). — Svenska infanteriofficersuniformer omkring 1300 (T. J. P.). — Karolinska anekdoter från frihetstiden (H. Almquist). — Gustaf Vasa på lit de parade och hans griftefärd (C. M. S.). — Tvenne porträtt af Magnus Stenbock (R. Stenbock).

Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte. 46 Bind. Leipzig. 1916.

Untersuchungen zur Geschichte Nordalbingiens im 10. Jahrhundert (Biereye). — Sächsische und holländische Siedlungen in der Wüstermarsch (W. Jensen). — Zustände Schleswig-Holsteins nach dem Erdbuche Waldemars 1231 (Wegemann). — Beiträge zur älteren Geschichte des Klosters Preetz (F. Bertheau). — Die Erwerbung des Dorfes Arpsdorf durch das Kloster Neumünster (W. Jensen). — Lund und Schleswig (R. Haupt). — Zum Stammbaum der Herzöge von Schleswig-Holstein-Sonderburg und -Gottorf (P. v. Hedemann-Heespen). — Vom Kloster zu Preetz (R. Haupt).

Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins. 4 Bind. Leipzig. 1916.

Am dänischen Hofe auf Schloss Gottorf, 1754. Aus den Aufzeichnungen des Grafen Gregers Christian von Haxthausen auf Tienhausen (A. L. Gräfin zu Rantzau). — Revolution und Legitimität in der Geschichte der Erhebung

*) Paa Grund af Verdenskrigen er et ikke ringe Antal historiske Tidsskrifter midlertidig ophørt at udkomme eller er gaaet helt ind.

Schleswig-Holsteins. Untersuchungen zur Entstehungsgeschichte und zur Politik der Provisorischen Regierung (H. Hagenah). — Gottorffer Künstler. Aus urkundlichen Quellen im Reichsarchiv zu Köpenhagen (H. Schmidt). — Die Steuerverfassung Süderdithmarschens vom 16. bis zum 18. Jahrhundert (M. Busch). — Johannes Hildeezheim, nicht Dr. Zacharias Veling. Berichtigung zu »Quellen und Forschungen« (R. Hansen).

Vierteljahrschrift für Wappen-, Siegel- u. Familienkunde. Herausgegeben vom Verein »Herold«. Berlin. 1916.

Zur Genealogie derer von Thüna und das Lehenbuch des Abtes Georgius Thun zu Saalfeld (E. Koch). — Die von Schwichow in Pommern, auch Preussen und Posen (K. v. Flanss). — Die Burg Liebenstein an der Wilden Gera und ihre Erbauer und Gebieter (K. v. Strantz). — Auszüge aus den Braunschweigischen Anzeigen 1817—1819 (A. Fischer). — Stammbuchblätter deutscher Edelleute (G. Schmidt). — Genealogische Angaben über das Geschlecht der Grafen v. dem Broel-Plater (W. P. Thiem.) — Das Stammbuch des Hans Caspar von Lindeman von 1615—1632 (E. Gritzner). — Ein Northeimer Bürgerverzeichnis vom Jahre 1634 (de Lorme). — Die von Haus in Niedersachsen (W. v. Arnswaldt). — Verzeichnis der Personennamen in: Topographische Uebersicht des Verwaltungs-Bezirks der Königlich Preussischen Regierung zu Königsberg in Preussen (H. Motherby). — Die Büschen in der Grafschaft Schaumburg (W. Arnswaldt).

Der Deutsche Herold. Berlin. 1916.

Zwei Adels- und Wappen-Fälscher (B. Koerner). — Zur Deutung der Hausmarken und Steinmetz-Zeichen (B. Koerner). — Angewandte Heraldik (L. Rheude). — Der Adler des Königsreichs Polen. — »Vom Herrenstande«, eine Antwort an Herrn Forst-Battaglia (K. v. Strantz). — Eines Hofpfalzgrafen Tätigkeit (Hauptmann). — Das italienische Blut des italienischen Königshauses (Frhr. v. D.). — Gebühren für Auszüge aus Kirchenbüchern (Fischer). — Ein dreimaliger Namenswechsel (M. W. Grube). — Ueber den Ausweis des polnischen Adels (B. Koerner). — Regesten und Familienforschung (E. Frhr. v. Berchem). — 100 Jahre Familienpacht (K. Zimmermann). — Ein städtisches Heimatmuseum. — Angewandte Heraldik.

Familiengeschichtliche Blätter. Leipzig. 1916.

Adel- und Bürgertum in den baltischen Provinzen (Dr. Stahlhut). — Die alten Kaufmanns-Archive Leipzigs (S. Moltke). — Das Protokollbuch des Kaiserlichen Hofpfalzgrafen Theodor Reinking (M. J. Husung). — Erb- und Namenrecht bei den Friesen (S. A. Rykena). — Neue Adelsgeschichten aus Norddeutschland (E. Devrient). — Städtische Urkundenbücher (Dr. Tille). — Ordinationen evangelischer Geistlicher in Halle a. S. von 1637 bis 1714 (K. Frickewirth-Axt). — Ahnentafel und Soziologie (O. Roller). — Eine Reichskammergerichtsakte aus dem 16. Jahrhundert als familiengeschichtliche Quelle (R. Bunte). — Stammbaum-Schema aus »Spalatiner Bilderchronik« (Dr. Tille). — Ein Beitrag zur Heimatsschutz (R. Niedlich). — Krieg und Bevölkerungsausgleich (Dr. Wecken). — Eine alte Bader- und Aertzefamilie im Kronland Salzburg (H. Hinterberger). — Bücherzeichen des historischen Museums der Pfalz in Speyer. — Zur Geschichte der Herren und Grafen von Schlitz, genannt von Görtz (K. Knott). — Die deutsche Abstammung und die Familie des französischen Marschall Ney (H. Nieszen). — Streifzüge durch das Kirchenbuch der Stiftskirche in Hameln 1600—1700 (v. Ehrenkrook). — Zu dem Begriff des »Uradels« in dem Gothaischen Taschenbuche (v. Dassel). — Zur Ahnentafel des Reichskanzlers (W. v. Arnswaldt). — Die Familienzeitung, auch eine Kriegsaufgabe (H. v. Haehling). — Die Kuxanteilbesitzer des eingegangenen Eisenbergwerkes bei Haindorf-Raspenau (Fr. Nessel). — Niedersächsische Dynastenforschungen (W. v. Arnswaldt). — Das Wappen- und Erbbuch

des Amtes Allstedt von 1527 (A. Tille). — Die Pergens, niederländische Reformierte in Köln (A. v. d. Velden). — Das Grabmal des Joachim von Schönberg in der Kirche zu Gelenau (v. Schönberg). — Die deutschen Verwandten des Marschalls Mac-Mahon (v. Ehrenkrook). — Fremdwörter in der Geschlechterforschung (Pirss).

R o l a n d. Archiv für Stamm- und Wappenkunde. 1916.

Der Pfarrer und die Benutzung der Kirchenbücher (Hermann). — Hilfsmittel des Familienforschers. — Lehnrecht am Michaelstag. — Regesten und Familienforschung (v. Berchem). — Karl Ludwig Stein, Erinnerungen eines alten Offiziers (Stein). — Hohenzollern und Jagellonen (Bergemann). — Polnische Adelsnachweise, Namen- und Wappenentwicklung (v. d. Ahé). — Aus alten Papieren: Familie Benzon aus Weissenstein (v. d. Ahé). — Zum Siegelrecht des Mittelalters (Koerner). — Ueber die Gleichheit und die Besonderheit der Stammtafeln und der Ahnentafeln (Weissenhorn). — Zur ältesten Geschichte des Geschlechtes und Ortes Hörde (Heinze). — Bürgerliches »von«? (Schmiedel). — Ebenbürtigkeit (Bergmann). — Familiennamen im Altenburger Stadtbuche 1433—78 (Förster). — Testamente als Quellen der Familienforschung (Thielisch). — Ueber Namen- und Wappenähnlichkeiten, Beitrag zur Geschichte niederrheinisch-westfälischer Adelsgeschlechter (Heinze). — Zur Zentralisation der Kirchenbücher (Heinze). — Programme der Erziehungsanstalten in Züllichau 1786, 1788 u. 1793. — Die Familie Göeckel. — Ueber das (neue) Wappen der Stadt Gieszen (Walther). — Vorfahrenliste für Wilhelm Fieker (Fieker). — Beitrag zur Hebung der Vereinsheraldik (Segel). — Namen aus dem Stammbuch eines Jenenser Studenten a. d. J. 1735—1739 (Hoffmann).

Monatsblatt der k. k. Heraldischen Gesellschaft
»A d l e r«. Wien. 1916.

Heraldisch-Genealogische Denkmäler aus dem oberen Murtale (Gängel v. Ehrenwerth). — Eine Familienchronik aus dem 17. Jahrhundert. — Notizen über das Geschlecht der Burgklehner von Thierburg und Vollandsegg (v. Schullern). — Die Familien Küttenfelder (v. Reinöh). — Der Ursprung des Hauses Savoyen (v. Dungen). — Die von Rentsch (Seyle). — Zur älteren Genealogie des Leis von Leimburg (v. Schullern).

S c h w e i z e r A r c h i v f ü r H e r a l d i k. Zürich. 1916.

Wappen aus den Basler Konzilstagen, 1431—1449 (W. R. Staehelin). — Cimiers et supports parlants d'armoiries francaises (M. Prinnet). — Siegel und Wappen der Landschaft un der Landleute von Küsnach (A. Truttmann). — Contribution à l'armorial du Tessin (A. Lienhard-Riva). — Les Armoiries de l'Ajoie (A. Daucourt). — Armoiries communales suisses. — Ein Siegel Herzog Welfs VI vom Jahre 1152 (F. Gull). — Armoiries et ex-libris Vasserot (H. Deonna). — Les vitraux de l'église d'Orvin (A. Michaud). — Les anciennes armes de l'évêché de Sion (Fréd. — Th. Dubois). — Die Wappen der Gemeinden des Kantons Appenzel a./Rh. (J. Signer). — Das Wappen des Ludwig Kilchman an der Rheingasse zu Basel (W. R. Staehelin). — Anciens drapeaux de Delémont (A. Daucourt). — Le Conseil héraldique du Royaume de Belgique. — Autour du berceau de la Société suisse d'Héraldique (J. d. Pury). — Vingt-cinq années d'activité de notre société (J. Grellet). — Ueber die Entstehung bürgerlicher Wappen (W. Merz). — Die ältesten Wappenbücher der Schweiz (W. R. Staehelin).

Endnu lidt om Poul Løvenørns Slægt.

Af C. E. A. Schøffer.

I Tilslutning til d'Hrr. General Tuxens og Arkivar Thomles Artikler i Tidsskriftet angaaende Poul Løvenørns Slægt kan der meddeles nogle Oplysninger om hans to Farbrødre, der nævnes ved Faderens Død 1693.

Den ene af dem, efter hvem der, hvad Hr. Thomle oplyser, 1720 tilfaldt Løvenørn og hans Broder Niels Wendelboe en Sum Penge, var Lauritz Poulsen, der var Borger og Kjøbmand i Nykjøbing paa Falster. Hvornaar han har nedsat sig her, kan ikke ses, idet han ikke nævnes i Byens Raadstueprotokol, der begynder 1677, og hvori Borgerne, der toge Ophold i Byen, indskreves og aflagde deres Borgered. I Nykjøbing blev han gift med Anna Bergeshagen; denne, der var født c. 1649, var Datter af Borger Hans Bergeshagen (begr. 2. Febr. 1679¹⁾) og havde været gift 3 Gange før, 1. Gang med Kjøbmand Hans Schmidt, der blev begravet 21. Jan. 1676²⁾, 2. Gang ægtede hun Raadmand og Kjøbmand Henrich Flindt, Familien Flindts danske Stamfader, der 1678 aflagde Ed som Borger da angav sig som født i Rostock, og blev begravet 26. Feb. 1689³⁾. 3. Gang ægtede hun Kjøbmand Abraham Olsen From, † 1693⁴⁾, c. 1694 maa hun 4. Gang være bleven gift med Lauritz Wendelboe.

Ved dette Ægteskab kom Wendelboe ind i Byens mest ansete Familier og fik flere Stedbørn, der tildels opdroges i hans Hus; han var Raadmand fra 12. Jan. 1695 til 8. April 1704, da han efter Ansøgning fratraadte, og 1715 gav han og Hustru et Taarnur til Kirken⁵⁾; s. Aar var han den højstbeskattede i Byen, der til Krigsstyr sattes til 150 Rdl.⁶⁾ Han ejede og beboede en Gaard paa Hjørnet af Friisegade og Kirkestræde.

22. Decbr. 1719 blev Laurs Poulsen Wendelboe, fordm Raadmand og Kjøbmand med Ceremonier og i Egekiste nedsat i Kirken; hans Alder angives desværre ikke i Kirkebogen. I Henhold

¹⁾ Nykjøbing Skoles Regnskabsbog. Kirkebogen begynder først 1705.

²⁾ ibid.

³⁾ Udskrift af Nykjøbing Kirkebog 1689–91 i Rentek. kgl. Resolut. Juni–Decbr. 1693 Nr. 24.

⁴⁾ Jvf. Imm. Barfod, den falsterske Geistligh. Personalh. I. 19; Rhodes Saml. til Lolland-Falsters Hist. 1859 I. 417.

⁵⁾ Lolland-Falsters hist. Aarbog 1917, S. 25.

⁶⁾ Extraord. Skatter 1715.

til et konfirmeret Testamente overtog Enken Boet mod at udbetale 1,000 Rdlr. til Mandens Arvinger, hans Brodersønner Løvenørn og Niels Wendelboe¹⁾).

Hustruen overlevede Manden i c. 10 Aar, idet Anna Hansdatter Bergeshagen, sal. Raadmand Laurs Poulsens 9. Maj 1729 begravedes i Kirken, 80 Aar gl. Hun siges at have havt flere end 150 Børn, Børnebørn og Børnebørnsbørn, af hvilke hun havde holdt de fleste til Daaben.

En Jomfru Wendelboe, der 15. April 1729 i Nykjøbing stod Fadder til Sognepræsten Mag. Flindts Søn Henrik, maa sikkert have været i Slægt med Lauritz Poulsen, saa meget mere som hun anføres boende hos Kjøbmand Henrik Smidt, der var en Søn af Anna Bergeshagen og hendes første Mand; maaske er det en Datter af Lauritz Poulsens Brodersøn Niels Wendelboe i Skien, der har været i Besøg hos hans Enke.

Den anden af Løvenørns Farbrødre, der nævnes ved hans Faders Død, er P o u l M a d s e n W e n d e l b o e. 17. Juli 1719²⁾ registreredes Boet efter Poul Wendelboe, der boede til Leje hos Daniel Preisler i Store Helliggeiststræde, og som lige var død; ved denne Lejlighed mødte Justitsraad Winding paa Arvingernes Vegne. I et 12. Juli s. Aar dateret Testamente havde den afdøde, saafremt han døde ugift, disponeret over sine Midler paa følgende Maade.

I Testamentets første Post testamenterer han to Huse til Holmens Kirkes Skole, til Klæder og Underhold for 3 fattige Skolebørn³⁾. Dernæst hedder det: »Mine øvrige Midler, naar mit Legeme efter sømmelig og christelig Skik til Jorden udi Kirken er bestædiget og paa Graven lagt en ziirlig Ligsten, som jeg overlader til Hr: Oberst Povel Wendelboe de Løvenørn eller udi hans Sted til hans Svoger Justitsraad Rasmus Winding at drage vedbørlig Omsorg for efter det Løfte, som de mig haver gjort og den Fortroelighed, som jeg til dennem haver, skal det største med det mindste gøres udi Penge og Niels Tommesen Wendelboe, By- og Raadstueskriver i Skeen udi Norge forlods nyde 600 Rdr. courant klingende Mynt. Den øvrige Capital, som Gud mig lader efterlade, skal Justitsraad Winding forestaa og udsætte paa Rente, indtil Capital og Rente kan beløbe sig til 10500 Rdr., og naar dette er sket, da skal Oberst Løvenørns ældste Søn Frederik Løvenørn, om han er hans fulde 18 Aar, deraf nyde Renten aarlig 500 Rdr. og de 25 Rdr. nyder Justitsraad Winding for sin Umage med Capitalen at forestaa. Skulde forbemeldte Frederik Løvenørn ved Døden afgaa, da træder hans

1) Nykjøbing Bys Regnskab over Kopskatten 1721.

2) Kjøbenhavns Registreringsprot. 1719.

3) Denne Post i Testamentet findes i Hafners Fundat. IX. 396; jvf. Hiort Lorenzen og Rosendahl, Regist. I. 214.

næste Broder i hans Sted, naar han haver fyldt sit attinde Aar og saa videre; men naar ingen Sønner er, da træder den ældste Datter til.¹⁾.

Testamentet, der er underskrevet P. M. Wendelboe med Vitterlighedsvidner Capitain i Garden A. Winding og Præsten C. Schurman, indsendtes til Kongens Confirmation af Justitsraad Winding med følgende d. 18. Juli dateret Skrivelse: »Udi min Svoger Oberst Løvenørns Fraværelse, som er uden Riget udi Eder klg. Majestæts Forretninger, understaar jeg mig paa min Svogers ældste Søn Frederik Løvenørns Vegne allerunderdanigst at supplicere om Confirmation paa hosfølgende Testamente, som Poul Wendelboe, der er Oberst Løvenørns Farbroder, haver oprettet«. Confirmationen af 3. Aug. 1719 lød paa Poul Matzen Wendelboe.

Ifølge Holmens Kirkebog blev 20. Juli 1719 begravet Poul Wendelboe, forrige Ridefoged, 50 Aar gl., fra Store Helliggeiststræde, død af Brystsyge: Begravet udi Urtegaardsgangen udi Gulvet i Egekiste. Denne Begravelse var ifølge Kirkens Begravelsesbog solgt til Løvenørn og siden 1739 og 1759 fornyet af Familien.

Då denne Poul Wendelboe underskriver sig P. M. Wendelboe, ligesom han i Confirmationen kaldes Poul Matzen, maa han aabenbart være en Halvbroder til Løvenørns Fader og Raadmanden i Nykjøbing, og Løvenørns Farmoder maa altsaa have været gift baade med en Poul og en Mads; da Poul Madsen ved sin Død angives at være 50 Aar gammel, altsaa f. c. 1669, og hans Brødre, hvis Alder ved deres Død desværre ej nævnes, sikkert maa være født længe før, saa maa Moderen rimeligvis have været gift først med en Poul og siden med en Mads, der har opkaldt sin 1ste Søn efter Hustruens første Mand Poul Wendelboe, hvad der paa den Tid, om det end ikke var en Regel, dog var almindeligt.

Hvor Poul Madsen har været Ridefoged vides ej. Ved Broderen Thomas's Død 1693 siges han jo at opholde sig paa Sjælland, senere maa han være flyttet til Norge, hvis han da er identisk med den Mand af samme Navn, der 1705, som af Hr. Thomle oplyst, stod Fadder i Skien.

1) Sjæll. Registre 50, Fal. 150; Rentek. Personalialia 1700—1730 L.

Des Roches de Parthenay.

Af B. Tengnagel Jørgensen.

Nedenstaaende skulde være et Forsøg paa at rette og forbedre adskilligt i tidligere Forfatteres Omtale af Des Roches de Parthenay.

Jean-Baptiste des Roches de Parthenay blev født sidst i det 17. Aarhundrede i Rochelle. Han nedstammede eller mente at nedstamme fra en berømt gammel Familie i Poitou, af hvilken en Linie havde antaget den reformerte Religion, som han ligeledes bekendte sig til.

Han studerede Jura og blev senere »chargé de conseiller et avocat général du roi« ved Finans- og Domænekammeret i Rochelle. Denne Stilling opgav han af Samvittighedshensyn og flyttede til Holland, hvor han boede 1730 og udgav sin »Histoire de Danne-marc«, en Bog, han dedicerede til Frederik den Fjerde. En kort Kritik af dette Værk findes i Biografisk Lexikon, IV, 247.

Fra 1736 haves de første Spor af hans direkte Forbindelse med Danmark, idet der i Rigsarkivet¹⁾ findes en Samling Breve, der siges at handle om de Udlæg og Omkostninger, Des Roches har gjort og maatte gøre med Hensyn til Silkeavl. Denne Paaskrift er dog ikke fuldt tilstrækkelig, idet Brevene ogsaa handler om andet; de er skrevet paa Fransk enten fra Courtray eller fra la Haye og er nu i den Grad ødelagt, at det er besværligt at læse dem, idet Skriften er meget afbleget, og Papiret er blevet fuldstændig gulligt, sikkert af Fugtighed. At de ikke alle handler om Silkeavl, viser allerede det første. Det er fra 10. Juli 1736 og fortæller om et større Indkøb af Bøger, han har foretaget, til et Beløb af 2000 Florinere. Hvad det er for en »Monsieur«, Brevene er til, kan ikke ses noget Sted.

1741 blev han antaget til at forfatte paa Fransk »en Historie angaaende vore Mynter og Medailler«, og han fik derpaa tillagt en aarlig Pension; men i Begyndelsen af 1743 beklager han sig hos Cancelliet over, at han, førend denne Pension tog sin Begyndelse, var kommen i Gæld, »for hvis Betaling han nu daglig ængstes«. Det bestemmes da, at han af de til Videnskabernes Fremme henlagte Fonds maa faa udbetalt én Gang for alle 150 Rigsdaler, »hvorimod af ham, hverken for det, som af ovenskrevne Arbejde, førend hans

¹⁾ Se Fortegnelse over Kommercekoll. Arkiv, S. 312.

Pension engang, kan være forrettet, eller for de faa Mynter, han kan have udstykket og ellers lagt Kobber til i Fremtiden, ej noget videre maa paastaas eller ham godtgøres¹⁾. —

Fra hvilket Aar Des Roches har boet i Byen, kan vel ikke fastslaaes sikkert; 1741 skulde han forfatte ovennævnte Arbejde, og i de københavnske Mandtaller nævnes han 1743 som boende i Sct. Annæ Vester Kvarter Nr. 154 B, d. v. s. st. Kongensgade 69—71.

Den omtalte Møntbeskrivelse blev imidlertid aldrig trykt; en Stilling som Professor i Sorø, hvortil Videnskabernes Selskab anbefalede ham, fik han heller ikke, intet Under da, at han Aaret efter, 1744, atter er vendt tilbage til sin Yndlings- og Livsinteresse: Silkeavl. — I Oktober 1744 indsendte han et Forslag til Oprettelse af Silkeavlsfabrikker, der skulde være til Fordel for: 1) Staten, 2) de enkelte, 3) Købmændene, 4) Fabrikørerne, 5) Farverier, idet der samtidig medfulgte en Takst i 7 forskellige Dele. Ved en kgl. Resolution af 14. Okt. 1744 fik Des Roches Tilsagn om 400 Rdl., naar han havde tilvejebragt 500 Pd. Silke, og 800 Rdl. som Rest af en Understøttelse paa 1200 Rdl., saa snart han havde indleveret 1000 Pd. Silke. I en Ansøgning taler han om at have tiltrukket 30,000 Morbærtræer, men af den tilsagte Understøttelse fik han dog aldrig det mindste. Han opfyldte ikke Betingelserne.

Om Forsøg med Silkeorme fortæller Bartholomæus Rocque i sin Bog »Danmarks Forlystelser« (1747). Han nævner ikke, hvem der har udført Eksperimentet, men Tanken falder naturligt hen paa Des Roches²⁾. »Da nu Forfarenhed viste, at Silkeormene ikke vilde spinde i de fugtige Somre, har man søgt hen til List for at faa dem til at arbejde og for at være des vissere derpaa har man kommet dem til at spinde efter Mikkelsdag i koldt og fugtigt Vejrr«. Silkeormene synes at være lærvillige Dyr.

En anden Gang foreslog han at anlægge en Silkefabrik i Vøjsenhuset, hvad dog ikke kunde bevilges, lige saavel som han ogsaa i 1762 fik Afslag paa en Ansøgning om 600 Rigsdalers Forskud til et Plankeværk om sine Morbærtræer. — Men hvor var da disse Træer, og var der i det hele taget Silkeorme? — Paa Højdepunktet i denne Henseende stod han, da han købte en Grund uden Nørre Port og kort efter ansøgte Københavns Magistrat om at faa overladt et Stykke af Fælleden.

Grunden uden Nørre Port er Matrikelnumrene 17—19, d. v. s. Nørrebrogade 68, 70, 88 og Frederik den Syvendes Gade 1—8.

1) Sjæll. Tegn. 8. Februar 1743.

2) Se Nyrop: N. L. Reiersen, Kbh. 1896, S. 93—94.

Han købte den i 1762 af Joh. Georg Smit, og en fra 24. Dec. s. A. opbevaret Taksationsforretning giver en Forestilling om Ejendommen: den er paa 8 Fag, en Etage høj med en »durch-gaaende« Kvist paa 3 Fag; der er 2 Stuer, et Køkken og et Spisekammer; en stor Have indhegnet for til Landevejen og et Stykke paa den ene Side med 36 Fag Stakitværk og Port til Landevejen; i Haven er efter Beretning 2,000 unge hvide Morbortræer; i alt takseres Hus og Have til 1,100 Rdl. — Fæstebrev paa Grunden faar han i November samme Aar¹⁾.

Grunden har imidlertid ikke været ham stor nok, thi han indsendte en lang Ansøgning til General-Økonomi- og Kommercekollegiet, hvori han beder om en Anbefaling for sig til Københavns Magistrat for at skaffe ham en Plads ved hans Have uden Nørre Port til Udvidelse af hans allerede anlagte Morbærtræ-Plantage. Hvis han ikke kan faa Stykket overladt uden Afgift, vil han betale Afgift deraf; i Skrivelsen (af 14. Febr. 1763) fortæller han, at han i alt har 2,000 Morbærtræer, og at han gerne vil have en større Plads, da han faar endnu flere Træer. (Magistratens Resolutionsprotokol for 1763, p. 551 nævner 25 à 30,000 Træer). Den nærmeste Plads var Nørre Fælled, der gik helt ned til hans Hus; han ønsker derfor at faa 125 Alen i Længde og Bredde mod Højden af Haven og 250 Alen i Længde og Bredde langs den ene Side af hans egen Jord. — Kollegiet sendte hele Sagen til Magistraten, der imidlertid ikke vel paa det ommeldte Sted kan undvære noget af Nørre Fælled, »og heller ikke behøves til 10 à 12,000 Morbærtræers Plantning« et saa stort Stykke; dog skal Magistraten, da Kollegiet mener, at Anlægget kan være af særlig Nytte, »gerne søge at befordre samme og for saavidt, som han ej kan rumme paa den Grund, han allerede ejer, der er temmelig stor, overlade ham saa megen Plads, som behøves og fra Fælleden kan undværes, dog alene saalænge han til Morbærtræer bruger Jorden, og den ej af andre eller til andet bruges«. Saaledes skrev De 32 Mænd i 1763, — i 1798, 35 Aar senere, angrede de, hvad der var sket ved at overlade Des Roches noget af Nørre Fælled, »thi hvad, som engang afstaaes, kommer aldrig mere tilbage«. »Grunden er bestandig siden brugt til Byggeplads og almindelig Hagedyrkning«²⁾. — Resultatet blev altsaa, at Des Roches fik overladt et Stykke af Nørre Fælled³⁾.

1) Res. Pr. 27, p. 704; Kopibog 1763 B. 262 $\frac{1}{2}$; 263.

2) Skr. fra D. 32 M. 25. Oktober 1798 til Overpræsident, Borgmestro og Raad.

3) Om denne Sag se: Gen. Oec. und Komm. Coll. Journal Februar 1763, Nr. 212 og Nr. 511; samt Kopibogen S. 101–102 for 1763; Magistratens Res. Pr. 1763, p. 551.

Hans anden Interesse gik i litterær Retning. Vi har allerede omtalt hans »Histoire de Dannemarc« og hans Møntbeskrivelse, og i 1748 overdroges det ham i Følge en Befaling af 11. Marts at skrive »en Articul om København at indsætte i udenlandske Aviser«, hvorfor han aarlig skulde have en Pension paa 150 Rdl. — Til »Reichs Post-Reyter« vides det, at han leverede en Københavnsartikel. Heuss¹⁾, Avisudgiveren, siger 1753, at han fra højere Steder var anbefalet som en paalidelig Mand, hvis Nyheder — »hvilke bliver ham suppediterede« — han uden Betænkning kunde indrykke i Avisen. Des Roches synes dog ikke altid at have nøjedes med de Nyheder, som gaves ham fra højere Steder. I Nr. 83 af »Reichs Post-Reyter« for 1750 var der i hans Københavnsartikel optaget en Efterretning om en Kaptajn Constants Afskedigelse, som Chefen for det sjællandske Regiment ansaa for krænkende for Regimentets Ære²⁾. — Sidst i 1752 er han ogsaa begyndt at sende Korrespondancer fra København til et Pariserblad³⁾.

Ingen af hans Artikler har det været muligt at faa fat paa, skønt man i begge disse Tilfælde kender Aaret, ja i det ene endog Avisens Nummer og Navn. Det kongelige Bibliotek har hverken »Reichs Post-Reyter« eller nogen fransk Avis fra 1752. Heller ikke i Det kgl. Bibliotek i Berlin findes nogen af Delene, om begge hedder det: nicht vorhanden.

Foruden gennem Avisartikler virkede han ogsaa paa anden Maade som Udbreder af Kendskab til dansk Historie og dansk Aandsliv. Fra 1753—58 udgav han saaledes sammen med Mallet et litterært Maanedsskrift »Mercure Danois«; han oversatte Holbergs »Moralske Tanker« paa Fransk, men for at betale Papir og Trykning maatte han pantsætte den Pension paa 300 Rdl., som han havde faaet tilstaaet af Videnskabernes Selskab⁴⁾.

Dernæst oversatte han danske Ordsprog paa Fransk, Nordens »Ægyptiske Rejse« og endelig Egedes Grønlandsbeskrivelse, som han den 21. Marts 1763 dedicerede til den franske Gesandt Ogiers Frue. —

Foruden alt det hidtil omtalte fik han Tid til at gøre »Udkast til et ... Selskabs Oprettelse ... for Enker og Enkemænd«, oprettede 1752 et gensidigt Understøttelsesselskab »det stedse-

¹⁾ Udgiver af »Reichspostreyter«; se Biogr. Lex. 7, 441.

²⁾ Se Stolpe: Dagspressen i Danmark IV, 63—65; General Post-amtets Korrespond. Prot. 1750, Nr. 667; 700; 717; 734; samt Gen. Post Res. Pr. 1747—49, p. 178 om, at hans Breve skulde sendes gennem det tyske Cancelli.

³⁾ Tyske Kancellis Sager: Litteraria III, Dec. 1752, Marts 1753.

⁴⁾ Se Borgretsskifte fra 24. Januar 1768 (Provinsarkiv).

varende frugtbringende Selskab«; forsøgte dannet et »Aktieselskab til Ægteskabets Befordring« o. s. v.

Alt i alt kan man maaske kalde Des Roches de Parthenay en Projektmager, men Regeringen understøttede snart sagt alle hans Foretagender, skaffede ham Stykker af Københavns Jorder, og pensionerede ham fra 1748 til hans Død med 150 Rdl. aarlig. Ogsaa hos Videnskabernes Selskab fik han Tilslutning, ja anbefaledes endog til Professor i Sorø. Men alt hjalp kun lidt paa hans finansielle Stilling, der, som det ses af Skiftet efter ham, var meget slet: Masser af Regninger, Veksler, Domme i Gældssager, saaledes, at da han døde den 18. Januar 1768¹⁾, var der en Gæld paa 721 Rigsdaler; blandt andet havde hans Husholderske 97 Rdl. 3 Mark 12 Skilling tilgode.

¹⁾ Det er altsaa urigtigt, naar det i Biographie Universelle X, 553 siges, at D. var i København i 1763, men man har ikke kunnet opdage Sted eller Dato for hans Død; og naar Stolpe i Biograf. Leks. IV, 248 siger: 1766 skal han være død i trange Kaar. C. Nyrop har heller ikke været fyldestgørende underrettet, naar han i »N. L. Reiersen« S. 93–94 siger: Endnu i 1759 var han her.

**Godsejer og Etatsråd Christian Lindencrones borgerlige
Slægt Lintrup.
Af Nanna Lange.**

Christen Jensen Lintrup, der ændrede sit Fornavn til Christian¹⁾, og som, efter at han i Året 1743 af Kongen havde købt Godserne Gjorslev, Søholm og Erikstrup, 1756 var bleven optagen i Adelstanden under Navnet Lindencrone, fødtes i Løgstør 1703²⁾ ^{24/12} og døbt i Løgsted³⁾ Kirke 1704 Nyårsdag, ved hvilken Lejlighed Fadderne var: Anne Christendatter, Maren Nielsdatter, Just Christensøn, Peder Christensøn Smed og Jens Nielsøn Hattemager; der var altså blandt disse, som det senere vil ses, 1 Faster og 2 Farbrødre. Hans Fader var Jens Christensen Lendrup, f. c. 1668 og død 1716 April, 48 År gl. i Løgstør⁴⁾. Kornum-Løgsted Kirkebog oplyser intet om hans Stilling, men han har formentlig været handlende og agerdyrkende Borger i Byen og må have været en velstillet Mand, ti ved Taksationen til Krigsstyr 1714⁵⁾ sattes han i Skat til 2 Rdr., d. v. s. den Sum, der erlagdes af de jævnt velstående, idet kun nogle ganske få i Byen takseredes højere, og det viser sig også, at hans Sønner ikke er gået tomhændede ud i Livet. Han havde i Løgsted Kirke 1697 ^{28/11} ægtet Anne Povelsdatter, om hvem det hidtil ikke er lykkedes at fremskaffe nogen Oplysning, ja end ikke hendes Dødsår kendes. Hendes Begravelse findes ikke indført i Kornum-Løgsted Kirkebog, hvorfor man tør formode, at hun har forladt Løgstør nogen Tid efter Mandens Død. Ægteparret havde i alt 7 Børn, først 2 Døtre og derefter 5 Sønner, hvoraf dog kun 2 nåede den voksne Alder, og hvoraf Lindencrone var den 2. i Rækken; dog for disse Børn og deres Skæbne skal der senere blive gjort Rede og Rigtighed, idet der først skal undersøges, hvorledes det forholder sig med Lindencrones Farbrødre og Fastere samt deres Efterkommere for at følge Familienavnets Skæbne.

Til Oplysning om disse, der ligeledes var 7 i Tallet, nemlig 3 Brødre og 4 Søstre, har man et aldeles fortrinligt Hjælpemiddel i en »Underretning om afgangne Margrethe Lendrup's Arvinger⁶⁾« til Brug ved Repartitionen 1766 i hendes Bo.

Som den ældste af Farbrødrene opføres her Jens Christensen Lendrup. Man vil straks undres over, at han har samme Fornavn som Lindencrones Fader; der er imidlertid ingen

Tvivl om, at det virkelig forholder sig således, at Forældrene har givet 2 Sønner det samme Navn, ti de er ofte påtrufne, og man har end ikke den Udvej, at de har været Halvbrødre, eftersom de i ovennævnte Arvedeling efter Søsteren går lige i Arv. Denne Jens Christensen Lendrup, også kaldet Lintrup, var draget til København, hvor han var Kvartermænd ved Smedene på Holmen. Han møder 1727 som Kreditor med en Fordring på 44 Rdr. ved Skiftet efter Lidencrones Broder, Vintappersvenden, Poul Jensen Lintrup, hvor han benævnes som den afdødes Farbroder⁷⁾. Han døde i København 1750 $22/12$ uden at efterlade sig noget, idet Boets Gæld og Udgift oversteg dets Indtægt⁸⁾.

Af sit 1. Ægteskab med Anne Cathrine Olufsdatter, f. c. 1667, † 1741 $23/1$ og begravet 25. s. M. på Holmens Kirkegård, havde han formentlig haft 2 Børn, ti i »Københavns Huse og Indvånere efter Branden 1728«, Side 292, siges Familien at bestå af Mand, Kone og 2 Børn, men disse må være døde før Moderen uden at efterlade sig Livsarvinger, da der i Skiftet⁹⁾ efter hende foruden Manden nævnes som Arvinger hendes 2 Søkende, Jørgen Olsen Lind, Mesterskræder i Kbhvn., og Lisbeth Olsdatter, salig Jsrael Olsen Langes, forrige Smedesvend ved Holmen.

Af sit 2. Ægteskab med Karen Nielsdatter havde han en Datter Anna, døbt 1742 $3/6$ i Holmens Kirke, om hvem der i Løgstør i 1766 ikke vidstes, »om hun er levende eller død, ej heller om hun har efterladt sig Arvinger«⁶⁾.

Som den næste Farbroder nævnes Just Christensen Lendrup, der som Fæstegårdmand under Vaar Gods havde boet i Lendrup i Malle Sogn tæt udenfor Løgstør. Han begravedes i ovennævnte Sogn 1747 $4/7$, 79 År gl., og må altså være født c. 1668. Han havde 1697 $23/11$ i Løgsted Kirke ægtet Johanne Poulsdatter, muligvis en Søster til Lindencrones Moder, i ethvert Tilfælde kan man bemærke, at Vielsesdagen er den samme som Lindencrones Forældres. Hun begravedes 1735 $28/12$ efterladende sig 5 Børn, 3 Sønner og 2 Døtre¹⁰⁾, c: Poul Justsen, † 1761 $13/6$ som Fæstegårdmand i Lendrup, Malle Sogn, Axel Justsen, † 1758 $9/5$ som Gårdmand i Stret, Vilsted S., Christen Justsen, begr. 1758 $23/4$ som Fæstegårdmand i Lendrup, Malle Sogn, Anne Justdatter og Riborg Justdatter, der også begge var døde før 1766. De havde alle været gifte og efterlod sig i alt 19 Børn, der enten selv eller ved deres Efterkommere deltog i den omtalte Arvedeling, men ingen af dem ses at have ført Navnet Lendrup. De var enten bosiddende Bønder eller i tjenende Stillinger og levede i Sognene omkring Løgstør.

Den 3. Farbroder Peder Christensen — han nævnes i Skiftedelingen ikke med Navnet Lendrup — var Smed i Raun-

strup. Han døde før 1762 efterladende sig 4 Børn, 2 Sønner og 2 Døtre, 3: Christen Pedersen, boende i Valsted i Sebber Sogn ved Nibe, Gregers Pedersen, om hvem det 1766 siges, at han opholdt sig i København, hvor han imidlertid ikke er påtruffen, Birgithé Pedersdatter, gift med en Mand på Fur, hvis Navn Skiftedelingen ikke kender, og Anne Pedersdatter, gift med Jens Jensen i Vester Ørbæk i Løgsted Sogn. Heller ingen af disse ses at have ført Navnet Lendrup.

Af Lindencrones 4 Fastere havde kun den ene, Anne Christensdatter, giftet sig her i Landet, men Skiftedelingen oplyser ikke med hvem. Hun var død før 1766 og havde efterladt sig 2 Børn, 3: Christen Jensen, boende i Løgstør, og Niels Jensen, † før 1766, hvorfor hans Børn, Jens Nielsen, boende i Ålborg, og Anne Cathrine, der levede i Ægteskab med Otte Vilsen i Løgstør, modtog den ham tilfaldende Arvelod.

De to næste Fastre var Inger Christensdatter og Maren Christensdatter, om hvem der i 1766 ikke vidstes, om de var levende eller døde, og ikke kunde fremskaffes andre Oplysninger end, at førstnævnte »skal have opholdt sig for nogle Aar tilforn i Norge«, og sidstnævnte »skal ogsaa i Ungdommen være rejst til Norge«.

Den 4. FASTER var altså Arveladeren Margrethe Christensdatter Lendrup. Hun var født c. 1674, døde ugift 1762 i Juni, 88 År gl., i Løgstør og begravedes den 6. s. M. Den Kapital, der 1766 kom til Deling efter hende, var på 127 Rdr. 1 $\frac{1}{8}$ 27 $\frac{7}{8}$ β , men da Arvetagernes Antal var 37, blev Arvelodderne ikke betydelige. Den største, der var på 23 Rdr. 12 $\frac{1}{11}$ β , tilfaldt Jens Christensen Lintrup i København hans Datter Anna, om hvem man jo, som allerede omtalt, ikke vidste, hvorvidt hun endnu var blandt de levendes Tal. »Hr. Justits-Raad Lindencrone« fik en af de næststørste Lodder, nemlig 11 Rdr. 3 $\frac{1}{8}$ 6 $\frac{1}{11}$ β , hvilke Penge han imidlertid ikke modtog, men skænkede til sine 2de Søstre, Anne og Karen Jensdatter.

Lindencrones 6 SØSKENDE, nemlig 4 Brødre og 2 Søstre, var følgende:

1) Christen, døbt i Løgsted Kirke 1703 $\frac{11}{2}$ og begravet s. A. $\frac{25}{2}$.

2) Poul Jensen Lintrup, døbt i Løgsted Kirke 1706 $\frac{22}{8}$ og død ugift 1727 $\frac{10}{11}$ »af Feber efter 8 Dages Syge«¹¹⁾ i Kbhvn., hvor han begravedes Onsdag d. 12. s. M. på Helligånds Kirkegård. Han havde været i Forretningen hos den bekendte i Stenboderne¹²⁾ boende Vintapper Johs. Henninger, der havde sat så stor Pris på sin Vintappersvend, at han lod »det salig Menneske begrave og nedsette ved sine egne Børn«¹³⁾, hvilken Kærlighed

dog ikke hindrede ham i bagefter i Boet at fordre Begravelsesomkostningerne sig godtgjorte med 99 Rdr. 14 ³/₁₄). Iøvrigt fremgår det af Skiftebehandlingen, at den afdøde Svend havde lånt sin Principal en Sum på 550 Rdr., så at denne sikkerlig har haft skellig Grund til at værdsætte ham. Lindencrone, da Christian Lintrup, kom tilstede ved Skiftets Slutning 1729 ¹⁵/₁₂, hvor det viste sig, at der efter Fradrag af Boets Gæld og Skifteomkostningerne kom til Deling mellem Arvingerne 598 Rdr. 5 ¹/₂ 11 ¹/₂, hvilken Sum vel nok kan betragtes som den afdødes fædrene Arv, da der ikke er megen Sandsynlighed for, at han i så ung en Alder selv skulde have tjent den.

3) Niels, dbt. 1709 ⁶/₁ i Løgsted Kirke og begr. 1710 ¹⁶/₃.

4) Niels, dbt. 1711 ²⁵/₃ i Løgsted Kirke og begr. 1712 ⁶/₁.

5) Karen Jensdatter Lendrop, dbt. 1701 ²/₁ i Løgsted Kirke og begr. 1762 ²¹/₁₁ på sammes Kirkegård. Hun havde 1734 ¹⁹/₁₂ i ovennævnte Kirke ægtet Peder Andersen Vormstrup, Borger i Løgstør, f. c. 1705 og begr. 1768 ³¹/₇, 63 År gl. — Ægteparret havde ingen Børn, og Året efter hendes Død ægtede Manden ⁵/₇ en 60-årig Enke, Else Johanne Bie Stistrup, der døde samme År som han og begravedes ¹⁸/₁₂, 65 År gl.

6) Anne Jensdatter Lendrop, fødtes 1698 i Løgstør og døbt ²¹/₈ i Løgsted Kirke, men det er endnu ikke lykkedes at finde, hvor og når hun er død; det vides kun, at det må være efter 1766, ti i dette År omtales hun af sin eneste Søn som levende¹⁵). 1735 ²³/₁₀ viedes hun i Løgsted Kirke til Peder Sørensen Naldal, Købmand, Skipper og Borger i Løgstør. Han var født c. 1712 og døde 1756 ²⁶/₈¹⁶), »idet han ved sit Fartøj drucknede i Drauget neden for Stavend ætatis 44 Aar¹⁷). I Løgstør er han ikke født, og det er ikke lykkedes at finde hans Hjemstavn. Naldal forekommer som Stednavn i Underup By ved Horsens, men det kan ikke afgøres, om han stammer derfra, da der ikke haves Kirkebøger fra dette Sogn før langt op i Tiden. Mandlige Slægtninge har han i alt Fald ikke haft, ti da Hustruen, der ifølge kgl. Bevil. af 1756 ²⁶/₁₁ havde hensiddet i uskiftet Bo, 1759 ²⁴/₁ lod holde Samfrændskifte, forrettedes dette af Peder Andersen Wormstrup, »som eeniste og nærmeste Samfrænde, der haver Encken, Anne Jensdatters eeniste Søster til Ægte¹⁶), og Jacob Jacobsen Svindt, da ingen er eller viides paa den sl. Mands, Peder Sørensen Naldals Side at være eller er i Live og nærmere at faae«. Det oplyses iøvrigt her, at Enken havde sin salig Mands Moder i Huset, en gammel Kone på 93 År, hvilken Aldersopgivelse dog næppe er helt pålidelig, ti da hun Året efter 1760 ¹⁴/₁₂ begravedes, siges hun at være 96 År gl.

Anne Jensdatter Lendrup el. Lintrup havde 2 Børn, nemlig:

a. Marie Anne (el. Mariane) Pedersdatter Naldal, der må være født c. 1737, eftersom hun i Skiftet efter Faderen siges at være 22 År gl.; men om hendes Døb ses der ikke at være sket Tilførsel til Kornum-Løgsted Kirkebog. Hun ægtede 1758 $\frac{4}{8}$ i Løgstør Anders Rafndal, Skipper og Borger i Ålborg, som imidlertid kun 2 År efter sin Vielse druknede i Limfjorden ved en ulykkelig Hændelse og begravedes 1760 $\frac{19}{10}$ på Budolphi Kirkegård, 45 År, ifølge hvilket han altså må være født c. 1715.— Skiftet¹⁸) efter ham viser, at Ægteparret havde 2 Børn, nemlig en Søn, Peder Andersen, der 1761 siges at være 2 År gl. og en Datter, Anne Andersdatter, som på samme Tidspunkt angives at være »ungefæhr 10 Ugger« og altså må være født efter Faderens Død. Om Datteren ved man senere intet, men Sønnen er formentlig den Peder Lintrup, som 12 År gl. 1771 $\frac{14}{4}$ begravedes fra Magleby Præstegård, idet man kan formode, at han er bleven adopteret af sin Morbroder, Præsten Jens Lintrup i Magleby, ti Moderens Kår har rimeligvis kun været små, da Boet efter Faderen viste sig at være fallit.

b. Jens Pedersen Naldal (Lintrup) er efter sin egen Angivelse¹⁵) født i Løgstør 1738 $\frac{29}{11}$. Han døbttes i Løgsted Kirke s. A. $\frac{7}{12}$ og døde som Præst i Magleby på Sjælland 1812 $\frac{6}{1}$. På hvilket Tidspunkt han antog sin Moders Slægtsnavn Lintrup, kan ikke bestemt opgives, men formodentlig var det kort efter Faderens Død, ti i Skiftet efter denne 1759 kaldes han endnu Naldal, men da han 1761 indskrives i Universitetsmatriklen, er det som Janus Lintrup, idet han ikke en Gang bibeholder sit Patronymikon, hvilket han aldrig ses at have benyttet. Grunden til denne Navneforandring er ikke vanskelig at opspore, ti han skriver selv i sit vita¹⁵), at han var kommen til Studeringerne på Befaling af sin højtberømmelige og højhjærtede Onkel, Hr. Christian Lindenchrone (forhen kaldet Lintrup), hvem han med Undtagelse af Livet skylder alt¹⁹). — Det var altså den mægtige Morbroder, han kunde takke for sin Uddannelse, hvorfor han viste sin Erkendtlighed ved at antage sin mødrene Slægts Navn.

Han begyndte sin Undervisning hos Præsten i Løgsted-Kornum, Christen Thomsen Thaarup²⁰), og kom derefter 1754, altså c. 16 År gl., ind i 2. Klasse i Ålborg Latinskole, hvorfra han efter 7 Års Forløb 1761 dimitteredes til Universitetet. Året efter tog han Filosofikum, 1765 theologisk Embedseksamen med Karakteren non condemnendus, og allerede det følgende År blev han personel Kapellan hos Morten Jacobsen Martinsen Ohnsorg, Præst i Magleby-Holtug i Stevns Herred. Til dette Embede havde nemlig Lindenchrone Kaldsret, da Sognene hørte under hans Gods. Provst Spleth i Stevns Herred skriver under 1766 $\frac{24}{8}$ herom til Biskoppen over

Sjællands Stift: »I dette Øyeblik kom Justitz Raad Lindencronis Forvalter og paa Justitz Raadens Vegne forlangede min Attest til D. H. om Stud. Jens Lintrup, som Hr. Ohnsorg vil antage til Capellan pro persona, da bemelte Lintrup skal siden være Hr. Ohnsorgs Successor. Til Sr. Jens Lintrup har jeg ingen Bekiendtskab, men de, som kiender ham, vidner eendrægtig om hans skickelig Opførsel og gode Gaver til Prædichen«^{20 a)}; og Hr. Ohnsorg skriver under $\frac{21}{8}$ s. A. ligeledes til Biskoppen: »I Henseende til, at det ikke er D. H. mulig for nærværende Tiid at skaffe mig en Præst for at assistere i mine Embeds Forretninger, som jeg formedelst Alderdom²¹⁾ og tilfalden legemlig Svaghed ikke er i Stand til med forige Activitet at kunne forestaae, har jeg maattet være betænkt paa andre Midler og Udveje og til den Ende besluttet at antage en personel Capellan. Og da det er mig bekiendt, at Kirkens Patron, høiædle og velbaarne Hr. Justice Raad Lindencrone allerede har udseet studiosus Jens L. at være min Successor og denne Person baade har souteneret sine Examina og desuden er mig bekiendt for et duelig og dydig Menneske, hvormed jeg i saa Fal seer at kunne være tient, saa falder til D. H. min allerydmygste Begier, at bemelte min tilkom. Successor J. L. maatte som min personel Cap. blive udvalgt og beskikket, naar han i den Anledn. hos D. H. melder sig. Naar S. T. ministerii candidatus, Monsieur Jens Lintrup har gjort sig beqvem til Embedet at være Capellan til Holtug og Maglebye, saa er det min Villie at tage imod ham og give ham aarlig 100 Rdr. som personel Cap., men for hans Konge Brev, Ordination og Klæder bliver han selv ansvarlig«²⁰⁾.

Jens Lintrup blev ordineret 1766 $\frac{28}{11}$, skrev sit vita på Latin i Biskoppens dertil indrettede Bog¹⁵⁾ og tiltrådte derefter Stillingen som personel Kapellan hos Pastor Ohnsorg i Magleby-Holtug, men han kom hurtigt videre, ti ved en Convention af 1767 $\frac{6}{8}$, affattet på Gjorslev mellem »Sognepræst Martin Ohnsorg, som i Anledning af Svaghed ønsker sig entlediget fra de Besværligheder, som hvad Auling og derunder henhører, medfører, og Jens L., succederende Sognepræst«²⁰⁾, afstod denne Embedet til ham på følgende Betingelser:

Lintrup fik alle Kaldets Indkomster, men skulde deraf årlig udrede til den afgæede Præst 300 Rdr. samt 10 Tdr. Rug, 20 Tdr. Byg, Foder til 2 Heste, 3 Køer og 8 Får tilligemed Græsning om Sommeren fra 1768 $\frac{1}{5}$; fremdeles skulde sidstnævnte have fri Værelser i Stuelængen i Holtug Præstegård efter convenabel Fornødenhed og Staldrum til ovennævnte Kreaturer samt Vognskur og Foderrum. Endvidere skulde Lintrup betale alle Skatter og Afgifter samt for Magleby Præstegård 300 Sldr., der skulde blive stående i denne, og hvoraf årlig skulde svares 4 %. — Hvad Holtug

Præstegård angik, skulde han betale 500 Sldr. for den, når Hr. Ohnsorg ved Døden afgik eller flyttede derfra, men der skulde ingen Renter svares. Sluttelig skulde han holde Præstegårdenes²²⁾ Bygninger vedlige, og det fra Herskabet på Gjorslev årlig udviste Brændsel skulde deles i to lige Dele mellem den afgæede og den fungerende Præst.

Magleby-Holtug Sognekald var det næststørste i Stevns Herred. Jens Lintrup opgiver 1771 $7\frac{1}{1}$ ²⁰⁾ dets Indkomster til 500 Rdr.²³⁾, og ved dette Embede var han således i en Alder af knap 29 År bleven Præst, men Afgiften til Formanden var stor, og da denne først døde 1774 i April Måned, har hans Indtægter ikke været rundelige de første 7 År, hvorfor han da heller ikke kunde klare sig uden at gøre Gæld. Dog også her ses han at være bleven støttet af Morbroderen, ti 1769 $13\frac{1}{9}$ angiver han ved Skiftet efter sin første Hustru²⁴⁾ sin Gæld til Etatsråd Lindencrone at være 1700 Rdr. Sølvværdi, hvilke han til forskellige Tider i 1767 havde lånt på 3 År, nemlig ifølge Panteobligationer af $11\frac{1}{5}$, $21\frac{1}{6}$ og $11\frac{1}{12}$ på henholdsvis 700, 500 og 500 Rdr.

I 1774²⁴⁾ ses Lintrup at have været Assessor hos Provsten i Stevns Herred, Fried. Neuch i Hellested, og da denne døde 1785 $\frac{6}{9}$, og Herredets Præster skulde afgive deres vota angående en Efterfølger, udtalte de sig enstemmig til Gunst for ham. Således skriver Pastor Ostfeldt i Lille Hedinge, at Lintrup er en Mand, »der er bevidst om Provstiets Sager samt en nidkær Mand i sit Embede«, Pastor Buck i Spjellerup: ... »hvorfore jeg iblant de øvrige Herreds-Præster især finder Hr. Lintrup i Holtug og Maglebye Menigheder beqvem dertil som en formuende, fornuftig og velsindet Mand«, Pastor Lund i Storehedinge: »Pastor Lintrup, som hidtil har været vor afdøde Provstes Assessor og ey alleene er en nidkiær Mand for Guds og vor Frelzers Ære, men og i det oeconomicke og andre til Provste Embedet fornødne Requisita haver fortrinlige Qualiteter, som synes at gjøre ham frem for nogen anden dertil skikket«, og 1785 $26\frac{1}{9}$ udnævnte Biskop Balle »Sognepræsten for Holtug og Magleby Menigheder, velærværdige og højlærde Hr. J. Lintrup, som ved de fleste Stemmer er udkaaret«, til at være Provst i Stevns Herred.

Provsteembedet beklædte Lintrup i 14 År, men så begyndte Kræfterne at svigte ham. I et Brev 1798 $9\frac{1}{3}$ ²⁰⁾ til Biskoppen skriver han saaledes: »Samme blev skreven paa en Tid, da jeg var anfalden af hæftige Gigt Smertes, der gjorde mig den skrivende Stilling fast utaalelig, og er det endnu med Nød, at jeg kan forrette mit Embede, da Gigten i denne Vinter holder et ubarmhiertig Huus med mig«, og 1799 $24\frac{1}{6}$ frasiger han sig Stillingen som Provst, da, som han skriver²⁰⁾, »mine ellers svage Øjne meget er bleven

svækket i de sidste Aaringer, som jeg formoder har sin Aarsag i det meget Skriiverie, der allermest forefalder om Vinteren i de korteste Dage og altsaa næsten alt maae forrettes ved Lys; saa meget nødsages jeg for at conservere mig for mine Meenigheder, saa længe det behager Gud, at jeg skal leve«. Han anbefalede Pastor Engelbreth i Lyderslev til Efterfølger, og Præsterne i Herredet afgiver alle deres Stemmer for den af ham udpegede.

Af Præsternes Udtalelser²⁰) ved denne Lejlighed skal anføres: A. Wøldike i Storehedinge skriver: At Stevns Herred »rister sin gode Lintrup« o. s. v., Pastor Engelbreth i Lyderslev: »Overmaade ugiærne see vi vist alle Hr. Provst Lintrup at træde tilbage fra en Post, han i saa mange Aar har forestaaet til sin Ære og alles Fornøielse« o. s. v., Pastor From i Lillehedinge: »Uudsiigelig gierne havde ieg for min Deel ønsket, at vor sær-agtbare og retsindige Hr. Provst Lintrup vilde vedblive Provste Embedet, da han unægtelig var og er den værdigste dertil i vor Herred, — men som han nu formedelst Svaghed nødes til at fratræde samme, maae ieg tillige med mine Herrer Herreds Brødre finde mig i dette Tab og i midlertid tilønske ham mange glade Aars Ophold iblant os, da han vist vil med Glæde vedblive at virke til Provstiets Gavn og i broderlig Venskab staae sin Eftermand bie med Raad og Daad, derom er ieg fuld forsikkert og med dette Haab trøste mig til at give min Stemme til den unge brave Præstemand Hr. Engelbreth i Lyderslev, der visselig, om ikke nu, saa med Tiden vil blive den anden Provst Lintrup«.

Ligger det nu end nær at formode, at Præsternes gunstige Udtalelser om Jens Lintrup ved Provstevalget i 1785 i ikke ringe Grad var påvirkede af Hensynet til hans fornemme Fætter på Gjorslev, Johan Fred. Lindencrone, der 1772 ved Faderens Død havde overtaget Godset, så kan sådan Bevæggrund ikke have gjort sig gældende 1799, eftersom denne alt 1793 havde ombyttet Stamhuset med en Fideikommiskapital og solgt sine Godser. Der er derfor ingen Grund til at tvivle om, at Præsten i Magleby virkelig har været en indsigtfuld, human og omgængelig Mand, således som han skildres af sine Embedsbrødre.

Hvad Præstegærringen angik, så fortsatte Jens Lintrup den til sin Død, der indtraf 1812 $\frac{6}{1}$, da han var lidt over 73 År gl., dog havde han fra 1803 haft Hjælp af en personel Kapellan, nemlig Jens Worm Tauber, f. 1778 og † 1839.

I Wibergs Præstehistorie siges, at Lintrup havde et fortrinligt Bibliotek, men om dette er det ikke lykkedes at finde noget, ti i Skiftet efter ham selv nævnes det slet ikke, og i Vurderingsforretningen af 1769 ved Skiftet efter hans første Hustru ansættes

det sammen med hans Skilderier til 90 Rdr. — Muligvis har han først samlet det efter 1769 og så solgt det nogen Tid før sin Død.

Jens Lintrup var 2 Gange gift.

1. Gang viedes han 1767 ²⁵/₉ i Holtug Kirke til *F r i d e r i c a L o v i s a S c h o v e r t*, der var døbt 1743 ²³/₁₂ i Nicolai Kirke i Kbhvn. og døde i Magleby Præstegaard 1768 ²³/₁₂. Hun var Datter af Johan Jørgen Schovert, f. c. 1706 på Sjælland og død 1773 ¹⁰/₁₂, 67 År gl., af Brystsyge²⁵) i Kbhvn., hvor han 1738 ²²/₉ havde taget Borgerskab som Sølvarbejder og 1739 ¹/₁₀ ²⁶) i St. Nikolai Kirke ægtet Gjærdild Christine Møller, døbt i Den Herre Zebaoths Kirke (tysk) 1715 ¹³/₃ og død 1782 ¹⁵/₅ af Tæring²⁵), Datter af Jæger Preben Møller og Hustru Else.

2. Gang viedes han 1769 ²²/₉ ligeledes i Holtug Kirke til *M a r t h a M a r i a R a s m u s d a t t e r P a l u d a n*, født 1746 ⁴/₃ i Christiania og død som sindssyg 1825 ¹²/₁, Datter af Rasmus Frederiksen Paludan, dbt. 1702 ¹/₄ i Christiania og død som Biskop 1759 ⁸/₁ i Christianssand, og hans 2. Hustru Johanne Fischer, dbt. 1716 ⁵/₄ og død 1754 ³¹/₁₀ i Christianssand. Hun havde tidligere været gift med Stiftsprovst i Christiania Niels Barfoed, f. 1696, † 1789, og var Datter af Landsdommer over Lolland-Falster Johan Fischer og Hustru Martha Brink.

Dette Ægteskab var barnløst, men med sin første Hustru havde J. Lintrup Sønnen

C h r i s t i a n L i n t r u p, født i Magleby 1768 ¹²/₈ og død i Elverum 1844 ¹³/₅. Han bares til Dåben d. 18 Aug. i Magleby Kirke af »Fru Lindencrone«, medens de øvrige Fadder var: »Hoff-Junker Lindencrone«, nemlig Faderens Fætter, Provst Rørdam, Forpagter Frost og Høst samt Frøken Paludan, der Året efter skulde blive sin Gudsøns Stedmoder. Han blev Student med 1. Karakter fra Roskilde Skole 1787, tog Året efter Filosofikum med samme Karakter og 1798 medicinsk Eksamen med Karakteren laud »med Føje«. Fra 1793—99 havde han været ansat som Kandidat ved Frederiks Hospital og blev 1799 ²¹/₆ udnævnt til Landfysikus i Hedemarkens Amt, fra hvilket Embede han erholdt Afsked med Pension 1831 ²⁰/₉. Da Hedemarkens Amtssygehus iflg. Reskr. 1803 ³⁰/₉ flyttedes fra Kongsvinger til Sanderud i Stange, var han s. A. bleven Læge ved dette og vedblev at beklæde denne Stilling til c. 1840. Han havde først haft Bolig i Vang og derefter 1803—40 på Gården Sanderud, hvorfra han, da han opgav sin Lægegerning, flyttede til Elverum, hvor han levede sine sidste År hos Datteren Sophie Lintrup, der var gift med Prokurator, senere Foged i Østerdalens Fogderi, Henrik Johan Paus²⁷).

Han viedes 1799 ¹⁷/₇ til *J o h a n n e M a r g r e t h e H o e l f e l d t*, f. 1774 ⁵/₁₀ i Vanse og død 1834 ²⁵/₂ i Sanderud, Datter af

Major Chrsfr. Henr. Hoelfeldt²⁸), dbt. 1736 $\frac{5}{8}$ i Kvinedals Præstegæld, † 1801 $\frac{21}{10}$ i Arendal, og Ambrosia Paludan, f. 1750 $\frac{3}{10}$ i Chrania. og † 1788 $\frac{23}{7}$ i Kbhvn., hvorhen hun var rejst for at søge Lægedom. Efter Moderens Død blev Johanne Margrethe, altså c. 14 År gl., optagen som Barn i Huset hos sin senere Svigerfader, Jens Lintrup i Magleby, hvis fornævnte 2. Hustru, Martha Maria Paludan, var hendes Moster.

Christian Lintrup havde 8 Børn, 2 Sønner og 6 Døtre, men disse blev alle i Norge, så at Etatsråd Christian Lindencrones borgerlige Slægt Lintrup med ham forsvinder fra Danmark.

Vil man undersøge, hvorfra Navnet Lintrup har sin Oprindelse, så viser det sig straks, at denne Form ikke er den ældste, ti i Kornum-Løgsted Kbgr. såvel som i Ålborghus med flere Amters Skifteprotokol skrives som oftest Lindencrones Faders, hans Farbrødres og Fasteres Efternavn Lemdrup, Lendrop el. Lendrup, og da det er påvist, at Slægten har hjemme i og omkring Løgstør, kan man vist med temmelig stor Sikkerhed slutte, at den er udgået fra Lemdrup eller Lendrup By i Malle Sogn, beliggende umiddelbart udenfor ovennævnte Købstad, i hvilken Landsby jo også flere af dens Medlemmer ses at have boet, således Farbroderen Just Christensen og hans ældste Søn Poul Justsen. Desværre begynder Malle Sogns Kirkebøger først med Året 1709, og da Lindencrones Fader samt dennes Søskende alle er fødte i den sidste Halvdel af det 17. Århundrede, kan man ikke herigennem opnå nogen Vished, men i Skattemandtal 1682—83²⁹) finder man, at der i disse År i Malle Sogn, Lemdrup By levede en Gårdfæster Christen Jensen med Hustru Anne Nielsdatter, og der er megen Sandsynlighed for, at man her har påtruffet Lindencrones Farfader og Farmoder. Som sædvanligt var det kun de Personer af Slægten, som drog til Byen, hvad enten det nu var til Løgstør eller til Kbhvn., der tog Navn efter deres Fødeby, medens de Medlemmer, som forblev på Landet, holdt sig til Patronymikonet og splittedes i Justsener, Poulsener, Pedersener o. s. v.

Man har således her for sig en lille afgrænset Slægt Lintrup, der, efter hvad det hidtil er lykkedes at få oplyst, kun levede her i Landet i c. 100 År, og der ikke ses at kunne sættes i Forbindelse med de andre Slægter af samme Navn, således ikke med den med Lindencrones Fader samtidig levende bekendte Biskop og Professor, Søren Jacobsen Lintrup, f. 1669 og † 1731, ti han havde taget Navn efter sit Fødesogn Lintrup i Haderslev Amt, i hvilket hans Fader, Jacob Sørensen, født sammesteds, fra 1664—78 var Præst.

Noter.

1) Således kalder han sig allerede 1729 ¹⁵/₁₂, da han møder i Broderens Bo. (Kbhvns. Skiftekom. Behandlingsprot. 1729–33, S. 29).

2) Ikke 1705, som det opgives i Biografisk Leksikon.

3) Løgstør fik først Kirke 1856.

4) Han begravedes 1716 ²⁶/₄ på Løgsted Kirkegård.

5) Rigsark. Røntokam. Taksationsforretning for Sjæl. Stift, Fyen, Langeland, Laaland og Falster, Aalborg og Wiborg Stifter. Aalborg Stifts Krigsstyr pro Anno 1714, S. 58.

6) Landsark. i Viborg. Ålborghus m. fl. Amters Skifteprot. Bilag til Skifteforretn. Nr. 331.

7) Kbhvns. Skiftekom. Behandlingspr. 1729–33, S. 30. Se iøvrigt også Behandlingspr. 1725–29, S. 693 og 700.

8) Rigsark. Underadmiralitetsrettens Registreringspr. Nr. 26, Bl. 394 og Skifteprot. 1748–52, Nr. 43, Bl. 464.

9) Samme Rets Skifte Chartequer 1739–42, Nr. 24, Bl. 260 f. og Skifteprot. 1741–43, Nr. 40, Bl. 125 f.

10) Landsark. i Viborg. Vaar Skifteprot. 1717–45, Bl. 178 f.

11) Helligånds Kirkes Begravelsesprot. 1713–56.

12) o: Vimmelskafte fra Klosterstr. til Helliggejststr.

13) Kbhvns. Skiftekom.s Behandlingsprot. 1725–30, S. 589.

14) l. c. S. 690.

15) Landsark. f. Sjæll. — Sjæl. Bispeark. Vitæ kandidat. 1766 ²⁴/₁₂.

16) Løgstør Bys Skifteprot. 1750–86, Bl. 203 ff.

17) Kornum-Løgsted Kbg.

18) Ålborghus m. fl. Skifteforretninger Nr. 298.

19) »jussu avunculi perillustris et generosi, dni. Christiani Lindencrone (antea Lintrup dicti) ... cui præter vitam omnia debeo«.

20) Christen Thomsen Thaarup fødtes 1717 i Tollerup, Løgsted Sogn, og døde smstds. 1762 ²¹/₂. Fra 1740 var han Degn og fra 1750 Præst i Løgsted-Kornum-Løgstør.

20^a) L. A. for Sjæl. m. m. Sjæl. Bispearkiv: Indkomne Breve fra Stevns Herred.

21) Pastor Ohnsorg var født 1707 og var altså på dette Tidspunkt 59 År.

22) Holtug var et selvstændigt Sognekald til 1683 ²³/₆, da det blev Anneks til Magleby. Efter Foreningen boede Præsterne for Lintrup stadig i Holtug Præstegård.

23) Kun Storehedinge Sognekald, hvis Indtægter samtidig ansattes til 590 Rdr., overgik det.

24) Stevns Herreds gejstl. Skifteprot. 1752–1855. Bl. IIIb.

24^a) l. c.

25) Trinit. Kirkes Begravelsesprot.

26) Kbhvns. Rådstues Koplulationsprot.

27) K. Carøe: Den danske Lægestand 1786–1838, og F. Kiær: Norges Læger i det 19. Årh.

28) J. C. W. Hirsch: Danske og norske Officerer 1648–1814, og Personh. Tidsskr. 4. R. I., S. 66 ff.

29) Rigsark. Aalborghus med fl. Amters Kop- og Kvægskats Mandtaller pro 1682–83.

Haandbog over den ikke naturaliserede Adel.

Et Gensvar.

Til det Angreb, Dr. phil L. Bobé og Arkivregistrator P. B. Grandjean i Anledning af min lille Haandbog har rettet mod mig, vil jeg gerne bemærke følgende:

Dr. Bobé synes først og fremmest at være krænket over, at det ikke er ham, der er kommen til at udgive Bogen. Han henviser til en Fortale i Adels Aarbogen for 1903; jeg skal tillade mig at citere den paagældende Passus:

»Som en dog noget fjernere liggende Opgave har Bestyrelsen tænkt sig Tilvejebringelsen af en Oversigt over de fremmede Adelslægter, som have levet eller endnu leve her i Danmark uden at være bleven optagne i den danske Adel, og man har i den Anledning henvendt sig til Arkivassistent Bobé, der allerede tidligere har syslet med denne Opgave og nu har givet Løfte om at genoptage den«.

Dette giver efter min Formening et anderledes svævende og ubestemt Billede end Dr. Bobés forkortede Citat, og det stemmer nøje med, hvad Baron Zytphen Adeler har sagt mig, at den paatænkte Plan maatte opgives af Hensyn til de pekuniære Ofre, der var forbundet dermed. At der i 1903 efter Samarbejde med Baron Zytphen Adeler har været udsendt Spørgeskemaer, og at der fra Dr. Bobés Side skulde være afgivet Indberetninger om Arbejdets Gang, har Baron Zytphen Adeler aldrig omtalt for mig.

Derimod blev jeg i 1910 af Baron Zytphen Adeler opfordret til at udarbejde en Liste for Dansk Adels Forbund over fremmed Adel i Danmark. Efter ved en Gennemgang af Hirsch, Officerspersonalia, Benzons Stamtavler, det gamle Adelsleksikon, de i Dr. Bobés Artikel omtalte trykte Kilder, supplerede med enkelte mere specielle, at have tilvejebragt en saadan Liste, indsendte jeg den til Adelsforbundet og modtog under 9. Sept. 1910 fra dette følgende Skrivelse:

»Til Dansk Genealogisk Institut.

I min Egenskab af Formand i Bestyrelsen for Dansk Adelsforbund har jeg herved den Ære at bringe Dansk Genealogisk Institut Forbundets bedste Tak for den smukke og interessante Fortegnelse over fremmed Adel i Danmark gennem Tiderne, som Forbun-

dets Bureau har haft den Fornøjelse at modtage i Dag, og om hvis Enkeltheder en Konference med Institutet imødeses ved Lejlighed.

C. Zytphen Adeler.

C. G. H. Hedemann.

Den originale Fortegnelse maa findes i Forbundets Arkiv. Koncepten har jeg liggende. Dels paa Grund af dette Arbejde og dels paa Grund af det Arbejde, jeg siden Aaret 1900 havde nedlagt i »Slægthaandbogen«, hvis Hensigt det, som anført i Fortalen, bl. a. var i Lighed med Tersmedens Kalender öfver i Sverige lefvande ointroducerad Adel at bringe Fortegnelser over herværende ikke naturaliserede, fremmede Adelsslægter, var det naturligt, at Forbundet af ikke naturaliserede Adelsslægter i Danmark efter en Generalforsamlingsbeslutning af 8. Marts 1914 henvendte sig til mig for at faa udgivet en Haandbog over disse Slægter, ligesom dette Forbund selvfølgelig ikke kunde være bundet af mulige Forhandlinger, der var ført af Adelsaarbogs Foreningen. Jeg skal derefter lade Dr. Bobés Angreb paa denne Forening og dens Formand Lensbaron R e e d t z T h o t t ligge.

Dr. Bobé synes med sin egen Plan in mente at have misforstaaet det foreliggende Arbejdes Plan, som har været den, først og fremmest i Lighed med Adelsaarbogen at tilvejebringe en Fortegnelse over disse Slægters nulevende Medlemmer og derpaa efterhaanden i kommende Bind at optage fuldstændige Stamtavler over de enkelte Familier. Ganske i Lighed med Adelsaarbogen er derfor alle Citater udskudte til disse senere komplette Stamtavler.

Den fremsatte Kritik m. H. t., om de behandlede Familier er af kristelig eller ikke kristelig Adel, om de er af dansk, svensk eller anden udenlandsk Oprindelse, forstaaer jeg slet ikke. Naar Bogen skal være en Haandbog over den ikke naturaliserede Adel, som findes her i Landet, maa den da virkelig optage enhver saadan adelig uden de ovennævnte Hensyn. Hvis Gothakalenderen pludselig gav sig til at udskyde de ikke kristelige Regenter, eller hvis jeg havde udeladt nogle af de paaankede Slægter, hvis kvindelige Medlemmer har været indskrevne i danske adelige Klostre, hvis Mænd har staaet i dansk Militærtjeneste, studeret ved Universitetet eller ejet dansk Jordegods, saa skulde Kritiken saamænd nok have meldt sig!

En Hovedanke hos begge er, at de optagne Slægters Adelsskab ikke er fuldgyldigt aktmæssig bevist, og at der mangler de Led, der skulde bevise Adelsskabet. Man skulde ikke tro, det var kyndige Genealoger, der havde skrevet dette! For blot at gaa til Dr. B o b é s saa højtprieste Stamtavler i Personalhistorisk Tidsskrift og i Efterl. Papirer fra den Reventlowske Familiekrede. I hvor mange af disse

findes der noget aktmæssig Bevis for, at de i Danmark levende Personer tilhører de fremmede Adelsslægter, af hvilke de angives at være Grene, og i hvor mange Tilfælde mangler ikke aldeles de Led, der skulde knytte dem til de paagældende Slægter? Nej, man maa tale sagte om aktmæssige, juridiske Beviser! Noget ganske andet er, hvad jeg vil kalde de genealogiske Sandsynligheder, f. Eks. gamle Stamtavler, det Niveau, hvori vedkommende fremtræder, Brug af Vaaben etc., og det maa i hvert enkelt Tilfælde blive den Genealogs Opgave, der behandler vedkommende Familie, at skønne over, om der for ham i det foreliggende Materiale er tilstrækkeligt Holdepunkt for Slægtens paastaede Adelskab.

Da jeg formentlig senere faar Lejlighed til at levere fuldstændige Stamtavler over de behandlede Slægter, saa skal jeg her indskrænke mig til at omtale de to Familier, om hvis Adelskab, Dr. Bobé i sin Artikel begrunder sine Tvivl: v. Haffner og Brown.

I Stedet for Dr. Bobés noget anstrengte Bemærkning: »Slægten Haffner, der dukker op i Danmark med en beskeden Feltpreest, Mag. J. R. Haffner, udgives uden nogen Bevisførelse at være en gammel elsassisk Adelslægt, hvis Stamslot var Waszlenheim (skal vel være den nuværende By Wasselnheim), der allerede (et tillidsvækkende, saare misbrugt Ord) nævnes 1209, og hvoraf »en Gren« kom til Danmark«, burde Dr. Bobé, naar han ikke selv vidste Besked, have taget sin Tillflugt til Kilderne. Han vilde da have fundet, at Zedlers Universal Lexicon og Tromsdorffs Geogr. Hertzog. Elsass Chronic IV udtaler sig overensstemmende med, hvad jeg har anført i min Haandbog¹). Og hvis Dr. Bobé havde ønsket at efterse en moderne nærliggende Kilde, kunde han f. Eks. have slaaet op i Urkunden und Akten der Stadt Strassburg, hvor han oftere vilde have fundet Familien nævnt. Fra 1409 til Johann Friedrich Haffners Fødsel i Westhofen 1631 kan Slægten følges Led for Led. Denne Johann Friedrich Haffner var ifg. en gammel Familiebibel den til Danmark indvandrede Johann Reinhold Haffners Fader, hvilket jeg, indtil det modsatte bevises, ikke finder Anledning til at betvivle, ligesom jeg mener, at det anførte Grundlag er ligesaa godt som f. Eks. det, paa hvilket den tyske Slægt Grube nu findes i Adelsaarbogen som en Gren af de gamle danske Grubber²). Naar Dr. Bobé yderligere henviser til en Bemærkning af »den ærlige oprigtige Lengnick«: »I denne Familie var der flere, der ei

¹) Haffner von Wasslenheim eine von denen ältesten Familien im Unter-Elsass allwo ihr Stamm Schloss Wasslenheim zwischen Zabern und Strassburg bey Wangen gelegen ist, welches aber nunmehr dem Rath zu Strassburg gehört. Sie wohnen heut zu Tage zu Rossheim, Ingweiler und Westhofen. Wilhelm ist anno 1209 auf dem Turnier zu Worms gewesen.

²) Adelsaarbogen 1895, S. 144 ff.

ænsede mine Breve. Man vilde gjerne have mig til at levere paa Tryk, at Familien Halfner var adelig og nedstammede fra Elsass, saa maa han vel huske paa, at Kaptain Lengnick var en paa Grund af huslige Sønger og anden Modgang meget pirrelig Mand. Rundt omkring i hans Stamtavler og Optegnelser vil man finde skarpe Udfald mod den eller dem, der ikke har imødekommet hans Opfordringer; den Slags Udbrud kan dog ikke tillægges nogen historisk Beviskraft.

Hvad Familien Brown angaar har Dr. Bobé et urigtigt Citat af min Bog, der siger: »Gammel skotsk Adelsslægt, der allerede i det 14. Aarhundrede besad Herresædet Colstown i Grevskabet Haddington. 16. Feb. 1686 blev Patrick Brown of Colstown ophøjet til Baronet af Nova Scotia. En yngre Gren kom til Danmark med 3 Brødre etc.«.

Der staar ikke, at de til Danmark indvandrede 3 Brødre nedstammer fra Patrick Brown. Tvertimod siger jeg, at de tilhører en yngre Gren af Slægten, end han gør. Dr. Bobé henviser mig dernæst til en »Stamtavle« over denne Slægt i Efterl. Pap. fra den Reventlowske Kreds, VI, 593. Jeg maa tilstaa, at hvis en kollegial Henvendelse fra min Side vilde have resulteret i, at Dr. Bobé havde tilstillet mig den Slags Oplysninger, som her er trykt, saa er jeg saa ubeskeden at mene, at jeg helst maatte have været dem foruden, thi den paagældende Stamtavle er ikke synderlig korrekt. Jeg skal ikke opholde mig ved, at en Mængde af Datoerne er forkerte og Oplysningerne i det hele ufyldstgørende, men blot nævne et Par graverende Eksempler. Dr. Bobé skriver S. 593 om Kaptain Berner, at han er død Aaret før, han lader ham blive gift, og det er en ikke helt undskyldelig Trykfejl, thi han har simpelthen oversprunget Kaptain Berners 1ste Ægteskab og opfører ham med hans første Hustrus Dødsaar og -dag. Han nævner John Browns Børn, men han mangler den af dem, der danner Bindeleddet mellem Fortid og Nutid, James Brown, fra hvem hele den nulevende danske Slægt nedstammer, og det tiltrods for, at hans Daab er at finde i samme Kirkebog som hans Søskenes. Nej heldigvis har jeg foretrukket at gaa ud fra mine egne Undersøgelser og fra de Undersøgelser, jeg har ladet anstille i Skotland, og som et foreløbigt Resultat heraf skal jeg blot meddele, at der eksisterer et af »John Campbell, Esquire, Lyon King of arms« i Edinburgh den 9. April 1755 udstedt Dokument, der bevidner, at »John Brown Esquire, merchant of Copenhagen« nedstammer fra Familien »Brown of Colstown« og er berettiget til at føre denne Families i »The Public Register of The Lyon office« immatrikulerede Vaaben.

Jeg er i det foregaaende ogsaa kommen ind paa nogle af Hr. Grandjeans Bemærkninger; disse er i Hovedsagen af en saa overfladisk Natur og uden Støtte i selvstændige Undersøgelser,

at jeg skal indskrænke mig til at sige, at jeg ikke vel har kunnet benytte sidste Aargang af *Freiherrliches Taschenbuch*, da den ikke var tilgængelig paa Bibliotekerne paa det Tidspunkt, Redaktionen af min Haandbog var afsluttet, og at jeg i Vaabenbeskrivelserne har holdt mig til de paagældende Patenter, forsaavidt saadanne forelaa¹⁾.

Paa et Punkt, hvor Hr. Grandjean ganske uberettiget, som det ses af Bogens Titelblad, søger Tilslutning hos Dansk Genealogisk Instituts Medlemmer, der aldeles intet har med Bogen at gøre, skal jeg gaa nærmere ind paa hans Kritik. Det er hans Omtale af min Indledning om Familien Richelieu. Jeg er nemlig ikke bleven staaende ved andres Undersøgelser men har anstillet selvstændige, der, naar de er afsluttede, vil blive offentliggjorte, og som foreløbig har overbevist mig om, at det Resultat, man hidtil er kommet til, og hvortil Hr. Grandjeans Citater henviser, er galt.

Man har villet fastslaa, at Slægtens Stamfader i Danmark Johan Daniel de Richelieu var en Eventyrer fra Omegnen af Coblenz, hvis rigtige Navn var Richel, og at han skulde være identisk med en i Aaret 1663 ved Universitetet i Heidelberg immatrikuleret stud. theol. Johannes Daniel Rihelius fra Hanau, at han ikke har ført den franske Familie du Plessis' Vaaben, og at han kun en enkelt Gang i en officiel Bestalling er bleven benævnt de Richelieu, men ellers skriver sig von Richelieu.

Hvad Oprindelsen til Historien om Navnet Richel angaar, stammer den fra en højst plumret Kilde, idet Brødrene Lente, der i Forvejen ikke saa med særlig venlige Øjne paa deres afdøde Broders Enke, blev meget altererede over, at hun vilde gifte sig igen, og derved berøve deres Broderbørn en Del af deres Arv. Den, der kunde sværte hendes tilkommende Mand Richelieu dygtigt, kunde derfor være sikker paa at have villige Øren. Men iøvrigt maa den, der har gennemlæst de Lente'ske Breve, blive opmærksom paa, at

¹⁾ Iøvrigt glæder det mig, at der let vil kunne ydes mig Tilgivelse for de Forsyndelser, Hr. Grandjean ikke vidste, om han skulde le eller græde over. Hr. Grandjean's egne Vaabenbeskrivelser trænger nemlig ogsaa til en saadan Tilgivelse. I »Verden og Vi« for 9. Febr. 1917 har han skrevet en heraldisk Artikel, ledsaget af 12 Vaabenafbildninger, af hvilke i hvert Fald de 2 er galt beskrevne. I Heraldiken skelner man saaledes skarpt mellem en flyvefærdig og en flyvende Fugl. Et af Vaabenafbildningerne viser imidlertid en flyvefærdig Fugl, som Hr. Grandjean kalder en flyvende Fugl. Et andet Vaaben deler han i 4 Felter ved en 8-oddet Stjerne! Heraldisk korrekt skulde det hedde: Firdelt Skjold, belagt med en 8-oddet Stjerne midt paa Delingen. Hr. Grandjean spørger, hvad en Hjelmkrone er, det kan han slaa efter i ethvert større tysk heraldisk Leksikon, hvor han baade vil kunne finde Beskrivelse og Afbildning af en saadan. Iøvrigt var det afd. Arkivar Th i s e t, der bestemte denne Krone for mig, da jeg i sin Tid behandlede Familien d'Auchamp i »Slægthaandbogen«.

Snakken om Hr. »Richel« hurtig forstummer, f. Eks. skriver Assessor ved Regeringskancelliet i Glückstadt Hugo Lente 6. Marts 1679 til Diplomaten Chr. v. Lente bl. a. følgende: »Ich muess sonst woll bekennen, dass dieser Monsieur Richelieu ein feiner, wohlqualificirter braver cavalier, auch wie berichtet wird von vornehmer adelicher Extraction, und, wie ich weiss, bei Ihro hohen Excellence, auch Herrn Grosscantzler hochgräflichen Excellence, in sondern Gnaden und Estime, und dabei von wackern Discourse und angenehmer Conversation ist, dass an der Persohn nichts zu thadeln, er wird auch sein Avancement mitt einem stehenden Regiment leicht erhalten, wiewoll er, da es Friede werden solte, lieber sich auf seine Gütter begeben wolte«.

Dernæst er Coblenz en Forveksling med Conflans, en lille By mellem Verdun og Metz¹⁾, hvilket jo unægtelig stiller Spørgsmaalet om Richelieus Nationalitet i et helt andet Lys og forrykker hele Sagens Tyngdepunkt.

Endvidere er den i 1663 i Heidelberg immatrikulerede teologiske Student uden Tvivl den Johannes Daniel Richelius Hanovicus, som 13. Jan. 1668 immatrikuleredes som stud. jur. ved Universitetet i Strassburg²⁾, men at en saadan ældre Studiosus skulde være identisk med den 8 Aar senere i Norge som Major optrædende »capabler Cavallier«, der selv i en Ansøgning i 1686 siger, at han fra Ungdommen af har tjent mange Potentater baade til Hest og til Fods, og som allerede 1670 skal være kommen til Danmark³⁾, maa anses for meget problematisk.

Med Hensyn til Brugen af Vaabenet skal jeg anføre et Brev fra C. E. S. Heltzen til Kaptajn Richelieu ved Kongens Regiment i Kjøbenhavn, dateret Trondhjem 31. Maj 1819:

»I Anledning af Herr Capitainens Skrivelse af 10. April d. A. til deres Onkel Generalauditeur S e l m e r angaaende deres Familie, da har han overdraget til mig at undersøge og efterspørge, hvad der i denne Sag var at kunne komme efter, hvilket jeg da ogsaa haver gjort og tøver jeg nu ikke med at underrette dem om Frugten af mit Arbeide. — Deres Tante Landraadinde R a n t z a u forklarede, at hun har kjendt deres Herr Bedstefader og af ham veed hun, at Familien er af den berømte franske, og at Huguenotternes Uheld har forjaget denne branche her til det kolde Norden og har han tillige fortalt, at Familien dengang førte Navnet du Plëssis, men alle Familiepapirerne er brændte og have ei existeret siden deres Oldefaders Tiid. Denne omtalte Brand var ogsaa Grunden til Familiens senere Decadence.

Hvad deres Spørgsmaal om Vaabenet angaaer, da har jeg været saa heldig at gjøre en Opdagelse, der maaske skal kunne lede til rette Vei. —

1) Brev af 26. Nov./9. Dec. 1678 til Christian Lente: »Le pais de Mons. Richel est l'environ de Conflans«.

2) Urkunden und Akten der Stadt Strassburg, III. Abth., 2, S. 285.

3) Hirsch' Militärpersonalia.

Min Svoger Bjørn i Baagen(?) har efter de ham givne Underretninger fundet en Begravelsessted ved Kirken Bigand ved Gaarden af samme Navn, som tidligere har tilhørt deres sl. Tipoldefader eller den først hidkomne, under Navn af la Repose. I dette omtalte Kapel eller Begravelsessted findes hans Vaaben indgravet i en Marmorplade. Et nøiagtigt Copie er taget af dette Vaaben, men Tidens Tand har ogsaa gnavet her, og kan det desaaarsag ej med Vished angives, om Felddet er Sølv eller Guld, dog synes det første at være Tilfældet efter alle Kiendemærker. Kronen er ogsaa beskadiget, men findes som paa Afridset. De tre Sparrer sees røde. Paa en stor Granit, som dækker Begravelsen sees men kun utydeligt d P d e R, men de smaae Bogstaver ere ganske eller for det meste udslettede, til allersidst sees et ü og derunder Aarstallet 1698. For Rigtigheden heraf vil jeg indestaae især, hvad Hovedtingen med Vaabenet [angaar], men lader det til, at kun een af Familien ligger her, da der kun findes et Navn.

Deres Bedstefader døde i deres sl. Faders tidlige Ungdom, hvorfor denne kom i Huset til Opdragelse hos dalevende Konferentsraad von Schøller i Østerdalen, og der blev han opdraget og oplært i den Lutherske Religion og var jo saaledes den første af Familien af denne Sect. Dette til Spørgsmaalets Besvarelse om Deres Farfaders Religion.«

Det h e r beskrevne Vaaben er Familien du Plessis'; at Oberst Richelieu ogsaa har benyttet en Variant med kun een Sparre, tillægger jeg mindre Betydning, fordi man efter min Formening ofte har lagt alt for stærk Vægt paa, at samme Familie skulde bruge samme Vaaben. Der kendes jo i hvert Fald Undtagelser fra Reglen f. Eks. Familien O b e l i t z, hvis danske Gren fører et ganske andet Vaaben end den oprindelige pommerske Slægt¹⁾, eller Familien L e S a g e d e F o n t e n a y, der ogsaa i Danmark har ført et andet Vaaben end den franske Slægt²⁾, og mange Forhold kunde her spille ind, f. Eks. daarlige Signetstikkere, Brud paa Kontinuiteten ved Forældres tidlige Død, Udvandring eller lignende.

Hvad Brugen af Navnet d e Richelieu angaar, saa er det allerede omtalt³⁾, at Richelieu i de officielle i det norske Rigsarkiv beroende Militærkalendere benævnes de Richelieu. Han benævnes ligeledes saadan, da han 24. Juni 1693 sammen med sin Frue Anna Christina Walter faar Bevilling, at den længst levende maa være deres Børns Værge, og da han 18. November 1693 faar Bevilling at maatte bruge hans Ejendomssage i hans Regiments Distrikt⁴⁾, endvidere 23. Marts 1695, da Friderich Adolph Hansen, Regeringsraad i Glückstadt, paalægges at være hans umyndige Børns Formynder⁵⁾.

Iøvrigt kan det næppe tillægges nogen genealogisk Beviskraft, om en Officer har skrevet sig von eller de. Adskilligt vigtigere er det, at Johan Daniel de Richelieu ikke optræder alene i Danmark,

1) Personalhistorisk Tidsskr., VI, 4, S. 64.

2) Danmarks Adols Aarvog 1889.

3) Personalhistorisk Tidsskr., III, 3. S. 308.

4) Norske Reg. 1693, Nr. 65 og Nr. 101-02.

5) Jyske Missiver 1695, Nr. 14.

men at han i hvert Fald havde en Søster, og denne Søster Sibilla Friderica, der var gift med Major Johann Christoph v. Tritzler, hed ikke Richel, men Richelieu¹⁾; ligeledes forekommer der baade herhjemme og i Hamborg Personer af Navnet Richelieu, som næppe kan have været Johan Daniel de Richelieus Børn, snarere hans Broderbørn, og jeg tror, Hypotesen om Navnet Richel ganske maa forkastes.

Det forekommer mig derfor, at jeg efter det anførte har udtrykt mig fuldt korrekt, naar jeg i Indledningen om Familien i min Haandbog skrev om Obersten, at han »pretenderede at tilhøre den ældgamle franske Adelsæt du Plessis de Richelieu, uden at der hidtil har kunnet føres Bevis herfor«, saaledes at der under alle Omstændigheder ikke er nogen som helst Grund til de voldsomme Udtalelser, Hr. Grandjean er frenkommet med.

Th. Hauch-Fausbøll.

I Svar paa Hr. Hauch-Fausbølls Modbemærkninger følgende:

Som Dokumentation for den genealogiske Forbindelse mellem en i Hjemlandet anerkendt Adelslægt og en af dens i fremmed Jord omplantede Grene kræves selvsagt, at der for den udvandrede Stamfader til den nye Linje fra officielle Kilder tilvejebringes et Hjemstedsbevis af Kirke-, Rets-, Skifte- o. a. Protokoller i begge Lande.

Da de allerfleste blomstrende og uddøde danske Slægter af prætenderet Fremmedadel herhjemme er indkomne under de tre første suveræne Konger med Officerer, overvejende fra Nordtyskland, afgiver Ausländische Registrante, Krigskancelliets refererede Sager, o. s. v., (hvori Anbefalingsskrivelser i Arvesager i Hjemmet, Ansøgning om Hjemlov i en eller anden Anledning o. s. v.) i Forbindelse med tilsvarende Kilder i Stamlandet ofte tilstrækkelig fyldestgørende Paavisning, der yderligere kan bekræftes ved Arkivalier af privat Natur. Erfaring lærer en stigende Mistæksomhed overfor Familieoptegnelser, særlig Stamtavler, hvor gamle og autentiske de end tilsyneladende er. Brug af Vaaben, Tilstedeværelse af Signeter og socialt Niveau kan vel støtte Antagelsen,

¹⁾ Norske Reg. 21. Marts 1696, Nr. 31, Konfirmation paa Oberst Richelieu og hans 2. Hustrus Ægtepagt, »... giebt die Fr. wittibe an des Hr. Bräutigams Fr: Schwester der wohl gebohrnen Frauen Sibilla Friderica von Richelieu des gleichfals wohl gebohrnen Hr. Johan Christoph von Tritzlern Fr. Eheliebsten zum andænken und beybehaltung guten vertrauens zwei Tausendt Reichstaler. Ivf. Personalhist. Tidsskr., II, 3, S. 34.

men er langt fra overbevisende. Efter disse almengyldige Principer er jeg gaaet frem ved Optagelsen af de 50 Stamtavlefragmenter i »Efterladte Reventlowske Familiepapirer« VIII—IX, der tilmed tjener ganske andre Formaal end »Haandbogens«. Tilknytningen er godtgjort ikke udfra Hr. H.-F.'s meget forbløffende Opfattelse, at det i hvert enkelt Tilfælde maa blive den [paagældende] Genealogs Opgave at skønne, men ved Henvisninger til almen tilgængelige officielle Kilder. Er Bevissteder en uafviselig Fordring ved al historisk Forskning, gælder dette dog ganske særligt, naar man, som Hr. H.-F. vil kreere en særlig Adelsklasse her i Landet, af hvilken afd. Baron Zytphen-Adeler vilde søge »at rekruttere« den danske Adel. En yderligere omfattende Dokumentation kræver igen de Slægter, hvis fremmede Adelskab er tvivlsomt, og af saadanne findes der i »Haandbog for Fremmedadel« flere end de to af mig nævnte, for hvilke Udgifveren bliver enhver Bevisførelse skyldig. Denne vil Hr. H.-F. muligt fremkomme senere med. En mærkelig Fremgangsmaade, endnu mærkeligere næsten at sammenstille Manglen af Citater i »Haandbogen« med tilsvarende Skik i »Danmarks Adels Aarbog«.

Kilderne til den elsassiske Adelslægt von Haffners Historie interesserer mig aldeles ikke. Om Stamrækken i Hjemlandet er kildemæssig oplyst, er en Undersøgelse for sig. Det er Tilknytningen mellem den fremmede og danske Slægt af samme Navn, som det gælder at kunne godtgøre. I Stedet for at henvise til Zedellers Lexikon o. a. ganske ukritiske Værker vilde det have været anbragt at meddele »den gamle Familiebibels« Ordlyd, lidt om dens Alder og Authenticitet o. s. v.

Overfor Familien Browns Adelskab stiller jeg mig vedvarende skeptisk, da jeg selv 1901 ved Forbindelser i Edinburgh i handelspersonalhistorisk Interesse og uden Kendskab til den herværende Descendens af John Brown eller Interesse i dens prætenderede Adelskab skaffede Oplysninger til Veje fra dennes Hjemsted Dalkeit i Skotland, meddelte Efterl. Reventlowske Pap. VII (1903) 593. Dette Stamtavlefragment er suppleret og berigtiget VIII 497 f., hvilket Hr. H.-F. ikke nævner, og hans løst henkastede Paastand om »en Mængde Fejl« vil vise sig at være uhjemlet som den i det hele taget er vildt overdreven.

Hr. Hauch-Fausbølls Stilling til forudgaaende Arbejder og Planer indenfor dette hans nye Omraade staar for mig vedvarende ikke i et klart Lys.

Hvad mit Forhold til »Adelsaarsbogsforeningen« angaar, bør jeg bemærke, at min Henvendelse til dens Formand i sin Tid blev tilstillet afd. Baron Zytphen Adeler til Besvarelse. Skrivelsen er

ifl. Medd. fra Hr. Lehnsbaron R e e d t z T h o t t bleven fundet i Afdødes Papirer! — »De mortuis« o. s. v.

L. B.

Hr. H a u c h - F a u s b ø l l anker over, at min Anmeldelse af hans Haandbog i Hovedsagen er »af overfladisk Natur og uden Støtte i selvstændige Undersøgelser«. Med hvilken Ret udslynges denne insinuerende Paastand? Det er selvfølgelig ikke en Anmelders Pligt at foretage »selvstændige« Arkivstudier i hvert enkelt Tilfælde; det er Teknikken, Principperne og disses Anvendelse, som kritiseres.

At Hr. H a u c h - F a u s b ø l l har holdt sig til de paagældende Patenter, »forsaavidt saadanne forelaa«, er intet Forsvar for de i saa mange Henseender ukorrekte Vaabenbeskrivelser, som jeg kritiserede, og som Forfatteren af gode Grunde da heller ikke har søgt at forsvare, naar undtages »Hjelmkronen« i det d'Auchamp'ske Vaaben. Her maa Forfatteren have misforstaaet Arkivar T h i s e t. Hjelmkronen er Bindeleddet mellem Hjelm og Hjelmtegn (jvfr. f. Eks. Hefner's Handbuch der theoretischen und praktischen Heraldik I, 121). Kronen inde i det nævnte Vaabens ene Felt er i hvert Fald — en Krone; over Skjoldet er anbragt en »Rangkrone«. ¹⁾

Hvad den danske Familie »du Plessis de Richelieu« angaar, fastholder jeg min Paastand, indtil der er ført Bevis for, at denne Familie har nogensomhelst Forbindelse med den berømte franske hertugelige Slægt du Plessis.

Poul Bredo Grandjean.

¹⁾ Hr. H a u c h - F a u s b ø l l anfører to »fejlagtige« Vaabenbeskrivelser i en lille af mig forfattet Artikel i »Verden og Vi«. Han tager Fejl. Der er Tale om en flyvende (ikke som af ham angivet »flyvefærdig« Fugl i det paagældende Vaaben; Fuglen er ikke fremstillet siddende. Naar jeg udtaler, at Dr. Ryges Vaaben er delt i flere Felter ved en otteoddede Sølvstjerne (de fire af Odderne er ganske korte), er dette Udtryk i en populær B . d . artikel det mest forstaaelige, iøvrigt ogsaa heraldisk forsvarligt.

Bogannmeldelser.

Aagaat Daae: Stamtavle over familien Daae i Norge.

(T. Bruns boghandel, Trondhjem 1917,)

Familien Daae er en av Norges talrigeste — den tæller f. t. over 300 medlemmer — og mest kjendte embedsmadsslægtér. Nærmere karakteriseret kan familien, naar bortses fra de sidste generationer, trykt betegnes som en udpræget bergensk præsteslægt. I det bergenske — og da specielt i Sogn — har Daae'rne levet og virket gjennom generationer helt fra den første av navnet, den rige og mægtige magister, Hr. Anders Jonassøn Daae (1680—1763) sognepræst til Vik og provst i Sogn, og indtil nutiden. Talrig som Slægten har været og for det meste repræsenteret ved rige og myndige »kakser« — det hed om dem i Sogn: »Ingen Daae er fattig, ingen Daae er mager, ingen Daae kan synge« — er det vel faa slægtsnavne saa kjendt og agtet i Sogn som navnet Daae.

Det er imidlertid gaaet med denne slægt som med de fleste, vel næsten alle, andre i den senere tid; den er ikke længer saa stedsbundet — der findes nu Daae'r over hele Norge og langt udenfor landets grændser —, og den er heller ikke længere en saa udpræget embedsmandsslægt som i tidligere tider.

Den kjendte præstehistoriker og præst J. F. Lampe udgav i 1862 »Stamtavle over den norske Familie Daae med Descendenter«, en beskeden liten bok paa 30 sider i oktav, som ikke desto mindre var meget indholdsrig, koncentreret som stoffet var.

Det er imidlertid klart, at denne bok ikke kunne gi plads for andet end de rent tørre genealogiske data. Der er jo ogsaa nu gaaet over et halvt aarhundrede, siden den udkom. Et nyt og fuldstændigere arbeide om denne interessante slægt har derfor længe været savnet.

Det er en glædelig begivenhet, at de to vel ubetinget mest kjendte Sogneslægter, Heiberg'erne og Daae'erne, som begge første gang fik sin slægtshistorie utgit i begyndelsen av 1860-aarene (Heiberg'erne ved Hans K. Heiberg i 1864), nylig har tat ættens historie op til fornyet bearbeidelse, og at der som resultat av dette arbeide nu foreligger de betydelige og værdifulde værker, G. F. Heiberg: Slægten Heiberg (Kristiania 1907) og Aagaat Daae: Stamtavle over familien Daae i Norge (Trondhjem 1917).

Hvad dette sidste arbeide angaar, er det tildels bygget paa materialer fra tidligere samlere — saaledes foruten paa ovennævnte stamtavle av præsten Lampe, især paa den nylig avdøde stifts-

arkivar Anders Daae's efterladte papirer. At boken er blit saa fuldstændig og fyldig — specielt med hensyn til værdifulde og morsomme kulturhistoriske oplysninger — skyldes imidlertid utvivlsomt den energiske og indsigtfulde utgiver, tidligere bibliothekar ved Bergens museum frk. Aagaat Daae, hvis navn vil være dette tidsskrifts læsere bekjendt fra flere interessante artikler i de senere aar.

Det er et imponerende verk, som her ser dagens lys, en foliant — i bokstavelig forstand — paa 239 sider med over 300 portrætter av familiemedlemmer og en række landskapsbilleder, væsentlig gjengivelser av bergenske præstegaarde, hvor personer av slægten har resideret. Boken har et godt og oversigtelig register og flere store, omend kanske ikke fuldt saa oversigtelige¹⁾, stamtavler. Takket være disse og registeret kan man forholdsvis let finde frem i det ellers næsten overvældende person-stof.

Anmelderen skal — saa fristende det ved behandlingen av næsten alle slægtshistorier unegtelig er — ikke her fordybe sig i spørqsmaalet om den heldigste ordning av stoffet, et for saadanne arbeider like vanskelig som betydningsfuldt problem. Det bør dog maaske nævnes, at den fremgangsmaate, som i nærværende arbeide er befulgt, idet hvert slægtsled betegnes med en ny bokstav og hvert individ inden generationen med et nyt tal, saaledes at alle disse bokstaver og tal medtas som indeks foran hver enkelt person²⁾, vistnok paa en maate rent theoretisk seet er ganske rationel, men at i ethvertfald nærværende anmelder, der dog skulde være ret vant til at finde frem i stamtavler, er blit næsten tummelumsk, naar han uten at ty til stamtavlerne skulde finde frem en søskendeflok eller følge en ascendentsrække.

Dette er imidlertid ogsaa nær sagt den eneste indvending, som anmelderen har at gjøre mot boken. At den skulde være helt fri for trykfeil eller andre feil, vilde være at forlange for meget i betraktning av det overvældende stof, og saavidt der ved den gjennomgaaelse, der hidtil har været anledning til at foreta, kan sees, er boken ogsaa i denne henseende god.

Med anerkjendelse bør til slutning nævnes den nøkterne og objektive maate, hvorpaa utgiveren har behandlet traditionen om slægtens sammenhæng med den gamle danske adelsfamilie Daa (Daae).

1) Det kunde saaledes ha været ønskelig, idet det i høj grad vilde lettet oversigten, om der i disse — likesom forresten ogsaa i registret — havde været anført ikke blot navn og leveaar men ogsaa livsstilling. Den noget større plads dette havde krævet, vilde været vel anvendt.

2) Saaledes at eksempelvis en person betegnes som a l i 9 b 5 e 2 og hans barn som a l i 9 b 5 e 2 a og a l i 9 b 5 e 2 b o. s. v.

Her staar vi unegtig ved det store og interessante, men desværre endnu ganske og aldeles ubesvarte spøragsmaal: hvorfra har de norske Daae'r sit navn? Intet stedsnavn i Skandinavien kan, saavidt skjønnes, her gi holdepunkter for nogen hypothese. Heller ikke i stedsnavne utenfor Skandinavien har man noget tilknytningspunkt. Navnet peger heller ikke hen paa nogen egenskap (som f. Eks. Groth, Magnus, Rasch o. s. v.) eller stilling (som Fleischer, Schneider o. lign.). Hvorfra er da navnet kommet? Den forste, der saavidt vites kaldte sig Daae av denne slægt, var førnævnte mag. Anders Jonasson Daae¹). Hans far, Trondhjemsborgeren Jonas Edvardssøn («Jon Effuertsen») benyttet ikke noget familienavn. Andre av navnet Daae (Daa) end medlemmer av den gamle danske adelsslægt og av den heromhandlede norske familie synes praktisk talt ikke at ha fremkommet. Under disse omstændigheder kunde det unegtig været fristende at ophøie beretningen om de norske Daae'rs sammenhæng med de danske fra et ubevist og ubeviselig familiesagn til en kjendsgjerning, som saa kunde været »beseglet« i ordets bogstavelige forstand ved foran i boken at anbringe de gamle Daae'rs kjendte skraamur, hvilket merke ogsaa den norske slægt Daae nu i et aarhundrede — efterat det blev kjendt fra vaabenbøgerne — virkelig har ført i sine signeter. Hvor godt kjender vi ikke ellers denne — for at bruke et mildt udtryk — kritikløse slægtssammenknytning mellem to eller flere familier av samme navn. men uten anden paa viselig sammenhæng! I stamtavler som Bondesen's »Slægten Bugge i Danmark og Norge« (Odense 1891) og Otto Hjorts »Uddrag av dansk-norske slægter Friis« findes saaledes avskrækkende eksempler paa slike tragikomisk genealogisk krumspring for at opspore »the missing link« og påvise forbindelse, hvor ingen saadan findes. Karakteristisk for, hvor forsigtig udgiveren her har været, er, at hun i fortalen har fundet at burde oplyse, at hun selv havde villet kalde boken »Stamtavle over den norske familie Daae« og kun efter udtrykkelig udtalt ønske av et fremstaaende medlem av slægten forandrede dette til »Stamtavle over familien Daae i Norge«.

C. M. Munthe.

1) Der nævnes dog i 1604 en Oluf Olufssøn Daa som opsidder paa gaarden Hødalsdal i Volden paa Søndmør. Det kan jo godt ha været en slægtning.

Fortegnelse over den danske og norske Stamtavle- Litteratur i Aaret 1916.

I. Danmark.

Se ogsaa: Svend Dahl og Th. Døssing, Dansk Tidsskrift Index. 2. Aarg. 1916. Kbh. 1917. S. 334 og 302 ff.

Danmarks Adels Aarvog. Udg. af en Forening. Red. af H. R. Hiort-Lorenzen og A. Thiset. 1917. 34. Aarg. Kbh. (1916). 8°. XXIV + 647 S. Indeholder udførlige Slægttavler med Vaabenafbildninger for de nulevende Slægter: von Irgens-Bergh, Kaas med Muren i Vaabnet, de Lichtenberg, Greve Petersdorff og de Roepstorff, samt for de uddøde Slægter: Skovgaard, Skytte, Smalsted, Smør I, Smør II, Snafs, Sommer, Sparre i Sjælland, Sparre i Skaane og Speil.

Danske Herregaardes Ejere. III. Hovedsæderne i Stamhusene og Fideikommisgodserne. En kortfattet Oversigt af H. H. Berner Schilden Holsten. Odense 1916. 4°. 78 S.

Louis Bobé, Gustav Graae og Fr. Jürgensen West, Danske Len. Kbh. 1916. 8°. XXXV + 492 S. Indeholder Lister over alle Besidderne af hvert enkelt Len.

Justitsraad A. K. Bang. Et Mindeskrift forfattet af hans Svigersøn Carl Scharling. Trykt som Manuskript for Slægt og Venner 1898 og optrykt 1916. Fredericia 1916. 8°. S. 47–56: Tillæg, indeholdende Stamtavle.

Thomas Bartholin. 1616. 20. Oktober. 1916. Mindeskrift paa 300 Aarsdagen for hans Fødsel. (Særtr. af Ugeskrift for Læger). Kbh. 1916. S. 82–88: Bartholinerslægten. Af K. Carøe.

K. Carøe, The Bartholinus family. (Extrait de Janus. 21. année). Leyde 1916. 8°. 6 S.

Optegnelser om Slægten Brasch samlede og udgivne i Anledning af Hundredeaarsdagen for H. J. H. Brasch's Fødsel 11. December 1812 – 11. December 1912 af Magdalene Matzen f. Brasch. Trykt som Familie-Manuskript. Aarh. 1916. 4°. 67 S.

Conradine Bruhn, f. Schönau, Erindringer og Optegnelser. Med Tilføjelser af Christjane Bruhn og Viggo Bruhn. Ringkjøbing 1916. 8°. S. 46–50: Lidt Stamtavle (Familierne Conradi, Varelmann, Schönau, Bruhn, Husted).

Provst Hans Pedersen Brøchners Selvbiographie. Ved Jørgen Swane. Særtr. af Pers. Tidsskr. [Kbh. 1916]. 8°. 4 S. Indeholder en Stamtavle over Familien Brøchner.

Ringsted Kloster og det Bøgelske Fideikommis 1815–1915 af J. V. Christensen. Udg. af Administrationen for Ringsted Kloster og det Bøgelske Fideikommis. Kbh. 1916. 4°. S. 99–117: Stamtavle over Caspar Peter Bøgels Efterkommere ved Th. Hauch-Fausbøll.

Jørgen Balthasar Dalhoff. Et Liv i Arbejde. Efter hans egne Breve og Optegnelser skildret af hans Søn N. Dalhoff. Kbh. 1915–16. 8°. S. 3 ff.: Æt minder.

Stambog for Familien Gluud sluttet Februar 1888 af Axel G. Gluud, fortsat og sluttet Maj 1916 af Fritz W. Gluud. Kbh. 1916. 8°. 56 S.

Slægten *Gottlob*. Oplysninger samlet af J. Gottlob. Kbh. 1916. 4°. 56 S.

Stamtavle over Familien *Grønnegaard*. (Aakirkeby) 1916. 8°. 6 S.

Mindeblade (om Christen Hansen og Ingeborg Jensdatter). Red. af J. C. Hansen og Carl Hansen. Nr. 1—2. Skive 1916. 8°. 16 S.

[Stamtavle over Efterkommerne af] Hans Hansen fra Helstrup ved Randers g. m. Bysmedens Datter i Vejen. [Vejen 1916]. Fol. pat.

[Stamtavle over Efterkommere af] Niels Hansen g. m. Ane (Lundforlund) [samt over Efterkommere af] Ole Pedersen (Haldager), g. m. Ane Larsen (Korshøjgaard). [Vejen 1916]. Fol. pat.

Af den *Heinesenske* Slægts Saga. Med en Indledning om færøsk Personalhistorie af Chr. Heilskov. Særtryk af «Personalhistorisk Tidsskrift». Kbh. 1916. 8°. 39 S.

Stamtavle over den i 1845 afdøde Grosserer Jacob Holms (Jens) Jacob Holms, Efterkommere. Udarbejdet af J. E. Georg Holm. Kbh. 1916. 4°. 56 S.

Stamtavle over Slægten *Jelstrup*. Udarbejdet af J. Vahl. Optrykt Aar 1916 med Indledning, der viser, hvorledes Lars Johan Jelstrups Hustru Christiane Birgitte Obelitz nedstammer fra Gorm den Gamle. I denne Stamtavle forekomme følgende Slægter: Jelstrup, Møllerup, Schytte, Brorson, Duysen, Lunøe, Oldenburg, Fischer, Qvist, Bøggild, Hegermann, Brix, Vahl, Bjerring, Worm, Salicath, Brunen, Mandix, Knirsch, Hornsyld, Grüner, Aagaard, Schultz. Hillerød 1916. 8°. 32 S.

Handelsgartner Hans Jensen af Ebberup. Et Mindeskrift ved Jørgen Banke. Esbjerg 1916. 8°. Som Tillægstavle: Stamtavle over Hans Jensens Faders og Farfaders Slægt. Stamtavle over Hans Jensens Farmoders Slægt.

Optegnelser om Familien *Jessen* af Thomas Jessen. II. Indhold: Thomas Jessen og Anna Johanne, født Knudsen. Kbh. 1916. 8°. 21 S.

Stamtavle for Slægten *Kaas* (Mur-Kaas). Særtryk af Danmarks Adels Aarboek 1917. Kbh. 1916. 8°. 51 S.

Slægten. (Redaktør: Herm. C. Lausen). 1. Aarg. Nr. 1—2. (Kbh.) 1916. 8°. Blad for Medlemmer af Familien *Kjeldsen* o. fl.

Kjærulfske Studier af C. Klitgaard. 4. Hefte (Christianssandlinien I. og Christianssandlinien II). Aalborg 1916. 8°. S. 207—75.

Meddelelser om Familien *Krarup*. (Udg. af Chr. Krarup.) Nr. 2. (Ringkjøbing) 1916. Tvær-4°. S. 5—12.

Register over Familien *Krarups* Medlemmer ordnede efter Fornavne. — Register over indgiftede Familier. (Ringkjøbing)[1916]. Tvær-4°. 4 S.

Fortegnelse over nulevende Medlemmer af Slægten *la Cour* og nuværende Hjem. Nakskov 1916. Fol. 4 S.

Slægten *Levin-Fridericia*. Paa Foranledning af Martin J. Levin ved Josef Fischer. Trykt som Manuskript. Kbh. 1916. 4°. 54 S.

Familien *Lion Levisons* Slægte-Bog. Udarbejdet af Ad. Levison. Kbh. 1916. 4°. 46 S.

Stamtavle over Slægten *de Lichtenberg* af A. Thiset. Særtryk af Danmarks Adels Aarboek 1917. Kbh. 1916. 8°. 4 S.

Stamtavle over Slægten *Marcussen-Christensen*. Ved Harald Kier. Nakskov 1916. 8°. 16 S.

Stamtavle over Slægterne cand. theol., Degn i Reerslev, Andreas Andersøn Müller og Birgitha Sophia Wallund's samt Brygger og Borgermajor i København, Jørgen Hansen Hjorth og Dorothea Marie Orsland's

Descendenter. Omfattende Slægterne Ferslev, Hald, Møller, Barfod og Hjorth med Biografier og Billeder. Samlet og udarbejdet af: Hans Andreas Møller. Kbh. 1916. 8°. 151 S.

Gemt og glømt. Minder fra gamle Dage. Udg. af Louis Bobó og Carl Dumreicher. III. Kbh. (1916). S. 183: Stamtavle over C. C. Pfluegs nærmeste Slægt.

Den Ponsaingske Stamtavle. Udarbejdet af Marie Svejstrup Ponsaing. [Kbh.] 1916. 8°. 10 S.

Slægten Rosen. Udarbejdet og udgivet af E. P. Pontoppidan og L. N. Gregersen. Hobro 1916. 8°. VII + 48 S.

Tillæg til Stamtavlen (over Familien Ræbild) udarbejdet af Niels Ræbild. Kbh. 1916. Fol. pat.

Hans Rømer og Almindingen. Bornholmske Tidbilleder tegnede af M. K. Zahrtmann. [Særtr. af Bornholmske Samlinger]. [Kbh. 1916]. 8°. S. 1 ff.: Rømers Slægt.

(Løngnick): [Stamtavle over Efterkommere af] Jørgen Saabye. [Fredericia 1916]. 8°. 4 S. u. Tit.

Stuhrslægten i Aalborg. Udarbejdet af P. C. Knudsen. Udg. af Im. Stuhr. Aalborg 1916. 8°. 50 S.

En Præstegaard i Himmerland og dens Beboere ved Aar 1700. Af A. Tuxen. [Særtr. af Fra Himmerland og Kjær Herred]. [Aalborg 1916]. 8°. S. 379–81: Stamtavle over Peder Sørensen Tuxens Børn.

Stamtavle over Familien Weitemeyer. Udarbejdet af Harald Weitemeyer. Trykt som Manuskript. Kbh. 1916. 8°. 33 S.

Beiträge zur Geschichte der Familie Wiedemann-Waldheim. Von Ernst A. Wiedemann-Erlangen. II. Vorfahrenübersicht der Familie Wiedemann-Erlangen. Erlangen 1916. 8°. 19 S.

Slægten Wilhjelms i Danmark ved S. O. Fasting. Kbh. 1916. 8°. 64 S.

Tillæg til Stamtavle-Fortegnelsen for 1915 (forrige Aarg. S. 329):
Stammtafel des Geschlechts Schytte, Schütte, Schüthe, Schiött (jütländisch-norddeutscher Zweig) 1460–1914. Aufgestellt von Albert Schüthe. Als Familienschrift gedruckt. [Hamburg] 1915. 4°. 1 Tvl. — Erläuterungen. S. St. o. A. 4°. 34 S.

Tillæg til Stamtavle-Fortegnelsen for 1914 (næstforrige Aarg. S. 315):
Geschichte der Familie Andersen. (1738–1899). Zusammen- gestellt von Friedrich Andersen. Als Handschrift gedruckt während des grossen Krieges 1914. [Flensburg]. 8°. 74 S.

Verzeichnis der Nachkommen des Ziegeleibesitzers Matz Matzen in Ekensund. Zusammengestellt von Otto Matzen im Jahre 1913. Kiel 1914. 8°. 36 Bl.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

I.

Johan Franciscus Schochart, Okulist og Broksnider, boede 1690–93 i Sct. Gjertrudstræde i Kbhvn., g. m. Margrethe Pødersdatter, der 1721 blev Kammerfrue hos Dronning Anna Sophie, hvem hun allerede tidligere synes at have tjent i samme Stilling (medens Dronningen endnu var Hertuginde af Slesvig), begravet Holmens Kirke 24. Marts 1723. Der kendes en Datter, Anne Cathrine, f. 4. April 1691, Kammerfrue hos Dronningen, i Aarhus 9. Febr. 1763 som Enke efter Kammerraad og Tolddirektør Mathias Grønvald, og en Søn, Johan Peter, døbt 21. Mai 1692, begravet 10. Juni 1693 (Trinitatis K. i Kbhvn.).

Enhver Oplysning om nævnte Johan Fr. Schochart og hans Slægt modtages med Taknemmelighed af

Fr. Grønvald, Direktør.
Kongens Tværvej 8, Kbhvn. F.

II.

Hvem er de nulevende Efterkommere efter den i 1731 i Østrig afdøde Oberst Daniel Zeidhuber, der udvandrede dertil i Aaret 1690.

Halfdan Fugleberg, Aalesund.

III.

Christian Nielsen Toldorph begyndte som Hofakaj 1672 og døde som Tolder og Hospitalsforstander i Horsens 1705; var gift først med Elline Clemensdtr. Ussing og derpaa med Anna Ovesdtr. Piilgaard. Hans Moder hed vistnok Inger og blev gift paany med en Jens. Oplysninger om hans Forældre modtages med megen Tak af

Arkivar *Finne-Grønn*, Kristiania.

IV.

Hvem kan give Oplysninger om hvor der findes Billeder af Rektor i Viborg Jens Hjersing og dennes Hustru samt af disses Søn senere Toldkontrollør i Flensborg Løjtnant Peter Hjersing (født 1774, død 1840) samt af hans Hustru Rebekka Hertz.

Enhver Oplysning om iøvrigt om Familien Hjersing modtages med Taknemmelighed af

Paul Hennings.

V.

Oplysninger søges om Slægten Kraasbye (Crosby)'s Herkomst. Familietradition beretter at Slægten skal stamme fra Skotland. Den første Kraasbye i Norge var i Begyndelsen af forrige Aarhundrede Havnefoged i Aalesund. Enhver Oplysning om Slægten, hvis Stamtavle gik tabt i Aalesunds Brand 1904, er velkommen.

Halfdan Fugleberg, Aalesund.

VI.

Peter Lorentz Holst blev 28. November 1717 Krigskommissær i Trondhjems Distr. 29. April 1718 Krigsr., 1719 gift med Rebekka Frost (Datter af Kbm. Chr. F. i Trondhjem), med hvem han havde 6 Børn, deriblandt Christian, der blev Spr. til Trin. Kirke i Kbh. Han døde 5. Marts 1734, formentlig i Trondhjem. — Kan nogen oplyse noget om 1) hans Herkomst og 2) de 5 andre af hans Børn.

C. Christensen.

Protokolfører i Kriminalretten.

Svar.

Til 3. Række II, S. 264.

I Anledning af den l. c. fremsatte Gisning, at Stamfaderen til den norske Slægt Kraft, den paa Christian IV's Tid fremtrædende Mag. Hans Kraft, tysk Præst i Helsingør, senere fra 1593 ved St. Petri Kirke i Kbhvn., derefter Lector musices og Rektor Scholæ, og senest Kanonikus i Roskilde (se bl. a. Biogr. Lexikon), skal have været en Søn af Præsten Hans Pedersen Kraft i Malmø, hid sættes følgende Oplysning.

1599, 17. April, intervenerer Kongen hos Markgreve Georg Frederik af Ansbach for Mag. Johan Kraft, i Anledning af at begge dennes Forældre Aaret før ere afgaaede ved Døden i Imenheim eller Emenheim, og at K. forgæves har henvendt sig angaaende Arven til Markgrevens Foged paa Slottet St. Willibaldsburg. Den førstnævnte Lokalitet er vistnok den lille Landsby Emezheim i Mellemlfranken ved Rigsstaden Weissenburg og som hørte til Fyrstendømmet Ansbach. St. Willibaldsburg hørte til Højstiftet Eichstett (Ausland. Registrante 1598—99, f. 225).

Louis Bobé.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

Af W. Marstrand.

Medens den norske personalhistoriske forskning i det hele og store er ret kendt i Danmark, blandt andet gennem den nære forbindelse dette tidsskrift har opretholdt mellem dens udøvere, saa er forholdet nærmest det modsatte, naar talen er om den svenske.

Mest kendt er det høje stade den svenske adelsforskning allerede tidligt indtog, men det er der gaaet som i Tyskland, netop denne interesse for adelen, og det rige stof dennes historie frembød helt ned i nutiden, har i højere grad end i Danmark og Norge svækket interessen for den øvrige befolknings slægtsforhold, og først da nærværende tidsskrift udkom med sin 20de aargang fik Sverige sit fuldt tilsvarende Personhistorisk Tidsskrift.

Men, dette tidsskrift i forbindelse med en lang række fremragende værker, af hvilke enkelte lejlighedsvis har været omtalt af redaktionen i denne afdeling, bærer imidlertid vidne om, at slægtshistoriske undersøgelser nu drives i et omfang og med en energi, der næppe staar tilbage for nabolandenes, ja i ren videnskabelig henseende paa flere punkter gaar betydeligt videre end de danske og norske.

Ogsaa lokalhistorien er i stærk fremgang, og her har naturligvis de undersøgelser, som drives paa gammelt dansk omraade, særlig

interesse for os, og blandt dem igen ikke mindst de bidrag, som er givet til Malmøs historie af de to A. U. Isberg, fader og søn, hvis virksomhed og ejendommelige forfatterskab næppe er saa kendt og paaskønnet i Danmark, som det fortjener at være og utvivlsomt vil blive.

Anders Ulrik Isberg senior (1826—1900), der i 1849 var blevet forstander for en privat skole i Malmø, begyndte snart efter, forøvrigt stærkt tilskyndet dertil af en ældre broder landskammerer Carl Frederik Isberg (1812—1870), at anstille undersøgelser vedrørende byens ældre historie, og som resultat af nogle af disse undersøgelser udkom 1858 det topografisk værdifulde *Karta öfver Malmö fästningsverk 1720*.

Men da hverken dette arbejde eller hans lærergerning gav ham tilstrækkeligt til livets ophold, og et forsøg paa at opnaa en organistplads udenfor Malmø var mislykkedes, tog han 1859 ansættelse ved jærnbanelen som materialbokhållare, og opnaaede 1862 at blive udnævnt til järnvägskammerare, en stilling han derefter beklædte i 30 aar.

I begyndelsen levede hans ny virksomhed ham ikke megen tid til fortsatte undersøgelser, men han mistede ikke derfor interessen, hans samlinger øgedes stadigt, og 1875 lykkedes det ham at faa et overordenlig omhyggelig udarbejdet *Karta öfver Malmö stad* færdigt og udgivet. Aaret efter fulgte en række *Anteckningar om Malmö stad*, hvori der gøres rede for alle pladsers, gaders og større ejendommers historie ned gennem tiderne.

I aarene 1878—79 ordnede han landskansliets arkiv, udarbejdede i løbet af den følgende tid stamtavler over de kendte Malmøslægter Bergh, Kockum og Faxé, samt udgav i 1888 i anledning af en omordning af hospitalsforholdene i Malmø *Utredning angående tillkomsten af Malmö hospital, dess fasta egendom, donationer m. m. (1528—1776)*.

For at faa yderligere tid søgte han endelig i 1892 efter 33 aars tjeneste ved jærnbanelen sin afsked, og paabegyndte derefter udgivelsen af et længe planlagt værk *Bidrag till Malmö stads historia*. Iste del, omfattende levnedsskildringer af *Stadens presterskap* til nutiden, udkom 1895, II den del med tilsvarende af *Stadens magistrat och byfogdar från äldsta tider till fredsslutet i Roskilde 1658*, i 1897, og trykningen af fortsættelsen var begyndt, da døden afbrød ham midt i dette stort anlagte arbejde, der skulde have været afsluttet med en samlet oversigt over byens indre og ydre historie.

Værket bærer vidne om en uhyre omhu og flid, og det udmærker sig fremfor de fleste tilsvarende arbejder, ved nøje at gøre rede for de faste ejendomme, de paagældende besad, og ved en saadan rigdom paa henvisninger til de samtidige kilder, at det i saa henseende langt overgaar de her i landet præsterede arbejder af lignende art. Og det supplerer naturligvis paa mangfoldig maade vor viden om de samtidige borgerslægter i det egentlige Danmark, særlig i København og Helsingør — det var de samme familier, der her som der beklædte magistratsstillingerne.

De omfattende samlinger og forarbejder, han efterlod sig, overgik da til hans næst yngste søn af samme navn, nuværende stadsarkivar i Malmø A. U. Isberg junior, der sidstledne 27de

oktober fyldte 50 aar, og som allerede fra barneaarene af faderen var særlig opdraget og opfordret til at fortsætte dennes værk.

1894 havde han taget hovrättesexamen i Lund, og samme aar nedsat sig som advokat i Malmø. Omtrent samtidigt havde han udgivet *Skildringer och minnen från studentmötet vid Horten* som maren 1892, og aaret efter udgav han en samling digte *Vildblommor*, men helligede sig derefter i høj grad undersøgelser vedrørende byens historie, saa vidt hans praktiske virksomhed levede ham tid dertil, og gjorde offentligheden delagtig i udbyttet gennem artikler i bladene.

En række af disse, som han samlet udgav i 1898 under titlen *Bilder från det gamla Malmö*, vakte opmærksomhed omkring ham, og hidrog utvivlsomt sit til, at han og faderen i fællesskab i 1899 modtog en understøttelse til fortsat udgivelse af ovennævnte *Bidrag till Malmö stads historie*, hvis IIIde del, omfattende levnedsskildringer af *Stadens magistrat och rådstufvurätt 1658—1899*, det efter faderens død i 1900 lykkedes ham at faa færdig udgivet samme aar, ledsaget af en meget udførlig og varmtfølt karakteristik af faderen.

Nogle faa aar senere udkom det for udviklingen af arkivforholdene i Malmø betydningsfulde *Värden af Malmö rådhusarkiv* (1903). I Sverige paabegyndtes ved den tid en lignende centralisation af lokalarkiverne, som den der herhjemme karakteriseres ved landsarkivernes oprettelse — og det kan lige nævnes, at størstedelen af lokalarkiverne fra Skaane, Halland og Blekinge nu opbevares i landsarkivet i Lund, fra Bohus og Elfsborgs len i landsarkivet i Göteborg. Kun de større byer, som her København og Aarhus, aabnedes der mulighed for en bevarelse af deres lokalarkiver i selve byen paa betingelse af, at de blev gjort tilgængelige paa tilsvarende maade som landsarkiverne, og denne mulighed benyttede Malmø sig af. Der oprettedes i 1903 et stadsarkivarembede, og til dette var Isberg naturligtvis selvskreven.

En af hans hovedopgaver i denne stilling maatte blive at skaffe arkivet bedre plads og arbejdsforhold, end de det var muligt straks at skaffe, og dette er nu ved stor imødekommenhed fra byens side lykkedes paa en overordenlig tilfredsstillende maade, idet hele den gamle fra 1546 stammende raadhuskælder er stillet til raadighed for arkivet, sammen med de fornødne bevillinger til en gennemgribende ombygning. Denne, under hvilken en masse interessante detaljer vedrørende raadhusets bygningshistorie er kommet for dagen, er nu praktisk talt til ende, og arkivet ventes at være færdig installeret i de ny godt indrettede lokaler inden jul iaar.

Løvrigt kendetegnes hans embedstid ved en rig produktion, foruden et stort antal artikler og lejlighedsværker af topografisk og historisk art udkom i de følgende aar *Jörgen Kock och trollkvinnan* (1910), *Malmö stads krönikebok I—III* (1911—13), *Skånska släkten Wendt* (1914), det stort og pragtfuldt anlagte *Malmö stads kyrkor*, hvis Iste del, omhandlende byens gamle hovedkirke *S. Petri* med alle dens mindesmærker og donationer, udkom i 1915, og sluttelig det i litterær henseende betydningsfuldeste *Häxboken I* (1916).

Hele hans produktion, og særlig de her sidst nævnte værker, udmærker sig ved at være skrevet i et letlæseligt levende sprog, der ved siden af nøje at holde sig til det aktmæssigt dokumenterede

giver et malende indtryk af den skildrede tidsalder. Resultatet er da ogsaa blevet, at Malmø har kendt sig selv i disse bøger; der har i de senere aar vist sig en stadig stigende forstaaelse af hans virksomhed, og fuld enighed i bedømmelsen af hans ikke helt almindelige fortælleevne. Selv den mest udenforstaaende læser maa føle sig slaaet af hans evne til at føle med den tid, og hans kendskab til de steder, han skildrer.

Hvor fjærnt fra nutids tankegang end mange af de genfortalte begivenheder er, som for eksempel hekseprocesserne, der er over alle hans skildringer en fredfyldt ro, en afklaret forstaaelse, der faar en til, ikke blot at føle med de forfulgte, men ogsaa med forfølgerne. Det er som de henfarne slægter nikker til en, vi gjorde det saa godt vi kunde, det var slet ikke saa let altsammen.

Hovedparten af hans undersøgelser er knyttet til den gamle d a n s k a t i d e n, og det er naturligt nok. Hele middelalderen igennem kappedes Malmø med København i magt og anseelse, og endnu den dag i dag mindes her de store karakteristiske borger-skikkelser fra reformationstidens Malmø som Claus Mortensen Tønderbinder, Hans Spandemager, Kristiern Pedersen, Frans Vormordsen, og kæmpen blandt dem alle borgmester Jørgen Kock. Men efter afstaaelsen til Sverige i 1658 medførte forsvenskningspolitikken og de ændrede forhold, at byens naturlige forbindelser med omverdenen og særlig med København holdtes nede paa det mindst mulige, og den sank i velstand og betydning, indtil en nyere tid gennem anlæg af havnen og kraftigt initiativ igen har faaet den til at gaa frem i ædel kappestrid med søsterbyen.

Der er utvivlsomt en nær forbindelse mellem den fremgang Malmø har haft, og den virksomhed de to her nævnte forskere har udfoldet for at knytte forbindelsen mellem fortid og nutid; der er sikkert her som vistnok overalt i menneskehedens historie en nøje sammenhæng mellem aandelig og materiel fremgang, og denne sammenhæng synes her yderligere bekræftet ved, at gamle Isberg straks blev beskæftiget ved banen fra dens første anlæg, og at sønnen ikke alene har evnet at føre faderens undersøgelser videre, men tilføjede virksomt har taget del i nutidens liv, og med aabent blik for byens fremtid, og stor personlig indsats af arbejde og dygtighed, har skabt et blomstrende badested og villaby ved Lomma.

Det maa derfor meget haabes, at der endnu maa være ham mange lykkelige arbejdsaar beskaaret, ligesom det maa ønskes, at han langt hyppigere end hidtil maa opleve den glæde det er ham at se danske forskere som arkivets gæster — en glæde der er saa meget mere grund til at gøre ham, som Malmøarkivet afgjort er et af de bedst bevarede ældre danske stadsarkiver.

Samfundets Anliggender.

Den samlede danske og norske Bestyrelse har iaar paa Grund af den ret uventede og overvældende Stigning saavel af Papir som af alle Trykningsomkostninger — just som man var skredet til at udvide Hæfternes Antal fra 3 til 4 aarlig — set sig nødsaget til efter mange og lange Overvejelser at forhøje Aarskontingentet fra 6 til 8 Kr., en Prisforhøjelse, der er ganske nødvendig, om det skal blive muligt at bevare Personalhistorisk Tidsskrift i den Form og med det Indhold som svarer til det Tidsskriftet nu snart i 40 Aar har haft.

Bestyrelsen beder Samfundets trofaste Medlemmer om ikke at svigte, naar Prisforhøjelsen nu fra det nye Aars Begyndelse træder i Kraft, men yde deres Bistand til, at Samfundet ogsaa i disse for al Videnskab saa trange Aar kan vokse og blomstre.

Den danske Bestyrelse har i Aaret 1917 fortsat de ifjor forsøgsvis paabegyndte Mødeaftner i København med Foredrag og Diskussion om genealogiske og personalhistoriske Emner.

Paa Samfundets Møde den 8. Februar 1917 i Citys Selskabslokaler talte vor nu afdøde Formand, Arkivar Thiset om »Dansk Heraldik i Fortid og Nutid«; skønt han allerede da var syg af den Lidelse, der faa Maaneder senere lagde ham i Graven, gennemførte han dog at komme ind fra sin Bopæl i Klampenborg og holde dette højst interessante Foredrag, som blev modtaget med stor Glæde af alle Medlemmerne. Thiset præsiderede ogsaa ved Bordet og under Diskussionen, men det blev sidste Gang, at han overhovedet traadte offentligt frem; endnu under sit sidste Sygeleje beskæftigede han sig dog med Planerne til en Sommerudflugt for Samfundet til Roskilde, hvor Etatsraad Hiort-Lorenzen havde lovet at forevise og gennemgaa Domkirkens genealogiske Skatte for Medlemmerne. Hele Arrangementet til denne Tur var allerede truffet, da først Hiort-Lorenzens og derefter Thisets Død foraaarsagede, at Planerne for denne Tur maatte opgives.

Den 19. Marts 1917 afholdt Samfundet sammen med Historisk Samfund et Møde i Citys Selskabslokaler for at diskutere og overveje Mulighederne for at sikre Bevarelsen af de historiske Minder paa de dansk-vestindiske Øer. Kaptain H. U. Ramsing og Dr. phil. K. Fabricius indledede Talernes Række, og der sluttede sig til disse Foredrag en meget livlig Diskussion fra Medlemmernes Side. Forsamlingen vedtog paa Mødet følgende Resolution:

»Paa et idag i Historisk Samfund og Personalhistorisk Samfund afholdt Møde vedtoges det at henlede Regerings og Rigsdags Opmærksomhed paa det for dansk Historieforskning betydningsfulde i, at de vestindiske Arkiver i videst mulig Grad bevares for Landet, og at der rettidig og gennem arkivuddannede Folk tilvejebringes Registraturer og Afskrifter af de Arkivsager, som det maatte blive nødvendigt at aflevere.

Endvidere valgtes paa Mødet et Udvalg til at værne om de vestindiske Minder, bestaaende af Overretssagfører J. Werner som Formand og endvidere Dr. phil. Louis Bobó, Professor, Dr. phil. Knud Fabricius, Overretssagfører Paul Hennings, Ingeniør Vilh. Marstrand og Kaptain H. U. Ramsing.

Dette Udvalg har haft Foretræde for den da fungerende Finansminister, Konseilspræsident Zahle og Undervisningsminister S. Kejsers-Nielsen samt forhandlet med Udenrigsministeriet og Finansudvalget, hvilket har haft til Resultat at der er bleven givet sikkert Løfte om, at der vil blive benyttet arkivkyndig Assistance til Aflæringen af de vestindiske Arkivsager, og at der vil blive stillet de fornødne Midler til Raadighed til at tage Afskrifter af de vigtigste Arkivalier, deriblandt Kirkebøger o. lign., i saa stort Omfang som muligt.

Efter Arkivar Thisets Død lededes Samfundets Anliggender i Danmark af Oberst Harbou indtil paa et Bestyrelsesmøde den 31. Oktober d. A. Dr. phil. Louis Bobé valgtes til Formand for Samfundets danske Afdeling, og Professor, Dr. phil. Aage Friis samt Arkivsekretær i Rigsarkivet S. Nygård til Medlemmer af den danske Bestyrelse. D. 3. December d. A. afholdtes endelig et Møde, hvor Professor Dr. phil. Poul Heegaard indledede en Diskussion om »Organisation af Samarbejde mellem genealogisk Interesserede«. Om dette Møde vil nærmere Redegørelse fremkomme i næste Aargang af Tidsskriftet.

Følgende nye Medlemmer er blevne optaget i Samfundet:

I Danmark: Stud. polyt. S. Arenholtz, Gentofte, Fru Magda Axelsen, Svendborg, Premierløjtnant C. F. Beyer; Underarkivar i Rigsarkivet H. P. G. K. Bruun, Fuldmægtig G. Boye, Mag. art. Registratør i Rigsarkivet A. J. P. Eegholm; Postmester N. C. S. A. v. Eyben, Ruds Vedby, Valgmenighedspræst Sven Fenger, Odder; Overlæge P. C. F. Geill, Viborg; Forlagsboghandler P. Haase; Expeditionsekretær W. v. Haffner; Fhv. Bibliotekar Chr. Heilskov, Dragør; Assistent i Finansministeriet, cand. jur. F. Helland; Kontorchef i Finansministeriet E. v. d. Hude; Registratør ved Landsarkivet Otto Jørgensen, Viborg; Ingeniør F. Kaas; Kammerjunker, Premierløjtnant Kr. Knudtzon; Vexellerer Martin Levin; Underarkivar i Rigsarkivet, Mag. art. A. Linvald; Kommunens Folkebiblioteker; Arkivsekretær S. Nygård; Ingeniør N. M. Plum; Overassistent H. Reitzel, Odense; Sekretær Poul Reitzel; fhv. Kontorchef i Marine ministeriet P. F. Ridiger; Assistent i Privatbanken B. J. Schack, Gros serer Louis Schottländer; Kammerjunker, Premierløjtnant af Generalstaben J. D. v. Stemann; Fabrikant F. N. P. Suhr; Enkefru L. Suhr, Vanløse; Fabrikant C. E. Sørensen; Læge E. L. Teisen, Hellebæk; Kaptajn af Fodfolket C. S. F. Greve Trampe.

I Norge: Amtmand Abr. Beye, Tønsberg, Kaptajn Bjarne Eng elstad, Drammens Folkebibliotek, Ingeniør Helverschou, Ingeniør Henr. Lund, Lysaker, Læge Emil Rode, Bureauchef Bjarne Torstensen.

I Udlandet: Stud. jur. Robert Nordenadler, Upsala, Rådman Johan Wretman, Stockholm.

Samfundets Bestyrelse bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Danske Afdeling:

Dr. phil. *Louis Bobé**, Formand.
 Fhv. Kredslæge *H. F. Carøe*.
 Professor ved Universitetet, Dr. phil.
*Aage Friis**
 Oberst *H. W. Harbou**.
 Overretssagfører *P. C. de C. Hennings**, Sekretær.
 Tjenstgørende Kammerherre hos
 Hds. Maj. Enkedronningen, Etats-
 raad *C. M. G. R. Krag*.
 Arkivsekretær i Rigsarkivet *S. Ny-
 gård*.
 Professor *C. Nyrop*.
 Hofjægermester *C. E. A. Schøller*.
 Kontorchef i den industrielle Kredit-
 forening, *F. C. W. Sommer*.

Norske Afdeling:

Ekspeditionschef *A. Collet**, For-
 mand.
 Kommandørkaptajn *T. Dannevig*.
 Godsejer *G. F. Heiberg*, Amble.
 Justitssekretær i Højesteret *A. C. Z
 Kielland*.
 Overretssagfører, Kapt. *C. M. Munthe*
 Amanuensis i Rigsarkivet *A. W.
 Rasch*, Sekretær.
 Overlæge *J. E. Schweigaard*.
 Stiftsarkivar *E. A. Thomle*.

De med * betegnede Herrer danne henholdsvis det danske og norske Skriftudvalg.

Samfundets Regnskab for 1916.

	Kr. Ø.		Kr. Ø.
Bidrag fra Staten for Finansaaret 1916—17.....	500.00	Saldo-Underskud fra 1915.....	67.13
Bidrag fra Den Hjelmstjerne-Rosencrone'ske Stiftelse	300.00	1ste Hæfte: Honorarer	293.35
Ekstraordinært Bidrag fra 1 Medlem	60.00	Papir, Trykning m. v.....	499.96
1/2 af Renter for Aaret 1916 af „En Unævnts Legat“	36.38		793.31
Medlemskontingent for Aaret 1916 med Fradrag af Kom- missionsrabat	1,609.50	2det Hæfte: Honorarer	175.73
Salg af Samfundets Skrifter	224.83	Papir, Trykning m. v.....	362.39
Annoncer i Tidsskriftet.....	50.00		538.12
Saldo	656.90	3die Hæfte: Honorarer	205.25
		Papir, Trykning m. v.	499.34
			704.59
		4de Hæfse: Honorarer	246.49
		Papir, Trykning m. v.....	862.86
			1,109.35
		Diverse Reproduktioner	65.96
		Bidrag til dansk-historisk Fællesforening	30.00
		Udgifter ved Møder i Samfundets danske Afdeling.....	82.64
		Porto m. v.....	46.51
			3,437.61
	3,437.61		

Selskabet ejer „En Unævnts Legat“, der indestaar paa den paa Selskabets Navn lydende Kontrabog Nr. 169097 med Sparerkassen for København og Omegn, hvorpaa der pr. 31. December 1916 indestod Kr. 2,110.51.

Paul Hennings.

Ovenstaaende Regnskaber har vi undertegnede Revisorer gennemgaaet og befundet rigtigt.

København, den 15. Oktober 1917.

H. Hjorth-Nielsen.

L. Bie.

REGISTER.

Af H. C. Roede.

Personerne anføres paa deres Efternavn (Slægtsnavn), forsaavidt et saadant haves; ellers sondres mellem Landboere og Andre, saaledes at de første indtil ca. 1828 (jfr. Fr. af 30. Maj s. A.) anbringes paa Fornavn og efter dette Tidspunkt paa Efternavn. Andre Personer sættes paa Fornavn indtil ca. 1700, medmindre det af Texten fremgaar, at deres Navn, endende paa «sen», er et virkeligt Slægtsnavn og ikke blot et Fadersnavn. Gifte Kvinder nævnes, hvad den nyere Tid angaar, baade paa deres Pigenavn og paa det Navn, de faar ved Giftermaalet. For den ældre Tids Vedkommende sættes de paa Grund af de stigende Trykningsomkostninger, kun paa deres Pigenavn. Hvor Navnene i Texten er latiniserede, er i Registret denne Form bibeholdt.

- Aabye, Laurids, Birkefgd. 212, 227.
 Aagaard, Sl. 358. — Alet Margr. 282, 286. — Anders 15. — Andreas, Sorenskr. 279, 281, 292. — Boel Maria 282, 286. — Boel Maria 282. — Boel Maria 282. — Chr. Aug., Sorenskr. 279 ff. — Ingeb. Dorothea 280, 283, 292. — Kirsten 279 ff., 292. — Kirsten 282. — Kirsten Andrea 281, 284. — Maren Johanne 282. — Mathias, Pr. 280 ff. — Petronella Hermans 281.
 Aalborg, Anders 295. — Bodil 301. — Christen 297. — Chr. 299. — Hans 306. — Mads 298.
 Aall, Jakob, Stortingsm. 233 f.
 Abel Gertsdt. 139.
 Abelone Lorentzdt. 135.
 Abigall Ancherst. 12.
 Abildgaard, Peder H. P., Pr. 159.
 Abildsen, Philip 12.
 Acheleye, Magdalene 148, 151.
 van Achen, Franck 305.
 Adam, Instrumentist, se Picherow.
 Adelaer, Dorothea 146. — Sophia Amal. 20.
 Adeler, Frederikke 135.
 Adler, Georg Josias Steph. Borgia 235 — Jacob Georg Chr., Prof. 67, 69, 82? — Sus. Elisabeth. 9, 150.
 v. Aderkass, Sl. 94.
 Adrian, Johan 306.
 d'Agar, Sl. 94.
 Agathe Nielsdt. 134.
 Agerholm, Christen Petersen, Pr. 104. — Christen Petersen, Pr. 104.
 Aggersborg, Jørgen Kristensen 102. — Lukas Weidemann Jørgensen 102.
 Agnete Hansdt. 126. — Pedersdt. 11.
 Agricola, Caspar 306.
 Ahlefeldt, Sl. 233. — Dorothea 125. — Gregor, Underjægerm. 239. — Jens Juel, Greve 234.
 Ahlefeldt-Gelting, Ida Sophie 209, 226.
 Ahlefeldt-Laurvig, Fr. Wilh. Ludv. 236.
 v. Ahnen, Else Cathr. 16.
 Ahnemüller, Morten 21.
 Ahrnholt, Johan, Ob. 12.
 Albert, Albret, Albrecht, Albertsen 295 f., 296. — Andræsen 129. — Christensen, Raadm. 297. — Jacobsen 133. — Pedersen 302.
 Alberts, Povl 138.
 Aldenburg, Louise Charl. 133.
 Alexander II. af Rusland 239.
 Alfons XII. 27. — XIII. 27.
 Alfsen, Fr. Louisa 280 f.
 Alhed Jonasdt. 131. — Lorentzdt. 134.
 Alhusen, Johan 145.

- Allesen, Hans, Skibspr. 20.
 Allesius, Joh. Chr. 233.
 d'Alquie, François, Sproglærer 150.
 Als, Jesper, Pr. 10. — Peder 135.
 Alsin, Andreas, Hører 65.
 Alsing, Jfr. 291.
 Alter, Martinus 24.
 Altwelt, Albert Jørgensen, Pr. 109.
 — Anne Albertsdt. 109. — Bir-
 gitte 137.
 Althoff, Hendr. 307.
 Alvartz, Eleon. Elisab. 62, 64.
 Ambders, Reg.kv.m. 184.
 Amling, Jacob 305.
 v. Amthor, Sl. 94.
 Amysen, Lars, Kir. 47, 49 f.
 Anders Biernsen 130. — Carlsen,
 Tøjm. 144. — Clausen 127. —
 Godskesen 136. — Hansen 296.
 — Hansen 127. — Hansen?,
 Skriver 296, 301. — Henriksen 21.
 — Holgersen, Brygger 145. —
 Jensen 13. — Jensen, Herredsgd.
 152. — Kielsen 138. — Knud-
 sen, Hører 303. — Marqvordsen
 20. — Mogensen 139. — Morten-
 sen, Bøssem. 149. — Mortensen,
 Trompeter 305. — Nielsen 22.
 — Nielsen, Pr. 20. — Pedersen
 23. — Rasmussen, Brygger 148.
 — Regelsen 149. — Svendsen
 138. — Sørensen 11. — Bartskeer,
 se Hadeler.
 Andersen, Fam. 359. — H. C.,
 Digter 238.
 Andreas, Prins af Grækenland 239.
 — Andersen 10. — Hansen 136.
 — Hansen 133. — Regelsen 141.
 v. Androff (Antwerpen), Hans, Byg-
 mester 306.
 Angel, Lorentz Mortensen, Raadm.
 130.
 Anker, Ancher, Fam. 275. — Anna
 285. — Bernt, Kmh. 285. —
 Chr. 285. — Chr., Justr. 285. —
 Chrf., Kpt. 289, 291. — Henr.,
 Pr. 281. — Jess 285. — Karen
 285. — Karen 285. — Karen
 285. — Karen Christiane Andrea
 285. — Mathea 285. — Morten
 285. — Niels, Kmh. 289. — Peder
 285. — Peder Bernhard 285.
 Anna af Østrig 27. — Sophie, Dronn.
 187 f., 191 f., 195, 198 ff., 202,
 204 f., 207—211, 213 ff., 220, 360.
 — dsk. Prinsesse 123.
 Anna, Anne, Anche, Anniche, Aages-
 dt. 16. — Andersdt. 131. —
 Andersdt. 133. — Arendsdt. 128.
 — Barbara Didriksdt. 21. —
 Bendixdt. 129. — Bertels 146. —
 Børgesdt. 138. — Børgesdt. 136.
 — Carstensdt. 138. — Cath.
 Børgesdt. 133. — Cathr. Clausdt.
 10. — Cathr. Johansdt. 140. —
 Cathr. Mikkelstdt. 48. — Cathrine
 Nielsdt. 335. — Cathr. Nielsdt.
 23. — Cathr. Olufstdt. 334. —
 Cathr. Rasmusdt. 141. — Ca-
 trina Rallufs (Rolufs?) 10. —
 Christensdt. 333, 335. — Chri-
 stensdt. 14. — Christensdt. 140.
 — Christensdt. 13. — Christens-
 dt. 127. — Christensdt. 136. —
 Christensdt. 140. — Christiansdt.
 142. — Christine Gregorii 132. —
 Christophersdt. 16. — Clausdt.
 17. — Claus Jørgensens 142. —
 Corinsdt. 9. — Cortstdt. 17. —
 Dinesdt. 24. — Dorothe Hen-
 ningsdt. 11. — Dorthe Pederdt.
 109. — Elisab. Jensdt. 49. —
 Envoldstdt. 17. — Hansdt. 14. —
 Hansdt. 17. — Hansdt. 10. —
 Hans Terchelsens 139. — Hen-
 riksdt. 14. — Hermansdt. 10. —
 Isaksdt. 186. — Iversdt. 186. —
 Jacob Hous 149. — Jacob Po-
 meyers 149. — Jacobsdt. 12. —
 Jakobsdt. 221. — Jakobsdt. 128.
 — Jensdt. 140. — Jensdt. 334. —
 Jensdt. 138. — Jensdt. 135. —
 Jensdt. 142. — Jensdt. 13. —
 Jensdt. 16. — Jespersdt. 142. —
 Johansdt. 146. — Johansdt. 23.
 — Johans (eller Peders)dt. 129.
 — Johan Willumsens 144. —
 Jonsdt. 134. — Jørgensdt. 21. —
 Jørgensdt. 18. — Jørgensdt. 15.
 — Knudstdt. 143. — Knud Skri-
 vers 302. — Lauritzdt. 134. —
 Lauritzdt. 186. — Lucie Ulriks
 24. — Margr. Andersdt. 127. —
 Margr. Jørgensdt. 18. — Mar-
 grethe, Morten Lauritzens 154.
 — Maria Christophersdt. 130. —
 Maria, Isach Kloumands 146. —
 Marie Jacobsdt. 137. — Maria

- Jansdt. 9. — Maria Lauritzdt. 18. — Marie Mikkelst. 129. — Maria Regelsdt. 138. — Maria Sørensd. 12. — Maria Sørensd. 10. — Mathisdt. 12. — Michel Langemachs 146. — Mikkelst. 18. — Mikkelst. 127. — Mikkelst. 134. — Morten Carlsens 19. — Mortensdt. 128. — Niels Bagges 152. — Nielsdt. 148. — Nielsdt. 127. — Nielsdt. 16. — Nielsdt. 152. — Nielsdt. 126. — Nielsdt. 342. — Nielsdt. 129. — Nielsdt. 137. — Nielsdt. 20. — Nielsdt. 24. — Nielsdt. 104. — Olufsd. 141. — Olufsd. 140. — Pedersdt. 335. — Pedersdt. 140. — Pedersdt. 127. — Pedersdt. 130. — Pedersdt. 135. — Pedersdt. 128. — Pedersdt. 11. — Pedersdt. 11. — Pedersdt. 22. — Pedersdt. 104. — Povlsdt. 333 f. — Povlsdt. 20. — Rasmusdt. 135. — Rudolphsd. 20. — Simonsdt. 133. — Sophia Andersdt. 15. — Sophia Hansdt. 19. — Sophie Jensdt. 186. — Sørensd. 11. — Sørensd. 137. — Sørensd., Raadm. Erik Clemmensens 302. — Torberns 303. — Truusdt. 119.
- Antonius Frantz 297.
 Arboe, Mikkel 296.
 Areboe, Jens Hansen, Kpl. 14.
 Arendal, Helvig Jensdt. 227.
 Ahrnfeld, Otto 24.
 Arensberg, Zackarias, Pr. 136.
 Arf, Elisabeth 148. — Johan 148.
 v. Arnoldt, Joh. Fr. 233.
 Arnoldus, Apoteker 301.
 Arns, Hans Hendrik, Kornet 150.
 Arnt Mogensen 142.
 Arrildt, Christian Hansen 138.
 Aschenfeldt, Jürgen Fr. Heinr. 235.
 Askof, Johan Herman 14.
 Asmus Gregersen 242. — Gregersen 242.
 Aspach, Sophie 136.
 Asseburg, Diplomat 238.
 Astvick, Joen 12.
 Atche, Hans Carsten, Provst 270.
 Auber, Dan François E., Komponist 257.
 d'Auchamp, Sl. 94, 115, 348.
 Aurifaber, Hans, se Guldsmed.
- Aussen, Dortehea 136.
 Axel Justsen, Gaardm. 334. — Olsen 11.
 Baas, Marta Pedersdt. 15.
 Bache, N., Stadshauptm. 290.
 Bacher, Anna Sophia 9.
 Bachhof v. Echt, Sl. 94.
 Bachman, Peter 233.
 Baden, Jakob, Prof. 68, 81.
 Bagge Baggesen, Hdsm. 11. — Niels 152. — Oluf, Skipper 304. — Peder Andersen 22. — Sidsel Jørgensdt. 129.
 Bagger, Peder Andersen 145. — Pet. Gotfr. Mart. 235. — Søren 301.
 Baggesen, Jens, Digter 238.
 Bahnsen, Peter, Farver 22.
 Baldzer, Baltzer, Hansen 135. — Berntsen 303. — Gerlichsen 303. — Jacobsen, Lagm. 48. — Barts-kær 304.
 Baldzer, Christopher 137.
 Balle, Nik. Edinger, Bisp 67, 70, 83, 157, 162, 174 f., 339.
 Balling, Søren, Prok. 204, 217 f., 227.
 Balwig, Morten Pedersen, Provst 42f.
 Bang, A. K., Justr. 357. — Balthasar Nic., Forf. 256. — Karen 133. — Joh. Laur. 236. — Pr. 232.
 Banner, Jacob Sørensen 126.
 Barbara Amiral (o: Admiralsværdfegegens Enke) 304. — David Fendsens 21. — Jonsdt. 271. — Jostdt. 130. — Mikkelst. 133. — Nielsdt. 139.
 Barbro Stigsdt. 322.
 Barchager, Oluf Svendsen 144.
 Barding, Mette Marie 262, 264, 267. — Hattem. 262.
 Barfod, Sl. 112, 359. — Claus Lauritsen 103. — Edele Katr. 98. — Niels Lauritsen, Pr. 103.
 Barfoed, Bartha Pedersdt. 132. — Johanne 341. — Niels, Stiftsprovst 341.
 Barieu, Carl 24.
 Barnekow, Johan 302.
 v. Barner, Sl. 94.
 Bart, Hans 297.
 Bartels, Fr., Borgm. 131.
 v. Barth, Sl. 94.
 Barthesi, Anna Margr. 11.
 Bartholin, v. Bartholin, Anna, Dr. Jacob Mathiesens 144, 152. — Anne Johansdt. 147. — Anne

- Sophia 128. — Christopher, Kanc.-sekr. 12. — Else Cathr. Thomasdt. 24. — Thomas 357. — Thomas, Arkivsekr. 135.
- Bartholomeus, Jacob 11.
- Bartke Biørns 20.
- Bartskær, Johan (Raadm.?) 299, 303.
- Basballe, Hieronimus Christensen 136.
- Basedow, J. B., Pædagog 233, 238.
- Basse, Michel 131.
- v. Bassen, Erasmus Casimir 150.
- v. Bassewitz, Sl. 94.
- Bastian, Gregers 146. — Johan, Bartskær 148 f.
- Bastholm, Chr., kgl. Konfess. 67, 70.
- Bauck, Christiane Aug. 284. — ? 284.
- Baudissin, Herm. Wilh., Greve 235. — Sophie 238. — Wolf, Diplomat 238.
- Bayer, Cathrine 144. — (Bayar), Claudi 148.
- la Beaumelle, L. A., Litterat 238.
- Bech, Beck, Agate Kirstine 24. — Albertine 293. — Caroline Mariane 263. — F. Julius, Bisp 293. — Jens Madsen 17. — Peter 131. — Sigvart, Rentem. 304.
- Becher, Peter 137.
- Bechman, Gertrud 18. — Niels Kirkmoe, Stiftsprovst 163.
- Becker, Asverus 299. — Claus, Kommandant 48. — Helene Marie 227. — Knud Ahasverus 227.
- Begstrup, Ib Frandzen 143.
- Begtrup, Gregers, Nat.økonom 233, 235.
- Behr, Otto Christopher 233.
- Beins (Been?) Margrethe 130.
- Bekjorden, Sven 278.
- Bellin, Christine Marie 293. — Kpt. 293.
- Bemand, Beman, Agnete 128. — Henrik 20.
- Bendix Hansen 16.
- Bendt, Bent, Jensen 9. — Knudsen, Vandmester 150. — Mortensen 23. — Svendsen 23. — Svendsen, Brygger 14.
- Bendte, Bente, Bendsdt. 11. — Hansdt. 19. — Knudsdt. 128. — Nielsdt. 131. — Olufsd. 144.
- Bendtzen, Bendzen, Arild Jørgensen, Pr. 17. — Hans, til Skjærsø 20.
- Benedict, Instrumentist 301.
- Benjamin Thomesen 126.
- Bennichen, Henrich 14.
- v. Bennigsen, Sl. 94.
- Bens, Peter Lendersen 10.
- Bentzon, Jørgen 303. — Peder, Assessor 149. — Provst 282.
- Benzon, v. Benzon, Fam. 324. — Jac. 234.
- v. Berckentin, Sl. 94.
- Berg, H. J. F., Maler 110.
- Berge, Sl. 110.
- Bergendahl, Fr. Christine 220. — Jens Severin 220, 227.
- v. Berger, Sl. 94. — Fr. Val. Erich 236. — J. E., Filosof 233.
- Bergeshagen, Anna 325 f. — Hans 325.
- Bergh, sv. Sl. 362. — Chr. 286. — Hans, eksam. jur. 290. — Mathias 287. — Th., Litograf 244.
- Bergwitz, K., Overr.sagf. 318 f.
- Bering, Anna 144. — Jytte 147. — Vitus 234.
- Berndorph, Hans 10.
- Berner, Henr. 297. — Poul Johs., Pr. 267.
- Bernitz, Andreas Jürgen 132.
- Bernstorff, A. P., Statsmin. 80 f., 159, 233. — Chr. Fr. Carl 236. — Fr., Greve 235. — Gust. Carl Emil 236.
- Bernt Petersen, Bygm. 304. — Pr. 296, 303.
- Berntz, Elsebe 15.
- Berregaard, Anna Christensdt. 13.
- Bertel Christensen 303. — Christensen 15. — Geertsøn 20. — Hansen 136. — Guldsmid 301. — Fr., se Lang.
- Bertheau, Albert 293. — Albertine 293. — Carl Herm. 293. — Carol. Maria A. 293. — Herman, Trælasthdl. 293. — Julius Herman 293.
- v. Bertouch, Ernst Joh. Albr. 237.
- de Besch, Gillis, Tømmerfgd. 278.
- v. Bessel, Sl. 94.
- Betche, Hans 12.
- v. Betzler, Lorentz 23.
- v. Beulwitz 94.
- Beverlin, Maren 141.
- Beyer, Jørgen 18.
- Bielefeldt, Johan Clausen 20.
- Bieren, se Bjørn.

- Bilhard, Joh. Adolf Fr. 236.
 Bille, Bilde, Albret 10. — Anna 122.
 — Birgitte 10. — Birgitte 272,
 274. — Elovius 270, 272. — Else
 Margr. 141. — Eske 302. — Ger-
 trud 306. — Hans 302. — Hen-
 rik 140. — Henrik, Justitsr. 272.
 — Ib Rasmussen 134. — Karen
 153.
 Billenberg, Mette Povlsdt. 22.
 Bing, Christine Amal. 66.
 Binzer, v. Binzer, Aug. 233. — Carl
 Chr. 236.
 Birch, Karen Poulsdt. 262. — Maren
 Clausdt. 130.
 Bircherød, Jens Pedersen, Pr. 130.
 Birgitte Christensdt. 13. — Hansdt.
 18. — Jensdt. 15. — Jonsdt. 22.
 — Lauritzdt. 138. — Madsdt. 19.
 — Mogensdt. 20. — Olufsd. 134.
 — Pedersdt. 335. — Povlsdt. 126.
 — Povlsdt. 127. — Sørensd. 13.
 — Thomasdt. 18. — Grønlænder-
 inde 42.
 Birkeland, Provst 273.
 Bielke, Chr. 148. — Christopher, Ob.
 133. — Edel Elisab. 19. — Hen-
 rik, Rigsadm. 152. — Jørgen 150.
 Bjerring, Sl. 358.
 Bjørn, Biørn, Anne 226. — Christen
 Larsen, Overassistent 41. — Chri-
 stiane 291. — Henrik, Konsul
 289. — Karen 295. — Laurits,
 Pr. 226. — Mette Christiana 14.
 Bjørnskov, Niels, Konrektor 127.
 Blad, Blat, Hans Petersen, Borgm.
 146. — Rasmus, Pr. 138.
 Blank, Jørgen 302.
 Blankensteiner, ? 251.
 Blicher, J. G., Pr. 223. — Jens Fr.
 237. — Niels 223. — St. St.,
 Digter 172, 222—225.
 Blichfeld, Gregers 139. — Henrik,
 Pr. 139. — Johan, Snedker 13.
 Blix, Hans 136.
 Bloch, Cæsar Fr. Ernst 236. — Hanne
 Justine S. 56. — Jens, Bisp 157.
 — Nic. Hofman Sevel 234.
 Blom, Julius, Pol.assistent 291. —
 Sorenskr. 287.
 Blome, Charl. Amal. 204, 206, 227.
 — Otto, Overhofmarskal 227.
 Bloom, Kbm. 53.
 Blumensadt, Nic. Nimann 236.
 v. Blücher, Sl. 94.
 Bobé, Louis, Forf. 115, 344—347.
 Bochenhoffer, Johan Philip, kgl.
 Bogtrykker 13.
 Bochholt, Claus 132.
 Bock, Agnes Camilla 263. — Vin-
 hdlr. 263.
 Bockelmann, Bernt 305.
 Bodel, Bodil, Boeld, Boild, Anders-
 dt. 16. — Cleofasdt. 21. — Jens-
 dt. 22. — Jens Pedersens 150. —
 Lauritsdt. 137. — Lauritzdt. 145.
 — Mathiesdt. 16. — Mikkelsdt.
 16. — Nielsdt. 11. — Nielsdt.
 136. — Pedersdt. 19. — Pedersdt.
 98. — Sørensd. 141.
 Boeg, Andr. Nic. Kraft, Fysikus 50.
 Boeneck, Georg Søren 236.
 Boetius, Erik 124.
 Bogøe, Søren Pedersen 134.
 Bohn, Laurentius Hjorth 233.
 Boisen, P. O., Bisp 233, 237.
 Bolting, Hans Hansen 98.
 v. Bomin, Sl. 94.
 v. Bonar, Sl. 94.
 Bondesen, Jens Martin Georg, Provst
 91.
 Bonnesen, Hans 20.
 Bonnevie, Fam. 110.
 de Bonnivet, Sl. 94.
 Borch, Bork, Christen Sørensen, Pr.
 138. — Jakob, Gross. 291.
 Borchard, Borckardt, Emma, Kla-
 verspillerinde 251 f. — ? 251 f.
 Borchfeldt, Christenia Johansdt.
 133.
 Borchgrevink, Melchior, Instrumen-
 tist 302 f.
 Borchsenius, Johannes Bartholdus
 234.
 Bording, Anna Kirstina 142.
 Borgen, Sophia 23.
 Borghoff, Fr. Herm. 235.
 Borman, Janicke 135. — Thomas
 Jensen 139.
 Born, Carl Fr. 234.
 Bornemann, Cosmus, Prof. 148. —
 F. C., Prof. 91. — Henrik, Dr.
 152. — Johan Adolph, Stifts-
 provst 24. — Magdalena 131. —
 Mette Marie 91.
 Bornholm, Hans 298. — Morten 298.
 Borregaard, Thomas 146.
 Borrin, Samson 98.

- v. Bothmer, Sl. 94.
 Boye, Fr. 20. — Gjertrud E. 185.
 Boye Junge, Johan Peter, Ob. 75.
 Boyesen, Sophie 272.
 v. Boyneburg, Sl. 94.
 Braad, Kirsten 242. — Peder Hansen, Pr. 242.
 Braadt, Ursula Mortensdt. 14.
 Brachel, Anthonie, Kpt. 280, 283.
 Brade, Willom, Instrumentist 302.
 Braem, Anna Margrethe 146. — Chr., Assessor 20. — Corfitz, Borgm. 146. — Johan Gott-hardsen, Pr. 14.
 Braemer, Joh. Fr. 235.
 Brahe, Axel 122. — Axel til Krog-holm 122. — Axel til Krænkerup 119. — Henrik, Rigr. 121. — Jens 297. — Jens 122. — Lave 122. — Margrethe 122. — Otto 306. — Sofie 123. — Tyge 123.
 Brandes, Cort 133. — Georg 238.
 Brandius, Johannes 234.
 Brandt, Chr., Kanc.præs. 157 ff., 177. — Christina Clausdt. 127. — Conrad 15. — Hans 127. — Hans Henrich 24. — Margrethe 144. — Marta Nielsdt. 126. — Mette Petersdt. 21. — Nikolaj 138. — Peter, Rentem. 143.
 Brasch, Brask, Sl. 357. — Oluf 302 f., 305.
 Brashaver, Ditlef, Guldsm. 22.
 Brebusk, Hans, Orgelmager 302.
 v. Bredal, Sl. 94.
 Brennechin, Anthon 12.
 de Brettonville, Sl. 94.
 Breuner, Lærer 177.
 de Bri, Jacques, Tapetm.sv. 155.
 Briand de Crevecoeur, Sl. 94.
 Bricka, C. F., Rigsarkivar 243.
 Brinch, Brinck, Brink, Bolette Cath. 230. — Christine 150. — Hans Petersen 142. — Ingeborg Andersdt. 24. — Martha 341. — Niels, Kanc.ass. 230.
 v. den Brincken, Sl. 94. — Georg Carl 233.
 Brix, Sl. 358.
 Broberg, Magdalene 141. — Mette Maria 21.
 Brochmann, Assessorinde 287.
 Brock, Eske 121, 296. — Margrethe 119. — Povl Povlsen 135.
 Brockenhuus, Henr. Adam, Stift-
 amt. 183.
 v. dem Broel-Plater, Sl. 323.
 Brorson, Sl. 358. — Broder, Bisp 233.
 Brown, Sl. 94, 115, 346 f., 352. — James 262. — James 347. — Jens, Hdlsfm. 290. — John 347, 352. — Kirsten 262. — Marie 262 f. — Patrick 94, 347. — Brødre 94. — Ltn. 289.
 v. d. Bruch, ? 52.
 Brugman, Niels Hansen 19.
 Brummond, Helene Marie 227. — Hofskræder 227.
 Brun, Bruun, Bryen, Bruyn, Bruhn, Fam. 317, 357. — And. Thomæsen, Kpl. 19. — Anna Jensdt. 15. — Cathr. 12. — Christen 137. — Conradine 357. — Hans Mik-kelsen 138. — Jan Jansen, Skibskpt. 17. — Jan., Kpt. 131. — Jens 302. — Jens Nielsen 13. — Johan Chr. C., Geh.kfr. 256 f., 261. — Jokum 135. — Margrethe 137. — Maria 20. — Mette Marie 63. — Mette Nielsdt. 129. — Thomas, Drejer ? 128.
 Brunes, Sl. 358.
 Brunk, Niels, Remmesnider 297.
 Brunsvig, van Brunsvig, Borkart 300. — Hans 299.
 Bruse, Niels 301.
 Bruynsman, Simon, Skibskpt. 146.
 Brüggeman, Kpt. 147.
 Bryner, Cathr. Elisab. 227.
 Bræmer, Chr., Pr. 148.
 Brøchner, Fam. 357. — Hans Peder-sen, Provst 357. — Maren Mor-tensdt. 136.
 Brønnild, Skipper 303.
 Bubberr, Jørgen 297, 304.
 Buch, Buck, Jørgen 149. — Martha Marie 63. — Niels Vest, Pr. 339. — Petronelle Hermana 281.
 Buchenhagen, Andreas, Ob.ltn. 18.
 Bucher, Martha Elisab. 9.
 Buchwald, v. Buchwaldt, Buchwel-dern, Sl. 233. — Fr. 235. — Heinr. Chr. Fr. v. Bentzon 234. — Hugo Cai 237. — Magnus 235. — Margr. Elisab. 17.
 Bugge, Sl. 356. — Ditlef 108. — Peder Olivarius, Bisp 69 f. — Thomas, Prof. 67.

- Buhrmester, Burmester, Ditmer 145.
 — Nicolaj 137. — Nicolaj 148.
- Bull, Edvards, Sl. 319.
- Bunsach, Cath. Jokumsdt. 10.
- Buntzen, Fam. 250. — Anne Christine 252, 257. — Elisab. 252. — J. J., Assessor 250. — Jakob, Overkr.komm. 252, 257. — Johan, Dispachør 258. — Laurentze M. 258. — Thomas, Fysiolog 250. — Frue, f. de Coninck 250.
- [Bur?], Christoffer, Bartskeer 299.
- Burennæi, Bourennæus, Anna Margr. 15. — Birte 131. — Ide 149. — Johan Rudolph 144 f., 152.
- Burgklehn, Sl. 324.
- v. Burgsdorff, Sl. 94.
- Burmand, Hans 137.
- Busck, Busk (Gunn?), Pr. 82. — Niels Iversen 143.
- [Buskman?], Simon, Bartskeer 303 f.
- Buss, Hans 140.
- Buus, Chr. Peter, Kir. 49. — Dorothea Sophie 49. — Jokum Fr., Brygger 49.
- Bügel, Caspar Peter 357.
- Bülche, Peter, Lt. 149. — Titus, Borgm. 148.
- Bülow, v. Bülow, Sl. 94. — Chr. Conr., Rigsfrih. 235. — Chr. Ludvig 149. — Ernst Fr., Rigsfrih. 235. — Fr. Ulr. Aug. 236. — Tommes Chr., Ob. 137.
- Büsch, Sl. 323.
- Byessing, Anna Cathr. Rasmusdt. 19. — Cath. 128. — Claus 22. — Claus Rasmussen 10. — Rasmus, Pr. 130.
- Bärenfels v. Warnau, Sl. 94.
- Bødker, Johannes, Apot. 130.
- Bøehman, Arnt 277.
- Bøfke, Christina 10. — Hans, Assessor 128, 143.
- Bøggild, Sl. 358.
- Bøgvad, Hans Pedersen, Foged 12. — Margr. Sophia 13.
- Bøhme, Johan Justus, Dr. 141.
- Børgesen, Helga Johanne 263. — Otto Ejnar, Ingen. 263.
- Børi Aridsson 249.
- Bøye, Engelke Margr. 19. — Vicekansler 184.
- Bøyesen, Ambrosius, Vicesorenkr. 280 f. — Andr., Pr. 277.
- Calixtus, Skriver, se Schein.
- Bosc de la Calmette, Sl. 94.
- Cappelen, Chr., Overr.prok. 290.
- Carl II. 39. — III. 27. — IV. 27, 37. — V., Kejser 26 f., 37 f.
- Carl Friderich Andersen 9.
- v. Carlowitz, Sl. 94.
- Carlum, Anders Andersen 22.
- Carnat, Jochum 150.
- Caroline Mathilde, Dronn. 35, 68. — Arveprinsesse 252.
- Carolus Antonius 306.
- Carsten, Nathanael 18.
- Carstens, Hans Bogislaus 237. — Joh. Bernh. 234. — Joh. Ernst Aug. 237. — Joh. Georg 234. — Magdalena 21. — Samuel Johs. 237.
- Caspar, Illuminist 300–303, 306.
- Cassube, Dorothea 13.
- Castenskiold, A., Ritm. 91.
- Castonier, Sl. 94.
- Cathrine Børgesdt. 21. — Christopher Mittens 47. — Hansdt. 11. — Hansdt. 18. — Hansdt. 130. — Hans Tønsbergs 153. — Johan Rollufs 16. — Jørgen Berendtzens 20. — Jørgen Ovesens 137. — Jørgensdt. 17. — Lauritzdt. 139. — Mikkelsdt. 128. — Nielsdt. 12. — Pedersdt. 131. — Povlsdt. 135.
- Cato, Bartholomeus 128.
- Cecilie, Sidsel, Sidsel, Sidsel, Andersdt. 131. — Bendixdt. 134. — Bendtsdt. 136. — Brødelsdt. 24. — Christensdt. 13. — Frederiksd. 129. — Hansdt. 136. — Hansdt. 136. — Jacobsdt. 10. — Jensdt. 14. — Jensdt. 18. — Lauritzdt. 138. — Pedersdt. 104.
- Cent, Eleon. Elisab. 62 f. — Bager 63.
- Charlotte Nielsdt. 140.
- de Cheusses, Sl. 94.
- Christen Andersen 140. — Ibsen, Stud. 305. — Jacobsen 141. — Jensen 335. — Jensen 104. — Jensen, Gaardfæster 342. — Jensen, Lavmand 145. — Jørgensen 24. — Kieldsen, Fgd. 141. — Madsen 147. — Mortensen 17. — Nielsen 143. — Nielsen 304. — Nielsen 24. — Nielsen 24.

- Nielsen 136. — Nielsen, Borgm. 9. — Pedersen 104. — Pedersen 335. — Pedersen 104. — Rasmussen, Overtoldbetj. 132. — Sørensen 142. — Sørensen, Borgmester 13. — Terschelsen 145. — Skriver 297.
- Christendze Henrichsd. 13. — [Nielsdt., Bjørn Kaas' Enke] 303. — Peder Jacobsens 24.
- Christensen, Christesen, Christen, Urtekr. 63, 74. — Jacob 242. — Lars 242. — Lars 242. — Peter 242. — Sus. Cathr. 63, 74 f.
- Christian II. 34 f. — IV. 34. — V. 36. — VI. 36, 214 f., 220. — VII. 29, 33 ff.
- Christian Cornelisen 149. — Dinesen 140. — Hansen 19. — Immanuel, Inder 121. — Jespersen, Tømmermand 135. — Lauritzen 130. — Lorentz 134. — Movritzen 21. — Nicolajsen 21.
- Christiernus, Kristiern, Olai 234. — Pedersen 364.
- Christiani, Carl Rud. Ferd. 235. — Christoph Johan Rudolph, Pr. 82.
- Christine, dsk. Dronn. 35.
- Christine, Christina, Henriksdt. 10. — Jensdt. 10. — Madsdt. 155. — Valentin Junges 127.
- Christmas, Christma, Birthe 55. — Elisab. Jensdt. 186. — Johanne Henriette 55. — John Christmas, Kpt. 55.
- Christopher Frandsen, Brygger 13. — Hansen 10. — Lauritzen 17. — Bartskeer, se Bur. — Instrumentist, se Zetsinsky.
- Christoffersen, C., Kbm. 290.
- Clarchie Jansdt. 23.
- Claudi, Hans Christoph, Major 132.
- Claudius, Chr. Ludv. Aug. 237. — Johannes 234.
- Clausen, Gerh., Insp. 157. — Jens Peter Sev. Steff. 236. — Joh. Sev. Theod. 236. — Thomas 237.
- Clauson, Fam. 110.
- Clauswitz, Andr. Chr. 235. — Gottlob Pet. 235.
- Clemend Hansen 127.
- Clement, Ad., Dir. 308. — Chr. Emil, Sagfører 308—313. — Forp. 308.
- Cleminde Sørensen 21.
- v. Cleue, Werner, Apot. 307.
- Cloetta, Sl. 111.
- Cojet, Wilhelm Julius, Envoyé 23.
- Colbjørnsen, Chr., Km.advokat 68, 75. — Ltn. 280 f.
- Coldevin, Propr. 289.
- Colding, Jørgen Iversen 11.
- Coll, Anna 285.
- Collett, Fam. 110, 275. — Anna 285. — Chr., Branddir. 291. — Grete 289. — James 285. — Johan, Kmr. 286, 288. — John 285, 287. — Kaja 290. — Karen 285 f., 289. — Karen 285, 287. — Katr. Jeanette 289. — M. C. J. 287 f. — Martine Janette 285—288, 290 f. — Marthine S. C. 285. — Mathea 285. — Otto, Overkr.komm. 285, 287, 289. — Peter 285, 289.
- Collin, Cathr. 15.
- Colsmann, Johannes, Hofkir. 72.
- Condevin (Konderwiin), Claus 305.
- de Coninck, Fam. 54. — Frédéric, Grosserer 54. — Henr. Charl. 57. — Jean, Grosserer 57 f. — Jean, Kæmmerer 250. — Joh. Sophie 57 f. — Marie 54. — Marie Henr. 54. — Mathilde Poulina 58. — Peter, Gross. 58. — gift Buntzen, Frue 250.
- Conrad, Dr. 305.
- Conradi, Fam. 357.
- Constant, Kpt. 331.
- Corfinianus, Guldsm., se Sauer.
- Corfitz Nielsen, Pr. 126.
- Cornelius, Kpt. 306.
- Cort Aslaksen, Prof. 120. — Johansen 297.
- Corvinus, Janus Petrus 237.
- Crabidel, Chr., Buntm. 21.
- Cracovitz, Hans 15.
- Cramer, Cramerus, And. Wilh. 235. — Ernst Fr. 235. — J. A., Prokansler 233, 235.
- v. Cramohn, Sl. 94.
- Cronach, Anders 304.
- Cunningham, Sl. 94.
- Daa, Daae, Fam. 114, 354 ff. — Aagaat, Frk. 354 ff. — Anders, Provst 273. — Anders, Stiftsarkivar 354. — And. Jonassen, Provst 354, 356. — Drude Cathr. 114. — Hans Henrik Holck, Pr.

270. — Johan Chrf. Haar, Pr. 273 f. — Ludvig, Kpt. 274. — Ludvig, Mag. 114. — Ludvig, Pr. 271. — Oluf Olufsen 356.
- Dahl, Alvida 290. — Chr. Pet. Adolph 235. — Chrf. 303. — N. P., Kbm. 290 f. — Byf. 290.
- Dahlerup, Sl. 115.
- Dahlhuus, Lisabeth Eskildsd. 12.
- Dahlmann, Jak. 237.
- Dalbye, Christina 149.
- Dalgas, Jean Marie, Pr. 177.
- Dalhoff, Jørgen Balthasar 357.
- Dalhusen, Hans, Mønter 303.
- van Dam, Didrik 300.
- Dame, Wilh. Aug. 236.
- Damstrøm, Jens Jacobsen, Pr. 129.
- Danchlef, Margr. 17.
- Danckel, Claus Poulsen, Pr. 132.
- Dancks, Sophia 127.
- Danel, Margr. Davidsd. 14.
- Danell, David 47.
- Daniel Wallentinsen 11. — Buntm. 303. — Guldsm. 302.
- Dankwarth, Hede. Magd. 229.
- Danneskjold-Laurvigen, Chr. Conrad 227. — Dorte S. 208, 227. — Ferd. Anton 214, 227. — Ulr. Eleon. 203 f., 207 f., 227.
- Danti, Pierre 154.
- Dathe, Forf. 82.
- Daugaard, J. B. 85.
- David Markussen 9. — Pr. 301. — Væver 297.
- David, Chr. Georg Nathan, Kfr. 256.
- Dechner, Dæchner, Augustus, Amtskr. 130. — Sophia Amal. 12. — Valentin, Byf. 132.
- Deen, Peter 302 f.
- Dejn, Sl. 358.
- v. Delen, Wellomke 304.
- v. Delten, Wendel 306.
- Dencker, Wilchen 134.
- v. Dernath, Sl. 94.
- Desiderius, M., se Foss.
- Des Roches de Parthenay, Jean-Baptiste 328—332.
- Dessow, Jørgen 130.
- v. Destinon, Sl. 94.
- van Deurs, Jac. Fr. 236.
- Devis, Anna 12.
- v. Dewitz, Sl. 94. — Henrich Christopher 144.
- Dichhof, Jakob 301.
- Dichman, Peder Villadsen (Willumsen) 149.
- Diderich Rasmussen 145. — Bygm., se Fry. — Guldsmed, se Fuiren.
- Didriksen, Hans, Kbm. 221. — Marie Margr. 221.
- Dietrichsen, Pet. Fr. Dietr. 235.
- Dietrichson, Anth., Kpl. 290. — Aug., Kateket 291.
- v. Dillenburg, Prinsesse 159.
- v. Dirckinck-Holmfeld, Constant Pet. Heinr. 235.
- Diriks, Carl Fr., Pr.ltn. 289. — Carl Kirstinus, Barn 289. — Carol. Nathalia 289. — Kirsten 289. — Kittel Motzfeldt 291. — Mathea K. S. A. E. 288 f. — Nathalia 289. — Gen.aud. 289.
- Dischingthun, Anne Jobsd. 143.
- Ditlef Thomæsen 16. — Margrete 12.
- Djurhuus, Andreas, Provst 49. — Anna Margr. 49. — Annike Hedevig 49.
- Dobbelsten, Abalone Cathrine 146. — Thomas Jensen 144.
- Dobel, Joh. Christopher, Olderm. 162.
- Doet, Henrik 141.
- Dolgoroucka, Cath., Prinsesse 239.
- v. Dombroick, Sl. 94.
- v. Donop, Sl. 94.
- Dons, Augustinus Bartholin 237.
- Dop, Theodor, Kateket 291.
- Dorothea, Dronning 34.
- Dorethea, Dorthea, Dorothea, Dorothe, Dorthe, Andersd. 22. — Christiansd. 131. — Hansd. 19. — Hans Olsens 305. — Jensd. 12. — Jensd. 152. — Jens Melbyes 138. — Jespersd. 21. — Johansd. 22. — Johansd. 126. — Knudsd. 131. — Lauritzd. 142. — Mikkelsd. 138. — Nielsd. 19. — Nielsd. 133. — Nikolajdt. 129. — Pedersd. 145. — Pedersd. 127. — Pedersd. 9. — Rasmusd. 15. — Sørensd. 10.
- Dorph, A., Jomfru 286.
- Douglas, Archibald 123 f. — Morton, Greve 124.
- v. Drechsel, Sl. 94.
- Drencker, Jacob, Ltn. 135.
- Dresden, Cathrine Margr. 127.
- Dresselberg, Peder 296.

- v. Drewitz, Sl. 94.
 Dreyer, Didrik, Forstander 11. — Elisabeth 137. — Hans 130. — Hans 150. — Johanne (Janniche) 17. — Marie Mouritsdt. 127. — Osvald 305. — Thomas Brun 128. — Ties Christensen 17.
 Dringelberg, P. 295.
 Drøge, Claus Hendriksen 11.
 Dual, Claus, se de Wahl.
 Due, Carl Olufsen 15. — Jesper 141.
 du Hammel, Lakaj 154.
 Dunack, Ditmar 302 f.
 Duncan, Sl. 94.
 Dunckel, Jesper 154.
 Duntzfelt, Sl. 52—59. — Anna Abigael 52 f. — Birthe 55. — Caroline Constance 56. — Cecilie Olivia 58. — Chr. Wilh., Grosserer 52 ff. — Edmond Henrik, Kbm. 57. — Edouard, Kontreadm. 56. — Emma Abigael 58. — Fr. (Fritz), Grosserer 56 f., 59. — Fr. Alfred 57. — Gracia 52. — Henriette Charl. 57. — Henriette Elisabeth. (Elise) 57. — Henriette Louise 58. — Henrik, Kpt. 52, 58 f. — Jan Friedrich, Ing.ltn. 52 f. — Johan 55. — Johan Chr., Sek.ltn. 57. — Johanne Marie Sophie 57. — Marie 55. — Marie-Anne 57. — Marie Henr. 54. — Mathilde Poulina 58. — Theod. Carol. L. 56. — William Fr., Etr. 54 f., 59.
 du Plat, Christine 68. — G., Gen.maj. 68.
 Du Plessis, Sl. 115, 348, 350, 353.
 Duval de la Pottrie, Sl. 94.
 du Vigneau, Maria H. 58.
 Duysen, Sl. 358.
 v. Düben, Sl. 114.
 Dyboe, Frands 140.
 Dybwad, Anne W. 291. — Bertram, Ltn. 291.
 Dyr, Henrik 11.
 Dyre, Claus 306.
 Dyrhoff, Jacob Olufsen, Pr. 9.
 v. Düring, Sl. 94.
 Düsseldorf, Albret, kgl. Mundskænk 23.
 Dønnich, Povl 24.
 v. Døring, Sl. 95.
 Dørst, Jacob 139.
 Ebbe Fr. Pedersen 129.
 Edele Dorethea Knudsd. 135.
 Edinger, Alhed Johanne 19.
 v. Eenhusen, Maria Lisabeth 20.
 Efferød, John Gudmundsen, Fysikus 50.
 Egendrop (Eigendorf), Johan 301, 304.
 v. Eggers, Eggers, Eggertz, Sl. 95, 115. — Geert 15. — Magdalena 126. — Olaus Fr., Baron 235. — Soph. Wilh. Siegrf. 235.
 Egholm, Annike Hedevig 49. — Armgerd Marie 49. — Joh. Henrik, Kir. 49f. — Niels, Hattem. 49.
 v. Ehlern, Sl. 95.
 Ehm, Hans, Sekr. 15.
 v. Ehrenschild, Anne Marie Bierman 128. — Martin Conrad Bierman 137, 233.
 Eibye (Eegbye), Christopher, Mag. 151.
 v. Eickstedt, Sl. 95.
 v. Eldern, Sl. 95.
 Elemhof, Gertrud Evertsd. 12.
 Elers, Eggert 148. — Jørgen, Høj.r.-ass. 147.
 Elfer, Gert 134, 147.
 Elias Christensen 13. — Eliassen 132. — Hansen, Maler 130. — Perlestikker 302.
 Elieson, Fam. 275. — Anna 285. — Anne Catr. 285. — Anne Dorot. 286—289, 291. — Anne Wilh. 291. — Carol. Andrea 286, 288 ff. — Dorothea 285. — Eiven Karsten 290. — Elias 285. — Ingeborg 290 f. — Ingeborg 290. — Iver 285. — Iver 275, 284. — Iver, Justr. 285. — Iver, Ritm. 285. — Jenny Christiane 286, 288. — Jens Chr., Barn 286. — John Collett 286 f. — John Collett P., Kopist 287—291. — Karen 285. — Karen 285. — Karen 285. — Karen Sophia 287—290. — Kirsten 283, 286—290. — Kirsten 285. — Kirsten Anna Janette 290 ff. — Martine 285. — Marthine Sophie C. 285. — Nicoline Anette 286, 289 f. — Peter 286, 290. — Peter, Assessor 283—289, 292. — Peter, cand. jur. 290. — Peter, Justr. 285. — Peter, Kpt. 275.

- Eliger, Helena 145.
 Elisabeth, Lisabeth, Elsebeth, Elsebe, Bertelsdt. 128. — Christensdt. 23. — Davidsdt. 17. — Gudmandsdt. 134. — Hansdt. 130. — Hansdt. 130. — Jacobsdt. 132. — Jacobsdt. 15. — Johansdt. 19. — Johansdt. 133. — Jørgensdt. 11. — Lauritzdt. 10. — Nielsdt. 127. — Olsdt. 334. — Pedersdt. 127. — Pedersdt. 11. — Pedersdt. 16. — Ulriksdt. 22.
 Ellef Jonsen 274.
 Ellen Bendzdt. 9. — Hansdt. 19. — Henriksdt. 140. — Knudsdt. 137. — Madsdt. 305. — Nielsdt. 130. — Olufsd. 135. — Pedersdt. 126. — Pedersdt. 9. — Pedersdt. 127. — Thomasdt. 128.
 Elligers, Maria 10.
 Elsberg, Svenning, Forv. 13.
 Else Andersdt. 142. — Christensdt. 138. — Christensdt. 129. — Hansdt. 140. — Hendriksdt. 129. — Jacobsdt. 10. — Jensdt. 22. — Jensdt. 14. — Jensdt. 137. — Jesper Dues 141. — Jørgensdt. 138. — Sophia Steensdt. 10. — Stephan Meyers 134. — Svendsdt. 12. — Sørensd. 140. — Thomasdt. 22.
 v. Embden, Hans 306.
 Emmeke Madsdt. 130. — Magd. Philipsdt. 133.
 Emmerence Hansdt. 15.
 Engebrecht, Thomas, Renteskr. 147.
 Engel, Ide Kirstine 24, 150.
 Engelbret (Engelberg), Chr. Engelbretsen 130. — Billedsnider 304.
 Engelbreth, Wolf Fr., Pr. 340.
 Engelstoft, Chr., Provst 86. — Chr. Thorning, Bisp 84—91. — Laurids 84—91. — Magd. Katr. 91. — Mette Marie 91.
 v. Eppingen, Sl. 95.
 v. Erffa, Sl. 95.
 Erik, Erich Andersen, Pr. 305. — Borssen 297. — Børgesen, Brygger 18. — Clemmensen, Raadm. 302. — Jørgensen, Tolder 11. — Nielsen 22. — [Nielsen?], Brygger 298.
 Erick, Augustus, Sekr. i tysk Kanc. 302.
 Eriksen, Erichsen, E. 235. — Erich, Lærer 70. — Laur. 296.
 Ermegaard Christensdt. 20.
 Ernst, Herman, Trompeter 297. — Jørgen 129.
 Ertz, Andreas 147.
 Eskild Christensen 303. — Niels(en?) 144.
 Essemb, Mogens Knudsen 17.
 d'Estriche, Laurent 147.
 Estrup, Geske Katr. 91. — Magd. Katr. 91.
 Evensen, Anne 291.
 Evers, Carl Andr. 235.
 v. Eyben, Sl. 95.
 Eyler, Hans, Sejrmager 306.
 Faber, Hans Hansen 136. — Joh. Henr. 236.
 Fabricius, Herm. 235. — Joh. Christ. Edv. 235. — Thomas Balthasar 235.
 Fahrenhuusen, Annicke 137.
 Falck, Falch, Sl. 185 f. — Dorothea Giertsdt. 186. — Giert Isaksen 186. — Isaka Margr. 185. — Jens Giertsen 186. — Johanna Johansdt. 13. — Kirsten Jensdt. 127. — Kirstina Giertsdt. 186. — Lauritz Giertsen 186. — Peder Giertsen 186.
 Falle Pedersen 12.
 Fallenkamp, Margrethe 140.
 Falsen, Sl. 110.
 Falster, Niels Hansen 133.
 Fastieh, Ahl 128.
 Fastrup, Farstrup, Mikkel Ibsen, Pr. 128.
 Faugstad, Julie 291.
 Faust, Joch. Rud. 236.
 de Favin, Sl. 95.
 Faxe, sv. Sl. 362.
 Faye, H. W., Kbm. 290.
 Feddersen, Henry Georg 235.
 de Feignet, Sl. 95.
 Feilberg, Gedske 221. — Peder, Farmer 221.
 Felber, Maj. inde 280, 282.
 Felo, Chr. 17.
 Feltman, Feldman, Jakob 137. — Jacob 146. — Pet. Nic. 236.
 Fendsen, David 21.
 Ferdinand I. 38. — VII. 37.
 Ferløf, Hans Jensen 11.
 Ferslev, Ferslew, Fierslef, Sl. 112, 359. — Anders Jensen 129. — Hans, Pr. 48.

- Fich, Fick, Jens 303. — Maren Pedersdt. 126.
- Fieker, Sl. 323.
- Figenskouf, Nicolaj 144.
- Fikken, Knud 277 f. — Ole 278. — Tor 278. — Tosten 278.
- Filip II. 27. — III. 27. — IV. 27, 37. — V. 27. — den smukke 27.
- de Fine, Arnoldus, Sanger 306. — Bendix Chr., Amtm. 41. — Charl. Amalie 41.
- Finke, Thomas, Dr. 302, 305 f.
- Fischer, Sl. 358. — Ane Barbara S. 226. — Fr. 234. — Georg Chr. 235. — Jac. Ludv. 234. — Johan, Ldsdommer 341. — Johanne 341. — Joseph, Bibliotekar 112. — Julius Erich, Ob.ltn. 152. — Martha 341.
- v. Fischer-Benzon, Jul. Wald. 236.
- Fjeldrup, Peder Andersen 133.
- Fleisch, Daniel 19.
- Fleischer, Fleischerus, Esaias 235. — Gregorius, Apot. 145. — Magdalene 133. — Veronica 128.
- Flemløs, Peder 297.
- Fleschburg, Chr. Christiansen 131.
- Fliech, Dorte Johansdt. 18.
- Flindt, Fr. Henriksen, Pr. 326. — Henr. 326. — Henr., Kbm. 325. — Johan Thomas, Politim. 78.
- Flor, Aarsele 278. — Aleth 278. — Ambrosia 279. — Ambrosius 277. — Ambrosius, Barn 278. — Ambrosius, Barn 279. — Ane 277, 279. — Ane Magd. 278. — Augustinus, Barn 278. — Augustinus, Kpl. 279. — Augustinus, Pr. 275, 277 ff., 292. — Christine Margr. 278—281, 292. — Gjertrud 277, 279. — Gjertrud 278. — Ingeborg 279. — Karen 277, 279. — Kirsten 279 ff., 292. — Kirsten Ambrosiidt. 277. — Kirstine 141. — Lars 279. — Maren 278. — Peter, Pr. 278, 280.
- Florell, Johan Adam 108 f. — Karen 108 f.
- Floritz, Anders 298.
- v. Flotow, Sl. 95.
- Flugge, Jørgen Henrich, kgl. Stutmester 18.
- Flye, Andr. Jani 236.
- Fløy, Oluf Nielsen 9.
- Foehrt, Hans Jørgen 131.
- Fog, Marie 141.
- Follerup, Clemen Laugesen, Pr. 48.
- Folsach, Anna Elisab. 227. — Hans, Amtsforv. 209, 227. — Helene Marie 227.
- Le Sage de Fontenay, Fàm. 350.
- Formann, Anne 226.
- Foss, Christoph Steph. 237. — Desiderius, Pr. 298; se Voss.
- Fossen, Niels 278 f. — Torgun 279.
- Franch, Franck, Anna Cathr. 20. — Maria Johansdt. 20. — Chr. 131.
- Franck v. Franckenau, Sl. 95.
- Franche, Anna Cathr. 18.
- Frans, Frants, Frandz, Davidsen 297. — Hermansen 21. — Jensen 147. — Waltersen 297. — Vormordsen 364.
- Franzen, Ant. Leonh. 235.
- Frederik III. 34. — IV. 36. — V. 34 f. — VI. 75 f., 78—81, 83. — III, Kejser 26. — Hert. 34.
- Frederik Nielsen 20. — Peitersen 22. — Bartskaar 306. — Trompeter 304.
- Frederiksborg, Mikkel 301.
- Frederiksen, O., Toldinsp. 290.
- Freuchen, Herman 23.
- Friberg, Jacob, Pr. 11.
- Friberg, Anna 14.
- Friberg, Peter 23.
- Frich, Hans, Bytingsskr. 139. — Johanne Petersdt. 22.
- Friis, Frisius, Fris, Frijs, Slægter 356. — Anna Cathr. 151. — Anna Marie 227. — Bagge Frederici 235. — Bagginus Andr. 237. — Baggo 237. — Charl. Amal. 204, 206, 227. — Chr. 15. — Chr., Kansler 119. — Christine Sophie 227. — Dina 130. — Else Jørgensdt. 16. — Hendrik 129. — Henrik, Toldbetj. 23. — Johan 149. — Lauritz Mortensen 18. — Margr. 18. — Melchior 10. — Mogens, Greve 227. — Niels, Greve 227. — Sophia Amal. 13. — Zidzel Christensdt. 17.
- Fritz, Cathrine 139. — ?, Dorthea 20.
- Fritzen, Inger Maria 10.
- Frobøs, Frobøse, Cathrine 135. — Jochum 126.

- From, Abraham Olsen, Kbm. 325.
 — Fr. Chr., Pr. 340. — Mathias 142.
 Frost, Chr. 361. — Chr. F., Kbm. 361. — Jacob 20. — Jens, Stud. 305. — Rebecca 361. — Forp. 341.
 Fry, Didrik, Bygm. 306.
 Frølich, Sl. 111. — J. J., Agent 111.
 — Lorenz, Kunstmaler 111. — Lorenz, Nat.bankdir. 59, 111.
 Frøyling, Hans Giertsen 16.
 Fuiren, Didrik, Guldsm. 303. — Henrik d. Æ. 306. — Henrik d. Y. 305.
 Fullede, Hans Nielsen 132.
 Fulsaa, Halvor 277. — Helje 277. — Iver S. 279. — Kirsten 277. — Margit 278. — Tosten M. 279.
 Funck, Nicol., Ltn. 135.
 Fyen, Hans Povlsen, Pr. 140.
 Fürstenberg, Johan 18.
 Fusing (Fusing), Hans Pedersen 132.
 Fædder, Bertel, Prok. 212—215, 227. — Maren 227. — Sine 227.
 Fæster, Navigationseksaminator 263.
 v. Følckersam, Sl. 95.
 v. Gabel, Marsille 134.
 Gabriel Pedersen 21.
 Gade, Fr. Laur. Emil 234. — Svend Eriksen 137.
 v. Gadow, Sl. 95.
 v. Gaffron, Sl. 95.
 Gagelmann, Peter 146.
 Gahm, Sigfrid 122.
 Galenus, Apot., se Vortmeyer.
 Galli, François 136.
 Galskytt, Christopher Hansen 149.
 Galt, Mogens 306.
 Gamborg, Andr. 235.
 v. Gamm, Sl. 95.
 Garben, Zacharias 137.
 Gardthausen, Gust. Wald. 235.
 Garlieb, Knud Wilh. 235.
 Garman, Garmann, Jens S. 234. — Pr. 293.
 Garrigues, Antoine Henry (Otto) 58. — Cecilia Olivia 58. — Jacques Louis, Gen.konsul 58. — Marie Henriette Sus. 58.
 Gartner, Lisbeth Jacobsdt. 128.
 Gedde, Giedde, Fam. 320. — Anna Sophie 320. — Brostrup, Berg-hauptm. 320. — Fr. Eiler, Geh.r. 9, 150, 230.
 Gedske Eylersdt. 130. — Jørgensdt. 128. — Pedersdt. 127.
 Gedsmann, Anders 105. — Anne 105. — Anne 105. — Jakob, Borgm. 105. — Johanne 105. — Jørgen 105. — Maren 105. — Maren 105. — Urban Jakobsen, Felbereder 105.
 Geel, Laur. 297.
 Geisberg, Johan, Fasanm. 154.
 v. Geispitzheim, Sl. 95.
 Geist, Christian 136. — Chr., Organist 9 f.
 Gekiss, Karen 295.
 Gelbreck, Johan 20.
 Gelertsen, P., Kbm. 290.
 Gellemer, Gerhard 154.
 Gemzøe, Conr. Chr. 235.
 Georg III. 34. — IV. 27. — Prins af Battenberg 239.
 Gerliges, Baltzar 300, 300 f.
 v. Gersdorff, Anna Sophie 320. — Friederich, Ob. 19, 142, 149. — Fr., Overceremonim. 148. — Magd. Sybilla 150.
 Gerson, George, Komponist 254.
 Gerstenberg, H. W., Digter 238.
 Gert, Geert, Cornelisen van Harlem, Maler 300, 301, 301. — Willumsen 24. — Guldsm. 304. — Messingstøber 297.
 Gertrud, Giertrud, Andersdt. 153. — Andersdt. 17. — Bendsdt. 23. — Bertelsdt. 24. — Hansdt. 13. — Hansdt. 130. — Hansdt. 139. — Jensdt. 141. — Jensdt. 14. — Jensdt. 9. — Johansdt. 126. — Lauritzdt. 131. — Mikkelsdt. 136. — Pedersdt. 134. — Pedersdt. 19. — Pedersdt. 24.
 Gesi, Magd. Sebela 135.
 Gested, Jacob 134.
 Geuss, Joakim Mikael, Prof. 67.
 Gevers, Cornelius Jansen 138.
 Gibst, Nicolaj 137.
 Gielmer, Gerhart, Billedh. 155.
 Gierdrum, Hans, Pr. 279—283.
 Gierulf, Fr. Aagesen 23.
 Gieving, Ortgies 306.
 v. Ginckel, Magdalene 139.
 Gisebrecht, Anna 10.
 Gitzele Nielsdt. 140.
 Gjertsen, Rigborg Christensdt. 262.
 Gjõe, Giõe, Birgitte 123. — Falk

153. — Henr. 306. — Mogens 295. — Mogens 146, 151.
- Gjørel, Gjørvel, Borgmester Evert Wildfangs 144. — Jensdt. 16. — Maria Nielsdt. 11.
- Gjørup, Michael R., Amtsforv. 172.
- Glad, Hans Knudsen 141.
- Glasbach, Povl 146.
- Glatved, Jesper, Sorenskr. 279.
- Glud, Glud, Fam. 357. — Christina 20.
- Good, Dan., Grosserer 57 f. — John, Kbm. 58. — Marie-Anne 57. — Mary 58.
- Gotfred Gotfredsen 126.
- Gotsche, Johan 131.
- v. Gottberg, Sl. 95.
- Gottlob, Sl. 113, 358.
- Govert Hansen 134.
- Graa, Graae, Gustav 357. — Sander 148.
- Graatop, Anders 295. — Chrf. 304.
- v. Grabow, Fr. Christopher, Gen.-maj. 226. — Helle Margrethe 187, 199, 201 f., 209, 212, 226.
- Gram, v. Gramm, Sl. 95. — Gertrud 132.
- v. Grambow, Sl. 95.
- Grandjean, P. B., Registrator 344, 347 f., 353.
- Gregers Asmussen 242. — Pedersen 335.
- Grethe Frandsdt. 137.
- Grevencop-Castenschild, Caspar Holten, Ob.ltn. 91.
- Griis, Peder 300.
- v. Grimenes, Ernst 9.
- Grimstrup, Else Andersdt. 21.
- Groll, Inger Isaksdt. 242.
- Gros, Christopher, Bygm. 129. — Jens Georg Heinr. 236.
- Grot, Grooth, Groth, Hans Hansen 131. — Joh. Dan. Herholdt 235. — Johs. 236.
- Grothusen, Gerh. 235.
- Grotschilling, Bendix 141.
- Grove, Dorethe 144. — Jacob Mogens 22. — Maria Anna 12.
- Grubbe, Eiler 295. — Eiler 306. — Jytte (Judithe) Kirstine 9.
- Grube, Sl. 344. — Ritm. 320.
- Gruhnerus, Elias Christiani 236.
- Grund, Carolus 235.
- Grundtvig, Hans Jorgen, Pr. 159. — N. F. S. 238.
- v. Gruttschreiber, Sl. 95.
- Grüner, Sl. 358.
- v. Grünhagen, Cathr. Elisab. 136.
- Grøn, Karsten 306. — Søren, Stud. 298.
- Grønbech, Abele Lauritzdt. 140. — Christiane S. 226. — Daniel, Pr. 163, 167, 172. — Jens, Just.r. 226.
- Grønberg, N. F., Pr. 223.
- Grønnegaard, Fam. 358.
- Grøntvedt, Anna 289.
- Grønwald, Anne Cathr. 360. — Mathias, Tolddir. 360.
- Grønvold, Frue 287. — Kr.r. 287.
- Grøtten, Margrethe 16.
- Gude, Johan 286. — Lucie 286. — Kbm. 264. — Pr. 290.
- Gudmosen, Jon, Tømrer 43.
- Guldberg, Hans Fr., Kons.forv. 321 f. — Martha Andreasdt. 321.
- Guldsmed, Hans, Prof. 301.
- Gundel, Gunde, Andersdt. 18. — Didrichtdt. 140. — Nielsdt. 140. — Nielsdt. 136. — Pedersdt. 10.
- Gunder Joensen 22. — Jonsen 139.
- Gundter, Herman 24.
- Guntermand, Lisabeth 137.
- Gustav III. af Sverrig 34. — IV. af Sverrig 34. — Vasa 322.
- Gutfeldt, Fr. Carl, Provst 82.
- Guttorm Andersen 146.
- Gyberg, Anna Elisab. 227.
- Göldencron, Wilhelm, Baron 146, 151.
- Gyldenstiern, Elisab. 23. — Knud 151. — Pernille 119 f.
- Gødde Jepsen 137.
- Gøeckel, Fam. 324.
- Gølner, Abel Margr. 16.
- v. Gøring, Sl. 95.
- Gøtrich, Wilhelm, Ob.ltn. 143.
- [Gøttze?], Jacob, Skræder 305.
- v. Gøtzen, Margrethe 148.
- Haar, Drude Cathr. 114, 271. — Johan Chrf., Pr. 268—274. — Karen 268, 271 f., 274. — Kirstine 268—272. — Knud Lucasen, Pr. 274. — Lucas Mikkelsen, Pr. 274. — Mikkel Nielsen, Pr. 274. — Niels Nielsen, Kpl. 271.

— Niels Pedersen, Pr. 268, 271, 274. — Peder Pedersen 272. — Peder Rasmussen, Pr. 271.
 Haarklou, Johannes' Sl. 319.
 Hack Holgersen, se Ulfstand. — Lauritzen, Amtskriver 144.
 Hacquardus, Ludovicus Adolphus 235.
 [Hadelers?], Anders, Bartskaar 298.
 Haffner, v. Haffner, Fam. 94, 115, 346 f., 352. — J. R., Pr. 94, 346. — Joh. Fr. 346.
 Hagaenius, Johannes 285.
 Hagedorn, Anna Elisab. 143.
 Hagerup, Hans 262.
 Hahn, Harbart 300. — Henrich, Viceprovst 137. — Marine Sus. 155. — Vincentz 153.
 Hahne, Jørgen, Dr. 129.
 Hald, Sl. 112, 359.
 Haldager, Ole Pedersen 358.
 v. Halem, Sl. 95.
 Halling, Will. Charles 235.
 Hals, Bastian, Ltn. 280 f.
 v. Ham, Herman 303 f.
 Hammer, Cathr. Larsdt. 12. — Christen 306. — Jørgen, Mag. 146. — Kirstine Lauritzdt. 18.
 Hammermøller, Mechtele 14.
 Hammershaimb, Sl. 115. — Anna Elisab. 49. — Elisab. Kirstine 49. — Eva Margr. 49. — Jørgen Frantz, Ldfg. 48 f. — Mariane 48 f.
 Hammond, Hammon, Hans, Pr. 272. — Kbm. 289.
 Hancke, Dan. Abrah., Læge 192, 226.
 Handorph, Hans 10.
 Hanning, Christine 272, 274.
 Hannaeus, Hermannus 234.
 Hans, dsk. Kg. 35. — Hertug af Sønderborg 120.
 Hans Andersen 127. — Baltzersen, Barber 48. — Bendixen 140. — Bendsen 150. — Christensen 126. — Christensen 23. — Ejlersen, Fgd. 15. — Emningsen 186. — Gabrielsen 130. — Hansen 358. — Hansen 128. — Hansen 22. — Hansen, Raadm. 11. — Hermansen, Kbm. 279. — Iversen 14. — Jacobsen, Stud. 303. — Jensen 133. — Jensen 127. — Jespersen 136. — Jespersen 138. — [Johan-

sen?], Glarmester 305. — Jørgensen, Borgm. 12. — Jørgensen, Skovrider 135. — Lambertsen, Bygm. 296. — Lauritzen, Kpt. 145. — Lauridsen, Tolder 24. — Madsen, Skibsbygger 303. — Mikkelsen, Rentekr. 297. — Nielsen 9. — Olsen 305. — Olufsen, Pr. 12. — Olufsen 16. — Peder Carstensen, Pr. 20. — Pedersen 10. — Pedersen 136. — Pedersen 129. — Pedersen, Bødker 142. — [Pedersen?], Guldsm. 306. — Pedersen, Pr. 186. — Povelsen 127. — Rasmusen 128. — Rasmusen, Byskr. 12. — Regelsen 22. — Reinholtsen 296, 301, 301. — Steffensen, Pr. 300. — Terchelsen 139. — Terchelsen 144. — Terchelsen, Forv. 13. — Thornsohn, Forv. 194, 197, 200, 213, 226. — Mønter, se Dalhusen. — Orgelmager, se Brebusk. — Rødskekæg 299. — Skræder 302.
 Hansen, Carl, Provst 284. — Carl Pet. Math., Ld.kir. 50. — Christen 358. — Chr. August, Lærer 284. — Chr. Ferd. 235. — Christiane Aug. 284. — Friderich Adolph, Reger.r. 350. — Hans Pet. 236. — Joh. Nic. 237. — Julie 284. — Just, Kopist 284. — Kirsten Andrea 284. — Peter, Bisp 158. — Peter Arnet, Kbm. 284. — Peter Caspar 234. — Thomas Adolph Theod. 235. — Thorvald 284.
 Hansted, Ludvig Samuelsen 147.
 Hansteen, Emma 291.
 Harbo, Harboe, Christen d. Æ. 105. — Christen d. Æ. 105. — Christen d. Y. 105. — Christen d. Y. 105. — Christen Christensen d. Æ. 105. — Christen Christensen d. Y. 105. — Chr. 19. — Jens 298. — Jens 105. — Jens, Kr.sekr., Admir.r. 15. — Jørgen, Pr. 269. — Mette 14. — Peder Christensen, Skomagere 105.
 Harbou, v. Harbou, Andr. 235. — Andr. Poul Adolph 235. — Ernst Chr. 235. — H. W., Ob., 93, 115.
 Harch, Sophia Amal. 135.

- Hardenberg, Christen 299. — Helvig 119.
- Harder, Henrik 145. — Thomas Jørgensen, Pr. 17.
- v. Harstall, Sl. 95.
- v. der Hart, Ahasverus Koster, Kanonstøber 146.
- Hartman, Christopher 140. — Christopher 18. — Hans, Bartskeer 304. — Johannes 234.
- Hartvig, Jørgen, Apot. 21.
- Hasebart, Jacob, Dr. 304. — Jacob, Prof. 121.
- Hasle, Rasmus Sørensen 24.
- Hass, Actonia Carol. 260. — Anna 20. — Claus 139. — Elisab. 260. — Mathias d. Æ. 150. — Mathias d. Y. 153. — Pet. Dan., Toldbetj. 260.
- Hasselmann, Henrik Mathias 142.
- v. Hatten, Sl. 95. — Bendix, Amtm. 150.
- Hauch, Adam Wilh., Theaterchef 256.
- Hauch-Fausbøll, Th., Direktør 93, 99, 101, 115 f., 344—353.
- Haucke, Julie, Komtesse 239.
- v. Haugwitz, Sl. 95.
- v. Havelberg, Herman 305.
- v. Hawen, Elias 234.
- Havenlund, Peder Lauridsen 22.
- Haxthausen, v. Haxthausen, Ferd. Christopher 235. — Gregerr Chr., Greve 322.
- Hedevig Thomasdt. 23.
- Heding, Rasmus Svendsen 11.
- Heenius, Severinus Joannis 234.
- Heerup, Hjalmar, Fysikus 51.
- v. Heespen, Sl. 95.
- Hegelund, Maren Pedersdt. 13.
- Hegermann, Sl. 358.
- Heggerfeld, Anna Sophie 24.
- Heiberg, Sl. 354. — Johan Ludvig, Digter 257. — Johanne Luise 257.
- v. der Heide, Friderich 10.
- Heidenreich, Sorenskr.inde 289.
- Heilmann, Aug. Wilh., Prov.medikus 220, 227.
- v. Heilspørg, Sl. 95.
- Hein, Fr. Jensen 237.
- Heinesen, Sl. 358.
- Heinrich, Johanne Henriette 55.
- Heins, A., Stud. 67 f.
- Heinzelmann, J. G. 294.
- Heister, Giertrud 127.
- Helena, Helene, Christophersdt. 186. — Jensdt. 128. — Jørgensdt. 23. — Kiøldsdt. 186.
- Helle, P. Dringelbergs 295.
- Hellebeck, Laurids Mikkelsen 136.
- Hellegaard, Jens, Prov.skr. 132.
- Hellesen, Kirsten 285. — Berg-hauptm. 285.
- Helm, Adolph Carl, Ob. 280 f. — Hans Mikkelsen 139.
- Helmers, Strange 10.
- Helmes, Isak, Tolder 9.
- Helms, Anne Leuch 279, 281.
- Helsberger, Chrf., Kpt. 134.
- Helsing, Anne Hansdt. 24.
- Helt, Jørgen, Prov.forv. 24, 141, 150.
- Heltberg, Joh. Nic. 235.
- Heltzen, C. E. S. 349 f.
- Helverskov, Christian Herman 135.
- Helvig Baldzersdt. 22. — Eskildsdt. 143. — Hans Gabrielsens 130. — Pedersdt. 11.
- de Hemmer, Bente Marie 134. — Christopher 140. — Johanne 135.
- Hemmet, Anne 226.
- Henckel, Litograf 62.
- Henning Jacobsen, Raadm. 151.
- Henninger, Johs., Vint. 335 f.
- Hennings, Corfitz Johs. 235.
- Henrik, Hendrik, Andersen 16. — Henriksen 135. — Jensen, Brygger 146. — Jochumsen 133. — Jørgensen 132. — Jørgensen 126. — Povlsen 303. — Bogfører, se Waldkirch.
- Herboe, Anne Andersdt. 134.
- Herfort, Heerfort, Johanne 274. — Magdalene Sibylle 141.
- Hersfølge, Jacob Sørensen Vincentius, Pr. 20.
- Hering, Hertvig 12.
- Herman Arntzen, Pr. 14. — Trompeter, se Ernst.
- Hermansen, Verner 237.
- Herrestad, Niels Pedersen 108, 242.
- v. Herring, Chr. 128.
- Hertz, Dorthe Lisbeth 258. — Else Christence 258. — Jens Michael, Domprovst 258. — Rebecca 360.
- Hertzberg, Rigsarkivar 321.
- Hess, Hes, Daniel 297. — Hans Andersen, Skipper 130. — Judithe Andersdt. 18. — Niels Clausen 11.

- Hesselager, Jens, Pr. 195, 213 f. 216 f., 226. — Mette 226.
- Hessenberg, Hans 149.
- Heuch, Carol. Andrea 291 f. — Fr. 292. — Fr., Cand. 289. — Fr. Høegh Guldberg, Cand. jur. 291. — Jakob Aall Bonnevie 292. — ?, Johannes 292. — John Eliason 292. — ?, Jørgen Moe 292. — Kirsten Anna Janette 290 ff. — Kirstine 292. — Marie 289. — Martine J. C. 291. — Peter Andr. 292.
- Heusman, Janneie 128.
- Heuss, Joh., Postm. 331.
- Hey, Mathias 147.
- Heyerdahl, Søltn. 291.
- Heyliger, Carol. Constance 56. — William, Planter 56.
- Hiermand, se Jermin.
- Hieronimus Hieronimi 147.
- Hiersing, Hjersing, Jens, Rektor 360. — Karen Nielsdt. 109. — Niels Andersen, Fontænem. 109. — Peter, Ltn. 360. — Rebecca 360.
- Hildesheim, Johannes 323.
- HilleborgNielsdt. 135. — Rasmusdt. 16.
- Hillemann, Lauridz Lauridsen 24.
- Hilliger, Sebastian 134.
- Hind, Petrus Henrici 236.
- Hiort-Lorenzen, Sl. 316. — H. R., Stiftsskr. 244, 316 ff., 321.
- Hirsch, Ob.ltn. 93.
- Hjardemaal, Henning 234.
- Hjorth, Hiort, Sl. 112, 358 f. — Anna Hansdt. 17. — Dorothea Marie 112. — Hans, Mag. 148. — Hans Christophersen, Landkommissarius 143. — Jørgen Hansen, Brygger 112. — Victor Chr., Bisp 70. — Sorenskr. 286.
- v. Hobe, Sl. 95.
- Hoe, Gerh. 234.
- Hoelfeldt, Ambrosia 342. — Chr. Henr., Maj. 342. — Johanne Margr. 341 f.; se Holfeldt.
- Hoff, Hans Emil Eman. Madsen, Ld.kir. 50. — Johannes Olai 234. — Karen Stockfeth 272. — Oluf Hannibal, Provst 272.
- Hoffbauer, Wilh. 235.
- Hofgaard, Peter, Stud. 280, 283.
- Hofman, Ane Magd. 278. — Margrethe 24. — Marta 18.
- v. Hohendorf, Sl. 95.
- Holberg, Ludvig, Digter 238.
- Holbæk, Niels, Skibskpt. 264.
- Holck, Eiler, Stiftsbef.m. 212, 227. — Sophie Amal. 137.
- Holck-Winterfeldt, Fr. Chr., Greve 234.
- Holfeldt, Sl. 110.
- Holl, ? 265.
- Holm, Hans Pedersen 139. — Jacob, Gross. 358. — Jac. Jacobi 236. — Mads Hansen 131. — P., cand. theol. 290. — Peder Jensen 145.
- Holmer, Kpt. 19.
- Holmsen, Chr. 293. — Christine 292 f. — Rasmus 292 f. — Frue, f. Heyerdahl 293.
- Holmsted, Johannes 234. — Laurentius 234.
- Holst, Sl. 110, 110. — Anne 139. — Carsten Pedersen 136. — Chr., Pr. 158. — Else 139. — Evert 11. — Hans, Skræder 301. — Jens Peder, Kpt. 75. — Knud 298. — Lorentz Hansen 22. — Nicolaj 19. — Peder 145. — Peter Lorentz, Kr.komm. 361. — Rebecca 361. — Sophia Amal. 13. — Troels Hansen 10. — Høj.r. assess. 289.
- Holstein, v. Holstein, Sl. 95. — Birte 187, 226. — Chr. Fr., Stiftamt. 226. — Christine S. 227. — Dorthe Sophie 208, 227. — Fr. Carl Chr. Conr. 236. — Henning Christoph 235. — Henning Christopher, Overhofm. 187, 198—202, 208 ff., 212. — Ida Sophie 209, 226. — Sophie Hedevig 187, 193, 198, 200, 204, 208—211, 226. — Ulr. Adolph, Gen.maj. 226. — U. A., Storkansler 227.
- Holstein-Ledreborg, J. L. C. C. T., Lensgreve 111.
- Holstein Rathlou, Viggo 237.
- de Holsten, Holsten, Chr. Fr. 234. — Detlef Cay, Baron 234. — F. C., Stiftamt. 85. — Hans, Baron 234.
- Holt, Mogens Nielsen 16.
- Holten, v. Holten, Anna Poulina 255. — Isbrant, Toldskr. 14. — Jacob 140.
- Holtz, Daniel 137.
- Holtzhey, Anna Maria 23.
- Holzmann, Fr. Chr. 236.

- Horenbold, Levin 144.
 Horn, v. Horn, Sl. 95. — Niels Gabriel, Barber 47 f.
 Hornemann, Ant. Ulr. 235. — Claus Frees, Prof. 69. — Hans 142. — Jens Wilken, Prof. 72.
 Hornsyld, Sl. 358. — Jens, Pr. 72.
 Horster, Anna Catr. 285, 287. — Søren, Kbm. 285.
 Hortmann, Ltn. 59.
 Hostrup, Sl. 113. — Jens Chr., Digter 113. — Podemester 113.
 Hou, Jakob 149.
 Houfgaard, Maren Olufsd. 133.
 v. Hoven, Reinert 10.
 Hubrich, Joh. Ludw. Gotthilf 235.
 v. der Hude, Sl. 115.
 Huitfeldt, Chr. 295.
 Hulegaard, Drude Margr. 271.
 Hurtigkarl, Christen Corneliusen 105.
 Huseby, Huusby, Jens Pedersen 279. — Math. Nikolai 221.
 Husted, Fam. 357.
 Hvassius, Westinus 237.
 Hverring, Ingeb. Nielsdt. 136.
 Hveysse, Hveisel, Charl. Amal. 43. — Niels, Missionær 43 ff.
 Hvid, Nils Corneliusen 105.
 Hübner, Jochim, Hofraad 306.
 Hyld, Niels Sørensen 22.
 Hyldtoft, Mads, Raadm. 146.
 Hyllested, Carl Anton, Reg.kv.m. 58. — Chr. Aug., Stads­mægler 58. — Dorot. Elisab. 58. — Emma Abigael 58.
 v. Hülthorst, Elisabeth 133.
 v. Hütten, ? 218.
 Høeg, v. Høeg, Høg, Sl. 228. — Christen Nielsen, Ldstingshører 230. — Hannibal 229 f. — Hans Henr., Ltn. 228 f. — Jacob 306. — Maren Kirstina 132. — Margr. Magd. 230. — Niels, Forp. 228 ff. — Niels Jørgensen 230. — Waldemar Gustavus 228 ff.
 Høegh-Guldberg, Fr., Ld.kir. 50. — O., Statsmin. 164 f., 175 ff., 179, 322.
 Hølseman, Maria 11.
 Høppel, Peter Valentinsen 127.
 Hørde, Sl. 324.
 Hørs, Mikkel 16.
 Hoest, Marcus Gerh. 235.
 Høyer, Hoier, Højer, Adam 302. — Chr. Fr. A., Pr. 157 f. — Cort By- og Raadstueskr. 143. — Fr. 235. — Jakob 295. — Judithhe 144.
 Høyrup, Sørenskr. 265.
 Ibsen, Henriks Sl. 319.
 Ida S. Rasmusdt. 128.
 de Iden, Cathrine Christiana 135.
 Iffland, A. W., Digter 68.
 Iling, Appolone 302.
 Immelmann, Cort 295.
 Ingeborg Adersdt. 137. — Claus Hasses 139. — Evensdt. 290. — Gert Elfers 134. — Hansdt. 9. — Iversdt. 15. — Jacobsdt. 141. — Jens Boysens 146. — Jensdt. 358. — Jensdt. 21. — Jensdt. 21. — Jespersdt. 129. — Joensdt. 13. — Jørgensdt. 133. — Olufsd. 142.
 v. Ingenhafsen, Sl. 95.
 Inger Andersdt. 135. — Christensdt. 335. — Gallasdt. 19. — Godesdt. 132. — Hansdt. 292. — Iversdt. 128. — Jørgensdt. 133. — Knudsdt. 136. — Marie Pedersdt. 139. — Olufsd. 126. — Peter Gagelmanns 145. — Thomasdt. 9.
 Irgens, Niels Fogh, Assistent 43.
 v. Irgens-Bergh, Sl. 357.
 Isach Jacobsen 146. — Jacobsen: 24. — Pedersen 144.
 Isberg, And. Ulr., Skoleforst. 361–364. — And. Ulr., Stadsarkivar 361–364. — Carl Fr., Landskamrerer 361.
 Iselin, Reinhard, Baron 111 f.
 Iserberg, Gertrud 12.
 Itzen, Hedevig 135.
 Iver, Ivarus, Hansen, Laugm. 186. — Laurentii 306. — Nielsen(?), Pr. 298, 303. — Poulsen 302.
 Jackheln, Sophie 289. — Kbm. 289.
 Jahn, Kir. 183 f.
 Jacob VI., eng. Kg. 121, 123.
 Jacob Baldzersen 138. — Bartholomæisen, Apot. 126. — Bertelsen 23. — Christensen 139. — Christensen 242. — Dirichsen, Skibstømmermand 144. — Eilersen, Raadm. 145. — Friderichsen 146. — Friderichsen 150. — Hansen 135. — Hansen 16. — Henriksen 134. — Jacobsen 13. — Jensen 302. — Johansen, Kbm. 136. — Jokumsen 136. — Las 135. — Lauritzen, Raadm. 133. — Mathiasen 138.

- Matthiesen, Dr. 144, 152. — Pedersen 18. — Petersen 132. — Pedersen, Vejer 13. — Philipssen 298. — Sørensen 130. — Sørensen, Pr. 342. — Thomesen 131. — Troelsen 295. — Urbansen, Borgmester 144. — Apot., se v. Thunde. — Badskær 295. — Enspænder 296. — Klokke 299.
- Jaenisch, Carl 237.
- Jan, Friderich 18.
- Jansen, Cathr. Magd. 24.
- Janson, Hector Fr., Bisp 162, 164 f., 176 f., 179.
- Jantzen, Fam. 315. — Albert, Pr. 314 f.
- de Jardien, Susanna 136.
- Jastrau, Henr. Vilh., Fysikus 50.
- Jelstrup, Sl. 358. — Lars Johan 358.
- Jens Andersen 186. — Andersen, Hdlsm. 141. — Baltzarsen, Regkv.m. 21. — Bertelsen 305. — Biørnsen 126. — Christensen 127. — Christensen 12. — Christensen 142. — Ebbesen, Borgm. 17. — Henriksen 23. — Jacobsen 139. — Jacobsen 138. — Jensen 335. — Jensen 20. — Jensen, Ltn. 133. — Johansen, Flm. 22. — Jokumsen 129. — Jørgensen 139. — Knudsen 13. — Knudsen 21. — Laugesen 148. — Lauritzen, Forvalter 149. — Lauritzen, Skibsbygger 300. — Lucassen, Kongsbonde 49. — Madssen, Overform. 129. — Nielsen 141. — Nielsen 18. — Nielsen 104. — Nielsen 335. — Nielsen, Hattem. 333. — Olsen, Vinhdl. 23. — Pedersen 12. — Pedersen 104. — Pedersen 135. — Pedersen 131. — Pedersen 127. — Pedersen 146. — Pedersen 151. — Pedersen, Portner 131. — Sørensen, Rentekr. 147. — Bruer 302. — Krogmager 297. — Salter 301.
- Jensen, Sl. 358. — Fr. Bernh. Hugo 235. — Fr. Heinr. Otto 235. — Hans, Hldsgartner 358. — Sophie, Km.jfr. 252.
- Jentoft, Christiane Sofie 226. — Iver, Byf. 202, 204, 206, 226.
- Jeremias Ankersen, Pr. 17.
- Jermin (Hiermand), Niels Pedersen 137.
- Jersild, Jens Chr. Theod. 235.
- Jessen, v. Jessen, Fam. 358. — Andr. Larsen 236. — Andr. Müller 236. — Anna Johanne 358. — Joh. Chr. 235. — Peter Casp. 234. — Thomas 358. — Thomas Balthasar 148, 233.
- Johan I. af Portugal 27.
- Johan Andersen 140. — Christensen 24. — Gelliassen 305. — Iversen 18. — Jokumsen 134. — Nielsen, Rentekr. 149. — Tønnesen 20. — Willumsen 144. — Instrumentist, se Schritzmeyer.
- Johanne den vanvittige 27.
- Johanne, Johanna, Andersdt. 19. — Arntsd. 138. — Cathr. Gorrisd. 20. — Christensdt. 9. — Christensdt. 11. — Jensdt. 15. — Jensdt. 132. — Jørgensdt. 20. — Madsdt. 22. — Mikkelsdt. 126. — Nielsdt. 132. — Nielsdt. 135. — Niels Pedersens 22. — Pedersdt. 138. — Pedersdt. 24. — Pedersdt. 141. — Povlsdt. 334. — Rasmusdt. 132. — Sophia Christens 22. — Svendsdt. 21. — Sørensd. 138. — Tygersdt. 135.
- Johannes Laurentii 237.
- Johannsen, Chr. Fr. 235. — Fr. Heinr. Chr. 235.
- John, Gotfried 128.
- v. Johnn, Sl. 95. — Chr. Aug., Gesandt 240 f., 319.
- Jokum Joensen 128. — Mathiasen 138.
- Jon Islænder, Stud. 300.
- Jonas Edvardssøn 356. — Ellovæn, Pr. 271 f., 274. — Jørgensen, Skipper 128. — Michelsen, Pr. 48.
- de Joncourt, Marie 54.
- Jordan, Pr. 299.
- Jost Nielsen 130.
- Juel, Juell, Anders Hansen, Pr. 141. — Anne Maria Sørensd. 131. — Carl 237. — Fr. 234. — Hedevig Eleon. 24. — Ida 19. — Ide Sofie 149. — Janus 234. — Jens 151. — Jens 306. — Just, Viceadm. 233 f. — Reinholt Mortensen 140. — Sophie 9. — Tønne 151.
- Juer, M., se Iver Nielsen, Pr.

- Junge, Valentin 127.
 Jungersen, Geske Katr. 91.
 Junghans, C. F., Byskr. 53. — Chr. Fr., Prok. 209, 227. — Maltha, Skolem. 130. — Sophie Cath. 227.
 Just Christensen 333. — Hans Albertsen, Assessor 140.
 Jünger, J. F., Forf. 68.
 Jürgen, Sophie 141.
 Jürgensen, Fam. 250.
 Jørgen Berendsen 22. — Berntzen, Apot. 151. — Carstensen 150. — Carstensen 128. — Carstensen, Kpt. 135. — Clausen 23. — Hansen 138. — Hansen, Prof. 145. — Ibsen 139. — Iversen 9. — Jensen, Billedh. 141. — Jørgensen 11. — Kræsen 11. — Lauritzen 129. — Nielsen, Amtskr. 136. — Ovesen 137. — Pedersen, Kpl. 130. — Povelsen, Raadm. 128. — Rasmussen 23. — Simensen 146. — Sørensen, Kons.forv. 21. — Sørensen, Tolder 133. — Sejrmager 307. — Skomager 278. — Skriver 297, 300. — Skræder 299.
 Jørgensen, Barbara, Kammerjomfru 213. — Thorv. Gust. 235.
 Kaalund, Chr., Mag. 143.
 Kaas (Mur-), Sl. 357 f. — Erica Christine 188. — Fr. Jul., Statsmin. 233, 235. — Henr. Valent. Eicksted 235. — Niels, Kansler 296. — O. D. 233, 235.
 Kaastrup, Jens Pet. 236.
 Kafan, Claus 131.
 v. Kahlen, Sl. 95.
 v. Kalckreut, Sl. 95.
 Kallundborg, Laur. 303.
 v. Kalneyn, Sl. 95. — Wulf Henrich, Kommandant 145.
 v. Kaltenborn, Sl. 95.
 v. Kamecke, Sl. 95.
 Kamp, Willum 296.
 Kampe, Johan 297.
 Karch, Dorethea 141.
 Kardes, Lauritz (Lorentz) 140.
 v. Kardorff, Carl 235. — Vilh. Carl 235.
 Karen Andersdt. 127. — Andersdt. 186. — Andersdt. 14. — Anders Jensens 152. — Christensdt. 135. — Christensdt. 104. — Christensdt. 20. — Daniel Flechs 19. — Dyneses 296. — Eriksdt. 131. — Gekisses 295. — Hansdt. 140. — Hansdt. 9. — Henriksdt. 17. — Hieronymidt. 108 f. — Ibsdt. 13. — Jacobsdt. 137. — Jensdt. 139. — Jensdt. 24. — Jensdt. 129. — Jensdt. 18. — Jensdt. 136. — Jørgensdt. 132. — Madsdt. 24. — Mikkell Bryggers 298. — Mikkelsdt. 139. — Mortensdt. 129. — Nielsdt. 334. — Nielsdt. 134. — Nielsdt. 9. — Nielsdt. 21. — Nielsdt. 9. — Niels Skrivers 297. — Olufsd. 133. — Olufsd. 127. — Olufsd. 141. — Pedersdt. 143. — Pedersdt. 150. — Pedersdt. 138. — Rasmusdt. 22. — Svendsdt. 132. — Sørensd. 133. Tobiasdt. 10. — Vincents 298. — Pottemagers 298.
 Karlebo, Niels 304.
 Karmarch, Peder Jensen 129. — Thomas Pedersen 133.
 Kaskel, Sophie 238.
 Kastberg, Niels 135.
 Katt, Svend 305.
 Katterberg, Antoni 141. — Jens 137. — Nicolaj 132.
 Kaufman (Kunstman), Hans Povlsen 141.
 Kaurin, Pr. 290.
 v. Kayn, Sl. 95.
 v. Kayserling, Sl. 95.
 Kehgebehn, Peter 130.
 Keiser, Marie Margr. 15.
 Keith, George 123 f.
 Keller, Fam. 176. — Joh. Georg, Lærer 176 f.
 Kellermann, Olaus Chr. 235.
 Kellinghusen, Magdalena 140. — Mette 132.
 Kemler, Anna Magd. 278. — Claus 278.
 Kerteminde, Hans 300.
 Ketelsen, Chr. Fr. Mart. 235. — Thor Ludv. 235.
 Key Hansen, Borgm. 10.
 Keyser, Claus Jansen, Styrmand 145.
 Kield Pedersen 13.
 Kieldal, Kirsten Larsdt. 105.
 Kieldsen, Fam. 358.
 Kielland, Jens Bull 234.
 v. Kielmansegg, Sl. 95.
 Kiempe, Claus 17.

- Kierkegaard, Søren 238.
 Kierulf, Kjerulf, Kjerulff, Kierul,
 Fam. 358. — Carl Fr. Laur. 234.
 — Emma 291. — Hulda 290. —
 Jens 132. — Laurs Mortensen
 137. — Maren Jensdt. 186. —
 Peder Lauritzen 138. — Kbm. 53.
 Kierurt, Johan 148.
 Kieser, Johan, Reg.kv.m. 141.
 Kilchman, Ludwig 324.
 Kinck, Maren 129.
 Kirkegaard, Morten Hansen 102.
 Kirserød, Anne Elisab. 137.
 Kirstan, Johan Gottlob, Organist
 113.
 Kirstine, Kirsten, Kirstina, Kir-
 stinicke, Anders Andersens 133.
 — Andersdt. 9. — Andersdt. 138.
 — Bendsdt. 133. — Christensdt.
 140. — Christensdt. 141. —
 Clemensdt. 16. — Didrichsdt.
 142. — Fridrichsdt. 135. —
 Hansdt. 129. — Jensdt. 20. —
 Jørgensdt. 139. — Lambersdt.
 10. — Lauritzdt. 126. — Lauritz
 Winters 20. — Mikkelsdt. 49.
 — Mogensdt. 23. — Nielsdt. 9.
 — Nielsdt. 19. — Pedersdt. 19.
 — Pedersdt. 142. — Philips 297.
 — Povlsdt. 24. — Rasmusdt. 14.
 — Sørensd. 21. — Sørensd. 21.
 Kitzerou, Johan, Stud. 145.
 Kiær, Marcus Johansen 235.
 Kiøbing, Anna Abigael 52 f. — Jens
 Peter, Sek.ltn. 52 f. — Peter,
 Kpt. 52.
 Kiøler, Didrik, Tolder 186.
 Kiøning, Fam. 275. — Andr. Aagaard
 283. — Andreas Aagaard, Søren-
 skr. 284, 288 f., 293 f. — Anne
 Birg. 294. — Anne Christine
 283 f., 288. — Anna Dorot. 293.
 — Annette Christine 290, 293.
 — Carl Joh. Chrf. 294. — Carl
 Peter 293. — Carol. Maria Andrea
 293. — Cathr. 293. — Chr., Pr.
 283 f., 292. — Chr. Andr. Aagaard,
 Kpl. 293. — Chr. Jens 293. —
 Chr. Jonsson 292. — Christine
 Hedevig 292. — Christine Holm-
 sen 293. — Dortehe Christine
 292. — Espen 292. — Ingeb.
 Dorot. 294. — Ingeb. Dorot. 280,
 283, 292. — Ingeb. Dorot. 284.
 — Jens 284, 292 f. — Jens, Fgd.
 283, 292. — Jens Bendix 292. —
 Jens Bendixen 275, 292. — Johan
 Chrf., Pr. 284, 293 f. — Kirsten
 283, 285 ff., 289 f., 292. — Marg.
 284. — Ole Chr. 294. — Peter
 284. — Petrea Vilh. 294. —
 Thorine 293. — Vilh. August,
 Forstm. 293.
 Kleboe, Søren 280 f.
 Klein, Hans Nicolaj 146.
 v. Kleist, Sl. 95.
 v. Klenau, Sl. 95.
 [Klerck?], Walter, Vintapper 297.
 Kling, Key 132.
 Klingberg, Chr., Høj.r.adv. 72.
 Klingenberg, v. Klingenberg, Anders
 Clausen 136. — Povl 19. — Povl,
 Gen.postm. 143, 148.
 v. Klinggraf, Sl. 95.
 Klint, Anna Maria 17.
 Kloch, Henrik Bertelsen, Instrumen-
 tist 18.
 Klopstock, F. G., Digter 238.
 Klou, Oluf Joensen 23.
 Kloumand, Isak 146. — Peter,
 Materialskr. 21, 144.
 Klucher (Kløcker), Jacob, Pr. 145.
 Knap, Børge Henr., Pr. 161. —
 Kirsten Jensdt. 139.
 Knirsch, Sl. 358. — Wenzel Jos. 235.
 Knoch, Knochin, Margrethe 131.
 Knopper, Friderich Davidsen, Pr. 17.
 Knorr v. Rosenroth, Sl. 95.
 Knud Bertelsen 135. — [Christoffer-
 sen?] Skriver 302. — Clausen 143.
 — Haagensen 139. — Hansen,
 Pr. 18. — Pedersen, Birkefgd. 13.
 — Pedersen, Reg.skr. 21. —
 Pedersen, Rektor 141.
 Knudsen, Anna Johanne 358. —
 Hans, Pr. 298.
 Knuth, Eggert Christoffer 143, 143, 150.
 Knæsbech, Johan 14.
 v. Kobbe, Sl. 95.
 Kobberød, Holger Sørensen 134.
 Kobeling, Fridericus Friderici 235.
 Koch, Kok, Kock, Fam. 250. —
 Anne Jensdt. 106. — Bodil 295.
 — Chr. 143. — Chr., Pr. 70 f. —
 Christiane Sophie 259. — Dortehe
 Lisbeth 258. — Else Christence
 258. — H. C. Elers, Pr. 258 f. —
 Hans 304. — Johan 22. — Johan

- Sørensen 152. — Jørgen, Borgm. 364. — Karen 295. — Laurentze M. 258. — Margrethe 11. — Peder 304. — Fgd. 289.
- Kochen, Ed. Joach. Mart. 235.
- Kockum, sv. Sl. 362.
- Kofoed, Hans, Stiftamt. 58. — Henriette Louise 58. — Jacob, Km.h. 58. — Jacob Fr., Borgm. 14. — Karine 14. — Margr. 58. — Provst 62.
- Kofod, Børge Poscholan, Pr. 174. v. Kohl, Sl. 115.
- Kohlmann, Sophia Amal. 11.
- Kolderup-Rosenvinge, J. L. A., Prof. 253.
- Kongsjorden, Gulik 278. — Kirsten 278.
- Kop, Kopp, Bendix Johansen, Pr. 10. — Wald. Siegfr. 236.
- Koppelov, v. Koppelow, Sl. 95. — Cort Christophersen 142.
- Koren, Johan, Pr. 269. v. Korff, Sl. 95.
- Kornerup, Søren 237.
- Korshøjgaard, Ane Larsen 358.
- Korsør, Peder Hansen 145. v. Koss, Sl. 95.
- Kost, Hans, Tøjmaster 301.
- Kraasbye, Sl. 360. — Havnefgd. 360.
- Krabbe, v. Krabbe, Hans 235. — Mette Sophia 15. — Otto 155.
- Kraft, Sl. 361. — Hans, Pr. 299, 303. — Hans, Pr. 361. — Hans Petersen, Pr. 361.
- Krag, Kragius, Anders, Dr. 299. — Anne Christine 283 f., 288. — Christianus 234. — Edel (Else) Margr. 142. — Frands, Pr. 17. — Fr., Baron 24. — Jakob Nielsen, Pr. 271. — Johan Chrf., Kbm. 284. — Kirstine 268—272. — Niels 300. — Niels, Etr. 9. — Niels Christensen, Pr. 271. — Peder 300. — Rasmus Hansen 304.
- Kragelund, Elisab. Pedersdt. 13.
- Krahm (Krahl), Christopher 137.
- Kramer, Johan 186.
- Krarup, Fam. 358.
- Kratzenstein, Chr. Gottlieb, Prof. 67, 81.
- Krause, Chrf. 302.
- Kravig, Halvor 279.
- Krebs, Joh. Henr. Klingberg, Ld.kir. 50.
- Krefting, Ahlet Sophia 280, 282 f.
- Kreutz, Boel Maria 282.
- Kreynkamp, Ditlef 137.
- Krick, Chr. 127.
- Krigsmann, Frue, f. Diriks 291. — Konsul 291.
- Krog, Anna Cathr. 20. — Joh. Henr. 237. — John 263.
- Kroken, Clelia 140.
- Kroll, Mikkel 305. — Morten 305. — Vilh. 295.
- Krone, Anders 303.
- Krucho, Andreas 11.
- Krugk, Maria 13.
- Krukou, Petronelle 304.
- Krumbeck, Erdmuth 136.
- Krumbjerg, Willum 298.
- Kruse, Christian, Forskærer 143. — Dorthe 137. — Jacob (Jens) Andersen 140. — Maria 9. — Petrus Janus, Pr. 267. — Tideman Nicolaj 144. — Wilhelm 24. — Kommandant 48 f.
- Krüger, Johan Bernhard, Bager 73.
- Krysing, Peder Hansen 126.
- Krøckel, Alheid Viveke 52. — Anna Abigael 52 f. — Nicolay, Skibs-assistent 52.
- Krøger, Krøgger, Claus 23. — Elsebe 129.
- Krøll, Lærer 71.
- Kugelberg, Otto 322.
- Kuhlau, D. F. R., Prof. 254, 256, 260.
- Kunstman, se Kaufman.
- Kuntzen, F. L. Æ., Komponist 233.
- Kur, Jens Sørensen, Stempelp.kontr. 127.
- Kurtz, Marcus 128.
- Kyd, Jørgen, Raadm. 302.
- Kühn, Kyhn, Anna 16. — Reinhold 234.
- Kykelhan, Peter 299.
- Kyng, Jacob Hansen, Pr. 13.
- Küttenfelder, Sl. 324.
- Købke, Andr. Ludv. Bernth, Godsforv. 63, 176. — Carl Fr., Told-ass. 63. — Caspar, Bager 62 f. — Caspar Behrend, Postm. 64. — Christen, Maler 62. — Eleon. Elisab. 62, 64. — Elisab. Fr. 63. — Emil Christen Pram, Flm. 63. — Jacob Aug., Overkr.komm. 61, 63. — Jacob Berent, Bager 63 f., 69 ff., 73, 80. — Jacobine Sus. Louise 63, 166. — Johan Peter, Amtsprovst 60—83, 157—180. — Joh. Peter, Ingen. 61. —

- Johannes, Fabrikejer 61. — Juliane Dorot. 64. — Kirsten Kathrine 63, 176. — Marie, Etr.inde 61. — Marie Dorot. 71, 73 f. — Martha Marie 63. — Mette Marie 63. — Molly 63. — Nicoline Marie Cath. 63. — Niels Chr., Ob.ltn. 61, 63. — Peter B., Bager 161. — Petra Dorot. 63. — Sophie Margr. 62. — Sus. Cathr. 63 f., 70 f., 73 f., 167, 178 f. — Sus. Charlotte 62, 74, 81. — Wilhelmine Sofie 63.
- Kølen, Dorthe 14.
- Køller, v. Køller, Sl. 95. — Carsten 297.
- Kølpin, Alex. 237.
- v. Königstein, Sl. 95.
- v. Køppern, Sl. 95.
- v. Korbitz, Sl. 95.
- Kørner, Morten Johansen 132.
- v. Köttschau, Sl. 95.
- Køvitz, Hendrik Isachsen 127.
- Laanggynus, kgl. Mundkok 248.
- La Beaumelle, L. A. 238.
- La Brière 147.
- Lachmann, Andr. Ulr. 234, 237.
- La Cour, Sl. 358.
- La Fontaine 147.
- Suzannet de la Forest, Sl. 95.
- Lago, Ivare filius 236.
- de Lamare, Sl. 95.
- Lambrecht, Stenhugger 304.
- v. Lambsdorff, Sl. 95.
- Lampe, Drude Cathr. 114.
- Lamy du Pont, Sl. 95.
- Landstad, Pr. 290.
- Lang, Bertel, Pr. 304. — Mikkell, Tolder 296.
- Langaae, Niels Lauritzen, Pr. 15.
- Lange, de Lange, Charlotte 150. — Conradus 136. — Erik til Engesholm 123 f. — Hans 21. — Israel Olsen, Sm.sv. 334. — Karen Corneliidt. 11. — Lars, Lakaj 202. — Niels, kgl. Hoffurer 148. — Peder Hansen 134. — Tale 20. — Willum, Prof. 144.
- Langemach, Michel 146.
- Langhof, Cathrine 130.
- Langkjer, Svenner Vict. 235.
- de Laquai (Lakjer), Sl. 95.
- Lars, Lauritz, Laus, Laurentius Andreæ 124. — Andersen 279. — Andersen 135. — Andersen, Brygger 129. — Bjørnsen 186. — Berresen 128. — Christensen 140. — Christensen, Borgm. 139. — Gregersen 242. — Hansen 142. — Jeremiaassen 301 f. — Jørgensen 146. — Lassen 13. — Nielsen 16. — Nielsen 13. — Pedersen 133. — Pedersen 133. — Thorsen, Borgm. 152. — Villadsen, Pr. 109. — Korporal 304.
- Larsson, Peder, Pr. 275, 277 f.
- Lassen, Axel Fr. 236.
- Lasson, Joachim, Byf. 133.
- Laub, Hieronymus, Hofmedicus 191 f., 226.
- Laugen, Knud 277.
- Laurberg, Anne Marie 262, 264. — Forv. 262.
- Laurenberg, Dorethea Maria 142.
- Laus, Kpt. 288.
- Lauten, Christine Elisab. 137.
- Lauterbach, Tobias, Sekr. 306.
- Lavalese d'Escorbiac, Sl. 95.
- Lavater, Johan Kaspar, Pr. 82.
- Lavsen, Fam. 110.
- Lederer, Carl Fr., Reg.feldskær 220, 227. — Erika Charl. 220.
- Leerberg, Christen 134.
- Lefèvre de Caumartin, Sl. 95.
- Lehmann, Edv. Adolph Æmilius 235.
- Lehn, Johan, Raadm. 148.
- Lehne, Fr. Pogenbergs 150.
- v. Lehsten, Sl. 95.
- v. Leimburg, Leis 324.
- Leisching, Johs. Ernst 235.
- Lemchen, Abraham 122.
- Lemmich, Lemmick, Christine Margr. 278, 280 f., 292. — Petronelle d. Y. 280, 292. — Petronelle d. Æ. 280 f. — Søren, Pr. 278—281, 292. — Søren, Pr. 280.
- Lemvig, Simon Mogensen 19.
- Lendrop, se Linttrup.
- v. Lengerken, Herman 139.
- Lengnick, J. C. L., Kpt. 347.
- v. Lente, Chr. 348 f. — Johan Hugo 348 f.
- Leopold I. 37. — II. 27.
- v. Lepel, Sl. 95. — Sophie Agnes 148.
- Lerche, Lercke, Andr. 236. — Cornelius 234. — Peder Pedersen, Komm.r. 145.
- v. Lersner, Sl. 95.
- Leth, Voldborg, Clausdt. 131.

- Leuch, Karen 275, 284. — Mathea 285. — Morten 285.
- v. Leuenburg, Sl. 95.
- Leverentz, Lyder 139.
- Levestamm, Arn. 235. — Georg 235.
- Levetzow, v. Levetzow, Sl. 95. — Joakim Godske, Overhofmarskal 233 f. — Lucie Cath. 322. — Rosenkrantz, Høj.r.ass. 183.
- Levin, Joseph, Juveler 112. — Martin J. 112.
- Levin-Fredericia, Sl. 112, 358.
- Levison, Sl. 358.
- Levring, Andr., Pr. 172 f.
- Libsius, Fr. 235.
- de Lichtenberg, Sl. 357 f.
- v. Lichtenstein, Sl. 95.
- Lidén, Joh. Henrik 121.
- Lidøe, Torben Christophersen, Pr. 16.
- Liebe, Johan 131. — Theodorus Cornelius 127. — Theodorus Cornelii 14.
- Liebendal, Christopher, Buntm. 148.
- Liedesen, Lorentz 15.
- Lieger, Sebastian 16.
- v. der Lieth, Sl. 95.
- v. Liliencron, Andr. Soph. 237. — Ernst Louis 237.
- Lillie, Hans Hansen 138.
- Lillianschild, Cecilia Christina 41. — Charl. Amalie 41. — Maria 150.
- Lillianschild de Svanenhielm, Sl. 41—46. — Alethe 43. — Birgitte Charl. 43. — Cecilia Christina 42. — Charl. Amal. 43 ff. — Jonas, Overassistent 41—46. — Poul 43.
- Lind, Anne Maria 126. — Anna Nielsdt. 142. — Jørgen Olsen, Skræder 334. — Lyder Jensen 12.
- Lindam, Niels 99.
- Linde, Christen 184. — Christen Nielsen 153.
- Lindemann, v. Lindeman, norsk Sl. 319. — Annette Christiane 293. — Carl Cathrinus 290, 293. — Hans Caspar 323. — Hans James, Godsejer 289 f., 293. — James, Propr. 291. — Karen 285 f., 289. — Paul Chr. 290, 293. — Paul P., Maj. 289. — Steffen, Postm. 140. — Wilh. Ant. 235. — Ltn. 286 ff. — Sekr. 202.
- Lindencrone, Chr., Godsejer 333—343. — Frue 341. — Hofjunker 341.
- Lindholm, Jens Christensen 22. — Margr. 58.
- Lindholtz, Otto Fr. 234.
- Lindtner, Lintner, Dorteia Casparst. 24. — Margrethe 15.
- Linnert, Skræder 304.
- v. Linstow, Hartv. 236. — Wald. 235.
- Linton, Mary 58.
- Lintrup, Lendrop, Sl. 333—342. — Anna 334 f. — Anne Jensdt. 335. — Anne Jensdt. 336 f. — Christen, Barn 335. — Chr., Læge 341. — Friderica Lovisa 340 f. — Jens, Pr. 337. — Jens Christensen 333. — Jens Christensen, Kvartern. 333 ff. — Jens Pedersen, se Naldal, J. P. — Johanne Margr. 341 f. — Just Christensen, Gaardm. 334, 342. — Karen Jensdt. 335. — Karen Jensdt. 336. — Margr. Christensdt. 333, 335. — Martha Maria 341 f. — Niels, Barn 336. — Niels, Barn 336. — Poul Jensen 335 f. — Poul Jensen, Vint.sv. 334. — Sophie 341. — Søren Jacobsen, Bisp 342.
- Lintz, Georg, Vaabensmed 127.
- van der Lip, Jacob 302.
- Locker, Caspar 127.
- v. Loeben, Georg Adolph 320.
- Lohman, Andreas 11.
- Lorentz Bendsen 21. — Pedersen, Raadm. 12. — Povels 18.
- Lorentz, Dorot. Margr. 56.
- Lorentzen, Theod. Aug. Diedr. 235.
- Lorie, Jacob 20.
- Lose, Carl Chr., Musikhdl. 256.
- Lossen, Anna Cath. 14.
- v. Lossow, Sl. 95.
- Lottrup, Ole Chr. Sirner 236.
- v. Lotzbeck, Sl. 114.
- Louise, dsk. Dronning 34 f., 70.
- Lousen, Reg.feldskær 270.
- Loutrup, Ellen 139.
- Lucia, Lucie, Jørgen Hansens 146. — Pedersdt. 21. — Pedersdt. 139.
- Ludvig II. 30. — XIV. 27.
- Ludvig, Johan Chr., Skræder 22. — Peter Petersen 150.
- Luft, Corfitz 13. — Ulrich 149.
- Luja, Karen 129.

- Lund, Adam Gottlob, Stadslæge 66.
 — Anna Margr. 49. — B. Chr., Pr. 339. — Chr. Lauritzen 129.
 — Christine Amal. 66. — Else Jensdt. 144. — Henrich 150. — Jacob Rasmussen, Pr. 126. — Joakim Henr., Km.tj. 66. — Mette Jacobsdt. 134.
- Lundborg, Herman, sv. Læge 25.
- Lundforlund, Ane 358.
- Lunøe, Sl. 358.
- Luxdorph, Bolle, Etr. 135, 143, 147.
 — Bolle Pedersen, Pr. 24. — Holger 13. — Peder, Vicelandsdommer 153.
- Luytkis, Fam. 262—267. — Aage, Barn 263. — Agnes Camilla 263. — Ane Kirstine Asp 263. — Anne Margr. 262, 264, 267. — Anne Marie 262, 264. — Caroline Mariane 263. — Ellen Margr. 263. — Gerda Aurelia 263. — Hans Hagerup, Toldforv. 262 f. — Harald Wald., Kbm. 263. — Hay, Nordlandshdl. 262. — Helga Johanne 263. — Jakob 262—267. — Jenny Camilla Kirstine 263. — Johan, Kbm. 262. — Johan Thomas Brown 262, 264. — Johanne 263. — Kaj 263. — Knud Waldemar 263. — Marie 262 f. — Mette Marie 262, 264, 267. — Otto Emil, Maskinm. 263. — Otto Holger 263. — Otto Laurberg, Manufakturhdl. 263, 267.
- Lübing, Lüberg, Fr. Adolph, Kbm. 108 f. — Fr. Christiane 108. — Sophie Magd. 108.
- Lyder Pottemager 305.
- Lüders, Conrad, Km.musikus 254.
- Lydt, Hans Mathiasen 132.
- v. der Lühø, Sl. 95.
- Lynar, Diplomat 238.
- v. Lüneberg, Ove Jørgen 126.
- Lynge, Cornelius Povelsen, Pr. 19.
 — Lars, Bødker 42 f. — Stud. 64.
- Lysholm, Frue 263.
- Lütken, Pet. Wilh., Forf. 69.
- Lützwow, v. Lützwow, Sl. 95. — Henning Ulrik, Hofmarskal 143, 150.
- Lænd, Tideman Lauritzen, Pr. 142.
- v. Løbner, E. M. G., Kommandant 49.
- Løgstrup, Else Hansdt. 142.
- Løvendal, v. Løvendahl, Chr. Paul B. B., Overkir. 181—185. — Ulrica A. 181. — Ulr. Fr., Greve 181, 183, 185. — Ulr. Fr. Vald., Rigs greve 181—85. — Vald. Heinrich 184.
- v. Löwenklau, Sl. 95.
- Løvenskiold, v. Løvenskiold, Adam, Kab.kmh. 287, 291. — Hedevig 291. — Herm. 234. — Kirsten Catr. 287.
- v. Löwenstern, Sl. 95.
- Løvenørn, Fr. 326 f. — Poul 325 ff.
- v. der Maase, Chr. 234. — Fr. 234.
- Maccobeus, Mocobeus, Jacobus 18. — Mette Elisab. 130.
- Mac-Mahon, Marskal 324.
- Mads Andersen 148. — Hansen 14. — Hansen, Raadm. 296. — Pedersen 145. — Pedersen 295. — Rasmussen, Skipper 19. — Snedker 295.
- Madsen, Matzen, Andreas 293. — Cathr. 293. — Christine Maria 293. — Matz 359. — Jfr. 288. — Lærer 65.
- Magdalena, Magdalene, Anders Cronachs 304. — Bertelsdt. 19. — Carstens 21. — Henriksdt. 22. — Lauritzdt. 23. — Michel Tolners 305. — Nielsdt. 139. — Platten-slagers 302. — Povlsdt. 23. — Wigants 24.
- Maginius, Jaen 154.
- v. Magius, Sl. 95.
- Magnus Severini 234.
- Mallerup, Jens Christensen 127.
- Mallet, P. H., Litterat 238, 331.
- de Malleville, Sl. 95.
- Malling, Ove, Geh.statsmin. 81, 250.
- v. Mandelsloh, Sl. 95.
- v. Mander, Anna Maria 15.
- Manderscheid, Herm., Greve 241.
- Mandix, Sl. 358.
- Mangor, Anne Sophie 272. — Elovius, Raadm. 272, 274. — Hans 272, 274. — Karen 268, 271 f., 274. — Ove 272, 274. — Peder Elovius, Rektor 272, 274.
- Manicus, Aug. Heinr. 234. — Claus, Ld.kir. 50.
- Mannteufel, Carsten, Høvedsm. 306.
- Mansholt, Herman 22.

- Manthey, Anna Poulina 255. — Carl Fr. 235. — Emma Theod. 255. — Johan D. T., Kfr. 255, 261. — Johan Georg L., Etr. 255. — Ludvig, Pr. 71, 73.
- Marcus, Markus, Eriksen 146. — Hansen, Underfgd. 129. — Hermansen 15. — Jensen, Skriver 299. — Nielsen 20. — Skriver 300.
- Marcussen-Christensen, Sl. 358.
- Maren Andersdt. 13. — Andersdt. 138. — Andersdt. 13. — Andersdt. 13. — Bertelsdt. 139. — Christensdt. 335. — Christensdt. 137. — Christensdt. 137. — Christensdt. 127. — Christensdt. 134. — Christensdt. 17. — Dinesdt. 19. — Dyonises 305. — Eriksdt. 127. — Frandsdt. 142. — Harmsdt. 129. — Ibsdt. 142. — Iversdt. 12. — Jacobsdt. 21. — Jensdt. 128. — Jensdt. 141. — Jensdt. 140. — Jensdt. 136. — Jensdt. 139. — Jensdt. 11. — Jensdt. 19. — Jørgensdt. 17. — Jørgensdt. 105. — Jørgensdt. 141. — Jørgensdt. 15. — Lauritzdt. 20. — Lauritzdt. 141. — Lauritzdt. 132. — Lauritzdt. 130. — Mikkelsdt. 133. — Mikkelsdt. 139. — Mikkelsdt. 23. — Mortensdt. 20. — Nielsdt. 333. — Nielsdt. 18. — Nielsdt. 18. — Nielsdt. 139. — Nielsdt. 126. — Nielsdt. 127. — Pedersdt. 132. — Pedersdt. 104. — Pedersdt. 104. — Pedersdt. 104. — Pedersdt. 186. — Pedersdt. 16. — Pedersdt. 11. — Povlsdt. 126. — Rasmusdt. 22. — Rolands 304. — Sørensd. 24. — Sørensd. 23. — Sørensd. 141. — Tøgersdt. 140. — Villumsdt. 132.
- Mareschal, Jacques 143.
- Marezoll, Joh. Gottlob, Pr. 82, 158, 163.
- Margrete Andersdt. 23. — Bendixdt. 23. — Berntsd. 136. — Bertrams 16. — Carstensdt. 126. — Christensdt. 141. — Christensdt. 135. — Christensdt. 130. — Christensdt. 9. — Christensdt. 14. — Christiansdt. 13. — Fridrichsd. 141. — Haagensdt. 23. — Hansdt. 21. — Hansdt. 138. — Hansdt. 130. — Hansdt. 138. — Hansdt. 142. — Henriksdt. 139. — Herman Syemers 23. — Hr. Jakobs 296. — Ibsdt. 17. — Iver Poulsens 302. — Jacob Petersens 132. — Jensdt. 143. — Jensdt. 128. — Johansdt. 23. — Madsdt. 22. — Mikkel Eriksens i Taastrup 306. — Mortensdt. 134. — Nicolaydt. 109. — Nielsdt. 22. — Ovesdt. 272. — Pedersdt. 130. — Pedersdt. 140. — Pedersdt. 360. — Pedersdt. 134. — Sophia Thomasdt. 131. — Svendsdt. 133. — Søren Jespersens 154. — Sørensd. 22. — Thomasdt. 104. — Tønnesdt. 20. — Willumsdt. 14.
- Marie Christine, Dronn. 27. — Louise, Dronn. 27. — Sofie Fr., Dronn. 75. — Theresia 27.
- Marie, Maria, Marricke, Augustinid. 127. — Bartrumsdt. 23. — Christensdt. 21. — Christensdt. 138. — Eskild Nielses 144. — Gerhart Gellemers, 154. — Hansdt. 136. — Hansdt. 144. — Hansdt. 132. — Hans Hermansens 279. — Hans Slangerups 304. — Jensdt. 139. — Knudsdt. 134. — Madsdt. 23. — Magd. Pedersdt. 15. — Mauritzdt. 131. — Mikkelsdt. 186. — Mortensdt. 13. — Nielsdt. 130. — Petersdt. 13. — Pedersdt. 132. — Poulsdt. 132.
- Mariager, Christopher 124. — Eskil 125. — Hans, kgl. Sanger 303. — Hans, Pr. 124. — Jens 299. — Markoe, John Meyer 234.
- Marmontel, Jean François, Forf. 68.
- Marquard, Mogens Chr., Pr. 195 ff., 226. — Peder, Pr. 225.
- Marschalch, v. Marschalch, Sl. 95. — Jens J., Ritm. 155.
- Marsvin, Niels 299. — Oluf 300.
- Martens, Sl. 110.
- Marthe, Martha, Claudsdt. 279. — Hansdt. 145 f. — Tobiasdt. 130.
- Maschen, Bertel 21.
- Masius, H. G., Hofpr. 232.
- Massan ? 155.

- v. Massenbach, Sl. 95.
v. der Mast, Cornelia 155. — Kpt. 155.
Mathias, Mathies Berthelsen 9. — Dionisii 130. — Jacobsen 142. — Jacobsen, Prof. 131. — Melchior- sen 19. — Possementm. 304.
Mathiesen, Dorethe 21. — Hans 286.
Matras, Hans, Barber 48.
Maul, Morten, Ltn. 17.
Maule, Sl. 115.
Maurenbrecher, Johan Gabriel, Pr. 67.
Maurman, Kretz Jensen 141.
May, Gundele Sørensd. 14.
Mazar de la Garde, Sl. 95.
Mechlenburg, Fr., Kanc.r. 148.
Mechlin, Jørgen 17.
v. Meerheimb, Sl. 95.
van Mehren, Aug. Ferd. Mich. 236.
Mein, Vincentz 15.
Meinche, Henrich 14.
Meiner, Herbert 295.
Mejer, Georg Curtii 234. — Ursula 136; se Meyer.
Mejn, Chr. Hendrik 132.
Melbye, Jens 138.
Melchior Carlsen 10. — [Hansen?], Brygger 296, 304. — Bogfører 298. — Thrommetter, se Schreiber.
Meldahl, Murm. 108.
Meldrum, Andreas, Kpt. 155.
Mendel, Gregor, østrigsk Pr. 32 ff.
v. Mentzdorff, Sl. 95.
Mercker, Anne Cathr. 127. — Anne Catharina 150.
Merenberg, Georg, Greve 239. — Sophie, Komtesse 239.
Merkus, Pr. 54.
Merløv, Nic., kgl. Staldm. 153.
Mertz, Chr. Carl Fr. Joh. 235.
v. der Mervede ?, Sl. 95.
Mese, Bendix, Raadm. 144 f.
Mesing, Lisbeth Hansdt. 9. — Wilhelmicke Hansdt. 140.
Mestral, ? 111.
Metke Jørgensdt. 130.
Mette Adamsdt. 22. — Gregoriidt. 136. — Henrik Fuirens (d. Æ.) 306. — Henriksdt. 140. — Jacobsdt. 17. — Jensdt. 104. — Jensdt. 11. — Jensdt. 12. — Jensdt. 136. — Jørgensdt. 135. — Jørgensdt. 16. — Karsten Grøns 306. — Knudsdt. 21. — Lauridsdt. 298. — Lukasdt. 139. — Madsdt. 136. — Madsdt. 13. — Markusdt. 12. — Markus Hermansens 15. — Nicolaj Gib- stes 137. — Pedersdt. 104. — Rasmusdt. 20. — Sørensd. 131. — Søren Wildschyts 305. — Terkilsdt. 227. — Villadsdt. 10.
Metz, Abraham, Fysikus 50 f.
Metzner, Andr., Myntm. 296.
v. Møllengracht, Karen 15.
Meyer, Aug. Henr. Ernst, Parykm. 74, 83. — Didr. 140. — Gustaws 18. — Helene Cath. 74. — Her- man, Etr. 150, 155. — Peder 19. — Sophie Margr. 62, 66. — Stephan 134. — Sus. Charl. 62, 74, 81, 167, 178 f. — Grosserer 54.
v. Meyeren, Sl. 95.
Michael Michailowitsch, Storfyrste 239.
Michaelis, Joh. Dav., Prof. 82.
Mikkel Andersen 141. — Andersen 148. — Christensen 104. — Erik- sen, Pr. 306. — Jensen 13. — Jonassen, Barber 48. — [Nielsen?] Remmesnider 295. — Pedersen 104. — Rasmussen 20. — Sten- sen 299. — Sørensen 23. — Søren- sen 13. — [Thomassen?], Brygger 298. — Tolder, se Lang.
Mikkelbecher, Elisabeth 23.
Mikkelsen, Michelsen, Carl Fr., Land- fysikus 161. — Christopher Fr., Stadssekr. 55. — Hans, Insp. 161. — Hans Chr., Kpl. 161. — Margrethe Christine 55. — Marie 55. — Nic. Lund, Kopist 161. — Noline Christine 55 f. — Ove Wilh., Kontreadm. 55. — Klub- vært 251. — Statsmin. 318.
Middelstorph, Ludvig 128.
Midelfart, Overr.prok. 290.
Miehe, Christiane Sophie 319. — Helene Christiane 240.
Mijlav, Anna Christiansdt. 18.
Milius, Johannes Jacobeus 19.
de la Milliere, Sl. 95.
v. Minkwitz, Dorot. Elisab. 320.
Mittens (Mitz) Christopher, Pr. 47. — Gabriel, Barber 47.
v. Mitzlaff, Sl. 95.

- Mogens [Hansen], Pr. af Tronhjem 296. — Mikkelsen 302.
- Mohr, v. Mohr, norsk Sl. 318. — Chr. 235. — Claus 16. — Hans 306.
- Mohr vom Waldt, Sl. 95. — Johannes Philippus, Fændrik 10.
- Moldenhawer, Daniel Gotthilf, Prof. 69, 83, 157.
- Molinski, Anne 305.
- Moll, Christiane Soph. 319. — Fr. Margr. Elisab. 240, 319. — Helene Christiane 240. — Johann Marnasse, Notar 240, 319.
- Mollerup, Sl. 358.
- v. Mollwitz, Sl. 95.
- Moltke, v. Moltke, Sl. 95. — Chr. Fr. 234. — Ehrenreich Christopher Ludv. 237. — Fr., Præs. 179 f. — Helmuth, Gen.feltmarskal 240, 319. — Henriette 240 f. — Sophie Henr. 319.
- Mommicke, Dan. 306.
- le Cercle de la Monnerie, Sl. 95.
- Monod, Fam. 111.
- Monrad, Johan, Envoyé extraord. 15.
- Monsen, Dorothea 285. — Thorine 293.
- de Montaigu, Sl. 95.
- More, Henri, eng. Filosof 294.
- Morel 28 ff.
- Morhof, D. G., Prof. 232.
- Moritz, Greve af Nassau 121.
- Moritz, Legat.r. 60.
- Moritzen, Laur. 234.
- Morsing, Søren, Stud. 299.
- Morten Albertsen 140. — Bontzen, Vicelavm. 129. — Carlsen 19. — Jensen 18. — Lauritzen 154. — Mogensen 133. — Pedersen, Ltn. 18. — Sørensen 21. — Sørensen 133. — Pr. 297 f.
- Morup, Laurids Mortensen 140. — Maren Mortensdt. 132.
- Moscheles, Ignaz, Komponist 252.
- Moser, Forf. 82.
- v. Moseren, Hans 295.
- Moth, Mathias, Canc.r. 143, 145, 149.
- v. Motz, Sl. 95.
- Motzfeld, Cathr. Marie 11. — Jørgen 148. — Peter, Raadm. 148. — Gen.postdir. 291.
- v. Muderspach, Sl. 95.
- Mule, Muhle, Dorthe Clausdt. 22. — Else Hansdt. 10. — Finno 234. — Mads 296. — Mette Jørgensdt. 150.
- Muller, Eva Cathr. 16. — Ob.ltn. 287.
- Mullich, Johan, Isenkr. 148.
- Mulvad, Margr. Christensdt. 137.
- Mumme, Didrik 307.
- Munchgaard, Munchegaard, Sl. 110. — Fr., Maj 137.
- Mund, Peder 307.
- Münderloh, Chr. Gottfr. 235.
- Mundt, Joduchus Henrik 17. — Dr. 59.
- Munk, Munck, Munch, Anna 126. — Christen Pedersen 146. — Ebbe til Fjellebro 120. — Hans, Pr. 165 f., 172, 177. — Ida 295. — Jens 145. — Jens Pedersen, Pr. 14. — Johanne Nielsdt. 12. — Maren Jensdt. 127. — Margr. Maria 129. — Niels Rasmussen 129. — P. 295. — Peder Jensen, Kpl. 142. — Sidsel Lisabeth 134.
- Muus, Fam. 317. — Cecilia Christina 42. — Charl. Alitha 43. — Hans 134. — Jørgen 300. — Kirsten Angell 42. — Kirsten Angell 42. — Kirstine 300, 300. — Lovise Dorothea 43. — Nik. Daniel, Kbm. 42, 44. — Peter Johan 43. — Poul, Pr. 42. — Povl Jonas L. 42.
- Myhlenpfort, Kommandør 218.
- Mühlhausen, Godeschalcus 235.
- v. Mühlheim, Sl. 95.
- Mylius, Jens Johansen, Stadshauptm. 77, 79.
- Müller, Sl. 358 f. — Andreas Andersen, cand. théol. 112. — Birgithe S. 112. — Ferd. Schaumburg., Pr. 258, 260. — Jens Christen, Bud 258. — Mariane 258. — Nicolaj 19. — Nic. Johs. 237. — Otto Chr. 235. — Pet. Erasmus, Bisp 233, 235, 254. — Walter 11.
- Müllertz, Camillus 235.
- v. Münnichhausen, Sl. 95.
- Münnick, Hans, Kleinsmed 138.
- Mynster, J. P., Bisp. 66.
- Münter, Balthasar, Pr. 66, 71, 83. — F. C. C. H., Prof. 157, 254.
- Mönichen, a Mönichen, Sl. 110. — Henrich, kgl. Livmedikus 17.
- Møller, Sl. 112. — Anne Jensdt. 136.

- Anne Kirstine Elisab. 110. — Christiern 237. — Dorius Lor. 235. — Else 341. — Gjørild Christine 341. — Hans, Kpt. 19. — Heindr. Chr. 235. — Jens Nielsen 126. — Joh. Peter 235. — Jørgen 18. — Kirsten 126. — Mikkel, Bartskeer 304. — Peder 134. — Preben, Jæger 341. — Rasmus Hansen 135. — Prok. 287.
- Mølmark, Byf. 230.
 Mønbo, Hans 303.
 Mønnich, Povl 149.
 Mørck, Oluf Aagesen 19.
 v. Mørner, Sl. 95.
 Nagell, de Nagel, Dom. 234. — Margrete Berentsdt. 24.
 Naldal, Jens Pedersen, Pr. 337—342. — Marie Anne (Mariane) 337. — Peder Sørensen, Skipper 336.
 Nannestad, Conrad, Pr. 63. — Elisab. Fr. 63.
 Nansen, Hans, Komm.r. 149.
 de Nardin, Sl. 95.
 Neander, Anna Elisab. 219. — Anna Lucia 221. — Birgitte 221. — Charl. Amalie 187—225. — Chr. Banner 220. — Chr. Banner 220. — Erika Charl. 220. — Eva Gustaviana 220. — Fr. Chr. 220. — Fr. Christine 220. — Gedske 221. — Gedske 219. — Hans Gotfred 220. — Jakob 221. — Johan Adolph 220 f. — Johan Georg 220. — Joh. Gotfred 221. — Johan Henrik 220 f. — Joh. Samuel, Hofkir. 187—225. — Marie Margr. 221.
 Neb, Mikkel 301. — Mikkel, Høvidsm. 305.
 Nechels (Neihels), Ide 23.
 Neckelmann, Carl 236. — Ludv. Conr. 236.
 v. Negendanck, Sl. 95.
 Neuch, Fr., Provst 339.
 v. Neuenaber, Sl. 95.
 Neuhaus, Georg Sebastian, Prov.-medikus 220, 227.
 Nevermann, Nefverman, Henrik Hermansen 9. — Maria 135.
 Ney, Michel, Marskal 323.
 Niebuhr, Barthold Georg 233, 235.
 Niehof, Anne Katrine 126.
- Nikolaus, Prins af Nassau 239.
 Niels, Nicolaus, Claus, Nicolaj, Andersen 22. — Andersen 16. — Andersen 149. — Andersen, Tøjhuskr. 148. — Bertelsen 139. — Børgesen 126. — Christensen 127. — Christensen 13. — Christensen 18. — Christierni 124. — Christensen 16. — Christopher- sen, Stempelp.forv. 109. — Erichsen 145. — Eskildsen 149. — Evertsen 150. — Hansen 138. — Hansen 23. — Hansen 22. — Hansen 358. — Hansen, Raadm. 303. — Hansen, Raadm. 127. — Hansen, Renteskr. 305. — Hendrichsen 15. — Iversen 140. — Jensen 19. — Jensen 335. — Jensen 11. — Jensen 136. — Jensen, Mursv. 136. — Jensen, Sorenskr. 279. — Justesen, Stud. 300. — Knudsen 134. — Lauritzen 136. — Lauritzen 131. — Lauritzen, Renteskr. 145. — Lorentzen, Kpt.ltn. 144. — Mikkel- sen 143. — Nielsen 139. — Nielsen 135. — Nielsen, Stud. 302. — Olufsen 142. — Pedersen 141. — Pedersen 10. — Pedersen 22. — Pedersen 154. — Pedersen, Vinhdrl. 145. — Sandersen 137. — Simonsen 129. — Simmensen, Præsident 143. — Stephensen 11. — Tommesen 135. — Tørgesen 127. — Tønnesen 138. — Dr. 298. — Hattemager 297. — Sanger 305. — Skriver 297, 301. — Skærslip 154. — Sølvpop 297. — Theophilus, Dr. 298, 303.
 Nielsen, Gavert, Pr. 163. — Karen 285. — Gen. 285. — Jfr. 287. — Pr. 167. — Sorenskr. 288.
 Niemand, Peder 14.
 Nille, Johan Worms 307.
 Nissen, Hans Detlev Prien 234. — Magd. Cathr. 140. — Pet. Georg 235. — Distr.læge 289.
 Nobel, Hans 138.
 v. Nolcken, Erik Reinhold, Frih. 260.
 Nold, Christen, Prof. 146.
 Nolsøe, Napoleon, Ld.kir. 50.
 Norbagger, Jon, Stud. 303.
 Norburg, Hans Andersen 19.
 Noordhuus, Richert Hansen 145.

- Nordkier, Tøger Pedersen 133.
 Norman, Peder Andersen 134. —
 Roluf Tostensen, Kpt.ltn. 129.
 v. Normann, Sl. 95.
 v. Nostitz, Sl. 95. — Anna Sabine
 320. — Hans 320.
 Numsen, Corfitz, Maj. 322.
 v. Nutzhorn, Sl. 95.
 Nyborg, Simon Laursen 139.
 Nyensted, Henrik, Hdsm. 23.
 Nyerup, Rasmus, Prof. 69.
 Nygaard, Christen Andersen 140.
 Nyman, Sl. 110.
 Obelitz, Fam. 350. — Balthasar
 Gebhard, Prof. 67. — Christiane
 Birg. 358.
 Oberhyber, Hofm. 191, 201.
 Ocsenius (Ocksen), Johs. 235.
 v. Offenberg, Sl. 226. — Anna Marie
 227. — Charlotte Amal. 187—
 225. — Dorthe Margr. 187 f., 200,
 209, 226. — Elsebe 192. — Erica
 C. 188. — Erik, Page 188, 218.
 — Hans Christopher, Komman-
 dør 188.
 Ogelbye, Peder 135.
 Ogier, Ges. 331.
 Ohnsorg, Morten Jacobsen Marten-
 sen, Pr. 337 ff., 343.
 Ohland, Anna Elisab. 226. — Fr.
 Chr., Lakaj 201, 204, 226. —
 Jørgen Gabriel 226.
 Oldenburg, Sl. 358.
 Olga Jourievskaja, Prinsesse 239.
 Olivarius, Holger de Fine 235.
 Olrog, Maria Hansdt. 139. — Sejer
 235.
 Olsen, Anders 42. — M., Rektor 291.
 — Sturløv, Bødker 42.
 Oltof, Henr. 305.
 Oluf, Ole, Andersen 132. — Ander-
 sen 12. — Hansen 9. — Jensen,
 Konstabel 127. — Joensen 126.
 — Johansen 141. — Johansen
 155. — Johansen 126. — Just-
 sen 17. — Lauritzen 16. — Mad-
 sen, Borgm. 296, 304. — Offesøn,
 Kantor 301. — Pedersen 13. —
 Pedersen 21. — Simandsøn 302.
 — Sørensen 22. — Kontrafejer
 303.
 Omeus, Bernhardus, Stadsfysikus 13.
 Opdal, Ane 277. — Ingeborg 275,
 277, 292. — Jørgen 278 f. —
 Karen 278 f. — Kirsten 278 f. —
 Lars Pedersen 277. — Maren 277.
 — Sibille 278. — Sophie 278.
 d'Origny, Sl. 95.
 Orm, Laur. 305.
 Orsland, Dorothea Marie 112.
 Ortman, Lyder 131.
 Oserin, Abraham 305. — Gert 301.
 v. der Osten, Fam. 94 f. — Adolph
 Siegfred, Overpræs. 79.
 van Osten, David 300.
 Ostenfeldt, Peder Christiansen, Pr.
 339.
 Osterhaus, Sl. 110.
 Osterman, Fr. 126.
 Osvald, ? 296.
 Osængius, Cornelius 122.
 Otsing, Jens, Stud. 304.
 Otte Vilsen 335.
 Otte, Henrik 23.
 Otto I. af Bayern 30.
 Otto, Carl Chr. 237. — Chr. 235. —
 Margrethe 17.
 Otton, Jørgen, Præsident 10, 150.
 Oucke, Simon, Skibbyggerv. 154.
 Outzen, Jac. Chr. 235.
 Ovenius, Petrus Johannides 234.
 Overberg, Jakob 301. — Niels Han-
 sen 150.
 Oxe, Anne Margr. 134.
 Oxe kop, Jens 306.
 Pählmann, Sl. 114.
 Paaske Jensen 17. — Pedersen 13.
 Paaske, Christen 304. — Niels, Bisp 120.
 Padeborn, Anders 304.
 Pajerot, Anne 154.
 Paludan, Sl. 110. — Ambrosia 342.
 — Johanne 341. — Lukas, Læge
 102. — Marie 102. — Martha
 Maria Rasmusdt. 341 f. — Peder
 Hansen, Kpl. 67. — Rasmus
 Frederiksen, Bisp 341. — Vilh. 237.
 Pankratz, se Scheibel.
 Panum, Pet. Ludv. 237.
 v. Pappenheim, Sl. 95.
 Parelus, Anders Jørgensen 132.
 Parsberg, Jørgen 20. — Mandrup 121.
 Parsons, Sl. 110.
 Paschen, Fr. Margr. Elisab. 240, 319.
 — Henriette 240 f. — Johan
 Bernh., Kbm. 240, 319. — Sophie
 Henr. 319.
 Paskevitsch, Ivan F., Feltmarskal
 257.

- Patent, Mathias 307.
 Pauck, Alheid Viveke 52.
 Pauli, Anne Marg. 131. — Daniel, Bogholder 149.
 Paulsen, N. A. 234.
 Paus, Henr. Johan, Fgd. 341. — Povl 133. — Sophie 341.
 Pavels, Claus, Bisp 273.
 Pechel, David 14.
 v. Pechlin, Sl. 95.
 Peter Fr. Ludvig, Prins 233. — Fr. Vilh., Hert. af Oldenborg 233.
 Peder, Peter, Per, Petrus Alexandersen, Sorenskr. 15. — Andersen 296. — Andersen 16. — Andersen 11. — Aridsson 249. — Bendzen 139. — Brunsvig 298. — Carstensen 16. — Christensen 140. — Christensen, Sm. 333 f. — Clemensden, Reg.skr. 14. — Espensen 9. — Frandsen, Herold 102. — Geertsen 135. — Hansen 138. — Hansen 20. — Hansen Nagelsmed (?) 135. — Jacobsen 24. — Jani 234. — Jensen 22. — Jensen 140. — Jensen 126. — Jensen 137. — Jensen 145. — Johansen 131. — Knudsen 304. — Lauritzen 15. — Lauritzen 20. — Madsen 130. — Madsen, Rentekr. 147. — Madsen, Skibspr. 296. — Michelsen 12. — Mikkelsen, Fæster 104. — Nielsen 17. — Nielsen 23. — Nielsen 140. — Olsen 306. — Olufsen 137. — Pedersen 16. — Pedersen 104 f. — Rasmussen 242. — Rasmussen 186. — Rasmussen 19. — Regelsen 141. — Svendsen 303. — Sørensen 18. — Sørensen 17. — Sørensen, Dr. 296, 296, 301, 302, 302, 306. — Thomæsen, Skibskpt. 10. — Willadsen, Byf. 148. — Bogfører 296. — Citherslager 304. — Perlestikker 303. — Skræder 300, 302. — Tømmermand 149.
 Pedersen, Petersen, Chr. Aug., Ld.kir. 50. — Claus, Bager 62 f. — Eleon. Elisab. 62. — Jens 234. — Joh. Nic. 235. — Johanna 56. — Km.junkerinde 286. — Skibskpt. 267.
 Pegel, Cathr. 10. — Jokum 23.
 v. Pentz, Sl. 95.
 v. Peper, Johan Albrecht, Kpt. 141.
 v. Peperlow, Sl. 95.
 Pergens, Sl. 324.
 Petersdorff, Sl. 357.
 Petronilla Hansdt. 23.
 Pflug, Sl. 359.
 v. der Pfordten, v. der Pfordt, Sl. 95. — Hans Erasmus, Ob.ltn. 18.
 v. Pfuehl, Sl. 95.
 Phelp, Sl. 110.
 Phiefferling, Johan Baltzer 19.
 Pich, Reyer 156.
 Pickerow, Adam, Instrumentist 302.
 Piilgaard, Anna Ovesdt. 360. — Karen Ovesdt. 142.
 Piper, Pipper, Johan 304. — Mathias 11. — Sophie Cath. 227. — Wilhelm, Assessor 148.
 Pipgras, Jørgen 139.
 Piro, Sophie 286.
 de Place, Maren 185. — Kbm. 185.
 Plais, Grain 18.
 de Plane, Sl. 95.
 v. Platen, Sl. 95.
 Plats, Engel 133.
 Platzman, Joh. Didr. 234.
 v. Plessen, Sl. 95. — Chr. Sigfred 148.
 Plum, Fam. 102. — Claus, Hofskræder 102. — Claus, Prof. 102, 105. — Margrethe 11.
 v. Pluskow, Sl. 95.
 Ployen, Chr., Amtm. 255. — Emma Theod. 255.
 v. Podewils, Sl. 95.
 Podthoff, Henrik 295.
 Pogenberg, Anna Maria 137. — Fr. 150.
 v. Pogrell, Sl. 95.
 Povisch, Chr. Fr. 151. — Otto, Geh.r. 151.
 Pohlman, Heinrich, Hdlsn. 14.
 Pomeyer, Jacob 149. — Jakob, Raadm. 145.
 Pommer, Jørgen, Guldsm. 306.
 Ponsaing, Sl. 359.
 Pontoppidan, Erik, Bisp 269. — Israel Hendriksen, Rektor 129.
 Pop, Poppe, Maren 102. — Mette Hansdt. 140. — Povl, Kbm. 102. — Assessor 268.

- Aporta, Konditor 251.
 de la Porte, Sl. 95.
 Possberg, Povl 299.
 v. Post, Sl. 95, 115.
 Pougdal, Jørgen Nielsen, Pr. 131.
 Poulett, Hannib. 234.
 Povl Christophersen, Glarm. 149. —
 Evensen 129. — Jespersen 18. —
 Justesen, Gaardm. 334, 342. —
 Mathiesen, Landsdommer 147. —
 Nielsen, Høj.r.ass. 146. — Niel-
 sen, Kbm. 149. — Pedersen 132.
 — Pedersen 104. — Pedersen 17.
 — Rasmussen 127. — Stigsen
 298. — Tommesen 141. — Bryg-
 ger 297. — Teltmager 295.
 Pram, Christen, Digter 69, 77, 162,
 177, 179.
 v. Prangen, Sl. 95, 115.
 v. Preen, Sl. 95.
 Prehn, Fr. Chr. 235.
 Preisler, Daniel 326.
 Prescher (Prescheur), Ulr. Phil. 235.
 Prieur, Sara 129.
 v. Proeck, Sl. 95.
 Prom, Jacob Madzen, Pr. 142.
 v. Proschwitz, Sl. 95.
 Protten, Wilhelm 141. — Wilhelm
 19.
 Prydz, Jørgen, Guldsm. 302, 302,
 304, 307. — Laur. 295.
 Prætorius, Emanuel 15.
 Puerari, Sl. 111.
 v. Pultz, Sl. 95.
 Puschkin, A. S., Digter 239. — Na-
 talia 239.
 Pätges, Johanne L. 257.
 Qwist, Sl. 358.
 Quistgaard, Soph. Fr. 236.
 Rabe, ? 69.
 Raben, v. Raben, Erik Pet. Fr. 236.
 — Johan Otte 136.
 Radeck, Barbara 12. — Cathr. 21.
 Rafn, Carl Gottlob, Deputeret 70. —
 Caspar Conr., Raadm. 70. —
 Chr., Høj.r.ass. 70, 81, 167. —
 Emanuel, Sekr. 70. — H. S.,
 Just.r. 70. — Johanne 131. —
 Kirsten 129. — Nicolaj 148. —
 Nicolaus 16. — Peder Sørensen
 24; se Ravn.
 Rafndal, Anders, Skipper 337. —
 Anne Andersdt. 337. — Marie
 Anne (Mariane) 337. — Peder
 Andersen 337.
 Ragelin (Ragel?), Agnete Sophie 24.
 Rahbek, Knud Lyne 69, 82, 233, 235.
 Raer, Peder Jensen, Pr. 141.
 Raht, Wilhelmine Carloth Margr.
 279 ff.
 Ramel, Rammel, Henrik, Rigsr.
 122 f. — Margr. Sophie 130.
 v. Rammin, Sl. 95.
 Ramus, Melchior, Lektor 16.
 Randers, Claus 297. — Niels (Jen-
 sen, Kæmner?) 297.
 Rantzaus, Sl. 233. — Christian 125.
 — Christian til Breitenburg 125.
 — Chr. Emil Heinr. Jul. 235. —
 Ditlev 125. — Dorothea 125. —
 Dorthe Margr. 226. — Frands
 307. — Fr., Stiftamt. 187, 199,
 226. — Helle Margr. 187, 199,
 201 f., 209, 212, 226. — Henrik
 125. — Johan, Ob. 13. — Jørgen,
 Major 134. — Kaj, af Rantzaus-
 holm 120. — Kaj, Gehr. 181. —
 Magdalena 303. — Margrethe
 Dorothea 125. — Landraadinde
 349.
 Rasch, Rask, Catrine 146. — Dines
 Rasmussen 152. — Kirsten Jens-
 dt. 138. — Peder Andersen 131.
 Rasmus Andersen, Postm. 147. —
 Christensen 131. — Dinesen 21.
 — Hansen 138. — Jacobsen,
 Guldsm. 129. — Jensen, Forval-
 ter 135. — Lauritzen 132. —
 Mathiesen 145. — Michelsen 130.
 — Nielsen 137. — Nielsen 11. —
 Nielsen 23. — Nielsen 10. —
 Olufsen 17. — Rasmussen 155. —
 Selgensen 139. — Sørensen 149.
 Rasmussen, Helene Cath. 74. —
 Nicolaus, Hofskræder 74.
 Ratleff, Ltn. 286.
 Ratlov, Birgitte 148.
 Ratz, Juliane Dorot. 64.
 Ratzeburg, Hans 304.
 de Rault de Ramsault, Sl. 95.
 v. Rappe, Sl. 95.
 v. Rauchhaupt, Sl. 95.
 Ravit, Joh. Ant. 235.
 Ravn, Claus 303. — Jakob 297.
 Rechen (Becker), Povl Sørensen, Pr.
 12.
 v. der Recke, Sl. 95.

- Redesck, Carsten Carstensen 19.
 Reedtz, Retz, Elisabeth 140. — Jens Carl Peter Fr. 236. — Jens Carl Soph. Alb. 237. — Jørgen 151. — Steen 151.
 Reedtz Thott, Lensbaron 93, 345, 353.
 Reenberg, Frantz, Dr. 134. — Tøger 141.
 Regelsen, Anders 149. — Hans 22. — Peder 141. — Rasmus Jensen 16.
 Regenburt, Carl, Ld.kir. 50.
 v. Reh binder, Sl. 95. — ? 110.
 Reich, Christopher, Stiftamtsskr. 131.
 v. Reiche, Sl. 95.
 v. Reichenbach, Sl. 95.
 v. Reichou, Reichau, v. Rechou, Sl. 95. — Dorothea 136. — Georg Ernst 137.
 Reiersen, Holger Chr., Kfr. 158.
 Reig, Bernt 15.
 Reimer, Markus Hendriksen 127.
 Reimers, Margr. Cath. 145.
 Reinhold, K. L., Filosof 233.
 Reinking, Theodor 323.
 v. Reitzenstein, Sl. 95.
 v. Rentsch, Sl. 324.
 Resen, Christen Nielsen, Tømmermand 20. — Hans Povlsen, Dr. 119, 300.
 Resewitz, Fr. Gabriel, Superint. 70.
 Reuss, Sl. 95.
 Reuter, Ludv. Andr. 235.
 a Reventlou, Reventlow, Chr. 234. — Chr. Ditl. 214. — Chr. Ditlev 233, 235. — Chr. S. L. 234. — Christine Sophie 227. — Detl. Chr. Ernst, Greve 233, 236. — Eugen, Greve 235 f. — Gottfried, Greve 236. — Hedvig Maria Bertramsdt. 131. — Ulrike Eleon. 203 f., 207 f., 227.
 Reverdil, E. S. F., Kab.sekr. 111, 238.
 v. Rheder, Sl. 95.
 Rhotin (Rhoto?), Dorthea 19.
 Rhueman, Rumand, Ruhmand, Arnoldus, Lektor 143. — Margr. 139. — Wulfgang 152.
 Ribe, Margrete 138.
 Riber, Margr. Andersdt. 136.
 Ribolt, Frantz, Kældermester 144. — Sophia Charl. 17.
 Riborg Justdt. 334.
 Richard Skomager 305.
 Richardi, Joh. 236.
 Richelieu, de Richelieu, Fam. 115, 348. — Johannes Daniel 349. — Joh. Dan. 348 f., 351. — Sibilla Friderica 351. — Kpt. 349 f. — Viceadm. 115 f.
 Richter, Henrik 139. — Henrik Henriksen 136.
 Ridder, Inger 289.
 Riedell, Joh. Fr. Chr. Engelbr. 236.
 v. Rieppur, Sl. 95.
 Riis, Gedskke Johansdt. 131. — Jökum Willumsen 19.
 Riisbrigh, Broder, Pr. 133. — Borge, Prof. 67.
 Rindfleisch, Mikkel 24.
 Ringel, Jochim 142.
 Ripperda, Sl. 114.
 Ritzerou (Kitzerou?), Claus 9.
 Raaagger, Anna Hansdt. 18.
 Robin, Willum 150.
 Robring, Eva Margr. 49. — Johan. Borgm. 14.
 Le Pelletier de Rochambeau, Sl. 95.
 de la Roche Gallichon, Sl. 95.
 Rode, Elisabeth 131. — Helmer 297, 299.
 Roed, Christen Corneliusen 105. — Niels Corneliusen 105. — Niels Corneliusen 105.
 Rohde, Andreas 147. — Elisabeth 252, 257. — Mette 146.
 Rohrlache, Levin Ludvig 12.
 Rohweder, Claus 146.
 Rolf Hansen 148.
 Roluf, Rolluf, Arkelimester 295. — Johan 16.
 Ronum, Johan Hansen, Stadsmægler 137, 148.
 Rosch, Chr. Fr. 236.
 Rosen, v. Rosen, Sl. 115, 359. — Gottl. Fr. 236.
 Rosenberg, Anna Jensdt. 20.
 Rosenbrock, Hans, Billedsnider 305 f.
 Rosenfeld, Borckert, Marskal 139.
 Rosenkrantz, Slægt 118. — Elisab. 151. — Erik 119. — Erik Scheel 234. — Helle 156. — Henrik 119. — Jakob 119. — Niels 121. — Oluf 307. — Palle 120. — Sofie 123.
 Rosenmeyer, Anna Catrine 146. — Just 12. — Sophie Carlsdt. 140.
 Rosenmüller, Joh. Georg 82.

- Rosenpalm, Christianus 234.
 Rosensparre, Slægt 118. — Birgitte 119. — Elisabet 119 f. — Oluf 119 f. — Sten 119, 307.
 Rosenstand-Goiske, P., Høj.r.adv. 68 f.
 Rosenstjerne, Elisab. Sophia Dinis. dt. 17.
 Rosing, Chr., Reg.skr. 16.
 Ross, Ros, Anna Frandsdt. 22. — Werner 135.
 Rost, Anna Jensdt. 22.
 Rostock, Jacob 299.
 Rostrup, Fam. 102.
 Rottbøl, Jens Laasby, Generalfiskal 72.
 Roverud, Nicoline Anette 286, 289 f.
 Rubring, Herman, Rentekr. 146.
 Rud, Slægt 118. — Anna 119. — Birgitte 119. — Elisabet 119. — Erik 119. — Erik 118. — Halvor Gundersen 278. — Helvig 119. — Jørgen 295. — Knud 118. — Korfitz 118 f. — Mette 119, 121. — Otto 118. — Pernille, Frue 305. — Sofie 118, 121. — Tor 277. — Will. N. 234.
 Ruhmand, se. Rhueman.
 Rulandt, Jacoba 14.
 Rumohr, Ida Hedeveg 153.
 Runkel, Johan 128.
 Rus, Ruus, Adelus Hansdt. 139. — Anne 138.
 Rust, Johs. 236.
 (Ryan), Ruan, John 234.
 Ryberg, Kpt. 288.
 Rydz, Anne 295.
 Ryge, Joh. Chr., Dr. 236, 353.
 Ryom, Peder 301.
 Rytter, Peder Rasmussen, Pr. 153.
 Ræbild, Fam. 359.
 Rähler, Ræder, Hans Jørgen 149. — Maren Johanne 282.
 Rømer, v. Rømer, Sl. 95, 359. — Chr., cand. jur. 291. — Hans 359. — Mette 15.
 Rømisch, Salome 19.
 Rønne, Chr. Alb. 236.
 de Roepstorff, Sl. 357.
 Rørbye, Rørby, C. M. 290. — Jørgen Hatting, Pr. 264.
 Rørdam, Provst 341.
 v. Røssing, Sl. 95.
 Røyem, Christiana Sophia 138.
 Saabye, Sl. 359. — Andreas Nielsen, Herr.fgd. 139. — Ane Barbara S. 226. — Egede 42 f., 45. — Jacob Nielsen 127. — Niels, Forv. 200, 226. — Frue 43.
 Sadolin, Hans, Pr. 299.
 Sahl, Laurits, Konrektor 66, 165.
 Saldern, v. Saldern, Sl. 95. — Caspar, Statsm. 233. — Heinr. 234.
 Salicath, Sl. 358. — G. G. C. H., Høj.r.adv. 59.
 Sall, Kommandant 266.
 Salling, Andr. Mathiae 237.
 Salter, Jens 301.
 v. Sames, Sl. 95. — Joh. Carl 234.
 v. Samitz, Sl. 95.
 Samsøe, O. J., Digter 233, 236.
 Samuel Lauritzen, Skomager 143. — Thomsen, Pr. 299 f., 302 f.
 Samulandt, David, Amtsforv. 15.
 Sangaard, Fam. 250.
 Sara Evertsdt. 147.
 Sarde, Jørgen 9.
 Sas, Lorentz 147.
 Sauer, Corfinianus, Guldsm. 305.
 Savoyen, Huset 324.
 Sbarre, Slægter 357.
 Scavenius, Anna Kirstine 15. — Morten, Justitssekr. 145. — Peder Lauridsen, Gen.prok. 150.
 v. Schack, de Schack, Schack, Birte 187, 226. — Chr. 234. — Hans, Gen.maj. 143. — Hans, Greve 236. — Herman, Brygger 292. — Knud Bille, Greve 233, 236. — Otto Didrich, Stiftsbef.m. 146.
 Schaffalitzky de Muckadell, A. W. A. 57. — Erik 234.
 Schanche, Oluf, Pr. 22.
 Scharff v. Werth, Sl. 95.
 Scharffenberg, Wilh. Theod. Const. 237.
 v. Schaumberg, Sl. 95.
 v. Schaumburg, Sl. 95. — Mariane 258.
 Scheby, Edv. Tetens 236. — Ed. Tetens 236.
 Scheel, v. Scheel, Abel Cath. 230. — Anna Dorethea 228, 230. — Birgitte 11. — Georg Heinr. 234. — Hans Henr., Gen.maj. 230. — Jacob 13.
 Schefto, Sl. 241.
 Scheibel Pancratius, Instrumentist 130.

- Schein, Calixtus, Sekr. 296, 298, 304.
 Scherer, Magd. Hedvig 227.
 Schermest, Frantz 152.
 Scheuermann, Vilh. Theod. 236.
 Scheyli, Ltn. 286.
 Schiern, Bernh. 234.
 Schifholm, Jens Jacobsen 14.
 v. Schilden, Sl. 95.
 Rabe v. Schilder, Sl. 95.
 von der Schildt, Joseph Gervording,
 Kir. 48 f. — Mariane 48 f.
 Schinchel, se Skinkel.
 v. Schindel, Sl. 95.
 Schindler, Magd. Sybilla 136.
 v. Schirach, Sl. 95.
 Schjødstrup, Mette Margr. 226.
 Schjønning, Chr. Assessor 9.
 Schjøtt, Schjødt, Annæus' Sl. 318. —
 Christine 68. — Ev. Olivia 68. —
 Niels, Komp.chef 68. — Søren
 171, 173. — Km.r. 68.
 Schjelderup, Skjelderup, Fam. 110.
 — Birgitte 48. — Mads Madsen,
 Kpl. 12. — Kpt. 286.
 Schlef, Hans, Hdls.m. 22.
 Schlegel, Frue 287. — Frk. 287.
 v. Schleppegrell, Sl. 95.
 Schlieffel, Christopher 130.
 v. Schlitz, Greve 323.
 Schlütter, Hendrik 128.
 Schmaltz, Jakob Henr., Reg.feldskær
 219, 227. — Magd. Hedvig 227.
 Schmel, Hans Henrik, Organist 21.
 Schmertz, Smertz, Christian 137. —
 Jacob 131.
 Schmettau, Theodora Eugenia 181,
 183 ff. — Gen. 181 ff.
 Schmidt, Smidt, Schmith, Schmit,
 Smit, Smed, Christen, Bisp 280,
 282, 292. — Chr. 138. — Chr.,
 Stud. 64 f. — Fr., Provst 292. —
 Georg Philipp, Digter 233. —
 Hans, Kbm. 325 f. — Hans Hen-
 rik 14. — Henrik, Kbm. 326. —
 Johan 24. — Johan 19. — Joh.
 Georg 330. — Knud 234. —
 Laurits 296. — Niels, Lektor
 133. — Petronelle 280, 292. —
 Postm. 287.
 v. Schmidt, gen. v. Phiseldeck, Sl. 95.
 Schmidt-Phiseldeck 115.
 Schnabel, Maren Bernstdt. 22. —
 Marta Bendzdt. 19.
 Schnell, Henr. Martinus, Kir. 49. Snel-
 pheil, Henrich, Toldbetj. 146.
 Schnemand, Johan Adam 21.
 Schnepel, Fr. 236. — Jul. Carl Andr.
 236.
 Schnitler, Snitler, Maren Wilh. 287 f.
 — Frue 286. — Pr. 286.
 v. Schnitter, Sl. 95.
 Schochart, Anne Cathr. 360. — Joh.
 Franciscus, Oculist 360. — Jo-
 han Peter 360.
 Schou, Skow, Skov, Schov, Dorethea.
 141. — Frantz 234. — Mette Margr.
 226. — Mogens, Kbm. 197, 226.
 — Mogens Mogensen, Apot. 135.
 — Niels, Farver 74, 166. — Peder,
 Tolder 24. — Peer 165 f. — Peter
 Hansen 18. — Peder Jensen 138.
 Schouboe, Carl Chr. 236.
 Schovert, Frederica Lovisa 340 f. —
 Gjørild Christine 341. — Joh.
 Jørgen, Sølvarbejder 341.
 [Schreiber?], Melkior, Trompeter 299,
 306.
 Schritzmeyer, Johan, Instrumentist
 301.
 Schrøder, Skrøder, Anne 131. —
 Chr. Gottlob, Kir. 49. — Chri-
 stina Cath. 134. — Giert Thome-
 sen 146. — Hans 150. — Hans
 Petersen 16. — Inger Pedersdt.
 129. — Johan 15. — Johan Her-
 man 133. — Johannes Hansen,
 Pr. 140. — Lene Dorothea 133.
 — Peter 145. — Digter 68. —
 Maj. 266.
 v. Schrøter, Schrøter, Schrøeter, Sl.
 95. — Anna Elisab. 49. — Pr. 290.
 Schulenburg, v. der Schulenburg, Sl.
 96. — Jørgen 306, 306.
 Schulin, Sig. Ludv. Lensgreve 233,
 236.
 Schult, Skult, Bernt 306. — Didrich,
 Kanc.r. 143. — Else 135. — Ernst
 Christopher 131. — Henning 295.
 — Julie 284. — ? 284.
 Schultz, Schults, Sl. 358. — Aleth
 28. — Chr. Eichenbroch, Kpl.
 83. — Just 16. — Magdalene 128.
 — Molly 63. — Morten, Told-
 visiter 278. — Forf. 82.
 Schumacher, Else Christine 141. —
 Gottfr. Chr. 236. — Johan 20. —
 Joh. Chr. Fr. 236.
 Schurman, C., Pr. 327.

- v. Schwanewede, Sl. 96.
v. Svartzen, Svartz, v. Swartz, Margrethe Marie 149. — Simon Claus, Amtm. 143. — Hofmesterinde 149.
v. Schwerin, Sl. 96.
v. Schwichow, Sl. 323.
Schyth, Marie Dorothea 71, 73 f. — Niels, Pr. 71, 73, 161 f., 179.
Schytte, Sl. 358 f.
Schaeffer, Carl Laur. 236.
Schøller, v. Schøller, Anna Iversdt. 135. — Birgitte 137. — C. E. A., Hofj.m. 93, 115. — Caspar, Km-sekr. 146. — Kfr. 350.
Schönau, Fam. 357. — Conradine 357.
v. Schönbach, Sl. 96. — Johan Christoph, Landkansler 152.
v. Schöenberg, Joachim 324.
v. Schönfeld, Sl. 96.
Schönheyder, Gottlieb Peter, Kommandør 56. — Hanne Justine S. 56. — Johan Martin, Høj.r.adv. 68, 185. — Theod. Carol. L. 56.
Schønnebøl, Sl. 110.
Schønnefeld, Peter 24.
Schønnemann, Maria 135.
Scrymgeour, James 123 f.
Seehusen, Anna Margr. 221. — Birgitte 221. — Herman Dan. 221. — Jokum Levi 221. — Severin, Stiftamtskr. 41.
v. Seelhorst, Sl. 96.
Seerup, Nic. N. 234.
Sefeld, Birgitte 123. — Jakob 123.
Sehested, Erik, Landkommissarius 146. — Jens Maltesen 130. — Niels, Stiftamt. 172 f. — Otto 304. — Ove Ramel, Statsmin. 233 f.
Seidelin, David 148.
Seidelman (Sidelmann), Hans Hansen, Pr. 12.
Seidenschnur, Georg Ferd. Hannibal 234.
Seinild Desideriidt. 302.
Sellergren, P. L. 122.
Selmer, Hans 150. — Gen.aud. 349.
Sem, Jacob Jacobsen 18.
Semb, L., Forv. 286.
Senecks (Seneca?), Armgaard Elisab. 128.
Setzer, Lor. Ludv. 234.
de Seue, Sl. 96.
Severin Rasmussen, Sekr. 21.
v. Seydewitz, Sl. 96.
Sibbern, Alethe 286. — Carl, cand. jur. 289. — Else 287. — Ltn. 286. — Majinde 286.
Sibe, Katrine 102.
Siboni, Giuseppe, Prof. 254, 260 f.
Sidenborg, Jacob 150. — Jacob, Sekr. 144.
Sidse, Anders Skrivere 301. — Bondes 295.
Sidsel, se Cecilie.
Siedelmann, Gregers, Pr. 138. — Hans, Pr. 153.
Sieinger, Jacob 129.
Sigbiørn, Christian, Tambur 56. — Johanne 56. — Nicol. Christine 55 f.
Simand, Nauman 304.
Simandt, Pr. 301.
Simmons, Abr. 234. — James Georg 234. — Osc. 234.
Simon Christensen 17. — Madsen, Amtskr. 136. — Olsen, Toldskr. 186. — Bartskeer, se Buskman.
Simonsen, Anna, Elisab. 226.
Sinclair, Andrew 123 f. — ? 124.
Sinding, Sl. 319.
Sinne Jokumsdt. 227.
Sivert Joensen, isl. Købm. 147. — Jonsen 18. — Petersen 21.
Siverts, Sophia Amal. 132.
Skaaning, Anders Jensen, Fgd. 128. — Hans, Pr. 298. — Johan 298. — Jørgen 305. — Lauritz 302. — Mikkel Hansen 298.
Skade, Ove 135.
Skeel, Margrethe 122. — Mogens, Etr. 147. — Vibeke Ottesdt. 151.
Skeffer, Johan Jacobsen 133.
Skibsted, Poul Fr., Gen.fiskal 68.
Skinkel, Borqvar 106. — Otto 106. — Steen 16.
Skov, se Schou.
Skovgaard, Sl. 357. — Just 305.
Skovlund, Svend 270.
Skram, Mogens 296. — Peder 248 f.
Skriver, Anders 296, 301. — Christen 297. — Jørgen 297, 300. — Knud 302. — Marcus 300. — Marcus Jensen 299. — Niels 297, 301. — Søren, Borgm. 297.
Skropberg (Bozel), Anna Kirstina Andersdt. 142.
Skult, se Schult.
Skyt, Oluf Olufsen, Prov.forv. 152.

- Skytte, Sl. 357. — Jens 298, 300.
 Slangerup, Hans, Prof. 304.
 Slette, Inger Hansdt. 242.
 Sletting, Erik Olufsen, Pr. 15.
 Smalsted, Sl. 357.
 Smette, Søren Sørensen 10.
 Smidt, Smit, se Schmidt.
 Smør I., Sl. 357. — II., Sl. 357.
 Snafs, Sl. 357.
 Snel, Morten 128.
 Soelgaard, Karen 130.
 Sofie Amalie, Dronn. 34 f., 153. —
 Magdalene, Dronn. 34 f.
 Sofie, Sophia, Amalie Hansdt. 134.
 — Christensdt. 127. — Christens-
 dt. 15. — Eggert Elers' 148. —
 Hermansdt. 16. — Isaksdt. 129.
 — Jørgensdt. 17. — Nielsdt. 152.
 — Pedersdt. 138. — Peder Stær-
 kes 301. — Samuelsdt. 14.
 Sohn, Hans Klavsen, 149.
 Solberg, Christen Jensen 129.
 Solgaard, Dorthea 153.
 Solle, Michael Jørgensen 129.
 Sommer, Sl. 357.
 Sommerfeldt, Fgd. 288.
 Sommerhjelm, Grevinde 288.
 v. Sonsbek, Justus 141.
 Sontum, Sundtum, Joachim 10. —
 Valentin 131.
 v. Sostie, Henr. 296.
 Sousa de Monde, Gracia 52.
 Spalding, Joh. Joachim, Pr. 70.
 Spandemager, Hans 364.
 Speil, Sl. 357.
 Speitzer, Cathrine 18.
 Spend, Edel Margr. 130.
 Spengler, Lorenz, d. Æ., Kunstkm.-
 forv. 111. — Lorenz, d. Y.,
 Kunstkm.forv. 111.
 Spentrup, Mette Eriksdt. 226.
 v. Spiegel, Rabe Arnt, Maj. 147.
 Spleth, Provst 337.
 Splid, Maren 19.
 Splith, Jeremias, Forv. 132.
 Spormand, Theocharus 236.
 Sprechler, Jac. Soph. 237.
 Spritzer, Thomas, Prins Georgs Bar-
 ber 144.
 Staalhof, Birgitte Jørgensdt. 132.
 Stabell, Stabel, Anton, Stud. 289.
 — Carol. Andrea 286, 288 ff. —
 Cathr. Elisab. 227. — Eleonore
 289. — Else 288 f. — Fr. Wilh.
 289, 291. — Lars Bastian, Audi-
 tør 286, 289, 291. — Marthine
 Janette Collett 289. — Mathea
 Kirsten S. 288 f. — Mathias Hage-
 rup 288 f. — Nik., Birked. 213,
 227. — Peter Elieson 289, 291.
 — Wilh., Stud. 289. — Gen. 288.
 — Gen. 288. — Gen. 288. —
 Kpt. 286.
 Staelman, Georg, Lt. 23.
 v. Staffeldt, Sl. 96.
 Stang, Johan 305.
 Starup, Christian Jensen 134.
 Staur, Sl. 110.
 Stedmann, Will. 234.
 Steen, Elisab., Km.jomfru 192 f.,
 213. — Kaja 290. — Karen 285.
 — Martha Andr.dt. 321. — Vej. m.
 285, 287.
 Steenbach, Petra Dorot. Charl. 63.
 Steenberg, Niels Nielsen, Pr. 171.
 Steenersen, Bened. Chr. 234.
 de Steensen, Steen, Etr. 171.
 Steenvinkel, Antoni 150.
 Stefanus, Christopher 134.
 Steffen Nielsen 135.
 Stein, Fam. 324. — Theodor, Prof. 254.
 Steitzel, Chr. 18.
 Steman, Steeman, v. Stemann, Anna
 Elisab. 16. — Joh. Valentin 236.
 — Jul. 236. — Justus Dan. 236.
 Stenbock, Magnus 322.
 Stender, Andr. Dietericus 234.
 Stendrup, Sophie Magd. 108 f.
 Stenersen, Gen.aud. 289.
 Stenfeldt, Har. 236.
 Stenhus, Bodil 305. — Thomas 305.
 Stephens, Steffens, Eva Olivia 68. —
 Henrik 68. — Jakob Hansen,
 Maj. 68.
 v. Steuben, Sl. 96.
 Stevenson, Hdism. 57.
 Sti, Povl 303.
 Stibolt, Jens Peter 236.
 Stier, Friderich 134.
 v. Stiernmann, And. Anton 322.
 Stifken, Baldzer 150.
 Stilmacher, Drude Magd. 131.
 Stinchen Olufsd. 141.
 Stisser, Joh. And. 234.
 Stistrup, Johanne Bie 336.
 Stockfleth, Georg Fr. Jul. 236.
 Stolberg, Chr. Ernst, Greve 183.
 Stolling, Wilhelm, Kpt. 14.

- Stolpe, David 298.
 Storck, Anne Magd. Samuelsdt. 129.
 Storm, Edv. Digter 69, 82. — Kir-
 sten Katrine 63, 176.
 v. Strahlendorff, Sl. 96.
 v. Stricker, Sl. 96.
 v. Strobel, Sl. 96.
 Struf, Henrich 14.
 Strutz, Hans 304.
 Struwe, Anna Elsebeth 22.
 Stryn, von Stryen, Henrich 149. —
 Maria 155.
 Strøtt, Jens Knudsen 106. — Jens
 Knudsen Ottesen 106. — Jens
 (Kok) Ottesen 106. — Knud Jen-
 sen 106. — Otte Jensen 106.
 Stuart, Marie 119.
 Stud, Studt, Anna 129. — Børge,
 Skipper 150. — Børge Andersen
 9. — Jacob Espen 140.
 Stuhr, Sl. 111, 359.
 Sturm (Christoph Chr.?), Salmedigter
 175.
 Stützer, Provst 224.
 Stærke, Peder, Trompeter 301.
 v. Støcken, Anna Margr. 137.
 Støelcke, Jacob 141.
 Suckow, v. Suckow, Sl. 96. —
 Clemens 134. — Richer 149.
 Suhm, Pet. Fr., Km.h. 68.
 Suhr, Fam. 54. — Bernt, Bryghus-
 skr. 150.
 Surbæk, Surbach, Laur. 300. —
 Simon, Borgm. 301. — Søren 300.
 Surckhoff, Hans 299.
 Svabe, Jørgen 299.
 Svane Rasmusdt. 16.
 Svane, H. J., Bisp 224. — Søren
 Pedersen 24.
 de Svanenhielm, Cecilia Christina 41.
 — Morten, Propr. 41 f.
 Sveistrup, Laur. Ludv. Adolf 237.
 Svend Andersen 19. — Eriksen,
 Nagelsmed 136. — Jensen 12. —
 Bager 298. — Myndrik 295.
 Svendsen, Fr., Kbm. 63, 166. —
 Jacobine Sus. Louise 63, 166.
 Svenske, Rasmus 296.
 Sverdrup, ? 287.
 Svidser, Gregers Hansen 10.
 Svindt, Jacob Jacobsen 336.
 v. Syberg, Sl. 96.
 Sünckenberg, Bolette Sophie 42.
 Synderhoe, Lauge Petersen, Pr. 21.
 Synneve Jonsdt. 136.
 Søborg, Jørgen 299.
 Søbøtke, Søbøtke, Ad. 236. — Fr.
 Andersen, Pr. 21. — Magd. 18.
 Sødal, Jens Simonsen 272.
 Søegaard, Johanne Madsdt. 134.
 v. Soehlenthal, Sl. 96.
 Søndre Traaen, Anne 279.
 Søren Andersen 15. — Andersen 305.
 — Bertelsen 130. — Christensen,
 Borgm. 297. — Jespersen 154. —
 Lauridsen 134. — Madsen 131. —
 [Nielsen?], Islænder 303, 306. —
 Olsen 139. — Pedersen 146. —
 Pedersen 16. — Pedersen, Ride-
 fgd. 126. — Rasmussen 132. —
 Sørensen 138. — Willumsen,
 Borgm. 143. — Pr. 296.
 Sørensen, Hans, Prok. 212, 214, 227.
 — Helvig 227.
 Tadema, Augeantz 144.
 Taff, Hans Jacobsen 148.
 Tage Bjørnsen 130.
 Tandberg, Jørgen Andersen, Prov.-
 forv. 280, 283.
 Tauber, Jens Worm, Kpl. 340.
 v. Tauentzien, Sl. 96.
 Tausen, Hans, Provst 48. — Hans,
 Reformator 48. — Nik., Barber 48.
 Teilgaard, Jacob Rasmusen 9
 Thaisen, Kirsten 262.
 Theodorus, Islænder, Stud. 303.
 Thesen, Lensm. 86.
 Tempe Thiesen, Skipper 147.
 Terkel Olsen 186. — Povlsen 130.
 Terpager, Dorthe M. 11.
 Tetens, Gerhard, Bisp 175, 179.
 Thaarup, Christen Thomsen, Pr. 337,
 343. — Thomas, Digter 69, 77.
 Thaulow, Andr. 234. — Johan Fr.
 234.
 Thestrup, Franz Olufsen, Rektor
 10, 236.
 v. der Thi, Mauritz, Assessor 145.
 Thiset, A., Arkivar 101, 243, 247,
 320 f., 348, 353.
 Thom Olufsen 226.
 Thomas Christensen 127. — Eriksen
 140. — Jansen 154. — Jensen 21.
 — Jensen 21. — Jørgensen,
 Renteskr. 14, 148. — Mathisen
 186. — Sørensen 18. — Pr. 304,
 307.
 Thomle, Aug., cand. jur. 290.

- Thomsen, Ane Marie 42. — Kbm. 42.
 v. Thomstorff, Sl. 96.
 Thorkillus, Joh. 234.
 Thorlacius, Skuli, Rektor 65 ff., 73.
 Thorlufsen, Anne Johansdt. 48.
 Thorne, Chr. Aug., Kbm. 290.
 Thorsen, Torsen, Thoresen, Ane Kirstine A. 263. — Johanne Marie 263. — Søren Møller, Sagf. 263. — Frue 288. — Jfr. 286.
 Thorsmeden, Drude, Dr. Peder Sørensens 306. — Thomas 13.
 Thorvaldsen, Bertel 238.
 Thott, Knud 11.
 Thrane, Trane, Tranne, Niels Povel- sen 133. — Povl Nielsen 19. — Severin, Missionær 45.
 Thrige, Trige, Michel Rasmussen, Byfgd. 142. — Søren Bloch 237.
 Thue, Tue, Jonas 138. — Jonas 128.
 Thun, Sl. 96.
 Thun zu Saalfeld, Georgius, Abbed 323.
 [v. Thunde?], Jakob, Apot. 296.
 Thurau (Thuræus), Christen Hansen (Jensen) 15.
 Thus, Jens Hansen, Skipper 41.
 Thyge Jensen 17.
 v. Thüna, Sl. 323.
 Thyre Hansdt. 145.
 Thønnenes, Maurits, Pr. 291.
 Tidinghus, Albert 106. — Marquard 106. — Marquard 106. — Otto 106. — Otto, Kantor 106.
 Tidinghus og Skinkel, Otto 106. — Otto 106.
 Tidsen, Magdalene 139.
 Tilly, J. T., Gen. 121.
 Timmermand, Johan 146.
 Tisdorf, Anne Mikkelsdt. 135.
 Todde, Nicolaj, Urteg.m. 141.
 Tode, Joh. Clemens, Forf. 69, 71, 82.
 Toft, Claus, Kirkeskr. 20, 143. — Johanne 263.
 Toftdal, Anna Clemensdt. 18.
 Toldorph, Chr. Nielsen, Lakaj 360.
 Toller(?), Anne Cathr. 128.
 Tolner, Mikkel 305.
 Tolstorp, Jørgen 141.
 Tonboe, Christen Nielsen, Hdls.m. 11.
 Toon, Gunder 278.
 Toperyd, Las 249.
 Torborg Andersdt. 17.
 Torby, Nada, Komtesse 239.
 v. Torgau, Hans 306.
 Torkel Andersen 140.
 Torm, Mette Eriksdt. 23.
 de Torné, Sl. 96.
 Toxværd, Jørgen, Pr. 151, 151.
 Traaen, Gunder 278 f. — Guro 278 f.
 Trampe, Adam Fr., Ob.ltn. 20. — Fr. Christopher, Greve 234.
 Trap, Laur., cand. jur. 291. — Byf. 289.
 de Trappaud, Sl. 96.
 Treeld, Dorot. Elisab. 58.
 Trèhou, Gregorius, Kapelm. 299, 301.
 Trelund, Maria Petersdt. 132. — Peder 307, 307, 307, 307.
 Treschow, Chr. Benoni 233, 236. — Dorothea 138. — Herman, Prof. 67. — Jens 139. — Johanne Marie 263.
 Tresløf, Hans 11.
 v. Trier, Gert 306.
 Trijtkie, Dinesdt. 128.
 Triller, Ad. Heinr. François 236.
 Trine Nielsdt. 11.
 Tritzschler, v. Tritzler, Sl. 96. — Hans Ernst, Ob. 128. — Joh. Christoph, Maj. 351.
 Trolle, Birgitte 152. — Corfits 152. — Jakob 299, 299. — Niels 121.
 Truid, Organist 296, 303.
 Trægaard, Jacob 295 f.
 Trøner, Hans 9, 145.
 Trøstrup, Jens 14.
 Tscherning, Johan Fr., Ob.ltn. 75.
 Tullin, Karen Dorot. 285.
 Turretin, Joh. Carl Vilh. 236.
 Tutein, Ludv. Alex. 236.
 Tuxen, Fam. 359. — Lorentz 144. — Sophia Amal. 21.
 Tvede, Trine Jacobsdt. 140.
 Tveten, Ingebret 277.
 Tydske, Hans, Slotsfgd. 296.
 Tyge Jespersen 142.
 Türeck, Joh. Carl 234.
 Tyrstrup, Jens 227.
 Tøger Axelsen 126. — Lassen 139.
 Tøndebinder, Claus Mortensen 364.
 Tønder, Tønner, Anne Marie 141. — Jokum, Kpt. 143. — Vilh. Aug. 234.
 Tønder Lund, Nic. 234.
 Tønnes Olufsen 22.
 Tønsberg, Hans 153.

- Tøxen, Mennasse 237.
 v. Uffeln (Ufflen), Charl. Elisab. 137.
 Ugelriis, Maren Christensdt. 133.
 Uldall, Peter, Høj.r.adv. 68, 183 f.
 Ulfeld, Corfitz 224. — Jacob 121. —
 Jacob, Kansler 121.
 Ulfsparre, Helene Juliane 151.
 Ulfstand, Hack 296.
 Ulla, Gotfred 22.
 Ulrik Frederik, Hertug 120.
 Ulrikke, preussisk Prinsesse 34.
 Undal, Undalinus, Abigael Jonædt.
 12. — Anders Jonæsen 145.
 v. Unger, Sl. 96.
 Urban Andersen 9. — Prior 306.
 Urne, Sidsel 302.
 Ursin, Ursinus, Anne 226. — Carolus
 Johs. 237. — Hans, Gen.fiskal
 202, 204 ff., 215 f., 218, 226.
 Ursula Lauridsdt. 21.
 Ussind, Elline Clemetsdt. 360.
 Ussing, Janus Nicolaides 234.
 Utermarck, Anna Sophia 16.
 Vaale, Halvor 278.
 Wachenfuss, Anna Elisab. 219.
 v. Wackerbart, Sl. 96.
 Vagel, Christiane S. 226.
 Vahl, Wahl, de Wahl, Sl. 358. —
 Claus, Herold 298, 305. — Mar-
 tin, Botaniker 162.
 v. Waldow, Sl. 96.
 Valentiner, Ad. Georg Chr. 236.
 Walkendorf, Chr. 299. — Jørgen
 128.
 Walkirch, Chr. 306. — Henr., Bog-
 tr. 296, 298, 300, 300 f.
 Walleen, Sl. 114.
 Wallhorn, Margrethe Christine 55.
 Wallund, Birgithe Sophie 112.
 Walpole, R., Prem.min. 240.
 Valten, Philip 15.
 Walter, Vintapper, se Klerck.
 Wandel, Anna Maria 17. — Erik 126.
 — Hans, Bisp 153. — Hans,
 Mag. 137.
 Wandler, Elisab. 260.
 v. Wangelin, Sl. 96.
 Varelmann, Fam. 357.
 v. Warnstedt, Warnstedt, Sl. 96. —
 Karen Sophia 287, 290. —
 Theodor, kgl. Flm. 287. — Stud.
 289.
 Wartou, Lauritz 303.
 de Vauvert, Sl. 96.
 Weberg, Anders Poulsen 109. —
 Fr. Christiane 108. — Georg
 Carl, Sk.kpt. 108. — Karen
 108 f. — Nic. Poulsen 108 f. —
 (Hvedberg), Poul Andersen, Skibs-
 tømrer 109.
 Wechhorst, Willum 9.
 Wechmann, Gjertrud Evenike 185.
 — Isaka Margr. 185. — Maren
 185. — Otto Chr., Pr. 185.
 Wedell, Wedel, Hannibal, Amtm.
 229. — Hannibal Vilh., Greve
 233 f. — Karen, Grevinde 287.
 — Vilh. Fr., Lensgreve 229.
 Wedel-Jarlsberg, Anne Dorot. 286—
 289, 291. — Chr. August, Bank-
 administrator 287 ff. — Ferd.
 Joh. 288. — Fr. Anton 287, 291.
 — Juliane, Geninde 288. —
 Julius Carl Helenus 288. — Kir-
 sten Catr. 287. — Petrea Wilh.
 288. — Susanne 291. — Wilh.,
 Baron 286 f. — Wilhelm Fr. 291.
 — Wilh. Annette 288, 291.
 Wegener, Caspar Henrich 12.
 Weiberg, Anna Margr. 16.
 Weichardt, Assessor 279.
 Weidemann, Clemen 102. — Lukas
 102. — (Popp), Maren 102. —
 Marie 102. — Marie 102. —
 (Popp), Povl 102. — Rasmus 98.
 Weidenhaupt, Andreas, Direktør 64.
 — Cath. Maria 63. — Joh. Chr.,
 Sværdfejer 63. — Sus. Cathr.
 63 f., 70 f., 73 ff.
 Weinberg, Heiden 20.
 Weinemann, Evert 147.
 Weinholt, Anna Danielsdt. 13. —
 Anna Danielsdt. 129. — Ide 142.
 Weinreich, Fr. Wilhelm 17.
 Weirum, Peder Nielsen, Pr. 139.
 Weitemyer, Fam. 359.
 Wejli, Ole 278 f.
 Welf VI., Hert. 324.
 Veling, Zacharias, Dr. 323.
 Wemmeloef, Anna Cathr. 130.
 Venaas, Kirsti 279. — Ole 277.
 Vendel, Sophie Pedersdt. 140.
 Wendelboe, Laur. Poulsen, Kbm.
 325 f. — Niels 325 f. — Poul
 Madsen 326 f. — Thomas 327.
 Wendt, sv. Sl. 363.

- de Vent, Henrich, Maler 15. — Povl Henriksen 128.
- Verbech, Jan, Kpt. 147.
- Werdelmann, Rutgerus, Dr. jur. 234.
- Werenschiold, Wernskiold, A., Propr. 291. — Fr., Ltn. 288. — Maj. 288.
- Wering, Jens Jacobsen 14.
- Werlauff, Erik Chr., Kf.r. 66.
- Verlohren, Andr., dsk. Skolem. 153. — Gertrud Andersdt. 153.
- Werner, Apot., se v. Cleue.
- Wernigke, Chr., Digter 233, 238.
- Werring, Anne Kirstine Elisab: 110. — Martin Tuxen, Distr.læge 110.
- v. der Vers, Cornelius, Kpt. 144.
- Wesling, Chr. 138. — Mart. 234. — Nicolaj 12.
- Wessel, Joh. Herm., Digter 69. — Marten 305.
- Westesen, Søren, Kanc.forv. 144.
- Vesthus, Herman 300, 302 f. — ? 300. — ? 300.
- Westphal, Carl Chr. 236. — Cath. Maria 63.
- v. Wettberg, Sl. 96.
- Weye, Joh. Henr. 142.
- Weyhe, Armgard Marie 49. — Elisab. Kirstine 49.
- Weyle, Anna Cathr. 226.
- Weyse, C. E. F., Komponist 250—261.
- Weywadt, Nicol. Marie 63. — Peter, Kpt. 63.
- Whitte, Johan, Kpl. 271.
- Wibe, Christen 297, 299, 303 f. — Jens 296. — Michael, Geh.r. 145. — Mikkel 297 f. — Niels, Rektor 268.
- Wiborg, And. 306. — Jens 297. — Peter 234.
- Wibroe, Dorothea Sophie 49.
- Wichefort, Elisab. 15.
- Wichmann, Ingeborg 10. — Jørgen 221. — Wide 134.
- v. Wickede, Sl. 96.
- v. Wida, Jacob 129.
- v. Widdersheim, Sl. 96.
- Widing, Ob. 288.
- Wiedemann, Carl Franz Fr. 236. — Herm. Roderich 236.
- Wiedemann-Waldheim, Fam. 359.
- Wielandt, Sam., Byf. 130.
- v. Vieregg, Sl. 96. — Fr., Amtm. 151.
- du Vigneau, Marie Henriette 58.
- Wiibenseer, Margrethe 12.
- Wilchen, Sophia Amal. 14.
- Wildenrath, Arianke Carstensdt. 132.
- Wildfang, Evert, Borgm. 144.
- Wildhagen, Casp. 234.
- Wildschytt, Søren 305.
- Vilhelm IV. af Engl. 36. — den fromme, Hert. 34, 36.
- Wilhelm, Willum, Clausen 14. — Knudsen, Vejer 23. — Mogensen 14. — Guldsm. 303. — Hr. 300. — Skræder 304.
- Wilhjelm, Sl. 359.
- Wilkens, Jessenius Nic. Henr. 236.
- Willadz Willadtzen 19. — Pr. 302.
- Willemoes-Suhm, Pet. Fr. 236.
- de Ville Satarnin 147.
- Wilster, Vilster, Anna Jacobsdt. 17. — Karen Dorot. 285. — Martine 285. — Km.junker 285.
- v. Wimpffen, Sl. 96.
- Vincentius Bartoluccio (Italus), Sanger 305.
- Winckel, Johan 127.
- Wind, Vind, Anders Jensen 271. — Holger, Vicekansler 146. — Jens, Pr. 137. — Regitse Sofie 151.
- Windel, Christen Nielsen 13.
- Winding, Vinding, A., Kpt. 327. — Poul, Prof. 13. — Rasmus, Etr. 148. — Rasmus, Justr. 326.
- Winiche, Winecke, Mathias 10. — Niels 297.
- Winsløw, Jac. Alex., kgl. Skuesp. 253.
- Winsnæs, Sorenskr. 288.
- Vinstrup, Peder, Bisp 297, 299 f.
- Vinter, Winther, Wintherus, Anna Jacobsdt. 9. — Ben. Nic. 236 f. — Christen, Borgm. 128. — Gjertrud 277 f. — Hans Jensen 23. — Jens Christensen 139. — Jesper Nielsen 144. — Johanne Christensdt. 22. — Lauritz 20. — Petrus Janus 236.
- Winterberg, Dorthe 134.
- v. Winterfeld, Sl. 96. — Helmuth Otto 151.
- Virtman, Søren Baltzersen 128.
- Wissing, Sophia 18.
- v. Witeberg, Hans Christoffersen Raunhbart 305.
- With, Hans 10. — Oluf 10. — Sophia Elisab. 131.

- Vithusen, David, Ld.kir. 50.
 Wittrock, Philip Chr. Henr. Ludv. Emil 237.
 v. Witzendorff, Sl. 96.
 v. Witzleben 96.
 Wiweche Eriksdt. 21.
 Wleugel, Dorothea Margr. 56. — Joh. Sophie 57 f. — Nicol. Christine 55 f. — Peter Johan, Nav-dir. 56.
 Vodrof, Johan Conrad 136.
 Vogler, Georg Joseph, Abbed 82.
 Vogn Svendsen 140.
 Voigt, Adam Gottlob, Kbm. 42. — Bolette Sophie 42. — Carl Ove, Kanc.r. 256. — Jens Peter, Pr. 42. — Kirsten Angell 42; se Foehlt.
 Wolff, Else 289.
 v. Wolframstorff, Sl. 96.
 Wolfhagen, Fr. Herm. 236.
 Wolmer, Rudolph 145.
 Volqvarts, Kirsten Angell 42.
 Voltelen, Henrik 136.
 v. Woperschnow, Sl. 96.
 Wordingborg, Jens Christensen 15.
 v. Worgewitz, Sl. 96.
 Worm, Sl. 358. — Johan 301, 307. — Laur. 297, 301. — Olaus 236. — Ole, Rektor 68, 70. — Selli Maria Pedersdt. 132.
 Vormstrup, Ped. Andersen 336.
 Vortmeyer, Galenus, Apot. 307.
 Vosbein, Gunde, Materialskr. 13, 144.
 Voskam, Hans, kgl. Km.tjener 16.
 Voss, Fr. Gerh. 236. — Wilh. Annette 288. — kgl. Flm. 288.
 v. Woyda, Sl. 96.
 Vrager, Peder, Skipper 298, 301.
 Wright, Edw. Fr. 234.
 Wroe, Nicolaj 24.
 v. Wuchern, Chr., Kpt. 16.
 Wuchter, Abraham, kgl. Maler 144.
 Wulf, Eleon. Maria 20. — Hans 136.
 Wulfborg, Jokum Fr., Pr. 128.
 v. Wurmb, Sl. 96.
 van Wylich, W. G., Borgm. 52.
 Würger, Anna 152.
 Wærn, Rasmus 11.
 Weldike, Andr., Pr. 340.
 Wørner, Henrik 150.
 Zacharias, Mikkel 296.
 van Zaling, Simon 302, 302.
 Zanders, Anne Cathr. 141.
 Zeidthuber, Dan., Ob. 360.
 v. Zepelin, Sl. 96. — Andr. Eberh. Carl Vilh. 236. — Greve 242.
 Zerlang, Christopher, Kvarterm. 22.
 Zetsinky, Christopher, Instrumentist 305.
 Zinzendorff, Greve 232.
 Zirzou, Anna Maria 16. — Marie 141. — Sophia Jacobsdt. 16.
 v. Zollingkoffer, Leonhart Magnus, Maj. 128.
 Zorn, Lorentz 134.
 Zuber, Aloys Dionysius 236.
 v. Zülow, Sl. 96.
 Zytphen-Adeler, C., Baron 92 f. 344 f., 352.
 Ægidius, Hans 171.
 Øeboe, Hans Hansen 131.
 Oehl, Carl Ludv. 235.
 Oehlenschläger, A. 238.
 Øland, Peter Christensen, Pr. 104.
 Øllgaard, Nic. Esmark 237.
 Ørsland, Sl. 358.
 Ørsted, Jak. Alb. 237.
 v. Oertz, Ludv. Chr. 234.
 v. Oertzen, Sl. 96.
 Østergaard, Joh. 234.
 v. Oetken, Sl. 96.

H. Hjorth Nielsen:

Dødsfald i Danmark

1916.

Tillæg til Personalhistorisk Tidsskrift.

København.

Trykt hos J. H. Schultz A/S.

1917.

Dødsfald i Danmark 1916.

Samlede af *H. Hjorth Nielsen*.

- Aabye, Carl Soph. Em., 8. 7., Cleveland, Ohio, Sst: Petra Ketelsen, f. A.
- Aagaard, D. H., Kmr., Klokke, 8. 3., Kbh.
- , J. H., Sgpr. t. Vellev, 3. 1., i Aarhus.
- , Julie, Enkefrue, 30. 11.
- Aaerstrup, Alfr., Hdlsrejsende, begr. 17. 3., H.: Sofie, f. Kruse.
- Aarø, Magnil, 15. 7., F: Carl A., Tilsk.
- Aase, R. P., Musikdir., Østbirk, 12. 2.
- Abildgaard, Anna Margr., f. Michelsen, 24./25. 6., M: Just, A. jun.
- , Johannes, Inkassator v. Nord. Livsforsikr., anm. 11. 12.
- Abrahamsen, Harald, Vekselmægler, 19. 1.
- , Søren, Skibsbygm., 26. 12., Esbjerg.
- d'Acqueria, C. E. S., f. Rosenørn, 5. 3.
- Adolph, Gust. Pet. Guldberg, Maskinm. 23. 10., 59 A., H: Christine.
- Adrian, J. Chr., fh. Malerm., 26. 7., 80½ A.
- Agerbek, Anna C., 17. 3.
- Agerlin, Agnes, 9. 4., Frederiksværk.
- , Louise, E. e. Instrumentm. A., 15. 10.
- Aggerbeck, Clara, f. Hense, 8. 5., Horsens.
- , J. M., Fabr., 1. 4., Horsens, H: Clara A., f. Hense.
- Ahlefeldt Laurvigen, Antoinette Agnes Mathilde, 22. 6.
- Albeck, Aug. Hansine Andrea Amalie, f. West, E. e. Mægler C. N. A., 25. 7.
- Alberti, Louise, f. Kreiner, E. e. Stolefabr. Vilh. A., bekg. 12. 7.
- Albrechtsen, Olaf, 6. 4., H: Anna, f. Skade.
- , Paulin, Fabr., 1. 7., H: Dorthea, f. Jensen.
- Aldewelt, Marie, 4. 4., Nevø: Stationsforst. Lorenzen.
- van Aller, Aug. 11. 12.
- Almind, Svend Birkedal, anm. 27. 2.
- Als, J. M. J., 13. 4., H: Sophie, f. Precht.
- Amundsen, E. F., Enkefrue, 17. 3.
- Amorsen, Sør., Konsul, fh. Bankdir., Haderslev, 12. 3.
- Ancker-Olsen, Jens Chr., Revisor, 7. 2., Frberg, H: Thyra, f. Gautesen.
- Ancker, Roberta Caroline, E. e. Pr.lt. A., bekg. 4. 10., 78 A.
- Andersen, Agathe, f. Groth, 30./31. 7.
- , A. J., Toldassist., 25. 1., Nykøb. F.
- , Axel Jacobæus, Kapt., tidl. Forp. af Nielstrup, bekg. 19. 12.
- , Carl Thorv., Arkitekt, 11. 9., Esbjerg.
- , Cecilie, E. e. Mægler Ad. A. sen., Randers, 21. 12., Aarhus.
- , C. T., Arkitekt, fh. Tømrerm. i Marinen, bekg. 11. 9.
- , Ellen, 7. 11., F: Postm. A., Hørsholm.
- , Hans, Købm., 26. 5., Randers, H: Mathea, f. Gøtzsche.
- , Jens, Maskinm. i D. F. D. S., 13. 3., H: Caroline, f. Simonsen.
- , Knud Bille, Forp., 7./8. 3., Ottestrup, H: Hedevig, f. Bang.
- , Lauritz, fh. Kbm. i Middelfart, 2. 2., Kbh., H: Hanne, f. Seligmann.
- , Lorentze, f. Müller, Enkefrue, 16. 4., D: Mary Brinckmann.
- , Sofie Frederikke, f. Stibolt, 30. 12.

- Andersen, Sophie Frederikke, E. e. Konsul A. P. A., Helsingør, 30. 3., 93 A.
- Andersen-Rosendal, Holgine, Etr.inde, anm. 22. 2.
- Andkjær, Ellen Joh., f. Larsen, Enkefrue, 7. 11.
- d'Andrade, Oline, 31. 12.
- Andresen, Mathias, Tobaksfabr., Aabenraa, 1. 4.
- Anthon, Charles Brewer Zoë, Maskining., 21. 3., Kbh.
- Arentoft, F. L., Læge, 16. 4.
- Arffmann, Frederikke, E. e. Postm. A., 11. 5., Terndrup.
- Arneberg, Gunno, stud. med., 7. 2., Frberg, M: Frederikke A.
- Arp, Frederikke, f. Nielsdt., 14. 1.
- Asakofsky, Adolf Ludv., Bagerm., 2. 5.
- Asmus., Carl Vilh. Fr., 30. 4., 82 A.
- Asmussen, Caroline, f. Sander, 22. 10.
- Axel, P. H. Nielsen, Fabr., cand. pharm., 3. 1., Vordingborg.
- Axholm, Marie, 23. 12., Hellerup, M: Paul A., Stationsforst.
- Baastrup, Vilh., Direkt., 4/5. 6., H: Manon, f. Ingerslev.
- Bach, I. P., Kbm., 9. 12., Vestervig.
- , J. A., Kom.lærer, 7. 4.
- , P. C., Savværksejer, 31. 1., N. Sundby.
- Backer-Grøndahl, Else, 15. 1., 4 A., Kristiania, F: Niels B.-G., Læge.
- Bagge, Marie, 21. 11.
- Bagger, Thora Marie, f. Bentzen, E. e. Skolel. Chr. B., 2. 5.
- Baggesen, Frantzone Henriette, 27. 4.
- , Pauline, f. Preisler, 25. 1., Frberg.
- Bahn, C. L. N., fh. Vinhdlr., 27. 2.
- Bahner, Anna, 29. 10.
- , Maren, f. Nordentoft, E. e. Kbm. Emil B., Vestervig, 29. 3., Kbh.
- Balle, Otto P., Kunstmaler, 29. 6., H: Henrikke, f. Møller.
- , R. H., Revisor, 6. 3., H: Christiane, f. Hartvig.
- Ballin, Caroline, f. Hvass, Enkefrue, 17. 4.
- Balling, Chr., Forf., Lærer, 14. 10., St. Josephs Hosp.
- , Thora, Enkefrue, 23. 4.
- Bang, Anna, Frk., Gravør, 27. 8., Frberg Hosp., Fætter: Aug. B., Boghdlr.
- Bang, Anna Lydia, bekg. 4. 10.
- , Carl, Isenkr., 3. 1., Odense.
- , Chr., Tobakshdlr., 1. 5.
- , Frederik, fh. Guldsm., 13. 7., H: Martine, f. Egede.
- , J. M., Etr., fh. Toldinsp., 3. 9., Kbh.
- , Johanne Margrethe, 13. 1., 23¹/₂ A., F: J. Bang, Hillesvig Skovridergaard.
- , Severin Marcus Frantz, Fabr., 8. 2.
- , Sophy, f. Iversen-Knudsen, 18. 9.
- Bardenfleth, Olga, 6. 9., F: Kommander.
- Barfoed, Emma, 4. 1.
- , Magnus, 22. 3., H: Helga.
- Barfred-Pedersen, Henriette, Frk., 11. 12.
- v. Barnekow, A., cand. jur., tidl. Fuldm. u. Skifteretten, begr. 7. 4.
- Barnewitz, Emilie Berthine, f. Sørensen, bekg. 23. 7.
- Bartels, Gudr. Ingeb., 14. 8., F: F. B., Apot., Slagelse.
- Barth, Viggo, Pianofortestemmer, † i Aarhus, bekg. 18. 1.
- Bartrumsen, Johanne, f. Dinesen, Enkefrue, 15. 4.
- Bauditz, Sophie, f. Christiansen, Majorinde, 16. 12.
- Bauer, Henriette, f. Lundstrøm, begr. 31. 3., 79 A.
- , Julie Dorthea Susanne, 29. 1.
- Baumann, A. V. H., Kapt., fh. Stationsforst., 11. 3., Odense, H: Irma, f. Baumann.
- , P. H. B., fh. Sgr. i St. Magleby, 11. 3.
- Baumgarten, Peter, Gross., 9. 8., Odense.
- Bay, Anna, f. Hoyer, 2. 11.
- , Dorthea, Frk., 9. 12., 85 A., St. Josephs Hosp.
- , Eva, 28. 2., 16. Mdr., F: Viggo B.
- , Frants Otto, Gross., 2. 7., Humlebæk, H: Caroline, f. Ernst.
- , Jens, 3. 5., Vildtbanegaard.
- , Joh., ps. Lods, 16. 3., H: Sophie, f. Heinrich.
- , Julie Sophie, f. Behn, E. e. Læge Rudolf B., 27. 9., Svendborg.
- , Margr. Elisab., f. Lund, E. e. Sgr. Axel B., Thurø, Skolebest. inde, 9. 10.

- Bayer, Hansine Eline, f. Krøll, bekg. 3. 12.
 —, Rob., Rentier, 28. 12.
 Bech, Cathrine, Frk., fh. Lærerinde, 4. 1., Sstr.: Emilie Rahlff.
 —, Christian, 8. 4., Breining.
 —, Bech, Fr. Lebertus, 15. 7.
 —, Hansine, E. e. Bogtr. Laur. B., 18. 11., Aarhus.
 —, Lauritz Antonius, fh. Amtstuefuldm., 27. 1., Viborg.
 —, Ludv. Espen Hakon, 19. 9.
 —, Thora Helene, f. Bukkehaug, E. e. Guldsm. C. L. F. B., 7. 4., 88 A., S: N. A. C. B., Guldsm.
 —, V. C., Snedkerm., 8. 10., Hellerup, H: Thora.
 Becher, P. A., Smedem., 17. 2.
 Beck, Edle Marie, f. Christophersen, 22. 5., M: S. B., Saaby Prg.
 —, Edv. Ant., Ass. i Statsanst. f. Livsf., bekg. 6. 9., 25 A., F: N. C. B., cand. theol.
 —, Hannibal, Grosserer, begr. 9. 5., H: Laurine, f. Christensen.
 —, H. Chr., Indremissionær, 27. 10., H: Julia.
 —, Marie, Musiklærerinde, 7. 1.
 —, Marie Leopoldine, 10. 8., Sstr.: Magda Ring, f. B.
 —, Niels Frederik, fh. Gross., begr. 6. 5., 91 A., S: N. C. B., cand. theol.
 Beenfeldt, Asta Rosa, 12. 8.
 Behrens, Anna, f. Poulsen, Enkefrue, 3. 7., D: Augusta Elmenhoff, f. B.
 —, Bernh., 15. 7., H: Laura.
 Beier, H. J., Hotelejer, 26. 3., Aalborg.
 Beissenherz, Henriette, f. Prahll, E. e. Gen-major, Kmh. J. E. B., 16. 8.
 —, Jens Chr. Titus, 31. 3., 69 A., H: Cathinca.
 Beitzel, Carl W. E., Fotogr., 7. 7., F: Carl W., Fabr.
 Bencke, Peter, ps. Telegrafbest, Lt., bekg. 3. 12., 70 A., H: Cathr., f. Grønvold.
 Bendix, Caroline, 5. 11.
 Bendtsen, Bendt, fh. Forp. af Lerchenborg, 5. 7., 89 A., Daurup pr. Jyderup.
 Bendtzen, Holg., Kbm., Gudumholm, 16. 1.
 Bendz, Charlotte Caroline Mathilde, 15. 9., Faxe Ladepl.
 Bentsen, Peter Atke Castberg, Læge, 22. 10.
 Bentzen, C. P., fh. Møllejejer, 10. 4.
 —, J. A., ps. Lærer, 1. 9., Vejle.
 Benthien, Josephine Emilie, f. Benthien, 9. 5.
 Benthin, Chr. Wilh., fh. Forretningsbest., 19. 2., Frberg, H: Christine.
 Bentzen, Carl P., fh. Møllejejer, 10. 4.
 —, Daniel Valdemar, fh. Slagterm., 12. 1., 78 A., D: Clara Tofte.
 Berbom, Nicolai, begr. 28. 1., Aalborg.
 Berendt, Bolette, f. Caen, 23. 7.
 —, Emanuel, 14. 3., H: Sophie B.
 —, Rich. Martinus Anker, Forretningsfører, 8. 5.
 Berg, Anthon, fh. Fabr., 3. 5., 87 A., H: Hansine.
 —, Chr. Ludv. Ferd., Oberst, 17. 3. Frberg.
 —, Christiane Marie, f. Søeberg, 21. 7.
 —, Thora, Frk., 10. 2., Niece: Valborg Rose.
 Berggreen, Elise Charlotte, f. Sieverts, 23. 4.
 —, Johanne Gunhilde Martha, f. Drevdal, E. e. Kapt., Dir. B., 22. 2.
 Bergmann, Anna Marie, 28. 3.
 —, Marie, Enkefrue, 24. 2., S: Valdemar B.
 Bergstrøm, Laura, Enkefrue, 21. 4.
 —, Peter Daniel, fh. Byfoged- og Sparekassifuldm., 21. 4., Helsingør, H: Ida, f. Lund.
 Berlème-Nix, Emilie, Frk., 20. 10., Br.: F. A. B.-N., Prof.
 Bertelsen, Carl, Kbm., 15./16. 2., Aarhus.
 —, Esther, Sygeplejerske, 16. 3., Rigshosp., Moder: Elisabeth B., E. e. Provst.
 —, Fr. C., fh. Boghdl., 13. 10.
 —, Karen, 11. 7., Sstr.: Johanne Nutzhorn, f. B.
 Berthelsen, Amalie, E. e. fh. Distriktsforst. Chr. B., 17. 9., 77 A.
 —, Chr., Vinhdlr., 9. 11., H: Marie.
 —, Herman, bekg. 2. 4., Moder: Hansine, f. Raahaug.
 —, Oliwe, f. Faurschou, 2. 4., Skive.
 Bestle, Caroline Sophie, f. Hassert, 3. 2., M: Georg B.

- Berntzen, Julius Bernhard, Gartner, 5. 1., H: Ingrid, f. Persson.
- Bertelsen, Agnes, Frk., fh. Institutbest.inde, 31. 1., 83 A.
- Bie, Jacob, Kbm., 16. 3., Hobro, H: Kirstine, f. Pedersen.
- Bigler, Alfr. Aug., Gross., 19. 5., H: Jennie, f. Kinnear.
- , Vilhelmine Marie, f. Bøhm, E. e. Murerm. P. O. B., Nærum, 9. 4., Vedbæk.
- Bigom, Valborg, 27. 3., F: Carl B., Sadelm. i Artill.
- Bigum, Malvine Johanne, f. Petersen, 25. 8., M: B. R. B.
- Bille, Har., Dir., cand. polyt., 18. 8., Croydon, H: Nanna, f. Wolfhagen.
- Bille-Top, Holg., Læge, 21. 6.
- Bing, Amalie, f. Warburg, E. e. Etr., Gross. J. M. B., 28. 9.
- Binzer, Henny, E. e. Kapt. Aug. B., 25. 9.
- Birch, Carl, Hospitalsforv., 20. 10., H: Valborg, f. Birch.
- Bisgaard, Christen, Sgpr. t. Povelsker, 1. 4., Povelsker.
- , M. E. S., Læge, 24. 1., Glamsbj., M: Clara B., f. Ove.
- Bjarnarson, Thorhallur, Prof., Biskop, 16. 12., Reykjavik.
- Bjerre, Knud Waage, stud. med., 21. 3., F: Valdemar B.
- Bjerre-Jensen, Agnete, Frue, 11. 2.
- Bjerregaard, Saugmann, Musikdir., 19. 4., Kjellerup.
- , Vikt. Hugo Rasm., Repræsent., 8. 9.
- Bjerregrav, Cathy A., f. Jørgensen, 18. 6.
- Bjerring, Chr. Aug., fh. Klædehdr., bekg. 26. 5., H: Vilhelmine, f. Faugstad.
- Bjørn, S. P., Malerm., 25. 4.
- Black, Caroline, Enkefrue, 11. 4.
- , Marie, f. Paludan-Müller, E. e. Stiftsfysikus A. B., 29. 1.
- Blad, Edvard, fh. Dir., 3. 4., Valby, H: Louise, f. Walter.
- , Marie, Enkefrue, 25./26. 3.
- Blichfeldt, Ludv. Aug. Emil, fh. Skibsbygger, 5. 11., 89 A., Bispebj. Hosp.
- , Selio, fh. Kbm. i Hadsten, 2. 5.
- Bloch, Ane Kirstine, E. e. fh. Frugthdr. B., 27. 2.
- , Svend Aage, 9. 4., Moder: Christiane B.
- Blom, Adolf Gram, Skibsf., 13. 2., Madras, H: Marie, f. Jensen.
- , J. C., Oberst, 20. 11.
- Blumensaaft, Ida Marie Louise Amalie, f. Hansen, 3/4. 3., Frberg.
- Blyt, Erna, 7. 5., F: Peter B.
- Blytmann, Louise, f. Hecht, bekg. 12. 11., 79 A.
- Blædel. Rud. Bay, Gross., 3. 6., 94 A., Kbh.
- , W. L. Dons, Overdyrlæge, 8. 6., Frberg, H: Ingeborg, f. Høyer.
- Bocck, Charl. Aug., f. Bruun, 25. 8., Hellebæk, M: B. B., Kmh., Oberst.
- Boeck-Hansen, Børge Chr., 6. 4., Hulta, Berghem, Sverige, F: Emil B.-H.
- Boesen, Johs., Landskabsmaler, 14. 9., Hellerup, D: Ellen Zoëga Seest, f. B.
- Boëtius, J. C., Etr., 3. 8., Frberg.
- Bohn, Anna Margr., 1. 7., Lyngby Sygeh., Br.: Erik B., Toldass.
- Boje, Niels Henr., 9. 10., H: Olga.
- Bojesen, Alvilda M. C., Frk., bekg. 27. 6., St. Hans Hosp.
- Bolvig, Axeline, f. Svendsen, bekg., 14. 10.
- , Thorv. Emil, Cigarfabr., 23. 5., D: Marie Petersen.
- Bonde, Jørg., Postholder, 25. 5., Rigshosp., H: Abelone.
- Bondesen, Elisab., 19. 6., F: Joh., B., By- og Herredsfm., Stubbekøbing.
- , Vilhelmine, 13. 3., Br.: Thorv. B.
- Bondo, Augusta Emilie, f. Larsen, E. e. Domprovst Juul B., 2/3. 7.
- , Ingeborg, 27. 3., 16. A., Helsingør Moder: Kirstine B., f. Christensen.
- Bonnesen, Andr. Will. Kommandør, 10. 5., 77 A.
- , Anna Hedvig, f. Larsen, 16. 10., M: E. P. B.
- , C., Enkefrue, 6. 5.
- Borch, Ane Kirst., f. Anthon, bekg., 24. 8.
- , Thomy Th., 26. 3., H: Sophie, f. Hastrup.

- Borgen, Anna Margrethe, i2. 4.
 —, Thorv., fh. Kasserer i Islands Minist., 23. 4.
- Borella, Frits, 23. 1., Kommunehosp., Broderd.: Anna B.
- Borggren, A. J., Bogbinderm., 18. 5.
- Borgstrøm, Michael Vilhelm, Overværkm., 11. 3., H: Marie, f. Michaelsen.
- Borregaard, Elisab., Enkefrue, 15. 5., 83 A., S: Eduard.
- , Niels Gotfr., fh. Skibsmægler i London, 16. 5., H: Antonia.
- , Steen, Rentier, 12. 4., Br.: N. G. B., fh. Mægler.
- Borup, Hans Chr., ps. Lokomotivf., 28. 3., H: Jane, f. Traberg.
- Boserup, Alphonsine, f. Carlsen, 28. 10., M: V. B., Ny Farumgaard.
- Bostrup, Johannes, 20 A., p. Hjemrejse fra Chile, bekg. 3. 4.
- Boye, Emilie, E. e. Kolonibest. E. B., 9. 7.
- , Vilhelm, Sergent, 5. 3., F: H. B.
- Boye-Jensen, V. J., fh. Skoleinsp., 24. 2.
- Brammer, P. H., Kbm., 14. 2., Lynæs.
- , Vilhelm, Kbm., 14. 3., Hundested.
- Bramsen, Ejnar Oct., Tamlæge, 24. 11., H: Therese, f. Beckwith-Lohmeyer.
- , Luis Ernst Grip, Farmer i Wingello, N. S. W., 17. 9., falden i Nordfrankrig, F: Aage B.
- Brandt, Else Marie, f. Riising, bekg., 7. 10., 83 A., M: Chr. B., fh. Skolebest.
- Brasen, Rose, f. Nielsen, bekg., 8. 10., M: Forp. B., Damgaard.
- Bredahl, Henrik Lauritz, 5. 2., H: Betty, f. Olsen.
- , Kirstine, f. Møller, 13. 12.
- Breinholt, Chr., 15. 6., 88 A., H: Maren, f. Buch.
- , Ellen, bekg. 3. 9., F: Chr. B.
- Breining, Thomasine, 28. 12., Slagelse.
- Brendstrup, Alvilda, Frk., 22. 8.
- , Knud Arent Larsen, fh. Herredsfoged i Vinding Herred, 1. 4., Frberg, H: Bolette, f. Kampmann.
- de Bretteville, Axel Nestor Georg Fred. le Normand, 5./6. 10., Aarhus, H: Louise.
- Breum, Enkefrue, 17. 4., 81½ A.
- Breuning, Emma Marie Cathr., 24. 5.
- Breyen, Emil, Brygger i Roskilde, 9. 5., p. Rigshosp., H: Isidora.
- Breyh, Henr. Fr., Toldkasserer, 23. 4., Kbh., S: Birger.
- Brinch, Marie Eline, f. Jørgensen, bekg. 23. 8., M: Ulr. B.
- Brix, Emmy, 27. 10.
- Brock, Frederikke Vilhelmine, E. e. Bødker J. B., 22. 4., S: Rasmus B.
- v. Brockdorff, Cai, Lt., Fideikommisbesidder, bekg. 11. 7., Frberg Hosp., H: Sarah, f. v. Scharffenberg.
- Bronée, Ulrikke Christine, f. Carstensen, E. e. Snedkerm. B., Svendborg, 22. 5., 96 A.
- Brown, Alfr., Redaktør, begr. 11. 5., Hellerup, H: Harriet.
- , Ferdinand, bekg. 25. 1., H: Lydia, f. Schierff.
- Brusendorff, A. C., Maskininsp., 27. 3., H: Birgitte, f. Giøe.
- Bruun, Frederikke, f. Hoffmann, fh. Jordemoder, bekg. 23. 1.
- , J. C., Gross., 23. 4., Charlottenlund, H: Mathilde.
- , Johs., Boghandler, 22. 11., Roskilde, H: Johanne, f. Jacobsen.
- , Niels Chr., cand. pharm., bekg. 30. 11.
- , Rasm. Vilh., fh. Klejnsmedem., 25. 6., H: Engeline, f. Thomsen.
- , Victory, E. e. Fabrikejer Julius B., 8. 4., Charlottenlund, D: Dagny B.
- , Vilhelmine Carol. Mar., 13. 7.
- Brüno, Oluf, Violonist, 15. 3., Odense Sygeh., F: E. Nielsen, Vejassist., Varde.
- Brønning, Chr. Hiob. Fabr., 6 8., H: Hilda, f. Olsen.
- Brødsgaard, C., Justitsr., 26. 8., Frberg, H: Thora.
- Brøndsted, Holger, Sgpr., 15. 2., Rudkøbing Sygehus.
- , Thomas Will., fh. Kbm., Konsul, 8. 3., Kbh.
- Brøndum, Anna Hedeveg, Enkefrue, 17. 4., Skagen, 91 A.
- Brønneiche, Jac. S., Savværksejer, Næstved, bekg. 24. 8.
- Brønnum, Anina, f. Hansen, Enkefrue, 8. 11.
- Buch, Anna, Enkefrue, 7. 6., Charlottenlund.

- Buchholtz, H. G. M. H., Provst, V. Velling, 13. 8., Svigers.: L. Bertelsen, Herredsfm.
- Buchwald, Fr., Jæggerm., 7. 5., Kbh., H: Olga, f. Nutzhorn.
- Buchwaldt, Sophy, 30. 4.
- Bull, Johanne, Frk., 14. 1., Frberg.
- Buncke, William Martin, Kt.chef i Finansmin., 3. 3., Frberg.
- Bundgaard, Jens C. Jensen, 28. 1., H: Kirstine, f. Møller.
- Buntzen, Emil, Ing., 4. 3., H: Mathilde, f. Jørgesen.
- Burmeister, Hartvig Carl Christian, 24. 2.
- , Signe, Frk., 15. 5.
- , W. M., Kt.chef i Finansmin., 13. 3.
- Busch, Martha Johanne, 6. 5., 28 A., Vallensbæk Prg., F: Axel B.
- Busck, Kätty, f. Lassen, 22. 10., 86 A., M: Carl B.
- Buus, Jens, Tømrerm., begr. 27. 4., H: Anne.
- Bülow, Caroline Amalie, f. Isachsen, 24. 10., M: E. B., Smed.
- , Julius, 25. 3., Moder: Josefine B.
- Büttner, Chr., Kredslæge i Mariager, 9. 11., H: Agnes, f. Jæhnigen.
- Bøcher, Julie, Frk., 21. 4.
- Bøcker, Kathr., f. Petersen, 20. 10., M: Kappel B.
- Bødtker, Bernt Anker, fh. Gen.konsul, 13. 4.
- Bøge, Martha Marie, f. Kofoed, begr. 14. 4.
- Bøgh, Math. P., Gross., bekg. 2. 2., H: Andrea.
- , Nanny, E. e. Prof., Dyremaler Carl B., 5. 3.
- Bønnelycke, Chr. L. M. A., fh. Red., bekg. 9. 9., H: L., f. Jensen.
- , Thora, f. Terndrup, 3. 8., Kbh. Sygehj.
- , Vald., Dampskibsf., 31. 10., Baltimore, H: Constance.
- Børresen, Louise, f. Egede, E. e. Godsforv., 21. 1.
- , William, Kapt., Gross., 28. 2., Kbh.
- Børsch, Emil, fh. Kbm., 26. 12.
- , H. C., Gross., 15. 3., Kbh., H: Caroline, f. Spillerberg.
- , Peter, Kbm., Hillerød, 15. 11.
- Bøtcher, Carl, Skibsf., 13. 10., H: Marie.
- Bøttern, Marie Sofie Frederikke, f. Winchell, bekg. 21. 5.
- Bøttger, W. M., Kbm., Nordby, 15. 8., Esbjerg Kommunesygeh., H: Juliane.
- Carlsen, Amalie Sophie, f. Tønsberg, E. e. Vicebrandinsp., 5. 11.
- , Augusta Frederikke, fh. Lærerinde, 14. 5., 81 A.
- , Christiane, E. e. Kapt., Kassekontr. i Overform. C. V. C., 1. 11., 80 A.
- , Marianne, E. e. kgl. Lods Joh. L. C., bekg. 11. 3.
- Caroc, Arild, Ing., 23. 7.
- , Sine, Frk., 17. 3., Kbh., 91 A.
- Carpentier, Astrid, 12. 11., 19 A., F: Edmond C.
- Carstens, Carol. Vilhelmine Christiane, Frk., 13. 5., 73 A.
- , Dagmar, f. Eilersen, E. e. Ritm. O. R. C., 14. 3., S: Axel C.
- , Gesa Anna, E. e. Snedkerm. C., 26. 1.
- , Marie Louise Elisabeth, f. Guldberg, E. e. Lt. P. B. C., 12. 3., Køge Sygehus.
- Carstensen, Charlotte, f. Kierulf, 20. 4., M: K. L. C.
- , Gust. Hugo, Malerm., 2. 11., H: Sophie.
- Caspersen, Caroline Amalie Lovise, Frk., fh. Viceinspektrice, 25. 3.
- , Johs., fh. Karetm., 22. 4., 81 A.
- , Johs., fh. Skibsf., bekg. 1. 12., 80½ A.
- Christensen, A. C., Skibsreder, Marstal, 23. 6.
- , Anne Cathrine, f. Bøhme, E. e. Brænderiejer J. F. C., 23. 1.
- , August, fh. Hotelejer, 21. 3., Hillerød, H: Augusta.
- , Carl, Børnehjemsforst., 9. 3.
- , Carol. Marie Balthazar, Enkefrue, 26. 5., 92½ A.
- , Charl. Helene, f. Simonsen, fh. Kom.lærerinde, E. e. Journalist C. C., 31. 7.
- , Dina, f. Henriques, E. e. Varemægler Henr. W. C., 13. 8.
- , Fr., Kbm., Næstved, 19./20. 5.
- , Ida, f. Bay, bekg. 9. 10., M: Edv. C.

- Christensen, J. C., ps. Stabssergent, Krigsassessor, 3. 1.
- , Ludv., Dir. f. A/S. »Vølunde«, 1. 11.
- , N. A., Toldforv. i Skagen, 28. 12., Rigshosp., H: Adelheid, f. Nathan.
- , Peter, Toldassistent, 29. 2., H: Anna, f. Schütten.
- , Sophie Jerichau, Enkefrue, 18. 12., Hellerup.
- , V. C., Stationsforst., Leire, 21. 2.
- Christensen-Ordrup, Carl, Børnehjælpsforst., 9. 3., Ordrup, H: Caroline.
- Christgau, Georg, Skråderm., 21. 10., H: Anna, f. Lauritzen.
- Christiansen, Augusta, f. Bernth., Enkefrue, 23./24. 5.
- , Mathilde Amalie, f. Paustian, E. e. Possementmagerm. Chr. F. C., 19. 3., 80 A.
- , Mog., kgl. Agent, Kbm., 23. 6., 87½ A., Rønne, Nevø: Chr. Hintze, fh. Skibsf.
- , P., Gross., 10. 2., Hellerup.
- , Svend Aage, Pr.lt. i Flaaden, 9. 10., H: Anna, f. Kortzau.
- , Theodor Marius, Fabr., 26. 1.
- , V., Stationsforst., 22. 2., Lejre.
- Christmas-Dirckinck-Holmfeld, John Carl Constant Beresford, Dr. med. Læge, 22. 10., Paris.
- , W. E., Kmh., 27. 2.
- Christophersen, E., fh. Fuldm., 16. 11.
- , Ernesta Filicita, f. Simonsen, 7. 10, M: H. E. C., fh. Operasanger.
- Claudius, Carl, fh. Toldkontr., 17. 8., Sønderhav, Flensborg.
- Clausen, Karen Sofie, f. Kragballe, 25. 11., M: J. H. C., Døvstummelærer, Fredericia.
- , P. G., fh. Assist. v. Statsb., bekg. 17. 1.
- , Rosa, f. Edelmeyer, Enkefrue, 4. 4., 78 A., Charlottenl.
- Clement, Camilla, Frk., begr. 6. 1.
- Cloos, Cecilie, Frk., begr. 31. 5., Tranekær.
- Cohen, Frederik, 19. 3., H: Rosalie.
- Cohn, Augusta, f. Rubin, E. e. Buntm. M. C., Nakskov, 1./2. 3., 70 A.
- , Hedvig, Gross., 7. 4.
- , Pauline, f. Marcus, 6. 1., M: Adolph C.
- Cold, Carl Em., O.retsass., 17. 11., H: Mathilde, f. Kier.
- Colding, Frits Ludvig Vedel, Kapt., 6. 2., Lyngby, H: Marie, f. de Chabert.
- , Sv. Erik, 13. 9., F: Th. C., Dekorationsmaler.
- Collin-Glad, Ulla, 25. 8., Moster: Helga Price, f. Collin.
- Conradsen, Holger Olaf, Posteksp., 29. 3., Øresundshosp.
- Corell, Emilie Dorothea Natalia, f. Borck, E. e. Skråderm. L. C. C., begr. 14. 1.
- Crone, Juliane, Enkefrue, 27. 3., D: Marie C.
- Culmsee, Johanne Wilhelmine, Enkefrue, 17./18. 2., Frberg.
- , Laura Emilie E. e. Fabrikejer Vald. C., 1. 10.
- Dahl, Hedeveg Sophie, f. Komtesse Petersdorf, E. e. Jægerm. R. D., Østrupgaard, 9. 7.
- , Holger, Pianist, bekg. 31. 3., H: Anna, f. Thim.
- , Kristiane, f. Nyholm, Enkefrue, fh. Skolebest., 18. 5., Frberg Hosp.
- , Mathilde, f. Rosendahl, 21. 1., S: Wiil. D.
- , N. S., Rentier, 15. 9., Frberg, H: Nanna.
- Dahlberg, Aug., Skomagerm., Frederikssund, begr. 27. 4.
- , Flora Benthine Maria, 18. 1., Br.: A. D., Pastor emer.
- Dahlbom, Amalie, Enkefrue, f. Bosse, 15. 10.
- Dahlstrøm, Sophie Math. Marie, Frk., 25. 4.
- Dalberg, Alfr. Viggo Sciewitzky, fh. Apot., 10. 5., Frberg, H: Charlotte, f. Forsberg.
- , Alvilda Louise, f. Ring, E. e. Varemægler Thor D., 9./10. 8.
- , Hugo, Repræsent., 13. 1., H: Henriette.
- Dalgas, Carlo, ps. Kapt. v. Statsb., 17. 7.
- , Marie, f. Købke, E. c. Oberstlt., 24. 5.
- Dalhoff, Axel Munch, Murerm., 9./10. 2., H: Sigrid, f. Haunstrup.
- Dall, Agnete, f. Bolwig, anm. 14. 2.
- Dalsgaard, Daniel, Gross., 10. 4., H: Sigrid, f. Andersen.

- Dam, Elna, f. Thomsen, bekg. 15. 4.,
M: Andreas D.
—, Thrine, 9. 3., Rønne.
- Damsboe, Adolf, Propr., Flenstoftte,
24. 10., H: Elisabeth., f. Hansen.
- Danckert, A. P. L., Kmr., fh. Material-
forp. v. Lerchenborg, 16. 2., 80 A.,
Asnæs Skov, H: Cathinka.
—, Justine, f. Hanson, 4. 9., Næsby-
holm Skovriderg., M: A. J. D.
- Danjelsen, Harald, Tandlæge, 5. 12.,
H: Grethe.
- Danneskjold-Samsøe, Wanda, f. Zahrt-
mann, Enkegevinde, 27. 4. p.
Nordfeldt.
- Davidsen, Chr. Theod., fh. Sgpr. t. Ø.
Velling, Helstrup og Grensten, 29.
12., Alsted Mølle, H: Elise, f.
Valeur.
—, Poul, Gross., 16. 1., Kbh., H: Anna.
- Debell, Ingeb., 19. 9., Varde.
- Debois, Carl Emilius, 13. 8.
- v. Deden, E. Brønnsdorff, Farmaceut,
19. 5.
- Degenkolv, Marthilde, Enkefrue, 1. 11.
- Deichmann, Adam Vilhelm, Justitsr.,
31. 1., 70 A., H: Noline, f. Petersen.
- Dein, Maria, 30. 4., Nevø: Carl Bayer.
- Delbanco, Herman, Kapt., 12. 4., Br.:
A. D., O. retssagf.
- Delcomyn, Mathilde, 30. 4., Sstr.:
Hansine Hoffmann, f. D.
- Deleuran, Anna Sofie Elisabeth, f.
Andersen, 12. 3., M: L. C. F. D.
- Demandt, Dorthea Wilhelmine, 8. 2.,
M: F. L. D., Overpostbud.
- Dencker, Carol. Amal., f. Svendsen,
9. 9., M: E. S. M. D., Rebslagerm.
- Desler, Ida Johanne Frederikke, f.
Klagenberg, 7. 12.
- Dessau, Ellen Margrete, f. Salomonsen,
27. 2., M: Martin D.
- van Deurs, Christiane, 14. 5.
- Dibbern, Laura Neergaard, f. Rose,
E. e. Forp. Alexander Waldemar
Neergaard D., 8. 3., Kbh.
- Dichmann, Henrik, Kt.chef, Revisor,
3. 4., H: Anna.
- Didrichsen, A. L., Fuldm. i Magistr.,
4. 5., St. Josefs Hosp.
—, Alfred Theodor William, fh. Kunst-
hdr., 29./30. 1.
—, Victor Emanuel, Typograf, 6. 1.,
H: Hansine, f. Koefoed Kaas.
- Dinesen, Jens Kraft, Jagtjunker, t.
Kragerupgaard, 4./5. 4., Kbh.
—, Laurentius, Kmh., 13. 4., Katholm,
D: Agnes Knuth.
—, Marie, Frk., 6. 10.
- Dittmann, Elisabeth, 6. 3., Gentofte.
- Djerneris, Hansine, f. Albrechtsen, E. e.
Krigsassess. F. W. D., 16. 3.
- Djurhuus, Chr. Edv., Kbm., Hotelejer,
Thorshavn, 28. 9., 34 A., Rigshosp.
- Djørup, Helga, f. Tullin, 29. 12., Moder:
Martine T., f. Holmgreen.
- Dons, Bernh., Pensionist, 25. 4., 91 A.,
S: B. D., Postkontr.
—, Louise, f. Hjort, 27. 9., M: Andreas
D., Palmerston.
—, Sophie, 12. 4., M: B. D., Pensionist.
- Dorph, Frederik, fh. Sgpr., 9. 5., H:
Ida, f. Møller.
- Drachmann, Anna Johanne, E. e.
Bogtrykker A. D., 8. 4.
- Dragehøj, Elma, f. Bentzen, 22. 8.,
M: H. D.
- Dragsted, Frantz, Hofjuvelerer, 24. 10.
- Drechsel, Charlotte Elisabeth, f. Pos-
selt, 4. 4., Kbh.
- Drejer, Jak. Pet. Jørgensen, Havne-
fogedass., 8. 8., H: Marie Olavia.
- Drescher, H. F., 26. 12.
—, Martin Chr., fh. Skibsf., 6. 6.,
81 A.
- Dresler, Georg Dan., Provst, Sgpr., 14.
6., Frederiksh.
- Drewes, Jul. Chr., 5./6. 4.
- Dreyer, Herm. Chr., fh. Manufakturh.,
19. 8., H: Mette Marie, f. Nielsen.
—, Lily Philippa, f. Suenson, 9. 1.,
M: C. D., Kapt. i Art.
—, Louise, E. e. Blikkenslagerm. L.
D., begr. 31. 3.
- Duncan, Margr. Frederikke, f. Cathala,
26. 4., M: Vald. D.
- Duus, Anna, 3. 11., M: Carl D., Bog-
holder.
- Dybdal, Elise, f. Christensen, E. e.
Sgpr. P. C. A. D., 26. 2., 89 A.,
Horsens.
- Dyckjær, Helge Rud., stud. polyt.,
17. 5., Faarevejle Præsteg., F: P.
C. D.
- Dynesen, Maria, Sygeplejerske p. Kom-
munehosp., 6. 4., Moder: Louise D.
- Dyring, C. M., ps. Musiker af Livg.,
8. 3., H: Anna.

- Dyrlund, Cathrine, fh. Viktualiehdlr., 12. 1.
- Døcker, Hansine Birgitte, 14. 10.
- Dørr, Johan Heinrich, Gæstgiver, 15. 3.
- Ebbesen, Joh. de Hemmerdt., 3. 5., F: J. H. de H. E.
- Eckardt, Tove, 1. 9., F: Chr. E.
- Eegholm, Petrea, 26. 8.
- Effersøe, Gudmund, fh. Sysselmand, Kancellir., 3. 2., Trangisvaag.
- Eggers, Harry Andreas, Hdlsagent, 30. 3., H: Therese E.
- Ehlert, Mathilde, E. c. Fabr. Johan E., 17. 1.
- Ehrhardt, Joh. Mar., f. Rasmussen, 13. 8., M: J. A. E., Maskinm.
- Eidrup, Marie, Frk., fh. Balletdanserinde, 22. 3., Niece: Louise Christensen, f. Grandjean.
- Eigaard, Jul. Slagterm., 7. 12., Moder: Sofie, f. Dreier.
- Eigtved, Anton, Gross., 20. 2., 75 A., Frberg.
- Eldrup, Jul. Jens Rasmussen, Postm., bekg. 9. 4., Rudkøbing, H: Olga.
- Ellebye, Hans Peter Rasmussen, Gartner, 20. 9., Kongsted, H: Jenny, f. Herreborg.
- Eller, Amalie, f. Baland, 14. 10., Helsingør, M: Emil E.
- Elley, Georg, Kt.chef, Gasværkskass., 11./12. 5., Hellerup, H: Juno E.
- Elmer, Christoffer Nielsen, Lærer, 13. 2., St. Magleby.
- Engberg, Agnes, E. e. Slagterm. L. P. E., 7. 12.
- , Niels, cand. phil., fh. Telegrafist, 3. 2., 73 A., Frberg.
- Engel, Gerd Vibeke, 13. 4., Middelfart, F: Walter E.
- Engell, Kirstine Cathr., f. Bay, 22. 5., Aarhus.
- English, Laura Louise Joh., 12. 10.
- Erdmann, Frantz Alb., 3. 9., H: Marie Kirst., f. Buthmann.
- , Ida Emilie, f. Klink, E. e. Tøjhuslt. V. F. A. E., 19. 9.
- Erichsen, Erik Chr., fh. Apot., 23. 11., Maria Hosp., Roskilde.
- , Jürg. Friedr. Chr., fh. Gymnastikl., 9. 1., Odense.
- Eriksen, Carl Peter, Toldassit., anm. 29. 2., Aarhus, H: Laura, f. Møller.
- Eriksen, Hedvig Kirstine, f. Fenger, E. e. Sgpr. t. Volstrup og Hørby C. C. E., 20. 12., Søby.
- Ernst, Anders Chr., 22. 11., 21½ A., Assens.
- , Chr. Heinr., Tømrer., bekg., 30. 9., Frberg.
- , Christian Ludvig, Fabr., 14. 2.
- , Frederik, Gross., 22. 4., H: Elisabeth, f. Lundbye.
- Erslev, Jacques Ed., Fabr., 25. 6., Rambouillet.
- Erthmann, Dorthæa, f. Østerbye, 15.(?) 2., Rønne, M: Johs. E.
- Esche, Jørgine, E. e. Gross. J. F. E., 16. 7.
- Evers, Georg Marcus Wilh., fh. Kobbersmed v. Statsb., 5. 5.
- Evert, Laura Louise Frederikke, f. Brendstrup, 20. 3., Frberg, M: Heinrich E.
- Ewald, Dagmar, f. Jensen, 5. 3., M: Vilh. E., Justitsr.
- , Mette, 20. 3., M: Hjalmar E., Chauffør.
- Eyber, Bertha, f. Østergaard, 27. 8., Thisted, M: A. E.
- Faber, Bertha, f. Muus, 5. 2.
- , Hans, fh. Landm., 23. 8.
- , Ingrid Agnete, 25. 1., 1¾ A., Halifax, F: Svend F.
- , Laur. Nic., Gross., 30. 8., Hellerup, H: Sophie, f. Larsen.
- , Marie Eleonora, Klasseot.kol., 27. 4., 80 A.
- , R. V., Justitsr., fh. Hospitalsforst., 8. 7., H: D. F., f. Stamer.
- , Sophie, E. e. Gross. Chr. F., Odense, 8. 12., Jellinge.
- , Theresia, f. Casse, Enkefrue, 10. 3.
- Fabricius, Augusta Alexandrine, fh. Korsangerinde, 3. 2., Sstr.: Ingeborg Kreutzer, f. F.
- , Th., 29. 3., H: Marie.
- , Theod., Landskabsmaler, † i Amerika, bekg. 28. 8., Moder: Marie, f. Abel.
- Fabritius de Tengnagel, Anna, f. Collett Drejer, Enkefrue, bekg. 1. 11.
- Falch, Andreas Emil, fh. Bogtrykker, 28. 2.
- Falck, Jacobine, f. Lyneburg, 11. 2.
- , Jenny, f. Levy, 7. 2., M: A. F.

- Falck, Jens Julius, fh. Sagf., Branddir. i Vordingborg, 25. 3., Kbh., Nevø: Rolf F., Kt.chef.
 —, Mariane Theresie, f. Jensen, bekg. 4. 4.
- Falkenthal, Charlotte, f. Tønder, 19. 1., Frberg.
- Falkenstjerne, Julie Augusta, f. Binderup, Enkefrue, 17. 10., 92 A.
- Fallesen, Niels, Farver, Viborg, 28. 4.
- Falsen, Dorothea, Frue, 13. 3., Sstr.: Sara Ludvigsen, f. Thoresen.
- Feerup, C., fh. Toldforv., 11. 11.
- Fenger, Olivia, 24. 9., M: H. M. F., Stiftsprovst.
- Fensmark, Agnes Christine Amalie, 27. 7., Hellerup.
- Ferslev, Birthe Sophie, f. Jacobsen, 2. 1.
- Fick, Nanzzy, E. e. Gross. Ludvig F., bekg. 30. 3.
- Fink, J. H., fh. Overgraver v. Frue K., 4. 11., H: Anna F.
- Finsen, Martha, f. Gregersen, 26. 3., St. Josephs Hosp., S: Jon F.
- Fischer, Cathr., E. c. Kbm. F. af Raavad, 7. 5.
 —, C. F., Kreaturkomm., 22. 6., H: Alexandra, f. Matthiesen.
 —, Elise, f. Bøggild, Enkefrue, 23. 11.
 —, F., Fotograf, 20. 9., H: Camilla, f. Schoppe.
 —, Lauritz Joseph, Overbanem., 10. 4., H: Adelaide.
- Fjelsted, Benthine Jacobine, f. Aagesen, 8./9. 8., M: H. L. F.
- Fleischer, Hansine Elise, 13. 5., Frberg.
- Flensborg, Inga, begr., 13. 1., F: Emil F.
- Fløy, Emil, fh. Rodemester, 11. 8., H: Antoinette, f. v. Gersdorff.
- Foersom, J., Apot., 6. 3., H: Magda.
- Fog, Betty, E. c. Pastor Vilh. F., Maibølle, 29. 4., Charlottenl.
 —, Fanny, f. Münter, Bispinde, 19. 11.
 —, Jørgen Eskild, 3. 2., Skjellebjerg, F: Louis F.
- Foget, Maren, f. Nordentoft, 12. 5., D: Astrid F.
- Foght, Anna Louise, 30. 4.
 —, Jutta, f. Langballe, E. e. Urtekr. Rudolph F., 11. 2.
- Foldberg, Chr. H., 2. 10.
 —, Grundtvig, Assist. i Landmandsbank., 30. 1., H: Marie, f. Høggild.
- Forum, J. C., Vejerassist., tidl. Kbm. i Varde, 22. 12.
- Foss, Ane Sophie, E. c. Jesper F., 18. 3.
 —, Juliette, f. Hirsch, 1. 2., M: A. F.
- Foverskov, Bodil Kirstine, f. Jensen, E. c. Lærer F., 25. 4., St. Josephs Hosp.
- Franck, N. C., f. Jensen, 29. 2., Trørød, M: Wilhelm F., ps. Lærer.
- Frederiksen, Ax., Fabr., 10./11. 10., H: Astrid.
 —, J., Vognfabr., 14. 6.
- Freiesleben, Nicoline, f. Andersen, Enkefrue, 23. 4.
- Freilev, Cathrine, f. Reiff, 6. 4., M: P. A. F.
- Frese, Cathrine Caroline Theodora, f. Clausen, E. e. Sejmagerm. Theod. E. F., 3. 4.
- Friedrichsen, Hanne Henriette, f. Ejlersen, 10. 11., 93 $\frac{3}{4}$ A.
- Friis, Anker Jensen, Sgpr., 17. 9., Beder.
 —, Daniel, Etr., 20. 10.
 —, Elise Cathr., f. Albinus, 26. 12.
 —, Elna Marie Louise, f. Lindberg, 5. 5., M: Johs. F.
 —, Niels Christian Eugén, 12. 3., H: Dagmar, f. Schmidt.
 —, N. J., Kbm., 20. 9., Helsingør, H: Margr.
 —, Tecla, f. Wiüg, bekg. 21. 4., M: R. F., Vognfabr.
 —, Vald., Forp. af Valdbygaard, 18. 8., H: Dorthee, f. Jensen.
- Friis-Petersen, Christiane, f. Friis, 24. 8., S: Otto F.-P., kgl. Kapelmusikus.
- Fritz, Mathilde, f. Fritz, 27. 2., M: Niels F., ps. Skovrider.
- Frobøse, Nanny, f. Clausen, 7. 12., M: Chr. F.
- From, Kirsten, Enkefrue, 2. 6., St. Josephs Hosp.
- , Laura, Enkefrue, 28. 8., St. Elisabeths Hosp.
- Frost, Anthon Svanholm, Amtsforv., 20. 10., H: Ebba, f. Hviid.
- Frølich, Wilhelmine Louise Emma, 3. 4., 58 A.
- Fugl, Frederikke, f. Sandberg, 27./28. 6., Randers, M: Chr. F.
- Fuglede, Nielsigne, bekg. 24. 11.

- Fulbius, Georg, fh. Hofguldsmed, begr. 24. 5., 87 A.
- Funch, Nanna Henriette Sophie, Klosterdame p. Støvringgaard, 10./11. 3.
- Funder, Henriette, f. Tronier, E. e. fh. Sgpr. F., 5./6. 9.
- Førch, Niels Pet. Jørgens, fh. Detailh., 17. 8.
- Fæster, Emma Elisabeth, 19. 1., M: J. F., fh. Dir.
- , J. G. F., fh. Dir., 6. 9., Sstr.: Math. F.
- , Mario, f. Tryde, 19. 4.
- Galle, Hilda, f. Brink, E. e. fh. Læderhdr. C. F. G., 26. 12.
- Galschiøt, Fred. Wilh., 9. 10., Moder: Lilli Rathien.
- Galster, Laura, f. Hygom, 28. 11., 88 A., N. Sundby.
- Gammelgaard, Anine, E. e. Vognm. S. O. L. G., Aarhus, 10. 7.
- Garde, Carl Ludv. Mogens, fh. Sgpr. Valløby og Taarnby, 21. 11., Valløby.
- , Emma Sofie, 19. 7., Aalborg, Br.: Carl G., Tranebjerg.
- , Marie, f. Anker, 5. 1. i Aarhus, M: Carl G., Tranebjerg.
- Geisler, Anna, M: Tømrer, K. Sk., 16. 2.
- Geismar, Dagmar Aaris, Frk., 2. 1.
- Gerhardt, Joh. Chr., 14. 4., Vejle fj. Sanat.
- , Ludv. Chr., fh. Strandkontr., 18. 7., Bøjden.
- Gerlach, Emilie, f. Holmblad, Oberstinde, 25. 5., S: Louis G., Oberstlt.
- Gerner, Christine, f. Nielsen, E. e. Brygm. Henr. G., 19. 9., Nakskov Sygeh.
- , Einar Bügel, 29. 2., Moder: Ninna, f. Carstensen.
- v. Gersdorff, Hertha, Stiftsdame, 19. 7., Sstr.: Julie v. G.
- Gertsen, Noline Christine, f. Lützhøft, 30. 3., M: N. P. G., fh. Førstelærer i Jyderup.
- Gether, Jens Vilhelm, Forp., 3. 3., Sprettingegaard.
- Gielstrup, Henrik, Kbm., bekg. 8. 1., H: Maria, f. Rohde.
- Girod, Elise, f. Hoskiær, bekg. 23. 4.
- Giørup, Julie, f. Kühl, 25. 12., 82 A.
- Gjedde, Anders, fh. Godsejer, 2. 12., Frberg, H: Victoria, f. Hansen.
- , Anders, Partikulier, 7. 4., 95 A., D: Laura Olsen, f. G.
- Gjerløff, Ellen, 15. 10., F: Emil G.
- Gjerulff, Soffy, 3. 4., 18 A., Maltegaard, Moder: Anina G.
- Gjødese, Harald, Forvalter, 31. 10., H: Emma, f. Lassen.
- Glahn, Anna Wilh., f. Jæger, 14. 9., Sorø, M: Alfr. Rosenst. G.
- Glarbo, O. N., Sgpr., 3. 7., Slagelse, H: Louise, f. Bruun.
- Glaven, Hans Jørg., Sgpr., 12. 12., Aversi.
- Gleerup, Helene Doroth., 21./22. 5.
- Glenstrup, Dagny, f. Helweg, 29. 5., M: Sgpr. M. G.
- Glud, Ole Peter Joh., 17. 2.
- Glumsøe, Wilhelm, fh. Forvalter, 2. 4.
- Gluud, Bertha, 18. 9., M: Anker G., Postbud.
- Glückstadt, Pauline, f. Jacobsen, 6. 2., Kbh.
- Glæsel, Henriette Louise, f. Danchell, 20. 1.
- Godtfredsen, A. J. G., Rømmefabr., 24. 6.
- Goldschmidt, Ad., Fabr. i Chemnitz, 24. 12.
- , Olaf, Journalist, 8. 10., Sstr.: Edith G.
- Gottschalck, Karen Margr., f. Mørck, 27. 3., M: J. H. G., fh. Smedem.
- Graah, Johanne Marie, Enkefrue, 20. 4., St. Josephs Hosp.
- Graessler, Friedr. Franz Gust., Intendant, 29. 6., H: Andrea, f. Ludvigsen.
- Graff, Inger Marie, f. Stage, E. e. Mælkeforp. J. F. G., Hvissinge, 28. 4., 73 A.
- Gramm, J. P., Raadsformand, Dr. phil., 29. 4.
- Grantzau, Johanne, Frk., bekg. 1. 7.
- Gravengaard, Thora, f. Berendt, 11. 10., 78 A., S: Thorv.
- Green, F. C., 8. 10., H: Signe, f. Larsen.
- , Johanne Emilie, f. Johansen, Enkefrue, 28. 2.
- Gregersen, Anders, fh. Hdlsgartner, 27. 4., 80 A.
- , Vilh. Ferd., Fuldm., 24. 12., H: Alfreda, f. Schumann.

- Greve, Marius, Ens. i Frelsens Hær, 6. 8.
- Groskopf, Math. Christine, f. Müller, 8. 10., M: W. G., fh. Postm. i Horsens.
- Groth, Dorth., f. Schrøder, E. e. Kommanderserg. J. C. G., bekg. 6. 8., 88 A.
- , Jensine, E. c. Slagterm. Carl Theod. G., 3. 12.
- , Karen Mathilde, f. Gronemann, 18. 5.
- Groule, J. C., Snedkerm., 25. 12., 72 A., H: Marie, f. Rasmussen.
- Grove, C. G., Skismægler, bekg. 29. 6.
- Grubb, Carl, Kt.chef, 25. 4., Frberg Hosp., H: Jessie, f. Nielsen.
- Grundtvig, Anna, Frue, 14. 2.
- Grymer, J., Sognef., 6. 2., Femø.
- Grønbech-Faurschou, Anna, 18. 9., Svendborg.
- Grønbech, Signe, f. Petersen, 12. 2., M: Jens G., mag. art.
- Grønvold, Ludv. Aug., Kt.chef, 13. 7., H: Anna.
- , Vilh., 26. 7.
- Gudlaugsson, Jonas, Forf., 15. 4.
- Guldbrandsen, G., Guldmedem., Vejle, 10. 10.
- Gundel, Lise, bekg. 1. 8., F: Em. G.
- , Sophie, f. Krarup, 6. 1. i Nyborg, M: Anton G.
- Gundelach, Frederik, 18. 1., Holstebro, H: Thora.
- Gundersen, G. A., Forv. i D. F. D. S., 5. 2., H: Johanne.
- Guthmann, Ax., O.retssagf., 23. 5., St. Josephs Hosp., H: Helga.
- Gyllich, G. O., fh. Konsul og Bankdir., 28. 4., H: Emily, f. Marstrand.
- Gyilling, Anna, fh. Kom.lærerinde, 23. 2., Br.: Harald G.
- Gümoes, Carl Vilh., Kbm., Bankdir., 15. 5., Vordborg.
- Götzsche, Dorthea, f. Jensen, 7./8. 9.
- Haagen, Hansigne, f. Carnelius, 5. 3.
- Haagensen, Dagm., f. Claussen, 24. 10.
- Haas, Albert, Gross., 22./23. 3., H: Anna, f. Meisner.
- , Emma, f. Salomon, 11. 4.
- Hage, Marie Benedicte, f. Paludan-Müller, 26. 3., Gissselfeld.
- Hagedorn, Eman. Chr. Jul., Hdlsgartner, 26. 12., H: Signe, f. Larsen.
- Hagemann, G. A., Gehejmekonfr., 26. 4.
- , Georg Vilh. Ludv., fh. Bager, 1. 2., 71 A., H: Emilie, f. Holm.
- , Victor Emil, Manufakturhdr., 15. 3.
- Hagemeister, Sofie Vilhelmine, f. Sørensens, bekg. 4. 3., M: Joh. F. H.
- Hagen, Alvilde, 20. 6., Smidstrupgaard, Moder: Alvilde H., f. Clausen.
- , Alvilde, f. Clausen, Enkefrue, 9. 9.
- , Julie Caroline, f. Holmer, E. e. Forp. N. J. H., 9. 4., Kbh., S: Carl H., O.retssagf.
- , Serine Johanne Frederikke, f. Klingscy, 31. 10., 74 A., M: S. A. E. H.
- Hahn, Bertha, f. Clausen, fh. Skoleforst.inde, 3. 11.
- , Hilda, Frk., begr. 1. 4.
- Halberg, Carl Andr., i Amerika, bekg. 24. 10., H: Sara.
- , Chr., Trikotagefabr., 5. 5.
- , O. C. C., Fabr., Viborg, 14. 1.
- , P. P., Skomagerm., 7. 4.
- Halck, Carl Otto, Fabriksbest., 16. 3., H: Hanne, f. Hansen.
- Halkjær, Elisab. Kirst., 27. 11., Kommunehosp.
- Hall, Alfr. Gudm. Vald., 13. 5., H: Amalie, f. Karn.
- , Marie Christine, 23. 3., M: Osvald H., Skomagerm.
- Halling, Valdemar, Musiker, 16. 3., 41 A., H: Vilhelmine, f. Petersen.
- Hamann, Carl Ludv., fh. Bagerm., bekg. 21. 4., H: Catharine H.
- , Julie, Malerinde, bekg. 21. 3., Sst.: Augusta H.
- Hammel, Julie, f. Lanzky, 20. 3.
- Hammeleff, Frederik, Billedh., bekg. 18. 3., H: Julie H.
- Hammelev, Søren, ps. Lærer, 21. 5.
- Hammer, Caroline, 11./12. 1., 84 A., Hillerød, Br.: F. H. H., Kapt.
- , Niels Ølste, fh. Urtekr., 10. 7., 78 A., Kommunehosp.
- Hammerich, L., Kfr., 4. 4., 86 A., Aarhus.
- Hammershøi, Vilhelm, 13. 2., H: Ida, f. Ibsted.
- Handest, Ane Margr., f. Tryde, 16. 11., Rigshosp., Br.: E. C. T.

- Hansen, Albert, Bogh., fh. Kbm. i Korsør, 11. 4., H: Marie.
- , Alfr. Chr., Arkitekt, 5. 4., 31 A., F: Arkitekt Chr. H.
- , Ane Kirst., fh. Skolebest. i R. Vedby, 16. 5., Br: Wilh. H.
- , Camilla Charlotte, f. Kjær, 4. 4., M: Ferd. H., fh. Tømterm., Olderm.
- , Carl, Forf., fh. Apot., Tyler, U. S. A., 10. 11.
- , Carl Albrecht, fh. Assist. i Hof- og Stadsrettens Brevskriverkt., 14. 1.
- , Chr. D. A., Etr., 20. 6., Kbh., H: Agnes H.
- , Christiane, f. Krebs, 14. 5., M: H. H.
- , Eleonora Christine, f. Brix, 19. 5.
- , Emil, Skiltefabr., 8. 11.
- , Fr. Ferd., ps. Kapt., 4. 8., 92½ A.
- , Hans, Læge, Udby, 17. 4.
- , Hans Edvard Oscar, Gross., 9. 1., H: Julie.
- , H. F., Desinfektionsinsp., fh. Gods-
ejer, 27. 7.
- , Hans Ludv., Tømterm., Brand-
insp., 18. 4., Kolding.
- , Henriette Marie, f. Holst, Enkefrue,
14. 3.
- , Johs., Redaktør, 28. 3.
- , Laur., Malerm., 22. 10., H: Emilie.
- , L. Chr., Linnedfabr., 14. 11.
- , Maria, Koncertsangerinde, 28. 3.,
M: P. C. V. H., Redaktionssekr.
- , Marie Birg. Sofie, f. Munk, 30. 8.,
M: H. C. M. G. C. H., Oberst.
- , Martha, 12. 4., S: C. H., Stations-
forst.
- , Mathilde Ryberg, f. Krebs, 8. 7.
- , N. P., Postm., 9. 11., Nyborg, H:
Augusta, f. Wilhelmson.
- , Otto Emil, fh. Skibsf., 6. 12., Kbh.
- , Poulina Bekker, f. Langballe, 1. 4.,
Roskilde.
- , Severin, Veksellerer, 30. 3., 80 A.,
Odense.
- , Thora, E. e. fh. Telegrafbest. H.,
Kallundborg, 8. 2.
- , Wilh. Christoffer, fh. Fabr., Ran-
ders, 29. 8.
- Hansen-Leth, Ingeborg, f. Olsen, 25.
1., Maribo, M: Fr. H.-L.
- Hanson, F. S. J., Postm., 26. 2., H:
Margrethe, f. Rüttel.
- Hanssen, C. J. Tetens, fh. Civiling., 6. 6.
- Harboe, Elisabeth, Frk., 12. 1., Fætter:
H. Rafn, Rektor.
- Harek, A., Sagf., Bankdir., 26. 7.,
Varde.
- Harder, E., Postb., 17. 7., H: Marie H.
- , Marie, Frk., 12. 5.
- Hardt, Alexis, begr. 12.1., Præstø, 87 A.
- Hartfelt, Vilh. Andersen, ps. Skibs-
bygger, 5. 5.
- Hartig, Hermann Carl, Sukkerraffina-
deribest., 1. 3.
- Hartmann, Alvine, 7. 9., M: W. H.,
Assens.
- , Amalie, f. Schmidt, 13. 11., M:
Hugo H.
- , Frantz, fh. kgl. Operasanger, 19. 5.
- , Johanne Elisab., f. Hagedorn, 20.
11.
- , Kirstine, E. e. Mejeriejer Carl H.
af Holeby, 28. 3.
- , Vilh., fh. Vognm., 23. 4., Kom-
munehosp.
- Hartner, H. P. H., Intend., 31. 7.,
Frværk, H: Cathr., f. Hammer.
- Hartung, Ane Christiane, E. e. Ma-
skinm. Gust. H., 10./11. 7.
- Hartvig, Emma Sofie, 7. 2., D: Olga H.
- , F. W., f. Frederiksen, Enkefrue,
begr. 22. 4.
- Hartz, Christiane Margr., f. Bøggild,
8. 11., 80 A.
- Haslund, Knud, Præst, 1. 4., Assens,
F: Vilh. H.
- , Paul, Dr. med., bekg., 11. 6.
- Hasselbalch, Pet., Sagf., Hjørring, 10. 9.
- Haubye, Emil Theodor, fh. Posse-
mentm., Redaktør, 9. 4., 85 A.
- Haugaard, Reichmuth Rebekka Mar-
grethe, 77 A., begr. 20. 4.
- Haxthausen, Andrea Johanne Poulina,
f. Bielefeldt, 23. 4., M: Frederik H.
- Hecquet, Albert, Læge, 20. 3., Kbh.,
H: Karoline.
- Hedemann, Christian Carl Frederik,
Kammerherre, 17. 2., H: Mathilde,
f. Killerup.
- , Mary, Louise, 24. 11.
- , Otto Vilh., fh. Fabrikdir., 21. 11.,
H: Emilie.
- Hee, Andr. Lose, Gross., bekg., 20. 12.,
H: Sophie, f. Nyrop.
- Heegaard, Aage, 14. 4., F: Poul H.
- , Poul Henr., fh. Navigationsl., 9. 5.
- Taastrup, D: Elisab. Hancke, f. H,

- Hegelund, Vallentin Alex., af England, Barber, 22. 10.
- Hegermann-Lindencrone, Cai, afsk. Pr. lt., 23. 2., F: F. H.-L., Gen.major.
- Heggum, Peter Carl Hannibal, 9. 11., F: Georg H.
- Hegner, Johs. Povl Wilh., fh. Bagerm., 11. 10., F: I. H., Partikulier.
- , Pauline Christine, f. Lohmann, bekg. 1. 9., M: Ludv. H., kgl. Kapelmusikus.
- Heide, Kr., 25. 8.
- Heidner, V. J., Fuldm. v. Orlogsværftet, 31. 12.
- Heimann, Henry Isidor, 6. 5., H: Colly.
- Hein, Idon A. C., fh. Skomagern., 7. 5., Kbh.
- Heinricy, Martine, f. Cortsen, Enkefrue, 3. 2., Randers.
- Heise, Alexandrine, Trafikassistent. v. Statsb., 29. 2., Odense.
- , Marie, f. Casse, E. e. Herredsf., Overauditør C. C. H., 8. 5., Frberg.
- Held, Petra, f. Nissen, 3. 8., Gentofte, M: Carl H.
- Helland, George D., Fabr., Kapt., 4. 5., 48 A., Odense, H: Johanne.
- Hellmers, Anna Georgine Elise, f. Knuth, 23. 3.
- Helms, Nicolai G., fh. Forp. af Kirstineborg, bekg. 2. 12., H: Margr., Toowoomba, Queensland.
- , Søren Nicolai Johannes, fh. Apotbest., 11. 4., Høver pr. Galthen, H: Sophie, f. Schönemann.
- Helsted-Petersen, Ellen, Frk., 29. 3., Oringe.
- Hempel, Martine, f. Jensen, E. e. Skibsf. C. A. H., 2. 11.
- Henckel, Jensine Helene, bekg. 10. 8., M: J. V. H., Krigsass.
- Henckell, Almine, 7. 2.
- Hennings, Sophus, Kmh., 24. 10.
- Henningsen, Nielsine Caroline, f. Nyrop, K. Sk., 2. 3.
- Henrichsen, Chr. Fr. Temler, Kbm., 23. 2., Kolding, H: Hansine, f. Kaalund.
- , Otta, f. Benzons, E. e. Landskabsmaler Carsten H., 5. 4.
- , Vald. S., Fabr., 26. 3., H: Anna H.
- Henriksen, Jørgen, fh. Gartner, 13. 2., Vedbæk.
- , Olga Elisabeth, 13. 1., M: H. P. H., Læge.
- Henriques, Betzy, f. Bing, 26. 3.
- , Golla, Frk., 1. 11., 100 A.
- Hensé, Emil, Distriktsforst., 14. 12.
- Heramb, Octavia Helene, f. Sehested, Oberstinde, 4. 4., 89 A., S: F. J. H., Kt.chef.
- Herbst, Heini Wilh., 28. 7., 2½ A., F: Wilh. H.
- Herforth, Henr., Gross., 18. 11.
- Hermann, Emil, kgl. Kammerfourer, Kammerraad, 30. 8., H: Oline.
- Herreborg, Sophus, fh. Guldsmed og Form. i Frihavnen, 27. 2.
- Hersleb, Elina, Enkefrue, 15. 1.
- Hersom, Mimi, f. Thiesen, 22. 1., M: E. M. H.
- Hertel, Johanne Marie, 2. 1., Moder: Johanne H.
- Hertz, Aurelia, f. Svensson, 31. 10., M: V. H.
- , Helene Marie, f. Hansen, E. e. Slagterm. C. H., 17. 5.
- , Rudolph Valdemar, 19. 3., H: Margr., f. Pless.
- Hess, Franciska Amalie, f. Andersen, 20. 1.
- Hesselberg, Karen Marie, f. 26. 12. 1890 i Hjortdrup, 16. 9., Bispebjerg Hosp.
- Hesselund, Johs., Propr., Stensgaard, 16. 5., Bispebjerg Hosp., 26 A.
- Heyerdahl, Jenny Angelica, Enkefrue, 20. 7.
- Hilbert, Niels Fr., Maskinfabr., 8. 6., Dragør, H: Elisabeth, f. Winther.
- Hillerup, Henriette Ludovike, f. Nyholm, 21. 2.
- Hingel, A. Jul., Kt.chef, 25. 10., H: Emmy, f. Lindhard.
- Hiort, Henriette, 23. 3., Niece: Edith H. Hirschsprung, Harald, Prof., 11. 4.
- Hoff, Hannibal, fh. Overl. v. Herlufsholm, 7. 3., Hellerup.
- , Marie Sophie Frederikke, f. Jørgensen, 13. 1.
- Hoff-Rosenorbe, Chr. Weiss, Overl., Stamhusbesidder, 18. 11., Kbh., H: Dagmar.
- Hoffmann, Agnes, 30. 12., M: Emil H.
- , Marie, Frk., 8. 2., Ørsted Sygeh.
- Hoffmeyer, Soph. Ferd. Eman., Murer- sv., bekg. 13. 4.
- Hofgaard, Alice, f. Menke, 17. 3., Moder: Rosalie M., f. Berendt.

- Hofman, Thorv., fh. Kbm., Skjærping, 20. 10.
- Holbek, Ludovika, f. Thunc, 16. 12.
- Holbøll, Julius Chr., Kapseldrejer, K. Sk., 16. 2.
- Holck, Johan, 13. 3., F: Axel H.
- Holm, Christen, fh. Snedkerm., Lemvig, 27. 2.
- , Hans E., Gross., 30. 9., H: Johanne, f. Sørup.
- , Hans Jørg., Arkitekt, Prof., 22. 7., H: Anna.
- , Hertha Adolphine, f. Liebert, E. e. Gross. Carl Mich. H., 29. 8.
- , Holg., Balletdanser, 30. 8.
- , Ingeborg Cæcilie, f. Mussmann, 9. 5., M: A. P. H., »Ladegaard« v. Haderslev.
- , Jac., Skibskapt., 3. 8., Holte, D: Ellen Billenstein, f. H.
- , Jacob Henrik Thøger, Læge, 30. 1., H: Flora, f. Lannes.
- , Laura, Frk., tidl. Hush. p. St. Hans Hosp., 11. 2.
- , Olaf Georg Torning, Skovrider v. Grevsk. Christianssæde, 31. 10., H: Ellen.
- , R. C., Sejlmagerm., Aarhus, 19. 2.
- , Thora Vilhelmine Theresia, f. Schultze, 15. 3., S: T. C. V. Bøytler.
- , Wald., fh. Manufakturh., 16. 8., Rønne, H: Sophie.
- Holmblad, Jacobine, 13. 3.
- , Maren Marie Pauline, Frk., 23. 2.
- Holmer, Frits, fh. Fabr., 21. 5.
- Holst, Andr. Sadolin, Papirhdlr., 16. 12., Charlottenl., H: Elisab., f. Mariager.
- , Hans, aut. Varemægler, 3. 6.
- , Kirsten, 25. 3.
- , Otto, 31. 8., Sumatra.
- , S., f. Sünckenberg, 14. 10., M: M. H., Horsens Nørre Apotek.
- Holstein, Johan Anton, fh. Overl., 15. 3., Frberg, H: Louise, f. Bodenhoff.
- Holsøe, C. C., f. Wigelsen, Oberstinde, 27. 1., Korsør, S: Chr. K. H., Skibsf.
- Holt, Bodil Else, stud. med., 16. 4., F: Christen H.
- , Peder Jepsen, Propr., Red., 1. 5., 86 A., Sandal.
- Holten, Just Joh., Etr., fh. Birked., 6. 7., 85 A., H: Ida, f. Schested.
- , Thora, f. Tychsen, 7. 2., Frberg, M: C. H., Banebest.
- Hommel, Nina, 7 A., begr. 16. 3. F. Carl H.
- Honnens, Alfrida, f. Klein, 7. 3., M: Frederik H.
- Hoppe, Johanne, 18. 10.
- , Vald., Kt.chef, 13. 10., H: Anna, f. Wettre.
- , Will., Juvelerer, 23. 12., H: Constance.
- Hornum, Joh., Gross., 14. 12.
- Hornung, Jens, Kleinsmedem., 3. 1., H: Laura, f. Ytting.
- , Jens Chr. Jac., Konservator, 20. 7., D: Sofie Olsen, f. H.
- Houmann, Fritz Sigfr., fh. Forp., 24. 10., 82 A., Strømmen, H: Henriette, f. Jespersen.
- Hovmand, J. C., kgl. Agent, Rødby, o. 4. 7.
- Hrolv, Leonhardt, Overl., 29. 3., Kbh., St. Josephs Hosp., H: Hedvig.
- Hundrup, Martha Maria, 13./14. 3., F: H. G. H., Faktor.
- Hundt, Mathilde, 15. 2.
- Hurtigkarl, Caroline, 14. 1.
- Hvass, Anders, Oretssagf., 1. 1., H: Augusta, f. Saxild.
- Hvidt, Signe, f. Rasmussen, 14. 10., M: J. P. H.
- Hviid, Agnes, 29. 12., Vejle.
- , Andrea Margr., f. Lund, 30. 9., 80 A.
- , Flora Emilie, 7. 9.
- , Ingvar Nielsen, Konfiturefabr., 6. 4., H: Anna.
- , Niels Chr. Gross., i Riga, bekg. 30. 1.
- , Otto Stoltenberg, 2./3. 4., Marinehosp., Moder: Dagmar, f. Stoltenberg.
- Hyllested, Georg, Musiker, 30. 9., H: Marie, f. Knudsen.
- Hüttemaier, Ferd., Partikulier, bekg. 3. 7.
- Hæg, Christense, Diakonisse, 28. 4., 80 A.
- , F. J., fh. Bladudgiver, 18. 12., 78½ A.
- Hægh-Guldberg, Hedevig, f. Juul, 25. 6., Kbh., M: J. C. H.-G., Kapt. i Art.
- Høgsbro, Hans Kristian, Læge, 21. 3., Kbh., H: Margrethe, f. Hvalssøe.

- Hørup, Hans Leopold Wilhjelm, 14. 2., Gedeshaven, Skelskør.
- Høse, Karin Margaretha Philippa, f. Topp, 11. 5., M: Bruno H.
- Høy, Vald., Tobaksfabr., 12. 4., Odense F: L. R. H., Tobaksfabr.
- Høyer, A., Frk., 28. 3., Aalborg, Plejesøn: John Lindholm.
- , Aug. Omøe, Repræsentant, 9. 6.
- , Emilie Marie, f. Jørgensen, 12. 4., M: C. F. H., fh. Formand.
- , Nicolaj Bøtcher, fh. Guldsm. i Riberup, 3. 11., Lillerød.
- , Olavia Augusta, 30. 12., M: Hector H., Hdlsgartner.
- , Signe Kathr., f. Lund-Jakobsen, 25. 6., Nykøbing F.
- , Soph., fh. Skovkasserer, Justitsr., 24. 10., 90 A., H: E., f. Jung.
- Ibsen, Alette, f. With, 27. 9.
- , Georg, Planteskoleejer, 27. 8., Christiansminde, Odense, H: Anna.
- , Olaf Chr. Fred., Gross., cand. pharm., 10. 4., H: Alette, f. With.
- , Theodor Sophus, Organist, Kantor, Klokker v. Petri K., 17. 2., Kbh., H: Ida.
- Ihle, Johanne, f. Lund, bekg. 29. 4., 87 A.
- Ingerslev, Emmerik, Prof., Dr. med., 26., 4., 72 A., H: Anna.
- Ipsen, Anna Margr., f. Kindt, 26. 4.
- , Helene, f. Fenger, 1. 12.
- Ishøy, Anna Christiane, f. Hansen, Frue, 30. 3.
- Israel, Ivan, Gross., 19./20. 4., H: Anna Margrethe, f. Vedel.
- Isted-Møller, Helene, f. Brusendorff, 21. 10., M: Olaf I-M., O.retssagf.
- Iversen, Helene, f. Harpøth, E. e. Kbm., J. P. I., 23./24. 4., Horsens.
- , Margr., f. Hansen, 16. 7., Svigers.: J. Th. Therkildsen, Sagf., fh. Bankdir.
- Jacobsen, C. C. A., Snedkerm., 29. 5.
- , Fr., cand. polyt., 19. 12.
- , Frederikke Johanne, f. Hassing, 8. 6., 82 A., S: Johs. J., Prof.
- , Jens Chr., Gross., 4. 8., Kbh.
- , J. C., Postm., 22. 1., H: Sophie.
- , Ludv. Hans, fh. Borgm., 24. 12.
- , Mathilde, Frk., 19. 1., Sstr.: Vilhelmine Zahle, f. J.
- Jacobsen, Poulina, f. Halberg, 8. 5., M: Chr. J., fh. Skibsf.
- , Raphael, Gross., 5. 11., H: Mathilde, f. Salomonsen.
- , Sophus Peter Vilhelm, Viceinsp., 5. 2., Taastrup, H: Axeline, f. Zimmermann.
- , Thora, f. Brandt, Konsulinde, 16. 10., Sstr.: Anna Kiær.
- Jacoby, Alb. Edv., Fuldm. i Skattedir., kgl. Translatør, 12. 11.
- Jagd, Henrik V., Stationsforst., Lt., 19. 3., Aarup, H: Franziska.
- , Johanne Frederikke, f. Petersen, 14. 2., M: J. J., Kobbbersm.
- Jahnsen, Conrad, fh. Kommanderserg. 6. 2., H: Frederikke, f. Holmbeck.
- Jahn, Mathilde, f. Henriksen, 27. 9., Maribo, D: Xenia.
- Jahnsen, Otzen, Gross., 15. 4., H: Frederikke.
- , Peter Funder, Bogholder, 26. 6., H: Ellen.
- Jakobsen, Jens, ps. Lærer, 8. 4., Hille-rød Sygehus.
- , M. O., Gaardejer, Kastrup, 27. 11.
- Janssen, Bertil Ludvig, 2. 3., Hammarby Storgård, H: Julia, f. Linnemann.
- Jensen, Ane, f. Knudsen, 18. 10., M: Jens J., Politiaassist., Frberg.
- , Anna, f. Wineken, E. e. Bankdir. A. W. J., 15. 11.
- , A. Byriell, fh. Folketingsm., 25. 6.
- , Anna Gowertz, 31. 12., M: A. G. J.
- , A. P., Etr., 18. 4., H: Mariane.
- , Anna Cathrine, f. Eggertsen, E. e. H.retssagf. P. G. C. J., 2./3. 1.
- , Betty Vilhelmine, f. Hagen, E. e. Metalstøber Joh. J., 13. 11.
- , C. C. A., Klokker v. Sionsk., 22. 5.
- , Carl Edvard Lauritz, f. Bankbogholder, 15. 2.
- , Chr. Em., Handskefabr., 25./26. 8. Hellerup, S: Peder M. J.
- , C. J., fh. Maskinfabr., o. 8. 5.
- , Einar Jul., Protokolfabr., 26. 12., H: Christiane, f. Meyer-Hansen.
- , Elisabeth, f. Tuxvård, E. e. Prokurator, Justitsr. C. J. J., 29./30. 4.
- , H. A., fh. Gross., 15. 9.
- , Hans Vald., Urtekr., 6. 4., Øresundshosp., H: Ellen Margr., f. Lund.

- Jensen, Hansine Wilhelmine Elydia, E. e. Folketingsm., Malerm. Chr. J., 18. 9., Hellerup.
- , J. A. B., kgl. Translatør, 15. 9., H: Ida, f. Blom.
- , Jacoby Marie Dorothea, f. Haubroe, 6. 1.
- , Johan Gustav, Arkitekt, 2. 1.
- , Kresten, Gaardejer, Landstingsm., 13. 6., Try Vesterg.
- , Louise, f. Mønsted, 17. 5., M: Thorv. J., Hulhøjgaard.
- , Marie, E. e. Forp. Chr. J., Rodstenseje, 1. 10.
- , Marius, Forst. v. Nærumg. Børnehjem, 15. 9.
- , V. J. Boye, ps. Skoleinsp., 24. 2.
- Jensen-Toustrup, Niels, Gaardejer, Landstingsm., 7. 7.
- Jepsen, H. C., fh. Teglværksejer, 12. 8., H: Anna, f. Bagger.
- , Henriette Vilhelmine, f. Steen, 24. 3., 37 A., Korsør, M: L. J.
- , Mads, Redaktør, Sk., 12 2.
- Jerichau, Jens Ad., Maler, 17. 8., Paris, Moder: Anna J.
- Jerichow, P. A., Departementschef, 24. 11., H: Dagmar, f. Thidemann.
- Jermiin, Immanuel, 9. 4., H: Ida.
- Jespersen, Ingeborg, f. Mikkelsen, 8. 5., Frberg, M: Chr. J., Kanc.r.
- , L. C., Gross., 28. 12., Frberg Hosp., H: Kjerstine, f. Gotfredsen.
- v. Jessen, Fritze, Kmjk.inde, 18./19. 9.
- , Jul., Kapt., 25. 12.
- Jessen, Minna Lodovika Ulrikka, f. Neumann, bekg. 15. 10.
- Johannessen, N. P., ps. Overserg., 25. 1., H: Maria.
- Johansen, Aaga, f. Golodnoff, 4. 5., M: Victor, fh. Fuldm. i Hafnia.
- , Andr. Lorenz, Fabr., Snedkerm., 27. 12., Kolding.
- , Carl, Vekselmægler, 18. 5.
- , C. W. K., fh. Tømrerm., begr. 17. 5., H: Oline.
- , Fr., fh. Kapt., 18. 6., D: Jenny Egeberg.
- , Laura Hansine Axeline, f. Lohmann, 15. 3., Frberg, M: C. C. J.
- , Mariane Caroline Sofie, f. Lundberg, E. e. Justerm., 24. 10.
- , Otto, Bankkasserer, 2. 7.
- Johansen, Peter Meyer, Lærer, 19. 3., Solråd, H: M. Meyer J., f. Carstensen.
- , Wentzel P., Slagterm., 26. 4., H: Marie, f. Rosenstand.
- Johnsen, Anders, Gaardejer, fh. Kreditforeningsdir. 25. 7., Vejle.
- , Olafur, fh. Overl., 14. 12., Odense.
- Jordan, Emma Tabitha, Frk., 12. 11., 90 A.
- , Erasminc Martine, f. Dalberg, bekg. 14. 10.
- Jost, Kristine, f. Agerholm, Kom-lærerinde, 23./24. 8., Thisted.
- Juliussen, Chr., Telefoning., Slagelse, 26. 6.
- Juncker, Theo. Aug., fh. Galanterihldr., 15. 9., 90 A.
- Jungersen, Holger, fh. Brygmester, 10. 1.
- Jungjohann, Henr. Sof., f. Krog, 30./31. 7., Kommunehosp., M: H. N. J., Overintend.
- Justesen, H. E. F., Branddir., 14. 9., Nykøb. F.
- Juul, Emil, Pastor emer., 29. 9., Klampenborg.
- Juulmann, Alma, 4. 10.
- Jürgensen, Carl, Fuldm. v. Overpostmesteremb., Lt., 21. 4.
- Jøgersen, Emma Nathalie, 22. 1., Niece: Mathilde Buntzen, f. J.
- Jølver, Anthon Viggo, 25. 12., H: Willy, f. Mazanti.
- Jørgensen, A., Stadsdyrlæge, Nyborg, 30. 6.
- , C. A., Kapt., 16. 5., Boma, H: Sabine, f. Wolff.
- , Chr., Museumsinsp., Dr. phil., 22. 10.
- , Camilla Juliette Marie, Skolebestinde, 6. 2.
- , Hans, fh. Strandkontr., 5. 9., H: Caroline.
- , Hilda Kirstine, f. Broberg, 8. 3., M: Carl J. J.
- , Ida Frederikke Cecilie, f. Lange, begr. 28. 7.
- , Johs., kgl. Vejer og Maaler, Vejle, o. 11. 9.
- , Jørg. Otto, Krigsass., 8. 10.
- , Karl, Kom.lærer, 22. 12., H: Siegfriede, f. Wildt.

- Jørgensen, Karoline Marie, f. Mammen, f. i Aalborg, 6. 1. 1850, E. e. Assist. Vill. J., 29. 5., St. Josephs Hosp.
- , Martin, Fabr., Bankdir., Faaborg, 25. 3.
- , N. A., Kanc.r., 23. 11., 88 A., Odense, H: Louise.
- , Olaf, cand. pharm., 4. 5., H: Otta, f. Cohn.
- , Svend, Medhj. v. Statsb., 9. 2., p. Garnisonssygehuset, F: J. J., Andelsemeriet Rødsbæk v. Kjerteminde.
- , S. C., fh. Kbm., 5. 5., 74 A., Aalborg, H: Elisabeth, f. Mørch.
- , Theodor, fh. Kbm., 26. 3., Nakskov, H: Anna, f. Jørgensen.
- , Thorv., fh. Sgpr. t. Udby og Ørslev, 11. 4., Haslev.
- Kaas, Agnes Emilie, f. Hvass, 21. 3., 64 A., M: Otto F. C. K.
- , Ida, 25. 2., M: E. K., Ekspeditør.
- , S., Skovrider, 17. 11., H: Bertha. Kaiser, Marie, 7. 3.
- Kalckar, Mathilde, 10./11. 2., 101 Aar.
- Kampmann, Mariane, Frk., 9. 8., 74 A.
- Kampmann-Lassen, C. R., Snedkerm., 5. 4.
- Kann, Fride, f. Petrosi, 8. 4., M: C. K., Roden Skovridergaard.
- , M. A. T., ps. Lærer, 2. 3.
- Katrup, Minna, f. Krüger, E. e. Sgpr. t. Voldum og Rud N. C. K., 10. 4., 97 A.
- Keilberg, Kirsten, 27. 3.
- Kejser, Halvd., Gymnasiel., 20. 5., H: Edith.
- Keller, Riborg, f. Bøving, 19. 4., Hjørning Sygeh., M: C. F. K., Børglumkl.
- , Victor, Justitsr., 8. 9., Kbh., H: Elisab., f. Heger.
- Kellermann, Em. Aug., bekg. 30. 12.
- , Martha Rebekka, f. Hildebrandt, 2. 11.
- Kempel, W. G., O.retssagf., 5. 2., H: Emilie.
- Kerstens, Anna, Frk., 10. 2., Broderdtr.: Astrid Nærum.
- , Ove, Skibsf., 4. 3., Hellerup, H: Inge, f. Kornbeck.
- Kiehn, C. F., fh. Dir. og Fabr., 19. 1., K.
- Kieme, Ida Albina Zoëga, f. Schulze, 9. 3.
- Kierulff, Alvilda, E. e. Gross. Marcus K., 26. 3.
- Kierulff, Anna Margr., f. Valentin, 24. 5., M: F. C. K., Usserød.
- , Jens Otto Andr., Porcelænsmaler, 9. 11.
- , Theod., Gross., Odense, 26. 10.
- Kietz, Cathrine, 21. 2., M: P. K., Læge.
- Kilian, Johs., Skuesp., 16. 8., Øresundshosp.
- Kinch, Marie Bentine, 12. 8.
- Kirchhoff, Torben, Pr.lt., bekg. 19. 11., Vejle, Br.: Kapt. K.
- Kirkegaard, Johan Eduard, Snedker, 14. 3.
- , Poul Martin, Sgpr., 16. 9., Bjergby, H: Margr., f. Rasmussen.
- Kirketerp, Marie, f. Schulze, 2. 8., M: Alf. K.
- Kirschbaum, Ingvor Peter Andr., cand. phil., 9. 11.
- Kiær, Andrea, f. Nielsen, E. e. Kanc.r. Jens Vald. K., 22. 4.
- , Anna, f. Petersen, E. e. Fabr. N. K., 3. 7., Horsens.
- Kjørboe, Aage Meinig, Læge i Allested, 30. 9., F: Frits K.
- Kjeldgaard, Emil, 29. 10.
- Kjeldsen, Emil, Barnevognsfabr., 21. 7., Kommnehosp., H: Dagmar, f. Petersen.
- , Søren, Gross., 14. 12.
- Kjelgaard, Carl Christian Brix, Kbm., Sparekassedir., 29. 1., Sæby, H: Emilie, f. Klitgaard.
- Kjerulff, Caroline, 21. 5.
- Kjær, R. L., Kanc.r., fh. Skoleforst., Kordegn, 5. 6., H: Meta, f. Brodersen, Nakskov.
- Kjærulff, Marie Gunhild, bekg. 4. 4., 23 A.
- , Petrine, Enkefrue, 30. 6., 83 A., Nyborg.
- Kjølbye, Emma, f. Rasmussen, 17. 3., 31 A., M: Ewald Th. K.
- Klein, Edouard, Kt.chef i Landmandsbanken, 7. 11.
- , Ellen Amalie, f. Jensen, 4. 2., Birkerød, M: O. D. K.
- , Eman., Dir., 15. 11., H: Anna, f. Holm.
- , Paul, Lt., Skuespiller, 30. 4., Slagelse, F: P. K., Kapt.

- Kleis, Christiane, 1. 11., M: Rich. K.
 Klemp, Kaja, 12. 2., F: Carl K.,
 Maskinm.
 Klenz, N. B., Enkefrue, 7. 8., 87 A.
 Klingberg, Louise, Frk., 3. 7., Nevø:
 Paul Engelsted.
 —, Nikoline Regime, E. e. Bagerm.
 V. S. K., 27 9.
 Klit, Adolphine Charlotte, f. Leisner,
 2. 11.
 Klitgaard, Christine, Frk., 1. 11.
 —, Emanuel, Afd.chef, 30. 3., H: Ulla,
 f. Schibler.
 Klitholm, Emilie, f. Gjellerup, 23. 5.,
 H: P. M. K., Holte.
 Klixbüll, S., ps. Stabsserg., 29. 2., 76
 A., H: Nicoline, f. Thrane.
 Klug, Louise, Frk., 4. 1., Nevø: Prof.
 M. Tscherning.
 Klüwer, Frederikke, Frk., 17. 4.
 Knudsen, Alma, 3. 2., Br.: Gotfred K.,
 Sgpr.
 —, Frederik Vilhelm, ps. Fuldm., 4. 3.
 —, J. V., Dyrlægge, 15. 11., Everdrup.
 —, Rasmus, cand. phil., fh. Lærer, 3.
 2., 82 A.
 —, Johanne, f. Sander, E. e. Slagterm.
 Ludv. K., 31. 3.
 —, Sigurd Viggo, 5. 3., Moder: Mary,
 f. Gyldenfeldt.
 —, Sofie, f. Plockross, 25. 3.
 Knuth, Wilh. Emil Gust., Baron., 10. 5.
 Koch, Juliane Emilie, E. e. Papirhdr.
 Aage K., 23. 3., S: Eigil K.
 —, Karen, f. Paludan, E. e. Provst
 Elers K., begr. 5. 5.
 Kock, Sigrid, 4. 3., Stevns Kridtbrud.
 Koed, Arne, 5. 12., F: Kay Th. K.
 —, Gerda, f. Buddig, 1. 2., M: Hansen
 Koed, Cyklefabr.
 Kofoed, Herman Frederik, ps. Ma-
 skinm. af Flaaden, begr. 1. 2.,
 H: Clara.
 —, J. A., fh. Kbm., 9. 9., 73 A., Skive,
 H: Emilie, i Holbæk.
 —, Marie, f. Andresen, Rektorinde,
 6. 3., Frberg.
 —, Vald. Aug., Prokurator, 7. 10.,
 Sætkøbing, H: Nanny, f. Windelew.
 Kofoed, Eli Margrethe, 15. 3., 17 A.
 —, Ester, 10. 4., 15 A., F: Chr. K.,
 Lyngby.
 —, H. C., fh. Skibsf., 27. 3., H: G.,
 f. Larsen.
 Kofoed, Hans Chr., fh. Styrmand, bekg.
 30. 12., H: Johanne.
 Kofoed-Hansen, Laura, f. Buch-Friis,
 6. 12., M: A. K.-H., Skibsinsp. v.
 Statsb.
 Kold, Birg. Marie, f. Nyboe, 6. 8., S:
 Vilh. K., Sgpr.
 Kornerup, Jørgen Ebbe, fh. Propr.,
 20. 3., 88 A.
 —, Pauline Emilie, 13. 1., Br.: Fer-
 dinand K.
 —, Tertia Regina, f. Møhl, Enkefrue,
 13. 1.
 Kornerup-Bang, J. P. G., 10. 9., v.
 Somme, Frankrig, Moder: Karen
 K.-B., Silkeborg.
 Krag, Antoinette Frederikke, 3. 5.,
 Odense.
 Kragelund, Lorentz Chr., Musikdir.,
 29. 5.
 Kragh, Harald W., Hdlsagent, 14. 1.,
 p. Kommunehosp.
 —, Hulda Ludovika, f. Nielsen, 8.
 10., 67 A., M: V. K., ps. Telegra-
 fist v. Kbh. Brandv.
 —, Johanne, f. Holtzschwartz, 25. 1.
 Kramer, Sofie, Enkefrue, 16. 5., 85 A.
 Krarup, Holger, 3. 11., Buenos Ayres.
 —, J. F., fh. Postm., 27. 3., Kbh.
 —, Sofie, f. Krag, Enkefrue, 8. 5.,
 Andst Prg.
 —, Theod. Sof., Læge i Viksø, 18./19. 5.
 Krarup-Hansen, Kristine Marie, 25. 7.,
 Odense.
 Kraul, Margrethe, 92 A., anm. 29. 2.
 Krautwald, Aug., Mønthdr., 27. 5.,
 H: Anna, f. Friis.
 Krebs, Ernst Theodor, Arbejds m., f.
 26. 12. 1880 i Ledøje, † 4. 10. p.
 Kommunehosp.
 —, Helga, f. Carl, Enkefr., 12./13. 1.
 —, Johanne, 17. 7., M: Niels K.,
 Murerm.
 —, Karen Sofie, K. Sk., 2. 3.
 Krenchel, Jens Hornemann, Apot., 18.
 12., H: Emilie.
 Krog, Nic. Georg, Fabr., 5. 12.
 Krog-Jensen, Poul Chr., fh. Dir. f.
 Dalum Papirfabr., 21. 12., H:
 Marie, f. Jacobsen.
 Krogh, Jens, Dir., 4. 12., H: Gunhild,
 f. Henriksen.
 —, Johann Dreckmann, Justitsr., Ho-
 spitalsforst., 16. 4., Nykøb. F.

- Krogh, Mathilde, Enkefrue, 21. 3.
 Krogmann, Israel, Litograf, 4. 2., H: Thora.
 Krohn, Emil, Gross., 5. 1.
 —, Helene, f. Schrøder, 30. 8., M: C. K., Pastor. emer.
 —, Josephine, 29. 11., Hellerup.
 —, Sofie Christine Cecilie, 23. 6., Br.: J. K., fh. Skolebest.
 Kromann, Karen, bekg. 23. 8., M: Theod. K., Styrm.
 Kruckow, Sophus, Litograf, 24. 1., Charlottenl.
 Krumbak, Ane Marie, 30. 4., F: Carl K.
 Krumhardt, Aage, Bogh., 3. 1., H: Olga, f. Jensen.
 Kruse, Herluf L., Tømmerhldr., Gross., 2. 9.
 —, Laurids Peter, Malerm., 2. 3., Aarhus.
 —, Ludv., Typograf, 14. 11.
 —, Marie Kirstine, 4. 4., Moder: Signe K.
 —, Thesenius, 16. 3., H: Sophie.
 —, Viggo Harald, † i Sverrig, bekg. 20. 1.
 —, Zelma, f. Rittmeyer, Enkefrue, 4. 4., Slagelse Sygehus.
 Kruuse, Cecilie, f. Petersen, 9. 8.
 Kryger, Ant. Fr. Chr., bekg. 2. 8., H: Dorthea.
 Krüger, A. A., f. Dahl, Enkefrue, 5. 4., Kommunehospt.
 —, Fr., Astronom, Dir., Aarhus, 6. 1.
 —, Niels Schmidt, Fabr., 1. 7.
 Krøger, Joh., Fabr., 21. 2., H: Anna.
 Krøyer, Niels Chr. Holger, 4. 4., Nakskov, F: Tønnes Georg K.
 Kuhnmüch, Axel Peter, Klokker og Lærer i Brønshøj, 20. 5., H: Josephine, f. Bahn.
 Kunning, Vilhelmine, f. Koppel, bekg. 6. 8.
 Kvist, Anina, f. Borschsenius, Enkefrue, 26. 3., Aarhus.
 Kühle, Emma Kristine, 9. 3., Hvalsø.
 Kähler, Gustav, Ing., 28. 3., H: Christine, f. Fjord.
 Kehler, Lothar Emil Osc., Hovedbogh., 6. 7., H: Marie, f. Baden.
 Kohn, Otto Frederik, 19. 2.
 Lagoni, Elise Othilia, Frk., fh. Viceinspektrice, 7/8. 4., Svoger: F. Asmussen, H. retssagf.
 Lakjer, Helene Christiane, f. Wissing, 4. 2., S: Ludvig L.
 Lampe, Heinrich, fh. Kammertj., 2. 5.
 Lamberth, Osvalda Vilhelmine Mathilde, f. Søndergaard, E. e. Gross. Peter Martinus L., bekg. 14. 1.
 Lander, Julius, fh. Manufakturist, 4. 5.
 Lang, Christen, Vinkyper, 4. 3., H: Thora.
 —, Otto Theodor Svendler, Garver, 25. 3. (f. 28. 9. 1836).
 Langager, Caroline, f. Kattentid, 22. 2., Erberg, D: Louise L.
 Lange, Alfr., Pianofortest., 16. 6.
 —, C. C. A., fh. Sgpr. t. Døllefjelle og Musse, 1. 4.
 —, Elna, f. Schmidt, 6. 4., Kolding, M: Erik L., Bankfuldm.
 —, Georg, Mekaniker, 8. 3.
 —, Helga, f. Dreyer, 16./17. 1., Slagelse, M: Sigfred L., Tobaksfabr.
 —, Johs. Vald. Julius, fh. Barberm., 23. 3., H: Margr. Vilhelmine, f. Nielsen.
 —, Petrine Margr., 29. 7.
 —, Vibeke, f. Collin, 19. 1., M: Frederik L., Kunstmaler.
 Langermann, A. Th., Isenkr., Aarhus, o. 26. 10.
 Langgaard, Vilhelmine, Enkefrue, 13. 4.
 Langhoff, Christine, E. e. Fotograf E. L., 8. 1.
 Langkilde, Hanne, f. Schwartz, 27. 8., M: W. A. L., Bramstrup.
 —, Julie, f. Schwartz, 29. 2., Helsingør.
 Larsen, Alb., Læge, 24. 2., H: Hedvig, f. Krause.
 —, Alex., Gross., 17. 1.
 —, Alfr. Moe, Assiat. i Landbrugsmin., cand. jur., 12. 12.
 —, Caroline Sophie, f. Momme, 20. 2., Nykøb. S.
 —, Charles, fh. Dampskibseksksp., o. 27. 10.
 —, Erhard Florian, e. o. H. retsass., 11. 2., H: Sophie.
 —, F. B., Læge, 19. 4., Hadsten.
 —, Frederik Henrik, Gartner, 22. 1., Hellebæk, H: Frederikke, f. Svedstrup.
 —, Ida, f. Hertz, Enkefrue, bekg. 1. 4., 71 A.
 —, Jul., Geh. etr., 8. 3., H: Helene.

- Larsen, Julius, Kæmner, Kord., 12./13. 9., Neksø, H: Hansine, f. Caspersen.
- , L. C., Sagf., Sæby, 17. 6.
- , Peter S., Fabr., 30. 6.
- , Th., Pastor, 26. 3., H: Marie, f. Busck.
- Lassen, Carl Rothenborg Kampmann, Snedkerm., bekg. 5. 4., H: Anna.
- , J. C., fh. Kæmner, Varde, o. 6. 1.
- Laugesen, Petra, Forstanderinde, 23. 8.
- Lauritzen, J. Chr., Apot., 10. 6., H: Angelica, f. Ahrens.
- , Mathilde, E. e. Dr. med. Wilh. L., bekg. 30. 3.
- , Sigfr., Gross., 14. 9., Randers, H: Birg., f. Justesen.
- Leander, C. E., Glarm., Spejlglassfabr., 9. 3.
- Lebrecht, Betty, f. Steiner, Enkefrue, bekg. 12. 8.
- Leegaard, Caroline Marie, f. Hansen, 14. 11., 54 A., Roskilde, M: Wilh. L.
- Leemejer, Caroline, Frk., 7. 10., Sstr.: Metty L.
- Leerbeck, Otto Carl, 23. 6., H: Dagn. L.
- Lembcke, Emilie, 22. 11.
- Lembke, Carl, 4. 3., H: Hermine.
- Lemvigh, W. E., Gen.maj., Kmh., 4. 6.
- Lendorff, Laura, 19. 12.
- Leo, Emma, f. Bodé, 6. 1.
- Lerche, Kay Ove, Bankkasserer, 17. 11., Odense, H: Ingeb.
- , Marie Regitze, Komtesse, 20. 11., St. Josephs Hosp.
- , Wilhelm, Baron, 26. 1., Hagedstgaard, H: Addie, f. Grevenkop Gastenskiold.
- Lesser, Joh., Oberstlt., 22. 4., H: Ida, f. de Meza.
- Leth, Anker, 7. 5., 1 A., F: Theod. L., Søborg.
- , Camilla, 17. 2., Svigerinde: Dorte L., f. Secher.
- , Louise, f. Bredsdorff, 19. 4., M: C. L.
- Levinsen, Constance, f. Monrad, E. e. O.retssagf. C. W. L., 31. 7.
- , Elisabeth, f. Jørgensen, bekg. 6. 3., M: Henrik L.
- , Julie, bekg. 27. 11.
- , Knud Trappaud, Skuesp., 15. 8., H: Paula.
- Levison, Birgitte, f. Neumann, 4. 9.
- Levy, Elisabeth, f. Petersen, 25./26. 2., M: William L., Papirhdr., Fredensborg.
- , E. W., f. i Horsens, 26. 3. i Göteborg, 82 A.
- , Mathilde, f. Thortsen, E. e. Dir. i Handelsbanken Martin L., 14. 4.
- , Sigfred, Prof., 6. 11., H: Lida, f. Michelsen.
- Levysohn, Betty, 7. 9., Br.: Konr. L.
- Licht, Anna Dorthea de Fine, f. Kjeldsen, E. e. Oberst V. de F. L., 9. 3.
- , Eleonore, f. Falck, E. e. Slotsforv., Kapt. L., 26. 12., 93 A.
- Lidell, Per, Dir., 27. 3., Stockholm, H: Tyra, f. Lindegaard.
- Lier, Ellen, f. Rathsack, 4. 6., M: Axel L., Holte.
- v. d. Lieth, F. H., fh. Skibsf., 23. 5.
- Lüsberg, Emil, Brandchef, 24. 5., H: Nancy, f. Nielsen.
- , Geo. Wiggo, fh. Urtekr., 22. 9., H: Clara.
- Lildholdt, Lydia Augusta, 6. 10.
- Lilleballe, Vilhelmine Emma Nathalie, f. Mørch, 3. 1.
- Lillienskjold, Charlotte Soph. Frederikke, f. Lillienskjold, E. e. Toldforv. Hans Gust. L., 27. 6., Kbh.
- Lind, Carl Joh. Garibaldi, Kunsthdr., bekg. 15. 8., H: Jacobine.
- , Chr. Krarup, 7. 8., Knudsg., H: Birgitte.
- , Madsigne Marie, Enkefrue, 30. 1.
- Lindahl, Cecilie Juliane, f. Bentzen, 12. 2., Frberg Hosp.
- Lindberg, D. G. L., Justitsr., 16. 7., 86 A.
- , Fr., Klasselot.kol., 24./25. 2., Faaborg, H: Laura, f. Bøving.
- , Johs., fh. Bagerm., 3. 7., Br.: D. G. L. L., Justitsr.
- Linde, Alex. Gerh., Læge, 26. 11., Randers.
- Lindegaard, Henr., fh. Garverm., Thisted, 29. 7., Kbh., H: Marie.
- , Jac., fh. Distriktsl., 11./12. 7., Kbh., H: Anna, f. Keil.
- , Louise, f. Braae, E. e. Fabrikejer Peter L., 26. 4.
- , Peter Salomon, Hofjægerm., 7. 7.
- , Em. Dorth., f. Meinecke, Enkefrue, 3. 8.

- Lindhard, Laura, Frk., fh. Lærerinde, 29. 8.
 —, Thorv., Murerm., 7. 7.
- Lindhardt, Francisca Magd., f. Muus, 3. 6., M: W. L., fh. Forp.
- , Olga Nielsen, begr. 26. 3.
- Lindstrøm, Christiane Adolphine, 3/4. 2., 84 A.
 —, Elisab., f. Johansen, 5. 7., Finland.
- Lipmann, Caroline, Enkefrue, 24. 2., 86 A.
- List, Sibrandine, f. Duhn, 3. 9.
- Liunge, Sylvia Nielsine, f. Thorgrimsen, 23. 7., M: Carl L.
- Lobedanz, Eleanor., f. Lynge, 20. 10.
- Lohmann, Vita, f. Gether, E. e. Sgpr. J. J. L., 6. 3., Frberg.
- Lohse, Anna, f. Wolff, E. e. Gross. Heinrich L., 4. 9.
- Lollesgaard, Louise, f. v. d. Recke, 30. 9.
- Lomholt, J. J., f. Jensen, Enkefrue, 23. 8.
 v. d. Loo, Ane Katr., f. Frandsen, E. e. Maskinm. C. F. C. v. d. L., 4/5. 10.
- Lorck, Elisabeth Margrethe, 21. 2., 82 A., Br: L. L., Etr.
- Lorentzen, Ane Marie, f. Topp, 11. 3., M: F. L., Glarm.
 —, Lorentz Peter, Kanc.r., fh. Godsforv., 17. 1., Gjørup pr. Korinth, S: C. Høeg L., O.retssagf.
- Lorenzen, Albine, f. Bokkenheuser, 28. 4., M: A. H. L., Toldkontr.
 —, Peter, ps. Vejinsp., Arkitekt, 29. 9.
- Lose, Emil Vald., Pastor emer., 24. 10., H: Jenny.
- Loth, Oline, f. Høyer, E. e. Skuesp. L., 7. 5.
- Lous, Johanne Andrea, f. Schmidt, 21. 11., M: T. F. L., Overbaadsm.
 —, Jytte, 20/21. 4., F: Knud L.
- Lucas, Emma, Frk., 6. 3.
- Ludvigsen, Marius Willum, Garantim., 9/10. 8., H: Margr.
 —, Søren, Lt., Ing., 3. 8., H: Anna, f. Johnstrup.
- Lund, Alrikka, E. e. Kapt. Chr. N. L., 16. 3.
 —, Caroline Amalie Gerner, Kom.lærerinde, 9. 7., M: H. G. L., Vice-Skoleinsp.
- Lund, Hanne Franziska, f. Holm, E. e. Sgpr., Provst P. M. L., 7. 4., Kbh.
 —, Ida Signe Sofie, f. Markussen, Justitsr.inde, 28. 3., Lille Kathøj.
 —, L. C., Bogtr., 26. 5.
 —, Marie, f. Suhr, 7. 5., St. Josephs Hosp., M: Holger L.
 —, Niels M., Kunstmaler, 28. 2., London.
 —, Vilh., f. Krogh, E. e. Red. Ludv. L., Thisted, 27. 7., Aarhus Kloster.
- Lundberg, Marie Louise, f. Strøm, 14. 3., Charlottenl., M: C. J. L., Assist. u. Magistr.
- Lunddahl, Augusta, f. Brendstrup, 9. 4.
 —, K. J., kgl. Skovrider, 30. 3.
 —, Poul, stud. med., 14. 2., F: Joh. L., Amtsløge.
 —, Thora, Frk., bekg. 15. 10.
- Lunde, H. P., fh. Overassist. v. Landbohøjsk. Forsøgslab., 30. 1., Frberg, H: Jensine, f. Schiøtt.
- Lunding, Mina, f. Wright, fh. Skolebest.inde, 28/29. 5.
 —, V. N. M., cand. jur., 30. 3., H: Mina L.
- Lundgreen, P. Chr., fh. Skibsf., 10. 7., 54 A., H: Dagm., f. Larsen.
- Lusty, E. A., Krigsassessor, 14. 5., H: Jane L.
- Lybecker, Ove Høegh Stampe, 19. 1., K., H: Henriette, f. Pfeil.
- Lütken, André, Red., 7. 5.
- Lüttichau, Ellinor, bekg. 30. 1., Moder: Malvina.
- Læssøe, Ax. Chr. Fred., fh. Museumsass., 30. 6., H: Sophy.
- Løffler, Fr., fh. Skibsf., 27. 12.
- Løfgren, J., Red., Maribo, o. 21. 8.
- Lønborg, Ad., Fotogr., 27. 10.
- Løppenthien, Karen Marie, 29. 1.
- Løsecke, Louis, Snedkerm., 29. 12., H: Dagmar.
- Løser, Peter Fr., Bagerm., 1. 7., H: Siegfrieda, f. Nyeboe.
- Løvendal, Josephine Florentine, f. Nielsen, 15. 1., D: Rigmor Smidt.
- Løwener, V., Gross., bekg. 6. 5., 86 A.
- Løvgreen, Hans Christian, Gross., 13. 1., Newcastle o. T., H: Ida, f. Kramp.
- Maahr, Axel, Elektriker, 23. 3., H: Emma, f. Christensen.

- Madelung, Birgitte Eleonora, 24. 4.
 Madsen, Anna, f. Nielsen, 23. 4.,
 Kommunehosp., M: Oluf M., Præst
 v. Frederiksk.
 —, Chr., Telegrafbest., 31. 7., Horsens,
 H: Ottilie, f. Gülich.
 —, Chr. Kruise, fh. Ejer af Lundum
 Mølle, 24. 10., Kbh.
 —, H. J. W., Konsul, 9. 10., Aarhus,
 H: Florence, f. Andrew.
 —, N. P., Pastor, 25. 7., Fruens Bøge.
 —, P., Entreprenør, 9. 12., Frberg.
 —, R. Chr., Provst, fh. Sgpr. Hasle-
 Skejby-Lisbjerg, 17. 8., Frberg,
 H: Soph., f. Ballin.
 —, Theodor, Gross., bekg. 20. 4., H:
 Elisabeth, f. Morell.
 Maegaard, Anna Elisabeth, f. Hammer,
 29. 2., M: C. F. M., Kommandør.
 Magius, Fr., 13. 11., F: W.M., Knuthen-
 borg Godskt.
 Malmqvist, Ursula, f. Ottesen, 23. 1.,
 Svigerinde: C. M., fh. Kom.lærer-
 inde.
 Malling, Margr., 6. 7., Sæfsjød Sanat.,
 Moder: Mathilde M.
 Manniche, Merry, 12. 11., M: Ludv
 M., Murerm.
 Mansa, Ax., Bøssemager, 9. 10., H:
 Johanne.
 —, Ivar Frederik Ludvig, fh. Material-
 forv. p. Svenstrup, 22. 1.
 Marckmann, Marie, Sof. Nikol., f.
 Lund, begr. 21. 5., M: E. M.,
 Overpolitibetj.
 Marcussen, Pet., Pakhusforv., 17. 8.
 Marboe, Christian, 16. 3., H: Astrid,
 f. Meyer.
 Marschall, Holg., cand. pharm., 11. 9.,
 H: Helga, f. Smith.
 Marstrand, Frederik, † i Petrograd,
 bekg. 19. 1.
 Martensen, Emily, f. Hecksher, 22. 9.
 Mathiesen, Dorth. Margr., f. Koch,
 17. 8., M: Louis V. M., fh. Koloni-
 best.
 —, Frederik Wilhelm Michelsen, cand.
 phil., bekg. 15. 4.
 Mathisen, Chr., Hotelejer, 24./25. 2.,
 Vordingborg, H: Amalie.
 Matthison-Hansen, Hanne Marie, f.
 Viuff, 22. 11., M: Viggo M.-H.
 Matzen, Fr. D., Kbm., Dir., 8. 8., Ris
 Skov, H: Magd., f. Brasch.
 Mazar de la Garde, Camilla, f. Eeg-
 holm, 24. 2.
 —, Maja Charl. Wilh., 14. 11., M:
 A. M. d. l. G., Dir.
 Meier, Axel, Journalist, cand. phil.,
 9. 12., Kommunehosp.
 Meincke., Jul., Kbm., 24. 6., Helsingør,
 H: Eleonora.
 Melbye, Cathr., f. Schiemann, E. e.
 Sgpr. Jul. M., Stiftsbjergby, 3. 11.
 Melchiorson, Andreas Paulin, fh. Bog-
 hldr., 14. 3., Kbh., H: Sofie, f.
 Schou.
 Meldal, Christine, Enkefr., 17. 1.,
 i Faaborg.
 —, Georgine, Frk., 5. 4., 90 A., Ny-
 borg.
 Mellerup, Axel, 5. 3., F: Frantz M.
 Melskens, J. F., Etr., fh. Overl., 4. 4.,
 begr. i Viborg.
 Mengel, Ane Marie, f. Bothmann, 19.
 1., Odense, M: Viggo M.
 Mess, Severine, f. Bay, E. e. Lærer
 J. M., Karlslunde, 30. 12., 79 A.,
 Frederikss.
 Metzson, Nanny, f. Metz, 17. 9., M:
 D. M.
 Meyer, Albert Sally, Ass. i Handels-
 banken, 20. 4.
 —, Alvilda Josephine, f. Bremer, 2. 3.
 —, Emmy, Konventualinde i Gissel-
 feld Kloster, 30. 11., Br.: Joh. M.,
 Overlæge.
 —, Har., statsaut. Revisor, 13. 10.
 —, Otto, Jernbaneassist., 18. 3., H:
 Manella, f. Weihe.
 Meyer-Hanc, Elise Marie, f. Dyppe,
 E. t. Dr. med. J. F. W. M.-H.,
 30. 12.
 Michaelis, Karoline, Frk., 16. 8.,
 Storehedinge Sygeh.
 Michaelsen, Carl, fh. Overbanem., 16.
 7., Hillerød, H: Elise.
 —, Lars Peter Wulff, Sagførerfuldm.,
 H: Ellen.
 —, S. A. Bang, Sgpr., V. Jølby, 29. 5.
 Michelsen, Axel, Propr., 11. 1., Svend-
 borg, H: Kathrine, f. Huus.
 —, Joh. Aug. Soph. Kathar., f. Krüger,
 30. 7., St. Hans Hosp.
 —, Severin Bang, Sgpr. t. Dragstrup
 og Skallerud., 29. 5., H: Dagmar.
 Middelboe, Louise, Frk., 25. 4., Sstr.:
 Marie Dyrlund, f. M.

- Mikkelsen, Elisa Wendla, f. Boldt, 14. 3., Helsingør, M: C. L. M., Skibs-konstruktør.
- Modeweg, Christiane Charlotte Amalie, f. Kirkeby, bekg. 19. 4., 86 A.
- Mogensen, C. A., fh. Gross, 20. 10.
- , Maria Carol., f. Repsdorph, E. e. Toldforv. C. J. M., Korsør, 30. 7.
- , Niels, Fabr., 25. 7.
- Møllerup, Augusta, Frk., 25. 1.
- , Carl Frederik, fh. Organist, 10. 12., Hellerup.
- , Henny Ingeb., 27. 7., Bispøbjerg Hosp.
- Moltke, Ingeborg, f. Gyldenkrone, 30. 4., M: Ernst M.
- , Louise, f. v. Rosen, E. e. Kmh., Amtm. A. M., 26. 5.
- Momme, C. J., Konsul, 17. 1., i Grenaa, Dattersøn: Chr. Secher.
- Momsen, Marie Wilhelmine, f. Aarestrup, 13./14. 5., Askov.
- Monrad, Flora Emmanuella, 8. 2.
- Mortensen, Frederik, Skomagerm., 5. 4., 53 A., Asminderød, H: Eleonora, f. Møller.
- , Laura Mathilde, f. Krøyer, 23. 12., M: L. M.
- Mossin, Emma, f. Mielche, 20. 2., Hellerup.
- Mourier, Augusta Thorvejga, f. Baronesse Gyldenkrone, 26. 6., 70 A., M: Otto M.
- Muller, Osvald V., Prof. v. Elphinstone College, Bombay, 29. 10., Svingerf.: N. Langballe, Sgpr., Junget.
- Munch, Ingeb. Mar., Sygeplejerske, 14. 8., Moder: Mathilda M.
- Munck, Emilie, Frk., 17. 9., Kommunehosp.
- Munk, Joh. Henr., fh. Bogholder, 28. 9., Sorø.
- Munthe, Nielsine, bekg. 14. 10., 84 A.
- Mygind, Dagmar, f. Svendsen, 8. 4.
- Myhre, Jacobine, f. Hauschildt, 29. 8., M: A. C. M., Bankfuldm.
- Müller, Carl, Sparekassedir., 14. 10., 72 A., Roskilde, H: Marie.
- , Frederik, fh. Slagterm., 30. 1., D: Carla.
- , Hedeveg, f. Hovmand, Enkepastorinde, 16. 5., 88 A.
- , Ingeb., 5. 8., 21 A., F: Stadsdyrl. H. Chr. M.
- Müller, Vilhelm, Marinemaler, bekg. 20. 3., i Berlin, F: P. M., fh. Sparekassebog.
- Mølgaard, Nicoline, f. Strand, 29. 9., Hasseris, Aalborg, M: M. J. M.
- , S. P., Kt.chef, 6. 5., H: Elise.
- Møller, Ane Marie Kirst., f. Hansen, 8. 8., M: J. M., Sparekassedir.
- , Anna, Kanc.rinde, 25. 4., S: Dr. med. Jørgen M.
- , Anna Louise, f. Struch, 23./24. 7.
- , Augusta, f. Storm, 29. 4., Faaborg, M: R. M., Skibsbygm.
- , Bertel, Redaktør, 20. 7., Rigshosp., H: Angla, f. Svensson.
- , Bertha, f. Hallas, E. e. Gross. Sim. Petr. M., 18. 7.
- , Carl, Toldassist., 1. 5., H: Dorothea, f. Møller.
- , Chr., fh. Telegrafbest., Sorø, o. 1. 7.
- , Chr., fh. Skuespiller, 8. 6., 85 A., Kbh.
- , Christian Louis Eduard, Gross., 14. 3., Kbh.
- , Christoffer Vilh., fh. By- og Herredsfgd., 7. 12., Birkerød, H: Ella, f. Wogensen.
- , Edv., Gross., 14. 3.
- , Eduard, ps. Kirkebetj. v. Slotsk., 12. 4.
- , Ernst, H.retssagf., Dr. jur., H: Alexandra, f. Richardt.
- , Fr. Chr. Jensen, Præst, f. 9. 5. 1844 i Skaarup, † 23. 7., Seattle, U. S. A.
- , Hans Jacob, Apot., 12. 3., H: Frida, f. Heiberg.
- , Johan, Repræsentant, 13. 3., H: Olga.
- , J. T., Overbaadsm., begr. 29. 3., H: Caroline.
- , Kathinka, f. Schaarup, E. e. Stabsintend., Etr. M., 1. 5.
- , Magda, f. Fischer, 23. 9., M: J. L. M., Gross.
- , Maren Kirstine Jensine, f. Kruse, E. e. Godsforv. L. P. M., 9. 2., 88 A.
- , Olaf, ps. Lærer, 15. 7., Slagelse.
- , Olivia, f. Sidenius, Enkefrue, 1. 3.
- , R., Krigsassessor, 21. 2., Frberg.
- , Thorv., Vicekons., Gross., Esbjerg, 17. 2.
- Mønsted, Otto, 4. 9., H: Anna, f. Broge.

- Mørch, Emilie, f. Ramsing, bekg. 13. 9., M: H. M., Overtelegrafist.
- , Karen, 18. 11., M: Niels M.
- , Nicoline, Frk., 2. 1.
- , Pet. Ad. Bramsen, cand. pharm., 22. 8., Aarhus.
- , Wilhelmine, 10. 10., 91 A., Kallundborg.
- Mørck, Chr. B., ps. Lærer, 26. 2.
- , Ingeb., 24. 9., F: Carl M., Gross.
- , Johanne Marie, 7/8. 7., M: Emil M., fh. Kbm.
- Mørk-Hansen, Vilhelmine, f. Petersen, 12. 4.
- Nagel, H. C. L., Dir., fh. Ischiaspecialist, 12. 9., H: M. E.
- Nandrup, Stephan, Læge, 18. 2., Frberg, H: Mathilde, f. Richardt.
- Nannestad, C., Etr., fh. Godsforv., 4. 4., Frberg.
- Nathansen, Augusta, E. e. Red., 30. 10.
- Naur, Auguste, Frue, 9. 3.
- Neergaard, Arthur Hjalmar, Læge i Grenaa, 22. 4.
- , Chr., Snedkerm., 15. 10., 90 A., Hillerød.
- Neiendam, Valborg Charlotte, f. Jepsesen, bekg. 24. 9.
- Neubert, Ernst, Fabr., 1. 10., H: Dora, f. Neubert.
- Neuhausen, Andr., fh. Bogh., bekg. 7. 9., Thorshavn.
- Neumann, Alma Andersine, f. Ottesen, M: F. N., Revisor.
- Nielsen, Alex, Gross., 3. 6., New York.
- , A. E. T., Postm., 20. 21. 8., Horsens, H: Alma.
- , Anna Kirstine Marie, f. Borup, K. Sk., 2. 3., M: Maalerassist. H. L. N.
- , Aurelia, f. Lerche, 8. 8.
- , Charles, Malerm., 22. 1., H: Augusta.
- , Friede Luise, f. Schaumburg, E. e. fh. Stationsforst., Kapt. N., begr. 10. 5.
- , Georg Soph., Kom.l., Musikdir., 23. 8., H: Olga, f. Hviid.
- , Hans, Kreditforeningsdir., Etr., 12. 4., 73 A., Aarhus, S: Ove Gyting, Sgpr.
- , Henr. Gerner Sneedorff, 9. 8., 49 A., Filadelfia, U. S. A., Br.: Benj. N., Nordby Prg.
- Nielsen, Herman, Gross., 10. 2.
- , Ida, Gymnasielærerinde, 12. 11.
- , Ingeborg Margrethe Termanna, f. Hansen, 7. 4., Helsing, M: H. Mar. N., Sagf.
- , J. J. Seminariel., 9. 1., Diakonissestft., H: Hertha.
- , Laura, f. Børnth, 26. 4., 86 A.
- , Luduiska, f. Brøker, E. e. Godsejer Ax. N., Cathrinebj., 15. 8., Nyrupgaarden.
- , M., Dyrslæge, Svanninge, 21. 2.
- , Magn., Overmaskinm., 16. 9.
- , Nielsine, Frk., Læge, 8. 10.
- , P. Chr., Bogtr., Randers, o. 21. 5.
- , P. G., Snedkerm., 25. 4., H: Wilhelmine, f. Ingemann.
- , P. Th., Folketingsm., 24. 11., Rigshosp., 53. A., H: Ellen.
- , R., fh. Sygehuslæge i Hillerød, 17. 9., H: Joh., f. Hanson.
- , Th., Krigsass., 25. 7., H: Ida, f. Ernst.
- , Valborg Math., f. Drewsen, 12. 6., M: N. N., Vognm.
- , Will., Kasserer, Krigsass., 14. 12., H: Hansine, f. Løvstrand.
- , Wm. C., Gross., 19. 4., H: Thyra, f. Nissen.
- Nielsen-Bahn, Chr. Ludv., fh. Vinhdlr., 27. 2., H: Christine, f. Grouleff.
- Nimb, Camilla Amalie, f. Jørgensen, 20. 6., 94 A.
- Noach, Laurine, 7. 12.
- Nobel, Ove Kruse, Afdelingsing., 25. 6., H: Camilla, f. Bagger.
- Nordentoft, Marie, f. Mathiesen, bisat 12. 1.
- Norkjær, Emma Louise, f. Preisler, 3/4. 4., M: Peter N., Tømrerm.
- Norlander, Christine Marie, f. Hede, 11. 3., Kommunehosp.
- Nybo, Henr., Fotogr., 26. 12., H: Marie.
- Nyboe, Laura de Fine, f. Hjarup, 25. 11.
- Nyegaard, August E. E., Sagf., 8/9. 4., 86 A., Fjerritslev, H: Sine, f. Malmberg.
- , Lavrids, Pastor, 5. 3., Sorø, H: Augusta, f. Birkedal.
- Nyholm, C., fh. Stationsforst. i Nyborg, 28. 8.
- , Emilie, f. Risting, E. e. Konsul H. C. N., 8. 5., Kbh.

- Nyholm, Laura, 16. 9., Br.: J. N., Kontreadmiral.
- Nystrøm, Harald, 11. 4., Nykøb. F. Sygehus.
- Nørregaard, Nikolaj, Provst, fh. Sgpr. i Grenaa, 29. 5., H: Mathilde, f. Skuboe.
- , Rudolph Herman, Restauratør, 6. 2., H: Hanna, f. Schlichting-Carlsen.
- Nørretranders, Anna Dorothea, E. e. Pr.lt., 22. 1., Aarhus.
- Obel, Therese, M. J., 25. 4., 74½ A.
- Oehlerich, Christine Sofie, 6. 5., D: Mathilde O.
- Ogilvie, James, fh. Kbm., 13. 3., H: Pauline, f. Spies.
- Ohlmann, Anna Marie, f. Jørgensen, E. e. Sagf. i Holbæk J. F. O., 24. 4., Kbh.
- Ohlsen, Vagn, 16. 3., F: Jørgen E. O.
- Ohms, Jacobine, f. Erslev, Enkefrue 15. 2., Hellerup.
- Olesen, Bend'x, Red., 20. 11.
- , Ludvig, Arkitekt, 11. 4.
- Olivarius, Joh. H., Fuldm. i Indenrigsm., 7. 5.
- Olrik, Chr. Magn., Provst, 14. 11., St. Jørgens Prg.
- , Hertha, Frk., 10. 5., Niece: Bethsy O.
- , Pauline, Frk., Konventualinde, 2. 9., Kommunehosp.
- Olsen, Chr., Boghdlr., anm. 11. 2., Br.: Siegfr. O., Bogtr.
- , Fanny, fh. Kom.lærerinde, 21. 1.
- , Juliane Marie, f. Andersen, 19. 7., M: A. O., Dyrlæg.
- , Junius Pet., fh. Gross., Varemægler, 17. 8., H: Laura.
- , Ole, fh. Dampskibsf., 4. 2., Stubbe-køb.
- , Olufa, f. Bojesen, 15. 12.
- , Valdemar, Urtekr., 20. 3., Valby H: Astrid, f. Lerche.
- Ostenfeld, Inge, f. Skovgaard, E. e. Sgpr. S. R. O., Skibby, 4. 4.
- Ostermann, Marie, f. Dahl, begr. 30. 3., M: V. O., Skomager.
- , Niels Dyrlund, 18. 7., 76 A.
- , Rud. Joseph, Bandagist, 3. 10.
- Otterstrøm, Hans Axel, Ing., 10. 4., Helsingør, H: Emilie, f. Steen.
- Otto, Cathr. Birgitte, 8. 11., M: Joh. A. O., Bagerm.
- , Frederik, fh. Proprietær, 9. 1., H: Bertha, f. Schlüter.
- Ovesen, Thyra, f. Thaning, 30. 4., 67 A.
- Oxholm, Gudrun, 8. 2., F: Cay O.
- Paaske, Martha, f. Hechmann, 11. 5., M: J. V. P., Forv.
- Pacht, Asta Axeline, Frk., fh. kgl. Taxatrice, 6. 8.
- Pagh-Hansen, Poul Jørgen, 12. 3., F: Axel P.-H.
- Pahl, Juliane, f. Schultz, 18. 12.
- Pallisgaard, Simon Nielsen, Kom.l., Lt., 18. 7., H: Linda, f. Cohen.
- Paludan, Louise, E. e. Kommandør Fr.-P., 26. 11., 96 A.
- Pamperin, Margrethe, bekg. 11. 2.
- Pantmann, Charles, Blikkensl., 21. 2., H: Agnes, f. Rasmussen.
- Panum, Mart., fh. Kbm., Aalborg, o. 4. 3.
- Pape, Lorentz Frederik, Toldinsp., 10. 12., H: Margr., f. Weilbach.
- Parbst, Ane Kirstine, f. Strand, E. e. Snedkerm. P., 23. 3.
- , Anna Kathr. Soph., f. Jürs, 13. 11., M: Victor P.
- Paulsen, Anna Sophie, f. Krieger, E. e. Lodsinsp., Kapt. P. J. P., 26. 7.
- , Marie, E. e. Gross. L. P., begr. 5. 5.
- Paustian, Carl H., Assist., 20. 8., H: Selma.
- Pedersen, Alma, Benjamin, E. e. Teaterdir. B. P., 22. 2.
- , Emil, Restauratør i D. F. D. S., 16. 3., H: Louise, f. Larsen.
- Perlstein, Hertz, Kantor, bekg. 11. 8.
- Permin, Ernst, Gross., 27. 12.
- Petersen, Anna Christine Margaretha, f. Groth, 5. 4., M: Værkf. N. P. P.
- , Anna Ingeborg, 13. 1., Esbønderup Prg., 67 A., Br.: L. C. Smith-Petersen.
- , Anna Marie Nielsine, f. Hansen, 8. 10., M: P. P., Overl.
- , C., Prokurator, 14. 1.
- , Carl, Fabr., 29. 6., H: Nikoline, f. Schreiber.
- , Carl Gunnar, Kapt. i Fodf., 20. 11., Amerika.
- , Caroline, f. Nielsen, E. e. Rodem. L. P., 13. 3., S: Aage Verner P. Ing.

- Petersen, Cathr., f. Hammer, Enkefrue, 1. 7., 75 A., Søster: Thora H.
- , Chr., Bog- og Kunststr., 16. 2.
- , Dagmar, f. Wendelboe, Skuespillerinde, 18. 2., Nykøb. M.
- , Har., fh. Sognepr., 25. 11., Frberg, H: Frederikke, f. Schepeleln.
- , Helene, f. Meyer, E. e. Kæmner Lave Ernst P., Kolding, 12. 5., Charlottenl.
- , Henriette, Frk., fh. Kom.lærerinde, begr. 23. 4., Slangstrup.
- , J. A., fh. Sgpr. t. Østermarie, 25. 12., Nexø, H: Thora.
- , Johanne, f. Petri, E. e. Sgpr. Richard P., Grevinge, 9. 10.
- , Johs., Adjunkt, 26. 5., Sorø.
- , Lars Pet., Gross., 12. 8., D: Alma Klüver, f. P.
- , Laur. O., Gross., 10. 1., H: Magdalene.
- , Marie, f. Büllmann, 18. 7., M: H. C. P.
- , Mary, f. v. Jessen, 10. 2., Aalborg.
- , Niels, Overlg., 7. 1., H: Elise, f. Delbanco.
- , Nielsine Caroline, Billedhuggerinde, 26. 11., Hellerup.
- , Niels Fred., Sgpr., 18. 11., Ondløse, H: Marie.
- , Nikolaj S. Glørfeldt, Telegrafbest., Struer, 1. 12., H: Johanne.
- , Olivia, f. Ømann, E. e. Lærer i Valløby, Farf. And. P., 12. 5.
- , Peter Andr., Skibsmægler i London, 17. 5., Putney.
- , P. N., Sgpr., Trinitatis K., 18. 8., Helsingør, H: Nanna, f. Dahlerup.
- , Rosalie, f. Hechtenberg, E. e. Distriktsforst. Vald. P., 19. 9.
- , Sof. Margr., E. e. Landskabsmaler Vilh. P., 26. 7.
- , Theod., Dampmøller, 15. 7., Svendborg.
- , Thora Hansine, f. Bistrup, 25. 2.
- , Thyge, Bankdir., 17. 9., Skjærping.
- , Valborg, Sygeplejerske p. Kommunehosp., begr. 2. 2.
- , Wilh., fh. Kbm., Assist. v. Statsb., 29. 1.
- Petersen-Baad, Frederikke, f. Schrøder, 17. 1., Nykøb. p. F.
- Pfaff, Sofus, Hdlsgartner, Hobro, bekg. 14. 9.
- Philip, Maja, f. Schiøler, 4/5. 8.
- Philipson, J., ps. Værkm. v. Artill., 18. 4., H: Helga, f. Bruun.
- Philipson, Thora, f. Henius, begr. 27. 3., 67 A., S: Jacob P., Vinhdrl.
- Pingel, Landinsp., 5. 10., D: Elisab.
- , Marie Elisab., f. Dreyer, E. e. Oberstlt. J. C. P., 25. 5.
- Piper, Jacobine Elisabeth, f. Johansen, E. e. fh. Manufakturhdr. Carl P., 26. 8.
- , Otto Carl Jul., fh. Manufakturhdr., 21. 8., Humlebæk, H: Jacobine, f. Johansen.
- Platou, Betzy, f. van Aller, Konferensraadinde, 7. 6., Kbh.
- Plenge, Wilhelmine Peträa, f. Køster, E. e. Kapt., bekg. 16. 12.
- Plesner, J. Har., fh. Lærer, 17. 7., 75 A.
- , Karen, f. Lous, Enkefrue, 16./17. 2., Bergen.
- Ploug, Niels Pet. Christensen, Skomagerm., 20. 10., H: Johanne, f. Andersen.
- Plum, Emilie, f. Hoppe, 12. 5., S: Aug. E. P.
- , Theod. Carl, Cigarfabr., 22. 4.
- Pock, Axel William, Krigsass., 15. 4.
- Pockendahl, Søren, Etr., fh. Hovedkass., 3. 1., Marselisborg.
- Pollner, Sennet, 9. 2., Petrograd.
- Pontoppidan, Carol., Frk., 22. 8.
- , Knud Børge, Dr. med., Prof., 22. 10., Hillerød.
- , O. O., Pr.lt., 28. 5.
- Poss, Laura Sofie, f. Buch, 9. 3.
- Posselt, E. K. L., E. e. Provst P., Østofte, 91 A., bekg. 24. 9.
- Poulsen, Anna Helene Marie, f. Nohr, 29. 8., M: V. B. P., Møntm.
- , Elise Juliane Cathr., f. Szybrowsky, E. e. Justitsr. S. C. P., 10. 6.
- , Erling, 12. 3., F: P. M. P., O.rets-sag.
- , H. J., Oberstlt., 21. 12., H: Henriette.
- , J. H. V., fh. Distriktsl., Terndrup, 13. 9.
- , Johs., Skovrider, f. Rosenvold, 19. 6., H: Math., f. Moberg.
- , J. J., fh. Telegrafist, 18. 2., Rungsted, H: Marie, f. Ginderup.
- Prahl, Emma, E. e. Gørtler G. M. P., 17. 11.

- Prehn, Georg, Musikdir., 1. 10., H: Elna, f. Rasmussen.
 —, Thora, f. Halling, E. e. Litograf Chr. P., 22. 2.
 Preisler, Marie, f. Schiødz, 13. 12.
 Pries, Hanne Kirstine, 29. 3., D: Marie P.
 Primon, Laura Hendrikke, f. Eegholm, 6. 9.
 Prior, Magdalene, f. Bendixsen, 22. 4., Hellerup, S: Thomas P.
 Prip, Rasm., Past. emer., 2. 6.
 Prytz, Caja Margr., 14. 12., p. Kommunehosp., 39 A.
 Pødenphant, Valborg, Frk., fh. Institutbest. i Hørsholm, 13. 5.
 Quaade, Wilh. Aug., fh. Forp. p. Salthoftegaard, 14./15. 4., 95 A., Jyderup.
 Qvist, Chr., 15. 9., Charlottenl.
 Raae, Edith, f. Schmidt, 30. 3., M: Alex R.
 Raahauge, Anna, Frk., 14. 9., Taulov, Sstr.: Julie R.
 —, Peter Emil, 6. 5., Hellerup, H: Betty.
 Raaschou, Villominc, f. Nielsen, 21. 10., 79 A.
 Rafn, Chr., fh. Maskinm., 3. 10., H: Elfride.
 Rager, Carl Em., Apot., 21. 7., H: Christine, f. Silfverberg.
 Rahr, Gerda, f. Fogde, 20. 1., M: Aage R.
 Rambusch, Holger, fh. Overmaskining. i Hæren, 16./17. 2., Gentofte, H: Henriette.
 —, Julie Theod., f. Kjeldsen, bekg. 21. 5.
 —, Lovise Hansine, f. Fenor, 6. 10., M: Hartvig H. A. R.
 Rammeskov, Chr., Partikulier, 19. 4.
 Ramsing, Sigv., 29. 11., Kolding, H: Dinna, f. Fabricius.
 Rand, Peder, Klokker v. St. Olai K. i Helsingør, 22. 4., H: Augusta, f. Christoffersen.
 Randrup, Thora Marie, f. Balsløw, Enkefrue, 1./2. 9.
 Ransy, Hansine Kirstine, 24. 2.
 Rantzau, Fritz Carl, Oberst, 28. 6., Holte, H: Anina, f. Hollesen.
 —, Karol. Louise, f. Bressendorff, 17. 5., M: Viggo R., Kt.chef.
 Rasch, Carl, 7. 3.
 —, Laura Henr., f. Preuss, 26. 7., S: Chr. R.
 —, Wilh., Godseksp., Lt., bekg. 27. 10., H: Alma, f. Henius.
 Rasmussen, Carl, Gross., 10. 4.
 —, Chr., Folketingsm., 20. 11., Helsingør.
 —, Christine, f. Olivarius, 11. 11., Frberg, M: Th. R.
 —, Emma, f. Michelsen, 19. 3., M: Chr. R., Fuldm.
 —, F. A., Godsforv., 5. 11., Tangegaard.
 —, Frantsine Kirst. Amalie, E. e. Kmr. N. C. R., 7. 10.
 —, Henri Chr. Conrad, Vognmand, 23. 3., H: Regine, f. Nissen.
 —, Hybel, Fattiginsp., 16. 12., Svendborg, H: Anna.
 —, Mads, Etr., 23./24. 4., Kbh., H: Christine.
 —, N., Propr., Østerhede, o. 1. 11.
 —, Niels Fritz, fh. Sparekassfuldm., 8. 2.
 —, Peter H., Tandlæge, 5. 5., H: Karen, f. Jacobsen.
 —, Pet. Thork., Revisor i Matrikulskt., 19. 8., H: Ingeb.
 —, Regine Wilhelmine, f. Gram, 1. 1., S: Victor R.
 —, S. B. G., Mægler, 29. 12., 87 A., H: Marie, f. Korn.
 Raun, Peter, Kbm., 19. 6., Faaborg, H: Paula, f. Bøving.
 Raupach, Nicolette, Konventualinde, 25. 3., St. Hans Hosp., Sstr.: Marie R.
 Ravn, Carl, 19. 1., H: Karen.
 —, Chr. Peter Steph., 23. 5., Moder: A. E. M. R., Enkepastorinde.
 —, Fanny, f. Christensen, 14. 3., M: Alfr. R.
 —, Kristine Marie, 7. 2., F: C. R.
 Ravnkilde, P. G., fh. Sygehuslæge, 23. 7., D: Johanne Wolder, f. R.
 Redøhl, Otto, 17. 5., Ousted Prg., F: Vict. R.
 Rée, Carl Lentz, fh. Forretningsf., 13. 5., H: Bodil, f. Hansen.
 Reedtz-Thott, Axel, Kmh., Baron, 12. 12., H: Soffi.
 Reeh, Anne, Enkefrue, 14. 8.
 Reenberg, Thøger, Musiker, 24. 12., Moder: Julic.

- Rehling, Mantze, 10. 2.
 Reimer, Johanne Margr., 8. 4., Nakskov, F: Viggo R.
 —, Karen Marie, f. Andreasen, 7. 11., M: H. R., Husejer.
 —, Oline Jensine, E. e. Bager Jørgen R., 19. 1.
 Reimers, Louise, Frk., 23. 8.
 Reinau, Christian Andreas, Provst, Sgpr. t. Glumsø og Bavelse, 6. 3., H: Emma.
 Reinhard, Chr., Sadelmagerm., 10. 12.
 Reinhardt, Emma Emilie Agnes, f. Thomas, 14. 4., M: Th. R., Murerm.
 Restorff, Carl Th., Læge, 31. 3., Bispebj. Hosp., H: Emilie, f. Weitemeyer.
 Reumert, Carl Joh., Forretningsf., cand. ph., 23. 5., H: Irma.
 Reventlow, Ludv., Greve, 19. 6., H: Benedicte, f. Bech.
 Rhod-Sørensen, Peter Chr., Overinsp., 29. 9., H: Julie, f. Møller.
 Riber, Annine, 30. 4., M: M. A. R., fh. Dampskibsf.
 —, Ax., Sgpr., 6./7. 8., Sæby Prg. pr. Høng, H: Marie.
 Rich, Georg, Fabrikerjer, 30. 11., H: Ida, f. Peill.
 —, Ingeb. C., f. Høyer, 15. 11., i Lynchburg, U. S. A.
 Richard, Emilie, f. Braunstein, 3. 2., M: Herman R.
 Richardt, Karoline Johanne, Frk., 13. 5.
 Richter, Ignatz, fh. Møller, 23. 12., H: Ida.
 —, Odin E., 2. 3.
 Riegels, Signe, 26. 8., M: F. R., Red.
 Riis, Alfred, Gross., 19. 4., Charlottenl., H: Marry, f. Aalborg.
 —, Maria, 12. 10., Br.: Erik R., Dyrl.
 —, Peter Chr., fh. Overl. i Bogense, 21. 4., Odense.
 Riise, Camilla, Frk., 4. 6., Sstr.: Emilie.
 Rindom, Frederik Alfr., fh. Bagerm., 20. 2.
 Ring, Agnes Mary, f. Dobel, 20. 4.
 —, Henning Frederik, 8. 5., Terpetgaard.
 Ringberg, Elly Franciska Vilhelmine, f. 17. 11. 1902, † 7. 10.
 Roed, Bertha Kirstine Caroline, f. Knudsen, 19. 5., M: J. P. R., Skomagerm.
 Roedsted, Mitte, 3/4. 3., Silkeborg.
 Rohde, Vilhelm, begr. 19. 3.
 Rohmann, Inger, f. Bronée, 1. 1. p. Øresundshosp., M: K. J. R.
 Rolsted, H. C. V., Viceskoleudir. i Kbh., 9. 11., Ordrup, H: L., f. Andersen.
 Rom, Peter Joh. Jensen, fh. Kulmaaler, 19. 3.
 v. Rosen, Emma, Frue, 25. 11., St. Josephs Hosp.
 Rosendahl, Emilie, Frk., 2. 8., Nykøb. F.
 Rosengaard, N. P., fh. Fabr., 16. 10., H: Marie.
 Rosengreen, Oscar Charles, Handskem., 15. 1.
 Rosenkilde, Emilie, Enkefrue, 19. 10.
 —, Otto, Insp., 18./19. 3., H: Else R.
 Rosenstand, Fanny Margr., 11. 4., 54 A.
 Rosing, Ulr. Fr., 1. 8., M: Kirst., f. Ingwersen.
 Rosmer, Ax., Ass. u. Magistr., 19. 2.
 Rossing, Eilif, 3. 11., F: Alfr. R.
 Rosthøj, Christen Jacob, fh. Skovrider, 23. 3., Oremandsgaard Skovriderbolig.
 Rothenborg, Josephine, f. Salomonsen, 4/5. 9., M: Herm. R.
 Rottbøll, Chr., Kelner, bekg. 6. 10., Kommunehosp.
 Rottwitt, Frits, fh. Propr., 30. 4., 73 A., H: Ida, f. Holstein.
 Rummelhoff, Holma Ingerline, 28. 3.
 Ryberg, C. T., Oberst, bekg., 23. 5., H: Marie.
 Rydahl, Karsten Fibiger Nicolaj, Kontrolassistent., 19. 9.
 —, Kathrine, f. Thomsen, 28. 3., Horsebøl pr. Sorø, M: K. R. R.
 Ryder, Ingrid, f. Larsen, E. e. V. F. R., 2. 10.
 —, Maria Caroline, Frk., 28. 9., Br.: C. S. R.
 Rye, W., Oberst, 21./22. 3., Svendborg, H: Sidde R.
 Ræbild, Angelica, bekg. 8. 3.
 Røgind, Carol. Wilh., 19. 11.
 Rømer, Kristian Ludv., fh. Kleinsmedem., 19. 1.
 —, L. S., Gross., 1. 6.
 Rømer-Koefoed, Hans, Styrmand, 15. 4.

- Rønne, Martin, fh. Skibsf., 1. 3., H: Thora, f. Børnsen.
- , Mary Doroth., f. Jørgensen, 16. 8., 27 A., M: Th. Bang R., Kbm., Rønne.
- , Thora, f. Børnsen, E. e. fh. Skibsf., 17. 3., Frberg.
- Rønnenkamp, Karen, f. Jensen, 19. 11., D: Emmy.
- Rønning, Helge, stud. mag., 18. 2., F: J. R., Undervisningsinsp.
- Rønnow, Carl Laurits Vilhelm, Tilskærer, 10. 1., H: Betty, f. Larsen.
- Røpke, Hansine, f. Kjærulff, E. e. Møllerm. G. R., begr. 25. 11.
- Rørdam, Chr. Holg., Oberst, Kmh., 9. 9., Frberg, H: Emma.
- Saabye, Aug. Vilh., Prof., Billedh., 12. 11., 93 A.
- , J. S., fh. Toldforv., 26. 1., Ringkøbing, H: Johanne, f. Bruun.
- Sabroe, Berta Louise, ps. Kom.lærerinde, 22. 3.
- , Julius, Bogh., 20. 2., H: Kirstine, f. Henriksen.
- Sahlgreen, Jul. Aug., 7. 11., H: Laura.
- Sallingboe, Hans Jacob Henningsen, cand. jur., 20. 4., H: Eivy, f. Winstedt.
- Salomon, Simon, Dir., 3. 6., 55 A., Hellerup, H: Johanna, f. Eisenstein.
- Salomonsen, J. S., Etr., 85 A., begr. 20. 4.
- Salto, Ottilia Sophie, f. Bagger, E. e. Pastor V. A. S., 8. 8.
- v. Sames, Sextine, f. Kahlen, Enkefrue, 23. 2., St. Josephs Hosp.
- Sandberg, Hertha Mathilde, f. Madsen, 12. 7., M: Alb. S.
- , Jens, fh. Kbm., 10. 5., Viborg, H: Andrea, f. Holm.
- , L. L., 30. 12., Frberg.
- , Lovise Sofie Frederikke, f. Halvorsen, 15. 2.
- Sander, Carl Aug., Slagterm., bekg. 24. 12., 76 A.
- Sandrue, Julius, 19. 1., Brooklyn.
- , Karoline, 2. 11., 83 A., M: C. S., fh. Maskinm.
- Sarauw, Anna, f. Gede, 7. 4., Fredensborg.
- , Ernst Vilh., Kapt., fh. Stationsforst., 16. 6., Kbh.
- Sarauw, Georg Kr. Adolf, 28. 9.
- Sarup, Anna Doroth., f. Ebeling, 23. 4.
- Scavenius, Carl A., Maskinm., 27. 1., Moder: Caroline S.
- Schade, Heinrich, ps. kgl. Skovrider, 6. 10., 85½ A., Snekkersten.
- Schaeffer, Ulrik Gotfred, Forp. af Gemauerthof i Curland, 9. 3., Sstr.: Frederikke S.
- Schaffner, Louise, f. Düring, bekg. 12. 5., Hamburg.
- Schalldemose, Elisabeth, 16. 1., Moder: Harriet, f. Watt.
- Schaltz, Agnes, f. Bindseil, 19. 5., M: Carl S., fh. Manufakturhdr.
- Schandorf, Poul J. V., begr., 30. 4., H: Henrijetta, f. Astrup.
- Schaufus, Julie, f. Grønbech, 22. 2., M: Adolf S., Bogholder.
- von Schaumberg, Fr. Vald., fh. Skriver v. Hærens Laborat., 21. 10., 80½ A.
- Scheel, Anna, f. Hammeken, 5. 7.
- , Chr. Bille, Hofjægerm., Greve, 16. 6.
- Scheitel, Kamma, 17./18. 4.
- Scheller, Sophie Amalie, f. Schrøder, E. e. Stenhuggerm. A. A. S., 20. 12.
- Schibsbbye, Carl, Fabr., 28. 6., Valby, H: Dagm. S.
- Schilder, Wiggo Alexis, fh. Gross., 8. 12., Frberg, H: Ingeborg, f. Bülow.
- Schiødtte, Fritz, Mægler, 1. 7., H: Ida, f. Withusen.
- , Lauritz, Læge, 19. 11., H: Achima, f. Ibsen.
- Schiønning, Aage From, fh. Hdlsr., 12. 7., H: Else.
- , Freder., f. Mortensen, E. e. Gross. Carl S., 23. 8., Frværk.
- , L. A., Kbm., 10. 2., Løgstør, H: Julie.
- Schiøtt, Dagm., f. Kjær, 21. 12., Ordrup.
- Schiøtz, Viktor Chr., Bogh., 10. 10., D: Betty Rosted-Løvgreen.
- Schjerning, Anna, f. Bahlmann, 12. 10.
- Schlegel, Carl, Postm., 9. 5., Ebeltoft, H: Elise.
- Schleisner, Ragnhilda, f. Bruun, 4. 1., M: C. S., Fabr.
- Schleppørell, Fred. Ad., 30. 9., Charlottenl., H: Sigrid, f. Schäffer.
- , Marie Cathrine, f. Rasmussen, 13. 1., Frhavn, D: Emilie Meldgaard.

- Schleppegrell, Sigrid, f. Schäffer, 7. 10.
Schlichtkrull, Phanuel, Gross., 17. 1.,
H: Mennie S., Haslev.
Schlick, R. W. T., Konservator, 19. 9.
Schmahl, Alfr., Gross., 10. 12.
Schmedes, Vilhelmine, Frk., 18. 12.
Schmidt, Aug., Godsforv., Bankdir.,
Svendb., 4. 7.
—, Einar, Insp., 11. 4.
—, Ellen, f. Laage Thomsen, bekg. 18.
8., M: Holg. S., Hundige pr. Taa-
strup.
—, Ernst Arvid, 22. 9., 2 Md., F:
Gunnar S., Faaborg Prg. pr. Varde.
—, Ida, f. Petersen, 9. 8., Faaborg
Prg. pr. Varde, M: Gunnar S.
—, Olivia, f. Olsen, E. e. Godsinsp.,
Lt. S., Horsens, 1. 10., Kbh.
—, Peter, Kbm. i Odense, 21. 4.
—, S. N., Landinsp., 7. 10., Søby,
Svigerinde: Bothilde S., Brøns,
Sønderjyll.
Schmitz, Arn., Fabr., 4. 7.
Schou, Elisab., f. Wolder, 16. 9., M:
Hans S., Lyngby.
—, Chr., Bankdir., 23. 5., Aarhus, H:
Pouline, f. Tolderlund.
—, Hans Pet. Mandix, Kanc.r., 1. 9.,
Br.: A. F. M. S., fh. Overlærer.
Schouboe, Joh. Godtfr. Lorenz, Kredslg.,
31. 5., Odense.
—, Th., fh. Bogh., 31. 12., H: Vilhel-
mine.
Schoug, Ida, f. Neergaard, 13. 4.
Schoustrup, Ingeborg Charl., 9. 6.,
Moder: Kommandørinde S.
Schouw, Carol., f. Fugelsang, E. c.
Fabr. Vict. S., bekg. 9. 8.
—, Victor, Fabr., 2. 1., H: Caroline,
f. Fugelsang.
Schroll, Johannes Zeuthen, Gen.lt., 28.
1., H: Betty, f. Svitzer.
Schrøder, Alba, Frk., 7. 4.
—, Line, Frk., 9./10. 4., 87 A.
—, N. D., Læge, 14. 6., Roskilde, H:
Elisabeth.
Schubart, Aug., 4. 10., H: Marie, f.
Nielsen.
Schultz, August, ps. Kanoner, 2. 2., H:
Betty, f. Person.
—, Godske Michael Philip, Landmand,
3. 3., 79 A.
—, Vilhelm Frederik Carl, afsk. Stabs-
serg., bekg. 2. 2., H: Ester.
- Schumacher, Emma Cecilie, f. Klein,
25. 3., Vanløse, M: G. S.
Schwensen, L. O., Kapt., fh. Stations-
forst., 22. 2., Roskilde, H: Anna,
f. Mackeprang.
Schytte, Asa, f. Høhling, 17. 3.
Schæbel, Albert Diderik, Smedem., 3.
4., H: Ingeborg, f. Schmidt.
—, Marie, f. Dinesen, E. e. Snedkerm.
Nic. E. S., 22. 7.
Schæffer, Charles, Herreekviperings-
hdr., 3. 6.
—, Hans Corixen, Assist., 23./24. 5.,
H: Olga, f. Carstensen.
Schønberg, Soph., f. Stallmann, 13. 9.,
D: Clara.
Seehusen, Claus Jac. Friderich, fh.
Bagerm., 21. 9.
Seiersen, William, Kbm., 21. 1., Aar-
hus, H: Dagmar, f. Dahl.
Seifert, Anna Elisab., f. Jensen, 21. 4.,
M: Carl S.
Seith, Hansine Maria, 1. 9.
Selmer, Ellen Margr., f. Rohde, 2. 12.
i Bergen, 82 A.
Selsted, Ludovika Elisab., f. Martins,
30. 8., M: H. F. V. S., Overkrigs-
kommissær.
de Serre, Hyacinthe, Frk., 27. 5., Hel-
singør.
Serritslev, Margr., f. Christiansen,
bekg. 4. 7., M: Oluf.
Sick, Anna, f. de Moldrup, Prof.inde,
bekg. 11. 4.
—, Julie, bekg. 23. 10., Middelf.,
Sstr.: Vilhelmine S.
Sidenius, Gustava, 5. 2.
Siegumfeldt, Maren Dorthea, 4. 5.
Simmelkiær, Clara, f. Jacobs, 18. 8.,
H: Will. S.
Simmons, Marie, f. Hjardemaal, bekg.
5. 4.
Simoni, Anna Helene, f. Sødring, E.
c. Skibsmægler Peter M. S., 7.
12.
Sinding, Ellen, f. Schandorff, 23. 2.,
begr. Lemvig.
Sisbye, Hans Jensen, ps. Musiker,
begr. 24. 3., H: Marie Kristine, f.
Enig.
Sivertsen, Charlotte Amalia, f. Scharff,
25. 3.
Sjelle, Rud. Chr., Sadelm. og Tapet-
sererm., 14. 9.

- Skaarup, Caroline Freder., f. Rasmus-
sen, E. e. Hdlsagent Har. Vilh. S.,
5. 9.
- Skals, N. P., Snedkerm., 1. 5., H:
Margr.
- Skjøtt, Will. Jensen, Forvalter, 9. 5.
- Scott, Eleanor., 31. 3., 15 Mdr., F:
Hans S.
- Skouboe, Søren, fh. Adjunkt, Vice-
provst p. Regensen, Justitsr., 16.
8., St. Josephs Hosp.
- Skousen, Thos., Ingn., bekg. 26. 8.,
H: Rigmor, f. Røyggaard.
- Skovgaard, Hansinc, 19. 3., Sstr.:
Inge Osterfeld.
- Skovgaard-Petersen, Anna, Frk., 16/
17. 5.
- Slange, Mads, Kontorist, 16. 3.
- Smidt, Charlotte Frederikke, f. Hof-
mann-Bang, 12./13. 4., Nybølle-
gaard, M: Henry S.
- Smith, Niels, fh. Dir., 11. 6.
—, Nielsigne Margrethe, f. Perch,
Justitsr.inde, 6. 1., 91 A.
- Soldath, Chr. Carl, Hørkr., 20. 12., H:
Henriette.
- Sommer, Herm. Bidstrup, Kbm., 20.
8., Næstved.
- Sommerfeldt, Christiane, f. Dahl, Enke-
frue, 27. 2., D: Albertine Birch,
f. S.
- Sonne, Tyge Rothe, 9. 1., Buenos Aires.
Spandet, Niels Møller, f. 18. 1. 98, 25.
7., Thurebylille, F: Svend S.
- Spetzler, M., Urmager, 16. 3., Frederi-
cia, H: Marie, f. Corty.
- Speyer, Betty, Frk., 1. 11.
- Spies, Jeanethe Margr., f. Ogilvie, E.
e. Kobbersmedem. W. S., 25. 3.
- Sporleder, Fred. Gotfr. Eduard, Un-
derm. i Marinen, 26. 10.
- Springborg, M., Sagf., 28. 11., Holbæk.
- Spur, Johanne Margr., f. Høyrup, 5.
11., St. Josephs Hosp.
- v. Späth, Mabel, 19. 4., F: Vilh. v. S.
Staal, Henriette, f. Størup, E. e. Revi-
sor v. Statsb. Henr. S., 19. 6.
- Stade, Christine, Enkefruc, 22. 2.
- Staffeldt, Nanna, Kanc.r.inde, 12. 3.
- Stahnke, Fred. Vilh., bekg. 9. 4.
- Stakemann, Will. A., Konsul, 22. 12.,
Frberg H.: Micaela, f. Rodriguez.
- Stallknecht, Martin, Glarm., 17. 3.,
Nykøb. S., Br.: Ludv. S.
- Stannis, F. C., Tandlæge, cand. phil.,
23. 8.
- Starriz, Gusta Vilhelmine Theodora, f.
Steenberg, 28. 3., Rigshosp., M:
V. S., Bankbest., Tølløse.
- Starup, Lauritz Winsløv, 3. 2., Nykøb.
F., H: Laura, f. Muhle.
- Staun, Ida Høegh, f. Christensen, 10. 2.,
Odense, M: O. H. S.
- Steen, Laura, f. Sønderberg, E. e. For-
lagsboghdr. H. C. F. S., 29. 9.
- Steenberg, Anna, f. Mogensen, E. e.
Prof. N. G. S., 29. 11.
—, Anna Andrea Christiane, f. Frede-
riksen, begr. 24. 3., M: Th. S.,
Portner.
- Steenen, Marie, f. Janssen, 19. 8., 78
A., M: F. S., Lellinge Mølleg.
- Stein, Ole Tauber, 26. 5., F: Her-
mann S.
- Seinmetz, Carl, fh. Kbm., Køge, 5. 9.,
Kbh.
- Stenberg, Aug., Red., begr. 19. 9.
- Stephansen, Marie, Frk., 7. 4., Vejle.
- Sthyr, Pet. Carl Asgeir., Gross., 25. 7.,
81 A.
- Stilhoff, H., E. e. Postm. S., Graasten,
3. 12.
—, Otto Fr., 17. 3., Kbh.
- Stilling, Martha, f. Bay, 28. 6., M:
Vald. S.
- Stockmarr, Jane, f. Sørensen, 20. 5.,
M: Johs.
- Stoltenberg, Catharine, f. Bartram, 4.
4., M: fh. Statsbanefuldm. S.
- Storm, Ane Margrethe, f. Vangberg,
E. e. Poul Jerndorff S., 17. 3.,
Kbh., S: A. V. Storm, Kastellets
Præstebolig.
—, Frederikke, bekg. 25. 11., 48 A.,
Svendborg.
- Stricker, Poul, Kmj., Bankbest., 10.
2., Kbh.
—, Rob., fh. Borgm., 27. 4., H:
Cecilie, f. Bruun.
- Struck, Marie Kathr., f. Hansen, 16. 7.,
M: P. V. S., fh. Viktualiehdr.
- Strøm, Harald, fh. Skibsbygger i Mari-
nen, 27. 4.
- Strømberg, Hendrik P., ps. Lods, 19.
3., 75 A., Dragør.
- Stub, Elisabeth, f. Gofoed, bekg. 9. 9.
—, Jørg. Hansen, fh. Toldkontr., Red-
ningsvæsensbest., 4. 5., Nekse.

- Støbe, Christiane, 7. 7., 86 A., D: Camilla S.
 —, P. W., Stationsforst., 30. 10., Glostrup.
- Steinholm, Henriette, E. e. Hospitalsforv. Otto S., 22. 12.
 —, Otto, fh. Rodem., 6. 11., H: Dagn., f. Møller.
- Suhr, Edith Ingeborg, 4. A., Frb. Sk., 12. 2.
 —, Marie, anm. 20. 2.
- Sundberg, Ingeb., f. Hammer, 17. 8., M: J. C. S.
- Sundorph, Agnes, f. Waitz, 2/3. 11., Rungsted, M: Carl S.
- de Svanenskjold, Vittha, f. Hoff, 2. 10.
- Svanholm, Jens Chr., E. af Sebberkl., 1. 8., H: Anna.
 —, Peder, Landbrugskand., Forv., 21. 9., Aalborg Kommunehosp., M: Anna S., Sebberkloster.
- Svendsen, Chr., fh. Forretningsf. v. »Sorø Amtstid.«, 10. 9., Slagelse.
 —, Thorv. Vill., Gross., 27. 7. H: Kristine, f. Jensen.
- Svenstrup, Har., Sten- og Billedh., 17. 10., H: Alma, f. Hansen.
- Sæby, Harald Vilh., Gartner, begr. 6. 2.
- Søborg, Mariane, E. e. Mægler Ferd. S., 21. 7., Aalborg.
- Sølling, Alma, f. Kjærulff, 19. 7., M: Joh. S.
 —, Henriette Charlotte, f. Dons Blædel, 30. 1., 63 A.
- Sørensen, Chr., Sgpr. t. Garnisonssk., 2. 11., H: Nicoline, f. Winding.
 —, Erik, Læge, Hadsten, 5. 3.
 —, Jenny Sophie Dorthea, f. Bay, Enkefrue, 27. 10.
 —, Jens Georg, Etr., fh. Borgm. i Rødby, 12. 3., Kbh.
 —, Louise Marie, f. Høegh, E. e. Snedkerm. L. C. S., 26. 3., D: Gudrun Ballin.
 —, M., Sparekassedir., Justitsr., Kapt., 6. 1., i Nyborg, H: Alma.
 —, R., fh. Dir., Aalborg, 1. 8.
 —, Søren Chr., Sgpr., 2. 11., Kbh.
 —, Wilh., fh. Propr., 2. 8., 80 A., Hadsund, S: Læge S. S., Randers.
 —, Ville, f. Aakerberg, E. e. Ekspsekr., cand. jur. S. Chr. S., bekg. 7. 12.
 —, William, Dr., 29. 6.
- Tafdrup, Hans Ulrik, 12. 2., F: Axel E. T.
- Tandrup, Chresten, Murerm., bekg. 16. 7., Thisted, H: Anna, f. Guldager.
- Tegner, Anna Laura, E. e. Kapt., 11. 8.
 —, Emma, f. Gjellerup, 21. 6., Hillerød.
 —, Othilia Victoria, bekg. 11. 10.
 —, Viggo, fh. Gross., 20. 2., Hornbæk.
- Teisen, Anna Margr., 23. 5.
 —, Chr., fh. E. af Dronninggaard, Vendsyssel, 29. 2., Vognstrup, H: Bertha.
 —, N., Overlærer, 1. 3., 64 A.
 —, Sv., Arkitekt, 4. 5.
- Tengnagel, Anina Fabritius, Enkefrue, 16. 7.
- Ter-Borch, Thomy, 26. 3., H: Sophie, f. Hastrup.
- Terkelsen, Albertine, f. Kramer, 30. 7., M: B. T.
 —, Carl, Godsinsp. p. Lindenberg, 11. 11.
- Terkildsen, Ida Anna Margrethe, fh. Lærerinde, 19. 1., Dallerup Prg., Brodersøn: Jens T., Sgpr.
- Terp, Emilie, E. e. Sagf. P. T., 12. 3., D: Ingeborg.
- Testmann, Signe, Enkefrue, 29. 2.
- Tetzlaff, Ottogine, 6. 3.
- Thaarup, Ax., fh. Boghdlr., 19. 7., H: Carola, f. Nyholm.
- Thalbitzer, Annette, f. de Neergaard, 21. 10., M: G. P. T.
 —, C. W., Oberstlt., 20. 8., 87 A., Frberg, H: Elise.
- Tnaamsen, Harald, Kt.chef i Privatbanken, 1. 11., Rigshosp.
- Thanning, Jacob Theod., Dir., 28. 11.
- Theisen, Svend, Arkitekt, 3. 5., Kolding, H: Karen.
- Thejll, Oscar, 9. 4., Svendborg, Sstr.: Henriette v. d. Hude f. T.
- Therkildsen, Anna Cathrine, f. Staugaard, bekg. 30. 3., Vordingborg, M: T. T.
 —, J. T., Telegrafbest., 11. 3., Marstal, H: Clara Marolly T.
- Therp, Lagertha, f. Hansen, bekg. 5. 10., M: H. V. T., Restauratør, Dragør.
 —, Viggo, bekg. 25. 11.
- Thiele, Just, fh. Herredsfoged, 14. 4.
- Thiellesen, E. T., Sagf. i Fredericia, 7/8. 5., Kbh.

- Thielsen, Ewald, Dir., 8. 3., H: Olga.
Thiesen, Carl Gust., Sagf., 23./24. 6.,
Korsør, H: Ellen.
- Thillerup, C. K., Bogtr., Flensburg,
1. 3.
- Thofte, Ludvig, fh. Ekspeditionssekretær,
16. 4.
- Tholander, Sofie Agnete, f. Broen,
E. e. Dampskibsf. H. T., 14. 2.
- Tholle, Georg Marcus, Skomagerm., 10.
8., 83 A.
- , Mathilde, f. Olsen, E. e. Arkitekt
Jul. T., Viborg, 6. 10., Frberg.
- Thomsen, Eline Marie, f. Schrøder,
2. 7., Viborg, M: L. T., Kt.chef.
- , Fr., Højskoleforst., Børkop, 21.
10., H: Johanne.
- , Har. Sigv., ps. Kom.l., Lt., 24./25.
10., H: Marie, f. Christiansen.
- , Mart., Dir., 28./29. 7., H: Elma,
f. Jørgensen.
- , O. A. M., fh. Sgpr., 19. 7., Kbh.,
H: Aug. Lyhne T.
- , Vilh. Theod., Kt.chef i Privatban-
ken, 31. 8.
- , Wica, E. e. Kbm., Bankdir. Peter
T., 15. 3., Slagelse.
- Thorlacius, Einar, fh. Sysselmand,
21. 11.
- Thornam, Lars Chr., Detailhldr., 31. 7.
- Thoroddsen, Skuli, fh. Sysselmand og
Byfoged, 21. 5., Reykjavik.
- Thorsen, Bernhard, Kbm., 12. 3.,
Nakskov.
- , Dorothea, f. Nissen, Enkefrue,
24. 4.
- , Fr., fh. Postm. i Korsør, 30. 5.,
Kbh., H: Klara, f. Lund.
- , Lea, f. Berg, 9. 4., Aalborg, M:
Bernhard T.
- , Vald., Posteksp., 26. 12.
- Thorsøe, Noline, Frk., 12. 4.
- Thorup, J. H., Gartner, 28. 12., Ny-
køb. S.
- , Jørgen Ludvig, fh. Handelsingartner,
5. 3., H: Luise.
- , Svend Erik Eugenius, begr. 29. 7.,
18 A., F: Erik T.
- Thrane, Carl, Justitssekr. i Højesteret,
19. 6., 78 A.
- Thune, G. F., Fabr., fh. Landinsp.,
11. 10., Aalborg, D: Frederikke.
- Thye, Henriette, f. Ramberg, 21. 5.,
92 A.
- Thygesen, Augusta, f. Brøsch, Enke-
frue, 11. 3.
- , N. C., Hotelejer, 6. 7., Hjørring.
- Tidemand, Will. Rich., Etr., 11. 11.,
Holbæk, H: Caroline, f. Dons.
- Tilemann, Edle, 2. 1., i Odense, Søster:
Nicoline T.
- Tillisch, Sophie, f. Skeel, 28. 12.
- Tjäder, Tom, Fabr., 14. 11.
- Tobiassen, Christiane Marie, f. Win-
ther, E. e. Dyril. H. Joh. T., 27. 11.,
Roskilde.
- Toft, Henrik, Overhovm., 18. 12.,
Christiania, H: Ellen, f. Wittrup.
- , Laurentze Emilie, 25. 12., Frberg.
- Tofte, Axel, Buntm., 6. 9., Holbæk.
- , Emma, 8. 4., D: Signe Siesbye, f. T.
- , Louis Julius, ps. Kanoner, 15. 3.,
H: Marie, f. Nilsson Morell.
- , Otto Lauritz, 3. 2.
- , Thora Emilie, Frk., bekg. 3. 9.
- Tolstrup, Agathe Marie, f. Nissen, 22.
6., M: F. L. T., Palæforv.
- , Clara, Frk., 12. 4., Sstr.: Johanne.
- , Johannc, Frk., 15. 7., »Sarepta».
- , Marie, 8. 8.
- Tommerup, Wilhelmine, 15. 2., 84 A.,
Sstr.: Christiane Stæhr.
- Tonboe, Julius, Maskinm., 19. 3., i
Nordsøen, H: Margrethe, f. Brandi.
- Toop, Amalie, Frue, 9. 6.
- Topp, Dora, E. e. Læge P. W. T., 2. 12.
- , Kay, 20. 7., 25 A., falden i
Frankrig, F: G. T., Apot., Hornslet.
- Torp, Thora, f. Løffler, E. e. Justitsr.,
Prokurator Carl T., 16. 5., 83 A.
- Tortzen, Dorothea, E. e. Red. Chr. G.
T., 25. 4.
- Trabolt, Lambertus, fh. Guide, exam-
jur., 9. 4., H: Laura.
- Trampe, Frederikke Caroline, Kom-
tesse, 15. 12.
- Tranberg, Andrea, f. Fiedler, 12. 11.,
M: Jul. T.
- Tranberg, K., fh. Sgpr., 10. 11.
- Trebbien, Klara Charlotte, 3. 2.
- Treschow, Louise, 8./9. 7.
- Trier, Susanne, f. Trier, 17. 7., S: S. E.
T., Kt.chef.
- , Viggo Peter, Magister, 8. 2., 54 A.
- Troensegaard, Folmer, 26. 1., Troense,
Moder: Emma T.
- Trojel, Margrethe, f. Serritslev, 27. 3.,
Stubbekøb., M: Th. T.

- Tronier, Chr. Fr., Prokurist, 14./15. 10.
 Truelsen, Juliane Freder., f. Fuglede,
 bekg. 9. 9.
- Tryde, Anna, 5. 8., Moder: Augusta.
 Tscherning, Hanne Sof., 19. 8.
- Tullin, Ingrid, 24. 9., Charlottenl., M:
 Axel T., Restauratør.
- Tuxen, Sophus Christian, 16. 3., F:
 Kaj T., Assist. v. Statsb.
- Tvede, Hans H. A. J., Fabr., 21. 3.,
 H: Thyra.
- , Manne, f. Ostermann, 29. 6.
- , Olga, f. Johansen, 15. 4., Helle-
 rup.
- Tvermocs, Godtfr. Ferd., Kfr., 22. 5.
 —, Madsenius, Gaardejer, Thoroslunde,
 19. 4., H: Anna, f. Lund.
- Tüchsen, Antonie Sine, f. Sten Kjærulf,
 22. 3.
- Tychsen, Chr. Carl, fh. Skibsf., bekg.
 15. 12.
- Tømme, Andreas Peter, Apot., 16. 2.,
 Hadsten, H: Elisabeth, f. Møller.
- Tønder, Julie, f. Neergaard, 15./16. 5.,
 M: N. T.
- Tørche, Johanne, Frk., 29. 12.
- Tøttrup, Ida, Frk., 14. 11., Diakonisse-
 stift.
- Ulrich, Aage Valdemar, 12. 3., p. Rigs-
 hosp., H: Lis, f. Thorbjørnsen.
- , Doris, 15. 12., 21 A., Mariæ Hosp.,
 Roskilde.
- , Johs. Discher Stauning, Sgpr., 27.
 8., Tølløse Prg.
- Ulrik, Sara Birg., f. Tscherning, 22.
 5., M: Axel.
- Ulstrup, Meta Margrete, bekg. 30. 3.,
 Roskilde.
- Unmack, Elisab. J. W., f. Schaumburg-
 Müller, 14. 9.
- Ursin, Ingver, fh. Kbm., 1. 4.
- Ussing, Dagm., f. Wassmann, 13. 10.,
 M: Chr. U., Gross.
- , Ludv., Kbm., 22. 9., Nakskov.
- , Svend, Pr.lt., 29. 6., Næstved.
- Utzon, Carl, bekg. 25. 7., 11½ A., F:
 N. P. U., Fabr.
- , M. L., 11. 9.
- Valentin, A. M. S., fh. Garverm., 5./6.
 4., Kallundborg.
- , Johanne, f. Grønbech, Enkefrue,
 3. 6.
- Valet, Thorvald F., fh. Barber og
 Frisor, 30. 1., H: Jensine.
- Vang, Andr. Peter, Ing., 8. 5., Hellerup,
 H: Alice, f. Lewald.
- Varming, Johs., 23. 12., F: H. V.,
 Amtsløge, Hjørring.
- Vater, J. F., Krigsraad, fh. Musikdir.,
 14. 7., H: Oline, f. Dragsted.
- Vedel, Peter, Gross., begr. 8. 1., Hel-
 lerup.
- Veith, Anna, f. Timm, 23. 8., Dresden.
- Velschow, Emilie Augusta, 13. 11.
- Vennervald, Karen Maria, f. Drexler
 Hansen, 26. 4.
- Vermehren, Anna Kirst. Pauline, f.
 Hansen, E. e. Kt.chef Chr. V.,
 17. 6.
- Viole, Paul, fh. Pr.lt., Dir., 26. 12.,
 Frberg, Moder: Constance, f. Réc.
- Vincent, Alex, Kunstforl., 1. 6., H:
 Agnes.
- Vium, Chr. Larsen, fh. Kbm., 2. 4.
- Vogelius, Ellen Johanne, 24. 11.
- Vogelsang, Emma, E. e. Fabr. Vilh. V.,
 18. 12.
- Voigt, Aage Emil, 16. 3., Marinehosp.
 —, Joh., f. Larsen, 21. 8.
- , Wilhelmine Banner, 25. 7., Br.:
 Chr. V., Kapt.
- Voldby, Frederik Christian, Dyr., 27.
 3., Maribo.
- , Niels Jensen, begr. i Gibraltar,
 bekg. 14. 3., Moder: Karen V.
- Voss, Chr. Joh. Karl, Partikulier, 8. 11.,
 St. Josephs Hosp.
- Voxlev, Jens Laur. Ant., fh. Forv. p.
 d. kgl. Porcellænsfabr., 22. 6.,
 Binderupg. v. Nibe, H: Olga, f.
 Delcomyn.
- Wadum, Magdalene, f. Schaltz, E. e.
 Prokurator E. J. W., 1. 12., Vejle,
 86 A.
- Wagner, C. P., Skrædderm., bekg. 24.
 8., H: Cathr.
- Wahl, Elisab., f. Schack, E. e. Stift-
 amt. W., 22. 12.
- , Madsine, f. Fossum, E. e. Murerm.
 H. T. W., 18. 4.
- Wallcen, Anna, f. Bornemann, Enke-
 baronesse, 16. 3.
- Walløe, Trine Kirstine, Frk., 1. 5.
- Wandall, Hans Bertram Vilh., Fuldm.
 i Kreditf., 20. 11., Aarhus, H:
 Birgitte, f. Jespersen.
- Wandborg, Sofie, Enkefrue, bekg. 25.
 11.

- Wandel, Peter, fh. Kbm., 10. 1., H: Thora, f. Berg.
 —, Thora, f. Berg, E. e. Kbm. Peter W., 27. 2.
- Wandrup, Harald, Husejer, 9. 4., Kommunehosp., H: Albertine.
- Wang, Niels, 19. 6., F: Jacob W.
- Warberg, Aug., Improvisator, 10. 8.
- Warisch, Josef, Gross., 16. 1., Kbh.
- Weber, Soph. Charl., 26. 7., M: W. W.
- Wedel, Alb., 20. A., falden i Frankrig, begr. i Barliu, bekg. 17. 9., Moder: Albertine.
- Wedel-Jarlsberg, Frederikke, Baronesse f. v. Benzon, 10. 4., 95 A.
- Wegener, Johan Lars Emil, Stenhugger, 16. 3., H: Sofie Elisabeth, f. Graff.
- Weitzmann, Ida, f. Fleischer, E. e. Kanc.r., Fabr. Chr. L. W., 12. 1., Hillerød.
- Wellejus, Johanne, E. e. Lærer W., Kværkeby, 23. 4., S: Joh. L. W.
- Wellendorf, Marie, f. Meldahl, 18./19. 8., M: U. W., fh. Forp.
- Welsch, W. F., Redaktør, 7. 2., Holstebro, 83 A., H: Marie, f. Berg.
- Wendel, Nilla, 12. 1.
- Wendrich, Viggo, Skuespiller, 5. 2.
- Wenger, Anna, f. Langner, 23. 4.
- Wennemoes-Sørensen, Susanne, f. Bøhling, Enke, 29. 3.
- Wesche, Sigfr. Aug., Gross., 5. 11., H: Julie, f. Jensen.
- Wesenberg, Ane Lovise, 14. 10.
- Westengaard, Anna, Oberstinde, bekg. 26. 9., 90 A.
- Westenholz, Gine, Frk., 28. 4.
- Westergaard, Ernst Otto Alb., Urmager (f. 18. 7. 1864 i Sorø), 15. 12., Kommunehosp.
 —, Frederikke Wilhelmine, f. v. Voigt, 14. 4., D: Agnes W.
- Westermann, C. P. N., fh. Apot., 29. 11.
- Weywadt, Peter Sophus Nicolaj, Assist. v. Kbh.s Vej- og Kloakanl., 31. 12., H: Eleonora.
- Wiberg, Anna Helene, f. Hasselgren, 17. 11.
 —, Dorthea, f. Meyer, 5. 6., S: Karl W., O.retssagf.
 —, Poul Erik, 12. 5., Moder: Laura W.
- Wied, Karen, fh. Hotelejerinde, 23. 10.
- Wiedemann, Aug., Prokurist, 10. 10., Gentofte, H: Marie.
- Wiegand, Aug., Broderihdlr., 17. 6., H: Euphemia, f. Fuchs.
- Wiehe, Ant. Vilh., Skuesp., 14. 8.
- Wielandt, G. H. E., Kapt., fh. Fyrm., 22. 2., H: Louise, f. Reimers.
 —, Volmer, 13. 11., 28 A.
- Wiggers, Annetta, f. Stagno Balestrini, 20. 7., Hamburg, M: Georg W.
 —, Marie, f. Torp, 15. 9., Svendborg.
- Wiig, Hannah, f. Friis, 20. 4., 97 A.
- Wilian, E. F., Fabr., 2. 10.
- Willer, Ellen Louise, 14. 6.
- Willumsen, Caroline, f. Paustian, E. e. Possementm. P. J. W., 8. 2.
- Wilsbech, Carl, fh. Rodem., 5. 4.
 —, Lovise, bekg. 16. 5.
- Wilse, Augusta, Frk., 9. 2., 83 A.
- Winckler, Gust. Chr., Kbm., Neushwang, 4. 8.
- Winding, Albert Ludvig, Ekviperingshdlr., 30. 3., H: Claudine, f. Wagner.
- Winkel, N. N., fh. Propr., Horstedg. pr. Vejle, 5. 8.
- Winkelmann, J. Vilh., Faktor, 1./2. 3., H: Hortensia.
- Winsløw, Eva, f. Jensen, 20. 3., Ebberup, M: J. L. W., pr. Fyrm.
- Winther, Fr., Landskabsmaler, bekg. 4. 4.
 —, Mich., Læge, Slagelse, 21. 6.
- Wisborg, Carl, Prokurist, 17./18. 3., Frberg, H: Emilie.
- Wismann, Carl, Snedkerm., 2. 3., Aarhus.
 —, Nielsine Petrine, f. Asmussen, E. e. Bødkerm. Fr. W., bekg. 24. 5.
- Wissing, Dagmar, fh. Kom.lærerinde, 6. 3.
 —, Sørine, Frk., 10. 12., Taarbæk.
- v. Wittrock, Antoinette Wilhelmine, f. Mussmann, 2. 12., M: H. G. v. W., Stationsforst., Køge.
- Wittusen, Arentgott, 6. 1.
 —, Laura Margrethe, Malerinde, 7. 4., 88 A., Aarhus.
 —, P. P., Gross., 13. 12.
- Woer, Petronelle Edvardine, f. Ipsen, 11. 3., 89½ A., D: Laura F. Mulvad.
- Wolf, Frederikke Kristine, f. Schmidt, E. e. Sgpr. t. Hersted og Gjevninge

- Halvor Emil W., 13. 2., Niece: Augusta Gredsted, f. V.
- Wolff, Carl Johan Harald, Læge, 13.(?) 1., H: Emmy, f. Stützer.
- Wolstrup, Elisabeth, 8. 1., i Jyderup.
- , Marie, 25. 7., Br.: C. A. W., Kt.-chef.
- Wolter, Elna Veronika, f. Persson, 18. 3., M: Vald. W., Skræderm.
- Wonsild, Anna Caroline Christine, Enkefrue, 27. 2.
- , Laur. Jul. Chr., 14. 5., Frberg.
- Worm, Maren Kirstine, f. Henriksen, 29. 11., M: J. W., Gartner.
- , Sophie Philippine Cathrine, 26. 3., 84 A., i Katstrup.
- Worsøe, Anna Margr. Elise, f. Wamberg, 7. 12., M: Hans Emil W., Lyngby.
- Wulff, B., Apot., Haderup, o. 14. 4.
- , Beate Margrete, Sygeplejerske, 11. 12. 4., Sstr.: Elisabeth W.
- , Emil, fh. Økonom, bekg. 23. 7., H: Emilie.
- , Hertha, f. v. Holstein-Rathlou, Kmh.inde, 19. 4., Sstr.: Rosa Tramp.
- , Sara Marie, Frk., Pianistinde, begr. 28. 3.
- Wulff, Viggo, Translatør, o. 20. 6., Næstved.
- , Vilhelmine, 80 A., begr. 18. 4., Ranum.
- Würz, Aug. Martin, 23. 7., H: Hansine, f. Kjærulff.
- Zacho, Andrea, f. Petersen, 14. 6., Aarhus.
- Zeltner, Vilh., Murerm., 3. 5., H: Christine, f. Berlin.
- v. Zeppelin, Ditleff, 4. 4., H: Kala.
- Zernichow, Ane Cathrine, f. Høyer, Enkefrue, 31. 3., 82 A.
- , Dikken v. d. Lyhe, bekg. 8. 6., Frberg.
- , Sophie Elisabet, f. Malgor, 16. 6., D: Catr. Z.
- Zillmer, Poulina Amalia, f. Honig, E. c. Økonom, Stabsserg., 16. 1.
- Zwicki, Carl, fh. Skomagern., 4. 5.
- Øckenholt, Michael, Best., 19./20. 8.
- Øllgaard, Ludvig, Læge, 2. 1., H: Charlotte, f. Lind.
- Ørsløff, Henr., Læge, Sandager, 31. 8.
- Ørsted, Valdemar, fh. Skibsf., 2./3. 3., H: Camilla, f. Jensen.
- Ørum, C. J., 22. 9., Haderslev, H: Christine, f. Schmidt.
- , Oliva, f. Arboe, 11. 4., Charlottenl., M: Kapt. A. Ø.

A. W. Rasch:

Dødsfald i Norge

1916.

Tillæg til Personalhistorisk Tidsskrift.

København.

Trykt hos J. H. Schultz A/S.

1917.

Dødsfald i Norge

1916.

Samlede af A. W. Rasch.

(Det efter H: anførte Navn angiver den efterlevende Hustrus Pigenavn.)

- Aakrann, Engebret, 30. 11., Elverum.
Aamodt, Olaus A., Farmer, 57 A.,
25. 12., Chr.ania, begr. Bryn.
Aanning, Johannes, Stud. theol., 2.
2., Aalesund.
Aanonsen, A., Marineingeniør, 9.
7., Chr.ania, H: Marie, f.
Christensen.
Aarestrup, Dorothea Marie, 91 A.,
25. 3., Horten.
Aars, Anna, f. Teilmann, 73 A., 15.
1., Chr.ania.
—, Fanny, 8. 7., Chr.ania.
—, Nils Johan Julius, fhv. Provst,
nær 81 A., 26. 12., Chr.ania.
Aarsten, A. B., Fabrikejer, 5. 7.,
Chr.ania, begr. Askim.
Aas, B. Th., Kbmnd., 75 A., 1. 3.,
Mehavn.
—, Julius, Dampskibsf., 40 A., 25.
11., Chr.ania, begr. T.hjem.
—, Kirsti, f. Haanshus, nær 93 A.,
7. 9., T.hjem.
—, Margit, 4. 6., Sandviken, begr.
Gl. Aker.
—, Oscar F. W., Brugsfuld., 36½
A., Ø. Aker, H: Ragnhild, f.
Nortvedt.
—, Polly (Pauline), Telegrafistinde,
24. 8., Chr.ania.
Aasen, Sine, f. Næss, 77½ A., 8. 3.,
T.hjem.
Aasgaard, Carl Halfdan, Tandlæge,
30. 5., Chr.ania.
Aasheim, Peder J., 13. 7., Chr.ania,
H: Thora, f. Breien.
Aass, Charlotte Mathilde, f. Bjørlew,
10. 3., Drammen.
Abel, C., Oberst, 21. 10., Chr.ania.
—, Georg, Assistent, 4. 3., Høvik,
begr. Chr.ania, H: Marie, f.
Kjelstrup.
Akerman, Bernhard, Konsul, 2. 4.,
Vadsø, H: Harriet, f. Esbensen.
Alfsen, Rolf, 17 A., 1. 9., Etne,
begr. Hønefos.
Alfstad, Andreas Grimelund, Lens-
mand, 20. 10., Lesje, H: Elise,
f. Holaker.
Altmann, Eilif Andreas, 16 A., 12.
5., Tromsø.
Alvig, Georg Christian, Ingeniør, 26
A., 2. 7., Tromsø.
Amundsen, Kristian Parelius, 18½
A., 22. 1., Newcastle.
Andersen, Camilla, 44 A., 7. 7.,
Chr.ania, begr. Fred.hald.
—, Elise Mack, 31. 5., Seattle.
—, Hanna, f. Tvethe, 4. 9., Odnes,
—, Gulbrand, fhv. Lensmand, 86 A.,
31. 12., Dokka, H: Mathea, f.
Baggerud.
Andreassen, Johan, 57 A., 12. 1.,
Høllen (Chr.sand), H: Mathilde,
f. Langfeldt.
Andresen, Antonette, f. Krøger, 27.
9., Chr.ania.
—, Inger Løken, 85 A., 11. 9.,
Chr.ania.
—, Kaia, f. Nielsen, Sølvværksdirek-
tør C. F. A. s Enke, 84 A., 21.
12., Chr.ania.
Andvord, Amtsingeniør, 13. 9., Dyre
pr. Moss, H: Ragna, f. Weren-
skiold.
—, Pauline, nær 80 A., 17. 7., Lom.

- Angell, Haakon, Arkitekt, 28. 4.,
Hop pr. Bergen.
- , Rikke, f. Serck, 30. 10., Bergen.
- , Sofie Fredrikke Næss, 3. 6., Bolø.
- , Torbjørn, 18 A., 1. 12., Chr.ania.
- Angelseth - Jensen, Carl, Cand.
pharm., 36 A., 7. 6., Moss,
begr. Chr.sund.
- Apenes, Ruth, f. Leisner, 11. 11.,
Chr.ania.
- Apeness, Jean, Soldat ved den
franske Armé, 19½ A., 8. 9.,
ved Peronne.
- , Nicolai Johan, Dept.sekretær,
52 A., 17. 7., Chr.ania.
- Arentz, Georgine Christine, f. Mun-
the, 91½ A., 28. 1., Bergen.
- , Nathalie, 64 A., 13. 2., Chr.ania.
- , Richard, Cand. theol., 83 A.,
20. 3., T.hjem.
- Arneberg, Adelheid Margarethe, f.
Lund, i sit 91 A., 12. 2., Chr.ania.
- , Clara, f. Schultz, 26. 6., Chr.ania.
- Arnesen, Gustava, 61 A., 28. 12.,
Chr.ania.
- , Josefine, 7. 9., Enebak.
- Arnestad, Augusta, f. Sand, 82½ A.,
10. 11., Chr.ania.
- Arntsen, Anton, fhv. Lods, 79½ A.,
14. 4., Ramsøen.
- Arntzen, Georg, Hauptmann, nær
30 A., 2. 6., Slagmarken, Brode-
ren Edgar faldt Novbr. 1914.
- , Emilie, f. Pedersen, 47½ A., 10.
6., Aalesund.
- Asker, Hans, Gaardbruger, 19. 7.,
Asker, H: Gina, f. Ravnsborg.
- Aubert, Fransiska, 22. 10., Slagen,
begr. Tønsberg.
- , Otto Ingar, 24 A., 16. 8., Lyse-
kil, begr. Lillehammer.
- , Therese, f. Høydahl, 5. 2., Hau-
gesund.
- Augestad, Simon, 29. 11., Larvik.
- Aune, Anna, f. Lund, 66 A., 12. 6.,
T.hjem.
- Baade, Augusta, f. Enger, 59 A., 1.
8., Chr.ania.
- Bach, Emma Therese, f. Erichsen,
4. 1., T.hjem.
- Bache, Dorry, f. Elligers, 7. 5.,
Chr.ania.
- , Kirsti, Enkefrue, 93 A., 2. 12.,
Tjømsø.
- Backer, Cathrine, Frue, 85 A., 4.
12., Fred.værn.
- , Reidar, 24 A., 10. 7., Drammen.
- Backman, Charles, Konsul, 4. 12.,
Stockholm.
- Bader, Hans Peter, fhv. Postmester,
92½ A., 30. 9., Kragerø.
- Bakstad, Wilhelmine Christine, f.
Wetlesen, 64 A., 24. 5., Chr.ania.
- Balling, Caroline, f. Brünning, 71 A.,
22. 6., Nordstrand.
- Bang, Christiane Sofie, f. Fougner,
18. 4., Bagn, Valders.
- , Laura, f. Rønning, 84 A., 16.
1., Tromsø.
- , Thomas, jr., ORsagf., 56 A., 26.
7., Drammen, H: Johanne, f.
Haveness.
- Barman, Marie, f. Norman, 1. 10.,
Chr.ania.
- Barstad, Elise, f. Rønneberg, 20. 2.,
Nørve pr. Aalesund.
- Barth, Anna Magdalena, f. Erichsen,
18. 8., Bordeaux.
- , Pauline, f. Lied, 17. 3., Bergen.
- , Rikke, f. Friderichsen, 25. 2.,
Filadelphia.
- Bay, Anne, f. Schulstad, 68½ A.,
17. 2., Moen pr. Rena.
- Bayer, Robert, Glaspuster, 52 A.,
14. 12., Chr.ania, begr. Haslum,
H: Marie, f. Kristoffersen.
- Beck, Berthea, f. Kittelsen, 23 A.,
28. 8., Skien.
- Behn, Olaus Marthin, fhv. Lods, 77
A., 18. 1., Moss.
- Behrens, Frida, 24½ A., 15. 11.,
Bergen.
- Bellin, P., 24. 9., Rahbek pr. Moss.
- Belsiø, Sigrid, f. Breien, 24. 11.,
New York.
- Benemann, Carl, nær 80 A., 13. 3.,
Odda.
- Bentzen, Gustava, 22. 4., Chr.ania.
- , Kathinka, 2. 1., Chr.ania.
- , M. H., Tandlæge, 4. 3., Bergen,
H. Alida, f. Smith.
- , Tomine, 60 A., 2. 2., Chr.ania.
- Benzen, Marie, 19. 12., Chr.ania.
- Berentzen, Jacob v. d. Lippe, Sa-
delm., 11. 4., Bergen.
- Berg, Asta Sofie, f. Monrad, 30 A.,
5. 11., Chr.ania.
- , Betty, 82 A., 25. 8., Chr.ania.

- Berg, Cathinka, Enkefrue, 28. 6., Chr.ania, begr. Fred.hald.
- , Johan Adolph, 29. 4., Bergen.
- , Kristofer, 23. 3., Chr.ania, H: Sofie, f. Dybwad.
- , Peder, Dampskibsf., 1. 7., Tønsberg.
- , Sophie, f. Dybwad, 28. 11., Chr.ania.
- Berg-Hansen, Julie Constance, f. Ingier, 21. 1., Chr.ania.
- Bergem, Petronelle, f. Lie, i 93 A., 13. 3., T.hjem.
- Bergendahl, Anton, 26½ A., 30. 5., V. Aker.
- Bergh, Alexandra, 18. 4., Chr.ania.
- , Fredrikke Christine, 56 A., 16. 8., Chr.ania.
- , Olai, 2. 1., Hoboken, New York.
- Bergmann, Lina, 31. 1., Chr.ania.
- Bernhoff, Ludvig Must, 85 A., 14. 3., Hegre.
- Berrum, Lilly Wiel, f. Graff, 25. 8., Fred.stad.
- Bie, Emil, 13. 7., Baltimore.
- , Petter Juel, Ligningsassistent, 2. 8., Chr.ania, H: Elisabeth, f. Schönfelder.
- Biermann, Einar, Lagerchef, 22. 6., Chr.ania, H: Marie, f. Sørensen.
- Bilgrei, Carl, Kunstsmid, 46 A., 5. 4., Bestum, H: Auguste, f. Franz.
- Birchett, Alfred, 15. 1., New-York, H: Margrethe, f. Torgersen.
- Birkedal, O. L., fhv. Faktor, 27. 6., Chr.ania.
- Birkeland, Bent, 25 A., 23. 8., Lille-sand.
- Bjarnøe, Lulla, f. Müller, 16. 2., Kbhvn.
- Bjercke, Helga, f. Dahlin, 2. 8., Snarøen.
- Bjering, P. H., fhv. Kbmd., 7. 2., Stenkjær.
- Bjerke, Anna Magdalena Elisabet, f. Thomle, 16. 10., Søndre Land.
- Bjerregaard, Emilie, fhv. Lærerinde, 7. 8., Chr.ania.
- , Martha, f. Westermann, Skibsf. Harald B.s Enke, 82 A., 14. 5., Chr.ania.
- Björn, Chr., 7. 1., Chr.ania, H: Kate, f. Steinfeldt-Foss.
- Blessing, Henrik Greve, Læge, c. 50 A., 20. 5., Ski, brændt Chr.ania.
- Blich, Jenny, 24. 8., Chr.ania.
- Blichfeldt, Hanna, f. Bull, 15. 4., Chr.ania.
- , Johanne, f. Rønneberg, 92 A., 17. 11., Chr.ania.
- Blix, Maren Sørine, nær 90 A., 21. 10., Chr.ania.
- , Mina, f. Andersen, 82½ A., 22. 6., Horten.
- Bloch, Hans Glad, Postmester, 19. 3., Fred.stad, H: Alma, f. Nordrum.
- Blom, Amalie, 76 A., 6. 4., Skien.
- , Chr., Kbmd., 83 A., 11. 10., Bragernæs, H: Susanne, f. Seberg.
- , C. P., 11. 1., Chr.ania.
- , Karoline, f. Blindheim, 47 A., 21. 5., Chrokstone, Minnesota.
- , Lars Jørgen Wilhelmsen, 75½ A., 21. 1., Aasgaardstrand.
- , Lotte, f. Gulbrandsen, 70 A., 9. 1., Chr.ania.
- Blydt, Hans S., fhv. Kbmd., nær 83 A., 21. 7., Bergen, H: Mathilde, f. Togstad.
- Bockelie, Henrik, Bogtrykker, 64½ A., 15. 10., Tromsø.
- Bodén, Birgitthe Louise, f. Lange, 68 A., 3. 3., Chr.ania.
- Bohn, Hanna, 80 A., 27. 10., Chr-ania.
- Bolstad, Johan Norberg, fhv. Provst, 7. 7., Grorud, H: Susanne, f. Mellbye.
- Boman, Bertha, f. Hakkerud, 60 A., 19. 6., Chr.ania.
- Bonde, Anna Sofie, 31. 1., Chr.ania.
- Bonefacia, Sr. M., 39 A., 18. 2., Chr.sand.
- Bonge, Thomas Angell Brow, nær 97 A., 11. 5., Bergen.
- Boquist, Anders G., 74 A., 11. 5., Chr.ania, H: Mathilde, f. Johnsen.
- , Fany, 8. 11., Chr.ania.
- Borch, Christoffer, 20. 4., Drammen.
- , Lulli, 18 A., 18. 9., Sarpsborg.
- Borchgrevink, Anne, f. Hattrem, 90½ A., 21. 11., T.hjem.
- , Johannes Taulow, Tandlæge, 12. 1., Lillehammer.
- , Karen, 87 A., 4. 2., Chr.ania.

- Borchgrevink, Otto, Statskonsulent, 71 A., 18. 4., Chr.ania, H: Caroline, f. Bornholt.
- Bordrud, Jonas Kirsebom, fhv. Toldb., 91 A., 22. 10., Bergen.
- Borgen, Marie, f. Schøyen, Landskabsmaler Fr. B.s Enke, nær 78 A., 18. 6., Chr.ania.
- , Jens Christian, fhv. Styrmand, 53 A., 20. 7., Chr.ania, H: Marie, f. Falch.
- , Marie, f. Walbaum, 28. 2., Chr.ania.
- Borgersen, Borger, Træskjærer, nær 80 A., 31. 3., Sande.
- Bornholdt, Carl Gustav, 61 A., 22. 4., Chr.ania.
- Borthen, J. M., nær 79 A., 15. 8., Chr.sund.
- , Othilie, f. Strøm, 87 A., 27. 6., T.hjem.
- , Yngve, 27 A., 10. 5., Chr.ania.
- Bosshart, Klara, f. Fehse, 29 $\frac{3}{4}$ A., in Wald, Kt. Zürich, Schweitz.
- Boy, Jacob, Skibskapt., 17. 8., Svansæa.
- Boye, Curt, 17 A., 1. 1., »Lolly«s Forlis fra Tyne til Chr.ania.
- , Hanna, nær 93 A., 30. 9., Chr.ania.
- Boysen, Carsten Andreas, 67 $\frac{1}{2}$ A., 14. 6., Chatham, Canada.
- Brandt, P., Cand. jur., 21. 1., Aas.
- , Johan D., fhv. Fattigforstander i T.hjem, 90 $\frac{3}{4}$ A., 19. 6., Chr.ania.
- , Valborg Constance, nær 45 A., 21. 6., Chr.ania.
- Bratland, Ellen, f. Hvid, nær 80 A., 9. 4., Bergen.
- Breck, Henriette Aminda, f. Lexow, 25. 12., Chr.ania.
- Breda, C. J., fhv. Professor i Minnesota, 63 A., 27. 12., Chr.ania, begr. Horten, H: Emilie, f. Braarud.
- , Ferd., Generalkonsul, nær 80 A., 20. 10., Chr.ania.
- Breder, Ivara, 61 A., 2. 5., Chr.ania.
- Bredoch, Ludvig Nicolai, 24. 9., Nøttersø, H: Laura, f. Bay.
- Breien, Abraham Borch Hesselberg, Skolebestyrer, 54 A., 20. 7., Nordstrand.
- Breien, Emil, 5. 8., Chr.ania, H: Berit, f. Fosterud.
- Brekke, Sophus, Disponent, 8. 8., Chr.ania, H: Helene, f. Jensen.
- Brinch, Frederik Otto, 28. 6., Chr.ania, H: Sigrid, Fladmø.
- , Marie Laurence, f. Haraldsen, 46 $\frac{1}{2}$ A., 19. 5., Chr.ania.
- Broch, Clara, f. Svendsen, 13. 5., Chr.ania.
- Brodin, August, Ingeniør, 10. 2., New Jersey.
- Brodtkorb, Hildur, 18 A., 11. 9., Sorgenfri pr. Fred.hald.
- , Magna, f. Klerck, 57 A., 21. 12., Chr.ania.
- , R., Stadsfysikus, 78 A., 14. 1., Chr.sand.
- Brown, Follich Johanne, f. Lass, nær 91 $\frac{1}{2}$ A., 27. 3., Bergen.
- , Leopoldine, 82 $\frac{1}{2}$ A., 17. 9., Valen, Søndhordland.
- , Margaret Williamine, 85 $\frac{1}{2}$ A., 13. 10., Ferry-House, Broughty Ferry, Scotland.
- Brun, Hanna, 14. 10., Chr.ania.
- , Ingeborg, f. Evensen, 46 A., 18. 7., Chr.ania.
- , L. F. H., fhv. Kelner, 21. 2., Larvig.
- , Sven, 55 A., 28. 9., Lillehammer.
- Bruun, Adolf, Amdsdyrlæge, 7. 3., Stange.
- , Fredrik P., Grosserer, 56 A., 5. 9., Nystrand, Brekkeby, H: Anine, f. Bertelsen.
- , Hanna, f. Gabrielsen, 27 A., 28. 1., Brooklyn.
- , N. H., Ingeniør, 84 A., 31. 1., Tønsberg.
- , O., Toldkontrollør, 61 A., 15. 10., Chr.ania.
- Bruusgaard, Johan, Skibsreder, 24 A., 25. 6., Drukning, Drammen.
- Bryde, Karsten Ingvald, Styrmand, 27 A., Februar, fra England til Norge.
- Bryn, Johanne Otilie, f. Bæckmann, 82 $\frac{1}{2}$ A., 12. 3., Larvik.
- , Nils, Doktor, 21. 12., Hønefoss.
- Brønne, Eline, f. Aune, 57 $\frac{1}{2}$ A., 8. 2., T.hjem.
- , Borgny Margrethe, 17 $\frac{1}{2}$ A., 25. 5., T.hjem.

- Brøgger, Fredrikke, 90 A., 12. 2., Chr.ania.
- Brøndum, Sverre, Handelsrejsende, 27 A., 20. 1., T.hjem.
- Brønner, J. N., Organist, 69 A., 9. 11., T.hjem, H: Inger, f. Holst.
- Brøther, Mathilde, f. Mortensen, 50 A., 16. 12., Skedsmo.
- Buch, Andr., Direktør, 55 A., 26. 9., Stavanger.
- Buck, Wittus Rønning, 67 A., 20. 9., Chr.sund.
- Bucher, Rikke, 30. 7., Fuse, begr. Bergen.
- Bugge, Bergliot, f. Lysholm, 66 A., 22. 8., Chr.ania.
- , Karl Ludvig, Advokat, nær 77 A., 4. 11., Chr.ania.
- , Kathin Jacobine, fhv. Lærerinde, 72 A., 31. 7., Chr.ania.
- , M. J., fhv. Overlærer, 85 A., 24. 1., Chr.ania, H: Margrethe, f. Støren.
- , Petter Edvard, fhv. Skibsfører, 83 A., 17. 4., Aasgaardstrand.
- Bull, G. J., Justitiarius, 20. 6., Chr.ania, H: Cathrine, f. Paludan.
- , J. L., ORsagf., 49 A., 2. 4., Aalesund, H: Oleif, f. Devold.
- , Karen, 80 A., 29. 9., Tønsberg.
- , Ole, 79 A., 22. 6., Alten:
- Bull, Ole Bornemann, Øjenlæge, Dr. med., 73 A., 10. 4., Chr.ania, H: Kaja, f. Steenberg.
- Burgun, Raymond, 26. 2., Sydfrankrige.
- Bydal, Johanne Marie, 23 A., 29. 5., Nordre Land.
- Bødtker, Bernt Anker, fhv. Generalkonsul, 84½ A., 13. 4., Kbhvn.
- , Helga, 3. 11., Bergen.
- Bøgh, Wenche, f. Gran, 25. 7., Bergen.
- Børresen, Bernhard, Kbm.d., 48 A., 21. 5., Chr.ania, H: Marie, f. Finstad.
- , Marie Sofie, 68 A., 29. 3., Chr.ania.
- , Sofie, Enkefrue, 92½ A., 26. 9., T.hjem.
- Børs, Otto, 7. 3., Chr.ania.
- Cappelen, Christian, Organist, 71 A., 11. 5., Chr.ania, H: Sofie, f. Thrane.
- Carstensen, Oline, 81½ A., 25. 3., Eidsvold.
- Castberg, Johan Fredrik von Ruybrouch, Stadsmægler, 7. 6., Bergen.
- Casth, Asta Elfrida, 22½ A., 6. 4., Chr.ania.
- de Caspary, Auguste, Enkefrue, 77½ A., 10. 1., Chr.ania.
- Charlesworth, John, 10. 4., Berger i Jarlsberg.
- Christensen, Gunhild, f. Møller, 76 A., 10. 10., Arendal.
- , Joh., Instrumentmager, nær 76 A., 26. 12., Drammen.
- , Louise, f. Wendt, 15. 4., Drammen, begr. Sandefjord.
- Christiansen, Olaus, fhv. Kbm.d., 14. 12., Fred.hald, H: Alvilde, f. Stangebye.
- Christie, Andreas, 86 A., 1. 1., Bergen.
- , Anne Sofie, 18. 2., Fenstad.
- , Anne Sofie, 18. 2., Hunser, Fenstad.
- , Erling, 18½ A., 6. 6., »Prosper III«s Forlis fra Newport News til La Police.
- Christophersen, Hans Ferdinand, Vicekonsul, 79½ A., 1. 4., Chr.ania.
- , Laura Blom, 59 A., 27. 2., Drammen.
- Clason, Lilly, f. Flood, 29. 3., Chr.ania.
- Clausen, Bertha Eugenie, f. Røyter, nær 49 A., 24. 5., Chr.ania.
- Claussen, Johanne Fredrikke, f. Bentzon, 8. 4., Bergen.
- Conradt, Gotfred, Styrmand, 30 A., 13. 1., »Havfrue«s Forlis.
- Cook, Anna Regina, f. Larsen, 30. 4., Kronstad, Bergen.
- , Einar Francis Nicolai, Maskinist, 29 A., 1. 4., »Peter Hamre«s Forlis.
- Corneliussen, A. M., Skoleinspektør, 13. 11., Chr.ania, H: Clara, f. Thinn.
- , Corneliussen, Gina, 81 A., 6. 3., Tønsberg.
- , Corneliussen, Karen, 23 A., 30. 11., Chr.ania.
- , Olaus, 74½ A., 20. 11., Tromsø, H: Hansine, f. Ottesen.

- Coward, Julie Leonore, fhv. Lærerinde, 69 A., 12. 3., Lund.
- Crosby, Anton, 3. 3., Chr.ania, H: Fanny, f. Swane.
- Cröger, Johanna, Præsten J. W. C.s Enke, 84 A., 25. 9., Laxevaag.
- Dahl, Amalie, f. Grønvold, 75 A., 26. 8., Chr.ania.
- , Anne, 90 A., 10. 3., Oslo.
- , Arne Othar, Maskinist, 16. 3., »Blaaklokken« Forlis i Nord-søen, H: Hanna, f. Dyresen.
- , Asbjørn Normann, 10. 4., Oslo.
- , Borghild Hjørdis, 29 A., 17. 1., T.hjem.
- , Elisa, f. Sonnemann, 86 A., 5. 9., Bergen.
- , Ellen, f. Petersen, 7. 2., Chr.ania.
- , Erling, 21½ A., 24. 7., Charlottenlund pr. T.hjem.
- , Hans Peter, Dept.sekretær, 56 A., 12. 3., Chr.ania.
- , Hj., Fuldm., 8. 11., Stabæk, H: Anna, f. Svensen.
- , Nils Saaby, fhv. Skibskapt., 94½ A., 16. 3., Larvik.
- , Otto, fhv. Maskinist, 74 A., 25. 7., Bergen, H: Oleine, f. Kleiberg.
- , Sigvart T., Bogholder, 58 A., 31. 7., Kongsberg.
- , Susanne Nicoline, f. Jacobsen, 55 A., 8. 3., Bergen.
- Dahlqvist, Bengt, Stiger, 12. 10., Chr.ania.
- Dahlstrøm, Johanne Marie, f. Wid-ding, 16. 10., Chr.ania.
- Dahm, Mary, 14. 4., Bergen.
- Dahr, H. E., Grosserer, 21. 6., Chr-ania.
- Dalin, Thea Sesilia, f. Lind, 73 A., 17. 11., Bergen.
- Damm, Knut Odin, Ritmester, 16. 11., Chr.ania, H: Olga, f. Mathisen.
- , Oline, Enkefrue, 76 A., 23. 5., Chr.ania.
- Dammann, Emma Elisabeth, 22. 11., Chr.ania.
- Danelius, Thora Johanna, f. Wold, 14. 6., Bordeaux.
- Danielsen, Andr., 94½ A., 12. 7., Borre.
- Danielson, Mathilde, Enkefrue, 17. 12., Chr.ania.
- Danielssen, Johannes Falch, 68 A., 23. 2., Lier.
- Dannevig, Anna Christofa, 15. 2., Homborgsund.
- , Niels, Løge, 73 A., 25. 3., Tønsberg.
- Deisz, A. J., fhv. Skibsf., 79 A., 5. 8., Bergen.
- , Fredrik, 5. 6., Bergen.
- Delgobe, Charles A., Bergingeniør, 1. 1., Chr.ania.
- Delphin, Betzy, 79 A., 6. 10., Chr-ania.
- Dessingtho, Sofie, 6. 6., Hop pr. Bergen.
- Devold, Gustav A., Fabrikejer, 55 A., 16. 11., Vikersund, H: Sofie, f. Molvig.
- Diel, Alexandre, Doktor, Kirurg, 22. 7., 7 quai Mt. Blanc, Genf, H: Signe D., f. Tscherning.
- Diesen, Trygve, Dampskibsf., 28. 3., Moje, Japan, Asken begr. 27. 7., Chr.ania, H: Julie, f. Kruse.
- , Trygve, Skibsf., Marts?, fra Vladivostok til Moje.
- Digre, Birger, 38 A., 14. 7., T.hjem.
- Dischler, Herdis Bendikke, 18 A., 10. 2., T.hjem.
- Domaas, Dorothea, f. Wraamann, Sognepræst D.s Enke, 84 A., 4. 10., Chr.ania.
- Dons, Peder Bork, Kbmd., 81 A., 23. 12., Lavangnes, H: Anna, f. Lind.
- Doran, Hanna Margrethe, f. Svening-sen, nær 62 A., 21. 9., Kragerø.
- Drangsholt, Anna, Enkefrue, 7. 2., Chr.ania.
- Due, Anna Emilie, 63 A., 7. 9., Chr.ania.
- , Hans, Agent, 8. 10., Chr.ania.
- , Kjartan, Grosserer, 24. 10., Chr-ania.
- Durmann, Johanne, f. Steen, 46¼/12 A., 22. 7., Chr.ania.
- Dybdroth, Carl, fhv. Dreierm., 15. 7., Ullern.
- Dybwad, Jacob Alexius, 28½ A., 11. 10., Chr.ania.
- Dyring, Th. H., Boghandler, nær 64 A., 2. 12., Forsgrund.
- Dæhli, Caspara, f. Dahl, 25. 1., Chr.ania.

- Døbler, Bertha, Enkefrue, 61 A., 17. 11., Chr.ania.
- Døvle, Tore, Youngmand paa »Folkvard«, Oktbr., slaaet overbord i Nordøen.
- Ebeltoft, Andreas Edward, 14. 12., Arendal.
- , Andreas Edvard, Samlagsbestyrer, 64½ A., 7. 3., Tromsø, H: Dorothea, f. Klerck.
- Eberhardt, Laura Johanne, f. Irgens, 79½ A., 17. 8., Milaca.
- Eckhardt, Chr., Grosserer, 24. 1., Chr.ania, H: Charlotte, f. Pettersen.
- Eckhoff, Laura, f. Breien, 84 A., 6. 7., Gloppen, begr. Stavanger.
- Eckholdt, Hans Olsen, 69 A., 26. 10., Chr.ania.
- Eeg, Johan Cilius, Kæmner, 65½ A., 3. 2., Mandal, H: Augusta, f. Nilsen.
- Eenberg, Anna Birgitte, f. Christophersen, 60 A., 13. 12., Chr.ania.
- Eger, Carl Michael, Direktør, 72 A., 16. 5., Brooklyn.
- Eggen, Anna, Enkefrue, 83 A., 26. 5., T.hjem.
- , Trine, f. Selmer, 37 A., 23. 3., Madagaskar.
- Eggers, Cathrine Antoinette, f. van Kervel, 8. 11., Chr.ania.
- Ehlert, Christian Carl, tysk Matros, 29. 6., Chr.sand.
- Eid, Elise, f. Matzow, 60 A., 22. 12., Chr.ania, begr. Nordstrand.
- Eide, Christian, 45 A., 30. 12., Milwaukee.
- , Kari Isabella, nær 17 A., 7. 5., Bergen.
- Eimstad, Marie, f. Christensen, Kap. B. O. E.s Enke, 66 A., 18. 7., Chr.ania.
- Eitzen, Didrik Cappelen, Styrmand, 28½ A., 18. 1., slaaet overbord af en Braadsø fra Dampsk. »Vinstra« i Atlanterhavet.
- Ekroll, Martin Hoff, fhv. Værejer, 51 A., 15. 5., T.hjem.
- Eliassen, Henriette Sofie, f. Rüber, 19. 8., Mosjøen.
- Elgesem, Margrethe Wirsching, 1. 9., Chr.ania.
- Ellefsen, Chr., Skibsreder, 13. 3., Kraakerøy, H: Ellen, f. Leegaard.
- Elligers, Mina, Frue, 85 A., 1. 3., Larvik.
- Ellingsen, Bernh. A., Grosserer, 75 A., 8. 5., Chr.ania, H: Hanna, f. Gunders.
- , Lillian, 24. 7., T.hjem.
- Elmlinger, Joseph, Skomagerm., 69 A., 6. 2., Bergen.
- , Sofie, 30. 4., Bergen.
- Enevold, Maren Randine, 26. 11., Chr.ania.
- Engebrethsen, E. A., fhv. Udskiftningsformand, 70 A., 31. 7., Chr.sand, H: Berthine, f. Bernhoft.
- Engelbrethsen, Hanna, f. Arentsen, 76 A., 15. 4., Chr.ania.
- Engelstad, C. Th., Oberstlt., henved 89 A., 10. 1., Chr.ania.
- , Hulda Therese Amalie, f. Fossum, 24. 4., Bygdø.
- , Margrethe Sofie, f. Darum, 13. 6., Chr.ania.
- , Sigurd, ORsagf., 38 A., 12. 8., Chr.ania, H: Lina, f. Gjør.
- Erichsen, Elisæus, Cand. philos., Kontorist, nær 81 A., 27. 12., Chr.ania.
- , Johan Willoch, fhv. Biskop, 74 A., 22. 8., Gol, begr. Chr.ania, H: Helga, f. Boeck.
- , Isaach, Oberst, nær 82 A., 31. 3., Chr.ania.
- , L., Brugsejer, 58 A., 17. 1., Sarpsborg, H: Helene, f. Skotvedt.
- Ericksen, Chas. F., Ingeniør, 40 A., 20. 3., Brooklyn.
- , Henr. Bødtker, Toldb., 82 A., 5. 2., Chr.ania.
- Eriksen, Hilma Martine, f. Torgersen, 34¾ A., 26. 2., Skoger, begr. Chr.ania.
- , Mimi, f. Tofte, 49 A., 24. 2., Rjukan.
- Erken, Albert Leonard, Oberst, 25. 10., Dystingbo pr. Hamar, brændt Chr.ania, H: Henriette, f. Schönberg.
- Erstad, Bastian, Kommunelæge, 31 A., 24. 6., Laudal pr. Mandal, H: Gulovna, f. Angell.

- Evensen, Andreas, Bundtmager, 67 A., 2. 5., T.hjem, H: Ida, f. Lyng-Fabritius, Aarsella Andrea Ingier, 23. 5., Chr.ania.
- , Jonathan Julius Aars, Godsejer, 63 A., 24. 4., Vaage, H: Ellen, f. Jensen.
- Falch, Alette, f. Aubert, 23. 9., Chr.ania.
- Falchenberg, H. W., fhv. Skibsf., 77 A., 20. 1., Chr.ania.
- , Nella, l. 2., Kragerø.
- Falck, Lucie, f. Mohr, nær 56 A., 26. 6., Florø.
- Falck-Ytter, Oluf Wilhelm, Ingeniør, 1. 7., Karachi, Indien.
- Falkenberg, Anna, f. Buck, 73 A., 31. 1., Brooklyn.
- Falsen, Dorothea, Generalkonsulinde, 17. 3., Nordstrand.
- , Hagbarth, Ingeniør, 8. 3., Chr.ania.
- Falster, Marie, f. Næss, 16. 5., Chr.ania.
- Faye, A. L., Sanitetsoberst, Dr. med., 70 A., 30. 4., Chr.ania.
- , Antoinette, 82 A., 19. 2., Tønsberg.
- , Jacob Aall, 28. 1., Spohan, Washington.
- Fegth, Ragnhild Marie, Lærerinde, 11. 10., Drammen.
- von der Fehr, Amalie Antonette, 4. 4., Minde, Bergen.
- Feldtmann, Adolf Nicolai, Kbmd., 62 A., 14. 6., Chr.ania, H: Thorine, f. Larsen.
- , Christianne, 87 A., 20. 11., Chr.ania.
- Feyling, Paula, f. Hveding, 19. 6., Fredø.
- Finne, E. G., Oberstlt., 81 A., Kronstad pr. Bergen, H: Vibeke, f. Birkeland.
- Fin(d)sen, Anders, Dyrslæge, 82 A., 9. 3., Elverum.
- Finstad, Christian Leyell, Cand. jur., 70½ A., 9. 12., Chr.ania, H: Marie, f. Svendsen.
- Fischer, Kristen Helene, 19. 7., Chr.ania.
- Fjeldstad, Anna Louise Flor, f. Selmer, 60½ A., 15. 7., Hen, begr. Hønefos.
- Fjeldstad, Therese Catharine f. van Severen, nær 55 A., 14. 1., Nam-sos.
- Fjelmann, Karen Kirstine, f. Prytz, 73⁹/₁₂ A., 24. 3., Chr.ania.
- Fjørtoft, A. P., Cand. mag., 63 A., 2. 10., Volden, Søndmør, H: Nathalie, f. Ring.
- Fleischer, Birger, 29. 9., Fred.stad.
- , Sophie, Frue, 73½ A., 14. 8., Fred.stad Ø.
- Flood, Alfred, 7. 8., Bergen.
- , Carl Gustav, Kapt. i den bel-giske Kolonialarmé, 31 A., 27. 1., Slaget ved Kaball, Østafrika.
- , Olava, f. Qvie, 9. 2., Bergen.
- Foell, Emilie Eleonore, f. Fredrik-sen, 20. 5., Philadelphia.
- Fogth, Hanna, nær 82 A., 25. 3., Diakonhjemmet, begr. Fred-stad.
- Folkedal, Ernestine, f. Schwartz, nær 76 A., 10. 4., Bergen.
- Forseth, Anne Cathrine, 83 A., 12. 1., Klæbu.
- , Bjarne Meyerberg, Styrmand, nær 35 A., 18. 6., T.hjem.
- Foss, Carl, fhv. Ingeniør, 60 A., 14. 1., Chr.ania.
- Fosse, Sofie Elise, f. Valentiner, nær 80 A., 6. 4., Tromsø.
- Fougner, Hans, Boghandler, 12. 11., Lillehammer, H: Inga, f. Berg-seng.
- Foyn, S. C., Skibsreder, 82½ A., 10. 5., Føyenland pr. Tønsberg, H: Sofie, f. Christensen.
- Fraas, Gretha, 2. 5., Hafslø.
- Franck, Karl, fhv. Toldopsynsmand, 30. 9., Chr.ania.
- Frank, Anne Marie, f. Brevig, 72½ A., 20. 2., Chr.ania.
- Freder, Johan Hjortdahl, Stud. med., 21 A., 17. 1., Chr.ania.
- Fredriksen, Gjertrud, f. Greve, 53 A., 28. 4., Bergen.
- Fretheim, Christen, Hotelejer, 68½ A., 19. 11., Flom.
- Frich, Anna Rebekka, 79 A., 24. 10., Bergen.
- , Gertrud, 81 A., 26. 12., Bergen.
- , Gine, f. Brun, 28. 11., Chr.ania.
- Friis, R., Oberstlt., 83 A., 24. 3., Lillehammer, begr. Chr.ania.

- Friis, Sigurd Johan, 37 A., 2. 5., Agnes Tanum, H: Synnøve, f. Olsen.
- Frisch, A., Juveler, 90 A., 11. 5., Chr.ania.
- Frogd, Jenny Marie, f. Ruud, 33 A., 29. 3., Chr.ania.
- Frost, Søren, Distriktslæge, 63 A., 20. 11., Chr.ania.
- Fryxell, G. M., fhv. Konsul, nær 60 A., 22: 7., Stockholm, H: Lilla, f. Cappelen.
- Frølich, Harald Schreiner, Ingeniør, 77 A., 14. 12., Ljan, H: Jonine, f. Sørensen.
- Frøstrup, Edvard, Kontorchef, 25. 3., Chr.ania.
- Færden, Johannes, Oberst, 54 A., 26. 11., Gravdal pr. Bergen, begr. Chr.ania, H: Sigrid, f. Wichman.
- , Ragna, f. Sørensen, 25. 1., Chr.ania.
- Galby, Sofie, f. Lange, 80 A., 22. 10., Drøbak.
- Geijer, L. A., 80 A., 17. 7., Eda Glasbrug pr. Charlottenberg, H: Anna, f. Bromander.
- Gerner, Einar Bügel, 29. 2., Moss.
- Gerrar, Julie Marie, f. Stray, 70 A., 12. 2., Chr.sand.
- Giercksky, Cathrine Noline, Enkefrue, 74 A., 1. 3., Oslo.
- Gill, John, Ingeniør, 29½ A., 23. 3., Odda.
- Giswold, Theodor Johan, Kbmd., 50 A., 28. 11., Tromsø, H: Agnes, f. Bentzen.
- Giverholt, Jens Marius, Cand. theol., Redaktør, 67 A., 12. 4., Chr.ania.
- Gjems, Bodil, 25. 4., Kongsvinger.
- Gjerde, Gj. O., Cand. philos., Lærer, 17. 7., Chr.ania.
- Gjerdrum, Agnete, f. Paulsen, 83½ A., 2. 12., Raade.
- Gjerp, J. J., Boghandler, 65 A., 18. 2., Namsos.
- Gjersøe, A. F., 27. 4., Tønsberg, H: Amunda, f. Larsen.
- , Maren, f. Agerholdt, 82½ A., 14. 6., Chr.ania.
- Gjertsen, Augusta, f. Egeberg, 77 A., 15. 2., Chr.ania.
- , Fanny, Oberstinde, 79 A., 3. 3., Chr.ania.
- Gjessing, Harald Olaf, 31 A., 11. 3., Lysaker.
- , Ingeborg, 18 A., 8. 9., Chr.ania.
- Gjør, Helma, f. Hansen, 24. 3., Chr.ania.
- , Julius, Sognepræst, nær 78 A., 24. 9., Christiania.
- Gleditsch, Ferdinand Fredrik Wilh., nær 82 A., 29. 7., Amerika.
- Gloppestad, Anna Marie, f. Norgreen, 18. 6., Gaular.
- Gløersen, Christian, Forfatter, 78½ A., 26. 10., Chr.ania, H: Nancy, f. van Kervel.
- Gmeiner, Anna, St. Josefssøster, 29. 1., Chr.ania.
- Goderstad, Sara, f. Stub, 22. 1., Chr.ania (?), begr. Brevik.
- Gonella, Federigo, Gibsmager, 76½ A., 10. 1., Chr.ania.
- Gornitzka, Oscar, 19¾ A., 4. 5., Ski.
- Graarud, Finn, 24 A., 12. 5., Karlsruhe, jordfæstet Holmestrand.
- Graff, Anna, 26. 3., T.hjem.
- , Jørga Hansen, Lærerinde, 57 A., 2. 11., Hamar.
- Gram, Gabriel Andreas Platou, nær 2 A., 30. 7., Hvaler, begr. Hamar.
- Gran, Thina, f. Monsen, 41 A., 16. 10., Chr.ania.
- Grav, Lilly, f. Burmeister, 26. 7., Chr.ania.
- Greger, Ingebjørg, 17 A., 1. 8., Chr.ania.
- , Johan Ricard, fhv. Dampskibsf., 26. 2., Brønøy, H: Anna, f. Weie.
- , Julie, f. With, nær 90 A., 26. 10., Brønøy.
- Grei, Alderman George Thomas, Verksejer, 13. 3., South Shields, H: Nora, f. Røed.
- Greiff, Marie, f. Bostad, 82 A., 23. 9., T.hjem.
- Greve, A. W., Konsul, 18. 10., Bergen, H: Gitte, f. Wingaard.
- Grieg, James, 81½ A., 2. 4., Bergen.
- Grimm, Laura, f. Johnsen, 20. 1., Kraakerøy.
- Grimsgaard, Harald Lofévre, 9. 4., Chr.ania.
- Grue, Jon, Skolebestyrer, 6. 6., Chr.ania, H: Anna, f. Welle.

- Grundmann, Arth., Fotograf, 5. 7., Chr.ania, H: Ragnhild, f. Johansen.
- Grung, George, Uhrmager, 55 A., 16. 10., Chr.ania, H: Wilhelmine, f. Christensen.
- Grüner, Charlotte, Oberstinde, 80½ A., 3. 11., Chr.ania.
- Grønberg, Julie, fhv. Lærerinde, 18. 11., Chr.ania.
- Grønn, Maren, Assistent P. G.s Enke, 70 A., 9. 10., Holmestrand.
- Grønneberg, Louise, f. Freitag, 66½ A., 3. 9., Chr.ania.
- Grønning, Caroline, 12. 12., T.hjem.
- , Morten, Skoleb., 60 A., 8. 12., Hamar, begr. T.hjem, H: Sigrid, f. Flønes.
- Grøtting, O., Kbmnd., vel 70 A., 13. 5., Elverum.
- Gudbrandsen, Inger Marie, f. Jensen, 59¾ A., 18. 6., Chr.ania.
- Gude, Eivind, Kapt., 17. 4., Chr.ania, H: Cecilie, f. Egeberg.
- , Hanna, Enkefrue, 30. 9., Wallø.
- Gunnestad, Lina, f. Holm, 1. 9., Nordstrand.
- Gustafson, Helga, f. Wahlmann, 11. 7., Hurum.
- Guttormsen, Hans Martin, fhv. Restauratør, 80 A., 22. 4., Chr.ania, H: Lina, f. Carstensen.
- Gølling, Charlotte, 17. 7., Chr.ania.
- Görbitz, Mathilde, 27 A., 26. 8., Strudshavn.
- von Haffenbrödl, Robert, Kontorchef, 29. 7., Chr.ania.
- Haffner, Hanna, f. Horn, 81 A., 13. 9., Chr.ania.
- Hafstad, Elna, Oktober, Kinn.
- Hagelbäck, Gustav, Toldforvalter, 69 A., 26. 1., Knutstorp, Tranås, begr. Göteborg, H: Karen, f. Kiønig.
- Hagelsteen, Hans, Kbmnd., 12. 1., Bergen, H: Lina, f. Feser.
- Hagemann, Justine, f. Moss, 70 A., 12. 4., Ljan.
- Hagen, Aslaug Lysholm, 37 A., 8. 4., T.hjem.
- , Emilie, 88 A., 4. 3., T.hjem.
- , Johan, Forstkand., 12. 12., Elverum, begr. Storelvedalen.
- , Louise Augusta, f. Lysholm, 63 A., 12. 6., T.hjem.
- Hallén, Claes, Grosserer, 25. 12., Helsingborg, H: Hildur, f. Werner.
- , Ludvig, 60 A., 21. 8., Vennelyst, H: Anna, f. Leibnitz.
- Hals, Halfdan, Bankbogholder, 29. 2., Hamar.
- , Hanne, f. Olrog, 74 A., 30. 11., Enköping.
- Halsvik, Gustav, Pr.lt., 30 A., 25. 1., Bergen.
- Hamborg, C. J., Agent, 52 A., 27. 10., Snarøen, H: Anna, f. Petersen.
- , Ferdinand, fhv. Skibsfører, 30. 11., Chr.ania.
- Hammer, Chr., fhv. Provst, nær 84 A., 23. 1., Raade.
- , Chr., fhv. Snedker, 74 A., 13. 10., T.hjem.
- , C. N., 22. 12., Chr.ania.
- , Gustav, fhv. Snedkerm., 72 F., 9. 3., Chr.ania.
- , Hans Henriksen, 4. 9., Høilandet.
- , R. H., fhv. Kbmnd., 20. 4., Chr.ania, H: Christiane, f. Andersen.
- Hammerbæck, C. F., Valsværksm., 43 A., 25. 12., Nydalen, H: Karoline, f. Nordkvist.
- Hammond, Carl, 30. 10., Chr.ania.
- , Margrethe, f. Winsnes, Børskommissær Th. H.s Enke, 11. 5., Asker.
- Hamre, Carl A., 23. 6., Bergen, H: Petra, f. Kumle.
- Hannestad, Waldemar, 8. 2., Paia Maui, Hawaiiøerne, H: Laura, f. Buchholtz.
- Hansen, A. J., fhv. Postm., 84 A., 20. 7., Chr.ania.
- , Arne Wiese, Skibsf., 32 A., 5. 4., »Marikas Forlis, Syd-Amerika, H: Signe, f. Wicklund.
- , Benny Marie, f. Dahl, 8. 2., Chr.sand.
- , C. W. J., fhv. Kapt., 1. 11., Stavanger.
- , Charlotte, 75 A., 20. 7., Chr.ania.
- , Christiane, f. Agerup, 74½ A., 8. 8., Nøtterø.
- , Eyvind, fhv. Sekretær i Kirkedept., 10. 5., Chr.ania.
- , Fr., Politim., 78 A., 10. 1., Chr.sand.

- Hansen, Gerhard Bernt, Kbmd., 78 A., 7. 7., T.hjem.
- , H. Abr., Ingeniør, 47½ A., 16. 3., Skien, H: Anna, f. Heggen.
- , Hakon, Generalmajor, 18. 3., Gruset, Solør, begr. Chr.ania, H: Dorte, f. Olsen Husebye.
- , Hans Edvard, Provst, 16. 3., Chr.ania, H: Thora, f. Aas.
- , Louise, f. Münster, nær 84 A., 16. 3., Chr.ania.
- , Marie Cecilie, f. Søderholm, 72 A., 12. 11., T.hjem.
- , Martha, f. Danielsen, 3. 7., Bergen.
- , Maurits Christoffer, Ingeniør, 66 A., 18. 1., Chr.ania, H: Asta, f. Sundt.
- , Nils, Skibsf., nær 82 A., 25. 3., Nøterø, H: Christiane, f. Age-rup.
- , Søren, fhv. Skibskapt., 59¾ A., 19. 9., Chr.ania, H: Juliane, f. Klaveness.
- , Taale, fhv. Konditor, 9. 2., Chr.ania, H: Anna, f. Wilskow.
- , Theodor, Direktør, 63 A., 25. 2., Chr.ania, H: Agda, f. Reuter.
- , Theodor, Bogholder, 30. 10., Chr.ania, H: Emilie, f. Nagel.
- , Thoralf, Skolebestyrer, 3. 3., Chr.ania, H: Ingeborg, f. Laurantz-on.
- , Wilhelmine, f. Glasius, 26. 1., Chr.ania.
- Hanson, Herm., Lensmand, 54 A., 7. 6., Fluberg, H: Gudny, f. Viker.
- Hanssen, Ingeborg, f. Uhl, 4. 2., Sandviken.
- Hansteen, Stina, 99 A., 1. 7., Chr-ania.
- Harbitz, Edmund T., Advokat, 7. 5., Chr.ania.
- , Gottfred, nær 83 A., 3. 2., V. Aker.
- Harder, Emilie, 73 A., 13. 5., Chr-ania.
- Harlem, Marie Josefine, f. Arnesen, 48 A., 27. 7., Chr.ania.
- Harmens, Johan Cordt, Kbmd., 17. 10., Bergen, H: Marie, f. Kooter.
- Hasle, Martha, f. Selvig, 44 A., 5. 4., Sandefjord.
- Hassel, Bina, f. Juell, 78 A., 14. 2., Solheim pr. Risør.
- , Thore, f. Andersen, 25. 2., Ohigo Heigts.
- Hatlehol, Carl, Tandlæge, 17. 4., Chr.ania.
- Hauff, Peter Michael Vosgraff, nær 76 A., 5. 5., London, H: Sofie, f. Hedberg.
- Hauge, Anton J., Laborant, 16. 10., Chr.ania, H: Harriet, f. Wulff.
- , Eivind, Hartvig, Kontorchef, 28. 8., Chr.ania.
- , H. M., Skolebestyrer, 19. 12., Chr.ania, H: Thora, f. Lund.
- Hauger, Anders Martin, 47 A., 5. 3., Chr.ania, H: Bertha, f. Nor-mann.
- Hay, Th. J., 10. 11., Chr.ania, H: Johanne, f. Heller.
- Heesch, Gottfried, Postekspeditør, 61 A., 26. 2., Chr.ania.
- Hegerstrøm, Carl August, 71 A., 5. 3., Chr.ania, H: Hanna, f. Smiht.
- Heggelund, Georg Andreas, Billed-hugger, 21. 10., Chr.ania.
- Hegstad, Oscar, Dampskibsf., 49¾ A., 12. 6., T.hjem, H: Lucretia, f. Trelease.
- , Walborg Henriette, f. Steen, 30½ A., 4. 11., T.hjem.
- Heiberg, Nils Joachim Knagenhjelm, Cand. jur., født 13. 11., 1880, †18. 5. paa Rejse fra Kina til Hjem-met.
- Heide, Margit, f. Lie, 35½ A., Maj (?), New York.
- Heidenreich, Emil Kaurin, Advokat, 4. 10., Chr.ania.
- , Gusta, 10. 4., Chr.ania.
- , Marie, f. Breder, nær 80 A., 11. 8., Chr.ania.
- Heinze, Sophie, f. Hoel, 5. 8., Chr-ania.
- Heise, Marie, f. Casse, 8. 5., Fredrks-berg.
- Heldal, Anna, f. Olsen, 71½ A., 26. 4., Bergen.
- Helgeby, Lars, Havnefoged, 40 A., 22. 2., T.hjem, H: Thora, f. Harmens.
- Hellesen, Selma, f. Krook, 14. 6., Stockholm paa Besøg.

- Helsing, Bolette, f. Boye, 19. 9., Chr.sund.
 —, Louise, 2. 4., Chr.ania.
- Henrichsen, Anna Margrethe, f. Michelsen, 83 A., 14. 2., Bergen.
 —, Oleana, 84½ A., 8. 10., Chr.ania.
- Henriksen, Arne, Sæbefabrikant, 36 A., 6. 1., Bestum, H: Ella, f. Mathisen.
 —, Emerance Margrethe Elisabeth, f. Berg, nær 82 A., 21. 2., Chr.ania.
 —, H., Værksejer, 82 A., 2. 8., Tønsberg.
- Henschien, Georg Fredrik, Cand. jur., 2. 2., Brooklyn.
- Herlofson, Dorothea, Enkefrue, 88 A., 20. 1., Kolbjørnsvik.
- Hermansden, Harald Læge, 36 A., 17. 10., New York.
- Hertzberg, Sigurd, Ingeniør, 18. 2., Minde pr. Bergen, H: Lilly, f. Cook.
- Hess, Marie Margrethe, 70 A., 18. 12., Bergen.
 —, Axel Wilhelm, Boghandler, 29. 2., Kongsvinger, H: Marie, f. Rasch.
- Hesselberg, Anton, Apoteker, 65 A., 7. 8., Asker, begr. Chr.ania, H: Ingrid, f. Nerdrum.
 —, Bertha, Lærerinde, nær 60 A., 30. 9., Nordstrand.
 —, Pauline, 92½ A., 4. 4., Chr.ania.
- Heuer, Anna, f. Halvorsen, 13. 7., Ratzeburg.
- Hille, Andrea, 7. 11., Bergen.
 —, Christen, Kbmd., 85 A., 28. 12., Bergen, H: Jonna, f. Beyer.
 —, Marie Kahrs, f. Synnestvedt, Tandlæge, 46 A., 15. 3., Chr.ania.
- Hilledstad, Olaf Nicolay Bølling, 2. 10., Durban.
- Hillmann, O., Uhrmager, 1. 9., Kolbjørnsvik.
- Hilsen, Hans Johan, fhv. Bankkasserer, 80½ A., 1. 2., Drammen.
- Hilt, Marta, 16. 2., Bergen.
- Hiort, Henriette Antoinette, 23. 3., Kbhvn.
- Hiorthøy, Hugo Laurentius, 55 A., 15. 6., Hobøl.
- Hjeltnes, Margrethe, Dampskibseksp. Mandrup H.s Enke, 74 A., 1. 1., Ulvik.
- Hjerkinn, Ingrid, f. Lie, 13. 7., Chr.ania.
- Hjersing, Carsten, fhv. Disponent, 9. 10., Chr.ania.
- Hjort, Peter Stibolt, Toldkontrollør, 29. 8., Kragerø.
- Hjorth, Ulrikke Ursula, nær 88½ A., 20. 9., Chr.ania.
- Hjorthøy, Henriette, f. Rosenkilde, 50 A., 7. 3., Chr.sand.
- Hoaas, Sofie, f. Fallman, 74 A., 30. 5., Chr.ania.
- Hodne, Salve Th., fhv. Stortingsmand, 70 A., 22. 2., Chr.sand.
- Hoel, Charlotte Wilhelmine, f. Thorstensen, 72 A., 15. 2., Gjøvik.
- Hoem, Johan, Ingeniør, Decbr. (?), Minneapolis.
- Hoff, Karen, 23. 5., Chr.ania.
 —, Martinus, Bankfuldmægtig, 72 A., 6. 1., Chr.ania.
 —, Thor G., Pr.lt., 27. 4., Chr.ania.
 —, Thorolf, Kapt., 16. 11., Horten, H: Ingrid, f. Lund.
- Hoff-Rosencrone, Christian Weis, Stamhusbesidder, 18. 11., Kbhvn.
- Hoffmann, Cathrine, Stiftamtmandinde, 13. 5., Bergen.
- Holler, C. W., fhv. Bankfuldm., 69 A., 24. 6., Bergen, H: Josefine, f. Erichsen.
- Holm, Nils, Landr., 38½ A., 17. 11., Aasnes.
 —, Otto Septinius, Læge, 78 A., 17. 7., Oslo.
 —, Ragnhild Elise, f. Torkildsen, 38 A., 7. 4., Bækkelaget.
- Holmberg, Dina, f. Jacobsen Grøddum, 2. 7., Chr.sand.
- Holmboe, Halvard Stub, 26. 10., Chr.ania, H: Marie, f. Heffermehl.
 —, Rise, f. Grønvold, 12. 7., Tromsø.
- Holmgren, Elsebeth Kirstine, 90½ A., 18. 3., Tønsberg.
- Holmsen, Christian, 24. 3., Chr.ania, H: Eva, f. Landgraaf.
 —, Harald, Inspektør, 5. 7., Chr.ania, H: Anna, f. Hansen.
 —, J. M., Smedem., 69⁷/₁₂ A., 22. 12., Chr.ania.

- Holst, Cathrine, 26. 6., Chr.ania.
 —, Else, 89 A., 1. 1., Chr.ania.
 —, Fredrikke, f. Normann, 3. 12., Chr.ania.
 —, Gunnar Walsøe, Student, 19 A., 3. 1., Namsos.
 —, Henrik, 25. 4., Moss, H: Aagot, f. Hjersing.
 —, Karen Anna, 66 A., 10. 11., T.hjem.
 —, Mina Amalie, 20. 11., Chr.ania.
 —, Olaf, Provst, 19. 11., Grimstad.
 —, Oscar Christian, 53 A., 14. 5., Bergen, H: Rakel, f. Rasmussen.
 —, P., Brugsejer, 5. 2., Vefsen.
 —, Sofie, 82 A., 18. 10., Chr.ania.
 —, Sørine Schjelderup, 13. 3., Tromsø.
 —, Thomas S. S., 49 A., 5. 6., New York.
- Holt, Boye, Sognepræst, 38 A., 21. 3., Helleland, begr. Chr.ania, H: Signe, f. Gjønnes.
- Holter, Harald, 40 A., 24. 4., Chr.-H: Emma, f. Vestby.
 —, O. K., Kbmd., 12. 11., Chr.ania, H: Constance, f. Wichmann.
 —, Wilhelm, Direktør, 74 A., 27. 7., Chr.ania.
- Holtermånd, S. R., Distriktslæge, 24. 11., Fuse, H: Adelaide, f. Lehmann.
- Holth, Dagny, f. Bruu, 20. 2., Chr.ania.
 —, Karoline, 13. 10., Chr.ania.
 —, Maren, 23 A., 5. 7., Drammen.
 —, Thora, 75 A., 8. 12., Chr.ania.
- Holwech, Olaf M., Ingeniør, 31. 3., Chr.ania.
- Homme, Jacob, 95 A., 6. 11., Hæge-land.
- Horn, Adolphine, 85 A., 28. 9., Hamar.
 —, Martine, f. Grøstad, 78 A., 29. 2., Chr.ania.
- Hornburg, Thorleif, 2. 3., New York.
- Houen, Hans, 66 A., 2. 7., Skien.
- Hovde, Maren, f. Disen, 17. 5., Hønefos.
- Hudson, Francis Gerald, British vice consul, 29 A., 4. 1., Aalesund, begr. Ullern.
- Huitfeldt, Agnes Margrethe, 10. 11., Chr.ania.
- Huitfeldt, Arilda, 21. 3., Chr.ania.
 —, Carl Ludovico, Oberst, 26. 9., T.hjem.
 Hussla, Willy, 10. 8., døde paa Østfronten, H: Maren, f. Lunde i Chr.ania.
- Hutchinson, Gunvor, f. Faye, 29. 11., Chr.ania?, begr. Bragernes.
- Hveding, Kaja, 27. 12., Bergen.
- Hvistendahl, W., Pastor, 18. 6., Providence U. S.
- Hvoslef, Louise, 74 A., 8. 9., Chr.ania.
- Hysing, Karen Bergitte, f. Amland, 3. 3., Bergen.
- Hægstad, Nils Andreas, 66 A., 26. 5., Chr.ania, H: Gina, f. Klem.
- Høgh, Hans Jacob, 89 A., 11. 11., Langesund.
- Høie, Konrad, Ingeniør, 30½ A., 12. 5., Ørje.
- Høst, Johanna, 25. 10., Chr.ania.
- Høstmark, Gerhard, 93 A., 1. 10., Opdøl, begr. Molde.
 —, Simon, Pedersen, fhv. Havnefoged, henved 83 A., 17. 8., Molde.
- Høyer, Dorothea, f. Aagaard, 1. 5., Chr.ania.
 —, Elise, 83 A., 9. 4., Chr.ania.
 —, John Peter, 25. 6., Chr.ania, H: Maren, f. Halvorsen.
- Jackwitz, Ellen, Enkefrue, 23. 2., T.hjem.
 —, Karen, 89¼ A., 16. 12., T.hjem.
- Jacobsen, Anna Louise, f. Beltring, 60 A., 17. 2., Chr.ania.
 —, Emanuel, Malerm. 19. 3., Chr.-sand, H: Dina, f. Lange.
 —, Fredrikke Marie, f. Hess, nær 84 A., 13. 6., Fone.
 —, Jacob, Sognepræst, nær 61 A., 5. 8., Vardal, begr. Chr.ania, H: Marie, f. Stub.
 —, Olga Charlotte, f. Møllerstedt, 39½ A., 26. 1., Chr.ania.
 —, Valborg Cecilie, f. Fredriksen, nær 61 A., 1. 1., Fredstad.
 —, Yngvar, 27. 4., Oregon.
- Jakwitz, Sverre, 23. 5., Chr.ania.
- Jameson, Joseph, fhv. Bestyrer, 70½ A., 2. 8., Chr.ania, H: Aggie, f. Greenhill.
- Jansen, Joh., Fuldm., 21. 6., Hakedalen, H: Emilie, f. Ellefsen.

- Janson, Martha Helene, f. Schuman, 28. 6., Bergen.
- Jasper, Louis, Støberimester, 75 A., 1. 3., Skotfos pr. Skien, begr. Oslo.
- Ibsen, Alette, f. With, 27. 9., Kbhvn.
- , Anna Sofie, f. Martens, 4. 2., Bergen.
- , Olaf Christian Fredrik, Cand. pharm., Grosserer, 10. 4., Kbhvn. H: Alette, f. With.
- Jelstrup, Caspara, 75 A., 27. 2., T.hjem, begr. Levanger.
- Jensen, Anton Peter, Agent, 52 A., 22. 6., Chr.ania.
- , Azora Jeannette, f. Bretteville, 18. 3., Sarpsborg.
- , Maren, Lensmand J.s Enke, 80½ A., 15. 7., Notodden, begr. Holten.
- , Thv., Kbmd., 26. 8., Chr.ania, H: Marthine, f. Bjerregaard.
- Jenssen, Martha, Enkefru, 80½ A., 3. 8., T.hjem.
- Jentoft, Christine, 5. 5., Bergen, begr. Os.
- Jespersen, Wilhelm, Bankkasserer, 38 A., 7. 11., Chr.ania, H: Alfhild, f. Michelet.
- Jess, Hans Heinrich, Arkitekt, 19. 1., Bergen, H: Andrea, f. Singdahlsen.
- Ihlen, T., Skibsreder, 80 A., 23. 8., Holmestrand.
- Ingeberg, Fanny, f. Morris, 27. 4., V. Bærum.
- Ingier, August, Provst, 75½ A., 26. 9., Aasgaardstrand, H: Agnes, f. Mohn.
- Insulan, Louyd Vilhelm, 21. 6., Chr.ania.
- Joachimsen, Karen Sofie, f. Elholm, nær 80 A., 9. 3., Bergen.
- Johannesen, Hanna, f. Holm, 17. 5., Chr.ania.
- , Ingrid, f. Walther, 18. 11., Bergen.
- , Julie, Student, 24 A., 22. 2., Chr.ania.
- Johannessen, Elisabeth Charlotte, f. Arentz, 97 A., 27. 4., Bergen.
- , Henriette, Cecilia Marie, f. Bucher, 13. 5., Stavanger.
- Johannsen, Fritz Anton Moritz, Kommandør, 22. 11., Lillehammer, H: Agnes, f. Smith.
- Johansen, Alvilde, f. Lie, 25 A., 31. 3., Chr.ania.
- , Johan G., Skibsbygningslt. i Marinen, 11. 8., Bergen.
- , L., Kbmd., 65 A., 8. 4., Namssos, H: Louise, f. Nannestad.
- , Marie, f. Melcher, 50½ A., 15. 1., Chr.ania.
- , Rolf Hartvig, Stud. ing., 20 A., 5. 10., T.hjem.
- Johanson, Johan, Skibsreder, Konsul i Glasgow, henvød 56 A., 4. 12., Mesnalien, brændt Chr.ania, H: Minnie, f. Todd.
- Johanssen, Caroline, f. Peters, 20. 3., Chr.ania.
- , Johanne, f. Falch, 68 A., 31. 7., T.hjem.
- Johnsen, Amalie, Toldb. John J.s Enke, 10. 7., Bynesset.
- , Chr., Grosserer, 9. 7., Chr.ania.
- , Daniel Smith, 24 A., 6. 7., Bergen.
- , Johan, Mægler, 6. 5., Shanghai.
- , Marie, 28. 5., Chr.ania.
- , Yvonne, f. Morissens, 11. 12., Chr.ania.
- Johnson, Anna, 56 A., 11. 3., Chr.ania.
- , Johannes, 52 A., 13. 6., Chr.ania, H: Dagny, f. Heidenreich.
- Jordan, Anna, 45 A., 4. 10., Lørenskog.
- Jost, Ida, 87 A., 27. 11., Ordrup pr. Kbhvn.
- Irgens, Christine Marie, 75 A., 5. 4., Bergen.
- Isaachsen, Anna, f. Lorentzen, 75 A., 4. 7., Tønsberg.
- Isachsen, Isach, Faktor, 16. 2., Bergen.
- Isberg, Johannes, 28. 12., Chr.ania.
- Juel, Sigrid, f. Hansen, 1. 2., Halsnø Kloster.
- Juell, Aase Birgithe, f. Bruun, 82 A., 11. 3., Arendal.
- , Halfdan, Toldb., 61 A., 14. 9., Chr.ania, H: Karen, f. Dede-kam.
- , Thorstein Johan, fhv. Kontorist, 91 A., 24. 12., Bergen.

- Justad, Hans, 4. 12., Chr.ania, H: Othilie, f. Blichfeldt.
- Iversen, Fredrikke, f. Frost, 71 A., 3. 4., Stabæk.
- , Hakon, ORSagf., 8. 1., Asker.
- , Lars, Havnefoged, 66 A., 14. 7., Bergen, H: Anna, f. Hermansen.
- , Hans J., Boghandler, nær 81 A., 24. 3., Horten.
- Jørgensen, Andrea Marie, f. Holm, Overlærer, 24. 6., Bodø, begr. Vestby.
- Kaas, Judith, f. Edler Sørensen, 21. 10., Chr.ania.
- Kachelmacher, Julie, f. Graarud, 83 A., 19. 11., Chr.ania.
- Kaltenback, Oscar, 34½ A., 19. 4., Arendal.
- Karlsen, Julia, f. Antoniazzi, 29 A., 16. 5., Chr.ania.
- Kaurin, Harald, 24. 1., Chr.ania.
- , Ovidia, f. Keyser, 5. 12., Chr.ania.
- Kavli, Christine, f. Paasche, 62½ A., 25. 2., T.hjem.
- Kelland, Ada, f. Pickernell, 13. 1., London.
- Keul, Alfred Marthin, 5. 7., Nykronborg, Bergen, H: Marie, f. Manger.
- Keyser, Sigurd Neddogedell, Farmaceut, 16. 5., Brooklyn.
- Kibogaard, Ingeborg, 81½ A., 5. 11., Bergen.
- Kielland, Johannes Jan Gustav, født 21. 2., 1825, paa Finnø, † 22. 1., Chr.ania, H: Georgine, f. Krog.
- , Mathea Christine, 23 A., 3. 8., Haukelands Sygehus, begr. T.hjem.
- , Signe, f. Jacobsen, 47 A., 2. 6., Horten.
- Kierulf, Mathilde, 86 A., 18. 12., Chr.ania.
- Kiil, Rebekka, Enkefrue, 30. 5., Tromsø.
- , Theodor, Kbm.d., 66½ A., 22. 10., Skiærvø, H: Marie, f. Rasch.
- Kildahl, Adolf Emil, Dampskibsf., 3. 9., D/S. »Setesdals Forlis, H: Sylvia, f. Gjertsen i Middelsbro.
- Kirsebom, Helene, 12. 11., Chr.ania.
- , Jacob, 69 A., 28. 1., Chr.ania.
- Kiønig, Anna Dorthea, 81 A., 19. 2., Chr.ania, begr. Skibtvedt.
- Kjelsen, Carl Andreas Lund, 85 A., 19. 11., V. Aker, H: Fredrikke, f. Muus.
- Kjennerud, Aagot Reichborn, 19. 5., Chr.ania.
- Kjerulf, Ulrikke Fredrikke, f. Lee-gaard, 83½ A., 23. 2., Chr.ania.
- Kjær, Berte, Enkefrue, 1. 3., Chr.ania.
- , Emmy, f. Knoff, 47½ A., 25. 11., Espergjærde.
- Klem, Gustava, 76 A., 13. 12., Chr.ania.
- Klingen, Jonette, Enkefrue, 6. 4., Bergen.
- Klingenberg, Anne, f. Kværnes, 76 A., 26. 5., T.hjem.
- , Carl W., 69 A., 30. 1., Eidsberg.
- , Molly, 43 A., 4. 3., Bergen.
- Klute, Johan Gerhard, jr., 20. 12., Chr.ania.
- Kløboe, Marie, f. Aas, 4. 6., Hemnesberget.
- , Sven Foyn, 26 A., 13. 5., Chr.ania.
- Kløvstad, Karen, f. Breda, nær 76 A., 26. 10., Chr.ania.
- Knudsen, Agnes, f. Eger, 41½ A., 22. 10., Chr.ania.
- , Fredrik Andreas, Fyrvogter, nær 81 A., 15. 12., Brønnøy, H: Henriette, f. Quale.
- , Johan, Lensmand, 62 A., 21. 10., Risum pr. Fred.hald, H: Severine, f. Larsen.
- , Sigurd B., Cand. jur., Magistratsfuld., 29 A., 13. 8., Chr.ania, H: Ragnhild, f. Berg.
- Knudtzon, Marie, 93 A., 3. 2., T.hjem.
- , Ragnhild, f. Jahn, 2. 8., Lillehammer.
- Kobro, Lydia, f. Schare, 24. 8., Søndre Tron.
- , Petter Essendrop, 76 A., 7. 12., Chr.ania.
- Kock, Albert Emil, 64½ A., 23. 2., T.hjem.
- Koen, Græthe, 80 A., 9. 1., T.hjem.
- Kolderup, Niels Herman Peter, 1. 12., Cambridge, Boston, Mass.

- Kolle, Axel Sverre, Farmaceut, 17. 10., Chr.ania, H: Dagny, f. Frøshaug.
- Kooter, Wilhelmine Christiane, 76 A., 10. 5., Bergen.
- Koren, Constance Emilie, 75 A., 23. 5., Bergen.
- Kordt, Louise, f. Knudsen, 64 A., 7. 12., Chr.ania.
- Korneliussen, J. C., Lærer, 22. 6., Chr.ania, H: Kitty, f. Platou.
- Krabbe, Helma, f. Kolderup, 6. 11., Chr.ania.
- Kraft, Hilda, 72 A., 6. 7., Flekkefjord.
- Krag, Ole Herman Johannes, Oberst, 79 A., 9. 12., Paris, brændt 30. 1. 1917 i Chr.ania, H: Kaja, f. Colett.
- Krebs, Dina Magdalene, f. Johnsen, 80 A., 5. 11., (Katolik), Bergen.
- Kremer, Sigurd, 34 A., 14. 9., Tromsø.
- Kristensen, K. N., Provst, 8. 12., Chr.ania, H: Emilie, f. Bjørnson.
- Kristiansen, Peter, Skrædderm., 15. 4., Chr.ania, H: Helga, f. Steen.
- Krog, Gina, 14. 4., Chr.ania.
- Krogh, Andreas, Konsul, 20. 7., Bergen.
- , Marie, 17. 11., Skien.
- , Nicoline, 43 A., 6. 4., Chr.ania.
- von Krogh, Erling, 20 A., 22. 8., Eikebakken pr. Biskopshavn, begr. Bergen.
- , Fredrik Riis, Sognepræst, 12. 2., Skjeberg, H: Petra, f. Skaarup.
- , Gerhard Christoffer, Oberst, 76 A., 6. 1., Bergen, H: Thora, f. Neumann.
- , Johan Emil, Restauratør, 49 A., 5. 12., begr. Bergen, H: Gina, f. Andersen.
- Krohn, Jonas A., 64 A., 16. 2., Bergen.
- , Oscar, fhv. Kbmd., 82 A., 4. 10., Norderhov, H: Johanne, f. Waager.
- Krug, Henrik Bruun, Maskinist, 27 A., 3. 1., Brooklyn.
- Kruse, Oliver, Ingeniør, 28. 2., Minneapolis.
- Kroepelien, Anna Karoline, 72 A., 22. 7., Bergen.
- Laache, Janna, 5. 2., Chr.ania.
- de Lalaing, Antoine, Greve, fra Bruxelles, 17. 6., T.hjem.
- Lampe, Gerhard Armauer, fhv. Sognepræst, nær 76 A., 17. 5., Chr.ania.
- Landgraff, Nanny, f. Dahlmann, 16. 4., Stockholm, begr. fra Orsa Kirke.
- Landmark, Andrea, fhv. Postm., nær 77 A., 27. 8., T.hjem.
- , Elise, f. Gude, 76 A., 29. 2., Bygdø.
- , Eugenie Caroline, f. Lind, 73 A., 2. 11., T.hjem.
- , J. Th., Docent, nær 80 A., 25. 5., Chr.ania.
- Langaard, Fredrik, 27. 10., under et Ophold i Kbhvn., begr. Chr.ania, H: Rag. a, f. Petersen.
- Lange, Marie, f. Helliessen, 75 A., 8. 2., Stavanger.
- de Lange, Johanne, f. Angermann Lippke, 3. 11., Chr.ania.
- , Marius, 31. 5., Bergen, H: Maria, f. Thomsen.
- , Mathias Georg, nær 66 A., 23. 2., »Alfheim« pr. Tønsberg.
- , Oscar Christian, Novbr.-Decbr.?, »Kronprins Olaf«s Forlis fra Baltimore til Sidney C. B., Amerika.
- Langeland, Olga, Kapt. Rasmus L.s Enke, 48 A., 18. 11., Chr.ania.
- Langfeldt, Nicolay Martin, Skibsreder, nær 64 A., 8. 3., Chr.sand.
- Larsen, A., fhv. Møllejejer, 68 A., 6. 5., Fjeld, H: Berthe, f. Steen.
- , Anna, f. Stålhane, 9. 5., Lysaker.
- , Birgitte, f. Winther, 80 A., 19. 9., T.hjem.
- , Elisa, f. Norbeck, 20. 1., Bergen.
- , Emma, f. Cramer, 68 A., 7. 4., Nordstrand.
- , Gina, f. Eldor, 15. 8., Chr.ania.
- , Johanne C., f. Coch, 12. 7., Brevik.
- , Marie, f. Wischmann, 2. 7., Chr.ania.
- , Olga Annette, f. Wilhelmssen, 43 A., 18. 3., Porsgrund.
- , Olga Elisabeth, f. Berthelsen, 4. 4., Kbhvn.

- Larsen, Reidar Løvenhjelm, 17 A., 2. 4., »Memento«s Forlis udenfor England.
- , W. Emil, Mægler, 59 A., 7. 12., Bergen, H: Jørga, f. Mowinckel.
- , Wilhelm Hartvig, Læge, 59½ A., 30. 9., Tønsberg, H: Hanna, f. Bryn.
- Lassen, Karen Marie Blichfeldt, f. Rein, Sognepræst N. Chr. L.s Enke, 85½ A., 31. 12., Chr.ania.
- Lauten, Mina Caspara, f. Backer, 48 A., 27. 4., Chr.ania.
- Leegaard, Gjertine, 64 A., 17. 4., Bergen.
- Leganger, Henrik M., nær 64 A., 30. 12., Bergen.
- Lehne, Henriette Caroline, f. Lexau, 23. 2., Tromsø.
- Lekven, Thomas K., Dyrlæg, 29. 12., Os.
- Lem, Martin Fredrik, fhv. Lagerchef, 19. 11., Chr.ania.
- Lemvig, J. Chr. O., fhv. Toldopsynsmand, 14. 10., Tvedestrand.
- Lepsæ, Albert, Fabrikejer, 52 A., 18. 10., Bergen.
- Levorsen, Caroline Fredrikke, f. Kynell, 68½ A., 30. 3., Husø pr. Tønsberg.
- Lie, Astrid Dorthea, 18. A., 29. 9., Ø. Aker.
- , Bernt, Digter, 48 A., 14. 7., Sandefjord, begr. Tromsø, H: Hedvig, f. Aubert.
- , Ellen Marie, f. Rønning, 37¾ A., 21. 6., Stabæk.
- , Hakon Waldemar, Lagerbetjent, nær 50 A., 6. 9., Chr.ania.
- , Helene Marie, f. Pedersen, 46½ A., 9. 2., V. Aker.
- , Johan Albert, Typograf, 48 A., 24. 7., Chr.ania.
- , Sverre, 29. 3., Jucaro, Cuba.
- Lieblein, Carl Gottfried, 15. 3., Devils Lake, Amerika.
- , Rolf Hoffgaard, 4. 3., Drammen.
- Lind, Andrine, 4. 5., Drammen.
- , Hansia, f. Bredal, 24. 1., Bergen.
- , Henrik, 59 A., 26. 2., Chr.ania.
- , Jonetta Magdalene, 78 A., 22. 2., Chr.sund.
- Linde, Sigurd Martin, 2den Styrmand, nær 28 A., 1. 4., »Peter Hamre«s Forlis.
- Lindenberg, August, 58½ A., 13. 5., Skjøien.
- Linnert, Carl Jørgen, 23. 12., Oslo, H: Alma, f. Jensen.
- von der Lippe, Kathinka, f. Lassen, 92 A., 16. 2., Chr.ania.
- , Wenche, 31. 5., Chr.ania.
- Lockwood, Johannes Reimers, 72 A., 30. 8., Dane, Wisconsin.
- Loennechen, Julius, Dampskibseksp. 57 A., 1. 7., Chr.sund.
- Logn, Eveline, 12. 5., Førde i Søndfjord.
- Lohne, D., fhv. Skibsreder, henved 93 A., 26. 1., Mandal.
- , Peter, Kbmnd., 83 A., 10. 11., Mandal.
- Lohrmann, Anna Kierstine, f. Liebig, 73¼ A., 4. 4., Chr.ania.
- L'Orange, Christian, Kapt., 10. 3., Quincy Florida.
- Lorentzen, Joh., Kbmnd., 60½ A., 29. 12., Kongsberg.
- , Nina, 76 A., 6. 6., Fred.hald.
- Loss, Petter, Ingeniør, 71 A., 7. 10., Horten, H: Karine, f. Braarud.
- Lossius, Sara, 81 A., 10. 11., Bergen.
- , Søren Winther, 91 A., 27. 3., Chr.sund.
- Lous, Marie, f. Brunchorst, nær 78 A., 10. 1., Chr.ania.
- Ludvigsen, N. P., 76 A., 28. 12., Langesund.
- Lund, Aagot, 20½ A., 8. 12., T.hjem.
- , Agnethe Fredrikke, f. Lind, 42 A., 14. 2., Chr.ania.
- , Amanda, 17. 4., Chr.ania.
- , Anna, 24. 11., Bergen.
- , Anna, f. Grenager, 53 A., 8. 8., Fred.hald.
- , Anne Christine, 77 A., 5. 2., Hamar.
- , Bergithe, f. Olsen, 75½ A., 20. 2., Kraakerøy.
- , Carl J., Sadelmager, 63 A., 9. 2., Chr.ania.
- , Elise, f. Schriver, Manuduktør Chr. L.s Enke, 79 A., 2. 4., Chr.ania.
- , Fritjof, 17½ A., 13. 2., V. Aker.

- Lund, Gustav, Fiskehandler, 37 A., 29. 2., Chr.ania.
- , Hanna Petra, 55 A., 2. 3., Fred.-hald.
- , Hans Henrik Amalius, 45½ A., 22. 4., Molde.
- , Henriette Sofie Rampe, f. Lund, 74½ A., 9. 12., Chr.ania.
- , Jacob Anton, Lensmand, 69½ A., 21. 8., Mandal.
- , Jens Gabriel Fredrik, Skibsreder, 20. 10., Bergen.
- , Ingeborg Moss, f. Holmboe, 89 A., 23. 4., Havnæs i Lyngen.
- , Martha Johanne, 75 A., 12. 11., T.hjem.
- , Normand, 3. 10., Chr.ania.
- , O. A., Bogholder, nær 67 A., 16. 7., Chr.ania, H: Thorine, f. Christoffersen.
- Lundbye, O. A., Læge, 23. 3., Vaaler, Smaalenene, H: Signe, f. Larsen.
- Lunde, Marie, f. Tonning, 15. 9., Bergen.
- , Thor, 19 A., 29. 8., Gøteborg.
- Lyshoel, Karl, Res. Kapl., 17. 8., T.hjem, H: Olga, f. Kvakland.
- Lytzow, Fru Oberstlt., f. Holtermann, 79½ A., 26. 1.
- Løberg, Oline, 66 A., 2. 1., Løiten.
- Løken, Anton, Overlærer, 56 A., 15. 7., Chr.ania.
- Løkke, C. F., 27. 12., Chr.ania, H: Helga, f. Sell.
- , Emma, 19. 7., Chr.ania.
- Løvaas, Johan, Skuespiller, 9. 10., Chr.ania.
- Løvenskiold, Carl Otto, Statsmin., 76 A., 1. 10., Vækerø, H: Elise, f. Wedel-Jarlsberg.
- Maack, Inga, 29. 12., Hildesheim.
- Maartmann, Nils Elias Børresen, Bryggermester, 3. 11., Asker.
- Madsen, Magda, 24. 6., Bergen.
- Magnus, Gerhard Heiberg, Arkitekt, 10. 8., Urskog, H: Bergliot Heiberg, f. Wergeland.
- Manskov, Axen Konstantin, Maskinist, 24. 4., Chr.ania.
- Marsh, Dich James, 27 A., 2. 7., Minneapolis.
- Martens, Henrikke, f. Meyer, 7. 8., Bergen.
- Mastrup, Fredrik J. A., 9. 1., Chr.ania.
- Mathiesen, Mariane, Lærerinde, 8. 6., Nordstrand.
- , Mathias, 29. 9., Karlstad.
- Matthiessen, Sigrid, f. With, 15. 2., Chr.ania.
- Mathisen, Emilie Marie, f. Arntsen, 42½ A., 27. 3., T.hjem.
- , L., Sanitetskapit., Regimentslæge, 13. 7., Chr.ania.
- , Svend, fhv. Lærer, Kirkesanger og Stortingsmand, 85½ A., 26. 4., Grong.
- Mau, Claudine, nær 94 A., 20. 2., Chr.sand.
- Meidell, Anna, f. Flood, nær 82 A., 5. 2., Bergen.
- Meinhardt, Harry, 22. 7., Chr.ania.
- Mejdell, Ørnulf, 24 A., 22. 7., Chr.ania.
- Melkild, Kari, f. Lied, 26. 3., Bergen.
- Merlees, Susanne, f. Møller, nær 89 A., 26. 2., Bergen.
- Messell, Emanuel Dedekam, 44 A., 15. 4., Chr.ania, H: Ragna, f. Engstrøm.
- Meyer, Ditlef Chr. Reusch, Skibsmægler, 60 A., 27. 1., Bergen, H: Gidske, f. Nieuwejaar.
- , Elise, f. Wendelborg, 11. 8., Bækkelaget.
- , Hanna, f. Sivertsen, 27. 2., Minde pr. Bergen.
- , Josefine, 3. 4., Chr.ania.
- , Rasmus, 14. 1., Lysaker, begr. Bergen.
- Michelet, Fr. Aug., Uhrmager, nær 60 A., 21. 3., Chr.ania, H: Alvilde, f. Cordtsen.
- Michelet, Petter Christian, 64½ A., 18. 2., Enebakkenset, begr. ved Baastad Kirke, H: Kirstine, f. Hansen.
- Michelsen, Else Normann, f. Holst, 12. 3., Minde pr. Bergen.
- , Jacob, 32½ A., 20. 3., Bergen.
- Moe, Hanna Fredrikke, f. Sejersted, 87 A., 30. 8., Sommerro pr. Chr.sand.
- , Magda, 30. 5., Chr.ania.
- , Marthe Caroline Adelheide, 20 A., 25. 8., Chr.ania.
- , Trine, f. Muus, 18. 5., Værdalsøren.

- Moestue, Valborg, 24. 7., Vik.
- Mohn, Fredrikke, 75 A., 14. 10., Bergen.
- , Henrik, Dr., Professor, 12. 9., Chr.ania, H: Julie, f. Dyblie.
- , O., Lensmand, nær 70 A., 30. 9., Fane.
- , Th., Brigadeløge, 77 A., 12. 12., Chr.sand.
- Moldenhauer, Laura, 71½ A., 1. 5., Aasgaardstrand.
- Molstad, Solveig, f. Fleischer, 29 A., 3. 8., Gjesaaasen.
- Monrad, Knut, Amsagronom, 44 A., 24. 12., Drammen, H: Louise, f. Berg.
- Mortensen, Ragna, 25 A., 14. 4., Bergen.
- Mosling, Marie Petra Herslebine, f. Walther, nær 87 A., 5. 9., T.hjem.
- Moss, A. J. F., Gaardb. og Fanejunker, 68 A., 25. 12., Søndre Odalen.
- , Helga, 23. 2., Aasgaardstrand.
- Mowinkel, Johanne C., 87½ A., 17. 6., Bergen.
- Munch, Anna Helene, f. Borchsenius, Professor theol. Edv. M.s Enke, 4. 10., Chr.ania.
- Munthe, Gina, f. Berg, 28. 8., Peking.
- , Olivia, 26. 5., Leipzig.
- Munthe-Kaas, Thekla, 5. 3., V. Aker.
- Myhlenphort, Alfred, 76 A., 3. 2., Bergen.
- Myhr, Johan, 18½ A., 21. 7., Hillevaag.
- Myhre, G. O., Grosserer, 65½ A., 20. 4., Chr.ania.
- , Signe, f. Heiberg, 39 A., 1. 8., Chr.ania.
- Myhrer, Anne Marie, f. Torgersen, 10. 5., Hakedalen.
- Myhrvold, Nilsine, f. Lange, 61½ A., 18. 12., Chr.ania.
- Müller, Hanne, 15. 3., Bergen.
- , Jahn Collett, fhv. Sognepræst, 89 A., 7. 4., Chr.ania, H: Johanne, f. Hartmann.
- Mølbach, Carsten Henrik, 79½ A., 14. 1., Risør, H: Marie, f. Tøstie.
- Møller, Elise, f. Eriksen, 27. 8., Drammen.
- Møller, Ingeborg Antonette, 80 A., 6. 4., Stenrud pr. Molde.
- , Johan, Revisor, 29. 12., Chr.ania.
- , Marie, f. Holter, 49 A., 23. 7., Chr.ania.
- , Martin, 19 A., 20. 11., Kongsvinger.
- , Z., Skibsmægler, 24. 10., Fredstad, H: Karen, f. Schultz.
- Møllerup, Karen Petrine, f. Hansen, Styrmand Johan M.s Enke, 76 A., 29. 12., Bergen.
- Mønniche, Carl Alexander Michael, ORsagf., 22. 1., Chr.ania, H: Sophie, f. Bache.
- Mørch, Amalie, f. Svendsen, 78 A., 8. 4., Soon, begr. Chr.ania.
- , Constance, 63 A., 29. 9., Chr.ania.
- , Elise, f. Tandberg, nær 81 A., 9. 9., Chr.ania.
- , Hanna Marie, f. Svensen, 74 A., 2. 11., Soon.
- , Karen, 18. 11., Kbhvn., begr. Chr.ania.
- , Øistein Leif, 23. 10., Chr.ania.
- Nagel, Petter Odd, 17½ A., 13. 2., Chr.ania.
- Nagell, Arnt Christopher, Maskinm., Februar 1916, »Mimonaas Minesprængning i Nordsøen, H: Anna, f. Knudsen.
- , Gedske Georgine, 75½ A., 14. 4., Bergen.
- Naur, Arne Gerhard, 18²/₁₂ A., 21. 6., Skien, begr. Chr.ania.
- Neslein, Marie, f. Bergh, 13. 12., Chr.ania.
- Neumann, Ole P., 16. 4., Chr.ania, H: Margit, f. Pettersen.
- Nicolaisen, Conrad Nicolai, 83½ A., 30. 12., Chr.ania.
- , Kirsten Andrea, 17. 5., Chr.ania.
- Nicolaysen, Fanny, 13. 3., T.hjem.
- , Henrik Janson, Konsul, 88 A., 20. 5., Douarnenez, Frankrig, H: Christiane, f. Stibolt.
- , Nils Aars, Skolebestyrer, 76 A., 2. 9., Bergen, H: Karen, f. Kaltenborn.
- Nielsen, Caroline, f. Barth, 80 A., 18. 4., Chr.ania.

- Nielsen, Charlotte, f. Tønseth, 75 A., 22. 2., T.hjem.
- , J. E., Sørenskriver, 88 A., 17. 3., Lillesand, begr. Chr.ania, H: Anna, f. Hartmann.
- , Jørgen Christian, 75 A., 19. 6., Bergen, H: Hanne, f. Beck.
- , N. Chr., fhv. Disponent, 62 A., 7. 6., Ljan, begr. V. Aker.
- , N. E., Skibsf., 66 A., 3. 4., Liverpool, H: Magdalene, f. Timm.
- , Olliane, f. Gøthe, nær 90 A., 26. 6., Chr.ania.
- , Ragnar, ORsagf., 17. 2., Sortland.
- , Yngvar, Dr., Professor, 72½ A., 2. 3., Chr.ania.
- Nilsen, Beathe, f. Hoch, 14. 8., Hamburg.
- , Jens F., 92½ A., 7. 12., Bergen.
- , Lydia Johanne Laura, f. Wrensted, 31. 12., Selbak pr. Fredstad.
- , Mathilde, f. Benneche, 2. 3., Durban, Afrika.
- Nilssen, Lorentz Peter, fhv. Landbrugsskolebestyrer, 21. 7., Chr.ania, H: Louise, f. Wexelsen.
- , Martin, Fabrikejer, 54 A., 26. 2., Aasen, H: Seline, f. Vig.
- , T. N., Pastor, 76 A., 29. 10., Aarnes.
- Nissen, Hilmar Andreas, Dampskibskok, 67½ A., 9. 8., T.hjem, H: Nicoline, f. Nilsen.
- , Nicoline, f. Hirsch, 26. 8., Chr.ania.
- Norbeck, Andreas, fhv. Rebslager, 19. 7., Bergen.
- Norbye, Ole, Byretsassessor, 71 A., 21. 2., Chr.ania.
- Nord, Ruth Cecilia, 14. 6., Chr.ania.
- Nordahl, Laura Regine, f. Dahl, 77 A., 6. 1., T.hjem.
- Nordgreen, L. C., 17. 1., Bergen, H: Hanna, f. Stoltz.
- Nordhagen, Margit, 4. 12., Chr.ania.
- Nordin, Emilie Christine, f. Ullitz, nær 78 A., 26. 2., Lillehammer.
- Nordseth, Anna, f. Solem, 52 A., 22. 6., T.hjem.
- Norløff, Margrethe, f. Jacobsen, 21. 3., Bygdø.
- Norman, Anna, f. Horn, 12. 2., Hawkesbury, Canada.
- Normann, Tjodolf, Telegrafbestyrer, 12. 5., T.hjem.
- , Wilhelmine, Lærerinde, nær 58 A., 19. 7., Bodø.
- Normark, Alexander, Afdelingsingeniør, 19. 9., Chr.ania.
- Norshuus, Marie, f. Eyde, 21. 5., Skien.
- Norwick, Jens Trygve, 25. 1., Chr.ania.
- Nygaard, Clara, f. Øverland, 68 A., 20. 12., Strandebarm.
- , Marie, 30. 5., Chr.ania.
- Nyquist, Arild, 3. 1., Moss.
- , Jens Ludv., 36 A., 1. 4., Moss, H: Sigrun, f. Henrichsen.
- Næss, C. Markus Hescheter, Maskinist, 3. 12., Chr.ania, H: Marie, f. Bentzen.
- , Josef O., 39 A., 4. 10., Brager-næs, H: Helene, f. Thilemann.
- Odón, Rosa, 23. 9., Chr.ania.
- v. d. Ohe, Thora Kristine, f. Thoma-sen, 23. 9., Bergen.
- Olsen, Anche Cornelia, f. v. d. Fehr, 30. 8., Bergen.
- , Anna Marie, f. Lyng, 5. 10., T.hjem.
- , Berte Marie, f. Western, 77 A., 7. 5., Chr.ania.
- , Charete, f. Rode, 69 A., 28. 5., Risør.
- , Gunnar, Student, 19 A., 7. 3., V. Aker.
- , Jens, Skibstreder, 75 A., 27. 5., Arendal.
- , Ingerid, f. Martens, 28 A., 14. 1., Bergen.
- , Magdalene J., f. Aalholm, 80 A., 22. 9., Arendal.
- , Marie, f. Tandberg, Jernbane-gartner O. P. O.s Enke, 79 A., 7. 10., Chr.ania.
- , Nicoline, f. Harbitz, Sognepræst L. F. O.s Enke, nær 89 A., 8. 3., V. Aker.
- , Ole, Fyrvogter, 56 A., 14. 6., Bergen, H: Wilhelmine, f. Bur-meister.
- , Lofstad, O., Agronom, 20. 5., Tranø, H: Grethe, f. Land-mark.

- Olsen, Magdalene A., f. Aalholm, 80 A., 22. 9., Arendal.
- , Thea Kristine, f. Hay, 5. 11., Bardo.
- Omdahl, Zach., Tandlæge, 29 A., 4. 12., Stavanger.
- Omholt, Johannes, 9. 12., Chr.ania.
- Omsted, Therbora, f. Rynning, 88 A., 8. 3., Chr.ania.
- Onsager, Elisa, f. Rømcke, 66 A. 19. 4., Chr.ania.
- Onsum, Andreas, 64 A., 14. 8., Ho-brænden.
- Otterbech, Gunhilda, f. Hoffmann, 73½ A., 25. 3., Chr.ania.
- Ottesen, G. J., fhv. Lærer og Kirkesanger, 86 A., 23. 6., Moss.
- , Halvordine, 81 A., 14. 2., Chr.ania.
- , Marie, f. Lundby, 22. 9., Chr.ania.
- , Otto, fhv. Sognepræst, 4. 2., Chr.ania, H: Trine, f. Magelsen.
- , P. V., fhv. Assessor i Højesteret, 96½ A., 31. 7., Chr.ania.
- Ouren, Markus Andreas Einar, 60 A., 25. 6., T.hjem.
- Oxholm, Leif, 19 A., 25. 1., Minde pr. Bergen.
- Paasche, Anne Christine, 85 A., 20. 4., Chr.ania.
- , Emil, Typograf, 63 A., 2. 12., Chr.ania.
- , Olea, 27 A., 6. 6., Sarpsborg.
- Paaske, Johan Henrik, Major, 6. 11., V. Aker, H: Anna, f. Capjon.
- Pahle, Gudrun, f. Gustavsen, 29 A., 21. 10., Chr.ania.
- Pahnke, Aug. E., Stationsinspektør, R. V. O., nær 76 A., 10. 8., Karlstad.
- Pande, Hans Chr., 11. 12., Tacoma.
- Parelius, Calla, f. Erland, 9. 5., Alsøy, Helgeland.
- Parmann, G. Kr. Johs., Boghandler, 78 A., 16. 12., Chr.ania, H: Catharina, f. Hovland.
- Paulsen, Laura, f. Nielsen Brønsted, 68 A., 28. 2., Chr.ania.
- Paus, Christian, Fabrikejær, 5. 3., Chr.ania, H: Anna, f. Størmer.
- Pavels, Harald, Distriktschef, 22. 9., Chr.ania.
- Pedersen, Alfred Christian, Kontorchef, 45 A., 14. 1., Bergen, H: Dagny, f. Vedder.
- , Carl Z., Skibsf., omkommet i Febr. ved »Goodwies Forlis fra Leith til Arendal, H: Marie, f. Boye.
- , Johanne, f. Hjorth, Forvalter A. P.s Enke, nær 82 A., 11. 12., Kongsberg.
- , Monrad Roan, 12. 11., Nærstrand.
- , Ole E., 19. 4., Frankrige, H: Aagot, f. Holm i Lyngør.
- , Trygve, Kbmd., 33½ A., 3. 3., Chr.sund, H: Mia, f. Kielstrup.
- , Wilhelm, 3. 6., Chr.sund.
- Persson, N., fhv. Konsul, født 20. 1. 1836, † 24. 4., Helsingborg.
- Peters, Willi, Lt. i Fremmedlegionen, 6. 9., Slagmarken i Frankrig.
- Petersen, Aage Sparre, Ingeniør, 28 A., 19. 12., Chr.ania, begr. T.hjem.
- , Bernhard, Boghandler, 19. 1., Chr.ania, H: Henriette, f. Omberg.
- , Børre Johan, fhv. Oberst og Chef, 19. 7., Stange, H: Manu, f. Smith.
- , Hanna, f. Hesselberg, 87½ A., 27. 2., Chr.ania.
- , Jens Horn, Kapt., 23. 11., Chr.ania, H: Karen Sofie, f. von Krogh.
- , Nicolai Krogh, Agent, 55 A., 28. 11., Chr.ania, H: Inga Krogh, f. Andersen.
- , Olga Rosenqvist, 68 A., 23. 2., Fredstad.
- , Peter Arn., 12. 8., Chr.ania.
- Peterson, Clara, 27. 8., Brunlaug Gaard pr. Larvik.
- , Marie, 91½ A., 8. 1., Sarpsborg.
- Pettersen, Georg, nær 67 A., 23. 12., Elverum, H: Lina, f. Graff.
- Pettersen, Marie, Enkefrue, nær 73 A., 11. 12., Chr.ania.
- Pettersson, B. J., Grosserer, 83 A., 17. 3., Chr.ania.
- Pfaff, Ferdinand, Tandlæge, 6. 11., Chr.ania, H: Lina, f. Lie.
- Pihl, Anton O., 14. 11., Evanston, Ill., Amerika.

- Pihl, Oluf, Direktør, 12.1., Chr.ania, H: Signe, f. Heyerdahl.
- Pillgram, Johanne, f. Gram, 24. 3., Bergen.
- Plathe, Oselle, nær 83 A., 19. 2., Chr.sand.
- Plaug, Henrikke Marie, 99 A., 18. 7., Chr.ania.
- Plesner, Karen Lorentze, f. Lous, 86½ A., 17. 2., Bergen.
- Poulsen, Anna, f. Torgersen, 16. 10., Chr.ania.
- , Thr., fhv. Hypotekbankkasserer, 89 A., 9. 7., Chr.ania, H: Eugenie, f. Hammond.
- Poullsson, William Chambers, 58 A., 11. 10., Rochester, Amerika.
- Preus, Hans Olaf, Dampskibseksk., 30. 11., Chr.sand, H: Henka, f. Mønnich.
- Prydz, Franz, f. Arnemann, 21. 1., Chr.ania.
- Prytz, Jenny, f. Gulbrandsen, 48 A., 3. 6., Stabæk.
- , Ingeborg, f. Nilsen, 63 A., 28. 9., Kongsvinger.
- Punternvold, Laura, 22. 12., Egersund.
- Quechfeldt, Siriane Magdalene, f. Lammers, i sit 81 A., 16. 10., Kalmar.
- Qvenild, Amanda, f. Edelsteen, 27. 11., T.hjem.
- Qvigstad, Edith, f. Foss, 24. 6., Vaage.
- Raabe, Lene, nær 91 A., 17. 2., Toten.
- Radich, Elise, f. Brandt, 9. 3., Chr.ania.
- , Gotfred H., Mægler, 22. 11., Chr.ania.
- Rafen, Fredrik, Skibsf., 16. 3., Shanghai.
- , Valborg, f. Ellingsen, 11. 3., Holmestrand.
- Rambech, Peggy, f. Sørensen, Provstinde, 78 A., 8. 3., T.hjem.
- Ramm, Christian, 49 A., 25. 12., Chr.ania, begr. Fred.stad.
- , Inga Mathea, f. Beck, Oberstinde, 78 A., 4. 4., Stavanger.
- Ramm-Schmidt, Ida, f. Nordvi, 58 A., 8. 11., Stabæk.
- Randers, Trygve, 20. 9., Crookston, Minn.
- Rasch, Carl Johan Philip, 12. 2., Wobum, Mass.
- , Emil, Avisfotograf, 49 A., 8. 2., New York.
- , Oscar, Cand. phil., 66 A., 17. 2., Chr.ania.
- , Viktor, nær 24 A., 9. 8., Chr.ania.
- Ravn, J., fhv. Bylæge, 3. 12., Arendal, H: Laura, f. Angel.
- Refsdal, Astrid Helene, 9. 4., Bergen.
- Reiersen, Marinus, Fuldm., 53 A., 7. 11., Chr.ania, H: Malvina, f. Andersen.
- , P., Kredsmissionær, 68½ A., 17. 9., Bergen.
- Reimers, Hans, 79 A., 26. 2., Aulestad.
- Rein, Jonas, Revisor, 66 A., 12. 2., Bergen.
- Reinert, August Jeremias, fhv. Landhandler, nær 87 A., 26. 9., Chr.ania.
- , Carl Eilert Stenfeldt, 77 A., 4. 1., Nordstrand, H: Anna, f. Hjersing.
- Reinholt, Borgvald, 18 A., Jungmand, 10. 3., »Silius« Torpedering paa Reden i Havre.
- Resch, Edle Margaretha, f. Werring, 26. 8., Drammen.
- Reusch, Christian E., Kbmd., 22. 12., Bergen, H: Agathe, f. Eyde.
- Reymert, Wilhelmine Louise, Enkefrue, 95 A., 30. 1., Ny Helle-sund.
- Richie, Wilhelma, fhv. Lærerinde, nær 68 A., 10. 12., Chr.ania.
- Riddervold, Kitty Johanne, 16. 12., Fon Præstegaard.
- , Nils Aug., nær 64 A., 29. 5., Chr.ania, H: Lorentze, f. Bjerke.
- Rieck, Kai, Ingeniør, 33 A., (Sept.?), død i Frankrig.
- Riehm, Hermann, Direktør, 4. 11., Berlin, H: Helene, f. Halvorsen.
- Riesbeck, W. O., fhv. Hotelejer, 20. 10., Chr.ania, H: Ragna, f. Madsen.
- Riise, Sofie, 16. 7., Fjøsanger.
- Riisnæs, P. S., Kommandersergeant, 8. 3., Hyllestad.
- Riiser, Magnus, Gaardb., nær 52 A., 10. 1., Nes, Romerike.
- Ring, Axel, 12. 5., London.

- Rist, Laura, f. Folkmar, 8. 4., Chr-ania.
- , Harald, 26 A., 12. 7., Millwauke, Wisc.
- Rogge, Selma, f. Roll, 28. 6., Fred-hald.
- Rohde, Theodore, f. Paulsen, 70 A., 26. 1., Chr.ania.
- , Wilhelm Ludvig, 16. 4., Bergen, H: Wally, f. Knudsen.
- Rojan, Asta, 20. 3., Bergen.
- Rolfsen, Einar, Skibskapt., 59 A., 30. 5., Chr.ania, H: Petra, f. Pande.
- , Per Thorleif, 21 A., 20. 6., Lysaker.
- Rom, Louise Amalie, fhv. Lærerinde, 18. 10., Chr.ania.
- Rosenberg, Betzy Josefine, f. Henriksen, 42 A., 3. 9., Chr.sand.
- Rosendahl, Hansine, 87 A., 30. 4., Bergen.
- Rosenvinge, Amalie Martine, 4. 6., Bergen.
- , Mina, f. Berg, 7. 9., Fred-hald.
- Rosing, Ellen, f. Nissen, 19. 8., Chr-ania.
- Rotheim, E. H., Ingeniør, 43 A., 1. 5., Chr.ania.
- Rude, Laura Margrethe, f. Garben, 9. 5., Chr.ania.
- Rummelhoff, H. C., 30. 6., Aalesund.
- Rustad, Erik H., Konsul, 66 A., 18. 2., Chr.ania, H: Valborg, f. Thorvaldsen.
- , P. A., Vicekonsul, 14. 8., Cognac, Frankrige.
- Ruud, Edel, f. Dahl, 49 A., 15. 12., Nordstrand.
- , Severine, f. Wiehe, 70 A., 22. 7., Chr.ania.
- Ruus, Jacob, Gaardbruger, nær 70 A., 23. 6., Nittedal.
- Ryberg, Nils, Skibsf., 2. 2., Bergen, H: Emilie, f. Zehe.
- Rye, Adolf, fhv. Restauratør, 69 A., 12. 9., T.hjem.
- , Bertha, f. Nielsen, 29. 1., Bergen.
- , Caroline Emilie, f. Widerberg, 21. 11., Notodden.
- , Joh. E., Agent, 64 A., 18. 5., Chr.ania.
- Ryen, Magnus, Brugsejer, 16. 10., Strømmen, H: Augusta, f. Laache.
- Rygh, Sigrid Anna, 80 A., 16. 5., Frosta.
- Rynning, Roald, fhv. Borgmester, 14. 8., Aasgaardstrand, begr. Strømsø.
- Rød, Anna, 6. 3., V. Aker.
- Røed, Peder Christian, fhv. Gaardbruger, 87½ A., 18. 6., Chr.ania.
- Røer, Adam, fhv. Skibsf., 73 A., 1. 5., Tønsberg.
- Rømcke-Olsen, Johanna Christina, 14. 1., Chr.ania.
- Rønning, Astrid, f. Christoffersen, 28 A., 6. 9., Chr.ania.
- , Hansine, 23. 8., T.hjem.
- , Ingvald, Tandlæge, 51 A., 28. 11., Røros, H: Josefa, f. Monsen.
- Røyter, Jørgine Marie, f. Jonassen, 75 A., 17. 12., Fred.stad.
- Saggau, Trygve, 24 A., 7. 8., Frankrig.
- Salicath, Frey C., Cand. oec., 26 A., 15. 1., Chr.ania.
- Salomon, Simon, Direktør, 55 A., 3. 6., Hellerup, Kbhvn., H: Johanna, f. Eisenstein.
- Salvesen, Birger H., 22. 10., Chicago.
- , Peter Theodor, Kommandørkapt., 24. 1., Chr.ania.
- Samdahl, Sigleif Torp, Fuldmægtig, 29 A., 21. 12., Chr.ania.
- Sand, Anton Julius, Læge og fhv. Forstander, 16. 5., T.hjem.
- Sandahl, Oscar, Skuespiller, 6. 2., Chr.ania, H: Kinni, f. Enge.
- Sandberg, Hans Blom, Overlæge, 40½ A., Saltdalen, H: Ellinor, f. Bugge.
- , Ragna, 29. 7., Værdalen, begr. Levanger.
- Sandboe, Julius Edvard Storm, fhv. Garverm., 80 A., 30. 7., Skedsmo, H: Mathea, f. Hansen.
- Sandborg, Astrid, f. Solberg, 2. 9., Chr.ania.
- Saxlund, Even, Kontrollør, nær 83 A., 24. 12., Stange, H: Rachel, f. Johannessen.
- Schanche, Johan Garman, 23. 12., Chr.ania.
- Schanke, Riborg, 86 A., 8. 9., Chr-ania.
- Scharffenberg, Marthe Margrethe, Enkefrue, 66 A., 8. 10., T.hjem.

- Schau, Martha, f. Pedersen, 60 A., 13. 1., Chr.ania.
- Schee, Valborg, 27. 5., Chr.ania, begr. Nordre Land.
- Scheel, Reidar, 20½ A., 17. 5., Chr.ania.
- Schiander, Ulrik, 16. 5., Ørlandet.
- Schie, Einar B., fhv. Bureauchef, 60 A., 26. 2., Chr.ania, H: Alette, f. Braathen.
- Schiølner, Thoralf, 19. 12., Chr.ania, H: Clara, f. Gulliksen.
- Schjerpen, E., Kbmnd., 44 A., 27. 9., Lillehammer, begr. Gjøvik, H: Marie, f. Klevenberg.
- Schjerven, Haakon, fhv. Stationsm., 7. 12., Hamar, begr. Stange, H: Agnes, f. Jonsberg.
- , Ole J., fhv. Stortingsmand, 22. 10., Lardal, H: Sofie, f. Thisted.
- Schjong, Magdalena, f. Bruun, 82 A., 15. 3., Hønefos.
- Schlytter, Margrethe, f. Wilson, 6. 10., Chr.ania.
- Schmelck, Ludvig, Stadskemiker, 6. 2., Chr.ania, H: Margrethe, f. Rink.
- Schmidt, Berthe, f. Eyde, 46 A., 14. 6., Fagerli, T.hjem.
- , Modesta, 17. 1., Bergen.
- , O. Wilh., Agent, 25½ A., 19. 5., Chr.ania.
- , Siegfried, Agent, 15. 3., Chr.ania, H: Rebekka, f. Strøm.
- Schneider, Hugo, Fabrikbestyrer, 8. 3., Ø. Aker.
- , Inga, 8. 8., Chr.ania.
- Scholz, Franz, Ingeniør, 4. 7., Lørenskogen, H: Jenny, f. Mathisen.
- Schou, Karen Kirstine, 9. 12., Chr.ania.
- Schreuder, Alf., 28 A., 20. 1., Montana, Amerika.
- , Olava, 92 A., 5. 3., T.hjem.
- Schrøver, Henrik Schnell, Sadelmagerm., 83 A., 3. 1., Drammen, H: Mathilde, f. Eriksen.
- Schrøder, Else Marie, f. Johnsen, 93½ A., 12. 6., Tromsø.
- , Karoline, f. Clausen, 71 A., 26. 9., Holmestrand.
- , Magdalena, Enkefrue, 6. 10., Sande.
- , Valborg, 82 A., 6. 1., Chr.ania.
- Schubarth, Josefine, 72 A., 9. 11., Fred.stad.
- Schultz, Signe, 16. 6., Stabæk.
- , Wolff Michelet, Ingeniør, 29. 7., Hola pr. Fred.hald, H: Gudrun, f. Ebbesen.
- Schulze, Marie, f. Ørum, Læge E. S.s Enke, 81 A., 9. 2., Chr.ania.
- Schwabe, Hanne Wilhelmine, f. Wessel, nær 81 A., 26. 1., Minneapolis.
- Schwach, Frantzisca, 6. 5., Fred.hald.
- Schwartz, Wilhelmine, f. Ramm, nær 78 A., 24. 9., Chr.ania.
- Schweder, Fritz, Hotelejer, 31 A., 3. 3., Stavanger, H: Amalie, f. Were.
- Schäfer, Paul, Fyrbøder og Voss, E., Matros, tyske Orlogsmænd, begr. 30. 6., Chr.sand.
- Schømer, Rudolf Nilsen, 40 A., 10. 3., Chr.ania, H: Theodora, f. Grimstad.
- Schönemann, Henrikke, f. Magnusen, 15. 6., New York.
- Schønning, Gerhard M., Telegrafbestyrer, 75 A., 27. 7., Tannes, Helgeland, H: Angeline, f. Amundsen.
- , Petra, 30. 12., Haabøl.
- Schøyen, Marie, Kammerherre S.s Datter, 78 A., 27. 4., Chr.ania.
- Seeberg, Thomas, Dampskibsf., 52½ A., 6. 6., »Prosper III«s Forlis, H: Helma, f. Aass i Chr.ania.
- Seehusen, Louise, f. Modenstrøm, 76 A., 25. 3., Arendal.
- Seip, Fredrikke Christiane, f. Hirsch, 64½ A., 13. 3., Chr.ania.
- Sejersted, Mathilde, f. Knudsen, 24. 7., Chr.ania.
- Selmer, Ellen, f. Rohde, 82 A., 2. 12., Bergen.
- , Jens Andreas, fhv. Direktør ved Rotvold, 84 A., 25. 8., Lysaker.
- , Benedicte, f. Thams, 24. 2., Chr.ania.
- , Marius, fhv. Skovdirektør, 83 A., 28. 3., Chr.ania.
- Sem, Gabriel, Direktør, 28. 9., Chr.ania, H: Agnes, f. Arnesen.
- Seth, Carl Th., 4. 4., Chr.ania, H: Mathilde, f. Simonsen.
- Sevaldsen, Elise, 81 A., 19. 12., Oslo.

- Silchenstedt, Kaia, 9. 9., Bergen.
- Siljan, Cathrine, 13. 4., Herre, Bamle.
- Simonsen, Jenny, f. Nordahl, 29. 5., Larvik.
- Simonsen, Berthe, f. Rolland, 12. 3., Bergen.
- Sinding, Dora, 28. 4., Nannestad.
- Sissener, Kaja, f. Ingier, 89 A., 17. 5., Chr.ania, begr. Ullensaker.
- Sivertsen, Johanne, f. Friis, 96¼ A., 27. 6., Bergen.
- Sjøstedt, Carl, Direktør, 6. 12., Ormøen.
- Sjøstrøm, Fredrik Konrad, 18½ A., 1. 4., »Peter Hamre« Undergang.
- Skard, Gyda, f. Christensen, 7. 5., Chr.ania.
- Skøien, M., Landskabsfotograf, 66½ A., 3. 3., V. Aker.
- Sletteland, Annanias, fhv. Skolelærer, 79½ A., 21. 9., Dale, Søndfjord, H: Birgitte, f. Risting.
- Slott, Kristine, f. Busk, nær 84 A., 21. 1., Bergen.
- Smith, Ada, f. Dassau, nær 97 A., 24. 5., Chr.ania.
- , Amanda, 54 A., 29. 5., Chr.ania.
- , Dagny, f. Dietrichson, 58 A., 23. 2., Chr.ania.
- , Erik, 23. 1., Chr.ania.
- , Grethe, f. Eenberg, 20. 3., Chr.ania.
- , Jørgen, Advokat, 2. 1., Chr.ania.
- , Valborg, 27. 7., Chr.ania.
- Sogn, Emma, f. Fallman, 70 A., 12. 3., Ullern.
- , Valborg, f. Andersen, Løge, 2. 7., Chr.ania.
- Solem, Anton Robert, Montør, 19. 12., Chr.ania.
- , Antonie, 65½ A., 29. 3., Chr.ania.
- Solensteen, Marie, 54 A., 4. 5., Bergen.
- Sommerfelt, Christian, Cand. mag., Amanuensis, 16. 9., Oslo, H: Nenna, f. Brodtkorb.
- Sommerschild, Henning, Gaardbruger, 57 A., 10. 6., Bynesset, H: Marit, f. Stene.
- Spångberg, Malcolm, 58 A., 4. 2., Chr.ania.
- Sparre, O., Hovedkasserer, 72 A., 4. 4., Chr.ania.
- Spillmer, Fridrich, Værkmester, 2. 5., Bergen, H: Dorothea, f. Schlobohm.
- Spørck, Sofie, fhv. Skolebestyrerinde, nær 76 A., 27. 5., Fred.hald.
- Stabenfeldt, Mariane, 15. 12., Biri.
- Staboe, Josefine, f. Rustad, 73 A., 12. 9., Ljan.
- von Stackelberg, Nathanael, Dr. philos., Ritterschaftssecretær, Baron, Officer i den russiske Hær, 31 A., 10. 8., faldt ved Stanislaus, H: Oelgaard, f. von Ditten.
- Stadler, Hjalmar Gustav, Maskinist, 59 A., 16. 2., »Hjærdis« Forlis, H: Hansine, f. Eide i Bergen.
- Stang, Anna, f. Ludvigsen, 21. 1., Bergen.
- , Anna Sylvia, nær 65 A., 14. 5., T.hjem.
- , Lauritz Leganger, Konsul, 53 A., 28. 11., Bordeaux.
- , Wilhelm Balthazar, fhv. Amtskasserer, 78 A., 13. 9., Chr.ania.
- Stangbye, H. J., Generalkonsul, 5. 2., Chr.ania.
- Steen, Halvor Stoltenberg, Gaardbruger, 26. 7., Vang, H., H: Olga, f. Olsen.
- , Rasmus J., 21. 10., Bergen, H: Astri, f. Olsen.
- Steenberg, Alma Wiktoria, 25. 1., Chr.ania.
- , Johan Fredrik, Løge, 58 A., 21. 5., Aasnes, H: Kaja, f. Isaksætre.
- Steffensen, Adolf Wilhelm Sverdrup, Stuert, nær 31 A., 1. 4., »Peter Hamre« Forlis, H: Hilda Sverdrup (!), f. Gundersen.
- Stein, Bergithe, f. Madsen, 6. 8., Arendal.
- Steiner, Halfdan G., 24. 11., Bergen.
- Stender, Herdis, 12. 7., Bergen.
- Stengel, Marie Wilhelmine, f. Fahlstrøm, 67 A., 6. 3., Tolgen.
- Stephenson, Mathilde, f. Borge, 9. 3., Ljan.
- Stenstad, Kristen K., fhv. Skolebestyrer, 74 A., 19. 10., Skien.
- Stillesen, Dorothea, nær 77 A., 24. 1., Chr.ania.

- Stockinger, Franz Leopold, 50 A., 14. 10., Arendal, H: Marianne, f. Reinholtzen.
- Stoltz, Mimi, 5. 11., Danmark, begr. Chr.ania.
- Storjohan, Johan William, 24. 2., Bergen, H: Auguste, f. Ameln.
- Storm, Martin Luther, Landbrugs-skolebestyrer, 80 A., 23. 11., Førde.
- Strauman, Hans O. B., Kasserer, 53 A., 26. 8., Ch[?]ania, H: Petra, f. Rasch.
- Strick, Frans, Spejlfabrikant, 16. 4., Chr.ania.
- Strøm, Augusta, f. Jebe, 77 $\frac{1}{4}$ A., 10. 6., Modum Bad, begr. Chr.ania.
- , Caroline, Enkefrue, 10. 9., T-hjem.
- , D. C., Brugsejer, 50 $\frac{1}{2}$ A., 24. 6., Hitteren.
- , Ellinor, 29 A., 7. 8., Marviken, begr. Oddernes.
- , Fredrik Robert, Møbelsnedker, 39 A., 8. 1., Chr.ania, H: Inga, f. Gaarud.
- , Odin, fhv. Skomagerm., 74 A., 7. 2., T.hjem, H: Josefine, f. Knudsen.
- , Svante, 26. 10., Chr.ania.
- Strømberg, P., Pianostemmer, nær 74 A., 27. 7., Kongsvinger.
- Strømsted, Albertine Sofie, f. Stabell, 87 $\frac{1}{2}$ A., 16. 3., Chr.ania.
- Stuaritz, M. H., fhv. Lensmand, henved 90 A., 5. 2., Vardø.
- Stuwitz, M. H., fhv. Lensmand, 89 A., 5. 2., Chr.ania.
- Stærk, Anne Karine, 60 A., 27. 6., Kragerø.
- Størmer, Henriette, f. Mülertz, 14. 12., Chr.ania.
- Sudmann, Karen Helene, f. Olsen, nær 94 A., 4. 2., Krohnaviken.
- Sundt, Emma Sofie Vogeler, 1. 10., Tangen, Stockholm.
- Svanberg, Erik J., Skipper, 61 A., 16. 5., Valevaag, Søndhordlen, H: Hanna, f. Reinertsen.
- Svane, Constance, f. Iversen, 27. 2., Bergen.
- Svanholm, Anne Marie, 14. 12., Chr.ania.
- Svanø, Finn, 16 A., 26. 6., Bergen.
- Svanøe, Anna, f. Michelsen, 42 A., 5. 2., Solheimsviken.
- , Lydia, f. Olsen, 29. 6., Bergen.
- , Ole Helling, nær 70 A., 6. 4., Svanø, Søndfjord.
- , Oscar, nær 82 A., 24. 2., Askevold, H: Kirstine, f. Svanøe.
- Svendgaard, Marine Mathilde, f. Lund, 52 $\frac{1}{2}$ A., 10. 5., T.hjem.
- Svendsen, Bernhard, Pastor, 31. 12., Chr.sand, H: Thora, f. Olsen.
- , Jens, jr., 43 A., Redaktør, 14. 12., Arendal.
- Svenningsen, Ivar, Afdelingsingeniør 63 A., 1. 11., Farsund, H: Thora, f. Bärnholdt.
- Svennsen, Axel, Rejsende, 8. 1., Chr.ania, H: Axeline, f. Lund.
- Sverdrup, Harald Ulrik, Landbrugsingeniør, 69 A., 1. 4., Chr.ania, H: Ragna, f. Dahl.
- , J., Sagf., 79 $\frac{1}{2}$ A., 26. 1., Arendal, begr. Hisø.
- , Marie, f. Suur, Bispinde, 7. 4., Chr.ania.
- Swensen, Alfred Schartum, 22. 2., Chr.ania, H: Elvira S. S., f. Himmelmann.
- Synnestvedt, Frithjof Wilhelm, 18. 2., Chr.ania.
- , Hans Jørgen Reutz, 79 $\frac{1}{2}$ A., 12. 2., Chr.ania.
- Syvertsen, Syvert Elias, Res. Kapel., 16. 4., Søndre Odalen, H: Bergit, f. Onstad.
- Säfvenbom, Hanna Birgitte, Stm. P. A. S.s Enke, 88 A., 8. 4., Chr.ania.
- Särnblom, Maria Carolina, f. Kruse, 55 A., 8 Mdr. 3 Dage, 4. 8., Chr.ania.
- Sæther, Elisæus, 17. 10., Rissen.
- Sæthre, Anne, f. Aamodt, 77 A., 31. 12., Hurum.
- Sødring, Anna, 5. 5., Aalesund.
- Sølsberg, Pernille, nær 87 A., 19. 2., Larvik.
- Sønsthagen, Irene, f. Müller, 18. 6., Chr.ania.
- Sørensen, Gerhard, Sekretær, 68 A., 4. 11., Chr.ania.
- , O. B., Skibsreder, 79 A., 21. 2., Brattøklev pr. Arendal, H: Hanne, f. Smith.

- Søyland, Finn, 21 A., 4. 7., Flekkefjord.
- Tandberg, Carl, Kontorist, 16. 10., Chr.ania, H: Berthe, f. Olsen.
- , Henriette, 21. 3., Chr.ania.
- , Karoline, 76 A., 22. 5., Drammen.
- , Mariane, 83 A., 4. 3., T.hjem.
- , Marie, f. Røen, 84 A., 7. 2., Land (Fluberg).
- , Ole Oscar, 76 A., 16. 11., Holmestrand, H: Fredrikke, f. Bergh.
- Telle, Ole Smith, 73 A., 7. 6., Aasnes.
- Tellefsen, Anne Cathrine, 9. 4., Chr.ania.
- Thams, P., Grosserer, 53 A., 1. 2., Chr.ania.
- Thamsen, Marie, 12. 2., Chr.ania.
- Thaulow, Hans Henrik Müller, Ritmester, nær 39 A., 21. 3., Chr.ania, H: Margrethe, f. Bang-Brecke.
- Thesen, Jonetto, 80 A., 18. 3., Bergen.
- , Karoline, 80 A., 4. 9., Nes, Romerike.
- Thestrup, Johan Anton, fhv. Grosserer i Hamburg, nær 86 A., 31. 1., Asker.
- This, Hanna, 8. 2., Stavanger.
- Thilesen, Aagot, f. Faye, 63½ A., 14. 3., Chr.ania.
- Thisted, Chr., 67 A., 4. 2., Newcastle, begr. Chr.ania, H: Marie, f. Bruun.
- Thistel, Andreas M., Skibsfs., 54 A., 2. 11., Baltimore, H: Henriette, f. Romanowsky.
- , Elisabeth Birgitte, f. Aarnes, 78 A., 5. 3., Bergen.
- Thomesen, Einar, Grosserer, 36½ A., 7. 5., Chr.ania, H: Ingeborg, f. Paulsen.
- , Mina, 92½ A., 29. 7., Chr.ania.
- Thomle, Gulbrand Andersen, fhv. Lensmand, 86 A., 31. 12., Dokka, H: Mathea Andersen, f. Baggerud.
- Thomsen, Ingeborg, f. Köhn, Alexander T.s Enke, 94 A., 13. 1., Nes, Hedemarken.
- Thorendahl, Edv., Kjeksfabrikant, 29. 4., Chr.ania, H: Mathilde, f. Sciørbeck.
- Thoresen, Christian Benneche, Violinist, 13. 9., Drammen, H: Kirsten, f. Grønn.
- , Jacobine, 16. 6., Chr.ania.
- , John, fhv. Snedkerm., 84 A., 15. 6., Ski.
- , J. N., 20. 5., paa Vej til Melbourn, H: Julie, f. Holst i Drammen.
- , Marie, Enkefrue, nær 88 A., 2. 10., Chr.ania.
- Thorkildsen, Hanna, f. Dick, Bispinde, 65 A., 11. 6., Chr.ania.
- Thorne, Julius, 28 A., 23. 8., Arendal.
- , Theodor Wilhelm, Advokat, 26. 6., Chr.ania, H: Eliza Baird Wallace, f. Gough.
- Thorp, Gudrun, 24 A., 30. 8., Chr.ania.
- , Marthe, nær 88 A., 21. 1., Fredhald.
- Thorsen, Edvard, 66 A., 12. 1., Chr.ania.
- , Hans Caspar, Grosserer, 21. 11., Arendal.
- Thu, Marie, f. Flugum, 64 A., 17. 12., Stord.
- Thuesen, Betzy Regina, f. Tofte, 55 A., 3. 1., Ormøen.
- , Emma, fra Kbhvn., 74½ A., 18. 5., Chr.ania.
- , Nicoline Marie, f. Juell, 72 A., 16. 6., Skien.
- Thune, Gunnar B., fhv. Lærer, 12. 6., Naustdal.
- , Nilius Martinus, Juveler, 49 A., 30. 4., Vinderen.
- Thurmann, Mathilde Elisabeth, f. Ellefsen, 80 A., 10. 3., Chr.ania.
- Thønder, Alf, 39 A., 8. 12., Chicago.
- Toft, Paul Monsen, 6. 5., Bergen.
- , Størk, Maler, 18 12., Bergen, H: Elen, f. Størksen.
- Thorbjørnsen, Hroar Dahl, 24 A., 1. 5., Chicago.
- Torgersen, Carl, Kontorist, 9. 12., Chr.ania, begr. Arneberg.
- , Karoline, 2. 2., Chr.ania.
- , Nils, Sanitetskapit., 18. 6., Chr.ania.
- , Regine, f. Gundersen, 84½ A., 20. 10., Chr.ania.
- , Severin, Havnefoged i Hauge-sund, 57 A., 28. 3., Chr.ania, H: Anna, f. Kolstø.

- Torgersen, Torger, Skibstømmermand, 65½ A., 10. 4., Chr.ania, H: Marie, f. Kristoffersen.
- , T. J., fhv. Maskinhandler, 81½ A., 12. 8., Malmøen, begr. Chr.ania.
- Torjusen, Birgit, f. Pleyrn, 3. 4., Bergen.
- Torkildsen, Ivar, 22 A., 31. 12., Hop pr. Bergen.
- Torn, Eva, f. Sandberg, 19. 3., Chr.ania.
- Torp, Alf, Dr., Professor, 26. 9., Chr.ania.
- , Jens, Distriktslæge, 22. 6., Lillehammer, kremeret, H: Marie, f. Hals.
- Torpp, Johanne Marie, f. Haugsten, 72 A., 30. 4., Trøgstad.
- Trosdahl, Janna, f. Sunne, 48 A., 16. 9., Chr.ania.
- Trost, Elisabeth, f. Knudsen, 88 A., 12. 10., Chr.sand.
- Troye, Johan Christopher Giertsen, Kbmd., 50 A., 3. 6., Bergen, H: Hanna, f. Christiansen.
- Truslew, Laura, f. Lochner, 14. 3., Chr.sand.
- Tschudi, Cathrine Amalie, f. Hansen, 90 A., 8. 8., Chr.ania, begr. Tønsberg.
- , Rønnaug Susanna, 24. 6., Chr.ania.
- Tychesen, Claus Albert Schwartz, Stuert, 47 A., 27. 3., Port Talbot, England, H: Hansine, f. Olsen i Bergen.
- Tønder, Elina, 11. 11., Chr.ania.
- Tønnesen, Anne Sofie, 16. 6., Modum.
- Tønnesen, Karoline, f. Schjølberg, 77½ A., 3. 5., Chr.ania.
- Tønsberg, Anna, f. Christensen, 23. 11., Chr.ania.
- Ubberud, Hans Petter, Res. Kap., 2. 8., Tønsberg, H: Amalie, f. Jensen.
- Uchermann, Anna, 3. 10., Chr.ania.
- Ugland, Camilla Eugenie, f. Wang, 67 A., 17. 2., Arendal.
- Ulrichsen, Hanna, f. Backer, 7. 12., Holmestrand.
- Ulseth, Olivia Marie, Lærerinde, 14. 5., Ø. Aker.
- Unger, Bolette, 82½ A., 15. 2., og Søster
- , Pauline, 86 A., 16. 2., Kvinnherred.
- Untiedt, Emma, 14. 9., Bergen.
- Ursin, Christian, Organist, 19. 3., Moss.
- , Elisabeth, 68 A., 26. 3., Ler pr. T.hjem.
- , Martin, Pianist, 8. 3., Chr.ania.
- , Signe, 19. 7., Solvang (pr. Chr.sand), begr. Chr.sand.
- Vaksdal, Angélique Cathrine, f. Ege, 14. 7., Vaksdal, bgr. Bergen.
- Valen, Hellig, Advokat, 38 A., 17. 11., Chr.ania, H: Dor., f. Andvig.
- Valeur, Antje Hermanna, 25. 2., Bergen.
- , Jean E., 40 A., 26. 7., paa Hjemrejse fra Syd-Georgia.
- Vauvert, Louise Magnine, nær 83 A., 31. 3., Porsgrund.
- Vedeler, Divert Henrikke, 24. 12. Fridalen, Bergen.
- , Louise, f. Bødtker, 53 A., 29. 5., Kongsberg, begr. Bergen.
- Viig, Hans, Toldstedbestyrer, 20. 1., Mandal.
- Vindingstad, E., Sognepræst, 7. 4., Chr.ania, H: Kristine, f. Christensen.
- Vogt, Hans Holmboe, Sorenskriver, 28. 3., Stord.
- Vold, Sivert, fhv. Dampskibsejer, 82½ A., 5. 3., T.hjem.
- Vongraven, Maren, f. Haas, nær 102 A., 16. 3., Røros.
- Vullum, Erik, 14. 3., Lillehammer, H: Margrethe, f. Lehmann.
- Waack, Hans Christian, Kapt., 39 A., 16. 7., Agdenes.
- Waaden, Hjalmar, Ingeniør, 44 A., 2. 6., Rjukan, H: Andrea, f. Hamre.
- Waagaard, Marthe, f. Holte, 38½ A., 21. 4., Roa pr. Lillehammer.
- Waage, Ingeborg Dorthea, f. Kjærandsen, 3. 1., Bergen.
- Waalder, Arne A., Rentier, 8. 6., Kongsvinger, H: Marie, f. Askerud.
- Walby, Kr., Fabrikejer, 60 A., 27. 2., Kongsvinger, H: Anna, f. Engebreetsen.

- Wallem, Jacob Olai, 65 A., 9. 4., Bergen.
 —, Valborg Magdalene, 19 A., 7. 8., Bergen.
 Wallendahl, Rasmus, 9. 4., Bergen, H: Mathilde, f. Oxholm.
 Wallin, Einar Fridolf, 23. 5., Chr-ania.
 Walløe, Mine, f. Bjerke, 74 A., 2. 6., Chr-ania.
 Wamberg, Elias Martinus Flood, fhv. Vejer, 71 A., 16. 4., Chr-ania.
 Wang, Cathrine, Enkefrue, 78 A., 29. 6., Tønsberg.
 —, Cecilie, f. Mohn, 2. 10., Hop pr. Bergen.
 —, Gustav, 40 A., 25. 2., Chr-ania, H: Eline, f. Lerdahl.
 —, Karl Fredrik, Restauratør, 37 A., 18. 12., Chr-ania, H: Kaspåra, f. Kilde.
 Wedel-Jarlsberg, Fredrikke, Baronesse, Kommandør Herman W.-J.s Enke, i sit 95 A., 10. 4., Kbhvn.
 Wedøe, Jens, Maskinist, 1. 4., »Peter Hamre« Sænkning.
 Weenaas, Johannes, Lærer, nær 74 A., 4. 9., Nes, Romerike.
 Weichmann, Bjarne Widding, nær 20 A., 14. 8., Neworleans.
 Weidemann, Christopher, kgl. Fuld-mægtig, 92 A., 20. 2., Chr-ania.
 —, Fredrik Chr., Malerm., 1. 9., Chr-ania.
 Weisse, Marie, f. Stang, 73 A., 20. 6., Chr-ania.
 Weisser, Elise Mathilde, f. Svendsen, nær 76 A., 21. 4., Kragerø.
 Welhaven, Andrea, f. Høeg, 81½ A., 23. 4., Chr-ania.
 Wellén, Chr., 28. 1., Chr-ania.
 —, Margrethe, 22. 12., Chr-ania.
 Wenaas, Peder, Kelner, 57 A., 25. 5., Chr-ania.
 Wendt, Halfdan, 32 A., 30. 10., S/S. »Tiroc«.
 Wenger, O., Bogholder, 58 A., 17. 3., Eidsvold, H: Hanna, f. Lundgaard.
 Wennberg, Jens, Chefsingeniør, 18. 3., Chr-ania, H: Hetty, f. Nørregaard.
 Wennerberg, Else, f. Cappelen, 28. 6., Kbhvn.
 Wennersten, Carl August, 54 A., 21. 7., Moss.
 Wennevold, Fredrikke, f. Frøland, nær 50 A., 15. 12., Chr-ania.
 Werenskiold, Fredrik, 84 A., 30. 3., Chr-ania.
 Werner, Erling, 38 A., 27. 3., Arendal, H: Gyda, f. Sange.
 —, Josefine Marie, f. Wold, 86 A., 16. 10., Chr-sand.
 Werring, Lina, 23. 9., Slemdal.
 Wesenberg, Elisabeth Cathrine, 77 A., 6. 5., Bergen.
 Wessel, Anne Christine, 83½ A., 9. 2., Chr-ania.
 —, Nicolay August, Ingeniør, 20. 12., Hvidsten, brændt.
 —, Peter Hjeronimus, fhv. Hovedbogholder, 84 A., 14. 6., Bakkegaard, T.hjem, H: Fredrikke, f. Müller.
 —, Valborg, f. Lund, 16. 11., Stavanger.
 Wessel-Berg, Chr. Aug., 75 A., 14. 10., Chr-ania.
 Wessel-Isberg, Johannes, 40 A., 28. 12., Chr-ania, H: Bianca, f. Johansen.
 Westerberg, Carl Johan, Snedkersvend, 8. 4., Bergen.
 Westrem, Guri, 8. 10., Rygge.
 Westergaard, Siegfried, 16. 6., Arendal.
 Wetlesen, Jørgine, f. Sundby, Skibs-f. K. A. W.s Enke, 20. 2., Chr-ania.
 Wettergreen, Fredrik, fhv. Sognepræst, 68 A., 6. 5., Finnø, H: Maria, f. Lampe.
 Wexelsen, Thea, Enkefrue, nær 95 A., 12. 6., Størdalen.
 Weydahl, Arne Gjølstad, Pr.lt., 34½ A., 21. 2., Chr-ania.
 —, K., Forsøgsleder, 36 A., 10. 6., Asker, begr. Vaaler, H: Lilli, f. Asbiørnsen.
 Weyergang, Martin, Konsul, 73 A., 7. 2., Mandal.
 Widerøe, J. O., fhv. Sognepræst, 91½ A., 7. 7., Sarpborg.
 —, Ingeborg Regine, f. Selsbak, 80 A., 3. 3., T.hjem.
 Wiese, Ingeborg, f. Ringnes, 18. 8., Fredstad.
 Widing, Hjalmar, Snedker, 26. 9., Chr-ania, H: Laura, f. Nielsen.

- Wiese, Carl Franz, 28. 12., Bergen, H: Frida, f. Pilatzke.
- Wigfors, Alf, Kæmnerfuldm., 41 A., 24. 6., Chr.ania, H: Frida, f. Wikstrøm.
- Wiig, Johan, Handelsfuldm., 13. 3., Bergen.
- , Louise, f. Schielderup, 20. 4., Klæbu.
- Wildhagen, Hans Horn, Doktor, 22. 12., Chr.ania.
- Wille, Hans, Cand. jur., 68½ A., 8. 2., Fred.stad, H: Marie, f. Christensen.
- Windspoll, Anna, f. Johannessen, 43 A., 29. 12., Bergen.
- Winge, Axel, Advokat, 53 A., 24. 9., Chr.ania.
- Winger, Jacob, Bogbinder, 5. 2., Chr.ania.
- Winsnes, Fredrik, Grosserer, 41½ A., 4. 5., Chr.ania.
- , Johan Fredrik, Ingeniør, 44 A., 6. 3., Sterkrade, Rheinland, H: Erna, f. Schefter.
- Winther, Emilie, f. Eriksen, 54 A., 24. 10., Chr.ania.
- , Christian, fhv. Lokomotivfører, 9. 2., Chr.ania.
- , Fredrik, Lærer, 63 A., 20.(?) 1., Vega, Helgeland.
- , Kristine Elisabeth, 4. 9., T.hjem.
- Winterros, C., Ingeniør, 27. 3., Chr.ania.
- Winterthun, Jacob, Sognepræst, 28.3., Skildsøen, H: Hildur, f. Aalholm.
- Wisløff, Amalie, f. Jenssen, 76 A., 25. 5., Chr.ania.
- Wisner, Kristiane, f. Johansen, 83 A., 18. 1., Tromsø.
- Wister, Lüdvig, 58 A., 22. 7., Chr.ania, H: Hanna, f. Christensen.
- Wold, Caspar, 26 A., 17. 9., T.hjem.
- , Edward, fhv. Dampskibst., 71 A., 11. 8., T.hjem, H: Lina, f. Gellein.
- , Julius, fhv. Restauratør, 67 A., 23. 10., Chr.ania, H: Marie, f. Engebretsen.
- , Thea, 72 A., 2. 1., Chr.ania.
- Woll, Ingebrigt, Bogtrykker, 24. 8., Kirkenes, H: Anna, f. Nilsen.
- Wollebæk, Anine Julie Augusta, 5. 2., Jenvold pr. Drammen.
- Wolff, Simon Olaus, Distriktslæge, 62 A., 22. 12., Nes, Hallingdal.
- Worsøe, Louise, f. Müller, 12. 6., Chr.ania.
- Wraamann, Hanna, 11. 2., Chr.ania.
- Wrangell, Karl August, Minehaandværkersergeant, 41 A., 15. 1., Marvikten, H: Hansine, f. Josland.
- Wægger, Sofie, f. Iversen, 66½ A., 30. 4., Chr.ania.
- Währe, J. Th., Overingeniør, 64 A., 7. 11., Kongsberg, begr. Ranheim.
- Ysland, John L., Grosserer, 58 A., 8. 6., T.hjem.
- Ytteborg, Edmund, 55 A., 11. 11., Nesodden.
- Zakariassen, Sofie, fhv. Sygeplejerske, 70 A., 28. 6., Chr.ania.
- Zernichow, Dikken von der Lühe, 8. 6., Kbhvn. W
- , Sofie Elisabeth, f. Mangor, 16. 6., Kbhvn.
- Ziegler, Beggy Bergliot, 12.1., Chr.ania.
- , Sofie Margrethe, Enkefrue, 88½ A., 12. 3., Chr.ania.
- Zimmer, Abigael, 16. 6., Chr.ania.
- Zimmermann, Anna Betzy, 30. 3., Chr.sand.
- Ødegaard, Inga Hedvig, f. Holst, 11. 7., Chr.ania.
- Øien, Henriette Marie, 7. 1., T.hjem.
- Ørn, Sølfest, Redaktør, nær 48 A., 23. 8., Lillehammer, H: Ingeborg, f. Enger.
- Ørstad, Ørnulf, 22 A., 27. 6., Gravedal pr. Bergen.
- Østberg, Harriet Jensine, f. Bryhn, 9. 10., 1915, Chr.ania.
- Østern, Christian, Styrmand, 48 A., 10. 2., Caen, H: Sara, f. Binfield i Botne.
- Øverland, Bernh., Brugsejer, fhv. Stortingsmand, 71 A., 5. 12., Stjørdalen, brændt Chr.ania.
- , Gerhard Andreas, fhv. Sognepræst, 70 A., 26. 6., Hommelvik, H: Cathrine, f. Wisløff.
- , Maren Hovind-Johansen, 14. 4., V. Aker.
- Øvre, Marie, f. Iversen, 7. 4., Strømmen.
- Øyen, Harald, 20. 3., Dikemark Asyl, H: Ida, f. Fougner.

